

William Henry Douglas

THUCYDIDIS

DE BELLO PELOPONNESIACO

LIBRI OCTO.

Excudebant Collingwood, Newman, et Baxter.

THUCYDIDIS

DE BELLO PELOPONNESIACO

LIBRI OCTO

CUM VERSIONE LATINA

ET

VARIIS LECTIONIBUS

EX EDITIONE

CAROLI LUDOVICI BAVERI

ACCURATE EXPRESSI.

VOL. III.

OXONII:

Prostant venales apud J. Parker, et Robert. Bliss; et T. Payne, et F. C. et J. Rivington, Londini.

MDCCCXI.

[a] ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ

ΟΛΟΡΟΥ

ΞΥΓΓΡΑΦΗΣ ΤΟ ΕΒΔΟΜΟΝ.

EPITOME LIBRI VII.

GYLIPPUS Lacedæmonius, Syracusas cum copiis veniens, primo prælio ab Atheniensibus fusus, altero victor eos intra munimenta compulit. Cap. VI. *Hinc utrique, Peloponnesii et Athenienses auxilia suis in Siciliam mittere parant: et Peloponnesii, Atticam ingressi, Deceleam in ea castellum communiunt.* XVII. XIX. *Syracusani terra marique Athenienses simul adorti, Plemmyrii munitiones expugnant, ad ostium magni portus naves eorum primo vincunt, mox ab iisdem superantur.* XXV. *Mycalessiorum in Bœotia urbs Thracum impetu deletur.* XXX. *Corinthii cum Atheniensibus ad Erineum navali certamine ambigua victoria dimicarunt.* XXXIV. *Athenienses mari a Syracusanis vincuntur.* XLI. *Demosthenes Atheniensis dux, cum prævalidis terrestribus maritimisque copiis veniens, Epipolas noctu aggressus magna strage a Syracusanis funditur.* XLIV. *Nec multo post a Nicia prohibiti Syracusis abscedere Athenienses, denuo navali acie superantur.* LII. *Qua de caussa ipsi ad supremum se certamen accingunt,* obiter utriusque gentis auxiliares recensentur: *et cum totis dimicatum viribus esset, maxima clade profligati, terra discedere statuerunt.* LXX. LXXIII. *Syracusanis autem demorantibus iter, per aliquot dies misere confecti, tandem Demosthenes cum suis militibus se Syracusanis dedidit:* LXXXII. *ac paulo post Nicias quoque cum suis captus est.* LXXXV. *Dux uterque necatus, milites, pars venditi, pars in latomias conjecti: omnesque sic in Sicilia Atheniensium copiæ occidione deletæ.*

Ο ΔΕ Γύλιππος καὶ ὁ Πυθὴν, ἐκ τοῦ Τάραντος, ἐπεὶ ἐπεσκεύασαν τὰς ναῦς, παρέπλευσαν ἐς Λοκροὺς τοὺς Ἐπιζεφυρίους· καὶ, πυνθανόμενοι σαφέστερον ἤδη, ὅτι

Bell. Pelop. an. 18. Olymp. 91. 3. U. C. Varr. 340. Jun. 26.

[a] Θουκυδίδου ἱστοριῶν ξυγγραφῆς βιβλίον ἕβδομον *Ar.* Titulo caret *C.* Θουκυδίδου ξυγγραφῆς ἑβδόμης *Ald. Bas.* Θουκυδίδου ξυγγραφῆς ἑβδόμη *Flor.* Θουκυδίδου τοῦ Ὀλόρου ξυγγραφῆς τὸ ἕβδομον *Editi reliqui.* Vide *Annott.* ad Lib. 1. Θουκυδίδου ξυγγραφῆς τὸ ἕβδομον *Cl.* Θουκυδίδου ξυγγραφῆς ζ. *Gr.* Θουκυδίδου συγγραφῆς ἕβδομον *Reg.* Θουκυδίδου συγγραφῆς ζ *Cass.* Συγγραφῆς ζ. *Gr.*

GYLIPPUS autem ac Pythen, postquam naves refecerunt, Tarento *solventes,* ad Locros Epizephyrios navigarunt. Jam autem certiores

Bell. Pelop. an. 18. Olymp. 91. 3. U. C. Varr. 340.

οὐ παντελῶς πω ἀποτετειχισμέναι αἱ Συράκουσαί εἰσιν, ἀλλ' ἔτι οἷόν τε, κατὰ τὰς Ἐπιπολὰς στρατιᾷ ἀφικομένους ἐσελθεῖν, ἐβουλεύοντο, [b] εἴτ', ἐν δεξιᾷ λαβόντες τὴν Σικελίαν, διακινδυνεύσωσιν [c] ἐσπλεῦσαι, εἴτ', ἐν ἀριστερᾷ ἐς [d] Ἱμέραν πρῶτον πλεύσαντες, καὶ αὐτούς τε ἐκείνους καὶ στρατιὰν ἄλλην προσλαβόντες, οὓς ἂν πείθωσι, κατὰ γῆν ἔλθωσι. καὶ ἔδοξεν αὐτοῖς [e] ἐπὶ τῆς Ἱμέρας πλεῖν, ἄλλως τε, καὶ τῶν Ἀττικῶν τεσσάρων νεῶν οὔπω παρουσῶν [f] τῷ Ῥηγίῳ, ἃς ὁ Νικίας [g] ὅμως, πυνθανόμενος αὐτοὺς ἐν Λοκροῖς εἶναι, ἀπέστειλε. φθάσαντες δὲ τὴν φυλακὴν ταύτην, περαιοῦνται διὰ τοῦ πορθμοῦ· καὶ [h] σχόντες Ῥηγίῳ καὶ [i] Μεσήνῃ, ἀφικνοῦνται ἐς Ἱμέραν. ἐκεῖ δὲ ὄντες, τούς τε Ἱμεραίους ἔπεισαν ξυμπολεμεῖν, καὶ αὐτοὺς [k] τε ἕπεσθαι, καὶ τοῖς ἐκ τῶν νεῶν τῶν σφετέρων ναύταις, ὅσοι μὴ εἶχον, ὅπλα παρασχεῖν. [l] τὰς γὰρ ναῦς ἀνείλκυσαν ἐν Ἱμέρᾳ. καὶ τοὺς Σελινουντίους, πέμψαντες, ἐκέλευον ἀπαντᾷν [m] πανστρατιᾷ ἔς τι χωρίον. πέμψειν δέ [n] τινα αὐτοῖς, ὑπέσχοντο, στρατιὰν

[b] Εἴτε ἐν δεξιᾷ, et mox, εἴτε ἐν ἀριστερᾷ *Ar. C.* [c] Ἐκπλεῦσαι *Reg.* [d] Ἱμέραν passim *Ar. C.* et *Reg.* Aug. Mosqu. ubique. [e] Ἐπὶ τὴν Ἱμέραν *Ar. C.* [f] Ἐν τῷ Ῥηγίῳ *Cl. Gr. Reg. Cass. Dan. Bas. Steph. 2. Port.* Aug. [g] Ἅμα *Reg.* Mosqu. [h] Σχόντες ἐν Ῥηγίῳ *Dan.* [i] Μεσσήνῃ *Ar. Reg. Cass. Gr.* Aug. mox ἔπεισεν Mosqu. [k] Τε deest *Reg.* [l] Τὰς μὲν ναῦς *Marg. Ar. C. Cl. Gr. Reg. Dan.* Aug. In *Cass.* erasa scriptura vetere, recens corrector scripserat γάρ. δὲ Mosqu. [m] Στρατιᾷ *Marg. Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass.* Aug. Mosqu. In *Cass.* παν recenti manu inter versus scriptum erat. [n] Τιν' αὐτοῖς *Ar. C. Reg. Cass.* Aug. eraso α.

facti, Syracusas nondum undique circumvallatas, sed adhuc licere cum exercitu venientibus per Epipolas introire, consultare cœperunt, utrum a dextro Siciliæ *latere* navigantes introitum *in urbem* periclitarentur, an vero sinistrum *latus* sequentes, Himeram primum peterent, et cum illis ipsis *Himeræis*, tum etiam aliis copiis assumtis, ex *illorum numero,* quos *ad hanc expeditionem* inducere potuissent, *Syracusas* itinere terrestri proficiscerentur. Ipsis autem placuit Himeram proficisci, præsertim quod quatuor Atticæ naves nondum Rhegium appulerant, quas Nicias, *quamvis classem hostilem contemneret,* tamen *ad ejus adventum observandum* miserat, cum, eos apud Locros esse, intellexisset. Sed *Gylippus et Pythen hunc istarum navium adventum, atque* has excubias præverterunt, ac per fretum *in Siciliam ocius* trajecerunt. Et cum Rhegium, ac *inde* Messanam appulissent, Himeram iverunt. Cum autem illic essent, Himeræis persuadebant, ut arma consociarent, et se sequerentur, et nautis suis arma, quibus deerant, præberent. Naves enim Himeræ subduxerant. Præterea Selinuntios, missis *ad eos nuntiis,* ad quendam locum *ipsis designatum, sibi* cum omnibus copiis obviam venire jusserunt. Nonnullas etiam copias non magnas

οὐ πολλὴν καὶ οἱ [o] Γελῷοι καὶ τῶν Σικελῶν τινὲς, οἳ πολὺ προθυμότερον προσχωρεῖν ἕτοιμοι ἦσαν, τοῦ Ἀρχωνίδου νεωστὶ τεθνηκότος, ὃς, τῶν ταύτῃ Σικελῶν [p] βασιλεύων τινῶν, καὶ ὢν οὐκ ἀδύνατος, τοῖς Ἀθηναίοις φίλος ἦν, καὶ τοῦ Γυλίππου ἐκ Λακεδαίμονος προθύμως δοκοῦντος ἥκειν. καὶ ὁ μὲν Γύλιππος, ἀναλαβὼν τῶν [q] τε σφετέρων ναυτῶν καὶ [r] ἐπιβατῶν τοὺς ὡπλισμένους, ἑπτακοσίους μάλιστα, [s] Ἱμεραίους δὲ ὁπλίτας καὶ ψιλοὺς, ξυναμφοτέρους χιλίους, καὶ ἱππέας ἑκατὸν, [t] καὶ Σελινουντίων τινὰς ψιλοὺς, καὶ ἱππέας καὶ Γελῴων ὀλίγους, Σικελῶν τε ἐς χιλίους τοὺς πάντας, ἐχώρει πρὸς τὰς Συρακούσας.

Bell. Pelop. an. 18. Olymp. 91. 3. U. C. Varr. 340.

β΄. [u] Οἱ δ' ἐκ τῆς Λευκάδος Κορίνθιοι ταῖς τε ἄλλαις ναυσὶν, ὡς εἶχον τάχους ἐβοήθουν· καὶ Γόγγυλος, [x] εἷς τῶν Κορινθίων ἀρχόντων, μιᾷ νηῒ τελευταῖος ὁρμηθεὶς, πρῶτος μὲν ἀφικνεῖται ἐς τὰς Συρακούσας, ὀλίγον δὲ πρὸ Γυλίππου· καὶ καταλαβὼν αὐτοὺς περὶ ἀπαλλαγῆς τοῦ πολέμου μέλλοντας [y] ἐκκλησιάσειν, διεκώλυσέ τε, καὶ παρεθάρσυνε, λέγων, ὅτι νῆές τε ἄλλαι [z] ἔτι προσπλέουσι, καὶ Γύλιππος ὁ [a] Κλεανδρί-

[o] Γελῷοι *Gr.* Aug. [p] Βασιλεύοντων τινῶν *Gr.* [q] Τε deest *C.* [r] Vide *Annott.* ad 3, 95. *Huds.* [s] Ἱμεραίους *Reg.* Mox Καὶ deest *Cass. Gr.* καὶ ante ψιλ. a m. rec. add. Aug. [t] Sic distinguunt *Codd. Mss.* καὶ Σελινουντίων τινὰς ψιλοὺς καὶ ἱππέας, καὶ Γελῴων ὀλίγους, etc. *Huds.* Aug. quoque. [u] Οἱ δὲ ἐκ *C.* [x] Εἷς deest *Reg.* [y] Ἐκκλησιάζειν, cum σ super ζ *Gr.* [z] Ἔτι omittit *Gr.* Abest etiam a *Cass.* sed recens manus inter versus scripserat. [a] Κλεάνδρου *Dan.*

se missuros ad ipsos promiserunt et Geloi et Siculorum nonnulli, qui longe alacrius, *quam ante*, ad illorum societatem sequendam erant parati, tum quod Archonides nuper decessisset, qui, cum in ea Siciliæ parte regnaret, nec parum potens esset, Atheniensibus amicus erat: tum etiam, quod Gylippus Lacedæmone alacriter venire videretur. Gylippus autem, assumtis e suorum nautarum ac epibatarum numero, quos armaverat, ad septingentos, et Himeræorum tam gravis quam levis armaturæ ex utrisque promiscue ad mille, et equitibus centum, et Selinuntiorum aliquot leviter armatis, et equitibus etiam Geloorum paucis, et Siculorum mille universe militibus, Syracusas perrexit.

2. Corinthii autem, a Leucade solventes, cum reliquis navibus, celeritate quanta maxima potuerunt, ad opem *Syracusanis* ferendam venerunt. Et Gongylus, unus Corinthiorum dux, qui postremus cum una navi profectus fuerat, primus quidem, sed tamen paulo ante Gylippum, Syracusas appulit. Nactus autem ipsos *Syracusanos*, qui de bello sedando et compositione facienda concionem erant habituri, *hoc ne facerent*, impedivit, ac eorum animos confirmavit; quod dixisset, alias etiam naves, et Gylippum, Cleandridæ *filium*, ducem a Lacedæ-

Bell. Pelop. an. 18. Olymp. 91. 3. U. C. Varr. 340.

δου, Λακεδαιμονίων [a] ἀποστειλάντων, ἄρχων. καὶ οἱ μὲν Συρακούσιοι [b] ἐπεῤῥώσθησάν τε, καὶ τῷ Γυλίππῳ εὐθὺς πανστρατιᾷ ὡς ἀπαντησόμενοι ἐξῆλθον· ἤδη [c] γὰρ καὶ ἐγγὺς ὄντα ᾐσθάνοντο αὐτόν. [d] ὁ δὲ Ἰέγας τό τε τεῖχος, ἐν τῇ παρόδῳ, τῶν Σικελῶν, ἑλὼν, καὶ ξυνταξάμενος ὡς ἐς μάχην, ἀφικνεῖται ἐς τὰς Ἐπιπολάς· καὶ ἀναβὰς [e] κατὰ τὸν Εὐρύηλον, [f] ᾗπερ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι [g] τοπρῶτον, ἐχώρει μετὰ τῶν Συρακουσίων ἐπὶ τὸ τείχισμα τῶν Ἀθηναίων. ἔτυχε δὲ [h] κατὰ τοῦτο καιροῦ ἐλθὼν, ἐν ᾧ ἑπτὰ μὲν ἢ ὀκτὼ σταδίων [i] ἤδη ἐπετετέλεστο τοῖς Ἀθηναίοις ἐς τὸν μέγαν λιμένα διπλοῦν τεῖχος, [k] πλὴν κατὰ βραχύ τι, τὸ πρὸς [l] τὴν θάλασσαν· τοῦτο δ' ἔτι ᾠκοδόμουν. [m] τῷ δὲ [n] ἄλλῳ τοῦ κύκλου πρὸς τὸν Τρώγιλον ἐπὶ τὴν ἑτέραν θάλασσαν, λίθοι τε [o] παραβεβλημένοι τῷ πλέονι ἤδη ἦσαν, καὶ ἔστιν ἃ καὶ ἡμίεργα, τὰ δὲ καὶ ἐξειργασμένα [p] κατελείπετο. [q] παρὰ τοσοῦτον μὲν [r] αἱ Συράκουσαι ἦλθον κινδύνου.

[a] Ἀποσταλέντων Mosqu. *Dan.* [b] Ἐπιῤῥώσθησάν τι *Ar. C.* Ἐπιρρωσθησάν τι *Reg.* ἐπιῤῥώσθ. a corr. Aug. a m. 1. videtur fuisse ἐπεῤῥοθησαν. [c] Καὶ γὰρ ἐγ. *Cass.* Καὶ deest *Reg. Dan.* [d] Ὁ δὲ Ἰέγας τέ τι τεῖχος *Marg. Gr.* Ὁ δέ γε τό, τι τεῖχος *Ar. C.* Aug. Mosqu. cui et ἑλὼν d. Ὁ δέ γε τό τε τεῖχος *Cl. Cass. Reg. Dan.* [e] Κατὰ τὸν Ἔρυκλον *C.* Mosqu. [f] Ἥπερ καὶ ἐκεῖνοι *Cam.* Ἥπερ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι *Cass. Gr.* [g] Τὸ πρῶτον *Cass. Gr.* Aug. [h] Κατὰ τοῦτο Bas. [i] Ἤδη omittit *Cl.* Tum ἐπετετέλεστο Mosqu. [k] Πλεὶν *Reg.* [l] Τὴν omittit *Gr.* [m] Huic loco lucem haud exiguam affert et alter, 6, 98. init. qui sic incipit: Καὶ τῇ ὑστεραίᾳ, οἱ μὲν ἐτείχιζον etc. *Huds.* [n] Ἄλλο *Cass. Gr.* [o] Παρεμβεβλημένοι *Marg. Ar. C. Dan.* Mosqu. [p] Κατελίπετο *Cass.* Aug. [q] Παρατοσοῦτον *Ar. Ald. Flor. Bas. Cass.* Aug. [r] Αἱ

moniis missum, adventare. Quamobrem Syracusani animis confirmati sunt, et confestim Gylippo cum omnibus copiis obviam ituri prodierunt. Jam enim ipsum adventare audierant. * Ille vero, cum Jegas Siculorum munitionem obiter cepisset, et aciem ut ad prœlium instruxisset, ad Epipolas contendit: et cum per Euryelum adscendisset, qua et *ipsi* Athenienses prius *adscenderant*, cum Syracusanis adversus Atheniensium munitionem perrexit. Forte autem id temporis *eo* venit, quo duplex murus septem octove stadiorum longitudine jam ab Atheniensibus ad magnum portum perfectus erat, excepta exigua quadam *ejus* parte, quæ mare versus spectabat: nam *Athenienses partem* istam adhuc ædificabant. † Ab altera vero, eaque majore ambitus *parte*, Trogilum versus, ad alterum mare, lapides jam comportati jacebant; et opus alibi quidem semiperfectum, alibi vero etiam perfectum erat relictum. Eo periculi Syracusæ venerant.

* Ille, quum in ipso itinere Jegas Siculorum murum expugnasset etc. *Valla.* HUDS.

† Ex altera autem munitionum parte, juxta Trogilum, alterumque mare, lapides maxime adjecti jacebant; et quædam haud dum perfecta, quædam absoluta relicta. *Acacius.*

γ'. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, αἰφνιδίως τοῦ τε Γυλίππου καὶ τῶν Συρακουσίων σφίσιν ἐπιόντων, ἐθορυβήθησαν μὲν πρῶτον, παρετάξαντο δέ. ὁ δὲ, θέμενος τὰ ὅπλα ἐγγὺς, κήρυκα [s] προπέμπει αὐτοῖς, λέγοντα, εἰ βούλονται ἐξιέναι ἐκ τῆς Σικελίας, πέντε ἡμερῶν, λαβόντες τὰ σφέτερα αὐτῶν, [t] ἕτοιμος εἶναι σπένδεσθαι. οἱ δὲ ἐν ὀλιγωρίᾳ τε ἐποιοῦντο, καὶ οὐδὲν [u] ἀποκρινάμενοι, ἀπέπεμψαν. [v] καὶ [x] μετὰ τοῦτο [y] ἀντιπαρεσκευάζοντο ἀλλήλοις ὡς ἐς μάχην. καὶ ὁ Γύλιππος, ὁρῶν τοὺς Συρακουσίους ταρασσομένους, [z] καὶ οὐ ῥᾳδίως ξυντασσομένους, ἐπανῆγε τὸ στρατόπεδον ἐς τὴν εὐρυχωρίαν [a] μᾶλλον. καὶ ὁ Νικίας οὐκ ἐπῆγε τοὺς Ἀθηναίους, ἀλλ' ἡσύχαζε πρὸς τῷ ἑαυτοῦ τείχει. ὡς δ' ἔγνω ὁ Γύλιππος οὐ προσιόντας αὐτοὺς, ἀπήγαγε τὴν στρατιὰν ἐπὶ τὴν ἄκραν τὴν [b] Τεμενίτην καλουμένην, καὶ αὐτοῦ ηὐλίσαντο. [c] τῇ δ' ὑστεραίᾳ [d] ἄγων τὴν μὲν πλείστην τῆς στρατιᾶς, παρέταξε πρὸς τὰ τείχη τῶν Ἀθηναίων, ὅπως μὴ ἐπιβοηθοῖεν ἄλλοσε· μέρος δέ τι πέμψας πρὸς [e] τὸ φρούριον τὸ Λάβδαλον, αἱρεῖ,

Bell. Pelop. an. 18. Olymp. 91. 3. U. C. Varr. 340.

omittunt *Ar. C. Gr. Cl. Reg. Cass. Dan.* Aug. Mosqu. qui et καὶ add. post Συράκ. [s] Προπέμπει *Ar. C. Cl.* Mosqu. quo modo legendum, monuit *Æ. Port. Reg. Cass. Dan.* [t] Ἕτοιμοι *Ar. C. Dan.* [u] Ἀπικρινάμ. Mosqu. [v] Καὶ deest *Gr.* [x] Μετὰ τοῦτο *Reg.* [y] Ἀντιπαρισκευάζοντο *Reg. Cass.* Aug. sed in hac supra ι prius scr. iota. [z] Καὶ οὐ ῥᾳδίως ξυντασσομένους desunt in *Cod. C.* Mosqu. [a] Pro μεῖζω. *Æ. Port.* [b] Τεμενῖτιν *Reg. Cass.* Aug. [c] Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ *Ar. C.* [d] Ἄγων παρέταξεν per hypallagen pro παρατάξας ἦγε. *Æ. Port.* [e] Id est: τὸ φρούριον ἐπὶ τῷ Λαβδάλῳ τειχισθέν. Supra enim

3. Athenienses vero, propter repentinum ac sibi infestum Gylippi et Syracusanorum adventum, primum quidem turbati sunt, aciem tamen instruxerunt. Ille vero, juxta *ipsos* agmen sistens, caduceatorem ad ipsos præmittit, qui diceret, si intra quinque dies ex Sicilia discedere vellent, sumtis suis rebus, se paratum esse ad fœdus cum ipsis faciendum. Illi vero *hæc* parvi faciebant, nulloque responso reddito, *caduceatorem* remiserunt. Postea vero utrique aciem aciei adversam ut ad prœlium instruxerunt. Sed Gylippus animadvertens, Syracusanos perturbari, nec facile in suos ordines redigi, copias in locum patentiorem reduxit. Nicias vero Athenienses adversus *hostem* non duxit: sed prope suam munitionem se *cum suis copiis* continuit. Gylippus autem, cum animadvertisset ipsos contra se non venientes, exercitum abduxit in verticem nomine Temeniten, ibique castris positis pernoctarunt. Postridie vero majorem *suarum* copiarum partem acie instructa ad Atheniensium muros duxit, ne alio ad opem *suis* ferendam irent. Quadam autem *copiarum* parte ad castellum Labdalum missa, *id* cepit, et quotquot in

Bell. Pelop. an. 18. Olymp. 91. 3. U. C. Varr. 340.

[f] καὶ, ὅσους ἔλαβεν ἐν αὐτῷ, πάντας ἀπέκτεινεν. ἦν δὲ [g] οὐκ ἐπιφανὲς [h] τοῖς Ἀθηναίοις τὸ χωρίον. καὶ τριήρης τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἁλίσκεται τῶν Ἀθηναίων ὑπὸ τῶν Συρακουσίων, [i] ἐφορμοῦσα τῷ λιμένι.

δ΄. Καὶ [k] μετὰ ταῦτα [l] ἐτείχιζον οἱ Συρακούσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι διὰ τῶν Ἐπιπολῶν, ἀπὸ τῆς πόλεως ἀρξάμενοι ἄνω πρὸς τὸ ἐγκάρσιον τεῖχος ἁπλοῦν· ὅπως οἱ Ἀθηναῖοι, εἰ μὴ δύναιντο κωλῦσαι, μηκέτι οἷοί τε ὦσιν ἀποτειχίσαι. καὶ οἵ τε Ἀθηναῖοι [m] ἀναβεβήκεσαν ἤδη ἄνω, τὸ [n] ἐπὶ θαλάσσῃ τεῖχος ἐπιτελέσαντες· καὶ ὁ Γύλιππος, ([o] ἦν γάρ τι τοῖς Ἀθηναίοις τοῦ τείχους ἀσθενὲς,) νυκτὸς ἀναλαβὼν τὴν στρατιὰν, ἐπῄει πρὸς αὐτό. [p] οἱ δ᾽ Ἀθηναῖοι, (ἔτυχον γὰρ ἔξω αὐλιζόμενοι,) ὡς ᾔσθοντο, ἀντεπῄεσαν. ὁ δὲ, γνοὺς, [q] κατὰ τάχος [r] ἀπήγαγε τοὺς σφετέρους πάλιν. ἐποικοδομήσαντες δὲ αὐτὸ οἱ Ἀθηναῖοι ὑψηλότερον, αὐτοὶ μὲν ταύτῃ ἐφύλασσον, τοὺς δὲ ἄλλους ξυμμάχους κατὰ τὸ ἄλλο τείχισμα ἤδη διέταξαν, ᾗπερ ἔμελλον ἕκαστοι φρου-

dicitur, ἐπαναχωρήσαντες οἱ Ἀθηναῖοι, φρούριον ἐπὶ τῷ Λαβδάλῳ ᾠκοδόμησαν etc. Vel forsan illud φρούριον appellabatur Λάβδαλον. *Æ. Port.* Non Λάβδαλον, sed Λάβδακον, in *Codd. Ar. C. Huds.* Λαίβδαλον *Reg.* λάβδακον Mosqu. [f] Καὶ ὁπόσους *Ar. C.* [g] Οὐδ᾽ ἐπιφανὲς *C.* [h] Τὸ χωρίον τοῖς Ἀθηναίοις *Gr.* [i] Ἐφορμῶσα *Reg. Cass.* Mosqu. Aug. hic supra ω scr. ου. [k] Μεταταῦτα *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg.* [l] Vide Lib. 6. C. 99. init. *Huds.* Ἐτείχισαν a prima manu, ab emendatione ἐτείχιζον *Gr.* [m] Ἀναβεβήκασιν *Marg. Ar. C. Dan.* [n] Ἐπὶ τῇ θαλάσσῃ *Cl.* ἐπιτελέσαντος Basil. [o] Ἦν γάρ τι τοῦ τείχους τοῖς Ἀθηναίοις ἀσθενὲς *Marg.* [p] Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι *Ar. C. Gr.* [q] Κατατάχος Aug. *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. [r] Ἐπήγαγε *Ar. C.*

eo nactus est, omnes interfecit. Is enim locus a *cæteris* Atheniensibus conspici non poterat. Eodem die triremis etiam Atheniensium a Syracusanis capta est, dum ad *magnum* portum appelleret.

4. Postea vero Syracusani et socii murum exstruere cœperunt, initio ab urbe facto, eum per Epipolas sursum versus ducentes ad illum *alterum* transversum *ac* simplicem *murum, a Syracusanis jam exstructum,* ut Athenienses, nisi impedire possent, circumvallare amplius non possent. Athenienses autem, muro ad mare absoluto, in loca superiora jam se receperant: sed Gylippus, (erat enim quædam illius muri ab Atheniensibus exstructi pars infirma,) noctu copiis assumtis ad illum contendit. Athenienses vero, (nam extra *vallum* stationem habebant) cum *hoc* sensissent, obviam ei iverunt. Ille vero, cum *hoc* animadvertisset, suos celeriter reduxit. Athenienses autem, hoc *muro* sublimius excitato, ipsi quidem hic excubias agebant, reliquos vero socios in reliquis illius munitionis partibus, ubi singuli excubias erant acturi,

Bell. Pelop. an. 18. Olymp. 91. 3. U. C. Varr. 340.

ῥεῖν. τῷ δὲ Νικίᾳ ἐδόκει τὸ [s] Πλημμύριον καλούμενον τειχίσαι· (ἔστι δὲ ἄκρα ἀντιπέρας τῆς πόλεως, ἥπερ, προὔχουσα τοῦ μεγάλου λιμένος, τὸ στόμα στενὸν ποιεῖ·) καὶ, εἰ τειχισθείη, [t] ῥάων αὐτῷ ἐφαίνετο [u] ἡ ἐσκομιδὴ τῶν ἐπιτηδείων ἔσεσθαι· δι' ἐλάσσονος γὰρ πρὸς τῷ λιμένι [x] τῷ τῶν Συρακουσίων [y] ἐφορμήσειν σφᾶς, καὶ οὐχ, ὥσπερ νῦν, ἐκ μυχοῦ τοῦ λιμένος τὰς ἐπαγωγὰς ποιήσεσθαι, ἤν τι ναυτικῷ [z] κινῶνται. προσεῖχέ τε ἤδη μᾶλλον τῷ κατὰ θάλασσαν πολέμῳ, ὁρῶν τὰ ἐκ τῆς γῆς σφίσιν, ἐπειδὴ Γύλιππος ἧκεν, ἀνελπιστότερα ὄντα. διακομίσας οὖν [a] στρατιὰν καὶ τὰς ναῦς, [b] ἐξετείχιζε τρία φρούρια· καὶ ἐν αὐτοῖς [c] τά τε σκεύη τὰ πλεῖστα ἔκειτο, καὶ τὰ πλοῖα ἤδη ἐκεῖ τὰ μεγάλα ὥρμει, καὶ αἱ ταχεῖαι νῆες. ὥστε καὶ τῶν πληρωμάτων [d] οὐχ ἥκιστα τότε πρῶτον κάκωσις ἐγένετο· τῷ τε γὰρ ὕδατι σπανίῳ χρώμενοι, καὶ οὐκ ἐγγύθεν, καὶ, ἐπὶ φρυγανισμὸν ἅμα ὁπότε ἐξέλθοιεν οἱ ναῦται, ὑπὸ τῶν ἱππέων τῶν [e] Συρακουσίων, κρατούντων τῆς γῆς, διεφθείροντο. τρίτον γὰρ μέρος τῶν ἱππέων τοῖς Συρακουσίοις

[s] Πλημύριον *Gr.* et paullo post. [t] Ῥᾷον *Reg.* Aug. Mosqu. qui et mox ἐπιτηδίων, et om. τῷ ante λιμένι. [u] Ἡ deest *Ar.* [x] Τῷ omittunt *Ar. C. Cass. Dan.* [y] Ἐφορμίσειν *Reg. Dan.* [z] Νικῶνται *Ar. C. Dan.* [a] Τὴν στρατιὰν *Cl.* [b] Ἐξετείχισε *Reg. Cass. Gr.* Aug. [c] Τὰ deest *Gr.* [d] Οὐχ-ἥκιστα *Ald. Flor. Bas. Reg. Cass.* Aug. [e] Συρακοσίων *Gr. Cass.* in quo fere ubique est Συρακούσσιοι, vel Συρακόσιοι.

jam disposuerant. Niciæ vero videbatur muniendus esse locus, quem Plemmyrium vocant. (Est autem promontorium e regione urbis, quod, in magnum portum prominens, ejus fauces coarctat.) Hoc enim munito, commeatus *in castra* facilius importatum iri judicabat. Breviore enim intervallo prope *parvum* Syracusanorum portum se stationem habituros, * neque, quemadmodum tunc *facere cogebantur*, ex intimo *magni* portus sinu, *atque longiore intervallo*, se ituros contra *hostes*, si quid *illi* classe molirentur. Quamobrem animum ad bellum maritimum jam magis appellebat, quod post adventum Gylippi minorem spem de rebus terrestribus sibi concipiendam esse videret. Copiis igitur et navibus *eo* traductis, tria propugnacula exstruxit. In his autem pleraque instrumenta reposita erant; et magna navigia, navesque veloces illic in statione jam manebant. † Quamobrem etiam tunc primum maxima classiariorum militum jactura facta est; nam aquæ penuria laborabant, et procul *a munitionibus* aquari cogebantur. Præterea quoties nautæ lignatum prodibant, ab equitatu Syracusanorum, qui terram obtinebat, *excepti plerique* interficiebantur. Nam tertia equitatus pars a Syracusanis in oppi-

* Non, quemadmodum tunc, longinqua portus parte sese recepturos, si quid hostes classe molirentur. *Valla.*

† Verum tunc primum navales socii non parum affligi cœperunt. *Acacius.*

Bell. Pelop. an. 18. Olymp. 91. 3. U. C. Varr. 340.

διὰ τοὺς ἐν τῷ Πλημμυρίῳ, ἵνα μὴ [f] κακουργήσαντες ἐξίοιεν, ἐπὶ τῇ ἐν τῷ [g] Ὀλυμπιείῳ [h] πολίχνῃ ἐτετάχατο. ἐπυνθάνετο δὲ καὶ τὰς λοιπὰς τῶν Κορινθίων ναῦς προσπλεούσας ὁ Νικίας· καὶ πέμπει ἐς φυλακὴν αὐτῶν εἴκοσι ναῦς, αἷς εἴρητο περί τε Λοκροὺς καὶ Ῥήγιον καὶ τὴν προσβολὴν τῆς Σικελίας ναυλοχεῖν [i] αὐτάς.

έ. Ὁ δὲ Γύλιππος ἅμα μὲν ἐτείχιζε τὸ διὰ τῶν Ἐπιπολῶν τεῖχος, τοῖς λίθοις χρώμενος, οὓς οἱ Ἀθηναῖοι [k] προσπαρεβάλοντο σφίσιν, ἅμα δὲ παρέτασσεν ἐξάγων ἀεὶ πρὸ τοῦ τειχίσματος τοὺς Συρακουσίους καὶ τοὺς ξυμμάχους· καὶ οἱ Ἀθηναῖοι [l] ἀντιπαρετάσσοντο. ἐπειδὴ δὲ ἔδοξε Γυλίππῳ καιρὸς εἶναι, ἦρχε τῆς ἐφόδου· καὶ ἐν χερσὶ γενόμενοι ἐμάχοντο μεταξὺ τῶν τειχισμάτων, ᾗ τῆς ἵππου τῶν Συρακουσίων [[m] καὶ τῶν ξυμμάχων] οὐδεμία χρῆσις ἦν· καὶ νικηθέντων τῶν Συρακουσίων καὶ τῶν ξυμμάχων, καὶ νεκροὺς ὑποσπόνδους ἀνελομένων, καὶ τῶν Ἀθηναίων τροπαῖον [n] στησάντων, ὁ Γύλιππος, ξυγκαλέσας τὸ στράτευμα, οὐκ ἔφη τὸ ἁμάρ-

[f] Κακουργήσοντες *Ar. C.* (atque ita legisse videtur *Valla*;) *Reg. Cass. Gr. Dan.* Aug. Mosqu. [g] Ὀλυμπίῳ *Ar.* et sic apud *Diodorum Sic. Huds.* [h] Πολύχνῃ *Reg.* [i] Pleonasmus esse videtur pronominis αὐτάς. Vide *Stephani* Append. ad Scripta al. de Dial. Att. p. 175. *Huds.* [k] Προσπαρεβάλλοντο *Cl. Gr. Idem. Reg.* Bas. Προσπαρεβάλοντο Aug. *Cass.* et *Gr.* non προσπαρεβάλλοντο. [l] Ἀντιπαρετάσσοντο *Reg.* Aug. sed τῷ ε in Aug. superscr. ι. [m] Καὶ τῶν ξυμμάχων omittunt *Cl. Reg.* Aug. Basil. *Cass.* In *Cass.* manus recens in marg. posuit. Mox οὐδὲ μία Mosqu. [n] Στησαμένων *Marg.*

dulo, quod est in Olympieo, collocata fuerat, propter illos, qui erant in Plemmyrio, ne ad agrum maleficiis infestandum *illinc* prodirent. Præterea Nicias reliquas etiam Corinthiorum naves adventare audiebat. Quare viginti naves misit, ut illarum adventum observarent; quibus mandatum fuerat, ut circa Locros, et Rhegium, et loca, per quæ accessus ad Siciliam patebat, stationem haberent.

5. Gylippus vero simul quidem murum, quem per Epipolas ducebat, exstruebat, utens lapidibus, quos Athenienses in usum suum aggesserant, simul etiam Syracusanos et socios in aciem extra munitionem producebat. Et Athenienses aciem illis oppositam instruebant. Postquam autem Gylippo tempus opportunum adesse visum est, hostes prior aggressus est. Et cum ad manus venissent, pugnarunt in eo spatio, quod inter *utrorumque* munitiones erat, ubi nullus erat usus equitatus Syracusanorum atque sociorum. Cum autem Syracusani et socii victi fuissent, suorumque cadavera fide publica interposita sustulissent, et Athenienses tropæum erexissent; Gylippus, convocatis copiis, non illarum,

τημα ἐκείνων, ἀλλ᾽ αὐτοῦ γενέσθαι· τῆς γὰρ ἵππου καὶ τῶν ἀκοντιστῶν τὴν [o] ὠφέλειαν, τῇ τάξει ἐντὸς λίαν τῶν τειχῶν ποιήσας, ἀφελέσθαι· νῦν οὖν αὖθις ἐπάξειν. καὶ διανοεῖσθαι οὕτως ἐκέλευεν αὐτοὺς, ὡς τῇ μὲν παρασκευῇ οὐκ [p] ἔλασσον ἕξοντας, τῇ δὲ γνώμῃ, οὐκ ἀνεκτὸν ἐσόμενον, εἰ μὴ ἀξιώσουσι, Πελοποννήσιοί τε ὄντες καὶ [q] Δωριεῖς, Ἰώνων καὶ νησιωτῶν καὶ ξυγκλύδων ἀνθρώπων κρατήσαντες, [r] ἐξελάσασθαι ἐκ τῆς χώρας.

Bell. Pelop. an. 18. Olymp. 91. 3. U. C. Varr. 340.

ϛʹ. Καὶ [s] μετὰ ταῦτα, ἐπειδὴ καιρὸς ἦν, αὖθις ἐπῆγεν αὐτούς. ὁ δὲ Νικίας καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, νομίζοντες καὶ ἐκεῖνοι, [t] εἰ μὴ ἐθέλοιεν μάχης ἄρχειν, ἀναγκαῖον εἶναι σφίσι μὴ περιορᾶν παροικοδομούμενον [u] τὸ τεῖχος· ἤδη γὰρ καὶ [v] ὅσονοὺ παρεληλύθει τὴν τῶν Ἀθηναίων τοῦ τείχους τελευτὴν ἡ ἐκείνων τείχισις· καὶ, εἰ προέλθοι, [x] ταυτὸν ἤδη ἐποίει αὐτοῖς, νικᾶν τε μαχομένοις [y] διαπαντὸς, καὶ μηδὲ μάχεσθαι. ἀντεπῆσαν οὖν τοῖς Συρακουσίοις. καὶ [z] ὁ Γύλιππος, τοὺς μὲν ὁπλίτας ἔξω τῶν τειχῶν μᾶλλον, ἢ πρότερον, [a] προεξαγαγὼν,

[o] Ὠφελίαν *Reg. Cass. Gr.* Aug. [p] Ἔλαττον *Reg.* [q] Δωριῆς Aug. [r] Ἐξελάσαι *Marg.* [s] Μεταταῦτα *Ald.* Aug. Mosqu. *Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg.* [t] Εἰ μὴ θέλοιεν *Ar.* Καὶ εἰ ἐκεῖνοι μὴ ἐθέλοιεν *Reg. Gr. Schol.* Aug. Mosqu. Καὶ οἱ ἐκεῖνοι μὴ ἐθέλοιεν *Cass.* Mox παροικοδομούμενοι Bas. [u] Τὸ deest *Cass.* [v] Ὅσον οὐ *C. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass.* ὅσον οὖ Aug. [x] Ταυτὸν pro ἀμφότερον *Æ. Port.* [y] Διὰ παντὸς *C.* Mosqu. *Gr.* mox μὴ δὲ Aug. [z] Ὁ deest *Reg.* [a] Προαγαγὼν *Marg.* 1. *Cl.* Προσαγαγὼν *Marg.* 2. *Ar. C.* Προαγαγὼν Aug. *Reg. Cass.* sed in hoc recens corrector inter versus scripserat ἐξ. Προσαγαγὼν *Dan.* Mosqu.

sed suam culpam fuisse dixit. Se enim equitatus ac velitum usum *ipsis* eripuisse, * quod inter *utrorumque* munitiones in loco nimis angusto aciem instruxisset. Nunc autem se rursus educturum. Quare jubebat illos ita secum cogitare, se quidem apparatu inferiores non futuros; animis vero sic esse statuendum, minime ferendum fore, nisi ipsi, qui Peloponnesii et Dorienses essent, Iones et insularum incolas et convenas homines, superatos, ex *sua* regione ejicere vellent.

6. Postea vero, cum tempus opportunum venisset, eos rursus eduxit. Nicias vero et Athenienses, existimantes ipsi quoque, quamvis initium prœlii facere nollent, sibi tamen necessarium esse, non pati murum prope ædificari: (Jam enim murus, qui ab illis *Syracusanis* ædificabatur, propemodum vel ultra extremitatem muri ab Atheniensibus exstructi processerat. Qui si processisset, jam duplex commodum ipsis *Syracusanis* attulisset, ut et pugnantes assidue vincerent, et, *si mallent*, prœlio supersederent.) In aciem igitur contra Syracusanos prodierunt. Gylippus vero, gravis armaturæ militibus extra munitiones

* Instructa intra murorum intercapedinem acie. *Valla.* Acie nimium intra munitiones directa. *Acacius.*

Bell. Pelop. an. 18. Olymp. 91. 3. U. C. Varr. 340.

[b] ξυνέμισγεν αὐτοῖς. [c] τοὺς δ' ἱππέας καὶ τοὺς ἀκοντιστὰς ἐκ πλαγίου τάξας τῶν Ἀθηναίων, κατὰ τὴν εὐρυχωρίαν, ᾗ τῶν τειχῶν ἀμφοτέρων αἱ ἐργασίαι ἔληγον· καὶ προσβαλόντες οἱ ἱππεῖς ἐν τῇ μάχῃ τῷ εὐωνύμῳ κέρᾳ τῶν Ἀθηναίων, ὅπερ κατ' αὐτοὺς ἦν, ἔτρεψαν· καὶ δι' αὐτὸ καὶ τὸ ἄλλο στράτευμα, νικηθὲν ὑπὸ τῶν Συρακουσίων, [d] κατηράχθη ἐς τὰ τειχίσματα. καὶ τῇ ἐπιούσῃ νυκτὶ ἔφθασαν παροικοδομήσαντες, καὶ παρελθόντες τὴν [e] τῶν Ἀθηναίων οἰκοδομίαν· ὥστε μηκέτι [f] μήτε αὐτοὶ κωλύεσθαι [g] ὑπ' αὐτῶν, ἐκείνους τε καὶ παντάπασιν [h] ἀπεστερηκέναι, εἰ καὶ [i] κρατοῖεν, μὴ [k] ἂν ἔτι σφᾶς ἀποτειχίσαι.

Julio exeunte, vel ineunte Augusto.

ζ'. Μετὰ δὲ τοῦτο [l] αἵ τε τῶν Κορινθίων νῆες καὶ Ἀμπρακιωτῶν καὶ Λευκαδίων ἐσέπλευσαν αἱ ὑπόλοιποι δώδεκα, λαθοῦσαι τὴν τῶν Ἀθηναίων φυλακήν. ἦρχε [m] δὲ αὐτῶν [n] Ἐρασινίδης Κορίνθιος· καὶ ξυνετείχισαν [o] τὸ λοιπὸν τοῖς Συρακουσίοις, μέχρι τοῦ ἐγκαρσίου τείχους. καὶ ὁ Γύλιππος ἐς τὴν ἄλλην Σικελίαν [p] ἐπὶ στρατιάν τε ᾤχετο, καὶ ναυτικὴν καὶ πεζικὴν ξυλλέξων,

[b] Ξυνέσμιγεν *Ar.* Ξυνέσμισγεν *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. [c] Τοὺς δὲ ἱππέας *Ar. C. Reg. Cass.* Aug. qui et mox οἱ ἱππῆς p. ἱππεῖς. Paullo post καθ' αὐτοὺς Basil. [d] Κατεῤῥάγη *Ar. C. Dan.* Κατεῤῥάχθη *Reg. Cass.* Aug. [e] Τῶν omittunt *Ar. C.* [f] Μήτε deest *Reg. Gr.* [g] Ὑπὸ αὐτῶν *Gr.* [h] Ἀποστερηκέναι *Gr.* [i] Κρατοῖεν *Reg.* [k] Ἂν deest *Ar.* [l] Αἱ τῶν *Ar. C. Dan.* [m] Δ' αὐτῶν *Gr.* [n] Ἐῤῥασωνίδης ὁ Κορίνθιος *Ar.* Ἐῤῥασινίδης ὁ Κορίνθιος *C.* Ἐρασινήδης *Gr.* in marg. Ὁ Κορίνθιος etiam *Dan.* [o] Τολοιπὸν *Gr.* [p] ἐπιστρατίαν Mosq. Ἐπὶ στρατείαν τε ᾤχετο *Ar. C. Reg. Cass. Dan.* Aug. in *Cass.* deinde emendatum erat στρατιάν· et sic *Gr.* Mox ξυλλέγων Aug. sed τῷ γ. superscr. ξ.

longius, quam ante, productis, manus cum ipsis conseruit. Equitatum vero et velites a latere Atheniensium in loco spatioso collocaverat, ubi utrarumque munitionum opera desinebant. Hic autem equitatus in ipso prœlio impressione facta in sinistrum Atheniensium cornu, quod ipsi erat oppositum, *id* in fugam vertit. Et propterea reliquus etiam *illorum* exercitus, a Syracusanis victus, in *suas* munitiones præceps est compulsus. Nocte autem insequenti murum prope munitionem Atheniensium ocius ædificarunt, ac ultra *eam* perduxerunt, ita ut neque ipsi ab illis amplius impediri possent, *ne murum absolverent*, et vel omnem in posterum sui circumvallandi facultatem, quamvis vincerent, illis eriperent.

7. Postea vero Corinthiorum et Ambraciotarum et Leucadiorum naves, quæ reliquæ erant, numero duodecim, clam Atheniensium custodia navigarunt, *et ad urbem appulerunt.* Illis autem præerat Erasinides Corinthius. Et in reliqua *muri parte* ædificanda, *atque* usque ad *alterum* transversum murum Syracusanos adjuverunt. Gylippus autem cæteram Siciliam obivit, ut navales pedestresque copias colligeret, simul etiam ut

καὶ τῶν πόλεων ἅμα, προσαξόμενος, [q] εἴ τις ἢ μὴ Bell.
πρόθυμος ἦν, ἢ παντάπασιν ἔτι [r] ἀφειστήκει τοῦ πο- Pelop.
λέμου. πρέσβεις τε ἄλλοι, τῶν Συρακουσίων καὶ Κο- an. 18.
ρινθίων, ἐς Λακεδαίμονα καὶ Κόρινθον ἀπεστάλησαν, Olymp.
ὅπως στρατιὰ ἔτι περαιωθῇ, τρόπῳ ᾧ ἂν ἐν ὁλκάσιν, 91. 3.
ἢ [s] πλοίοις, ἢ ἄλλως ὅπως ἂν [t] προχωρῇ, ὡς καὶ τῶν U. C.
Ἀθηναίων ἐπιμεταπεμπομένων. οἵ τε Συρακούσιοι ναυ- Varr.
τικὸν ἐπλήρουν, καὶ [u] ἀνεπειρῶντο, ὡς καὶ [v] τούτῳ ἐπι- 340.
χειρήσοντες, καὶ ἐς τἄλλα πολὺ ἐπέῤῥωντο.

η'. Ὁ δὲ Νικίας, αἰσθόμενος τοῦτο, καὶ ὁρῶν [x] καθ' ἡμέραν ἐπιδιδοῦσαν τήν τε τῶν [y] πολεμίων ἰσχὺν καὶ τὴν σφετέραν ἀπορίαν, ἔπεμπε καὶ αὐτὸς ἐς τὰς Ἀθήνας [z] ἀγγέλλοντας, πολλάκις μὲν καὶ ἄλλοτε [a] καθ' ἕκαστα τῶν γιγνομένων, μάλιστα δὲ καὶ τότε, νομίζων ἐν [b] τοῖς δεινοῖς τε εἶναι, [c] καὶ, ἢν μὴ ὡς τάχιστα ἢ σφᾶς [d] μεταπέμψωσιν, ἢ ἄλλους μὴ ὀλίγους [e] ἀποστέλλωσιν, οὐδεμίαν εἶναι σωτηρίαν. φοβούμενος δὲ, μὴ οἱ πεμπόμενοι, ἢ κατὰ [f] τὴν τοῦ λέγειν [g] ἀδυνασίαν, ἢ

[q] Εἴ τις εἰ μὴ *Ar. C. Reg. Gr.* Mosqu. [r] Ἀφειστήκει *Reg. Cass.* [s] Πλοίῳ Aug. *Reg. Cass.* et in hoc super ῳ recenti manu οις. [t] Προσχωρῇ *Gr. Cl. Huds. Reg.* Προχωρεῖ *Cass.* Προσχωρεῖ, non προσχωρῇ *Gr.* [u] Ἀπειρῶντο *Cl.* ex emendatione. [v] Τοῦτο *Marg. Ald. Flor. Bas. Gr.* τοῦτῳ Aug. dupl. accentu. [x] Καθημέραν *C. Cass.* Aug. [y] Πελοποννησίων Mosqu. [z] Ἀγγέλλων *Marg. Ar. C. Cl. Gr. Huds. Reg. Cass.* Aug. ἀγγελλόντων Mosqu. Ἀγγελον *Gr.* non ἀγγέλλων. [a] Καθέκαστα *Reg. Cass.* Aug. Mosqu. [b] Τοῖς omittunt *Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Cass.* Aug. [c] Καὶ εἰ μὴ ὡς τάχιστα *Ar. C.* [d] Μεταπέμψουσιν Mosqu. *Gr.* Aug. a corr. ου in ω mut. [e] Ἀποστείλωσιν *Cl.* Ἀποστελοῦσιν *Reg. Cass. Dan. Gr.* Mosqu. Aug. a m. pr. sed ἀποστείλωσιν a corr. [f] Τὴν deest *Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg. Cass.* Aug. [g] Ἀδυναμίαν *Marg. Dan.*

civitates ad societatem secum ineundam solicitaret, si qua aut propensa non erat; aut a bello prorsus adhuc abstinebat. Alii quoque Syracusanorum et Corinthiorum legati Lacedæmonem et Corinthum missi fuerunt, ut novus exercitus trajiceretur, quocunque modo, sive navibus onerariis, sive navigiis, sive quacunque alia ratione *res commode* succedere posse videretur, quod et Athenienses *alias etiam copias* arcesserent. Et Syracusani classem instruebant, et *hujus quoque rei* periculum faciebant, quod hanc quoque rem aggredi statuissent, et in cæteras res totis viribus in umbebant.

8. Nicias vero, cum hoc intellexisset, et hostium quidem potentiam, suam vero *rerum omnium* penuriam in dies crescere videret, nuntios et ipse Athenas misit, sæpe quidem et alias, de singulis *rebus*, quæ gerebantur: sed tunc vel maxime, quod res suas in maximum discrimen adductas esse, et nisi primo quoque tempore *Athenienses* aut se revocarent, aut alios non paucos mitterent, nullam salutis spem superesse duceret. Veritus autem, ne *nuntii*, qui

Bell. Pelop. an. 18. Olymp. 91. 3. U. C. Varr. 340.

καὶ γνώμης ἐλλιπεῖς γιγνόμενοι, ἢ τῷ ὄχλῳ πρὸς χάριν τὶ λέγοντες, οὐ τὰ ὄντα [g] ἀπαγγείλωσιν, ἔγραψεν ἐπιστολὴν, νομίζων, οὕτως ἂν μάλιστα τὴν [h] αὑτοῦ γνώμην, μηδὲν ἐν τῷ ἀγγέλῳ ἀφανισθεῖσαν, μαθόντας τοὺς Ἀθηναίους, βουλεύσασθαι περὶ τῆς ἀληθείας. καὶ οἱ μὲν ᾤχοντο φέροντες, οὓς ἀπέστειλε, [i] τὰ γράμματα, καὶ ὅσα ἔδει αὐτοὺς εἰπεῖν. [k] ὁ δὲ, τὰ κατὰ τὸ στρατόπεδον διὰ φυλακῆς ἤδη ἔχων, [l] ἑκουσίων κινδύνων ἐπεμελεῖτο.

θ΄. Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ θέρει τελευτῶντι, καὶ [m] Εὐετίων, στρατηγὸς Ἀθηναίων, μετὰ Περδίκκου στρατεύσας ἐπ᾽ Ἀμφίπολιν Θρᾳξὶ πολλοῖς, τὴν μὲν πόλιν οὐχ εἷλεν, ἐς δὲ τὸν Στρυμόνα περικομίσας τριήρεις, ἐκ τοῦ ποταμοῦ ἐπολιόρκει, ὁρμώμενος [n] ἐξ Ἱμεραίου. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα [o] τοῦτο.

ι΄. Τοῦ δ᾽ ἐπιγιγνομένου χειμῶνος ἥκοντες ἐς τὰς Ἀθήνας οἱ παρὰ [p] τοῦ Νικίου, ὅσα τε ἀπὸ γλώσσης εἴρητο αὐτοῖς, εἶπον, καὶ, εἴ τις [q] τὶ ἠρώτα, [r] ἀπεκρί-

[g] Ἀπαγγίλλωσιν *Cl. Reg. Cass.* Aug. [h] Αὐτοῦ *Ar. C. Cl. Ald. Flor. Bas.* Ἑαυτοῦ *Gr.* Αὐτοῦ *Reg. Cass.* Aug. [i] Τὰ d. Mosqu. [k] Ὁ δὲ κατὰ τὸ στρατ. *C.* Ὁ δὲ μετὰ τὸ στρ. *Ar.* Ὅσα δὲ κατὰ τὸ στρ. *Reg.* Ὁ δὲ κατὰ τὸ στρ. *Dan.* [l] Ἢ δι᾽ ἑκουσίων *Marg. Gr. Ald. Flor. Bas. Huds. Gr.* ita ex emendatione, quod fuerat ἢ διὰ κουσίων. Ἤδη ἑκουσίων *Reg.* In *Cass.* recens corrector inter versus scripserat ἢ δι᾽. ἤδη (sic) ἑκουσίων Aug. ἤδη punctis not. et præterea lin. transv. induct. [m] Εὐστίων *Ar. C.* Εὐεστίων *Reg.* [n] Ἐξ Ἱμεραίου *Ar. C. Reg.* [o] Τοῦτο omittit *Cl. Reg. Cass.* Aug. [p] Τοῦ deest *C.* [q] Τὶ non est in *Reg.* [r] Ἀπεκρίναντο *Reg. Cass.* Aug. Mosqu.

mittebantur, vel propter facundiæ vel propter consilii inopiam, vel etiam aliquid ad populi voluntatem dicentes, vera non renunciarent, epistolam scripsit: existimans fore, ut hoc modo potissimum suam sententiam ab ipso nuncio minime suppressam Athenienses cognoscerent, et de rebus veris deliberarent. Atque illi quidem, quos misit, cum literis, quas ferebant, et cum mandatis, quæ acceperant, quæ ipsos exponere oportebat, abierunt. Nicias vero, res castrenses jam custodiens, voluntariorum periculorum curam gerebat, *eaque tantum, quæ non ultro provocaverat, discrimina subibat.*

9. Eadem autem æstate jam extrema, Euetion etiam, Atheniensium dux, cum Perdicca multisque Thracibus Amphipoli bellum inferens, urbem quidem non expugnavit: sed, triremibus in Strymonem circumductis, ab ipso fluvio *urbem* obsidebat, ex Imeræo, *ubi belli sedem posuerat*, proficiscens. Atque hæc æstas excessit.

10. Hyeme autem ineunte, qui a Nicia missi fuerant, Athenas pervenerunt, et omnia mandata, quæ ab illo acceperant, exposuerunt, et si quis aliquid percontabatur, respon-

νοντο· καὶ τὴν ἐπιστολὴν ἀπέδοσαν. ὁ δὲ [s] γραμματεὺς τῆς πόλεως, παρελθὼν ἀνέγνω τοῖς Ἀθηναίοις, δηλοῦσαν τοιάδε· Bell. Pelop. an. 18. Olymp. 91. 3. U. C. Varr. 340.

ιά. "Τὰ μὲν πρότερον πραχθέντα, ὦ Ἀθηναῖοι, ἐν ἄλλαις πολλαῖς ἐπιστολαῖς ἴστε· νῦν δὲ καιρὸς οὐχ ἧττον, μαθόντας ὑμᾶς, ἐν ᾧ ἐσμὲν, βουλεύσασθαι. κρατησάντων γὰρ ἡμῶν μάχαις ταῖς πλείοσι Συρακουσίους, ἐφ' οὓς ἐπέμφθημεν, καὶ τὰ τείχη [t] οἰκοδομησαμένων, ἐν οἷσπερ [u] νῦν ἐσμὲν, ἦλθε Γύλιππος Λακεδαιμόνιος, στρατιὰν ἔχων ἐκ Πελοποννήσου καὶ ἀπὸ τῶν ἐν Σικελίᾳ πόλεων ἔστιν ὧν. καὶ μάχῃ τῇ μὲν πρώτῃ νικᾶται ὑφ' ἡμῶν· τῇ δ' ὑστεραίᾳ, ἱππεῦσί τε πολλοῖς καὶ ἀκοντισταῖς βιασθέντες, ἀνεχωρήσαμεν ἐς τὰ τείχη. νῦν οὖν [x] ἡμεῖς μὲν, παυσάμενοι τοῦ περιτειχισμοῦ διὰ [y] τὸ πλῆθος τῶν ἐναντίων, ἡσυχάζομεν. οὐδὲ γὰρ ξυμπάσῃ τῇ στρατιᾷ δυναίμεθ' ἂν [z] χρήσασθαι, ἀπαναλωκυίας τῆς φυλακῆς τῶν τειχῶν μέρος τι τοῦ ὁπλιτικοῦ. οἱ δὲ παρῳκοδομήκασιν ἡμῖν τεῖχος ἁπλοῦν, ὥστε μὴ εἶναι ἔτι περιτειχίσαι αὐτοὺς, ἢν μή τις τὸ παρατείχισμα τοῦτο, πολλῇ στρατιᾷ ἐπελθὼν,

[s] Γραμματεῖς Athenis tres erant, ac sorte eligebantur. Primus servabat tabulas et decreta; alter leges; tertius populo ac senatui prælegebat. *Jul. Pollux* l. 8. c. 9. Vide etiam *Meursii* Lectiones Attic. l. 6. c. 25. p. 357. *Huds.* [t] Ita *Cass.* ex emendatione recenti, pro οἰκοδομημένων. [u] Νῦν omittunt *Ar. C. Dan.* Paullo post ἐν τῇ Σικ. Mosqu. et mox ἐφ' ἡμῶν. [x] Ἡμεῖς τι παυσάμενοι *C.* [y] Τὸ deest *Gr.* [z] Χρήσεσθαι *Ar. C. Reg. Cass.* Aug. Mosqu. hic et ἐπαναλωκυίας.

debant: epistolamque reddiderunt. Civitatis autem scriba in medium progressus *eam* Atheniensibus recitavit, cujus hæc erant verba:

11. "RES quidem ante gestas, Athenienses, ex multis aliis *meis* epistolis, cognovistis. Jam vero tempus postulat longe magis, *quam ante*, ut, in quo statu sint res nostræ, cognoscatis, et *pro eo, ac opus est*, deliberetis. Cum enim Syracusanos, adversus quos missi fuimus, majore prœliorum parte superassemus, et munitiones exstruxissemus, in quibus nunc sumus, venit Gylippus Lacedæmonius cum exercitu, quem ex Peloponneso duxit, et ex quibusdam Siciliæ civitatibus. Et primo quidem prœlio a nobis superatus est: postridie vero, ab equitum velitumque multitudine per vim coacti, in munitiones nos recepimus. Nunc igitur nos propter adversariorum multitudinem, omissa *urbis* circumvallatione, quiescimus. Nec enim omnibus *nostris* copiis uti possumus, quod munitionum custodia magnam gravis armaturæ partem absumat. Hostes vero murum simplicem juxta nostrum excitaverunt, ita, ut eos amplius circumvallare nequeamus, nisi quis hanc munitionem nostris vicinam cum magnis copiis adortus expugnet. Contigit etiam, ut nos,

Bell. Pelop. an. 18. Olymp. 91. 3. U. C. Varr. 340.

ἔλη. ξυμβέβηκέ τε, πολιορκεῖν δοκοῦντας ἡμᾶς ἄλλους, αὐτοὺς μᾶλλον, ὅσα γε κατὰ γῆν, τοῦτο πάσχειν. οὐδὲ γὰρ τῆς χώρας [a] ἐπὶ πολὺ, διὰ τοὺς ἱππέας, ἐξερχόμεθα."

ιβʹ. "Πεπόμφασι δὲ καὶ ἐς [b] Πελοπόννησον πρέσβεις ἐπ' ἄλλην στρατιάν. καὶ ἐς τὰς ἐν Σικελίᾳ πόλεις Γύλιππος οἴχεται, τὰς μὲν καὶ πείσων ξυμπολεμεῖν, ὅσαι νῦν ἡσυχάζουσιν, ἀπὸ δὲ τῶν ἔτι καὶ στρατιὰν πεζὴν καὶ ναυτικοῦ παρασκευὴν, ἣν δύνηται, ἄξων. διανοοῦνται γὰρ, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, τῷ τε πεζῷ ἅμα τῶν τειχῶν ἡμῶν πειρᾶν, καὶ ταῖς ναυσὶ κατὰ θάλασσαν. [c] καὶ δεινὸν μηδενὶ ὑμῶν δόξῃ εἶναι, ὅτι καὶ κατὰ θάλασσαν. τὸ γὰρ ναυτικὸν ἡμῶν ([d] ὅπερ κἀκεῖνοι πυνθάνονται,) τὸ μὲν πρῶτον ἤκμαζε, καὶ τῶν νεῶν τῇ ξηρότητι, καὶ τῶν πληρωμάτων τῇ σωτηρίᾳ· νῦν δὲ αἵ τε νῆες διάβροχοι, τοσοῦτον χρόνον ἤδη θαλασσεύουσαι, καὶ τὰ πληρώματα ἔφθαρται. τὰς μὲν [e] γὰρ ναῦς οὐκ ἔστιν ἀνελκύσαντας διαψύξαι, διὰ τὸ, ἀντιπάλους [f] καὶ τῷ πλήθει, [g] καὶ ἐπιπλείους τὰς τῶν πολεμίων οὔσας, ἀεὶ προσδοκίαν [h] παρέχειν, ὡς ἐπιπλεύσονται.

[a] Ἐπιπολὺ *Ar. Bar. Ald. Flor. Bas.* Aug. *Reg. Cass. Gr.* [b] Πελοπόννησον πρέσβεις ἐπ' ἄλλην στρατιὰν desunt in *Cod. Bar.* Πελοπόννησον Mosqu. cui et mox d. καὶ ante πείσων. mox id. διενοοῦνται pro διαν. et τε ante πεζῷ deest. [c] Καὶ δεινὸν μὲν μηδενὶ *Gr.* [d] Ἧπερ καὶ ἐκεῖνοι *Marg. Ar. C. Cam.* quam lectionem etiam agnoscit *Scholiastes*; *Reg. Cass. Dan.* Aug. sed. ἧπερ a corr. manus 1. scr. ἤπερ. ᾗπερ Mosqu. cui et abest καὶ ante κατὰ θάλ. idem hic καὶ ἐκεῖνοι. [e] Γὰρ deest *Reg.* [f] Καὶ non habet *Gr.* [g] Καὶ ὅτι πλείους *Marg. Ar. C. Cl. Reg. Cass. Dan.* Aug. Mosqu. [h] Ἔχειν *Cl.*

qui alios obsidere videbamur, ipsi potius, saltem quod ad terram attinet, hoc patiamur. Nec enim propter *hostium* equitatum procul per regionem progredimur."

12. "Præterea legatos in Peloponnesum miserunt ad alias copias arcessendas. Et Gylippus ad urbes Siciliæ proficiscitur, ut earum alias quidem ad belli societatem pelliciat, quotquot nunc quiescunt, ex aliis vero præterea, pedestres navalesque copias, si possit, adducat. Nam, ut ego audio, peditatu *a terra*, pariter et classe a mari nostras munitiones tentare statuerunt. Neque cuiquam vestrum *hoc* arduum esse videatur, quod etiam a mari *nos aggredi statuerint*. Nam nostra classis (quod et illi cognitum habent) initio quidem et navium siccitate, et hominum, qui in illis erant, incolumitate florebat. Jam vero et naves, quod tamdiu jam *sub dio et* in mari manserint, sunt putrefactæ, et viri, qui eas explebant, sunt absumti. Naves enim *nobis* subducere non licet, ut recreemus, quod hostium naves, quæ nostris sunt numero pares, atque adeo plures, perpetuo suspicionem *nobis* afferant, quod *jamjam nos* sint invasuræ. Non dubium autem, illos

[i] φανεραὶ δέ εἰσιν ἀποπειρώμεναι· καὶ αἱ ἐπιχειρήσεις ἐπ' [k] ἐκείνοις, καὶ ἀποξηρᾶναι τὰς σφετέρας μᾶλλον [l] ἐξουσία. οὐ γὰρ ἐφορμοῦσιν [m] ἀλλήλοις."

Bell. Pelop. an. 18. Olymp. 91. 3. U.C. Varr. 340.

ιγ'. "Ἡμῖν δ' ἐκ πολλῆς ἂν περιουσίας νεῶν μόλις τοῦτο ὑπῆρχε, καὶ μὴ ἀναγκαζομένοις, ὥσπερ νῦν, πάσαις φυλάσσειν. εἰ γὰρ ἀφαιρήσομέν τι καὶ βραχὺ τῆς [n] τηρήσεως, τὰ ἐπιτήδεια οὐχ ἕξομεν, παρὰ τὴν ἐκείνων πόλιν χαλεπῶς καὶ νῦν ἐσκομιζόμενοι. τὰ δὲ πληρώματα διὰ τόδε ἐφθάρη τε ἡμῖν, καὶ [o] ἔτι νῦν φθείρεται, τῶν ναυτῶν, τῶν μὲν, διὰ φρυγανισμὸν, καὶ ἁρπαγὴν [p] μακρὰν, καὶ ὑδρείαν, ὑπὸ τῶν ἱππέων ἀπολλυμένων· οἱ δὲ [q] θεραπεύοντες, ἐπειδὴ ἐς ἀντίπαλα καθεστήκαμεν, [r] αὐτομολοῦσι. καὶ οἱ ξένοι, οἱ μὲν, ἀναγκαστοὶ ἐσβάντες, εὐθὺς κατὰ τὰς πόλεις [s] ἀποχωροῦσιν· οἱ δὲ ὑπὸ μεγάλου μισθοῦ [t] τοπρῶτον ἐπαρθέντες, καὶ οἰόμενοι χρηματιεῖσθαι μᾶλλον, ἢ μαχεῖσθαι, ἐπειδὴ, παρὰ [u] γνώμην, ναυτικόν τε δὴ καὶ τἄλλα ἀπὸ τῶν πολεμίων ἀνθεστῶτα ὁρῶσιν, οἱ μὲν [x] ἐπ' αὐτομολίας προφάσει ἀπέρχονται, οἱ δὲ, ὡς ἑκα-

[i] Φανεροὶ *Gr.* [k] Ἐκείνους *Cl.* in marg. Aug. a manu 1. sed ἐκείνοις a corr. [l] Ἐξουσίᾳ *Bar. Ald. Flor. Bas.* [m] Ἄλλοις *Ar. C. Cl. Gr.* Aug. Mosqu. qui et ἐφορμοῦμεν. ἄλλοις legendum esse conjecit quoque *Æ. Port. Huds.* Et ita etiam *Reg. Cass. Dan.* [n] Στερήσεως *Reg.* Mox pro οὐχ Mosqu. οὐκ. [o] Ἔτι deest *Reg.* νῦν ἔτι Mosqu. et ante, διὰ τὸ διεφθάρη pro διὰ τόδε ἐφθ. et mox ἀπολυμένων p. ἀπολλ. [p] Μικρὰν *Marg. Ar. C. Dan.* [q] Θεράποντες *Marg. Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass. Dan.* Aug. [r] Αὐτομολοῦσιν *Cass.* Aug. [s] Ἀναχωροῦσιν *Ar.* Mosqu. [t] Τὸ πρῶτον *Ar. C. Cass. Gr.* Aug. [u] Γνώμης *Dan.* [x] Ἐπαυτομολίας *Gr.* Mosqu.

hujus rei periculum facturos esse. Et *hostis* invadendi facultas penes illos est, et suas *naves* commodius exsiccare possunt. Nec enim stationes adversus alios habent."

13. "Nobis vero, quamvis magno navium numero abundaremus, vix tamen hoc *facere* liceret, ne dum, ut nunc, excubias cum tota classe agere coactis. Nam si vel modicam custodiæ partem detrahamus, nullos commeatus habebimus, quos nunc quoque juxta illorum urbem *prætervecti* ægre *in castra* importamus. Homines vero nautici hac de causa et *ante* cum nostra jactura perierunt, et nunc etiam pereunt; quod nautæ quidem, quia procul a castris lignari, prædari, et aquari coguntur, ab *hostium* equitatu excepti cædantur; servitia vero, quia castra castris opposita habemus, transfugiant. Peregrinorum quoque illi quidem, qui coacti naves conscenderunt, in urbes continuo dilabuntur. Illi vero, qui mercedis magnitudine primum allecti venerant, et qui se quæstum potius facturos, quam pugnaturos, arbitrabantur, ubi præter opinionem viderunt et hostium classem, et cæteras res jam *nobis* oppositas, partim quidem occasionem nacti ad hostes transfugiunt, partim vero, prout singulis facultas offertur, *abeunt*; (Si-

Bell. Pelop. an. 18. Olymp. 91. 3. U. C. Varr. 340.

στοι δύνανται· (πολλὴ δ' ἡ Σικελία·) εἰσὶ δ', οἳ καὶ αὐτοῦ ἐμπορευόμενοι, ἀνδράποδα [y]Ὑκκαρικὰ ἀντεμβιβάσαι ὑπὲρ σφῶν πείσαντες τοὺς [z]τριηράρχους, τὴν ἀκρίβειαν τοῦ ναυτικοῦ ἀφήρηνται.

ιδ'. "Ἐπισταμένοις δ' ὑμῖν γράφω, ὅτι βραχεῖα ἀκμὴ πληρώματος, καὶ ὀλίγοι τῶν ναυτῶν οἱ [a]ἐξορμῶντές τε ναῦν, καὶ ξυνέχοντες τὴν εἰρεσίαν. τούτων δὲ πάντων ἀπορώτατον, τό, τε μὴ οἷόν τε [b]εἶναι ταῦτα ἐμοὶ κωλῦσαι τῷ στρατηγῷ, (χαλεπαὶ γὰρ αἱ [c]ὑμέτεραι φύσεις ἄρξαι·) καὶ, ὅτι οὐδ', ὁπόθεν ἐπιπληρωσόμεθα τὰς ναῦς, ἔχομεν· ὃ τοῖς πολεμίοις πολλαχόθεν ὑπάρχει· [d]ἀλλ' ἀνάγκη, ἀφ' ὧν ἔχοντες ἤλθομεν, τά τε ὄντα [e]καὶ ἀπαναλισκόμενα γίγνεσθαι. αἱ γὰρ νῦν οὖσαι πόλεις ξύμμαχοι, ἀδύνατοι, Νάξος καὶ Κατάνη. εἰ δὲ προσγενήσεται ἓν ἔτι τοῖς πολεμίοις, ὥστε τὰ τρέφοντα ἡμᾶς χωρία τῆς Ἰταλίας, ὁρῶντα, ἐν ᾧ τε ἐσμὲν, καὶ [f]ὑμῶν μὴ [g]ἐπιβοηθούντων, πρὸς

[y] Καρικὰ *Ar. C. Dan.* Ὑκαρικὰ *Reg.* [z] Τριηράρχας *Dan.* [a] Ἐξορμοῦντες *Reg. Cass.* Aug. [b] Εἶναι omittit *Cl.* Hoc in Appendice *Variar. Lect. Hudsoni* perperam adnotatum erat ad vers. 12. pag. 419. *Ed. Huds.* quod huc putavi, pertinere. μὴ οἷόν τ' εἶναι Mosqu. [c] Ἡμέτεραι *Reg.* Mosqu. [d] Id est: Ἀνάγκη τὰ πληρώματα τῶν νεῶν γίγνεσθαι ἀφ' ἐκείνων, ἀφ' ὧν τά τε ὄντα καὶ τὰ ἀπαναλισκόμενα ἐγίνοντο, ἅπερ εἴχομεν, ὅτε δεῦρο ἤλθομεν. Vel sic: Ἀλλ' ἀνάγκη τά τε ὄντα καὶ τὰ ἀπαναλισκόμενα γίγνεσθαι ἀπ' ἐκείνων, ἃ ἔχοντες δεῦρο ἤλθομεν. Scil. ἀνάγκη τὰς ἡμετέρας ναῦς ἐπιπληροῦσθαι ἀπ' ἐκείνων τῶν ναυτῶν καὶ στρατιωτῶν, οὓς εἴχομεν, ὅτε πρῶτον δεῦρο ἤλθομεν, ὧν οἱ μὲν ἔτι καὶ νῦν περιγίγνονται καὶ ζῶσιν, οἱ δὲ ἤδη ἀπανάλωνται ὑπὸ τῶν πολεμίων *Æ. Port.* [e] Καὶ deest *Ar.* [f] Ἡμῶν *Ar. C.* Mosqu. *Reg. Dan.* [g] Ἐσβοηθούντων *Ar.*

cilia autem est ampla;) quidam etiam hic Hyccarica mancipia mercati, trierarchis persuaserunt, ut illa pro se in naves imponerent, atque hoc modo exactam rei nauticæ disciplinam sustulerunt."

14. "*Vobis autem, qui *hoc probe* nostis, scribo, non diuturnum esse classiariæ multitudinis vigorem, paucosque nautas reperiri, qui et navem agere et remigium moderari norint. Sed horum omnium *incommodorum* hoc est maximum, tum quod ego Imperator hæc *mala* prohibere non possim, (nam vestra ingenia, *Athenienses*, non facile reguntur,) tum etiam quod non habeamus, unde navium supplementum parare possimus, (id, quod hosti multis ex locis *facere* licet;) sed necesse sit, supplementum *illinc* parari, unde, quando *huc* venimus, et ea, quæ *nunc* supersunt, et ea, quæ *jam* absumta sunt, accepimus. Civitates enim, quæ nunc *nobis* sunt sociæ, Naxus et Catana, *copias nobis suppeditare* nequeunt. Quod si hoc unum præterea hostibus accesserit, ut Italiæ oppida, quæ nos alunt, cognito rerum statu, in quo sumus, vobisque nullum auxilium

* Non intelligentibus autem scribo etc. *Valla.* Sed in omnibus *Gr. Exemplaribus,* quæ vidimus, legitur ἐπισταμένοις absque negatione. Huds.

Bell. Pelop. an. 18. Olymp. 91. 3. U. C. Varr. 340.

ἐκείνους χωρῆσαι, [h] διαπολεμήσεται αὐτοῖς ἀμαχεὶ, ἐκπολιορκηθέντων ἡμῶν, ὁ πόλεμος. τούτων ἐγὼ ἡδίω μὲν ἂν εἶχον ὑμῖν ἕτερα ἐπιστέλλειν, οὐ μέντοι χρησιμώτερά γε, εἰ δεῖ σαφῶς [i] ὑμᾶς εἰδότας τὰ ἐνθάδε βουλεύσασθαι. καὶ ἅμα, τὰς φύσεις ἐπιστάμενος ὑμῶν, βουλομένων μὲν τὰ ἥδιστα ἀκούειν, [k] αἰτιωμένων [l] δὲ ὕστερον, ἤν τι ὑμῖν ἀπ' αὐτῶν μὴ ὅμοιον ἐκβῇ, ἀσφαλέστερον ἡγησάμην τὸ ἀληθὲς δηλῶσαι."

ιε΄. "Καὶ νῦν, ὡς, ἐφ' ἃ μὲν ἤλθομεν [m] τοπρῶτον, καὶ τῶν στρατιωτῶν καὶ τῶν ἡγεμόνων ὑμῖν μὴ μεμπτῶν γεγενημένων, οὕτω τὴν γνώμην ἔχετε. ἐπειδὴ δὲ [n] ἡ Σικελία τε ἅπασα ξυνίσταται, καὶ ἐκ Πελοποννήσου ἄλλη στρατιὰ [o] προσδόκιμος αὐτοῖς, βουλεύεσθε ἤδη, ὡς τῶν γ' ἐνθάδε [p] μηδὲ τοῖς παροῦσιν αὐταρκούντων, ἀλλ' ἢ τούτους μεταπέμπειν δέον, ἢ ἄλλην στρατιὰν μὴ [q] ἐλάττω ἐπιπέμπειν, καὶ πεζὴν καὶ ναυτικὴν, καὶ χρήματα μὴ ὀλίγα· ἐμοὶ δὲ διάδοχόν τινα, [r] ὡς ἀδύνατός εἰμι, διὰ νόσον νεφρῖτιν, παραμένειν. ἀξιῶ δ' ὑμῶν [s] ξυγγνώμης τυγχάνειν. καὶ γὰρ, ὅτ'

[h] Διαπεπολεμήσεται *Ar. Cl.* Mosqu. [i] Ὑμᾶς deest *Reg.* Ἡμᾶς *Gr.* [k] Ἐναντιουμένων *C.* Ἀντιωμένων *Gr.* [l] Δ' ὕστερον *Gr.* [m] Τὸ πρῶτον *Ar. C.* Πρῶτον *Reg. Cass.* Aug. Mosqu. [n] Ἡ deest Aug. *Reg. Cass.* et mox καὶ ante ἐκ *Cass.* Καὶ non est in *Cass.* [o] Προσδόκημος Mosqu. [p] Μὴ τοῖς *Reg.* Μὴ δὲ τοῖς *Cass. Gr.* Aug. qui et mox ἀνταρκούντων, et τούτοις p. τούτους. [q] Ἐλάσσω Mosqu. [r] Ὡς οὐ δυνατός εἰμι *C.* Mox ἀξιῶ δὲ ὑμ. Mosqu. [s] Συγγνώμης *Cass.*

ad nos mittentibus, se illis adjungant; profecto, nobis sine prœlio expugnatis, bellum ab ipsis conficietur. His autem ego jucundiora quidem *vobis* scribere potuissem, sed tamen non utiliora; * quia necesse est, vos manifeste cognoscere rerum istarum statum, ut de his consultetis. Simul etiam (quia vestra ingenia probe nota habeam, quod jucundissima quidem audire vultis, postea vero conquerimini, si quid ex his, *quæ audieritis*, vobis non contigerit, perinde *ac optabatis*,) tutius esse duxi, declarare, quod verum est."

15. "Jam vero hoc quidem persuasum habeatis, et milites et duces se ita gessisse *adversus eos*, adversus quos primum venimus, ut a vobis reprehendi nequeant. Verum, quia *nunc* et universa Sicilia *contra nos* conspirat, et alius exercitus ex Peloponneso ab ipsis exspectatur, decernatis jam, aut eos, qui hic sunt, revocandos esse, quod ne adversus quidem præsentes *hostes* satis virium habeant, aut alium et pedestrem et navalem exercitum, *hoc* non minorem, *huc* præterea mittendum, pecuniam etiam non paucam; mihi vero successorem aliquem, quia ex renibus laborans *in imperio* permanere nequeo. Dignus autem sum, qui veniam a vobis impetrem. Etenim

* Si modo decet vos, rebus nostris aperte cognitis, deliberare. *Valla.* Wass.

Bell. Pelop. an. 18. Olymp. 91. 3. U. C. Varr. 340.

ἐῤῥώμην, πολλὰ ἐν ἡγεμονίαις ὑμᾶς εὖ ἐποίησα. ὅ, τι δὲ μέλλετε, ἅμα τῷ ἦρι εὐθὺς, καὶ μὴ ἐς ἀναβολὰς, πράττετε· ὡς τῶν πολεμίων τὰ μὲν ἐν Σικελίᾳ δι' ὀλίγου ποριουμένων, τὰ δ' ἐκ Πελοποννήσου, [s] σχολαίτερον μὲν, [t] ὅμως δ', ἢν μὴ [u] προσέχητε τὴν γνώμην, τὰ μὲν, λήσουσιν ὑμᾶς, ὥσπερ καὶ πρότερον, τὰ δὲ, φθήσονται."

ιϛ'. Ἡ μὲν τοῦ Νικίου ἐπιστολὴ τοσαῦτα ἐδήλου. [v] οἱ δὲ Ἀθηναίοι, ἀκούσαντες αὐτῆς, τὸν μὲν Νικίαν οὐ παρέλυσαν τῆς ἀρχῆς, ἀλλ' αὐτῷ, ἕως ἂν [x] ἕτεροι [αἱρεθέντες] ξυνάρχοντες ἀφίκωνται, τῶν αὐτοῦ ἐκεῖ [y] δύο προσείλοντο, Μένανδρον καὶ [z] Εὐθύδημον, ὅπως μὴ μόνος ἐν ἀσθενείᾳ ταλαιπωροίη. στρατιὰν [a] δὲ ἄλλην, ἐψηφίσαντο, πέμπειν, καὶ ναυτικὴν καὶ πεζικὴν, Ἀθηναίων τε, [b] ἐκ καταλόγου, καὶ τῶν ξυμμάχων· καὶ ξυνάρχοντας αὐτῷ εἵλοντο Δημοσθένην τε τὸν Ἀλκισθένους καὶ Εὐρυμέδοντα τὸν [c] Θουκλέους· καὶ τὸν μὲν Εὐρυμέδοντα εὐθὺς περὶ ἡλίου τροπὰς τὰς χειμερινὰς ἀποπέμπουσιν ἐς τὴν Σικελίαν, μετὰ δέκα νεῶν, ἄγοντα εἴκοσι τάλαντα ἀργυρίου, καὶ ἅμα ἀγγε-

Fine Decembris.

[s] Σχολαιότερον *Cl.* [t] Ὅμως δ' ἂν μὴ *C.* [u] Προσέχετε *Cass.* et a prima manu *Gr.* deinde emendatum erat προσέχητε, ut in Aug. [v] Οἱ δ' Ἀθηναῖοι *Gr.* [x] Ἕτεροι ξυνάρχοντες αἱρεθέντες ἀφίκωνται *Ar. C. Reg. Cass. Gr. Dan.* ξυνάρχ. αἱρ. Aug. Mosqu. [y] Unum quidem vice Lamachi, alterum loco Alcibiadis. *Æ. Port.* [z] Εὔθυμον *Cass.* [a] Δ' ἄλλην *Gr.* [b] Vide L. 6. c. 43. [c] Θουκλίως *Dan.*

cum recte valerem, obeundis imperatoris muneribus sæpe de vobis bene sum meritus. Quicquid autem facturi estis, id ineunte statim vere, nec ulla procrastinatione utentes faciatis; quia hostes brevi res quidem Siculas comparabunt, quæ vero ex Peloponneso, tardius quidem; sed tamen, nisi animum *ad eas* advertatis, partim quidem, ut et ante, vos latebunt, partim vero *vos* prævertent."

16. Hæc igitur sunt, quæ Niciæ epistola declaravit. Athenienses vero, his auditis, ipsi quidem imperium non abrogarunt: sed, donec alii collegæ delecti *ad eum* pervenirent, duos eorum, Menandrum et Euthydemum, qui illic cum ipso erant, delectos ipsi adjunxerunt, * ne solus infirma valetudine vexaretur. Alium etiam exercitum censuere mittendum, et nauticarum et pedestrium copiarum, tam ex Atheniensium legionariis militibus, quam ex sociis. Et Demosthenem Alcisthenis, Eurymedontem Theuclis *filium*, collegas delectos ipsi miserunt. Atque Eurymedontem quidem statim circa solstitium hybernum in Siciliam miserunt cum decem navibus, et cum viginti argenti talentis, quæ secum

* Ne solus relictus ob corporis infirmitatem succumberet. *Acacius.*

λοῦντα τοῖς ἐκεῖ, ὅτι ἥξει βοήθεια, καὶ ἐπιμέλεια αὐτῶν ἔσται.

Bell. Pelop. an. 18. Olymp. 91. 3. U. C. Varr. 341. Inter Jan. 1. et Mart. 18.

ιζ'. Ὁ δὲ Δημοσθένης, ὑπομένων, παρεσκευάζετο τὸν ἔκπλουν, [d] ὡς ἅμα τῷ ἦρι ποιησόμενος, στρατιάν τε [e] ἐπαγγέλλων ἐς τοὺς ξυμμάχους, καὶ χρήματα αὐτόθεν, καὶ ναῦς καὶ ὁπλίτας ἑτοιμάζων. πέμπουσι δὲ καὶ περὶ τὴν Πελοπόννησον οἱ Ἀθηναῖοι εἴκοσι ναῦς, ὅπως φυλάσσοιεν, μηδένα ἀπὸ Κορίνθου καὶ τῆς Πελοποννήσου ἐς τὴν Σικελίαν περαιοῦσθαι. οἱ γὰρ Κορίνθιοι, ὡς οἵ τε πρέσβεις αὐτοῖς ἧκον, καὶ τὰ ἐν τῇ Σικελίᾳ βελτίω [f] ἤγγελλον, νομίσαντες, οὐκ ἄκαιρον καὶ τὴν προτέραν πέμψιν τῶν νεῶν ποιήσασθαι, πολλῷ μᾶλλον ἐπέῤῥωντο, καὶ, ἐν ὁλκάσι, παρεσκευάζοντο αὐτοί τε ἀποστελοῦντες ὁπλίτας [g] ἐν τῇ Σικελίᾳ, καὶ ἐκ τῆς ἄλλης Πελοποννήσου οἱ Λακεδαιμόνιοι τῷ αὐτῷ τρόπῳ πέμψοντες. ναῦς τε οἱ Κορίνθιοι πέντε καὶ [h] εἴκοσιν ἐπλήρουν, ὅπως ναυμαχίας τε ἀποπειράσωσι [i] πρὸς τὴν ἐν τῇ Ναυπάκτῳ φυλακὴν, καὶ τὰς ὁλκάδας αὐτῶν ἧσσον οἱ ἐν τῇ Ναυπάκτῳ Ἀθηναῖοι κωλύοιεν

[d] Καὶ ὡς ἅμα etc. *Ar. C. Dan.* [e] Ἀπαγγέλλων *Dan.* ἐπαγγέλλων Mosqu. [f] Ἤγγελον Aug. Paulo post ἐν ante ὁλκ. d. Mosqu. id. mox Πελοποννήσου. [g] Pro εἰς τὴν Σικελίαν. qua loquendi formula sæpius utitur *Thucyd. Huds.* Mox πέμψαντες Aug. [h] Εἴκοσι *Gr.* Aug. Mosqu. [i] Πρὸς τὴν ἐν τῇ Ναυπάκτῳ Ἀθηναίων, omissis intermediis, quæ in marg. adscripta sunt *Cass.* Aug.

ferebat; simul etiam ut illis, qui illic erant, auxilium venturum, ipsosque civitati curæ futuros nuntiaret.

17. Demosthenes vero ad adornandam profectionem remansit, ut primo statim vere discederet; et ad indicendum sociis delectum, et ad comparandas illinc pecunias, naves, et gravis armaturæ milites. Præterea Athenienses mittunt circa Peloponnesum viginti naves, ut observarent, ne quis e Corintho et ex Peloponneso trajiceret in Siciliam. Nam Corinthii, postquam legati ad ipsos venerunt, et res in Sicilia meliore conditione esse nunciaverunt, existimantes, et priorem classem non intempestive a se missam fuisse, multo magis animo confirmati sunt, et cum ipsi ad gravis armaturæ milites in onerariis navibus in Siciliam mittendos sese accingebant, tum etiam Lacedæmonii ad *copias* eodem modo ex cætera Peloponneso mittendas *sese præparabant.* Et Corinthii viginti quinque naves instruxerunt, ut pugnam navalem experirentur * adversus speculatorias illas, quæ stabant ad Naupactum; utque Athenienses, qui Naupacti erant, onerariarum ipsorum navium profe-

* Male vertit *Interpres.* Debuisset enim ita reddere: *adversus illas, quæ in statione erant apud Naupactum etc.* Vide *Annott.* HUDS.

Bell. Pelop. an. 18. Olymp. 91. 3. U. C. Varr. 341.

ἀπαίρειν, [h] πρὸς τὴν σφετέραν ἀντίταξιν τῶν [i] τριηρῶν τὴν φυλακὴν ποιούμενοι.

ιη'. Παρεσκευάζοντο δὲ καὶ [k] τὴν ἐς τὴν Ἀττικὴν ἐσβολὴν οἱ Λακεδαιμόνιοι, ὥσπερ τε προεδέδοκτο αὐτοῖς, καὶ τῶν Συρακουσίων καὶ [l] τῶν Κορινθίων ἐναγόντων, ἐπειδὴ ἐπυνθάνοντο τὴν ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων βοήθειαν ἐς τὴν Σικελίαν, ὅπως δὴ, ἐσβολῆς γενομένης, διακωλυθῇ. καὶ [m] ὁ Ἀλκιβιάδης, προσκείμενος, [n] ἐδίδασκε [o] τὴν Δεκέλειαν τειχίζειν, καὶ μὴ ἀνιέναι τὸν πόλεμον. [p] μάλιστα δὲ τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐγεγένητό τις ῥώμη, διότι, τοὺς Ἀθηναίους, ἐνόμιζον, διπλοῦν τὸν πόλεμον ἔχοντας, πρός τε σφᾶς καὶ Σικελιώτας, [q] εὐκαθαιρετωτέρους ἔσεσθαι· καὶ ὅτι, τὰς σπονδὰς προτέρους λελυκέναι, ἡγοῦντο, αὐτούς· ἐν γὰρ τῷ προτέρῳ πολέμῳ σφέτερον τὸ παρανόμημα μᾶλλον γενέσθαι, ὅτι ἐς Πλάταιαν ἦλθον Θηβαῖοι ἐν σπονδαῖς, καὶ, εἰρημένον ἐν ταῖς πρότερον ξυνθήκαις, ὅπλα μὴ ἐπιφέρειν, ἢν δίκας [r] θέλωσι διδόναι, αὐτοὶ οὐχ ὑπήκουον ἐς δίκας προκαλουμένων τῶν Ἀθηναίων· [s] καὶ διὰ τοῦτο δυστυχεῖν τε εἰκότως ἐνόμιζον, καὶ ἐνεθυμοῦντο τήν τε

[h] Id est: σφᾶς αὐτοὺς φυλάσσοντες πρὸς τὰς ἑαυτῶν ταῖς Ἀττικαῖς ναυσὶν ἀντιτεταγμένας τριήρεις. *Æ. Port.* Vide L. 7. c. 18. *Huds.* [i] Τριήρων *Cass.* Aug. [k] Τὴν ante ἐς d. Mosqu. [l] Τῶν deest *Reg. Cass.* Aug. Mosqu. [m] Articulum non agnoscit *Ar.* [n] Ἐδίδαξε *Gr.* [o] Τὴν omittunt *Ar. C.* Δεκίλιαν Mosqu. Aug. sed hic ι mut. in ει. [p] Μάλιστα δὲ καὶ τοῖς *Gr.* Μάλιστα καὶ τοῖς *Ald. Flor. Bas.* [q] Εὐκαθαιρωτέρους *Gr.* [r] Ἐθέλωσι *Gr.* [s] Καὶ διατοῦτο εἰκότως δυστυχεῖν τε ἐνόμιζον *Ar. C. Cass.* Aug. εἰκότως d. Mosqu. Διατοῦτο etiam *Gr.* et εἰκότως δυστυχεῖν τε ἐνόμ. *Reg. Dan.*

etionem minus impedirent, utpote suarum navium præsidio adversus illorum triremes, quæ se opponebant, seipsos tuentes.

18. Lacedæmonii vero (prout etiam ante secum ipsi constituerant) expeditionem in Atticam apparabant, instigantibus Syracusanis atque Corinthiis, postquam audierunt, auxilium ab Atheniensibus in Siciliam mitti, ut irruptione facta impediretur. Quinetiam Alcibiades instans, *illos* docebat, Deceleam muniendam esse, nec bellum remittendum. Præcipue vero quoddam *animi* robur Lacedæmoniis accessit, quod existimarent, Athenienses, qui duplex bellum gerebant, contra se et Sicilienses, a se facilius debellatum iri: præterea quod ipsos priores fœdera fregisse ducerent. Nam in superiore bello a se potius peccatum fuisse, quod Thebani fœderum tempore Platæam invasissent. Et, cum in prioribus pactionibus cautum fuisset, ne arma inferrentur *illis, qui injuriam alteris fecissent,* si judicium subire vellent, ipsi ad judicium ab Atheniensibus provocati, venire noluissent. Et propterea se merito adversa fortuna usos existimabant; et cum illam cladem, quam ad Py-

περὶ Πύλον ξυμφορὰν, καὶ εἴ τις ἄλλη αὐτοῖς [t] γένοιτο. ἐπειδὴ δὲ οἱ Ἀθηναῖοι, ταῖς τριάκοντα ναυσὶν ὁρμώμενοι, Ἐπιδαύρου τὶ καὶ [u] Πρασιῶν καὶ ἄλλα ἐδῄωσαν, καὶ ἐκ Πύλου ἅμα ἐλῃστεύοντο, καὶ, ὁσάκις περί του [v] διαφοραὶ γένοιντο τῶν κατὰ τὰς σπονδὰς ἀμφισβητουμένων, ἐς δίκας προκαλουμένων τῶν Λακεδαιμονίων, οὐκ ἤθελον ἐπιτρέπειν· τότε δὴ οἱ Λακεδαιμόνιοι, νομίσαντες, τὸ παρανόμημα, ὅπερ καὶ [x] σφίσι πρότερον ἡμάρτητο, αὖθις ἐς τοὺς Ἀθηναίους τὸ αὐτὸ περιεστάναι, πρόθυμοι ἦσαν ἐς τὸν πόλεμον· καὶ ἐν τῷ χειμῶνι τούτῳ σίδηρόν τε περιήγγελλον κατὰ τοὺς ξυμμάχους, καὶ τὰ ἄλλα ἐργαλεῖα ἡτοίμαζον ἐς τὸν ἐπιτειχισμόν· καὶ τοῖς ἐν τῇ Σικελίᾳ ἅμα, ὡς ἀποπέμψοντες ἐν [y] ταῖς ὁλκάσιν ἐπικουρίαν, [z] αὐτοί τε [a] ἐπόριζον, καὶ τοὺς ἄλλους Πελοποννησίους προσηνάγκαζον. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα· [b] καὶ ὄγδοον καὶ δέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε, ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψε.

Bell. Pelop. an. 18. Olymp. 91. 3. U.C. Varr. 341.

[t] Ἐγιγνέτο *Marg.* Ἐγίνετο, et in marg. γίνοιτο *Gr.* [u] Πρασίων *Cass. Aug.* [v] Διαφορὰ γίνοιτο *Marg.* γίνοιτο Bas. [x] Σφίσι d. Mosqu. Mox id. περιήγγιλον, et τ' ἄλλα pro τὰ ἄλλα. [y] Ταῖς omittunt *Ar. C.* Mosqu. [z] Id est: αὐτοί τε ἐπόριζον ἐπικουρίαν, καὶ τοὺς ἄλλους Πελοποννησίους πορίζειν προσηνάγκαζον, ὡς αὐτὴν τοῖς ἐν Σικελίᾳ ἐν ὁλκάσιν ἀποπέμψοντες *Æ. Port.* [a] Ἐπορίζοντο *Cl.* [b] Καὶ τὸ ὄγδοον *Marg.*

lum acceperant, tum etiam *aliam*, si qua alia ipsis contigerat, * animo volutantes religioni vertebant. At, postquam Athenienses cum triginta navibus *ex Attica* profecti, agri Epidaurii partem, et Prasiarum, et alia loca vastarunt, simul etiam et Pylo prodeuntes latrocinia exercebant, † et, quoties orta esset controversia de aliqua conditionum, quæ in fœderibus erant dubiæ, ad judicium a Lacedæmoniis provocati, *rem controversam judicio* permittere nolebant: tunc vero Lacedæmonii, existimantes, suum illud peccatum, quod prius commiserant, idem in Athenienses *jam* recidisse, ad bellum animis erant propensis. Atque nuntiis ad socios hac hyeme circummissis ferrum *ipsis* imperarunt, et cætera instrumenta ad murorum exstructionem præpararunt. Simul autem et ipsi parabant, et cæteros Peloponnesios *ad idem faciendum* adigebant, ut illis, qui erant in Sicilia, auxilium in onerariis navibus mitterent. Atque hæc hyems exiit, et hujus belli, quod Thucydides conscripsit, duodevigesimus annus excessit.

* Ἐνεθυμοῦντο *in memoriam revocabant* vertit *Valla.* Verum accipi potest pro ἐνθύμιον ἐποιοῦντο· qua phrasi paulo infra utitur *Thucydides.* Vide *Indicem* in voce ἐνθύμιον. HUDS.

† Et quoties ex fœdere a Lacedæmoniis repetebantur res ereptæ etc. *Acacius.* WASS.

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. ¾. U. C. Varr. 34½. a Mart. 18.

ιθ'. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου ἦρος, εὐθὺς ἀρχομένου, [b] πρωϊαίτατα δὴ οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἐς τὴν Ἀττικὴν ἐσέβαλον· [c] ἡγεῖτο δὲ Ἄγις ὁ Ἀρχιδάμου, Λακεδαιμονίων βασιλεύς. καὶ πρῶτον μὲν τῆς χώρας τὰ περὶ τὸ πεδίον ἐδῄωσαν· ἔπειτα Δεκέλειαν ἐτείχιζον, κατὰ πόλεις διελόμενοι τὸ ἔργον. ἀπέχει δὲ ἡ [d] Δεκέλεια σταδίους μάλιστα τῆς τῶν Ἀθηναίων πόλεως εἴκοσι καὶ ἑκατόν· παραπλήσιον δὲ οὐ πολλῷ πλέον καὶ [e] ἐπὶ τῆς Βοιωτίας. ἐπὶ δὲ τῷ πεδίῳ καὶ τῆς χώρας τοῖς κρατίστοις ἐς τὸ κακουργεῖν ᾠκοδομεῖτο τὸ τεῖχος, ἐπιφανὲς μέχρι τῆς τῶν Ἀθηναίων πόλεως. καὶ οἱ μὲν ἐν τῇ Ἀττικῇ Πελοποννήσιοι καὶ οἱ [f] ξύμμαχοι ἐτείχιζον· οἱ δ' ἐν τῇ Πελοποννήσῳ ἀπέστελλον περὶ τὸν αὐτὸν χρόνον ταῖς ὁλκάσι τοὺς ὁπλίτας ἐς τὴν Σικελίαν· Λακεδαιμόνιοι μὲν, τῶν τε [g] Εἱλώτων ἐπιλεξάμενοι τοὺς [h] βελτίστους, καὶ [i] τῶν Νεοδαμωδῶν, ξυναμφοτέρων ἑξακοσίους ὁπλίτας, καὶ Ἔκκριτον Σπαρτιάτην ἄρχοντα· Βοιωτοὶ δὲ τριακοσίους ὁπλίτας, ὧν ἦρχον Ξένων τε καὶ Νίκων, Θηβαῖοι, καὶ Ἡγήσανδρος Θεσπιεύς. οὗτοι μὲν οὖν ἐν τοῖς πρώτοις, ὁρμήσαντες ἀπὸ [k] τοῦ Ταινάρου τῆς Λακωνικῆς, ἐς τὸ πέλαγος

[b] Πρωΐτατα *Reg. Cass.* Aug. Sed *Cass.* ut et Aug. in marg. γρ. πρωαίτατα. [c] Ἡγεῖτο δ' Ἄγις *Gr.* [d] Δικελία Mosqu. [e] Ἀπὸ recenti manu inter versus *Cass.* [f] Σύμμαχοι *Gr.* Paullo post οἱ d. Mosqu. qui et mox ἀπέστελον. [g] Εἰλώτων *Gr.* τε abest Mosqu. [h] Βελτίους *Cl. Cass.* Aug. [i] Τῶν omittunt *Ar. C. Cl.* Mosqu. Aug. *Reg. Cass. Dan.* [k] Τοῦ deest *Gr.* Mosqu. qui et Τανάρου.

19. Veris autem insequentis initio statim, Lacedæmonii sociique irruptionem in Atticam maturrime fecerunt. Illos vero ducebat Agis, Archidami *filius*, Lacedæmoniorum rex. Ac primum quidem agri planitiem circumjacentem vastarunt, deinde vero Deceleam munire cœperunt, id opus inter civitates partiti. Abest autem Decelea ab Athenis circiter centum ac viginti stadiis; tantundem etiam, nec multo plus, a Bœotia. Hæc autem munitio, Athenas usque conspicua, in planitie, et illius regionis opportunissimis ad maleficia exercenda locis exstruebatur. Atque Peloponnesii quidem, ac socii, qui in Attica erant, hanc munitionem exstruebant. Qui vero in Peloponneso erant, gravis armaturæ milites, onerariis navibus *vectos*, in Siciliam sub id tempus miserunt. Atque Lacedæmonii quidem præstantissimos quosque servorum ac libertorum in civitatem nuper adscriptorum, ex utrisque promiscue sexcentos gravis armaturæ milites, delegerunt; et Eccritum, ducem Spartanum, *illuc miserunt:* Bœoti vero, trecentos gravis armaturæ milites, quibus præerant Xenon et Nicon, Thebani, et Hegesander Thespiensis. Isti igitur inter primos a Tænaro Laconicæ profecti, in altum vela fe-

ἀφῆκαν. μετὰ δὲ τούτους Κορίνθιοι οὐ πολλῷ ὕστερον πεντακοσίους ὁπλίτας, τοὺς μὲν, ἐξ αὐτῆς Κορίνθου, τοὺς δὲ, προσμισθωσάμενοι, Ἀρκάδων, καὶ ἄρχοντα [l] Ἀλέξαρχον Κορίνθιον προστάξαντες, ἀπέπεμψαν. ἀπέστειλαν δὲ καὶ Σικυώνιοι διακοσίους ὁπλίτας ὁμοῦ τοῖς Κορινθίοις, ὧν ἦρχε Σαργεὺς Σικυώνιος. αἱ δὲ πέντε καὶ εἴκοσι νῆες τῶν Κορινθίων, αἱ τοῦ χειμῶνος πληρωθεῖσαι, ἀνθώρμουν ταῖς ἐν [m] τῇ Ναυπάκτῳ εἴκοσιν Ἀττικαῖς, ἕωσπερ [n] αὐτοῖς [o] οἱ ὁπλῖται ταῖς ὁλκάσιν ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου ἀπῆραν· οὗπερ ἕνεκα [p] καὶ τοπρότερον ἐπληρώθησαν, ὅπως μὴ οἱ Ἀθηναῖοι πρὸς [q] τὰς ὁλκάδας μᾶλλον, ἢ [r] πρὸς τὰς τριήρεις, νοῦν ἔχωσιν.

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 3/4. U. C. Varr. 341.

κ΄. Ἐν δὲ τούτῳ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, ἅμα Δεκελείας τῷ τειχισμῷ, καὶ τοῦ ἦρος εὐθὺς ἀρχομένου, περὶ Πελοπόννησον ναῦς τριάκοντα ἔστειλαν, καὶ Χαρικλέα τὸν Ἀπολλοδώρου ἄρχοντα· [s] ᾧ εἴρητο, καὶ ἐς Ἄργος ἀφικομένῳ, κατὰ τὸ ξυμμαχικὸν παρακαλεῖν Ἀργείων τε ὁπλίτας ἐπὶ τὰς ναῦς. καὶ τὸν Δημοσθένην ἐς τὴν Σικελίαν (ὥσπερ ἔμελλον,) ἀπέστελλον, ἑξήκοντα μὲν

[l] Ἀλέξανδρον *Ar. C.* [m] Τῷ *Dan.* Antea ἀνθωρμοῦνται Mosqu. sine ταῖς. id. εἴκοσι. [n] Οὕτω *Marg. Ar. C. Reg. Cass. Dan.* Aug. Mosqu. Αὐτοῖς inter versus *Cass.* [o] Οἱ deest *Gr.* [p] Καὶ πρότερον Mosqu. *Ar. C. Reg. Dan.* Καὶ τὸ πρότερον *Cass. Gr.* Aug. [q] Τὰς deest *Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass. Dan.* Aug. ὅμως δὲ p. ὅπως μὴ Mosqu. Eid. abs. verba inde a πρὸς τὰς ὁλκ. ad ἐν δὲ τούτῳ καὶ οἱ Ἀθην. (inclus.) et pergit c. ἅμα. [r] Πρὸς τὰς τριήρεις τὸν νοῦν ἔχωσιν *Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass. Dan.* Aug. [s] Εἴρηται Mosqu. Ὡς εἴρητο *Dan.*

cerunt. Post horum autem discessum, Corinthii non multo post miserunt quingentos gravis armaturæ milites, partim quidem ex ipsa Corintho, partim vero ex Arcadibus mercede conductos, et Alexarchum Corinthium, quem ipsis ducem præfecerunt. Sicyonii quoque cum Corinthiis ducentos gravis armaturæ milites miserunt, quibus præerat Sargeus Sicyonius. Illæ autem quinque et viginti Corinthiorum naves, quæ per hyemem instructæ fuerant, e regione viginti Atticarum navium, quæ ad Naupactum stabant, in statione manserunt, donec isti gravis armaturæ milites, qui navibus onerariis ex Peloponneso vehebantur, transissent: cujus etiam rei causa *triremes istæ* prius fuerant instructæ, ne Athenienses ad onerarias naves potius, quam ad triremes, animum adverterent.

20. Interea vero, dum Decelea muniretur, veris initio, statim, et ipsi Athenienses circa Peloponnesum triginta naves, duce Charicle, Apollodori filio, miserunt. Cui mandatum fuerat, ut et Argos profectus, ex jure societatis Argivos ad naves militibus armatis explendas hortaretur. Item Demosthenem (quemadmodum statuerant,) in Siciliam miserunt, cum sexaginta navibus

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. ¾. U. C. Varr. 341/2.

ναυσὶν Ἀθηναίων, καὶ πέντε [t] Χίαις, ὁπλίταις δὲ ἐκ καταλόγου Ἀθηναίων διακοσίοις καὶ χιλίοις, καὶ νησιωτῶν, ὅσοις ἑκασταχόθεν [u] οἷόν τ᾽ ἦν πλείστοις χρήσασθαι· καὶ ἐκ τῶν ἄλλων ξυμμάχων τῶν ὑπηκόων, εἴποθέν τι εἶχον ἐπιτήδειον ἐς τὸν πόλεμον, ξυμπορίσαντες. εἴρητο δ᾽ αὐτῷ, πρῶτον μετὰ τοῦ Χαρικλέους [x] ἅμα περιπλέοντα [y] ξυστρατεύεσθαι περὶ τὴν Λακωνικήν. καὶ ὁ μὲν Δημοσθένης ἐς τὴν Αἴγιναν [z] προσπλεύσας, τοῦ στρατεύματός τε εἴ τι ὑπελείπετο, περιέμενε, καὶ τὸν [a] Χαρικλέα τοὺς Ἀργείους παραλαβεῖν.

κα΄. Ἐν [b] δὲ τῇ Σικελίᾳ, [c] ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς χρόνους [d] τοῦ ἦρος τούτου, καὶ ὁ Γύλιππος ἧκεν [e] ἐς τὰς Συρακούσας, ἄγων ἀπὸ τῶν πόλεων, ὧν ἔπεισε, στρατιὰν, ὅσην ἑκασταχόθεν πλείστην ἐδύνατο· καὶ [f] ξυγκαλέσας τοὺς Συρακουσίους, ἔφη, χρῆναι πληροῦν ναῦς ὡς [g] δύνανται πλείστας, καὶ ναυμαχίας ἀπόπειραν λαμβάνειν· ἐλπίζειν γὰρ ἀπ᾽ αὐτοῦ τι ἔργον ἄξιον τοῦ κινδύνου ἐς τὸν πόλεμον [h] κατεργάσεσθαι. [i] ξυνανέπειθε δὲ

[t] Χίων *Dan.* [u] Οἷόν τι ἦν *Ar. C.* Mosqu. [x] Ἅμα omittunt *Ar. C. Dan.* Paulo ante ξυμπορήσ. Bas. [y] Ξυνστρατεύεσθαι *Reg. Cass.* Aug. *Gr.* [z] Πλεύσας *Cl. Reg. Cass.* Aug. [a] Χαρικλέα καὶ τοὺς *Ar. C.* Mosqu. [b] Δὲ deest *Ald. Flor.* [c] Ὑπὸ non habet *Reg.* [d] Τούτου τοῦ ἦρος *Marg. Ar. C. Reg. Cass.* χρόνους τούτους τοῦ ἦρος Aug. τούτου abest Mosqu. [e] Εἰς *Reg.* [f] Συνκαλέσας *Gr.* [g] Δύναιντο *Marg.* [h] Κατεργάσασθαι *Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Huds. Reg. Cass.* Aug. In *Gr.* est κατεργάσεσθαι, corrector α super ε scripsit. [i] Ξυναναπείθει etc. *Ald. Bas.* Ξυναπείθει δὲ καὶ ὁ Ἑρμοκράτης οὐχ ἥκιστα τοῦ ταῖς ναυσὶν ἐπιχειρῆσαι μὴ ἀθυμεῖν πρὸς τοὺς Ἀθ. *Marg.* Συνανέπειθε δὲ καὶ ὁ Ἑρμοκράτης οὐχήκιστα ταῖς ναυσὶ μὴ ἀθυμεῖν ἐπιχειρήσειν πρὸς etc. *Ar. C.* Ξυνανέπειθε δὲ καὶ ὁ Ἑρμοκράτης οὐχήκιστα τοῦ ταῖς ναυσὶ μὴ ἀθυμεῖν etc. *Flor.* Συναναπείθει *Gr.* Ξυνέπειθε *Cl.* Sic et *Reg.* Ξυνέπειθεν *Cass.* Aug. ξυνεπείθη Mosqu.

Atheniensium, et quinque Chiorum, quæ mille et ducentos legionarios Atheniensium milites armatos ferebant, et ex insularum incolis quam potuerant undique plurimos contrahere: et ex aliis suæ ditionis sociis, sicunde aliquid ad rem militarem idoneum comparare potuerant. Ipsi autem præceptum fuerat, ut primum copiis cum Chariclis exercitu conjunctis, simul oram Laconicam circumvectus infestaret. Et Demosthenes quidem, in Æginam profectus, ibi suarum copiarum reliquias, si quæ erant, et Chariclem, donec Argivos assumsisset, opperiebatur.

21. In Sicilia vero, per eadem hujus veris tempora, et Gylippus Syracusas rediit, adducens ex civitatibus, quibus persuaserat, *ut auxilium Syracusanis mitterent*, exercitum quam potuerat undique maximum. Convocatis autem Syracusanis, dixit, quam plurimas possent naves armandas esse, pugnæque navalis periculum esse faciendum. Se enim sperare, si hoc tentarent, in hoc bello facinus aliquod isto periculo dignum edituros. Quinetiam Hermocrates potissimum, una *cum Gylippo Sy-*

καὶ ὁ Ἑρμοκράτης [k] οὐχ ἥκιστα [l] τοῦ ταῖς ναυσὶ μὴ Bell. Pelop.
ἀθυμεῖν [m] ἐπιχειρήσειν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, λέγων, an. 19.
[n] οὐδὲ [o] ἐκείνους πάτριον τὴν ἐμπειρίαν οὐδὲ ἀΐδιον τῆς Olymp. 91. $\frac{3}{4}$.
θαλάσσης ἔχειν, ἀλλ', ἠπειρώτας μᾶλλον τῶν Συρα- U. C.
κουσίων ὄντας, [p] καὶ ἀναγκασθέντας ὑπὸ Μήδων, ναυ- Varr. 341/2.
τικοὺς γενέσθαι· καὶ πρὸς ἄνδρας τολμηροὺς, οἵους καὶ Ἀθηναίους, τοὺς ἀντιτολμῶντας, χαλεπωτάτους [q] [ἂν] αὐτοῖς φαίνεσθαι. [r] ᾧ γὰρ ἐκεῖνοι τοὺς πέλας, οὐ δυνάμει ἔστιν ὅτε προὔχοντες, τῷ δὲ θράσει, ἐπιχειροῦντες, καταφοβοῦσι, καὶ σφᾶς ἂν [s] τὸ αὐτὸ ὁμοίως τοῖς ἐναντίοις ὑποσχεῖν. καὶ, Συρακουσίους, εὖ εἰδέναι, ἔφη, [t] τῷ τολμῆσαι ἀπροσδοκήτως πρὸς τὸ Ἀθηναίων ναυτικὸν ἀντιστῆναι, πλέον, διὰ [u] τὸ τοιοῦτον ἐκπλαγέντων αὐτῶν, περιεσομένους, ἢ Ἀθηναίους τῇ ἐπιστήμῃ [v] τὴν Συρακουσίων ἀπειρίαν βλάψοντας. ἰέναι [x] οὖν [y] ἐκέλευεν ἐς τὴν πεῖραν τοῦ ναυτικοῦ, καὶ μὴ ἀποκνεῖν. καὶ οἱ μὲν Συρακούσιοι, τοῦ τε Γυλίππου καὶ τοῦ Ἑρμοκράτους, καὶ εἴ του ἄλλου, πειθόντων, ὥρμηντό τε [z] ἐς τὴν ναυμαχίαν, καὶ τὰς ναῦς ἐπλήρουν.

[k] Οὐχήκιστα *Reg. Gr.* [l] Τοῦ deest *Dan.* [m] Ἐπιχειρῆσαι *Gr. Bas.* [n] Δὲ *Reg.* [o] Ἐκείνοις *Cass. Gr.* Sed marg. *Gr.* ἐκείνους. ἐκείνους Aug. a corr. p. ἐκείνοις. [p] Καὶ omittunt *Ar. C.* [q] Ἂν deest *Ar. C. Reg. Cass.* Aug. id αὐτοῖς a corr. a m. 1. fuit αὐτούς. ἂν d. et Mosqu. [r] Id est: ὥσπερ οἱ Ἀθηναῖοι οὐ τοσοῦτον διὰ τὴν τῆς κρείττονος δυνάμεως ὑπεροχὴν, ὅσον διὰ τὸ θράσος, ᾧ τοῖς πέλας ἐπιχειροῦσιν, αὐτοὺς καταφοβεῖν εἰώθασιν, οὕτω καὶ εἰκός ἐστιν αὐτοὺς τοὺς Ἀθηναίους τὸ αὐτὸ ὑπὸ τῶν ἐναντίων ἂν παθεῖν ὁμοίως, καὶ τῷ τῶν ἐναντίων θράσει ὁμοίως καταφοβηθήσεσθαι. *Æ. Port. Huds.* [s] Τῷ αὐτῷ *Reg.* [t] Τῷ omittunt *Ar. C. Dan.* [u] Τὸ d. Mosqu. [v] Τὴν τῶν Συρακουσίων *Cl.* [x] Δὲ *Cass.* [y] Ἐκέλευεν abest *Ar. C. Dan.* [z] Εἰς *Gr.*

racusanos hortabatur, ne res navales adversus Athenienses aggredi dubitarent: dicens, ne illos quidem hanc rerum nauticarum peritiam hæreditariam aut perpetuam habere, sed mediterraneos esse magis, quam Syracusanos, et a Medis coactos rebus nauticis operam dare cœpisse: illos autem, qui audax aliquod facinus auderent adversus homines audaces, quales essent et Athenienses, ipsis asperrimos visum iri *dicebat.* Qua enim ratione illi alios terrerent, interdum non propter majorem potentiam, sed propter audaciam, quam in illis invadendis præstarent; eadem etiam ratione ipsis quoque idem, quod adversariis, eventurum. Dicebat etiam, se illud probe scire, Syracusanos, si Atheniensium classi ex improviso obviam ire auderent, propter hujusmodi *repentinum audaciæ facinus*, illis consternatis, plus profecturos, quam Athenienses, propter scientiam, Syracusanorum imperitiæ obfuturos. Hortabatur igitur, ut rei nauticæ periculum facerent, nec *eam tentare* reformidarent. His autem et Gylippi, et Hermocratis, et si cujus alterius, adhortationibus inducti Syracusani, animum ad navale prœlium appulerunt, et naves instruere cœperunt.

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. ¾. U. C. Varr. 341½.

κβ΄. Ὁ δὲ Γύλιππος, ἐπειδὴ [a] παρεσκευάσατο τὸ ναυτικὸν, ἀγαγὼν [b] ὑπὸ νύκτα πᾶσαν τὴν στρατιὰν τὴν πεζὴν, αὐτὸς μὲν τοῖς ἐν τῷ Πλημμυρίῳ τείχεσι κατὰ γῆν ἔμελλε [c] προσβαλεῖν· αἱ δὲ τριήρεις τῶν Συρακουσίων ἅμα καὶ ἀπὸ ξυνθήματος, πέντε μὲν καὶ τριάκοντα ἐκ τοῦ μεγάλου λιμένος ἐπέπλεον, αἱ δὲ πέντε καὶ τεσσαράκοντα, ἐκ τοῦ ἐλάσσονος, οὗ ἦν καὶ τὸ [d] νεώριον αὐτοῖς. καὶ περιέπλεον, βουλόμενοι πρὸς τὰς ἐντὸς προσμίξαι, καὶ ἅμα ἐπιπλεῖν τῷ Πλημμυρίῳ, [e] ὅπως οἱ Ἀθηναῖοι [f] ἀμφοτέρωθεν [g] θορυβῶνται. οἱ δ' Ἀθηναῖοι, [h] διὰ τάχους ἀντιπληρώσαντες ἑξήκοντα ναῦς, ταῖς μὲν πέντε καὶ εἴκοσι πρὸς τὰς πέντε καὶ τριάκοντα τῶν Συρακουσίων, τὰς ἐν τῷ μεγάλῳ λιμένι, ἐναυμάχουν, ταῖς δ' [i] ἐπιλοίποις ἀπήντων ἐπὶ τὰς ἐκ τοῦ νεωρίου περιπλεούσας. καὶ εὐθὺς πρὸ τοῦ στόματος τοῦ μεγάλου λιμένος ἐναυμάχουν, καὶ ἀντεῖχον ἀλλήλοις ἐπιπολὺ, οἱ μὲν, βιάσασθαι βουλόμενοι τὸν [k] ἔσπλουν, οἱ δὲ, κωλύειν.

κγ΄. [l] Ἐν τούτῳ δὲ ὁ Γύλιππος, τῶν ἐν τῷ Πλημ-

[a] Παρεσκευάσατο *Gr.* [b] Id est, vel κατὰ νύκτα, vel ὑπὸ τὴν τῆς νυκτὸς παρουσίαν. *Æ. Port.* [c] Προβαλεῖν *Dan.* [d] Si quis scire desideret discrimen inter νεώρια et νεωσοίκους, consulat *Bayfium* de re Navali, p. 135. et *Schefferum* de Mil. Nav. p. 214. *Huds.* [e] Ὅπως μὴ οἱ Ἀθηναῖοι προφθάσαντες κωλύσωσιν *Cl.* Ὅπως οἱ Ἀθηναῖοι ἀμφοτ. etc. in marg. [f] Ἀμφοτέρωθεν deest *Reg.* [g] Θορυβοῦνται *Ar. C. Dan.* [h] Διατάχους *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg. Cass.* Aug. Mosqu. qui et οἱ δὲ Ἀθ. [i] Ἐπιλοίποις *Cass.* Aug. Mox ἀλλήλους Aug. antea ἐναυμάχησαν Mosqu. [k] Ἐπίπλουν *C.* Εὔπλουν *Reg.* [l] Ἐν τούτῳ δὲ Mosqu.

22. Gylippus vero, postquam classis instructa fuit, omnes pedestres copias sub noctem eduxit, et ipse quidem a terra munitiones in Plemmyrio *exstructas* aggressurus erat. Syracusanorum vero triremes uno eodemque tempore ex composito, adversus *hostem* ex magno portu quinque et triginta navigabant. Ex minore vero (ubi etiam erant ipsorum navalia) quinque et quadraginta. Circumvehebantur autem, eo consilio, ut se conjungerent cum illis *navibus*, quæ intus *et in ipso magno portu* erant, et simul Plemmyrium invaderent, ut Athenienses utrinque turbarentur. Sed Athenienses, cum sexaginta naves adversus *hostilem classem* celeriter instruxissent, quinque et viginti navale prœlium commiserunt cum illis quinque et triginta Syracusanorum *navibus*, quæ erant in magno portu; cum reliquis vero obviam iverunt illis, quæ ex navalibus circumvehebantur. Statim autem ante magni portus ostium confligere cœperunt, et diu alteri alteris restiterunt, quod hi quidem *in portum* per vim ingredi conarentur, illi vero impedire.

23. Interea vero, cum Athenienses, qui erant in Plemmyrio, ad

μυρίῳ Ἀθηναίων πρὸς τὴν θάλασσαν [l] ἐπικαταβάντων, [m] καὶ τῇ ναυμαχίᾳ τὴν γνώμην [n] προσεχόντων, φθάνει προσπεσὼν ἅμα τῇ ἕῳ [o] αἰφνιδίως τοῖς τείχεσι· καὶ αἱρεῖ τὸ μέγιστον πρῶτον, ἔπειτα δὲ καὶ τὰ ἐλάσσω δύο, οὐχ ὑπομεινάντων τῶν φυλάκων, ὡς εἶδον τὸ μέγιστον ῥᾳδίως ληφθέν. καὶ ἐκ μὲν τοῦ πρώτου [p] ἁλόντος, χαλεπῶς οἱ ἄνθρωποι, ὅσοι καὶ ἐς τὰ πλοῖα καὶ ὁλκάδα τινὰ κατέφυγον, [q] ἐξεκομίζοντο ἐς τὸ στρατόπεδον. τῶν γὰρ Συρακουσίων ταῖς [r] ἐν τῷ μεγάλῳ λιμένι ναυσὶ κρατούντων τῇ ναυμαχίᾳ, ὑπὸ τριήρους μιᾶς καὶ εὖ πλεούσης [s] ἐπεδιώκοντο· ἐπειδὴ δὲ τὰ δύο τειχίσματα ἡλίσκετο, ἐν τούτῳ καὶ οἱ Συρακούσιοι ἐτύγχανον ἤδη νικώμενοι, καὶ οἱ ἐξ αὐτῶν φεύγοντες ῥᾷον παρέπλευσαν. αἱ γὰρ τῶν Συρακουσίων αἱ πρὸ τοῦ στόματος νῆες ναυμαχοῦσαι, βιασάμεναι τὰς τῶν Ἀθηναίων ναῦς, οὐδενὶ κόσμῳ [t] ἐσέπλεον, καὶ ταραχθεῖσαι περὶ ἀλλήλας, παρέδοσαν τὴν νίκην τοῖς Ἀθηναίοις. ταύτας [u] τε γὰρ [v] ἔτρεψαν, καὶ ὑφ' ὧν [x] τοπρῶτον ἐνικῶντο ἐν τῷ λιμένι. καὶ ἕνδεκα μὲν ναῦς τῶν Συρακουσίων

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. $\frac{3}{4}$. U. C. Varr. 34$\frac{1}{2}$.

[l] Ἐπιβάντων *Reg.* [m] Καὶ ναυμαχίᾳ τῇ γνώμῃ προσεχόντων *Ar.* Καὶ τῇ ναυμαχίᾳ τῇ γνώμῃ προσεχόντων *C. Cl.* Καὶ τ. ν. τὴν γνώμην προσαγαγόντων *Gr. Huds.* In *Gr.* eadem scriptura est, quæ in *C.* et *Cl.* Et sic etiam *Dan.* [n] Προσαγόντων *Reg.* [o] Αἰφνιδίως deest *Dan.* αἰφνηδίως Mosqu. [p] Ἁλώματος *Reg.* [q] Ἐς τὸ στρατόπεδον ἐξεκομίζοντο Aug. *Reg. Cass.* ἐς τὸ στρ. ἐκομ. Mosqu. [r] Ἐν deest *Dan.* [s] Ἀπεδιώκοντο *Reg.* [t] Ἐπέπλεον Mosqu. [u] Τε deest *Gr.* [v] Ἔπεμψαν *Ar. C.* Ἐπ relicto spatio vacuo, quantum duæ syllabæ explerent, *Dan.* [x] Τὸ πρῶτον *Cass. Gr.* Aug.

mare descendissent, et animos ad pugnam navalem intentos haberent, Gylippus prima luce *illorum* munitiones repente invasit. Ac primum *quidem e tribus* maximam cepit, deinde vero et *reliquas* duas minores. Custodes enim *illarum*, cum maximam *munitionem* facile captam animadvertissent, sustinere non sunt ausi. Atque ex prima quidem *munitione*, quæ capta fuit, homines, quotquot et in navigia et in quandam onerariam navem confugerant, ægre in *sua* castra se receperunt. Cum enim Syracusani cum suis navibus, quas in magno portu habebant, navali prœlio superiores essent, una *illorum* velox triremis ipsos insequebatur. Dum autem hæ duæ munitiones caperentur, interea et Syracusani jam *prœlio navali* vincebantur, et qui ex his *munitionibus* fugiebant, facilius prætervecti sunt. Nam Syracusanorum naves, quæ ante *magni portus* ostium pugnabant, cum Atheniensium naves per vim loco pepulissent, nullo ordine in *portum* navigabant; et, quod propter confusionem inter se colliderentur, victoriam Atheniensibus præbuerunt. Nam *Athenienses* et has in fugam verterunt, et illas, a quibus initio in ipso portu superati fuerant. Atque undecim quidem Syracusano-

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. $\frac{3}{4}$. U. C. Varr. 341.

κατέδυσαν, καὶ τοὺς πολλοὺς τῶν ἀνθρώπων ἀπέκτειναν, πλὴν ὅσον ἐκ τριῶν νεῶν οὓς ἐζώγρησαν. τῶν δὲ σφετέρων τρεῖς νῆες διεφθάρησαν. τὰ δὲ ναυάγια ἀνελκύσαντες τῶν Συρακουσίων, καὶ τροπαῖον ἐν τῷ νησιδίῳ στήσαντες τῷ πρὸ τοῦ Πλημμυρίου, ἀνεχώρησαν ἐς τὸ ἑαυτῶν στρατόπεδον.

κδ'. Οἱ δὲ Συρακούσιοι κατὰ μὲν τὴν ναυμαχίαν οὕτως ἐπεπράγεσαν, τὰ δ' ἐν τῷ Πλημμυρίῳ τείχη [y] εἶχον, καὶ τροπαῖα ἔστησαν αὐτῶν τρία. καὶ τὸ μὲν ἕτερον τοῖν δυοῖν τειχοῖν τοῖν ὕστερον [z] λειφθέντοιν κατέβαλον, τὰ δὲ δύο ἐπισκευάσαντες ἐφρούρουν. ἄνθρωποι δ' ἐν τῶν τειχῶν τῇ ἁλώσει ἀπέθανον καὶ ἐζωγρήθησαν πολλοὶ, καὶ χρήματα, πολλὰ τὰ ξύμπαντα, ἑάλω. ὥστε γὰρ ταμιείῳ χρωμένων τῶν Ἀθηναίων τοῖς τείχεσι, πολλὰ μὲν ἐμπόρων χρήματα, καὶ σῖτος, ἐνῆν, πολλὰ δὲ [a] καὶ τῶν τριηράρχων· ἐπεὶ καὶ ἱστία [b] τεσσαράκοντα [c] τριηρῶν καὶ τἄλλα σκεύη [d] ἐγκατελείφθη, καὶ τριήρεις [e] ἀνελκυσμέναι τρεῖς. μέγιστον δὲ καὶ ἐν τοῖς πρῶτον ἐκάκωσε τὸ στράτευμα [[f] τὸ] τῶν Ἀθηναίων ἡ τοῦ Πλημμυρίου λῆψις· [g] οὐ γὰρ ἔτι οὐδ' οἱ ἔσπλοι ἀσφα-

[y] Εἶχον omittunt *Ar. C.* sed ab aliena manu reponitur in *Cod. Ar.* deest etiam *Dan.* εἶλον Mosqu. [z] Λειφθέντοιν *Ar. C. Cl. Gr.* atque ita omnino rescribendum. *Huds.* Ita etiam *Reg. Cass.* Aug. [a] Καὶ τῶν non agnoscunt *Ar. C. Dan.* Τῶν tantum abest a *Reg. Cass.* Aug. et Mosqu. [b] Τετταράκοντα *Ar. C. Reg. Cass.* Aug. Mosqu. [c] Τριήρων *Cass.* Aug. [d] Ἐγκατελήφθη *Reg. Cass.* Aug. Mosqu. [e] Ἀνειλκυσμέναι *Reg. Cass. Gr. Bas.* Aug. [f] Τὸ deest *Ar.* [g] Οὐδὲ γὰρ ἔτι *Marg.*

rum naves depresserunt, et majorem hominum partem interfecerunt, exceptis illis, qui erant in tribus navibus, quos vivos ceperunt. Ipsorum vero *Atheniensium* tres naves profligatæ fuerunt. Cum autem Syracusanorum naufragia subduxissent, et tropæum erexissent in parva insula ante Plemmyrium sita, in sua castra redierunt.

24. Atque Syracusani in prœlio quidem navali rem ita gesserunt: at munitiones in Plemmyrio sitas habebant *in sua potestate*, et tria ipsarum tropæa statuerunt. Et e duabus quidem munitionibus posterius captis alteram diruerunt, duas vero refecerunt, et imposito præsidio tuebantur. In hac autem istarum munitionum expugnatione multi perierunt, vivique *multi* capti fuerunt. Præterea et universa pecunia, quæ ingens erat, capta fuit. Quod enim Athenienses his munitionibus ut ærario uterentur, multa quidem negotiatorum pecunia, et frumentum inerat, multa etiam trierarcharum, siquidem et quadraginta triremium vela, et cætera *navium* instrumenta illic relicta fuerant, et tres triremes subductæ. Hæc autem Plemmyrii expugnatio Atheniensium copias maxime ac in primis afflixit. Nec enim commeatus *in castra* tuto amplius

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. $\frac{3}{4}$. U. C. Varr. 34$\frac{1}{2}$.

λεῖς ἦσαν τῆς ἐπαγωγῆς τῶν ἐπιτηδείων, (οἱ γὰρ Συρακούσιοι ναυσὶν αὐτόθι ἐφορμοῦντες ἐκώλυον·) καὶ διὰ μάχης ἤδη [h] ἐγίγνοντο αἱ ἐσκομιδαί· [i] ἔς τε τὰ ἄλλα κατάπληξιν παρέσχε καὶ ἀθυμίαν τῷ στρατεύματι.

κέ. Μετὰ δὲ τοῦτο ναῦς τε [k] ἐκπέμπουσι δώδεκα οἱ Συρακούσιοι, καὶ Ἀγάθαρχον ἐπ' αὐτῶν Συρακούσιον ἄρχοντα. καὶ αὐτῶν [l] μία μὲν ἐς Πελοπόννησον ᾤχετο, πρέσβεις ἄγουσα, οἵπερ τὰ σφέτερα φράσωσιν, ὅτι ἐν ἐλπίσιν εἰσὶ, καὶ τὸν ἐκεῖ πόλεμον [m] ἔτι μᾶλλον ἐποτρύνωσι γίγνεσθαι. αἱ δὲ ἕνδεκα νῆες πρὸς [n] τὴν Ἰταλίαν ἔπλευσαν, πυνθανόμεναι, πλοῖα τοῖς Ἀθηναίοις γέμοντα χρημάτων προσπλεῖν. καὶ τῶν τε πλοίων, ἐπιτυχοῦσαι, τὰ πολλὰ διέφθειραν, καὶ ξύλα ναυπηγήσιμα ἐν τῇ [o] Καυλωνιάτιδι κατέκαυσαν, ἃ τοῖς Ἀθηναίοις ἕτοιμα ἦν. ἔς τε Λοκροὺς [p] μετὰ ταῦτα ἦλθον. καὶ ὁρμουσῶν αὐτῶν, κατέπλευσε μία τῶν ὁλκάδων τῶν ἀπὸ [q] Πελοποννήσου, ἄγουσα Θεσπιέων ὁπλίτας. καὶ ἀναλαβόντες αὐτοὺς οἱ Συρακούσιοι ἐπὶ τὰς ναῦς, παρέπλεον ἐπ' οἴκου. φυλάξαντες δ' αὐτοὺς οἱ Ἀθηναῖοι εἴκοσι [r] ναυσὶ πρὸς τοῖς Μεγάροις, μίαν μὲν

[h] Ἐγίνετο *Gr.* ἐγίγνετο Mosqu. [i] Ἔς τε τἄλλα *Ar. C.* [k] Ἐκπέμπουσιν, et contra paullo post ἐλπίσι *Gr.* [l] Μὲν μία *Reg.* Aug. et mox φράσουσιν, a corr. ω mut. in ου. μὲν abest Mosqu. [m] Ἔτι omittit *Gr.* [n] Τὴν abest Mosqu. [o] Vide *Cluverii* Ital. Antiq. p. 1304. *Huds.* [p] Μεταταῦτα *Ar. Ald. Flor. Bas. Reg.* Aug. [q] Πελοποννήσου. Mosqu. [r] Ναυσὶν et mox λαμβάνουσι et ἀνδράσιν *Gr.* antea (φυλ.) αὐτοῖς pro αὐτοὺς Aug.

importari poterant (nam Syracusani, qui cum suis navibus illic stationem adversus *ipsos* habebant, *eos illuc importari* prohibebant), jamque importabantur *tantum* prœlio commisso. Atque cæteris etiam in rebus *hæc Plemmyrii expugnatio* terrorem, animique demissionem exercitui attulit.

25. Postea vero Syracusani naves duodecim cum Agatharcho Syracusano, ipsarum præfecto, miserunt. Atque harum una quidem in Peloponnesum ivit, legatos vehens, qui rerum suarum statum, et spem, quam *de propulsandis hostibus* concepissent, *Peloponnesiis* declararent; et *ipsos* ad bellum illic multo acrius, *quam ante*, administrandum incitarent. Cæteræ vero undecim naves Italiam versus navigarunt, quod audissent, naves pecunia onustas ad Athenienses cursum tenere. Has autem naves nactæ, plerasque corruperunt; et materiam ad ædificandas naves idoneam, quæ Atheniensibus erat præparata, in Cauloniatide concremarunt. Postea vero ad Locros iverunt. Et cum *illic* in statione essent, una oneraria navis ex Peloponneso, Thespiensium gravis armaturæ milites vehens, *illuc* appulit. Syracusani autem, his in suas naves receptis, domum redire cœperunt. Sed Athenienses, qui cum viginti navibus ad Megara stationem

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. $\frac{3}{4}$. U. C. Varr. 34$\frac{1}{2}$.

ναῦν λαμβάνουσιν αὐτοῖς ἀνδράσι, τὰς δ' ἄλλας οὐκ ἠδυνήθησαν, ἀλλ' ἀποφεύγουσιν ἐς τὰς Συρακούσας. ἐγένετο δὲ καὶ περὶ τῶν σταυρῶν ἀκροβολισμὸς ἐν τῷ λιμένι, οὓς οἱ Συρακούσιοι πρὸ τῶν παλαιῶν [q] νεωσοίκων κατέπηξαν ἐν τῇ θαλάσσῃ, ὅπως αὐτοῖς αἱ νῆες ἐντὸς ὁρμοῖεν, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐπιπλέοντες μὴ βλάπτοιεν [r] ἐμβαλόντες. προσαγαγόντες γὰρ ναῦν [s] μυριοφόρον αὐτοῖς οἱ Ἀθηναῖοι, πύργους τε ξυλίνους ἔχουσαν καὶ [t] παραφράγματα, ἔκ τε τῶν [u] ἀκατίων [x] ὤνευον ἀναδούμενοι τοὺς σταυροὺς, καὶ ἀνέκλων, καὶ κατακολυμβῶντες ἐξέπριον. οἱ δὲ Συρακούσιοι ἀπὸ τῶν νεωσοίκων [y] ἔβαλλον· οἱ δ' ἐκ τῆς ὁλκάδος ἀντέβαλλον· καὶ τέλος τοὺς πολλοὺς τῶν σταυρῶν [z] ἀνεῖλον οἱ Ἀθηναῖοι. χαλεπωτάτη δ' ἦν τῆς σταυρώσεως ἡ κρύφιος. ἦσαν γὰρ τῶν σταυρῶν, οὓς οὐχ ὑπερέχοντας τῆς θαλάσσης κατέπηξαν· ὥστε δεινὸν ἦν προσπλεῦσαι, μὴ οὐ προϊ-

[q] Νεώσοικοι, καταγώγια εἰσὶν ἐπὶ θαλάσσης οἰκοδομημένα πρὸς ὑποδοχὴν τῶν νεῶν. *Etymol. Magn.* Vide *Suidam* et *Hesychium*, atque etiam *Bayfium* de Re Navali p. 185. et *Schefferum* p. 214. *Huds.* [r] Ἐσβαλόντες *Ar. C. Dan.* Ἐμβάλλοντες *Gr. Cl.* Aug. Mosqu. *Reg. Cass.* [s] Hujus meminit *Strabo* l. 7. Vide *Casauboni* notas p. 67. et *Bayfium* de Re Navali p. 136. *Huds.* [t] Quæ *Thucydidi* παραφράγματα, et *Interpreti* παραπετάσματα, *Suidæ* dicuntur περιφράγματα. *Aliis* vero παραβλήματα aut προκαλύμματα, pelles vel alia, quæ in utroque navis latere adversus fluctuum impetum objici solent. Naves enim non solum in summo Catastromatis, sed a lateribus sepimentis quibusdam munitæ erant. Vide *Schefferum* de Re Navali, p. 132. et *Casauboni* notas ad *Polyæni* Stratagem. lib. 3. p. 298. *Huds.* [u] Ἀκάτων *Ar. C. Cl. Reg. Cass. Dan.* Aug. [x] Vide *Nic. Loënsis* Miscell. lib. 9. c. 6. et *Annott. ad Schol. Huds.* Ἔνευον *Dan.* [y] Ἔβαλον *Gr.* [z] Εἶλον *Reg. Cass.* Aug.

habebant, cum ipsos observassent, unam quidem *illorum* navem cum ipsis viris interceperunt, cæteras vero *capere* non potuerunt; sed Syracusas elapsæ sunt. Quinetiam in ipso portu leve certamen commissum est pro vallis, quos Syracusani ante vetera navalia in mari defixerant, ut ipsorum naves intra *hos* stationem haberent; utque Athenienses, si contra *Syracusanos* navigarent, *ipsis* nocere non possent, cum *in ipsos* impressionem facerent. Athenienses enim, cum ad hos *vallos* admovissent ingentem navem, quæ decem millia *sarcinarum* ferre poterat, et ligneas turres habebat, et pluteis munita erat, vallos ex naviculis religatos circumagebant, fractosque convellebant, et urinantes *educebant*, *quos* serra secabant. Syracusani vero ex navalibus illos missilibus petebant, illi vero vicissim ex oneraria navi tela *in ipsos* jaciebant. Ad extremum autem Athenienses magnam vallorum partem evulserunt. Sed omnium vallorum, illi, qui *sub aquis* latebant, maximum negotium facessebant. Nam *Syracusani* nonnullos vallos supra aquam non eminentes defixerant. Quare periculosum erat *illuc* accedere, ne quis, re non

δών τις, ὥσπερ [a] περὶ ἕρμα, [b] περιβάλῃ τὴν ναῦν. ἀλλὰ καὶ τούτους κολυμβηταὶ δυόμενοι ἐξέπριον μισθοῦ. ὅμως [c] δ' αὖθις οἱ Συρακούσιοι ἐσταύρωσαν. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα πρὸς ἀλλήλους (οἷον εἰκὸς, τῶν στρατοπέδων ἐγγὺς ὄντων, καὶ ἀντιτεταγμένων,) ἐμηχανῶντο, καὶ ἀκροβολισμοῖς καὶ πείραις παντοίαις ἐχρῶντο. [d] ἔπεμψαν δὲ καὶ ἐς τὰς πόλεις πρέσβεις οἱ Συρακούσιοι Κορινθίων καὶ [e] Ἀμπρακιωτῶν καὶ Λακεδαιμονίων, [f] ἀγγελοῦντας τήν τε τοῦ Πλημμυρίου λῆψιν, καὶ τῆς ναυμαχίας πέρι, ὡς, οὐ τῇ τῶν πολεμίων ἰσχύϊ μᾶλλον, ἢ τῇ σφετέρᾳ ταραχῇ, ἡσσηθεῖεν· τά τε ἄλλα [g] αὖ δηλώσοντας, ὅτι ἐν [h] ἐλπίσιν εἰσὶ, καὶ [i] ἀξιώσοντας [k] ξυμβοηθεῖν ἐπ' [l] αὐτοὺς καὶ ναυσὶ καὶ πεζῷ, ὡς καὶ τῶν Ἀθηναίων προσδοκίμων ὄντων ἄλλῃ στρατιᾷ, καὶ, ἢν φθάσωσιν αὐτοὶ [m] πρότερον διαφθείραντες τὸ παρὸν στράτευμα αὐτῶν, διαπολεμησόμενον. καὶ οἱ μὲν ἐν τῇ Σικελίᾳ ταῦτα ἔπρασσον.

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. $\frac{3}{4}$. U. C. Varr. 341$\frac{1}{2}$.

κϛ'. Ὁ δὲ Δημοσθένης, ἐπεὶ ξυνελέγη αὐτῷ [n] τὸ στράτευμα, ὃ ἔδει ἔχοντα ἐς τὴν Σικελίαν βοηθεῖν,

[a] Περιέρμα *Marg. C. Ald. Flor. Bas. Gr.* Abest a *Reg.* et *Cass.* sed in hoc recens manus in marg. scripserat περιέρμα. Aug. om. sed a m. rec. suprascr. περὶ ἕρμα. [b] Περιβάλλει *Ar. C. Dan.* [c] Δὲ αὖθις *Gr.* [d] Id est: οἱ Συρακούσιοι ἐς τὰς πόλεις τῶν Κορ. καὶ Ἀμπρ. καὶ Λακ. πρέσβεις ἔπεμψαν. Vel, πρέσβεις ἐκ Κορινθίων καὶ Ἀμπρακιωτῶν αἱρεθέντας ἐς τὰς Σικελίας πόλεις ἔπεμψαν. *Æ. Port.* [e] Ἀμβρακιωτῶν *Reg. Gr.* Aug. [f] Ἀγγέλλοντας *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass. Gr. Dan.* Aug. [g] Αὖ omittit *Gr.* Habet etiam τά τ' ἄλλα. [h] Ἐλπίσι *Gr.* et contra εἰσὶν *Cass.* εἰσὶν Aug. [i] Ἀξιώσονται *Reg. Cass.* Aug. sed a corr. αι mut. in ας. [k] Ξυνβοηθεῖν *Cass.* Aug. sed a corr. ν mut. in μ. [l] Αὐτῶν, et inter versus αὐτοὺς *Gr.* [m] Πρότεροι *Reg.* [n] Τὸ deest *Gr.*

prævisa, navem in *vallum* ut in scopulum impingeret. Sed hos quoque *vallos*, urinatores mercede *solicitati*, aquam subeuntes, serra secabant. Syracusani tamen *alios* vallos rursus defixerunt. Multas etiam alias *nocendi* rationes alteri adversus alteros excogitabant, (ut inter vicinos exercitus et castra opposita habentes fieri credibile est,) et levia prœlia committebant, et nihil intentatum relinquebant. Præterea Syracusani legatos ex Corinthiis, et Ambraciotis, et Lacedæmoniis *delectos*, in *diversas Siciliæ* civitates miserunt, ut et de Plemmyrio capto, et de navali pugna, in qua non tam hostium viribus, quam sua confusione, superati essent, nuntios afferrent. Simul etiam, ut cæterarum rerum statum declararent, et se spem habere *significarent*, utque rogarent, ut conjunctis viribus, classe pariter ac peditatu, opem *sibi* adversus ipsos *Athenienses* ferrent, quod et Athenienses cum aliis copiis exspectarentur; quod si ipsi præsentem illorum exercitum mature, prius *quam aliæ copiæ venirent*, profligarent, debellatum iri. Atque illi quidem, qui erant in Sicilia, hæc agebant.

26. Demosthenes vero, postquam exercitum collegit, cum quo in Siciliam ad opem suis ferendam erat

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. $\frac{3}{4}$. U. C. Varr. 34$\frac{1}{2}$.

ἄρας ἐκ τῆς Αἰγίνης, [o] καὶ πλεύσας πρὸς τὴν Πελοπόννησον, τῷ τε Χαρικλεῖ καὶ ταῖς τριάκοντα ναυσὶ τῶν Ἀθηναίων ξυμμίσγει. καὶ παραλαβόντες [p] τῶν Ἀργείων ὁπλίτας [τινὰς] ἐπὶ τὰς ναῦς, ἔπλεον ἐς τὴν Λακωνικήν. καὶ πρῶτον μὲν τῆς Ἐπιδαύρου τι τῆς [q] Λιμηρᾶς ἐδῄωσαν· ἔπειτα, σχόντες ἐς τὰ [r] καταντικρὺ Κυθήρων τῆς Λακωνικῆς, ἔνθα τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνός [s] ἐστι, τῆς τε γῆς ἔστιν ἃ ἐδῄωσαν, καὶ ἐτείχισαν ἰσθμῶδές τι χωρίον, ἵνα δὴ οἵ τε Εἵλωτες τῶν Λακεδαιμονίων αὐτόσε [t] αὐτομολῶσι, καὶ λῃσταὶ ἐξ [u] αὐτοῦ, ὥσπερ ἐκ τῆς Πύλου, ἁρπαγὴν ποιῶνται. καὶ ὁ μὲν Δημοσθένης εὐθὺς, ἐπειδὴ [x] ξυγκατέλαβε τὸ χωρίον, ἐπέπλει ἐπὶ τῆς Κερκύρας, ὅπως, καὶ τῶν [y] ἐκεῖθεν ξυμμάχων παραλαβὼν, [z] τὸν ἐς τὴν Σικελίαν πλοῦν [a] ὁτιτάχιστα [b] ποιῆται· ὁ δὲ Χαρικλῆς, περιμείνας, [c] ἕως τὸ χωρίον ἐξετείχισε, καὶ καταλιπὼν φυλακὴν αὐτοῦ, ἀπεκομίζετο καὶ αὐτὸς ὕστερον ταῖς τριάκοντα ναυσὶν ἐπ' οἴκου, καὶ οἱ Ἀργεῖοι ἅμα.

κζ΄. Ἀφίκοντο δὲ καὶ τῶν Θρᾳκῶν τῶν μαχαιροφόρων [d] τοῦ Διακοῦ γένους ἐς τὰς Ἀθήνας πελτασταὶ

[o] Καὶ πλεύσας ἐς τὴν Πελοπόννησον *Ar.* [p] Τῶν omittunt *Ar. C.* ut et mox τινάς. Τινὰς abest etiam a *Reg. Cass. Dan.* Aug. [q] Λιμήρας *Cass.* Λυμηρᾶς *Gr.* Λιμήρᾶς Aug. circumfl. a m. rec. [r] Κατ' ἀντικρὺ *Cass.* [s] Ἐστὶν *Gr.* [t] Αὐτομολοῦσι *Reg.* [u] Αὐτῶν *Ar. C. Dan.* [x] Id est: σὺν τοῖς ἑαυτοῦ στρατιώταις κατέλαβεν, καὶ ὑποχείριον ἐποιήσατο. Vel, quod verisimilius: τείχει ξυγκατέλαβε. *Æ. Port.* Ξυνκατέβαλε in *Codd. Mss.* Sic *Dan.* Ξυγκατέλαβε *Gr.* [y] Ἐκεῖ *Ar. C.* [z] Τὸν ἐν τῇ Σικελίᾳ *Ar. C. Dan.* ἐκ Mosqu. [a] Ὅτι τάχιστα *Cass. Reg.* Aug. [b] Ποιεῖται Aug. *Cass.* et a prima manu *Gr.* deinde emendatum erat ποιῆται. [c] Ὡς *Marg. Ar. C. Cl. Reg. Cass. Dan.* Aug. [d] Τῶν Διακοῦ *Ar. C. Ald. Flor. Bas.* Mosqu. Τῶν Δακικοῦ

trajecturus, ex Ægina solvens, in Peloponnesum navigavit, et cum Charicle et triginta Atheniensium navibus se conjunxit. Nonnullis etiam Argivorum militibus in naves assumtis, agrum Laconicum petierunt. Ac primum quidem Epidauri Limeræ agrum in quadam parte vastarunt, deinde *vero* appulsi ad agri Laconici oram, quæ est e regione Cytherorum, ubi est Apollinis templum, nonnulla illius agri loca vastarunt, et quendam locum Isthmo similem muniverunt, ut et Lacedæmoniorum servitia illuc transfugerent, et inde latrones, ut ex Pylo, prædatum irent. Atque Demosthenes quidem, postquam eum locum muro complexus munivit, in Corcyram trajecit, ut, assumtis illius regionis sociis, in Siciliam quam celerrime navigaret. Charicles vero *illic* permansit, donec *Demosthenes* illum locum munivisset; et præsidio, illic relicto, postea et ipse cum triginta navibus se domum recepit, et Argivi simul *abierunt*.

27. Hac eadem æstate, ex Thracibus etiam machærophoris, qui sunt ex Diaco genere, mille ac trecenti

ἐν τῷ αὐτῷ θέρει τούτῳ τριακόσιοι καὶ χίλιοι, οὓς ἔδει τῷ Δημοσθένει ἐς τὴν Σικελίαν [e] ξυμπλεῖν. οἱ δ' Ἀθηναῖοι, ὡς ὕστερον ἧκον, διενοοῦντο αὐτοὺς πάλιν ὅθεν ἦλθον, ἐς Θρᾴκην, ἀποπέμπειν. τὸ γὰρ ἔχειν πρὸς τὸν ἐκ [f] τῆς Δεκελείας πόλεμον αὐτοὺς, πολυτελὲς [g] ἐφαίνετο. δραχμὴν γὰρ τῆς ἡμέρας ἕκαστος ἐλάμβανεν. ἐπειδὴ γὰρ ἡ Δεκέλεια, τὸ μὲν πρῶτον ὑπὸ πάσης τῆς στρατιᾶς ἐν τῷ θέρει τούτῳ τειχισθεῖσα, ὕστερον δὲ φρουραῖς ὑπὸ τῶν πόλεων, κατὰ διαδοχὴν χρόνου [h] ἐπιουσῶν τῇ χώρᾳ, ἐπῳκεῖτο, πολλὰ ἔβλαπτε τοὺς Ἀθηναίους, καὶ ἐν τοῖς πρώτοις χρημάτων τ' ὀλέθρῳ καὶ ἀνθρώπων φθορᾷ ἐκάκωσε τὰ πράγματα. πρότερον μὲν γὰρ βραχεῖαι γιγνόμεναι αἱ [i] εἰσβολαὶ, τὸν ἄλλον χρόνον τῆς γῆς ἀπολαύειν οὐκ ἐκώλυον· τότε δὲ, ξυνεχῶς ἐπικαθημένων, καὶ [k] ὁτὲ μὲν καὶ πλεόνων ἐπιόντων, ὁτὲ δ' ἐξ ἀνάγκης τῆς [l] ἴσης φρουρᾶς καταθεούσης τε τὴν χώραν, καὶ λῃστείας ποιουμένης, βασι-

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. $\frac{8}{4}$. U. C. Varr. 34½.

Schol. et *Cam.* Sed vera et proba est vulgata lectio: nam Δῖοι Θρᾷκες fuerunt gens nota inter Thraciæ populos. *Thucydides* supra lib. 2. c. 96. post init. παρεκάλει δὲ καὶ τῶν ὀρεινῶν Θρᾳκῶν πολλοὺς τῶν αὐτονόμων καὶ μαχαιροφόρων, οἳ Δῖοι καλοῦνται. Τοῦ Δακικοῦ *Cl.* in marg. [e] Συμπλεῖν *Cass.* Aug. [f] Τῆς deest *Ar.* Antea πρὸς τὸν d. Mosqu. [g] Ἐφαίνετο ἐπειδὴ, omissis intermediis, quæ recens manus in marg. scripsit, *Reg.* Ἐφαίνετο δραχμὴν γὰρ ἐπειδὴ *Cass.* cetera deinde in marg. scripta sunt. δρ. γὰρ ἐπ. γὰρ Aug. reliqua om. sed in marg. reddita a m. rec. Tum Δικελία Mosqu. et mox θέρει τούτ. [h] Ἐπιούσαις *Marg. Ar. C. Cl. Reg. Cass. Dan.* Aug. Mosqu. [i] Ἐσβολαὶ *Ar. C. Reg. Cass.* Aug. [k] Ὅτε μὲν et mox ὅτε δὲ *Reg.* Sic etiam a prima manu fuerat in *Gr.* ἐπιόντων d. Mosqu. [l] Ἴσην φρουρὰν appellat *Thucyd.* τὴν ἔχουσαν ἴσον στρατιωτῶν ἀριθμὸν, τὴν ἐκ τοῦ αὐτοῦ πλήθους ἀεὶ συνεστῶσαν. *Æ. Port.* Φρουρὰς καὶ καταθ. *Cass.*

peltati Athenas venerunt, quos in Siciliam cum Demosthene navigare oportuerat. Athenienses vero, quod serius *et post Demosthenis discessum* venissent, ipsos in Thraciam, unde venerant, remittere statuerunt. Nam eos retinere illius belli causa, quod ex Decelea gerebatur, sumtuosum videbatur. Eorum enim singuli quotidie singulas drachmas accipiebant. Decelea enim, postquam primum quidem hac æstate ab universis *Lacedæmoniorum* copiis munita est, deinde vero insessa est præsidiis a civitatibus missis, quæ certo temporum spatio alia aliis per vices succedentia agrum *Atticum* invadebant *ac infestabant*, Athenienses magnis detrimentis affecit, et in primis res *illorum* afflixit et pecuniarum direptione et hominum interitu. Nam ante quidem irruptiones, quæ fiebant, quod non diuturnæ essent, non impediebant *Athenienses*, ne reliqua anni parte fructus ex agro suo perciperent: tunc vero, quod continenter obsiderent, et interdum quidem cum magnis copiis *eum* invaderent, * interdum vero cogente necessitate par præsidium regionem

* Interdum vero solitum præsidium, etiam necessitate cogente, regionem excursionibus prædabundum peragraret etc. *Acacius.* Huds.

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 3/4. U. C. Varr. 34½.

λέως τε παρόντος τοῦ τῶν Λακεδαιμονίων, Ἄγιδος, ὃς οὐκ ἐκ παρέργου τὸν πόλεμον ἐποιεῖτο, μεγάλα οἱ Ἀθηναῖοι ἐβλάπτοντο· τῆς τε γὰρ [m] χώρας ἁπάσης ἐστέρηντο, καὶ ἀνδραπόδων πλέον ἢ δύο μυριάδες [n] ηὐτομολήκεσαν, καὶ τούτων πολὺ μέρος χειροτέχναι· πρόβατά τε πάντα ἀπολώλει καὶ [o] ὑποζύγια· ἵπποι τε, ὁσημέραι ἐξελαυνόντων τῶν ἱππέων, πρός τε τὴν Δεκέλειαν καταδρομὰς ποιουμένων, καὶ κατὰ τὴν [p] χώραν φυλασσόντων, οἱ μὲν ἀπεχωλοῦντο, ἐν γῇ ἀποκρότῳ τε, καὶ [q] ξυνεχῶς ταλαιπωροῦντες, οἱ δ' ἐτιτρώσκοντο.

κη'. Ἥ τε τῶν ἐπιτηδείων παρακομιδὴ ἐκ τῆς Εὐβοίας, πρότερον ἐκ τοῦ Ὠρωποῦ κατὰ γῆς διὰ τῆς [r] Δεκελείας [s] θᾶσσον οὖσα, [t] περὶ Σούνιον, κατὰ θάλασσαν πολυτελὴς [u] ἐγίγνετο· τῶν τε πάντων ὁμοίως ἐπακτῶν ἐδεῖτο ἡ πόλις, καὶ, ἀντὶ τοῦ πόλις εἶναι, φρούριον κατέστη. πρὸς γὰρ τῇ ἐπάλξει [x] τὴν μὲν ἡμέραν κατὰ διαδοχὴν οἱ Ἀθηναῖοι φυλάσσοντες, τὴν δὲ νύκτα, καὶ ξύμπαντες, πλὴν τῶν ἱππέων, οἱ μὲν [y] ἐφ' ὅπλοις ποι-

[m] Id est: πάντων τῶν τῆς χώρας ἁπάσης καρπῶν καὶ ὠφελειῶν. *Æ. Port.* [n] Ηὐτομόλησαν *Dan.* [o] Ὑποζύγια sunt πάντα τὰ κτήνη καὶ ζῶα τὰ ὑπὸ ζυγὸν ἀγόμενα. Hic vero *Thucydides* boves solum respicere videtur. *Æ. Port.* Mox Δεκελ. Mosqu. [p] Χώραν deest, adscriptum in marg. *Gr.* [q] Συνεχῶς *Reg.* Aug. [r] Δικελίας *Cass.* Mosqu. [s] Θάσσων *Reg. Cass.* Aug. [t] Τότε περὶ Σούνιον *Cl.* [u] Ἐγίνετο *Reg.* Mosqu. [x] Τήν τε ἡμ. *Gr.* [y] Per ὅπλα hic intelligit *stationem*, in qua certa militum manus pernoctabat. *Æ. Port.*

incursionibus infestaret, et prædas ageret, et Agis, Lacedæmoniorum rex, adesset, (qui non negligenter bellum administrabat) Athenienses magnis detrimentis afficiebantur. Nam et universo agro privati erant, et servitiorum amplius quam viginti millia ad hostes transierant, horumque magna pars manuarias artes exercebat: oves etiam omnes amissæ erant, et boves: et equi, quod ab equitibus, tum ad Deceleam excursiones facientibus, tum *omnem circumcirca* regionem tutantibus, quotidie agitarentur, partim quidem claudi fiebant, quod in aspero solo gravibusque laboribus assidue vexarentur, partim vero sauciabantur.

28. Et commeatus, qui ex Eubœa comportabantur, cum prius ex Oropo itinere terrestri per Deceleam citius comportarentur, circum Sunium, itinere maritimo magnis sumtibus *in urbem* importabantur. Et *cæteris etiam* omnibus rebus advectitiis æque *ac ipsis commeatibus* civitas indigebat, * et quæ prius urbs erat, tunc in castellum commutata erat. Athenienses enim, quod interdiu quidem excubias ad murorum pinnas per vices agerent, noctu vero et universi, præter equites, † partim quidem in statione, ubi arma in promtu habebant, partim vero supra muros,

* *Ad verbum*, Et pro eo, ut civitas esset, castellum facta erat. *Steph.*
† Qui partim quidem sub armis, partim vero supra muros etc. *Alii. Huds.*

ούμενοι, οἱ δ' ἐπὶ τοῦ τείχους, καὶ θέρους καὶ χειμῶνος ἐταλαιπωροῦντο. μάλιστα δ' αὐτοὺς ἐπίεζεν, ὅτι δύο πολέμους [z] ἅμα εἶχον. καὶ ἐς φιλονεικίαν καθέστασαν τοιαύτην, ἣν, πρὶν γενέσθαι, ἠπίστησεν ἄν τις ἀκούσας. τὸ γάρ, αὐτούς, πολιορκουμένους [a] ἐπιτειχισμῷ ὑπὸ Πελοποννησίων, μηδ' ὣς ἀποστῆναι [b] ἐκ Σικελίας, [c] ἀλλὰ ἐκεῖ Συρακούσας τῷ αὐτῷ τρόπῳ ἀντιπολιορκεῖν, πόλιν [d] οὐδὲν ἐλάσσονα αὐτήν τε καθ' αὐτὴν τῶν [e] Ἀθηνῶν, καὶ [f] τὸν παράλογον τοσοῦτον ποιῆσαι τοῖς Ἕλλησι τῆς δυνάμεως καὶ τόλμης, ὅσον [g] κατ' ἀρχὰς τοῦ πολέμου, οἱ μὲν ἐνιαυτόν, οἱ δὲ δύο, οἱ δὲ τριῶν γε ἐτῶν, οὐδεὶς πλείω χρόνον, ἐνόμιζον περιοίσειν αὐτούς, εἰ οἱ Πελοποννήσιοι ἐσβάλοιεν [h] ἐς τὴν χώραν· ὥστε ἔτει ἑπτακαιδεκάτῳ μετὰ τὴν πρώτην ἐσβολὴν ἦλθον ἐς Σικελίαν, ἤδη τῷ πολέμῳ κατὰ πάντα τετρυχωμένοι, καὶ πόλεμον οὐδὲν ἐλάσσω προσανείλοντο τοῦ πρότερον ὑπάρχοντος ἐκ Πελοποννήσου. [i] δι' ἃ καὶ τότε, [k] ὑπό τε τῆς Δεκελείας πολλὰ βλαπτούσης, καὶ τῶν ἄλλων ἀναλωμάτων μεγάλων προσπιπτόντων, ἀδύνατοι ἐγένοντο τοῖς χρήμασι· καὶ τὴν εἰκοστὴν ὑπὸ τοῦτον τὸν

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. $\frac{3}{4}$. U.C. Varr. 34$\frac{1}{2}$.

[z] Εἶχον ἅμα *Reg.* [a] Ἐπὶ τειχισμῷ *Reg.* [b] Ἐκ τῆς Σικ. *Gr.* [c] Ἀλλ' ἐκεῖ *Reg. Cass.* Aug. [d] Οὐδένα *Cass. Gr.* [e] Ἀθηναίων *Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg. Cass. Dan.* Aug. [f] Vide *Stephani* Append. ad Scripta al. de Dial. Att. p. 157. *Huds.* [g] Καταρχὰς *Reg. Cass.* Aug. *Bas.* mox *οἱ δὲ δύο* in marg. Mosqu. et γε post τριῶν d. [h] Εἰς *Reg. Cass.* et paullo post rursus εἰς Σικελίαν, ubi et Aug. εἰς, et deinde Πρὸς ἀνείλοντο *Cass.* [i] Id est: δι' οὓς πολέμους· nam ad σημαινόμενον refertur. *Æ. Port.* [k] Ὑπὸ τῆς *Ar. C. Reg. Cass. Gr.* Aug. δεκελίας Mosqu.

æstate pariter et hyeme *excubias* agerent, ærumnis conficiebantur. Sed *illud* potissimum ipsos premebat, quod duo bella simul sustinerent. Atque eo pervicaciæ progressi sunt, quam nullus credidisset, si prius *eam* audisset, quam ad eam illi devenissent. Nam, ipsos a Peloponnesiis munitione circumsessos, tamen ne sic quidem ex Sicilia decedere *voluisse*, sed illic eodem modo vicissim obsidere Syracusas, urbem, ipsam per se Athenis non inferiorem; adeoque Græcorum opinionem fefellisse, quam hujus belli initio de ipsorum potentia et audacia conceperant, (nam alii quidem, annum, alii vero, biennium, alii etiam, triennium; nullus vero, diutius eos bellum toleraturos, putabat, si Peloponnesii irruptionem in *ipsorum* agrum fecissent;) ut, anno decimo septimo post primam irruptionem, in Siciliam proficiscerentur, hoc bello jam prorsus attriti, et alterum bellum præterea susciperent, non levius priore, quod a Peloponnesiis illatum *jam sustinebant.* Propter quæ, et multa detrimenta, quæ a Decelea tunc accipiebant, simul etiam propter alios magnos sumtus, quos pro variis occasionibus, quæ occurrebant, facere cogebantur, ad maximam pecuniæ inopiam redacti

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. $\frac{3}{4}$. U. C. Varr. 34$\frac{1}{2}$.

χρόνον [l] τῶν κατὰ θάλασσαν ἀντὶ τοῦ φόρου τοῖς ὑπηκόοις ἐποίησαν, πλείω νομίζοντες ἂν σφίσι χρήματα οὕτω προσιέναι. αἱ μὲν γὰρ δαπάναι οὐχ ὁμοίως καὶ πρὶν, ἀλλὰ πολλῷ μείζους, καθέστασαν, ὅσῳ καὶ μείζων ὁ πόλεμος ἦν· αἱ δὲ πρόσοδοι [m] ἀπώλλυντο.

κθ΄. Τοὺς οὖν Θρᾶκας, τοὺς τῷ Δημοσθένει [n] ὑστερήσαντας, διὰ τὴν παροῦσαν ἀπορίαν τῶν χρημάτων, οὐ βουλόμενοι δαπανᾷν, εὐθὺς ἀπέπεμπον, προστάξαντες κομίσαι αὐτοὺς Διϊτρέφει, καὶ [o] εἰπόντες, ἅμα ἐν τῷ παράπλῳ (ἐπορεύοντο γὰρ δι' [p] Εὐρίπου,) καὶ τοὺς πολεμίους, ἤν τι δύνωνται, ἀπ' αὐτῶν βλάψαι. ὁ δὲ ἐς τὴν Τάναγραν ἀπεβίβασεν αὐτοὺς, καὶ ἁρπαγήν τινα [q] ἐποιήσατο [r] διὰ τάχους, καὶ ἐκ Χαλκίδος τῆς Εὐβοίας ἀφ' ἑσπέρας διέπλευσε τὸν Εὔριπον· καὶ ἀποβιβάσας ἐς τὴν Βοιωτίαν, ἦγεν αὐτοὺς ἐπὶ [s] Μυκαλησσόν. καὶ τὴν μὲν νύκτα λαθὼν, πρὸς τῷ Ἑρμαίῳ ηὐλίζετο· (ἀπέχει δὲ τῆς Μυκαλησσοῦ ἑκκαίδεκα μάλιστα σταδίους·) ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ τῇ πόλει προσέκειτο, οὔσῃ μεγάλῃ· καὶ αἱρεῖ, ἀφυλάκτοις τε ἐπι-

[l] Τοῖς κατὰ θάλασσαν ὑπηκόοις ἀντὶ τοῦ φόρου ἐποίησαν *Cl.* Τὸν κατὰ θάλ. *Reg.* Aug. τῇ Mosqu. Τὴν κατὰ θάλ. *Cass.* [m] Ἀπώλλυνται Mosqu. [n] Ὑστερήσ. Aug. a corr. ι mut. in η. [o] Inter alia, quæ prorsus a Græci sermonis consuetudine abhorrere falso putantur, occurrit verbum εἰπεῖν pro *jubere:* cujus usus *Thucydidi* familiaris, cui nihil cum literis Hebraicis (e quarum imitatione sumtus esse creditur,) commercii fuisse, constat. Vide *Stephani* Append. ad Scripta al. de Dial. Att. p. 199. *Huds.* [p] Scil. Χαλκιδικοῦ. *Idem.* Εὐρίππου *Cass.* εὐρίπ. Aug. altero π a corr. eraso. [q] Ἐποιήσαντο *Ar. C. Dan.* [r] Διατάχους *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg. Cass.* Aug. [s] Μυκαλισσὸν *Reg.* et sic in seqq. Mox μὲν abest Mosqu.

sunt. Et per id tempus tributi loco vicesimam mercium, quæ mari vehebantur, populis imperio suo subjectis imperarunt, sperantes, se majorem pecuniæ vim hac ratione confecturos. Nam impensæ quidem, non quales ante, sed longe majores fiebant, quo etiam majus bellum exsistebat: proventus vero amittebantur.

29. Thraces igitur, qui ad Demosthenem non satis mature venerant, propter præsentem inopiam pecuniæ, cum sumtus facere nollent, statim dimiserunt; eosque deducendi negotium Diitrephi dederunt, eique præceperunt, ut in ipsa prætervectione (nam per Euripum transibant) hostibus etiam, si qua ratione possent, illorum opera usus noceret. Hic autem ipsos ad Tanagram eduxit, et prædæ nonnihil raptim egit, et sub vesperum ex Chalcide Eubœæ trajecit Euripum. Ipsosque in Bœotiam expositos adversus Mycalessum duxit. Et illam quidem noctem ad Mercurii fanum clam *hostibus* subsidens transegit. (Hoc autem a Mycalesso distat sexdecim circiter stadia.) Sed prima statim luce urbem, quæ ampla erat, invasit. Quod autem homines custodum præsidio nudatos invasisset, ac eos, qui non su-

πεσὼν, καὶ ἀπροσδοκήτοις, μὴ ἄν ποτε [t] τινὰ σφίσιν ἀπὸ θαλάσσης, τοσοῦτον ἐπαναβάντα, ἐπιθέσθαι, τοῦ τείχους ἀσθενοῦς ὄντος, καὶ ἔστιν ᾗ καὶ πεπτωκότος, τοῦ δὲ [u] βραχέος ᾠκοδομημένου, καὶ πυλῶν ἅμα, διὰ τὴν ἄδειαν, ἀνεῳγμένων. [v] ἐσπεσόντες δὲ [w] οἱ Θρᾷκες ἐς τὴν Μυκαλησσὸν, τάς τε οἰκίας καὶ τὰ ἱερὰ ἐπόρθουν, καὶ τοὺς ἀνθρώπους ἐφόνευον, φειδόμενοι οὔτε πρεσβυτέρας οὔτε νεωτέρας ἡλικίας, ἀλλὰ πάντας ἑξῆς, ὅτῳ ἐντύχοιεν, καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας κτείνοντες, καὶ προσέτι [x] καὶ ὑποζύγια, καὶ ὅσα ἄλλα ἔμψυχα ἴδοιεν. τὸ γὰρ [y] γένος [z] τὸ τῶν Θρακῶν, [a] ὅμοια τοῖς μάλιστα τοῦ βαρβαρικοῦ, [b] ἐν ᾧ ἂν [c] θαρσήσῃ, φονικώτατον [d] ἐστί. καὶ τότε ἄλλη [e] τε ταραχὴ οὐκ ὀλίγη, καὶ ἰδέα πᾶσα [f] καθειστήκει ὀλέθρου· καὶ ἐπιπεσόντες διδασκαλείῳ παίδων, ὅπερ μέγιστον ἦν αὐτόθι, καὶ ἄρτι ἔτυχον οἱ παῖδες ἐσεληλυθότες, κατέκοψαν πάντας· καὶ ξυμφορὰ τῇ πόλει πάσῃ [g] οὐδεμιᾶς ἥσσων [h] μᾶλλον ἑτέρας [i] ἀδόκητός τε ἐπέπεσεν [k] αὕτη καὶ δεινή.

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. $\frac{3}{4}$. U. C. Varr. $34\frac{1}{2}$.

[t] Τινὰς Mosqu. et a correct. Aug. Τινὰς et mox ἐπαναβάντας *Reg.* Ἐπαναβάντας etiam *Cass.* Aug. Mosqu. [u] Ita Aug. et *Gr.* ex emendatione, quod fuerat βραχίως. [v] Ἐπιπεσόντες *Ar.* [w] Οἱ ἄνδρες ἐς *C.* [x] Καὶ omittunt *Ar. C.* [y] Γεγονὸς *Gr.* [z] Τὸ deest *Ald. Bas.* [a] Ὅμοια τοῖς etc. *Marg. C. Cl. Gr. Priscian. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. Ὅμοια τοῖς φονικοῖς δηλονότι μάλιστα etc. *Ar.* Quam lectionem ex glossemate aliquo, ad oram libri adposito, in textum irrepsisse, constat. *Huds.* Ὅμοια τοῖς *Reg. Cass.* [b] Id est, ὅταν, subaudiendo χρόνῳ. Vide *Vigeri* Idiotism. Cap. 9. Sect. 3. *Huds.* [c] Θαρσῇ *Marg.* Θρασήσῃ *Ar. Reg.* [d] Ἐστιν *Gr.* Aug. [e] Τε deest *Reg.* Antea ἄλλως p. ἄλλη Mosqu. [f] Καθιστήκει *Reg. Cass.* Aug. [g] Οὐδὲ μιᾶς ἧσσον *Cass.* [h] Μᾶλλον omittunt *Ar. C. Dan.* Mosqu. [i] Ἀδόκητόν τε *C.* [k] Αὐτὴ *Gr.* Αὐτῇ *Ald. Flor. Bas.*

epicabantur, ullos unquam tantum iter a mari in loca mediterranea facturos, ut se invaderent, cepit, quod murus infirmus esset, et partim quidem collapsus, partim vero humiliter ædificatus, simul etiam quod portæ propter securitatem essent apertæ. Thraces igitur in hanc urbem irruentes, et privatas et sacras ædes diripiebant, et ipsos homines interficiebant, nec senili aut juvenili ætati parcentes; sed omnes, ut in unumquemque deinceps incidebant, et pueros et feminas interficientes; quin etiam præterea jumenta, et quascunque alias animantes vidissent. Nam Thracum genus, (quales esse solent nationes maxime barbaræ,) quum fiduciam animo concepit, cædis est avidissima. Quare cum alia perturbatio non exigua tunc exstitit *in hac urbe*, tum etiam omne cædis genus. Nam, irruentes etiam in puerorum ludum, qui maximus illic erat, et pueri *in eum* modo erant ingressi, omnes conciderunt. Atque ista clades universæ civitati adeo gravis adeoque inopinata contigit, ut nullam aliam hac graviorem et magis inopinatam acceperit.

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 3/4. U. C. Varr. 341/2.

λ'. Οἱ δὲ Θηβαῖοι, αἰσθόμενοι, ἐβοήθουν, καὶ καταλαβόντες [l] προκεχωρηκότας ἤδη τοὺς Θρᾷκας οὐ πολὺ, τήν τε λείαν ἀφείλοντο, καὶ αὐτοὺς [m] φοβήσαντες, καταδιώκουσιν ἐπὶ τὸν Εὔριπον καὶ τὴν θάλασσαν, οὗ αὐτοῖς τὰ πλοῖα, ἃ [n] ἤγαγεν, ὥρμει. καὶ ἀποκτείνουσιν αὐτῶν ἐν τῇ ἐσβάσει [o] τοὺς πλείστους, οὔτε ἐπισταμένους νεῖν· τῶν τε ἐν τοῖς πλοίοις, [p] ὡς ἑώρων τὰ ἐν τῇ γῇ, [q] ὁρμισάντων ἔξω τοῦ [r] ζεύγματος τὰ πλοῖα. ἐπεὶ ἔν γε τῇ ἄλλῃ ἀναχωρήσει οὐκ ἀτόπως οἱ Θρᾷκες πρὸς τὸ τῶν Θηβαίων ἱππικὸν, ὅπερ πρῶτον προσέκειτο, [s] προεκθέοντές τε καὶ ξυστρεφόμενοι ἐν [t] ἐπιχωρίῳ τάξει, τὴν φυλακὴν ἐποιοῦντο· καὶ ὀλίγοι αὐτῶν [u] ἐν τούτῳ διεφθάρησαν· μέρος δέ τι καὶ ἐν τῇ πόλει αὐτῇ δι' ἁρπαγὴν [x] ἐγκαταληφθὲν ἀπώλετο. οἱ δὲ ξύμπαντες τῶν Θρᾳκῶν, πεντήκοντα καὶ διακόσιοι, ἀπὸ τριακοσίων καὶ χιλίων, ἀπέθανον. [y] διέφθειραν δὲ καὶ τῶν Θηβαίων καὶ τῶν ἄλλων, οἳ ξυνεβοήθησαν, ἐς εἴκοσι

[l] Προσκεχωρηκότας *Cl.* [m] Βοηθήσαντες *C. Dan.* [n] Ἤγαγον *Reg.* [o] Vel hoc per Hyperbolen dictum pro πολλοὺς, quum ex mille et ducentis Thracibus, ducenti et quinquaginta solum ceciderint. Vel per τοὺς πλείστους intelligit τοὺς ἐς τὰ πλοῖα ἐσβαίνειν ἐθέλοντας καὶ νεῖν οὐκ ἐπισταμένους. *Æ. Port.* Τοὺς πλείους in *Codd. MSS.* ita *Dan.* [p] Ὡς ἑώρων τὴν φυγὴν, ἀνορ. *Marg.* [q] Ὁρμησάντων *Reg.* Mosqu. [r] Ita vertit *Valla*, quasi legeretur τοξεύματος, non ζεύγματος. Ἔξω τοξεύματος *Gr. Huds.* [s] Προσεκθέοντες καὶ etc. *Ar. C.* Τε abest etiam a *Reg. Cass. Dan. Gr.* Mosqu. Aug. qui id. συστρεφ. [t] Ἐπικαιρίῳ potius, quam ἐπιχωρίῳ, legisse videtur *Valla. Huds.* [u] Id est: ἐν τοιαύτῃ τῇ εὐκόσμῳ ἀναχωρήσει. Vel: διὰ τοιαύτην τὴν εὔκοσμον ἀναχώρησιν, καὶ ἀκριβῆ φυλακὴν, ἣν ἐποιοῦντο *Æ. Port.* [x] Ἐγκαταλειφθὲν *Reg.* [y] Διεφθάρησαν *Ar.* Mox ξυνεβοήθεισαν Mosqu. et ἱππέας μάλιστα.

30. Thebani vero, cum *rem* cognovissent, ad opem *urbi* ferendam accurrerunt; et nacti Thraces jam non longe progressos, et prædam *ipsis* eripuerunt, ipsosque perterritos persequi cœperunt ad Euripum usque, et *ad* mare, ubi stabant ipsorum naves, quæ *ipsos* vexerant. Et ipsorum plurimos, dum *naves* conscenderent, neque natandi peritos, interfecerunt: iis, qui in navibus erant, cum vidissent ea, quæ in terra gerebantur, naves extra *Euripi* pontem *marisque fauces* in altum educentibus. * Nam in alio receptu, *et in cætero itinere*, Thraces non incomposite adversus Thebanorum equitatum, qui primus *ipsos* invaserat, procurrentes, et conglobati ordinem patrio more servantes, sese defendebant. Et pauci ipsorum propterea perierunt; quædam vero *ipsorum* pars, quæ in urbe, dum prædaretur, deprehensa fuerat, interiit. In summa vero, ex mille et trecentis Thracibus, omnino ducenti et quinquaginta ceciderunt. Ex Thebanis vero, et aliis, qui ad opem *Mycalessiis* ferendam convenerant, viginti circiter, tam equites, quam simul

* Quoniam in alio receptu Thraces etc. sese defendebant, pauci ipsorum etc. pars vero etc. Huds.

μάλιστα ἱππέας τε καὶ ὁπλίτας ὁμοῦ, καὶ [y] Θηβαίων τῶν [z] Βοιωταρχῶν, Σκιρφώνδαν· τῶν δὲ Μυκαλησσίων μέρος τι ἀπαναλώθη. [a] τὰ μὲν κατὰ τὴν Μυκαλησσὸν, πάθει χρησαμένων, οὐδενὸς, ὡς ἐπὶ μεγέθει, τῶν κατὰ τὸν πόλεμον ἧσσον ὀλοφύρασθαι ἀξίῳ, τοιαῦτα ξυνέβη. Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. $\frac{3}{4}$. U. C. Varr. 34½.

λα΄. Ὁ δὲ Δημοσθένης, τότε ἀποπλέων [b] ἐκ τῆς Κερκύρας μετὰ τὴν ἐκ τῆς Λακωνικῆς τείχισιν, ὁλκάδα ὁρμοῦσαν ἐν [c] Φειᾷ τῇ Ἠλείων [d] λαβὼν, ἐν ᾗ οἱ Κορίνθιοι ὁπλῖται ἐς τὴν Σικελίαν ἔμελλον περαιοῦσθαι, αὐτὴν μὲν διαφθείρει· [e] οἱ δ' ἄνδρες, ἀποφυγόντες, ὕστερον λαβόντες ἄλλην, ἔπλεον. καὶ [f] μετὰ τοῦτο ἀφικόμενος ὁ Δημοσθένης ἐς τὴν Ζάκυνθον καὶ [g] Κεφαλληνίαν, ὁπλίτας τε παρέλαβε, καὶ ἐκ τῆς Ναυπάκτου τῶν [h] Μεσσηνίων μετεπέμψατο· καὶ ἐς τὴν ἀντιπέρας ἤπειρον τῆς Ἀκαρνανίας διέβη, ἐς [i] Ἀλυζίαν τε καὶ Ἀνακτόριον, ὃ αὐτοὶ εἶχον. ὄντι δ' αὐτῷ περὶ ταῦτα ὁ Εὐρυμέδων ἀπαντᾷ, ἐκ τῆς Σικελίας ἀποπλέων, ὃς τότε τοῦ χειμῶνος, τὰ χρήματα ἄγων τῇ στρατιᾷ, ἀπεπέμφθη, καὶ ἀγγέλλει [k] τά τε ἄλλα, καὶ ὅτι

[y] Θηβαίων καὶ τῶν Βοιωτ. *Gr.* [z] Βοιωτάρχων *C. Ald. Flor. Bas.* [a] Τὰ μὲν δὴ κατὰ *Gr. Huds.* Hæc est scriptura *Cod. Reg.* in *Gr.* est vulgata. δὴ add. Aug. a m. rec. [b] Ἐπὶ τ. Κερκ. Mosqu. et infr. ὁπλίται. [c] Hæc urbs etiam Φία dicitur. *Huds.* [d] Λαβὼν omittunt *Ar. C. Cl. Gr. Ald. Bas. Reg. Cass. Dan.* et Aug. sed adscr. in marg. a m. 2. [e] Οἱ δὲ ἄνδρες *Ar.* [f] Μετατοῦτο *Reg. Cass.* Aug. [g] Κεφαληνίαν *Gr.* [h] Μεσσηνίων *C.* Mosqu. [i] Ἀξυγίαν Mosqu. Hæc urbs Αἰλυζία dicitur *Xenophonti*, Ἀλυττία *Scylaci*, Ἀλύζεια *Stephano*, Ἀζύλια *Ptolemæo.* Vide *Palmerii* Græciam Antiq. p. 415. et *Stephanum* περὶ πόλεων. *Huds.* [k] Τά τ' ἄλλα *Gr.*

gravis armaturæ milites, una cum Scirphonda Thebano, uno ex Bœotarchis, *a Thracibus* interfecti fuerunt. Mycalessiorum vero pars quædam absumta fuit. Atque hic quidem fuit exitus cladis, quam Mycalessus accepit, quæ pro *civitatis* magnitudine non minus est deploranda, quam ulla alia, quæ in hoc bello acciderit.

31. Demosthenes vero, tunc Corcyra solvens, post illam *Deceleæ* munitionem in agro Laconico factam, onerariam navem Phiæ Eleorum in statione nactus, in qua gravis armaturæ milites Corinthii in Siciliam erant trajecturi, ipsam quidem corrupit; viri vero elapsi, et mox aliam *onerariam navem* nacti, *eo* transmiserunt. Postea vero Demosthenes in Zacynthum profectus et in Cephalleniam, *illinc* gravis armaturæ milites assumsit, et Messeniorum *partem* Naupacto arcessivit; atque in oppositam Acarnaniæ continentem trajecit, et Alyziam, et Anactorium, quod ipsi *Athenienses* tenebant. Ipsi autem circum hæc loca agitanti occurrit Eurymedon, ex Sicilia remeans, qui tunc hyeme cum pecunia, quam ad exercitum ferebat, *illuc* missus fuerat. Hic autem *ipsi* nuntiavit, cum alia, *quæ viderat*, tum etiam, se, dum jam esset in ipso na-

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. $91.\frac{3}{4}$. U. C. Varr. $34\frac{1}{2}$.

πύθοιτο κατὰ πλοῦν ἤδη ὢν, τὸ Πλημμύριον ὑπὸ τῶν Συρακουσίων ἑαλωκός. ἀφικνεῖται δὲ [l] καὶ Κόνων παρ' αὐτοὺς, ὃς ἦρχε Ναυπάκτου, ἀγγέλλων, ὅτι αἱ πέντε καὶ εἴκοσι νῆες τῶν Κορινθίων, αἱ σφίσιν ἀνθορμοῦσαι, οὔτε [m] καταλύουσι τὸν πόλεμον, ναυμαχεῖν τε μέλλουσι· πέμπειν οὖν [n] ἐκέλευεν [o] αὐτοὺς ναῦς, ὡς οὐχ [p] ἱκανοὺς ὄντας δυοῖν [q] δεούσαις εἴκοσιν ταῖς ἑαυτῶν πρὸς τὰς ἐκείνων πέντε καὶ εἴκοσι ναυμαχεῖν. τῷ μὲν οὖν Κόνωνι δέκα ναῦς ὁ Δημοσθένης καὶ ὁ Εὐρυμέδων, τὰς [r] ἄριστα σφίσι πλεούσας, ἀφ' ὧν αὐτοὶ εἶχον, ξυμπέμπουσι πρὸς τὰς ἐν τῇ Ναυπάκτῳ· αὐτοὶ δὲ [s] τὰ περὶ τῆς στρατιᾶς τὸν ξύλλογον ἡτοιμάζοντο· Εὐρυμέδων μὲν, ἐς τὴν Κέρκυραν πλεύσας, [t] καὶ πεντεκαίδεκά τε ναῦς πληροῦν κελεύσας αὐτοὺς, καὶ ὁπλίτας καταλεγόμενος· (ξυνῆρχε γὰρ ἤδη Δημοσθένει, ἀποτραπόμενος, ὥσπερ καὶ [u] ἡρέθη·) Δημοσθένης δ' ἐκ τῶν περὶ τὴν Ἀκαρνανίαν χωρίων σφενδονήτας [x] τε καὶ ἀκοντιστὰς ξυναγείρων.

[l] Καὶ ὁ Κόνων *Gr.* Καὶ Κώνων *Reg.* [m] Id est: καταλύσασαι τὸν πόλεμον, ἐκεῖθεν οὐκ ἀποχωροῦσι. Vel: τὸν πόλεμον ποιούμεναι οὐ παύονται, ἀλλ' ἐκεῖ μένουσαι ἀεὶ πολεμοῦσιν. *Æ. Port.* [n] Ἐκέλευσεν *Reg. Gr.* [o] Scil. τὸν Δημοσθένη καὶ τὸν Εὐρυμέδοντα. *Æ. Port.* [p] Ἱκανὰς οὔσας *Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass. Dan.* Aug. [q] Δεούσας εἴκοσι τὰς *Cl.* Εἴκοσι etiam *Cass. Gr.* Aug. [r] Ἀρίστας *Reg. Cass.* Aug. Mosqu. [s] Id est: τὰ πρὸς τὴν στρατείαν ἡτοιμάζοντο καὶ στρατιώτας ξυνέλεγον. *Æ. Port.* [t] Καὶ πέντε καὶ δέκα ναῦς *Ar. C.* Καὶ πέντε καίδεκα ναῦς *Gr.* Τε etiam abest a *Reg. Cass. Dan.* Mosqu. [u] Ita vertit *Valla*, quasi ἐῤῥήθη legeretur. *Huds.* [x] Τε deest *Ar.* Antea σφενδονίτας Basil.

vigationis cursu, audisse Plemmyrium a Syracusanis receptum. Præterea Conon etiam, qui Naupacto præerat, ad ipsos venit, nuntiaturus, quinque et viginti Corinthiorum naves, quæ in statione sibi opposita stabant, neque finito bello *illino* discedere, et prœlium navale commissuras esse. Ipsos igitur naves *ad se* mittere jubebat, quod cum suis duodeviginti *navibus* impares essent ad confligendum cum hostium quinque et viginti *navibus*. Demosthenes igitur et Eurymedon, decem velocissimas ex iis, quas ipsi habebant, cum ipso Conone miserunt ad illas quæ Naupacti erant. * Ipsi vero res ad illam expeditionem necessarias apparabant, copiasque cogebant. Atque Eurymedon quidem, in Corcyram profectus, jussit ipsos *Corcyræos* instruere quindecim naves: et gravis armaturæ milites delegit. (nam aversus *ab instituto navigationis cursu, quo Athenas petebat*, jam una cum Demosthene imperium gerebat, quemadmodum etiam delectus fuerat.) Demosthenes vero ex locis, quæ circum Acarnaniam erant, funditores et jaculatores coëgit,

* Ad delectum agendum se conferunt. *Valla.* Ipsi, ut exercitus cogeretur, pararunt. *Acacius.* Huds.

λβ'. Οἱ δ' ἐκ τῶν Συρακουσῶν τότε μετὰ τὴν [y] τοῦ Πλημμυρίου ἅλωσιν πρέσβεις, οἰχόμενοι ἐς τὰς πόλεις, ἐπειδὴ ἔπεισάν τε, καὶ ξυναγείραντες ἔμελλον ἄξειν τὸν στρατὸν, ὁ Νικίας, [z] προπυθόμενος, πέμπει [a] ἐς τῶν Σικελῶν τοὺς τὴν δίοδον ἔχοντας, καὶ ξυμμάχους, [b] Κεντόριπάς τε καὶ Ἀλικυαίους, καὶ ἄλλους, ὅπως μὴ [c] διαφήσωσι τοὺς πολεμίους, ἀλλὰ, ξυστραφέντες, κωλύσωσι διελθεῖν· ἄλλῃ γὰρ αὐτοὺς οὐδὲ πειράσειν· Ἀκραγαντῖνοι γὰρ οὐκ ἐδίδοσαν διὰ τῆς ἑαυτῶν ὁδόν. πορευομένων δ' ἤδη τῶν [d] Σικελιωτῶν, οἱ Σικελοὶ, καθάπερ ἐδέοντο οἱ Ἀθηναῖοι, ἐνέδραν τινὰ [e] τριχῇ ποιησάμενοι, ἀφυλάκτοις τε καὶ ἐξαίφνης ἐπιγενόμενοι, διέφθειραν ἐς ὀκτακοσίους μάλιστα, καὶ τοὺς πρέσβεις, πλὴν ἑνὸς τοῦ Κορινθίου, πάντας. οὗτος δὲ τοὺς διαφυγόντας ἐς πεντακοσίους καὶ χιλίους ἐκόμισεν ἐς τὰς Συρακούσας.

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. $\frac{3}{4}$. U. C. Varr. 34$\frac{1}{2}$.

λγ'. Καὶ περὶ τὰς αὐτὰς ἡμέρας καὶ οἱ Καμαριναῖοι ἀφικνοῦνται, αὐτοῖς βοηθοῦντες, [f] πεντακόσιοι μὲν ὁπλῖται, [g] τριακόσιοι δὲ ἀκοντισταὶ, καὶ τοξόται τρια-

[y] Τοῦ deest *Reg. Cass.* Aug. [z] Πυθόμενος *Cl.* [a] Ἐκ τῶν *Dan.* Mosqu. [b] Κεντόριπάς τε καὶ Ἀλικυαίους *Cl. Gr. Ar. Ald. Bas.* Κεντόριπάς τε καὶ Ἀλκυαίους *C.* Mosqu. Κεντοριπίνους τε καὶ Ἀγυριναίους rescribendum, censet *Cluverius.* Vide *Annott. Huds.* Ἀλικυαίους *Reg. Cass.* Aug. Ἀλικυαίους *Gr.* non Ἀλικυαίους. [c] Ἀφήσουσι *Ar. C.* Διαφήσουσι *Ald. Flor. Bas. Reg. Cass. Gr.* Aug. nec non κωλύσουσι mox. [d] Vide *Cluverii* Siciliam Antiq. p. 39. 314. *Huds.* [e] Τριχῇ omittunt *Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass. Dan.* Aug. Mosqu. In *Cass.* rec. manus inter ἐνέδραν et τινὰ scripserat. [f] Τριακ. ὁπλῖται Mosqu. [g] Διακόσιοι *Gr.*

32. At Syracusanorum legati, qui tunc, post Plemmyrium expugnatum, *varias Siciliæ* civitates adierant, cum, *quod petierant, ipsis* persuasissent, et copias, quas collegerant, *Syracusas* essent ducturi, Nicias, qui *rem* præsenserat, mittit ad illos Siculos, qui transitum tenebant, et cum ad Centoripas et Alicyæos, tum etiam ad alios socios, ne patiantur hostes per suos fines iter facere, sed *eos* congregati *transire* prohibeant: nec enim eos alia via transire conaturos. Agrigentini enim iter *ipsis* per suum agrum dare nolebant. Cum autem Sicilienses jam iter facerent, Siculi, quemadmodum ab Atheniensibus orabantur, tribus in locis insidias collocarunt, et illos incautos ac ex improviso aggressi, ad octingentos ferme occiderunt, omnesque legatos, præter unum Corinthium. Hic vero eos, qui elapsi sunt, ad mille et quingentos, Syracusas deduxit.

33. Per eosdem dies, Camarinæi etiam, qui opem ipsis *Syracusanis* ferebant, quingenti gravis armaturæ milites, et trecenti jaculatores, totidemque sagittarii *Syracusas* perve-

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. $\frac{3}{4}$. U. C. Varr. $34\frac{1}{2}$.

κόσιοι. ἔπεμψαν δὲ καὶ οἱ Γελῷοι [g] ναυτικόν τε ἐς πέντε ναῦς, καὶ ἀκοντιστὰς [h] τετρακοσίους, καὶ ἱππέας διακοσίους. σχεδὸν [i] γάρ τοι ἤδη πᾶσα ἡ Σικελία, πλὴν Ἀκραγαντίνων, ([k] οὗτοι δ' οὐδὲ μεθ' ἑτέρων ἦσαν·) οἱ δ' ἄλλοι ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους, μετὰ τῶν Συρακȣσίων, οἱ πρότερον περιορώμενοι, [l] ξυστάντες ἐβοήθουν. καὶ οἱ μὲν Συρακούσιοι, ὡς αὐτοῖς τὸ ἐν τοῖς Σικελοῖς πάθος ἐγένετο, [m] ἐπέσχοντο εὐθέως τοῖς Ἀθηναίοις ἐπιχειρεῖν. ὁ δὲ Δημοσθένης [n] καὶ Εὐρυμέδων, ἑτοίμης [o] ἤδη τῆς στρατιᾶς οὔσης ἐκ τῆς Κερκύρας καὶ ἀπὸ τῆς ἠπείρου, ἐπεραιώθησαν ξυμπάσῃ τῇ στρατιᾷ τὸν Ἰόνιον ἐπ' ἄκραν Ἰαπυγίαν· καὶ ὁρμηθέντες αὐτόθεν, κατίσχουσιν ἐς τὰς [p] Χοιράδας νήσους Ἰαπυγίας· καὶ ἀκοντιστάς τε τινὰς τῶν [q] Ἰαπύγων, πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν, τȣ̃ [r] Μεσσαπίου ἔθνους, ἀναβιβά-

[g] Id est: ἔπεμψαν στρατιωτῶν ναυτικὸν πλῆθος τὸ πέντε ναῦς ἐκπληροῦν δυνάμενον. Vel, ναυτικὸν στρατὸν ἱκανὸν πρὸς τὸ πέντε ναῦς ἐκπληροῦν. scil. ἀκοντιστὰς τετρακοσίους καὶ ἱππέας διακοσίους. *Æ. Port.* [h] Τριακοσίους *Reg.* Mosqu. [i] Γάρ τι *Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass. Schol.* Aug. [k] Οὗται δὲ οὐδὲ *C.* Οὗτοι δὲ non agnoscit *Ar.* [l] Ξύμπαντες *Ar.* in marg. Ξυνστάντες *Cass.* [m] Ἐπέσχον τὸ εὐθέως a recenti emendatione *Cass.* Ἐπέσχον τοιυθέως *Gr.* [n] Καὶ ὁ Εὐρυμέδων *Cass.* [o] Ἤδη deest *Gr.* τ. στρ. ἤδη οὔσ. Mosqu. [p] *Cluverius*, hasce insulas ad ipsum Tarentinæ urbis portum, in conspectu Metapontii et ostii amnis Bradani positas fuisse, censet. Ital. Antiq. p. 1325. Sed *Casaubonus* in suis ad *Strabonem* notis p. 122, existimat, Χοιράδας νήσους (quarum meminit *Thucydides*) esse τῶν Ἰαπύγων ἄκρας τρεῖς· de quibus *Strabo* p. 261. *Huds.* [q] Ἀπύγων Mosqu. [r] Μεσαπίου *Ar. C.* Universa Iapygia in tres partes olim divisa erat, quarum Messapia peninsula continebatur, quæ a Tarento ad Brundusium mari Ausonio Ionioque jungitur. Vide *Cluverii* Siciliam Antiq. p. 1227. *Huds.* Μεσαπίου *Gr.*

nerunt. * Miserunt et Geloi copias ad quinque naves explendas, et jaculatores quadringentos, et equites ducentos. Jam enim omnis propemodum Sicilia *arma consociavit*, præter Agrigentinos, (isti enim in partibus non erant, *sed se medios gerebant*;) cæteri vero, *etiam*, qui hactenus *belli eventum* circumspicientes exspectassent, conspiratione facta, Syracusanis auxilium adversus Athenienses ferebant. Atque Syracusani quidem, quod cladem istam apud Siculos accepissent, ab Atheniensibus protinus invadendis abstinuerunt. Demosthenes vero et Eurymedon, cum exercitus ex Corcyra et ex continente collectus jam paratus esset, cum universis copiis Ionium *mare* trajecerunt, *et appulerunt* ad promontorium Iapygiam. Hinc vero profecti, ad Chœradas Iapygiæ insulas appulerunt. Et paucos quosdam Iapygum jaculatores Messapiæ gentis, numero centum et quinquaginta, in naves imposuerunt. Et renovata

* Geloi quoque classem quinque navium miserunt, et jaculatores etc. *Acacius.* Huds.

ζονται ἐπὶ τὰς ναῦς· καὶ, τῷ [p] Ἄρτᾳ (ὅσπερ [q] καὶ τοὺς Bell.
ἀκοντιστὰς, δυνάστης ὢν, [r] παρέσχετο αὐτοῖς,) ἀνανεω- Pelop. an. 19.
σάμενοί τινα παλαιὰν φιλίαν, ἀφικνοῦνται ἐς Μετα- Olymp.
πόντιον τῆς Ἰταλίας· καὶ τοὺς Μεταποντίους πείσαν- 91. $\frac{3}{4}$. U. C.
τες κατὰ τὸ ξυμμαχικὸν ἀκοντιστάς τε [s] ξυμπέμπειν Varr. $341\frac{1}{2}$.
τριακοσίους καὶ τριήρεις δύο, καὶ ἀναλαβόντες ταῦτα, παρέπλευσαν ἐς Θουρίαν, καὶ καταλαμβάνουσι νεωστὶ στάσει τοὺς τῶν Ἀθηναίων ἐναντίους ἐκπεπτωκότας· καὶ, βουλόμενοι, τὴν στρατιὰν αὐτόθι πᾶσαν ἀθροίσαντες, εἴ τις [t] ὑπελέλειπτο, ἐξετάσαι, καὶ τοὺς Θουρίους πεῖσαι, σφίσι [u] ξυστρατεύειν τε ὡς προθυμότατα, καὶ, ἐπειδήπερ ἐν τούτῳ τύχης εἰσὶ, τοὺς αὐτοὺς ἐχθροὺς καὶ φίλους τοῖς Ἀθηναίοις νομίζειν, περιέμενον ἐν τῇ Θουρίᾳ, καὶ ἔπρασσον ταῦτα.

λδ'. Οἱ δὲ Πελοποννήσιοι, καὶ οἱ περὶ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦτον οἱ ἐν ταῖς πέντε καὶ εἴκοσι [x] ναυσὶν, οἵπερ τῶν ὁλκάδων ἕνεκα τῆς ἐς Σικελίαν κομιδῆς ἀνθώρμουν πρὸς τὰς ἐν Ναυπάκτῳ ναῦς, παρασκευασάμενοι ὡς ἐπὶ ναυμαχίᾳ, καὶ [y] προσπληρώσαντες ἔτι ναῦς, ὥστε ὀλίγῳ ἐλάσσους εἶναι αὐτοῖς τῶν Ἀττικῶν

[p] Ἄρτῃ legisse videtur *Athenæus* lib. 3. c. 25. *Huds.* [q] Καὶ deest *Ar. C.* [r] Παρέσχεν Aug. [s] Ξυμπέμπειν Mosqu. [t] Ὑπελέλειπτο *Ar.* in margine. ὑπελέλειπται Mosqu. et Πελοποννήσ. c. 34. init. [u] Ξυνστρατεύειν *Cass. Gr.* Aug. [x] Ναυσὶ *Cass.* Aug. [y] Πληρώσαντες *Ar. C. Dan.*

vetusta quadam amicitia cum Arta, (qui, illis in locis tum imperitans, jaculatores etiam istos ipsis præbuerat,) ad Metapontium, Italiæ *urbem*, appulerunt. Cum autem Metapontinos induxissent ad secum mittendos ex societatis jure trecentos jaculatores, et duas triremes; his in naves receptis, * in agrum Thurium prætervecti sunt: ibique deprehenderunt Atheniensium adversarios per seditionem nuper ejectos. Quoniam autem volebant, omnibus copiis in unum ibi contractis, recognoscere, si quis relictus esset; simul etiam Thuriis persuadere, ut quam alacerrime ad eandem militiam secum proficiscerentur, et (quando eo fortunæ venissent,) eosdem pro hostibus et pro amicis haberent, quos Athenienses *haberent*: in agro Thurio subsederunt, atque in harum rerum peragendarum curam incubuerunt.

34. Peloponnesii vero, et qui in quinque et viginti navibus erant, qui onerariarum navium in Siciliam tendentium causa habebant stationes oppositas navibus, quæ erant Naupacti, sub idem tempus sese ad navale prœlium præpararunt, aliisque navibus præter eas, quas jam para-

* In Thuriam etc. *Alii.* Nam urbs illa in Lucanorum litore, quæ olim Sybaris, et postmodo Θούριον, et plurali Θούριοι, *Thucydidi* Θουρία, dicta est. Vide p. 384. et *Cluverii* Italiam Antiq. p. 1263. Huds.

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. ¾. U. C. Varr. 341½.

νεῶν, ὁρμίζονται κατὰ [z] Ἐρινεὸν τῆς Ἀχαΐας ἐν τῇ [a] Ῥυπικῇ. καὶ αὐτοῖς, τοῦ [b] χωρίου μηνοειδοῦς ὄντος, ἐφ' ᾧ ὥρμουν, ὁ μὲν πεζὸς, ἑκατέρωθεν προσβεβοηθηκότες, τῶν τε Κορινθίων καὶ τῶν αὐτόθεν ξυμμάχων, ἐπὶ ταῖς ἀνεχούσαις ἄκραις [c] παρετέτακτο, αἱ δὲ νῆες τὸ μεταξὺ εἶχον ἐμφράξασαι· ἦρχε δὲ τοῦ ναυτικοῦ [d] Πολυάνθης Κορίνθιος. οἱ δ' Ἀθηναῖοι ἐκ τῆς Ναυπάκτου τριάκοντα ναυσὶ καὶ τρισὶν (ἦρχε δὲ αὐτῶν [e] Δίφιλος,) ἐπέπλευσαν αὐτοῖς. καὶ οἱ Κορίνθιοι τὸ μὲν πρῶτον ἡσύχαζον, ἔπειτα, [f] ἀρθέντος αὐτοῖς τοῦ σημείου, ἐπεὶ καιρὸς ἐδόκει εἶναι, ὥρμησαν ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους, καὶ ἐναυμάχουν. καὶ χρόνον ἀντεῖχον [g] πολὺν ἀλλήλοις. καὶ τῶν μὲν Κορινθίων τρεῖς νῆες διαφθείρονται· τῶν δὲ Ἀθηναίων κατέδυ μὲν [h] οὐδεμία ἁπλῶς, ἑπτὰ δέ τινες ἄπλοι ἐγένοντο, ἀντίπρωροι [i] ἐμβαλλόμεναι, καὶ ἀναρραγεῖσαι τὰς [k] παρεξειρεσίας ὑπὸ τῶν Κορινθίων νεῶν, ἐπ' αὐτὸ τοῦτο παχυτέρας

[z] Oppidum Achaïæ, teste *Stephano Byzant.* Forsan vero non oppidum, sed portus Achaïæ, de quo *Pausanias* in Achaïcis: Ἐς δὲ λιμένα Ἐρινεὸν ἐξ Ἀθηνᾶς τείχους, παράπλους ἐννενήκοντά εἰσι στάδιοι· ἑξήκοντα δὲ ἐς Αἴγιον ἀπὸ τοῦ Ἐρινεοῦ. p. 229. *Ed. Wechel. Huds.* Ἐριναιὸν *Reg.* [a] Ῥύπαι πόλις Ἀχαϊκὴ *Steph.* Σταδίους δὲ Αἴγιον περὶ τοὺς τριάκοντα ἀπέχει Ῥυπῶν. *Pausan.* in Achaïcis p. 230. Vide *Strab.* l. 8. p. 387. *Huds.* [b] Χώρου *Ar.* [c] Παρετέτακτο *C.* antea αὐτόθε Bas. mox ἐς τὸ μεταξὺ Mosqu. [d] Πολυάνθης ὁ Κορίνθιος *Dan.* mox οἱ δὲ Ἀθην. Mosqu. [e] Δίφυλος *Reg.* [f] Vide Schefferum de Militia Navali lib. 3. c. 6. p. 229. 230. *Huds.* [g] Πολλὴν Mosqu. et μὲν ante Κορινθ. d. [h] Οὐδὲ μία *Cass.* et passim. [i] Ἐμβαλόμεναι *Ald. Bas.* [k] Παρεξειρεσία est spatium in puppi aut prora remis vacuum. Vide p. 221. *Annott.* 14. et *Schefferum* l. 1. c. 6. p. 51. *Huds.* παρεξειρασίας Mosqu.

tas habebant, instructis, adeo ut Atticis paulo pauciores essent, ad Erineum, Achaiæ *oppidum*, in agro Rhypico situm, appulsi stationem habuerunt. Quoniam autem locus ille, in quo stationem habebant, in lunæ speciem curvatus erat, peditatus quidem tum Corinthiorum, tum sociorum indigenarum, qui ad opem *suis* ferendam convenerat, utrinque in eminentibus promontoriis dispositus erat: naves vero medium *spatium* tenebant obstructum. Polyanthes autem Corinthius hujus classis erat præfectus. Athenienses vero cum tribus et triginta navibus, quarum dux erat Diphilus, Naupacto solventes, adversus ipsos contenderunt. Et Corinthii principio quidem quievere: postea *vero*, cum ipsis signum datum fuisset, et tempus idoneum adesse visum esset, magno cum impetu Atheniensibus obviam iverunt, et prœlium committere cœperunt. Et diu alteri alteris restiterunt. Et Corinthiorum quidem tres naves profligatæ fuerunt; Atheniensium vero nulla quidem prorsus est depressa, sed septem ad navigandum inutiles factæ sunt, quod Corinthiarum navium (quæ hac ipsa de causa crassiores epotides habebant,) adversis proris petitæ, et in ipsis frontibus, ubi nullum est remigium, perruptæ

τὰς [k] ἐπωτίδας ἐχουσῶν. ναυμαχήσαντες δὲ, ἀντίπαλα μὲν, καὶ ὡς αὐτοὺς ἑκατέρους ἀξιοῦν νικᾷν, ὅμως δὲ τῶν ναυαγίων κρατησάντων τῶν Ἀθηναίων, διά τε [l] τὴν τοῦ ἀνέμου ἄπωσιν αὐτῶν ἐς τὸ πέλαγος, καὶ διὰ τὴν τῶν Κορινθίων οὐκέτι [m] ἐπαγωγὴν, διεκρίθησαν ἀπ' ἀλλήλων· καὶ δίωξις ὀυδεμία ἐγένετο, [n] οὐδ' ἄνδρες [o] οὐδετέρων [p] ἑάλωσαν. οἱ μὲν γὰρ Κορίνθιοι καὶ Πελοποννήσιοι, πρὸς τῇ γῇ [q] ναυμαχοῦντες, ῥᾳδίως διεσώζοντο· [r] τῶν δὲ Ἀθηναίων οὐδεμία κατέδυ ναῦς. ἀποπλευσάντων δὲ τῶν Ἀθηναίων ἐς τὴν Ναύπακτον, οἱ Κορίνθιοι εὐθὺς τροπαῖον ἔστησαν ὡς νικῶντες, ὅτι πλείους τῶν ἐναντίων ναῦς ἄπλους ἐποίησαν, καὶ νομίσαντες δι' αὐτὸ οὐχ [s] ἡσσᾶσθαι, [t] δι' ὅπερ ὀυδ' οἱ ἕτεροι νικᾷν. οἵ τε [u] γὰρ Κορίνθιοι ἡγήσαντο κρατεῖν, εἰ μὴ πολὺ ἐκρατοῦντο, [x] οἵ τ' Ἀθηναῖοι ἐνόμιζον ἡσσᾶσθαι, εἰ μὴ πολὺ ἐνίκων. ἀποπλευσάντων δὲ τῶν Πελοποννησίων, καὶ τοῦ πεζοῦ διαλυθέντος, [y] οἱ Ἀθηναῖοι ἔστησαν τροπαῖον

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 3/4. U. C. Varr. 341/2.

[k] Patet ex his verbis, *Epotides* trabes fuisse tabulasque crassiores, ab utroque proræ latere aurium instar prominentes, ad eludendos rostrorum ictus. Sic vocem interpretantur *Scholiast. Suidas*, et *Etymol. Magn.* Vide *Schefferum* de Militia Nav. l. 2. c. 5. p. 128. 129. *Huds.* Ἐπώτιδας *Gr.* [l] Τὴν deest *C.* [m] Ἐπαναγωγὴν *Cass.* [n] Οὐδὲ ἄνδρες *Gr.* [o] Οὐδ' ἑτέρων *Cass. Gr.* [p] Ἑαλώκεσαν *Reg.* Mosqu. qui et mox οἱ Πελοπ. [q] Ναυμαχοῦντες καὶ διεσώζοντο *Ar. C. Reg. Cass. Dan.* Aug. Mosqu. [r] Τῶν δ' Ἀθην. *Gr.* [s] Ἡττᾶσθαι *C. Cass. Gr. Dan.* Aug. Mosqu. [t] Διόπερ *Gr.* [u] Γὰρ omittunt *Ar. C.* [x] Οἵ τε Ἀθην. *Gr.* [y] Οἱ Ἀθηναῖοι ἔστησαν τροπαῖον καὶ αὐτοὶ ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ ὡς νικήσαντες· ἀπεῖχον δὲ τοῦ Ἐρινεοῦ etc. malit *Æ. Port.* quam lectionem interpretatione sua sequutus est. *Huds.* Ἀπέχον *Reg. Cass.* Aug. Mosqu. et ex emendat. *Gr.*

fuissent. * Cum autem prœlium commisissent ancipiti quidem Marte, et ita, ut utrique victoriam sibi vendicarent, quia tamen Athenienses naufragiis sunt potiti, tum, quod ventus in altum ea propulisset, tum etiam, quod Corinthii suum agmen adversus ipsos non amplius ducerent, alteri ab alteris diremti sunt, et neutri alteros persequuti, nec ulli ex alterutris capti. Nam Corinthii et Peloponnesii facile evadebant, quia prœlium prope terram committebant: Atheniensium vero nulla navis est depressa. Cum autem Athenienses se Naupactum recepissent, Corinthii statim tropæum ut victores erexerunt, quod plures hostilium navium ad navigationem inutiles reddidissent. Se enim propter hoc non superatos, putabant, propter quod neutri se victores fuisse *ducebant*. Nam et Corinthii, se victores fuisse, duxissent, nisi longe victi fuissent; et Athenienses existimassent, se victos fuisse, nisi longe vicissent. Cum autem Peloponnesii discessissent, et peditatus dilapsus esset, Athenienses

* Ita cum æquo Marte pugnatum esset, et utrique, se vicisse, putarent, Athenienses tamen navium potiti sunt fragmentis. Verum, quia et ipsos in altum urgebat ventus, et Corinthii etc. *Valla* et *Acacius*. Huds.

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. $\frac{3}{4}$. U. C. Varr. $34\frac{1}{2}$.

καὶ αὐτοὶ ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ, ὡς νικήσαντες, ἀπεῖχον τοῦ Ἐρινεοῦ, ἐν ᾧ οἱ Κορίνθιοι ὥρμουν, ὡς εἴκοσι σταδίους. καὶ ἡ μὲν ναυμαχία οὕτως [z] ἐτελεύτα.

λε΄. Ὁ δὲ Δημοσθένης καὶ [a] ὁ Εὐρυμέδων, ἐπειδὴ [b] ξυστρατεύειν αὐτοῖς οἱ Θούριοι παρεσκευάσθησαν ἑπτακοσίοις μὲν ὁπλίταις, τριακοσίοις δὲ ἀκοντισταῖς, τὰς μὲν ναῦς παραπλεῖν ἐκέλευον ἐπὶ τῆς Κροτωνιάτιδος, αὐτοὶ δὲ, τὸν πεζὸν πάντα ἐξετάσαντες [c] πρῶτον ἐπὶ τῷ [d] Συβάρει ποταμῷ, ἦγον διὰ τῆς [e] Θουριάτιδος γῆς. καὶ ὡς ἐγένοντο ἐπὶ τῷ [f] Ὑλίᾳ ποταμῷ, καὶ αὐτοῖς οἱ Κροτωνιᾶται [g] προσπέμψαντες εἶπον, οὐκ ἂν σφίσι βουλομένοις εἶναι, διὰ τῆς γῆς σφῶν τὸν στρατὸν ἰέναι, ἐπικαταβάντες ηὐλίσαντο πρὸς τὴν θάλασσαν καὶ τὴν [h] ἐκβολὴν τοῦ Ὑλίου· καὶ αἱ νῆες αὐτοῖς [i] ἐς τὸ αὐτὸ ἀπήντων. τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἀναβιβασάμενοι παρέπλεον, ἴσχοντες πρὸς ταῖς πόλεσι, πλὴν Λοκρῶν, ἕως ἀφίκοντο ἐπὶ [k] Πέτραν τῆς Ῥηγίνης.

λϛ΄. Οἱ δὲ Συρακούσιοι ἐν τούτῳ, πυνθανόμενοι αὐτῶν τὸν ἐπίπλουν, αὖθις ταῖς ναυσὶν [l] ἀποπειράσαι

[z] Ἐτελευτήθη *Marg. Cam. Gr.* [a] Ὁ deest *Reg. Dan.* Aug. [b] Ξυνστρατεύειν *Cass. Gr.* Aug. [c] Πρῶτον deest *Reg.* additum in marg. rec. manu. [d] Συβάρῳ *Ar.* Συβαρεῖ Mosqu. Vide *Cluverii* Italiam Antiq. p. 1263. *Huds.* [e] Θουριάδος *Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass. Dan.* Aug. Mosqu. [f] Ὑλίῳ *Ar.* Difficile est, certum aliquem amnem ostendere, quem *Veterum* Hyliam esse, liquido affirmare possis: eum tamen esse, statuo, qui III millia passuum ab *Cariate novo* ab oriente in mare effunditur. *Cluver.* Ital. p. 1314. *Huds.* [g] Προπέμψαντες malit *Æ. Port. Idem.* [h] Ἐσβολὴν τοῦ ὑλίου Mosqu. [i] Scil. χωρίον, πρὸς τὸ αὐτοὺς καταλαβεῖν καὶ φέρειν. *Æ. Port. Wass.* [k] Leucopetram intelligit. *Idem.* [l] Ἀποκινδυνεῦσαι Bas.

et ipsi tanquam victores tropæum in Achaia statuerunt. Aberant autem ab Erineo, ubi Corinthii suæ classis stationem habebant, viginti ferme stadiis. Atque pugna quidem navalis hunc exitum habuit.

35. Demosthenes vero et Eurymedon, posteaquam Thurii parati fuerunt ad illius militiæ societatem sequendam, cum septingentis gravis armaturæ militibus et trecentis jaculatoribus, classem quidem in oram Crotoniatidem prætervehi jusserunt: ipsi vero peditatum omnem, quem prius ad fluvium Sybarin recensuerant, per agrum Thurium duxerunt. Cum autem ad Hyliam fluvium pervenissent, et Crotoniatæ ad eos præmisissent, qui dicerent, præter voluntatem suam fore, si per suum agrum *ipsorum* exercitus transiret, ad mare descenderunt, et ad Hyliæ ostium pernoctarunt; et naves in eundem locum ipsis obviam venerunt. Postridie vero, cum *eas* conscendissent, abierunt, et ad *singulas* urbes, præter Locros, appellebant, donec Petram Rhegini agri pervenerunt.

36. Syracusani vero, cum interea ipsos contra se venire audissent, *belli fortunam* classe rursus experiri vo-

ἐβούλοντο, καὶ τῇ ἄλλῃ παρασκευῇ τοῦ πεζοῦ, ἥνπερ ἐπ' αὐτὸ τοῦτο, πρὶν ἐλθεῖν αὐτοὺς, [i] φθάσαι βουλόμενοι, ξυνέλεγον. παρεσκευάσαντο δὲ [k] τό τε ἄλλο ναυτικὸν, ὡς ἐκ [l] τῆς προτέρας ναυμαχίας τὶ πλέον ἐνεῖδον σχήσοντες· [m] καὶ τὰς πρώρας τῶν νεῶν ξυντεμόντες ἐς ἔλασσον, [n] στεριφωτέρας ἐποίησαν, [o] καὶ τὰς ἐπωτίδας ἐπέθεσαν ταῖς πρώραις [p] παχείας· καὶ [q] ἀντηρίδας [r] ἀπ' αὐτῶν ὑπέτειναν πρὸς τοὺς [s] τοίχους, ὡς ἐπὶ ἓξ πήχεις, ἐντός τε καὶ ἔξωθεν· ᾧπερ τρόπῳ καὶ οἱ Κορίνθιοι πρὸς τὰς ἐν τῇ Ναυπάκτῳ ναῦς [t] ἐπεσκευασμένοι πρώραθεν ἐναυμάχουν. ἐνόμισαν γὰρ οἱ Συρακούσιοι, πρὸς τὰς τῶν Ἀθηναίων ναῦς, οὐχ ὁμοίως ἀντιναυπηγημένας, ἀλλὰ λεπτὰ τὰ πρώραθεν ἐχούσας, διὰ τὸ μὴ ἀντιπρώροις μᾶλλον αὐτοὺς, ἢ ἐκ περίπλου, ταῖς ἐμβολαῖς χρῆσθαι, οὐκ ἔλασσον σχήσειν, καὶ τὴν

B. P. Pelop. an. 19. Olymp 91. 4. U. C. Varr. 341. Post Jul. 16.

[i] Φθάσαι deest *Dan.* [k] Τότε *Ar. Ald. Flor. Bas.* [l] Τῆς deest *C. Dan.* [m] Hoc commentum Aristoni Corinthio adscribit *Diodorus Sic.* quem vide lib. 13. p. 836. *Ed. Steph.* p. 141. *Ed. Rhod. Huds.* [n] In Aug. huic voc. suprascr. στερεωτέρας. [o] Vide *Var. Lect.* ad h. voc. c. 34. Ἐπωτίδας *Gr.* [p] Παχείαις *Ar. C. Reg.* [q] Ἀντήριδας *Ar. C. Cl. Gr.* Ἀντήριδας *Ald. Flor. Bas.* Vide *Etymol. Magn.* in voce ἀντήρεις. *Huds.* Ἀντήρειδας *Dan.* Aug. Mosqu. Ἀντήριδας *Cass.* Ἀντήριδας *Gr.* [r] Ἐπ' αὐτῶν *Dan.* [s] Τείχους *Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Reg.* et in marg. γρ. τοίχους. In *Cass.* rupta erat charta, ut cerni non posset, τείχους, an τοίχους, esset. πρὸς τοῦ τείχους Mosqu. [t] Ἐπισκευασάμενοι *Marg. Cam. Cl. Reg. Cass.* Aug. Ἐπισκευασαμένοι *Gr.*

luerunt, alioque peditatus apparatu, quem hac ipsa de causa collegerant, quod ipsos *ac novorum hostium adventum* prævertere cuperent. * Instruxerunt autem classem cum aliis rebus, ita ut ex superiore navali prælio didicerant, se fore meliore conditione, tum etiam navium proris, quas decurtarunt, et firmiores reddiderunt, et proris imposuerunt crassas epotidas; † iisque tigna junxerunt et intus et extra, quæ usque ad navium latera spatio fere senum cubitorum pertingerent; quo modo et Corinthii adversus naves, quæ ad Naupactum erant, suarum proris instructis pugnaverant. Existimarunt enim Syracusani, adversus Atheniensium naves, (quæ non eodem modo adversus *Syracusanorum naves* erant ædificatæ, sed a prora *partes* graciles *ac infirmas* habebant, quod ipsi *Athenienses* non tam adversis proris, quam navibus circumactis, *in hostilium navium latera* incurrere consuevissent) se non deteriore condi-

* Instruxerunt autem tunc et alteram classem, tanquam superaturi, quod e superiori pugna plus aliquid inspexissent. *Valla.*—prout majorem commoditatem se habituros e superiori pugna perspexerant. *Id est:* ad eum modum, quem commodiorem esse, e superiore pugna didicerant. *Vel,* ad eum modum, quo se adversus hostem plus roboris habituros, e sup. etc. *Steph.* HUDS.

† Ab iis sublicas protenderunt ante murum, senorum fere intrinsecus cubitorum, etc. *Valla.* Quos fulcris senûm cubitorum, ad parietes protensis, intus et extra firmarunt. *Acac.* IDEM.

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341.

ἐν τῷ μεγάλῳ λιμένι ναυμαχίαν, οὐκ ἐν πολλῷ πολλαῖς ναυσὶν οὖσαν, πρὸς ἑαυτῶν ἔσεσθαι· ἀντίπρωροι γὰρ ταῖς ἐμβολαῖς χρώμενοι, [u] ἀναῤῥήξειν τὰ πρώραθεν αὐτοῖς, στερίφοις καὶ παχέσι πρὸς κοῖλα καὶ ἀσθενῆ παρέχοντες τοῖς ἐμβόλοις· [x] τοῖς δὲ Ἀθηναίοις οὐκ ἔσεσθαι σφῶν ἐν στενοχωρίᾳ [y] οὔτε περίπλουν, οὔτε διέκπλουν, [z] ᾧπερ τῆς τέχνης μάλιστα ἐπίστευον. αὐτοὶ γὰρ κατὰ τὸ δυνατὸν, τὸ μὲν, οὐ δώσειν διεκπλεῖν, τὸ δὲ, τὴν στενοχωρίαν κωλύσειν, ὥστε μὴ περιπλεῖν· τῇ τε πρότερον ἀμαθίᾳ τῶν [a] κυβερνητῶν δοκούσῃ εἶναι, [b] τὸ ἀντίπρωρον ξυγκροῦσαι, μάλιστ' ἂν αὐτοὶ χρήσασθαι· πλεῖστον γὰρ ἐν αὐτῷ σχήσειν· τὴν γὰρ ἀνάκρουσιν οὐκ ἔσεσθαι τοῖς Ἀθηναίοις, ἐξωθουμένοις, ἄλλοσε, ἢ ἐς τὴν γῆν, καὶ ταύτην [c] δι' ὀλίγου καὶ ἐς ὀλίγον, κατ' αὐτὸ τὸ στρατόπεδον τὸ ἑαυτῶν· τοῦ δ' ἄλλου λιμένος αὐτοὶ κρατήσειν, καὶ ξυμφερομένους αὐτοὺς, [d] ἤν πη βιάζωνται, ἐς ὀλίγον τε, καὶ πάντας

[u] Id est: ἐνόμισαν ἀναῤῥήξειν τὰ πρώραθεν αὐτοῖς (i. e. τὰς αὐτῶν πρώρας, τὰ τῶν πρωρῶν μέρη,) παρέχοντες ἑαυτοὺς (i. e. ἐπερχόμενοι) τοῖς τῶν σφετέρων νεῶν στερίφοις καὶ παχέσιν ἐμβόλοις πρὸς τὰ κοῖλα καὶ ἀσθενῆ τῶν πολεμίων πρωρῶν μέρη. *Æ. Port.* τὰς πρώρ. Mosqu. [x] Τοῖς δ' Ἀθην. *Gr.* [y] Vide *Schefferum* de Militia Nav. l. 3. c. 6. p. 232. et *Thucydidis Schol.* p. 28. et 138. *Huds.* [z] Ὥσπερ τῇ τέχνῃ *Ar.* in marg. Ὥσπερ τῇ τέχνῃ in textu, ᾧπερ τῆς τέχνης in marg. manu rec. *Reg.* ὥπερ τ. τέχν. Mosqu. [a] Κυβερνητήρων *Gr.* [b] Τῇ ἀντίπρωρον ξυγκρούσει *Marg. Ar. C. Huds. Dan.* Mosqu. Τὸ ἀντίπρωρον συγκρούσει *Reg. Cass.* Τὸ ἀντ. συγκροῦσαι *Gr.* Τῇ non habet *Marg.* [c] Διολίγου καὶ ἐσολίγον et καταυτὸ Aug. κατὰ τ. αὐτὸ στρ. Mosqu. [d] Ἤν που βιάζονται *Ar.* Ἤν πη βιάζονται *C.* Ἤν που βιάζωνται *Dan.* Ἤν πη βιάζωνται *Cass.* Aug. In *Gr.* βιάζωνται emendatum erat e βιάζονται.

tione futuros, et navale prœlium, quod in magno portu a multis navibus in non magno *spatio* committendum erat, pro se facturum *putarunt.* Se enim, adversis proris incurrentes, diffracturos ipsorum proras; quod solidis crassisque rostris in vacuas ac infirmas incursuri essent: Atheniensibus vero in angusto loci spatio nullam fore facultatem aut naves circumagendi, aut eas *per mediam suam classem* educendi; qua artificii parte potissimum *illi* confidebant. Se enim pro viribus hoc quidem præstituros, ut nullam *ipsis* per mediam suam classem transeundi facultatem darent; illud vero ab ipsis loci angustiis præstitum iri, quæ *illos* impedituræ essent, ne naves circumagerent. Quod autem prius gubernatorum inscitia contigisse videbatur, ut adversis proris *cum hostibus* confligerent, se hoc ipso potissimum *prœlii genere sperabant* usuros; hac enim ratione se optima conditione futuros. Atheniensibus enim, si *a se* propellerentur, non fore facultatem retrocedendi alio, nisi ad terram, idque exiguo *intervallorum mari distantem,* et in exiguum *loci spatium,* juxta sua ipsorum castra; cætero vero portu se potituros; at ipsos *hostes,* sicubi premerentur, confertos in exiguo *spatio,* et omnes in eodem

ἐς τὸ αὐτὸ προσπίπτοντας ἀλλήλοις, ταράξεσθαι· (ὅπερ καὶ ἔβλαπτε μάλιστα τοὺς Ἀθηναίους [d] ἐν ἁπάσαις ταῖς ναυμαχίαις, [e] οὐκ οὔσης αὐτοῖς ἐς πάντα τὸν λιμένα [f] τῆς [g] ἀνακρούσεως, ὥσπερ τοῖς Συρακουσίοις·) [h] περιπλεῦσαι δὲ ἐς τὴν εὐρυχωρίαν, (σφῶν ἐχόντων τὴν ἐπίπλευσιν ἀπὸ τοῦ πελάγους τε καὶ ἀνάκρουσιν,) οὐ δυνήσεσθαι αὐτοὺς, ἄλλως τε, καὶ, τοῦ [i] Πλημμυρίου πολεμίου τε αὐτοῖς ἐσομένου, καὶ τοῦ στόματος οὐ μεγάλου ὄντος τοῦ λιμένος. Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341.

λζ'. Τοιαῦτα οἱ Συρακούσιοι, πρὸς τὴν ἑαυτῶν ἐπιστήμην τε καὶ δύναμιν, ἐπινοήσαντες, καὶ ἅμα τεθαῤῥηκότες μᾶλλον [k] ἤδη ἀπὸ τῆς προτέρας ναυμαχίας, ἐπεχείρουν [l] τῷ [m] τε πεζῷ ἅμα καὶ ταῖς ναυσί· καὶ τὸν μὲν πεζὸν ὀλίγῳ πρότερον, τὸν ἐκ τῆς πόλεως, Γύλιππος [n] προὐξαγαγὼν, προσῆγε τῷ τείχει τῶν Ἀθηναίων, [o] καθόσον πρὸς τὴν πόλιν αὐτοῦ ἑώρα. καὶ οἱ ἀπὸ τοῦ [p] Ὀλυμπιείου, [q] οἵ τε ὁπλῖται, ὅσοι ἐκεῖ ἦσαν, καὶ οἱ ἱππεῖς καὶ ἡ [r] γυμνητία τῶν Συρακουσίων ἐκ τοῦ [s] ἐπὶ θάτερα προσῄει τῷ τείχει· αἱ δὲ νῆες [t] μετὰ

[d] Ἐπὶ πάσαις *Gr.* [e] Οὐκ οὔσης αὐτοῖς Συρακουσίοις, ceteris in margine scriptis, *Reg. Cass.* Aug. Mox πάντα τοῦ λιμένος Mosqu. [f] Τῆς omittunt *Ar. C. Reg. Cass. Dan.* Aug. Mosqu. [g] Κρούσεως *Reg.* [h] Προσπλεῦσαι *Ar.* [i] Πλημυρίου *Gr.* [k] Ἤδη deest *Dan.* [l] Ἅμα τῷ τε πεζῷ ἅμα καὶ *Gr.* [m] Τε deest *Ar. C.* [n] Προεξαγαγὼν Aug. [o] Id est: κατ᾽ ἐκεῖνο τὸ τοῦ τείχους μέρος, καθ᾽ ὅσον (καθ᾽ ὃ), αὐτοῦ (αὐτόθι) ὁ Γύλιππος πρὸς τὴν πόλιν ἑώρα (ὁρᾷν ἐδύνατο.) Vel, καθ᾽ ὃ, αὐτὸ τὸ τεῖχος, αὐτοῦ (αὐτόθι πρὸς τὴν πόλιν ἑώρα (πρὸς τὴν πόλιν τετραμμένον ἦν) *Æ. Port.* Καθ᾽ ὅσον *Ar. C.* Mox τῶν ἑώρα Mosqu. [p] Ὀλυμπίου *Ar.* ut et mox infra. [q] Οἵ τε deest *C.* Tum ὁπλῖται Mosqu. [r] Γυμνητεία *Ar. C. Cass. Dan.* et a prima manu *Gr.* in quo deinde erasum erat ε. Γυμνιτεία *Reg.* Mosqu. γυμνιτεία Aug. [s] Ἐπιθάτερα *Cass. Gr.* [t] Μετὰ τοῦτο *Reg.*

loco inter se concurrentes, perturbatum iri. (quod etiam in omnibus navalibus prœliis plurimum Atheniensibus obfuit, quod ipsis in omnem portum, ut Syracusanis, retrocedere non liceret;) in apertum vero mare navibus circumactis evadendi facultatem non habituros, quod penes se futurum esset, et a pelago incursionem *in illos* facere, et *illinc ad sua castra* retrocedere, præcipue vero, quod Plemmyrium ipsis infestum esset futurum, simul etiam, quod portus ostium non amplum esset.

37. Syracusani *igitur*, cum hæc excogitassent et pristinæ disciplinæ atque virtuti addidissent, simul etiam cum ex superiore navali prœlio majorem fidentiam jam concepissent, pedestribus simul et maritimis copiis *Athenienses* aggrediuntur. Et peditatum quidem Gylippus paulo prius ex urbe eductum admovit ad Atheniensium munitionem, ab ea parte, qua prospectus in urbem patebat. Item qui apud Olympieum erant, cum gravis armaturæ milites, qui illic erant, tum equites, et levis armatura Syracusanorum, ad munitionem ab altera parte accesserunt.

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341.

τοῦτο εὐθὺς ἐξέπλεον τῶν Συρακουσίων καὶ [u] τῶν ξυμμάχων. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, [x] τοπρῶτον, αὐτοὺς, οἰόμενοι, τῷ πεζῷ μόνῳ πειράσειν, ὁρῶντες δὲ καὶ τὰς ναῦς ἐπιφερομένας ἄφνω, ἐθορυβοῦντο· καὶ οἱ μὲν, ἐπὶ τὰ τείχη καὶ πρὸ τῶν τειχῶν τοῖς προσιοῦσιν [y] ἀντιπαρετάσσοντο· οἱ δὲ [[z] Ἀθηναῖοι] πρὸς τοὺς ἀπὸ τοῦ Ὀλυμπιείου καὶ τῶν ἔξω [a] κατὰ τάχος χωροῦντας ἱππέας τε πολλοὺς καὶ ἀκοντιστὰς ἀντεπεξῄεσαν. ἄλλοι δὲ τὰς ναῦς ἐπλήρουν, καὶ ἅμα ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν παρεβοήθουν, καὶ, ἐπειδὴ πλήρεις ἦσαν, ἀντανῆγον πέντε καὶ ἑβδομήκοντα ναῦς· καὶ [b] αἱ τῶν Συρακουσίων ἦσαν ὀγδοήκοντα μάλιστα.

Mense Julio.

λη'. Τῆς δὲ ἡμέρας [c] ἐπιπολὺ προσπλέοντες, καὶ ἀνακρουόμενοι, καὶ πειράσαντες ἀλλήλων, καὶ οὐδέτεροι δυνάμενοι ἄξιόν τι λόγου παραλαβεῖν, εἰ μὴ ναῦν [d] μίαν ἢ δύο τῶν Ἀθηναίων [e] οἱ Συρακούσιοι καταδύσαντες, διεκρίθησαν· καὶ ὁ πεζὸς ἅμα ἀπὸ τῶν τειχῶν ἀπῆλθε. τῇ δ' ὑστεραίᾳ οἱ μὲν Συρακούσιοι ἡσύχαζον, οὐδὲν δηλοῦντες, ὁποῖόν [f] τι τὸ μέλλον ποιήσουσιν· ὁ δὲ Νικίας, ἰδὼν ἀντίπαλα [g] τὰ τῆς ναυμαχίας γενόμενα,

[u] Τῶν omittunt *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg. Cass. Gr. Dan.* Aug. [x] Τὸ πρῶτον *Ar. C.* Aug. [y] Ἀντεπαρετάσσοντο *Gr.* [z] Ἀθηναῖοι omittit *Gr.* [a] Κατατάχος *Ar. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg. Cass.* [b] Αἱ omittit *Cl. Cass.* Aug. Mosqu. [c] Ἐπὶ πολὺ *Reg.* [d] Μίαν deest *Cass.* [e] Οἱ deest *Ar. C. Reg. Cass.* Aug. [f] Τι post ὁποῖον d. Mosqu. [g] Τὰ abest *Ar. C. Reg. Cass.* Aug. Mosqu.

Postea vero confestim Syracusanorum sociorumque naves prodierunt. Athenienses vero primum quidem eos cum solo peditatu *belli fortunam* tentaturos existimabant, sed cum naves quoque subito contra *se* venientes vidissent, perturbati sunt. Et alii quidem supra munitiones et ante munitiones acie instructa steterunt adversus *hostes* accedentes; Atheniensium vero alii adversus equites et jaculatores multos, qui partim ex Olympieo, partim ex aliis locis extra sitis, magna celeritate veniebant, prodierunt; alii vero naves instruebant, simul etiam ad littus ad opem *suis* ferendam accurrebant: postquam autem instructæ fuerant, quinque et septuaginta naves adversus *hostem in altum* duxerunt. Syracusanorum vero erant circiter octoginta.

38. Cum autem ad multum illius diei spatium mutuis incursionibus se petiissent, et *alteri ab alteris vicissim* repulsi fuissent, et utrique *virtutis hostilis* periculum mutuo fecissent, et neutri aliquo *præclaro ac memoratu* digno facinore edito victoriam ab adversariis reportare potuissent, (nisi quod Syracusani unam aut alteram Atheniensium navem depresserunt) *alteri ab alteris* diremti discesserunt: et peditatus simul a munitionibus *Atheniensium* abscessit. Postridie vero Syracusani quidem quieverunt nullo modo declarantes, quidnam essent acturi. Ni-

καὶ ἐλπίζων αὐτοὺς αὖθις ἐπιχειρήσειν, τούς τε [h] τριηράρχους ἠνάγκαζεν ἐπισκευάζειν τὰς ναῦς, εἴ τις τι ἐπεπονήκει, καὶ ὁλκάδας [i] προώρμισε πρὸ τοῦ σφετέρου σταυρώματος, ὃ αὐτοῖς πρὸ τῶν νεῶν ἀντὶ λιμένος [k] κλειστοῦ ἐν τῇ θαλάσσῃ ἐπεπήγει. διαλιπούσας δὲ τὰς ὁλκάδας ὅσον δύο πλέθρα [l] ἀπ' ἀλλήλων [m] κατέστησεν, ὅπως, εἴ τις βιάζοιτο ναῦς, εἴη κατάφευξις ἀσφαλὴς, καὶ πάλιν καθ' ἡσυχίαν ἔκπλους. [n] παρασκευαζόμενοι δὲ ταῦτα [o] ὅλην ἡμέραν διετέλεσαν οἱ Ἀθηναῖοι μέχρι νυκτός.

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341. Mense Julio.

λθ'. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ οἱ Συρακούσιοι τῆς μὲν ὥρας [p] πρωϊαίτερον, [q] τῇ δὲ ἐπιχειρήσει τῇ αὐτῇ τοῦ [r] τε πεζοῦ καὶ τοῦ ναυτικοῦ, προσέμισγον τοῖς Ἀθηναίοις. καὶ ἀντικαταστάντες ταῖς ναυσὶ, τὸν αὐτὸν τρόπον αὖθις [s] ἐπιπολὺ διῆγον τῆς ἡμέρας πειρώμενοι ἀλλήλων· [t] πρὶν δὴ Ἀρίστων ὁ [u] Πυῤῥίχου, Κορίνθιος, ἄριστος ὢν κυβερνήτης τῶν [x] μετὰ Συρακουσίων, πείθει τοὺς σφετέρους τοῦ ναυτικοῦ ἄρχοντας, πέμψαντας ὡς τοὺς

[h] Τριηράρχας *Ar. C.* [i] Προώρμησε *Cass.* προώρμισε a correct. *Aug.* η mut. in ι. [k] Κλῃστοῦ *Marg. Cl. Gr. Reg. Schol.* κλυστοῦ *Aug.* cum η suprascr. Mox in θαλάσσῃ d. *Mosqu.* λάσσῃ, et scr. θα. [l] Ἀπαλλήλων *Aug.* [m] Κατέστησαν *Cass.* [n] Παρασκευασάμενοι *Bas.* παρασκευαζάμενοι *Mosqu.* [o] Ὅλην τὴν ἡμέραν *Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg. Cass. Dan. Aug.* [p] Πρότερον *Ar. C. Cl. Aug. Mosqu.* Τὸ πρότερον *Marg. Ald. Flor. Bas.* Πρότερον *Reg. Cass. Dan.* Πρωΐτερον *Gr.* In marg. *Reg.* recenti manu scriptum est γρ. πρωΐτερον, ἤ, τὸ πρότερον. [q] Τῇ δ' ἐπιχ. *Reg. Cass. Gr. Aug.* [r] Τε deest *Ar. C. Reg. Cass. Dan. Gr. Aug.* [s] Ἐπὶ πολὺ *C.* ut et mox infra. *Gr.* hic. [t] Vide *Plutarchi* Niciam p. 536. *Ed. Francof. Huds.* [u] Πυρίθου *Ar.* [x] Μετὰ abest *Ar.* μὲν *Mosqu.*

cias vero, cernens, navale prœlium æquo Marte commissum fuisse, et existimans, ipsos rursus *idem* tentaturos, trierarchos ad naves reficiendas adegit, si qua damnum aliquod accepisset, et onerarias produxit ante suum vallum, quod ab ipsis, * portus conclusi loco, ante naves in mari defixum fuerat: onerarias vero binum circiter jugerum spatio *inter se* distantes collocavit, ut, si qua navis premeretur, *ipsi* tutum esset refugium, et rursus per otium exeundi facultas. Athenienses autem in his apparandis totum diem ad noctem usque consumserunt.

39. Postridie vero Syracusani, maturius quidem, *quam ante*, sed tamen eodem et peditatus et classis conatu, cum Atheniensibus conflixerunt. Cum autem adversis navibus se mutuo oppugnare cœpissent, eodem modo rursus magnam illius diei partem se invicem lacessendo consumserunt; donec Ariston, Pyrrhichi *filius*, Corinthius, omnium, qui cum Syracusanis erant, optimus gubernator, suasit *primis* suæ classis ducibus, ut mitterent ad eos, quibus in urbe *hujus rei* cura commissa

* Tanquam claustra portus. *Acacius.* Huds.

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341.

ἐν τῇ πόλει ἐπιμελομένους, κελεύειν [t] ὁτιτάχιστα τὴν ἀγορὰν τῶν πωλουμένων [u] παρὰ τὴν θάλασσαν μεταστῆσαι κομίσαντας, καὶ, ὅσα τις ἔχει, ἐδώδιμα, πάντας ἐκεῖσε φέροντας ἀναγκάσαι πωλεῖν, ὅπως, [v] αὐτοὺς ἐκβιβάσαντες τοὺς ναύτας, εὐθὺς παρὰ τὰς ναῦς [x] ἀριστοποιήσωνται, καὶ [y] δι' ὀλίγου [z] αὖθις καὶ [a] αὐθήμερον ἀπροσδοκήτοις τοῖς Ἀθηναίοις [b] ἐπιχειρῶσι.

μ'. Καὶ οἱ μὲν, πεισθέντες, ἔπεμψαν ἄγγελον, καὶ ἡ ἀγορὰ παρεσκευάσθη· καὶ οἱ Συρακούσιοι, ἐξαίφνης [c] πρύμναν κρουσάμενοι, πάλιν πρὸς τὴν πόλιν ἔπλευσαν, καὶ εὐθὺς ἐκβάντες, αὐτοῦ ἄριστον ἐποιοῦντο. οἱ δ' Ἀθηναῖοι, νομίσαντες, αὐτοὺς, ὡς ἡσσημένους, σφῶν πρὸς τὴν πόλιν ἀνακρούσασθαι, καθ' ἡσυχίαν ἐκβάντες, [d] τά τε ἄλλα διεπράσσοντο, καὶ τὰ ἀμφὶ τὸ ἄριστον, ὡς τῆς γε ἡμέρας ταύτης οὐκέτι οἰόμενοι ἂν ναυμαχῆσαι. ἐξαίφνης δὲ οἱ Συρακούσιοι, πληρώσαντες [e] τὰς ναῦς, ἐπέπλεον αὖθις. οἱ δὲ, διὰ πολλοῦ θορύβου, καὶ ἄσιτοι οἱ πλείους, οὐδενὶ κόσμῳ ἐσβάντες, μόγις ποτὲ ἀντανήγοντο· καὶ χρόνον μέν τινα ἀπέσχοντο

[t] Ὅτι τάχιστα *C.* itidemque paulo infra. *Reg. Cass.* utroque loco. *Gr.* hic; Aug. utrobique. Id. antea, ἐπιμελουμένους. [u] Μεταναστήσαντας, ἐπὶ τὴν θάλασσαν κομίσαι *Marg. Cam. Schol.* vulgatus, non *Cass.* κομήτας Mosqu. pro κομίσ. [v] Αὐτοῖς *Marg. Ar. C. Cl.* in marg. αὐτοῖς Aug. Mosqu. Αὐτοῦ malit *Æ. Port.* Αὐτοῖς *Reg. Cass. Dan.* [x] Ἀριστοποιήσονται *Cass.* Aug. [y] Διολίγου *Reg.* [z] Αὖθις καὶ αὖθις καὶ αὐθήμερον *Ar. C. Dan.* et *Cass.* [a] Αὐθημερὸν *Reg. Cass.* [b] Ἐπιχειρήσωσι Mosqu. [c] Κρουόμενοι Aug. Mosqu. et ἐς p. πρὸς. Vide *Scholia* ad 1, 50. extr. πρύμν. κρ. *Var. Lect.* ad 3, 78. extr. πρ. κρ. *Schefferum* de Militia Naval. p. 104. *Huds.* [d] Τά τ' ἄλλα *Gr.* [e] Τὰς deest *C.* Paullo post μόλις Mosqu.

erat, qui imperarent *ipsis*, ut quam celerrime rerum venalium forum mutarent, et *res venales* ad mare transferrent, et quæcunque quis esculenta haberet, omnes cogerent *hæc* illuc ferre et vendere, ut nautæ illic expositi, statim juxta naves pranderent, et intra breve *spatium* rursus, idque eodem die, Athenienses nihil hujusmodi exspectantes aggrederentur.

40. Atque hi quidem *hujus verbis* adducti nuntium miserunt, et mercatus apparatus est. Et Syracusani repente in puppim remigantes *et cessim euntes*, urbem versus navigando se receperunt. Et statim exscensu facto, ibi prandium sumserunt. Athenienses vero, existimantes, ipsos, ut *a se* victos, ad suam urbem in puppim remigantes sese recipere, per otium *in litus* egressi, cum ad alia, tum ad prandium expediendum se contulerunt, quod nullum navale prœlium amplius eo die se commissuros putarent. At Syracusani repente navibus instructis *in eos* rursus invehuntur. Illi vero magno cum tumultu, et plerique jejuni, nullo ordine *naves* conscenderunt, et ægre tandem obviam *ipsis* iverunt. Et cum aliquamdiu sibi

ἀλλήλων, φυλασσόμενοι· ἔπειτα οὐκ ἐδόκει τοῖς [f] Ἀθηναίοις, αὐτοῦ ὑπὸ σφῶν αὐτῶν, διαμέλλοντας, κόπῳ ἁλίσκεσθαι, ἀλλ' ἐπιχειρεῖν ὅτιτάχιστα· καὶ, ἐπιφερόμενοι ἐκ παρακελεύσεως, ἐναυμάχουν. οἱ δὲ Συρακούσιοι, δεξάμενοι, [[g] ἠμύνοντο,] καὶ ταῖς [h] τε ναυσὶν ἀντιπρώροις χρώμενοι, ὥσπερ διενοήθησαν, τῶν ἐμβολῶν τῇ παρασκευῇ [i] ἀνέῤῥηγνυσαν τὰς τῶν Ἀθηναίων ναῦς ἐπιπολὺ τῆς παρεξειρεσίας· καὶ οἱ ἀπὸ τῶν καταστρωμάτων [k] αὐτοῖς ἀκοντίζοντες, μεγάλα ἔβλαπτον τοὺς Ἀθηναίους· πολὺ δ' ἔτι [l] μείζω οἱ ἐν τοῖς λεπτοῖς πλοίοις περιπλέοντες τῶν Συρακουσίων, καὶ ἔς τε τοὺς [m] ταρσοὺς [n] ὑποπίπτοντες τῶν πολεμίων νεῶν, καὶ ἐς τὰ πλάγια παραπλέοντες, [o] καὶ ἐξ αὐτῶν ἐς τοὺς ναύτας ἀκοντίζοντες.

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341.

[f] Ἀθηναίοις, ὑπὸ σφῶν διαμέλλοντας *C.* Ἀθηναίοις ὑπὸ σφῶν αὐτῶν διαμέλλοντας *Ar. Cl. Cass. Dan.* αὐτοῦ post Ἀθην. d. Aug. et Mosqu. qui et διαμέλοντας. [g] Ἠμύνοντο omittunt *Ar. C. Cass. Dan.* Aug. Idem e *Cl.* videtur voluisse *Hudsonus*, e quo nihil aliud scribit, quam ἠμύνοντο, quæ est scriptura vulgata. [h] Τε deest *C. Cass.* Mosqu. Mox ναυσὶ *Gr.* Aug. [i] Ἀπεῤῥήγνυσαν *Ar. C.* mox παρεξηρεσίας Mosqu. [k] Id est: ἐπ' αὐτοῖς, vel κατ' αὐτῶν τῶν Ἀθηναίων ἀκοντίζοντες *Æ. Port.* Αὐτῶς *Reg.* Αὐτῆς *Dan.* [l] Μεῖζον οἱ ἐν τοῖς λεπτοῖς πλοίοις παραπλέοντες *Marg.* Μεῖζον οἱ ἐν τοῖς etc. *Ar. C. Dan.* πολὺ δὲ ἔτι μεῖζον Mosqu. [m] *Suidas* testatur, ταρσὸν dici τῶν ὀρνίθων τὴν πτέρωσιν, unde et τῶν κωπῶν σχηματισμὸν sic vocitari. Item in navium remis ταρσοὺς vocat τὰ ἔξω τῶν κωπῶν. *Eustathius*, ταρσὸν, dicit, esse τὸν στοῖχον τῶν κωπῶν, ἐπεὶ πτεροῖς ἐοίκασι. At vero *Ælius Dionysius* ταρσοὺς exponit τὰ πλατύσματα τῶν κωπῶν, latiores et extremas remorum partes, quas Latini, *palmulas* vocant: cui consentit *Pollux*, l. 1. c. 9. Vide *Stephani* Thesaur. voce ταρσός. *Huds.* [n] Περιπίπτοντες *Marg.* [o] Καὶ d. Mosqu.

cavENTes, a se mutuo abstinuissent; postea * placuit Atheniensibus, non diutius ibi cunctari, sed quam celerrime *hostes* aggredi, ne sua ipsorum culpa lassitudine *confecti*, caperentur. Quamobrem dato signo ingruentes pugnare cœperunt. Syracusani vero, *illorum impetum* excipientes, *eos* propulsabant; et adversis *suarum* navium proris utentes, (quemadmodum *facere* statuerant,) quas ita paraverant, ut ad incursiones faciendas essent idoneæ, lacerabant Atheniensium naves in magna prorarum parte, ubi nullum erat remigium. Et qui ex tabulatis ipsos jaculis petebant, Atheniensibus vehementer nocebant; sed longe magis illi Syracusani, qui exiguis navigiis circumvehebantur, et *ordines ac seriem* remorum hostilium navium subibant, et ad *earum* latera prætervehebantur, et ex ipsis *navigiis* in nautas missilia jaciebant.

* Non committendum sibi, putavere Athenienses, ut differendo a seipsis labore superarentur, sed quamprimum cum hoste decernendum. *Valla.* Ut, dum cunctarentur *prælium inire*, a semetipsis lassitudine superarentur. *Id est:* longam inediam tolerantes, sinerent sua corpora fatiscere, et ab ea tanquam ab hoste debellari. *Potest tamen* ἁλίσκεσθαι *sumi simplicius, et fortasse rectius, pro* corripi. *Steph.* Huds.

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341.

μαί. Τέλος δὲ τούτῳ τῷ τρόπῳ [o] κατὰ κράτος ναυμαχοῦντες οἱ Συρακούσιοι ἐνίκησαν· καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, τραπόμενοι, διὰ τῶν ὁλκάδων τὴν κατάφευξιν ἐποιοῦντο ἐς τὸν ἑαυτῶν [p] ὅρμον. αἱ δὲ τῶν Συρακουσίων νῆες μέχρι [q] μὲν τῶν ὁλκάδων ἐπεδίωκον· ἔπειτα αὐτοὺς αἱ [r] κεραῖαι ὑπὲρ τῶν [s] ἔσπλων αἱ ἀπὸ τῶν ὁλκάδων [t] δελφινοφόροι ἠρμέναι ἐκώλυον. δύο δὲ νῆες τῶν Συρακουσίων, ἐπαιρόμεναι τῇ νίκῃ, προσέμιξαν αὐτῶν ἐγγὺς, καὶ διεφθάρησαν, καὶ ἡ ἑτέρα αὐτοῖς ἀνδράσιν ἑάλω. καταδύσαντες [u] δ' οἱ Συρακούσιοι τῶν Ἀθηναίων ἑπτὰ ναῦς, καὶ κατατραυματίσαντες [x] πολλὰς, [y] ἄνδρας τε τοὺς μὲν ζωγρήσαντες, [z] τούς τε ἀποκτείναντες, ἀπεχώρησαν· καὶ τροπαῖά τε ἀμφοτέρων τῶν ναυμαχιῶν ἔστησαν, καὶ τὴν ἐλπίδα ἤδη [a] ἐχυρὰν εἶχον, ταῖς μὲν [b] ναυσὶ πολὺ κρείσσους εἶναι, [c] ἐδόκουν δὲ καὶ τὸ πεζὸν χειρώσεσθαι. καὶ οἱ μὲν, ὡς ἐπιθησόμενοι, [d] κατ' ἀμφότερα παρεσκευάζοντο αὖθις.

[o] Κατακράτος *Ald. Flor.* Aug. *Bas. Steph.* 1. *Reg. Cass. Gr.* [p] Ut ὅρμος (statio) differt a portu, vide *Schefferum* de Mil. Nav. l. 3. c. 8. p. 210. 213. *Huds.* [q] Μὲν deest *Cass.* mox ἀπεδίωκον Mosqu. [r] Κεραία καλεῖται τὸ ἐπάνω τοῦ ἱστοῦ δεδεμένον πλάγιον ξύλον, οὗ ἐξάπτεται ἡ ὀθόνη. *Scholiast.* Homeri Iliad. Σ. Vide *Schefferum* p. 142. 163. *Huds.* [s] Εὔπλων a prima manu, deinde ab eadem ἴσπλων *Cass.* [t] Vide *Annott.* ἡρμέναι Basil. [u] Δὲ οἱ Συρακ. *Reg.* [x] Πολλοὺς *Dan.* [y] Ἄνδρας τε τοὺς μὲν πολλοὺς ζωγρήσαντες *C. Cl. Cass. Dan.* Aug. Mosqu. [z] Τοὺς δὲ ἀποκτ. *Reg. Cass.* Τοὺς δ' ἀποκτ. *Gr.* πολλοὺς δὲ ἀπ. Mosqu. [a] Ἰσχυρὰν *Gr.* [b] Ναυσὶ καὶ πολὺ *Gr. Reg.* ναυσὶν Mosqu. [c] Δοκεῖν δὲ *Gr.* Δοκεῖ δὲ *Ald. Flor. Bas.* Ἐδόκει δὲ *Marg. Steph.* 1. Ἐδόκουν δὲ καὶ τὸν πεζὸν χειρώσασθαι *Ar. C.* Δοκεῖν δὲ etiam *Reg.* et τὸν πεζὸν *Reg. Cass.* Aug. Mosqu. qui id. ἐδοκοῦν. (sic.) [d] Scil. τῷ τε πεζῷ καὶ τῷ ναυτικῷ. *Æ. Port.*

41. Tandem autem Syracusani totis viribus hoc modo pugnantes vicerunt: Athenienses vero in fugam versi, * per onerariarum navium præsidium in suam stationem confugerunt. Syracusanorum vero naves *hostem* insequutæ sunt usque ad illas onerarias naves; deinde antennæ, quæ ex onerariis navibus, † in introitu, altius sublatæ stabant, unde *plumbei* delphines *ad demergendas subeuntes naves* pendebant, ipsos *ulterius progredi* prohibuerunt. Duæ vero Syracusanorum naves, victoria feroces, ad illas propius accesserunt, atque profligatæ fuerunt; et *earum* altera una cum ipsis viris capta fuit. At Syracusani, septem navibus Atheniensium depressis, multisque laceratis, virisque partim captis, partim occisis, abierunt; et utriusque pugnæ navalis tropæa erexerunt, certamque spem animo jam conceperant, se *Atheniensibus* classe longe superiores fore. Existimabant autem, ipsum etiam peditatum a se subactum iri. Atque hi quidem, ut *hostem* utrinque rursus aggressuri, sese præparabant.

* Per onerariarum navium effugium etc. *Valla.* Per onerariarum intervalla ad suas stationes refugiunt. *Acacius.* HUDS.

† Altius, ut ingressum impedirent, sublatæ etc. *Valla.* Super ingressus levatæ etc. *Acacius.* IDEM.

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U.C. Varr. 341. Julio exeunte.

μβ'. Ἐν τούτῳ δὲ Δημοσθένης καὶ Εὐρυμέδων, ἔχοντες τὴν ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων βοήθειαν, παραγίγνονται, [e] ναῦς τε τρεῖς καὶ ἑβδομήκοντα [f] μάλιστα ξὺν ταῖς ξενικαῖς, καὶ ὁπλίτας περὶ πεντακισχιλίους ἑαυτῶν τε καὶ τῶν ξυμμάχων, ἀκοντιστάς τε βαρβάρους καὶ Ἕλληνας οὐκ ὀλίγους, καὶ σφενδονήτας καὶ τοξότας, καὶ τὴν ἄλλην παρασκευὴν ἱκανήν. [g] καὶ τοῖς μὲν Συρακουσίοις καὶ ξυμμάχοις κατάπληξις [h] ἐν τῷ αὐτίκα οὐκ ὀλίγη ἐγένετο, εἰ πέρας μηδὲν ἔσται [i] σφίσι τοῦ ἀπαλλαγῆναι τοῦ κινδύνου· ὁρῶντες οὔτε διὰ τὴν Δεκέλειαν τειχιζομένην οὐδὲν [k] ἧσσον στρατὸν ἴσον καὶ παραπλήσιον τῷ προτέρῳ ἐπεληλυθότα, τήν τε τῶν Ἀθηναίων δύναμιν πανταχόσε πολλὴν φαινομένην. τῷ δὲ προτέρῳ στρατεύματι τῶν Ἀθηναίων, ὡς ἐκ κακῶν, ῥώμη τις ἐγεγένητο. ὁ δὲ Δημοσθένης, ἰδὼν, ὡς εἶχε τὰ πράγματα, [l] καὶ νομίσας, οὐχ οἷόν τε [m] εἶναι διατρίβειν, οὐδὲ παθεῖν, ὅπερ ὁ Νικίας ἔπαθεν· (ἀφικόμενος γὰρ [n] τοπρῶτον ὁ Νικίας φοβερὸς, ὡς οὐκ εὐθὺς προσέκειτο ταῖς Συρακούσαις, ἀλλ' ἐν Κατάνῃ διεχεί-

[e] Decem et trecentas habuisse triremes, *Diodorus* scribit, qui vel *Librarii*, vel ipsius *Diodori* est error. Vide *Diodor. Sic.* l. 13. p. 336. *Ed. Steph.* p. 141. *Ed. Rhod. Huds.* [f] Μάλιστα deest *Reg.* [g] Καὶ τοῖς ξυμμάχοις *Cl.* [h] Ἐντωαυτίκα *Ald. Flor. Bas.* [i] Σφισὶν ἀπαλλαγ. Mosqu. et mox Δικελίαν. [k] Ἧσσον στρατὸν desunt *Reg.* mox ἴσον Mosqu. [l] Καὶ abest Mosqu. [m] Εἶναι omittunt *Cl. Reg.* [n] Τὸ πρῶτον *Ar. C.* itidemque paulo infra. *Cass.* Aug. utroque loco: infra *Gr.*

42. Interea vero Demosthenes et Eurymedon cum auxilio, quod ab Atheniensibus acceptum adducebant, advenerunt, navibus ferme tribus et septuaginta, una cum peregrinis, et fere cum quinque millibus gravis armaturæ militum, *quos* tam ex suis popularibus, quam ex sociis, *collegerant.* Præterea cum jaculatoribus barbaris et Græcis non paucis, nec non funditoribus et sagittariis, et reliquo apparatu, quanto opus erat. Quamobrem Syracusanorum et sociorum animos non exiguus pavor tunc invasit, si nullus periculi devitandi finis sibi futurus esset. Videbant enim, quamvis Decelea fuisset munita, nihilo tamen minus exercitum parem atque similem priori contra *se* venisse, et Atheniensium vires undique magnas apparere. * Superiori vero Atheniensium exercitui, ut in malis, quoddam *animi* robur accessit. Demosthenes autem, cum vidisset, quo in statu res essent, et existimasset, nullo modo *sibi* licere tempus terere, et committere, quod Nicias commiserat: (Nicias enim, cum initio formidabilis *illuc* appulisset, quia Syracusas non protinus est adortus, sed Catanæ hybernavit, in contemtionem *apud*

* Ut ex imbellibus confecto, robur etc. *Valla.* Sed et superior Atheniensium exercitus, animum, *quem* præ malis *abjicere cœperat*, aliqua jam ex parte recollegerat. *Stephanus.* At veteri Atheniensium militi, post tanta mala etc. *Acacius.*

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341. Julio exeunte.

μαζεν, ὑπερώφθη [m] τε, καὶ ἔφθασεν αὐτὸν ἐκ τῆς Πελοποννήσου στρατιᾷ [n] ὁ Γύλιππος ἀφικόμενος· ἣν οὐδ' ἂν μετέπεμψαν οἱ Συρακούσιοι, εἰ ἐκεῖνος εὐθὺς ἐπέκειτο· ἱκανοὶ γὰρ αὐτοὶ οἰόμενοι εἶναι, ἅμα τ' ἂν ἔμαθον ἥσσους ὄντες, καὶ ἀποτετειχισμένοι [o] ἂν ἦσαν· ὥστε, μηδ', εἰ μετέπεμψαν, ἔτι ὁμοίως ἂν αὐτοὺς ὠφελεῖν·) [p] ταῦτα οὖν ἀνασκοπῶν ὁ Δημοσθένης, καὶ γιγνώσκων, ὅτι καὶ αὐτὸς, ἐν τῷ παρόντι, τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ μάλιστα δεινότατός ἐστι τοῖς ἐναντίοις, ἐβούλετο [q] ὁτιτάχος [r] ἀποχρήσασθαι τῇ παρούσῃ τοῦ στρατεύματος ἐκπλήξει. καὶ ὁρῶν τὸ παρατείχισμα τῶν Συρακουσίων, ᾧ ἐκώλυσαν περιτειχίσαι σφᾶς τοὺς Ἀθηναίους, ἁπλοῦν τε ὂν, [s] καὶ, εἰ ἐπικρατήσειέ τις τῶν τε Ἐπιπολῶν τῆς ἀναβάσεως, καὶ αὖθις τοῦ ἐν αὐταῖς στρατοπέδου, [t] ῥᾳδίως ἂν αὐτὸ ληφθὲν, (οὐδὲ γὰρ ὑπομεῖναι ἂν σφᾶς οὐδένα·) [u] ἠπείγετο ἐπιθέσθαι τῇ πείρᾳ· καί [x] [οἱ] ξυντομωτάτην ἡγεῖτο διαπολέμησιν· ἢ γὰρ, κατορθώσας, [y] ἥξειν Συρακούσας, ἢ ἀπάξειν

[m] Τε deest *Gr.* [n] Ὁ omittunt *Ald. Flor. Bas. Gr.* [o] Ἦσαν ἂν *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. Ἂν deest *Gr.* [p] Hic verborum ordo: ὁ δὲ Δημοσθένης ἰδὼν ὡς εἶχε τὰ πράγματα, καὶ νομίσας οὐχ οἷόν τε εἶναι δ. οὐδὲ π. ὅπερ ὁ Νικ. ἔπ. ταῦτα οὖν ἀνασκοπῶν etc. reliqua per παρεμβολὴν dicta sunt; ideoque hac ἐπαναλήψει utitur perspicuitatis ergo. *Æ. Port.* Ταῦτ' οὖν *Reg.* Mosqu. [q] Ὅτι τάχος *Reg. Cass.* Aug. [r] Ἀποχρῆσθαι *Ald. Flor. Bas. Gr.* [s] Εἰ καὶ ἐπικρατ. etc. *Ald. Flor. Bas.* Καὶ εἰ κρατήσειέ τις τῶν Ἐπιπολῶν *Ar. C.* Κρατήσειε *Cl.* Aug. Εἰ καὶ ἐπικρατ. τις τῶν τ' Ἐπιπολῶν *Gr.* Cum *Ar. C.* faciunt *Reg. Cass. Dan.* ἁπλοῦντες ὂν καὶ ἐπικρ. τ. τῶν Ἐπιπ. Mosqu. [t] Pro ῥᾳδίως ἂν αὐτὸ ληφθήσεσθαι ἄν. *Æ. Port.* Αὐτῷ *Reg.* [u] Vide *Diodor. Sic.* l. 13. p. 336. *Ed. Steph.* 143. *Ed. Rhod. Huds.* [x] Οἱ omittunt *Ar. C. Reg. Cass. Dan.* Aug. [y] Ἕξειν *Reg. Cass. Gr. Bas. Steph.* 2. *Port.* Aug. ἴξει Mosqu.

hostes venit; eumque Gylippus, qui copias ex Peloponneso ducebat, antevertit; quas ne arcessissent quidem Syracusani, si ille confestim invasisset. Nam cum ipsi se satis virium habere putarent, uno eodemque tempore se *illis* inferiores esse cognovissent, et circumvallati fuissent. Quare ne si arcessissent quidem, ipsos amplius æque *ac ante* juvare potuisset.) Demosthenes igitur cum hæc consideraret, et sciret, se quoque in præsentia, primo die maxime formidabilem hostibus esse, præsenti *suarum* copiarum terrore, quam celerrime uti volebat. Cum autem animadverteret, *directum* Syracusanorum murum prope *suas munitiones* exstructum, quo se ab Atheniensibus circumvallari prohibuerant, simplicem esse, et, si quis Epipolarum adscensum occupasset, et castra, quæ in ipsis erant, hunc facile captum iri, (nullum enim fore *putabat*, qui suorum impetum auderet sustinere,) rem aggredi, periculumque facere properabat; brevissimoque temporis spatio bellum a se confectum iri sperabat. Aut enim re feliciter gesta Syracusas in suam

τὴν στρατιὰν, καὶ οὐ [z] τρίβεσθαι ἄλλως Ἀθηναίους Bell.
[a] τε τοὺς [b] ξυστρατευομένους, καὶ τὴν ξύμπασαν πόλιν. Pelop. an. 19.
πρῶτον [c] μὲν οὖν τήν τε γῆν ἐξελθόντες τῶν Συρακου- Olymp. 91. 4.
σίων [d] ἔτεμνον [e] οἱ Ἀθηναῖοι περὶ τὸν Ἄναπον, καὶ τῷ U. C.
στρατεύματι ἐπεκράτουν, ὥσπερ τοπρῶτον, τῷ [f] τε Varr. 341.
πεζῷ, καὶ ταῖς ναυσίν. οὐδὲ γὰρ [g] καθ' ἑκάτερα οἱ Συρακούσιοι ἀντεπεξῄεσαν, ὅτι μὴ τοῖς ἱππεῦσι καὶ ἀκοντισταῖς ἀπὸ τοῦ Ὀλυμπιείου.

μγ'. Ἔπειτα μηχαναῖς ἔδοξε τῷ Δημοσθένει πρότερον ἀποπειράσαι τοῦ [h] ἀποτειχίσματος. ὡς δὲ αὐτῷ προσαγαγόντι κατεκαύθησάν τε ὑπὸ τῶν ἐναντίων, ἀπὸ τοῦ τείχους ἀμυνομένων, αἱ μηχαναὶ, καὶ τῇ ἄλλῃ στρατιᾷ πολλαχῇ [i] προσβάλλοντες ἀπεκρούοντο, οὐκέτι ἐδόκει διατρίβειν· ἀλλὰ, πείσας τόν τε Νικίαν καὶ τοὺς ἄλλους [k] ξυνάρχοντας, ὡς ἐπενόει, τὴν ἐπιχείρησιν τῶν [l] Ἐπιπολῶν ἐποιεῖτο. καὶ ἡμέρας μὲν [m] ἀδύνατα ἐδόκει εἶναι λαθεῖν προσελθόντας τε καὶ ἀναβάντας· παραγγείλας δὲ [n] πένθ' ἡμερῶν σιτία, [o] καὶ τοὺς λιθολόγους

[z] Τρίψεσθαι Gr. [a] Τε καὶ τοὺς Gr. Mosqu. [b] Ξυστρατευομένους Cass. Gr. Aug. [c] Μὲν non habet Reg. [d] Ἔτεμον Reg. Cass. Aug. Mosqu. [e] Οἱ deest Ar. [f] Τε abest Ar. C. Cass. [g] Καθ' ἕτερα Marg. Ar. C. Cass. Aug. Mosqu. Καθέτερα Reg. [h] Παρατειχίσματος Ar. C. Cl. Reg. Cass. Dan. Aug. ἀποπειρᾶσαι antea Bas. mox κατεκαύθ. sine τε Mosqu. et ἀμυνομέν. [i] Προσβαλόντες Ar. C. Bas. Dan. [k] Ξυνάρχοντας, ἐπενόει, καὶ τὴν ἐπιχείρησιν Marg. Ar. C. Cl. Cass. Aug. Ξυνάρχοντας ἐπενόει ἐπιχείρησιν Dan. συνάρχ. ἐπεν. τ. ἐπιχ. Mosqu. [l] Ἐπιπολλῶν Cass. [m] Ἀδύνατον Ar. C. Cass. Dan. Aug. [n] Πέντε ἡμερῶν Ar. C. Reg. Cass. Aug. Mosqu. [o] Καὶ τοὺς ἄλλους λιθολόγους etc. Mosqu. Dan. Ar. C. Καὶ τοὺς λιθολόγους καὶ ἄλλους πάντας τέκτονας λαβὼν Marg.

potestatem venturas, aut copias a se abductum iri, nec universos * Athenienses, tam eos, qui militiæ, quam eos, qui domi erant, frustra attritum iri. Primum igitur *ex navibus* egressi Athenienses Syracusanorum agrum, qui circum Anapum erat, vastare cœperunt, et pedestribus navalibusque copiis, ut ante, superiores erant. Adversus enim neutras *copias* Syracusani prodierunt, nisi cum equitibus et jaculatoribus, qui ex Olympiéo venerant.

43. Deinde Demostheni prius, *quam Epipolas aggrederetur*, illam munitionem machinis tentare placuit. Sed cum machinæ, ab ipso *ad munitionem* admotæ, crematæ fuissent ab adversariis, qui ex muris se defendebant, cum etiam cæteræ ejus copiæ, quæ *munitionem* variis in partibus oppugnabant, *ab hostibus* repellerentur, tempus non amplius terendum esse, censuit. Quare cum rem Niciæ cæterisque collegis persuasisset, Epipolas, ut cogitarat, aggredi statuit. Cæterum interdiu quidem nullo modo fieri posse videbatur, ut clam accederent et adscenderent. Cum igitur edixisset *militibus, ut secum ferrent* quinque dierum cibaria, cum etiam ædium stru-

* Athenienses, qui in militiam secuti erant, et universam civitatem etc. *Acacius.*

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341.

καὶ τέκτονας πάντας λαβὼν, καὶ ἄλλην παρασκευὴν, τοξευμάτων [p] τε, καὶ ὅσα ἔδει, ἢν κρατῶσι, τειχίζοντας ἔχειν, αὐτὸς μὲν ἀπὸ [q] τοῦ πρώτου ὕπνου, καὶ Εὐρυμέδων, καὶ Μένανδρος, ἀναλαβὼν [r] τὴν πᾶσαν στρατιὰν, ἐχώρει πρὸς τὰς Ἐπιπολάς. Νικίας δὲ ἐν τοῖς τείχεσιν ὑπελέλειπτο. καὶ [s] ἐπειδὴ ἐγένοντο πρὸς αὐταῖς κατὰ τὸν [t] Εὐρύηλον, (ᾗπερ καὶ ἡ προτέρα στρατιὰ [u] τοπρῶτον ἀνέβη,) λανθάνουσί τε τοὺς φύλακας τῶν Συρακουσίων, καὶ [x] προσβάντες, τὸ τείχισμα, ὃ ἦν αὐτόθι, τῶν Συρακουσίων αἱροῦσι, καὶ ἄνδρας [[y] τινὰς] τῶν φυλάκων ἀποκτείνουσιν· οἱ δὲ πλείους, διαφυγόντες εὐθὺς πρὸς τὰ στρατόπεδα, ἃ ἦν ἐπὶ τῶν Ἐπιπολῶν τρία, [[z] ἐν προτειχίσμασιν,] ἓν μὲν τῶν Συρακουσίων, ἓν δὲ τῶν ἄλλων Σικελιωτῶν, ἓν δὲ τῶν ξυμμάχων, ἀγγέλλουσι τὴν ἔφοδον, καὶ τοῖς ἑξακοσίοις τῶν Συρακουσίων, οἳ καὶ πρῶτοι κατὰ τοῦτο τὸ μέρος τῶν Ἐπιπολῶν φύλακες ἦσαν, [a] ἔφραζον. [b] οἱ δ' ἐβοήθουν τ' εὐθύς· καὶ αὐτοῖς ὁ Δημοσθένης καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐντυχόντες, ἀμυνομένους προθύμως ἔτρεψαν. καὶ αὐτοὶ

[p] Τε deest *Reg.* [q] Τοῦ omittunt *Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg.* Aug. mox Εὐριμέδων Mosqu. [r] Τὴν πρώτην στρατιὰν *Cam. Gr.* [s] Ἐπειδὴ omittunt *Ar. C. Dan.* [t] Εὔρυκλον *Dan.* Εὔρυκλον Mosqu. [u] Τὸ πρῶτον *Cass. Gr.* (et sub fin. cap. *Cass.*) Basil. [x] Προβάντες *Dan.* προσβάλοντες Mosqu. [y] Τινὰς deest *Ar. C. Reg. Cass.* Aug. Mosqu. *Dan.* [z] Ἐν προτειχίσμασιν non agnoscunt *Ar. C. Reg. Cass. Dan.* Aug. Mosqu. [a] Ἔφραξαν *Dan.* [b] Οἱ δ' ἐβοήθουν τε εὐθὺς *Ar. C. Reg.* Mosqu. id mox αὐτὸς ὁ Δημ. Οἱ δὲ ἐ. τ. ἐ. *Gr.*

ctores omnesque fabros assumsisset, et cæterum missilium apparatum, et *omnia*, quæcunque ad munitiones exstruendas necessaria futura erant, si *eo loco* potiti fuissent, ipse quidem a primo somno, et Eurymedon, et Menander, omnibus copiis assumtis, ad Epipolas contendit. Nicias vero in munitionibus remansit. Cum autem ad ipsas *Epipolas* accessissent per Euryelum (qua etiam prior exercitus prius adscenderat,) Syracusanorum custodes latuerunt; ipsorumque munitionem, quæ illic erat, aggressi ceperunt, et nonnullos de custodibus interfecerunt. At *ipsorum* plerique, qui confestim diffugerant ad castra, (quæ in ipsis Epipolis erant terna, in *urbis* propugnaculis, una quidem Syracusanorum, altera vero cæterorum Siciliensium, et tertia aliorum sociorum) hostium adventum *suis* nuntiarunt. Et *præcipue* sexcentis illis Syracusanis, qui etiam primi in hac Epipolarum parte excubabant, *hostes introisse* significarunt. Hi vero confestim ad opem *suis* ferendam accurrerunt; sed Demosthenes et Athenienses eos nacti, quamvis strenue resisterent, tamen fugarunt. Atque ipsi quidem confestim ulterius ire perrexerunt, * ne

* Ne præsenti impetu penetrandi, cujus gratia venerant, tardius uterentur. *Valla.* Ne iis, cunctando, impetus ille ardorque ea conficiendi, propter quæ venerunt, relanguesceret. *Stephanus.*

μὲν εὐθὺς ἐχώρουν [c] ἐς τὸ πρόσθεν, ὅπως τῇ παρούσῃ ὁρμῇ τοῦ περαίνεσθαι, [d] ὧν ἕνεκα ἦλθον, μὴ βραδεῖς γένωνται. ἄλλοι δὲ τὸ ἀπὸ τῆς [e] πρώτης παρατείχισμα τῶν Συρακουσίων, οὐχ ὑπομενόντων τῶν φυλάκων, ᾕρουν τε, καὶ τὰς ἐπάλξεις ἀπέσυρον. [f] οἱ δὲ Συρακούσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, καὶ ὁ Γύλιππος καὶ [g] οἱ μετ' αὐτοῦ, ἐβοήθουν ἐκ τῶν προτειχισμάτων. καὶ, ἀδοκήτου τοῦ τολμήματος [h] σφίσιν ἐν νυκτὶ γενομένου, [i] προσέβαλλόν τε τοῖς Ἀθηναίοις ἐκπεπληγμένοι, καὶ, βιασθέντες ὑπ' αὐτῶν, τοπρῶτον ὑπεχώρησαν. προϊόντων δὲ τῶν Ἀθηναίων ἐν ἀταξίᾳ [k] μᾶλλον ἤδη, ὡς κεκρατηκότων, καὶ βουλομένων [l] διὰ παντὸς τοῦ μήπω μεμαχημένου τῶν ἐναντίων ὡστάχιστα διελθεῖν, ἵνα μὴ, ἀνέντων σφῶν τῆς ἐφόδου, [m] αὖθις ξυστραφῶσιν, οἱ Βοιωτοὶ πρῶτοι αὐτοῖς ἀντέσχον, καὶ προσβαλόντες ἔτρεψάν τε καὶ ἐς φυγὴν κατέστησαν.

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341.

μδʹ. Καὶ ἐνταῦθα ἤδη ἐν πολλῇ ταραχῇ καὶ ἀπορίᾳ ἐγίγνοντο οἱ Ἀθηναῖοι, ἣν οὐδὲ πυθέσθαι ῥᾴδιον [n] ἦν οὐδ' ἀφ' ἑτέρων, ὅτῳ τρόπῳ ἕκαστα ξυνηνέχθη.

[c] Ἐς τὸ ἔμπροσθεν *Ar. C. Dan.* [d] Ὧν deest *Cass.* scriptum in marg. sic et Aug. mox βραδεὶς Mosqu. [e] Scil. ὁδοῦ vel ἐφόδου. Id est: τὸ πρῶτον παρατείχισμα, ᾧ πρώτῳ προσέβαλον. Vel, τὸ ἐγγὺς παρατείχισμα ἀπὸ τῆς πρώτης ὁρμῆς (scil. τῇ πρώτῃ ἐφόδῳ) αἱροῦσιν. *Æ. Port.* [f] Ἑρμοκράτους μετὰ τῶν ἐπιλέκτων βοηθήσαντος, ἐξεώσθησαν οἱ Ἀθηναῖοι. *Diodor. Sic.* l. 13. p. 336. *Ed. Steph.* p. 142. *Ed. Rhod.* Vide *Plutarchi* Niciam, p. 537. *Ed. Francof. Huds.* [g] Οἱ deest *Dan.* [h] Ἐν νυκτὶ σφίσι γενομένου *Ar. C. Reg. Cass. Dan.* Aug. Mosqu. σφίσιν om. Bas. [i] Προσέβαλόν τε *Reg.* [k] Μᾶλλον deest *Reg.* [l] Διαπαντὸς *Ar. Ald. Flor. Bas. Cass.* Aug. Mox μεμηχανημένου Mosqu. [m] Αὖ *Ar.* Αὖθις συνστραφῶσι *Gr.* et paullo post συνηνέχθη. [n] Ἦν d. Mosqu. id. ἀφοτέρων p. ἀφ' ἑτέρ.

præsens ille animorum ardor restingueretur, atque *res*, quarum causa venerant, non perficerentur. * Alii vero munitionem Syracusanorum, quam initio aggressi fuerant, a custodibus desertam ceperunt, pinnasque detrahebant. Syracusani vero, et socii, et Gylippus, ejusque milites opem ex propugnaculis ferebant. Quoniam autem hoc audax *hostium* facinus ipsis inexspectatum noctu contigerat, Athenienses invaserunt timore perculsi; et ab ipsis repulsi, primum pedem retulerunt. Dum autem Athenienses quasi victores nullo ordine jam longius progrederentur, et omnes hostium munitiones nondum oppugnatas perrumpere quam celerrime vellent, (ne, se de impressione remittentibus, *Syracusani* rursus conglobarentur) ipsis Bœoti primi restiterunt, et aggressi fuderunt, ac in fugam conjecerunt.

44. Hic vero Athenienses jam in magna perturbatione et consilii inopia constituti sunt, quam vel ex alterutris intelligere non facile fuit, *ut certo sciatur*, quonam modo singula

* Alii vero proximas munitiones Syracusanorum etc. *Valla.*

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341. Jul. fin.

[n] ἐν μὲν γὰρ ἡμέρᾳ σαφέστερα μὲν, ὅμως δὲ οὐδὲ ταῦτα οἱ παραγενόμενοι πάντα, πλὴν [o] τὸ καθ' ἑαυτὸν ἕκαστος, [p] μόγις, οἶδεν· ἐν δὲ νυκτομαχίᾳ (ἣ [q] μόνη δὴ στρατοπέδων μεγάλων ἐν τῷδε τῷ πολέμῳ ἐγένετο,) πῶς ἄν τις σαφῶς τι [r] εἰδείη; [s] ἦν μὲν γὰρ σελήνη λαμπρὰ, ἑώρων δὲ οὕτως ἀλλήλους, ὡς ἐν σελήνῃ εἰκὸς, τὴν μὲν ὄψιν τοῦ σώματος προορᾷν, τὴν δὲ γνῶσιν τοῦ οἰκείου ἀπιστεῖσθαι. ὁπλῖται δὲ ἀμφοτέρων οὐκ ὀλίγοι ἐν στενοχωρίᾳ ἀνεστρέφοντο. καὶ τῶν Ἀθηναίων οἱ μὲν ἤδη ἐνικῶντο, οἱ δὲ ἔτι τῇ πρώτῃ ἐφόδῳ ἀήσσητοι ἐχώρουν. πολὺ δὲ καὶ τοῦ ἄλλου στρατεύματος αὐτοῖς τὸ μὲν ἄρτι [t] ἀναβεβήκει, τὸ δ' ἔτι προσανῄει· ὥστ' οὐκ ἠπίσταντο, πρὸς ὅ, τι χρὴ χωρῆσαι. ἤδη γὰρ τὰ πρόσθεν τῆς τροπῆς [u] γεγενημένης ἐτετάρακτο πάντα, καὶ χαλεπὰ ἦν ὑπὸ τῆς βοῆς διαγνῶναι. οἵ τε [v] γὰρ Συρακούσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι κρατοῦντες παρεκελεύοντό τε, κραυγῇ οὐκ ὀλίγῃ χρώμενοι, ἀδύνατον [x] ὂν ἐν νυκτὶ ἄλλῳ τῳ σημῆναι, καὶ ἅμα τοὺς προσφερομένους ἐδέ-

[n] Dicit, ἐν ἡμέρᾳ, pro, ἐν τῇ καθ' ἡμέραν μάχῃ· opponit enim νυκτομαχίαν. *Steph.* [o] Τοκαθεαυτὸν *Ald. Flor. Bas.* [p] Μόλις *Marg. Ar. C.* Aug. Mosqu. Μόλις εἶδεν *Cl.* Μόλις etiam *Reg. Cass. Dan.* [q] Δὴ μόνη, et mox ἐν γε τῷδε *Gr.* Mosqu. [r] Ἤδει *Ar. C. Cl.* Ἠδείη *Gr. Ald. Flor. Bas.* Ἤδει *Reg. Cass. Dan.* Aug. Mosqu. [s] Vide *Plutarchi* Niciam p. 537. *Huds.* μὲν in marg. Mosqu. in textu bis γάρ. mox id. ὁπλίται. [t] Ἀνεβεβήκει *Reg. Cass.* Aug. [u] Γεγενημένα *Cl.* in margine. [v] Γὰρ in marg. Mosqu. [x] Οὖν ἐν ν. ἄ. τῷ *Cass.* Τῷ etiam *Gr.* et rursus uterque *Cod.* paullo post ἄλλῳ τῷ. οὖν Aug. et τῷ, ut infr. ἀδύνατα Mosqu. ὂν d. Paullo post ἐζήτ. τι σφ. Mosqu.

contigerint. Nam interdiu, certiora quidem, sed tamen ne hæc quidem omnia *noverunt illi*, qui *rebus gerendis* interfuerunt; sed vix unus quisque novit res in ea parte gestas, in qua ipse fuit. At in nocturna pugna (quæ sola in hoc bello inter magnos exercitus tunc est commissa) qua ratione quis aliquid certo scire possit? Nam luna quidem fulgebat: sed ita se invicem conspiciebant, ut ad lunam credibile est; nam ipsam quidem corporis speciem prospiciebant; sed amicum *ab hoste* non discernebant. Utrorumque vero non pauci gravis armaturæ milites in angusto loci spatio versabantur. Et Atheniensium alii quidem jam vincebantur, alii vero sua prima impressione adhuc invicti pergebant. Multi etiam ex reliquo exercitu ad ipsos partim quidem jam adscenderant, partim vero jam adventabant; adeo, ut nescirent, quonam tendere deberent. * Nam propter fugam, in quam primum *ipsorum* agmen *ab hoste* conjectum fuerat, omnia perturbata erant, et propter *ingentem* clamorem difficile dignosci poterant. Nam et Syracusani et socii, qui *hostem* vincebant, adhortabantur, nec parvo clamore utebantur, quod alia ratione noctu, *quid opus esset facto*, significare non possent, et simul eo-

* Nam, facta jam a primis fuga, omnia perturbata etc. *Valla.* Nam primi, tergis datis, omnia turbaverant etc. *Acacius.* Huds.

χοντο· οἵ τε Ἀθηναῖοι ἐζήτουν τε σφᾶς αὐτοὺς, καὶ Bell.
πᾶν [y] τὸ ἐναντίον, καὶ εἰ φίλιον εἴη, τῶν ἤδη πάλιν Pelop. an. 19.
[z] φευγόντων, πολέμιον ἐνόμιζον· καὶ τοῖς ἐρωτήμασι Olymp. 91. 4.
[a] τοῦ ξυνθήματος πυκνοῖς χρώμενοι, διὰ τὸ μὴ εἶναι U. C.
ἄλλῳ τῳ γνωρίσαι, σφίσι τε αὐτοῖς θόρυβον πολὺν Varr. 341.
[b] παρεῖχον, ἅμα πάντες ἐρωτῶντες, καὶ τοῖς πολεμίοις σαφὲς αὐτὸ κατέστησαν· τὸ δ' ἐκείνων οὐχ ὁμοίως ἠπίσταντο, διὰ τὸ, κρατοῦντας αὐτοὺς καὶ μὴ διεσπασμένους, ἧσσον ἀγνοεῖσθαι. [c] ὥστ', εἰ μὲν ἐντύχοιέν τισι, κρείσσους ὄντες τῶν πολεμίων, διέφευγον αὐτοὺς, ἅ τε ἐκείνων [d] ἐπιστάμενοι τὸ ξύνθημα· εἰ δ' αὐτοὶ μὴ [e] ὑποκρίνοιντο, [f] διεφθείροντο. μέγιστον δὲ καὶ [g] οὐχ ἥκιστα [h] ἔβλαψεν ὁ παιωνισμός· ἀπὸ γὰρ ἀμφοτέρων παραπλήσιος ὢν, ἀπορίαν παρεῖχεν. οἵ τε γὰρ Ἀργεῖοι καὶ οἱ Κερκυραῖοι, καὶ ὅσον Δωρικὸν μετ' Ἀθηναίων ἦν, ὁπότε [i] παιωνίσειαν, φόβον παρεῖχε [k] τοῖς Ἀθηναίοις, οἵ τε πολέμιοι ὁμοίως. ὥστε τέλος, ξυμπεσόντες

[y] Τὸ ἐξ ἐναντίας *Marg. Schol.* [z] Scil. τῶν Ἀθηναίων τῶν ἤδη τραπέντων. *Æ. Port.* [a] Ξύνθημα, λόγος ἐν πολέμῳ ἐπὶ γνωρισμῷ τῶν οἰκείων διδόμενος. *Etymol. Magn.* Vide *Jul. Pollucem*, l. 1. c. 10. Sect. 19. *Huds.* [b] Ἐποιοῦντο *Reg.* [c] Ὥστε εἰ μὴ *Reg.* [d] Ἐπισταμένων *Marg.* 1. *Gr.* Ἐπιστάντων *Marg.* 2. [e] Ὑποκρίναιντο idem ac ἀποκρίναιντο, nam, has voces promiscue a *veteribus* usurpatas esse, docet *Suidas*, hunc locum *Thucydidis* citans in voce ὑποκρίναι. *Huds.* ἀποκρίν. Aug. [f] Μέγιστον διεφθείροντο μέγιστον δὲ *Gr.* [g] Οὐχήκιστα *Ald. Flor. Bas. Reg.* Καὶ deest *Gr.* [h] Ἔβλαψεν καὶ ὁ παιανισμὸς *Ar. C.* Ἔβλαψεν ὁ παιανισμὸς *Ald. Flor.* Ἔβλαψε καὶ ὁ παιανισμὸς *Reg. Cass.* Aug. Ἔβλαψε καὶ ὁ παιανισμὸς *Dan.* Mosqu. [i] Παιανίσειαν *Ar. C. Ald. Flor.* Vide *Palmerii* Exercit. in *Gr.* Auct. p. 66. *Huds.* παιανίσειαν Mosqu. Aug. a corr. Παιανίζοιεν *Dan.* [k] Αὐτοῖς Ἀθην. *Gr.* Sed primæ duæ literæ in αὐτοῖς punctis subscriptis notatæ sunt.

rum, qui se ferebant obviam, impetum sustinebant. Et Athenienses se ipsos quæritabant, et quoslibet oppositos, quamvis essent amici, illorum, qui fuga se jam *ad suos* reciperent, hostes esse ducebant. Quoniam autem crebris interrogationibus tesseram sciscitabantur, quod nulla alia ratione *suos ab hostibus* dignoscere possent, sibi ipsis ingentem perturbationem præbebant, dum omnes simul *tesseram* sciscitarentur, ipsamque hostibus prodiderunt. At illorum *tesseram ipsi* non ita norant, quia illi vincentes, nec dissipati, minus ignoti erant. Quare, si *Athenienses* in aliquos hostes incidissent, quamvis plus virium, *quam hostes*, haberent, *ipsi tamen hostes* ipsos devitabant, quod ipsorum tesseram nossent; sed, si ipsi non respondissent, *ab illis* trucidabantur. Quod autem maxime atque præcipue *ipsis* nocuit, fuit pæanis modulatio. Quod enim utrorumque similis esset, dubitationem afferebat. Nam et Argivi et Corcyræi, et quicquid Doricæ gentis cum Atheniensibus erat, quoties pæana cecinissent, *hoc* Atheniensibus timorem incutiebat; et hostes, pariter *eos perterrefaciebant.* Quamobrem ad extremum, postquam

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341.

[l] αὐτοῖς [m] κατὰ τὰ πολλὰ τοῦ στρατοπέδου, ἐπεὶ ἅπαξ ἐταράχθησαν, φίλοι τε φίλοις, καὶ πολῖται πολίταις, οὐ μόνον ἐς φόβον κατέστησαν, ἀλλὰ καὶ [n] ἐς χεῖρας ἀλλήλοις ἐλθόντες, μόλις ἀπελύοντο. καὶ διωκόμενοι, κατά τε τῶν κρημνῶν οἱ πολλοὶ [o] ῥίπτοντες ἑαυτοὺς, ἀπώλλυντο, στενῆς οὔσης τῆς ἀπὸ τῶν Ἐπιπολῶν πάλιν καταβάσεως. καὶ ἐπειδὴ ἐς τὸ ὁμαλὸν οἱ σωζόμενοι ἄνωθεν [p] καταβαίνοιεν, [q] οἱ μὲν πολλοὶ αὐτῶν, καὶ ὅσοι ἦσαν τῶν προτέρων στρατιωτῶν, ἐμπειρίᾳ μᾶλλον τῆς χώρας, ἐς τὸ στρατόπεδον διεφύγγανον. [r] οἱ δὲ ὕστερον ἥκοντες, εἰσὶν οἳ, [s] διαμαρτόντες τῶν ὁδῶν, κατὰ τὴν χώραν ἐπλανήθησαν· οὓς, ἐπειδὴ ἡμέρα ἐγένετο, οἱ ἱππεῖς τῶν Συρακουσίων περιελάσαντες [t] διέφθειραν.

Jul. fin. μέ. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ οἱ μὲν Συρακούσιοι δύο τροπαῖα ἔστησαν, ἐπί [u] τε ταῖς Ἐπιπολαῖς, [x] ᾗ ἡ [y] πρόσβασις, [z] καὶ κατὰ τὸ χωρίον, ᾗ οἱ Βοιωτοὶ [a] πρῶτοι ἀντέστησαν. οἱ δ' Ἀθηναῖοι τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους ἐκομίσαντο. [b] ἀπέθανον [c] δὲ οὐκ ὀλίγοι αὐτῶν τε καὶ τῶν ξυμμάχων· ὅπλα μέντοι ἔτι πλείω, ἢ κατὰ τοὺς νεκροὺς,

[l] Scil. ἑαυτοῖς, σφίσιν αὐτοῖς. *Æ. Port.* [m] Κατὰ πολλὰ *Cl. Gr. Reg. Cass.* Aug. Mosqu. [n] Εἰς *Reg.* χῖρας Mosqu. id. ante, πολίται. [o] Ῥιπτοῦντες *Gr.* [p] Καταβαίνειν *Marg.* [q] Οἱ μὲν omittunt *Cl. Reg. Cass. Dan.* Aug. Mosqu. [r] Οἱ δ' ὕστερον *Gr.* [s] Διαμαρτῶντες *Cl. Reg.* [t] Διέφθειρον *Reg. Cass.* Aug. [u] Τε deest *Ar. C. Dan.* [x] Id est: ᾗπερ οἱ πολέμιοι ταῖς Ἐπιπολαῖς προσβάντες ἀνέβησαν· Vel, ᾗπερ οἱ πολέμιοι ταῖς Ἐπιπολαῖς προσέβησαν. *Æ. Port.* [y] Πρόβασις *Cass.* [z] Καὶ omittunt *Ar. C.* [a] Πρῶτον *Marg. Reg. Cass.* Aug. [b] Duo millia cecidisse, et reliquorum paucos cum armis incolumes evasisse, docet *Plutarchus* in Nicia, p. 538. *Ed. Francof.* Vide et *Diodor. Sic.* l. 13. p. 337. *Ed. Steph.* p. 142. *Ed. Rhod. Huds.* [c] Δ' οὐκ ὀλίγοι, et paullo post δὲ ἐσώθησαν *Gr.* ἢ ante κατὰ om. Bas.

semel perturbati fuerunt, in variis *hostilium* castrorum partibus inter se ipsos concurrentes, et amici cum amicis, et cives cum civibus *confligentes*, non solum *sibi mutuo* metum incusserunt, sed etiam, cum ad manus inter se venissent, *alteri ab alteris* vix dirimi potuerunt. Hostibus autem insequentibus, *eorum* multi se ipsos ex rupibus præcipitantes interemerunt, quod arctus esset ex Epipolis ad regrediendum descensus. Et postquam ii, qui ex locis superioribus incolumes evaserant, in planitiem descenderunt, eorum plerique, et quotquot erant ex priore exercitu, propter majorem regionis notitiam, in *sua* castra perfugerunt. Ex iis vero, qui posterius venerant, nonnulli ab itineribus aberrantes per agrum passim errarunt; quos, ubi dies illuxit, Syracusanorum equitatus circumfusus profligavit.

45. Postridie vero Syracusani quidem duo tropæa statuerunt; *unum* ad Epipolas, qua *hostis* adscenderat; et *alterum*, ubi primum Bœoti *Atheniensibus* restiterant. Athenienses vero suorum cadavera fide publica interposita receperunt. Non pauci autem tam ipsorum, quam sociorum, perierunt: arma tamen longe plura,

ἐλήφθη. οἱ γὰρ κατὰ τῶν κρημνῶν βιασθέντες ἅλλεσθαι ψιλοὶ ἄνευ τῶν ἀσπίδων, οἱ μὲν ἀπώλλυντο, οἱ δ' ἐσώθησαν. Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341. Augusti initio.

μϛ΄. Μετὰ δὲ τοῦτο οἱ μὲν Συρακούσιοι, ὡς ἐπὶ ἀπροσδοκήτῳ εὐπραγίᾳ πάλιν αὖ ἀναῤῥωσθέντες, ὥσπερ καὶ πρότερον, ἐς μὲν Ἀκράγαντα, στασιάζοντα, [d] πεντεκαίδεκα ναυσὶ Σικανὸν ἀπέστειλαν, ὅπως ὑπαγάγοιτο τὴν πόλιν, εἰ δύναιτο· Γύλιππος δὲ κατὰ γῆν [e] ἐς τὴν Σικελίαν ᾤχετο αὖθις, ἄξων στρατιὰν ἔτι· ὡς ἐν ἐλπίδι ὢν καὶ τὰ τείχη τῶν Ἀθηναίων αἱρήσειν βίᾳ, ἐπειδὴ τὰ ἐν ταῖς Ἐπιπολαῖς οὕτω ξυνέβη.

μζ΄. Οἱ δὲ τῶν Ἀθηναίων στρατηγοὶ ἐν τούτῳ [f] ἐβουλεύοντο πρός τε τὴν γεγενημένην ξυμφορὰν, καὶ πρὸς τὴν παροῦσαν ἐν τῷ στρατοπέδῳ κατὰ πάντα ἀῤῥωστίαν. τοῖς τε [g] γὰρ ἐπιχειρήμασιν ἑώρων οὐ [h] κατορθοῦντες, καὶ τοὺς στρατιώτας ἀχθομένους τῇ μονῇ. νόσῳ [i] τε γὰρ ἐπιέζοντο κατ' ἀμφότερα, [k] τῆς τε ὥρας τοῦ ἐνιαυτοῦ ταύτης οὔσης, ἐν ᾗ [l] ἀσθενοῦσιν ἄνθρωποι μάλιστα, καὶ τὸ χωρίον ἅμα, ἐν ᾧ ἐστρατοπεδεύοντο, ἑλω-

[d] Σικανὸν μετὰ δώδεκα τριήρων ἀπέστειλαν εἰς τὰς ἄλλας πόλεις, etc. *Diodor. Sic. Huds.* Πέντε καὶ δέκα *Gr.* [e] Ἐς τὴν ἄλλην Σικελ. *Gr.* ἐς τ. Σικ. ᾤχετο, αὖθ. ἄξ. dist. Aug. [f] Ἐβούλευντο *Gr.* [g] Γὰρ deest *Ar.* [h] Κατορθοῦντας et inter versus manu recenti ες *Reg.* Κατορθοῦντας etiam *Gr.* a prima manu. κατορθοῦντας Aug. ες suprascr. [i] Τε post νόσῳ om. Mosqu. [k] Μετοπώρου γὰρ ἦν ἡ ἀρχή. *Plutarchus* in Nicia pag. 538. *Huds.* [l] Ἀσθενοῦσι *Gr.*

quam pro cæsorum numero, capta fuerunt, Qui enim ex rupibus inermes sine scutis desilire coacti fuerant, partim quidem perierunt, partim vero evaserunt.

46. Postea vero Syracusani quidem propter insperatum rei feliciter gestæ successum, viribus iterum (ut et ante) collectis, Agrigentum, quod seditione laborabat, Sicanum cum quindecim navibus miserunt, ut illam urbem, si posset, in suam potestatem redigeret. Gylippus etiam itinere terrestri Siculorum urbes iterum adiit, ut novas copias *illinc* adduceret: quod spem concepisset, fore, ut et munitiones Atheniensium expugnaret, quandoquidem apud Epipolas res ita contigisset.

47. Interea vero Atheniensium duces, cum propter cladem, quam acceperant, tum etiam ob afflictam omnibus in rebus fortunam, in qua totus exercitus tunc erat constitutus, consultare cœperunt. Videbant enim, se *suis* conatibus rem feliciter non gerere, et milites mansione gravari. Nam duabus de causis morbo premebantur; tum, quod id esset anni tempus, quo potissimum homines ægrotant; tum etiam, quod locus, in quo castra habebant, paluştris ac molestus esset; * præterea, quod de cæteris *hostium rebus in*

* Sed nec ullus circa cætera relictus esse videbatur spei locus. *Stephanus.* Huds.

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341.

δες καὶ χαλεπὸν [m] ἦν· τά τε ἄλλα ὅτι ἀνέλπιστα αὐτοῖς ἐφαίνετο. τῷ οὖν Δημοσθένει οὐκ ἐδόκει ἔτι χρῆναι [n] μένειν· ἀλλ᾽, ἅπερ [καὶ] διανοηθεὶς ἐς τὰς Ἐπιπολὰς [o] διεκινδύνευσεν, ἐπειδὴ ἔσφαλτο, [p] διεξιέναι ἐψηφίζετο, καὶ μὴ διατρίβειν, ἕως ἔτι τὸ πέλαγος οἷόν τε περαιοῦσθαι, καὶ τοῦ στρατεύματος ταῖς γοῦν [q] ἐπελθούσαις [r] ναυσὶ κρατεῖν. καὶ τῇ πόλει ὠφελιμώτερον [s] εἶναι, ἔφη, πρὸς τοὺς ἐν τῇ χώρᾳ σφῶν ἐπιτειχίζοντας τὸν πόλεμον ποιεῖσθαι, ἢ Συρακουσίους, οὓς οὐκέτι [t] ῥᾴδιον εἶναι χειρώσασθαι· οὐδ᾽ αὖ ἄλλως, χρήματα πολλὰ δαπανῶντας, εἰκὸς εἶναι, προσκαθῆσθαι. καὶ ὁ μὲν Δημοσθένης τοιαῦτα ἐγίγνωσκεν.

μη΄. Ὁ δὲ Νικίας ἐνόμιζε μὲν καὶ αὐτὸς, πονηρὰ σφῶν τὰ πράγματα εἶναι, τῷ δὲ λόγῳ οὐκ ἐβούλετο αὐτὰ ἀσθενῆ ἀποδεικνύναι, οὐδ᾽ ἐμφανῶς σφᾶς, ψηφιζομένους μετὰ πολλῶν τὴν ἀναχώρησιν, τοῖς πολεμίοις καταγγέλτους γίγνεσθαι· λαθεῖν γὰρ ἂν, ὁπότε βούλοιντο, τοῦτο ποιοῦντες πολλῷ ἧσσον. [u] τὸ δέ τι καὶ τὰ τῶν πολεμίων, ἀφ᾽ ὧν [x] ἐπιπλέον, [y] ἢ ἄλλοι, ᾐσθάνετο [z] αὐτῶν, ἐλπίδος τὶ ἔτι παρεῖχε, πονηρότερα τῶν

[m] Ἦν deest *Gr.* [n] Μέλλειν *Reg.* χρῆνται p. χρῆν. Mosqu. et antea, ἐστρατοπέδευ. [o] Διακινδυνεῦσαι *Reg. Cass.* Aug. [p] Ἐξιέναι *Ar. C. Cl.* Mosqu. Ἀπιέναι *Gr.* Ἐξιέναι *Reg. Cass. Dan.* Aug. [q] Ἐπελθοῦσι *Cass.* Aug. [r] Ναυσὶ deest *Dan.* [s] Ἔφη εἶναι *Ar. C. Reg. Cass. Dan.* Mosqu. Aug. [t] Ῥᾴδιων Mosqu. ῥᾷον Aug. sed a m. rec. corr. ῥᾴδιον. [u] Τόδ᾽ ἔτι Aug. Mosqu. [x] Ἐπὶ πλέον *Reg. Gr.* [y] Ἢ οἱ ἄλλοι *Ar. C. Cl. Reg. Dan.* Aug. [z] Αὐτῷ ἐλπίδος τι ἔτι παρεῖχε *Ar. C.* Αὐτῶν, ἐλπίδας τι ἔτι etc. *Marg. Ald. Flor. Bas. Gr.*

suam potestatem redigendis nulla spes amplius ipsis ostenderetur. Demosthenes igitur, non diutius *illic* manendum esse, censebat. Sed cum spes illa, qua adductus belli fortunam apud Epipolas tentaverat, eum fefellisset, pertransire constituit, nec morari, dum mare foret adhuc idoneum ad trajiciendum, ac ipsi saltem classis accessione *navales* copias superare possent. Et reipublicæ magis conducere dicebat, bellum cum illis gerere, qui in suo agro munitiones adversus *ipsam* exstruerent, quam cum Syracusanis, quos expugnare nequaquam amplius facile esset. Quinetiam, rationi minime consentaneum esse, magnam pecuniæ vim in obsidione frustra consumere. Atque Demosthenis quidem hæc erat sententia.

48. Nicias vero sentiebat quidem et ipse, res suas infirmas esse, sed tamen ipsarum infirmitatem verbis declarare nolebat: nolebat etiam de receptu decretum a se cum multis palam fieri, ne rumor ad hostes emanaret. Nam si hoc fecissent, se multo minus, quotiescunque voluissent, clam discedere posse. Præterea hostium quoque res (quod earum majorem, quam cæteri *collegæ*, notitiam *Nicias* haberet,) nonnihil spei adhuc *ipsi* præbebant, fore, ut dete-

σφετέρων ἔσεσθαι, ἢν καρτερῶσι προσκαθήμενοι. χρημάτων γὰρ ἀπορίᾳ αὐτοὺς ἐκτρυχώσειν, ἄλλως τε, καὶ ἐπιπλέον ἤδη ταῖς ὑπαρχούσαις ναυσὶ θαλασσοκρατούντων. καὶ, ἦν γάρ τι καὶ ἐν ταῖς Συρακούσαις βουλόμενον τοῖς Ἀθηναίοις [x] τὰ πράγματα ἐνδοῦναι, [y] ἐπεκηρυκεύετο ὡς αὐτὸν, [z] καὶ οὐκ εἴα ἀπανίστασθαι. ἃ ἐπιστάμενος, τῷ μὲν ἔργῳ, ἔτι ἐπ' ἀμφότερα ἔχων καὶ διασκοπῶν ἀνεῖχε· τῷ δ' ἐμφανεῖ [a] τότε λόγῳ, οὐκ ἔφη ἀπάξειν τὴν στρατιάν· εὖ γὰρ εἰδέναι, ὅτι [b] οἱ Ἀθηναῖοι σφῶν ταῦτα οὐκ ἀποδέξονται, ὥστε, μὴ αὐτῶν ψηφισαμένων, ἀπελθεῖν· καὶ γὰρ οὐ τοὺς αὐτοὺς ψηφιεῖσθαί τε περὶ σφῶν αὐτῶν, καὶ τὰ πράγματα, ὥσπερ καὶ αὐτοὶ, ὁρῶντας, [c] καὶ οὐκ ἄλλων [d] ἐπιτιμήσει [e] ἀκούσαντας, γνώσεσθαι, ἀλλ', ἐξ ὧν ἄν τις [f] εὖ λέγων διαβάλλοι, ἐκ τούτων αὐτοὺς πείσεσθαι τῶν τε παρόντων στρατιωτῶν πολλοὺς, καὶ τοὺς πλείους, ἔφη, οἳ νῦν βοῶσιν, ὡς ἐν δεινοῖς ὄντες, ἐκεῖσε [g] ἀφικομένους, τὰ ἐναντία βοήσεσθαι, ὡς ὑπὸ χρημάτων καταπροδόντες οἱ στρατηγοὶ ἀπῆλθον. [h] οὔκουν βούλεσθαι [i] αὐτός γε, ἐπιστάμενος τὰς Ἀθηναίων φύσεις, [k] ἐπ' αἰσχρᾷ

Bell. Pelop. an 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341.

[x] Τὰ deest *Gr.* [y] Καὶ ἐπεκηρ. *Cl.* [z] Ita emendatum erat in *Gr.* e κοὐκ. [a] Τῷ τε λόγῳ *Reg.* [b] Οἱ omittunt *Cl. Gr. Reg. Cass.* Aug. Mosqu. [c] Καὶ οὐκ ἄλλων καὶ ἐπιτιμ. *Dan.* [d] Ἐπιτιμήσεις in margine *Cass.* [e] Ἀκούσοντας *Gr.* ἀκούσαντες Mosqu. [f] Εὖ deest *Ar.* [g] Ἀφικνουμένους *C.* [h] Μᾶλλον αἱρεῖσθαι τὸν ὑπὸ τῶν πολεμίων θάνατον, ἢ τὸν ὑπὸ τῶν πολιτῶν. *Plutarchus* in Nicia pag. 538. *Ed. Francof. Huds.* Οὐκ οὖν *Gr.* [i] Αὐτός τε *Ar.* mox τὰς τῶν Ἀθ. φύσ. Mosqu. [k] Ἐπὶ αἰσχρᾷ *Ar. C. Reg. Cass.* Aug. Mosqu. sed hic ἐπι, sine accentu. Ἐπ' αἰσχρᾷ γε αἰτ. *Gr.*

riore conditione essent, quam suæ, si *Athenienses* in *urbis* obsidione perseverarent. Illos enim pecuniarum inopia a se exhaustum iri *dicebat*, præsertim quod classem jam haberent, qua longe lateque maris imperium obtinerent. Quinetiam (nam et Syracusis erant nonnulli, qui res *urbemque* Atheniensibus dedere volebant,) nuntios ad ipsum mittebant, nec discedere sinebant. Quæ cum *ille* sciret, re quidem ipsa in utramque partem adhuc nutabat, et ancipitem cogitationem habens hærebat: verbis vero, quibus tunc palam utebatur, se copias abducturum, negabat. Se enim probe scire *dicebat*, hæc ab Atheniensibus minime probatum iri, se sine ipsorum decreto discedere. Non enim, qui rerum statum, sicut et ipsi, vidissent, non autem ex aliorum *duces* insectantium verbis intellexissent, eosdem de se ipsis judicaturos atque decreturos; sed ipsos *Athenienses* criminationibus alicujus, qui verbis ad persuadendum aptis usus fuerit, fidem habituros. Quinetiam multos atque adeo plerosque præsentium militum, qui tunc vociferarentur, se in gravibus malis versari, illuc reversos contraria vociferaturos, duces pecunia corruptos prodidisse, atque discessisse. Quamobrem se saltem, qui nosset Atheniensium ingenia, nolle *dicebat* ob turpem causam et

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U.C. Varr. 341.

τε αἰτίᾳ καὶ ἀδίκως [l] ὑπ' Ἀθηναίων ἀπολέσθαι μᾶλλον, ἢ ὑπὸ τῶν πολεμίων, εἰ δεῖ, κινδυνεύσας τοῦτο παθεῖν ἰδίᾳ. τά τε Συρακουσίων, ἔφη, ὅμως ἔτι ἥσσω τῶν σφετέρων εἶναι· [m] χρήμασι γὰρ αὐτοὺς ξενοτροφοῦντας, καὶ ἐν περιπολίοις ἅμα [[n] ἄλλα] ἀναλίσκοντας, καὶ ναυτικὸν πολὺ ἔτι ἐνιαυτὸν ἤδη βόσκοντας, τὰ μὲν ἀπορεῖν, τὰ δ' ἔτι ἀμηχανήσειν· δισχίλια γὰρ τάλαντα ἤδη [o] ἀνηλωκέναι, καὶ ἔτι πολλὰ προσοφείλειν· ἤν τε καὶ ὁτιοῦν [p] ἐκλίπωσι τῆς νῦν [q] παρασκευῆς, [r] τῷ μὴ διδόναι τροφὴν, φθερεῖσθαι [s] αὐτῶν τὰ πράγματα, ἐπικουρικὰ μᾶλλον, ἢ δι' ἀνάγκης, ὥσπερ τὰ σφέτερα, ὄντα. τρίβειν οὖν, ἔφη, χρῆναι προσκαθημένους, καὶ μὴ, χρήμασιν, [t] ὡς πολὺ κρείσσους εἰσὶ, νικηθέντας [u] ἀπιέναι.

μθ'. [x] Ὁ μὲν Νικίας, [y] ταῦτα [z] λέγων, ἰσχυρίζετο, αἰσθόμενος τὰ ἐν ταῖς [a] Συρακούσαις ἀκριβῶς, καὶ τὴν

[l] Ὑπὸ Ἀθηναίων *Gr.* [m] Καὶ χρήμασι γὰρ etc. *Ar. C.* Καὶ χρήμασι μὲν γὰρ *Cl.* Καὶ χρήμασι γὰρ *Reg. Cass. Dan.* Aug. [n] Ἄλλα omittunt *Ar. C. Cl. Reg. Cass.* Aug. Mosqu. [o] Ἀναλωκέναι *Reg. Cass. Gr.* Aug. [p] Ἐκλείπωσι *Ar. C. Dan.* [q] Κατασκευῆς *C.* [r] Τῶν *Reg.* [s] Αὐτῷ *Dan.* [t] Ὧ πολὺ *Marg. Gr.* Ὧν πολὺ *Ar. C.* Χρήμασιν, ᾧ πολὺ *Schol.* ut *Marg.* et *Gr.* ὢν π. Aug. a corr. a m. 1. script. videtur ὡς. [u] Ἀπιέναι ἔτι *Gr.* [x] Mira Niciæ pertinacia fuit. Hinc non injuria cum Fabio Cunctatore a *Plutarcho* comparatur; et *Aristophanes* inde verbum μελλονικιᾶν finxit. *Acacius.* [y] Τοσαῦτα *Ar. C. Cl. Reg. Cass. Dan.* Aug. Mosqu. [z] Λέγων deest *C.* [a] Συρακούσαις et eadem manu emendatum Συρακοσίοις *Cass.*

inique ab Atheniensibus potius morte mulctari, quam ab hostibus, si opus esset, hoc ipsum privato periculo pati. *Quamvis autem, res suas infirmas et afflictas esse, sciret,* tamen dicebat, res Syracusanorum longe deteriore conditione esse, quam suas. Illos enim, quod *sua* pecunia mercenarios milites alerent, simul etiam, quod alios sumtus facerent in alenda præsidia in castellis circum urbem sitis disposita, præterea, quod magnam etiam classem jam per annum alerent, partim quidem *rei pecuniariæ* inopia *jam* premi, partim vero in aliis etiam angustiis fore. Duo enim talentorum millia jam consumsisse, præterea multa etiam debere. Et, si vel minimum de præsenti apparatu detraherent, stipendiumque *militibus* dare cessarent, res eorum perituras; quippe quod copiis auxiliaribus niterentur potius, quam * necessariis, quales essent suæ copiæ. Quamobrem dicebat oportere *se* in obsidione perseverare; † neque pecunia superatos, qua longe superiores essent, abire.

49. Atque Nicias quidem ‡ hæc dicens affirmabat, quia rerum Syracusanorum statum plane compertum habebat, et pecuniarum inopiam, et

* Militibus necessitate coactis. *Vel,* iis, ad quorum officium pertineret pugnare. Qui videlicet pugnare cogerentur, nisi officium deserere vellent. *Steph.*

† Nec tanquam inferiores pecunia, qui multo superiores essent, abscedere. *Valla.*

‡ Talia dicendo in sententia immotus perseverabat etc. *Acacius.*

τῶν χρημάτων ἀπορίαν, καὶ ὅτι ἦν αὐτόθι [a] που [b] τὸ βουλόμενον τοῖς Ἀθηναίοις γίγνεσθαι τὰ πράγματα, καὶ [c] ἐπικηρυκευόμενον πρὸς αὐτὸν, ὥστε [d] μὴ ἀπανίστασθαι, καὶ ἅμα [e] ταῖς γοῦν ναυσὶν ἢ πρότερον θαρσήσει κρατηθείς. ὁ δὲ Δημοσθένης, περὶ μὲν τοῦ [f] προσκαθῆσθαι, οὐδ' [g] ὁπωσοῦν ἐνεδέχετο· εἰ δὲ δεῖ μὴ ἀπάγειν τὴν στρατιὰν ἄνευ Ἀθηναίων ψηφίσματος, ἀλλὰ, τρίβειν αὐτοὺς, ἔφη, χρῆναι, ἢ ἐς τὴν Θάψον ἀναστάντας τοῦτο ποιεῖν, ἢ ἐς τὴν Κατάνην, ὅθεν τῷ [h] τε πεζῷ [i] ἐπὶ πολλὰ τῆς χώρας ἐπιόντες τρέψονται, πορθοῦντες [k] τὰ τῶν πολεμίων, καὶ ἐκείνους [l] βλάψουσι· ταῖς τε ναυσὶν ἐν πελάγει, καὶ οὐκ ἐν στενοχωρίᾳ, (ἣ πρὸς τῶν πολεμίων μᾶλλόν ἐστι,) τοὺς ἀγῶνας ποιήσονται, ἀλλ' ἐν εὐρυχωρίᾳ, ἐν ᾗ τά τε τῆς ἐμπειρίας χρήσιμα σφῶν ἔσται, καὶ ἀναχωρήσεις καὶ ἐπίπλους, οὐκ ἐκ βραχέος καὶ περιγραπτοῦ ὁρμώμενοί τε καὶ καταίροντες, ἕξουσι. τό, τε ξύμπαν εἰπεῖν, οὐδενὶ [m] τρόπῳ. ἔφη, ἀρέσκειν, ἐν τῷ αὐτῷ ἔτι μένειν, ἀλλ' [n] ὀτιτάχιστα ἤδη, καὶ μὴ μέλλειν [o] ἐξανίστασθαι. καὶ ὁ Εὐρυμέδων αὐτῷ ταῦτα

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341.

[a] Που omittunt *Ar. C. Reg. Cass.* Aug. [b] Τὸ deest *Gr.* [c] Ἐπικηρυκευσι. Mosqu. [d] Μηδ' ἀπανίστασθαι *Ar. C. Reg. Cass.* Aug. [e] Hic verborum ordo: ταῖς γοῦν ναυσὶ θαρσήσει μᾶλλον ἢ πρότερον κρατηθείς. *F. Port.* Ταῖς γ' ἂν ναυσὶ *Reg. Cass.* Aug. et *Reg.* inter versus recenti manu γ' οὖν. [f] Προκαθῆσθαι *Ald. Flor. Bas. Dan. Gr.* προσκαθ. Aug. a corr. sed m. l. scr. προκαθῖσθαι. [g] Ὅπως οὖν, et mox εἰ δὲ δὴ *Cass.* ὅπως οὖν Aug. [h] Τε deest *Ar.* [i] Ἐπιπολλὰ *Cass.* Aug. [k] Τὰς *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass. Dan.* Aug. [l] Βλάψωσι *Reg.* [m] Τρόπῳ οἱ ἔφη *Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass.* Aug. [n] Ὅτι τάχιστα *Ar. C. Reg. Cass. Gr.* ἤδει mox Mosqu. et μέλειν, et infra μέλησις, uno λ, et deinde διεμέλησαν, c. extr. [o] Ἐξίστασθαι *Cl.* in marg.

quosdam illic esse, qui res illas in Atheniensium potestatem venire cuperent, et qui nuntios ad se mitterent, ne discederet; simul etiam *illud certo sciebat*, se classe saltem, *majorem* fidentiam habiturum, quam ante, quum *ab hoste* victus fuisset. Demosthenes vero nullo modo probabat ejus consilium de diutius in *urbis* obsidione perseverando. Quod si sine Atheniensium decreto exercitus non esset abducendus, at *in Sicilia* perstandum: dicebat, hoc ipsis esse faciendum, ita ut, castris *inde* motis, aut Thapsum, aut Catanam peterent, unde cum peditatu in varias *hostilis* agri partes sese converterent, et incursiones facerent, et res hostium diriperent, ac illis nocerent; et cum *suis* navibus in alto, nec in angustiis (quæ pro hostibus magis facerent) prœlia committerent, sed in aperto mari, ubi ex sua peritia fructum perciperent, et se recipiendi et *hostem* invadendi liberam facultatem haberent, non ex brevi præscriptoque *loci spatio in hostem* impressionem facientes, et *ad suas stationes ac portum* appellentes. In summa, nullo modo sibi placere dicebat, in eodem *loco* diutius manere; sed quam celerrime jam, et sine ulla cunctatione castris motis *illinc* abire. Eurymedon autem ipsius

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341.

ξυνηγόρευεν. ἀντιλέγοντος δὲ τοῦ Νικίου, ὄκνος τὶς καὶ μέλλησις [p] ἐνεγένετο, καὶ ἅμα [q] ὑπόνοια, μή τι [r] καὶ πλέον εἰδὼς ὁ Νικίας ἰσχυρίζηται. καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι τούτῳ τῷ τρόπῳ διεμέλλησάν τε καὶ κατὰ χώραν ἔμενον.

ν΄. Ὁ δὲ Γύλιππος καὶ ὁ Σικανὸς ἐν τούτῳ παρῆσαν ἐς τὰς Συρακούσας. ὁ μὲν Σικανὸς, ἁμαρτὼν τοῦ Ἀκράγαντος· (ἐν Γέλᾳ γὰρ ὄντος αὐτοῦ ἔτι, [s] ἡ τοῖς Συρακουσίοις στάσις ἐς [t] φιλίαν ἐξεπεπτώκει·) ὁ δὲ Γύλιππος ἄλλην τε στρατιὰν πολλὴν ἔχων [u] ἦλθεν ἀπὸ [x] τῆς Σικελίας, καὶ τοὺς ἐκ τῆς Πελοποννήσου τῷ ἦρος ἐν ταῖς ὁλκάσιν ὁπλίτας ἀποσταλέντας, ἀφικομένους ἀπὸ τῆς Λιβύης ἐς [y] Σελινοῦντα. [z] ἀπενεχθέντες γὰρ ἐς Λιβύην, καὶ δόντων Κυρηναίων τριήρεις δύο, καὶ τοῦ [a] πλοῦ ἡγεμόνας, καὶ ἐν τῷ παράπλῳ [b] Εὐεσπερίταις, πολιορκουμένοις ὑπὸ Λιβύων, ξυμμαχήσαντες, καὶ νικήσαντες τοὺς Λίβυς, καὶ αὐτόθεν παραπλεύσαντες ἐς [c] Νέαν πόλιν, [d] Καρχηδονιακὸν ἐμπόριον, ὅθεν πρὸς Σικελίαν ἐλάχιστον [e] δυοῖν ἡμερῶν καὶ νυκτὸς πλοῦς

[p] Ἐγίνετο *Reg.* Aug. *Cass.* et a prima manu *Gr.* ἀνεγίνετο Mosqu. [q] Ὑπόνοιά τις *Cl.* [r] Καὶ deest *Reg.* [s] Id est: ἡ πρότερον διὰ τοὺς Συρακουσίους ἐν τῇ πόλει γενομένη στάσις (ὅτι πολιτῶν οἱ μὲν τὰ τῶν Συρακουσίων ἐφρόνουν, οἱ δὲ τἀναντία ἔσπευδον) τότε πέπαυται καὶ ἐς φιλίαν περιέστη. *Æ. Port.* [t] Φίλια *Cass. Gr.* Aug. [u] Ἦλθεν deest *Gr.* [x] Τῆς non habet *Reg.* Mox ἐκ τῆς ante Πελοπ. d. Mosqu. [y] Σελινουντίους *Cass.* [z] Ἀπενεχθέντων *Marg. Ar. C. Cl. Reg. Cass. Dan.* Aug. [a] Πλοῦ γενομένου ἡγεμόνας *Gr.* Sed scriba, γενομένου, subscriptis punctis, delendum esse, significaverat. [b] Horum meminit *Pausanias* in Messenicis pag. 136. *Edit. Wechel.* Ἐσπερίταις *Gr.* Εὐεσπερίταις *Cass.* Aug. τὸ ἐσπερίταις Mosqu. [c] Vide *Strabonem* pag. 835. *Edit. Paris.* et *Scylacem* pag. 45. *Edit. Amstel. Huds.* [d] Καρχηδονικὸν *Ar. C. Reg.* [e] Δύο ἡμερῶν *Reg. Cass. Dan.* Aug. Mosqu. Δυοῖν ἡμέραιν *Gr.*

orationem comprobabat. Sed contradicente Nicia, segnities quædam et cunctatio innascebatur, simul etiam suspicio, ne Nicias, quod aliquid amplius *meliusque* nosset, quam cæteri, *hæc* affirmaret. Hunc in modum Athenienses quidem negligentiores facti sunt, et in *eodem* loco permanserunt.

50. Interea vero Gylippus et Sicanus Syracusas redierunt. Sicanus quidem infecto Agrigenti negotio; (nam cum adhuc Gelæ esset, illa seditio propter Syracusanos orta in amicitiam est conversa) Gylippus vero rediit, secum adducens cum alium magnum exercitum ex Sicilia *collectum*, tum etiam illos gravis armaturæ milites vere in onerariis navibus ex Peloponneso missos, ex Africa Selinuntem profectos. Cum enim in Africam delati fuissent, et duas triremes et navigationis duces a Cyrenæis datos accepissent, et in ipsa prætervectione Evesperitis, qui ab Afris obsidebantur, opem tulissent, Afrosque superassent, et illinc prætervecti Neapolim petiissent, Carthaginiense emporium, unde in Siciliam brevissimus est trajectus, duo-

ἀπέχει, καὶ ἀπ᾿ αὐτοῦ περαιωθέντες, ἀφίκοντο ἐς Σελινοῦντα. καὶ οἱ μὲν Συρακούσιοι εὐθὺς αὐτῶν ἐλθόντων παρεσκευάζοντο, ὡς ἐπιθησόμενοι κατ᾿ ἀμφότερα αὖθις τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ ναυσὶ καὶ πεζῷ. οἱ δὲ τῶν Ἀθηναίων στρατηγοὶ, ὁρῶντες στρατιάν τε ἄλλην προσγεγενημένην αὐτοῖς, καὶ τὰ ἑαυτῶν ἅμα οὐκ ἐπὶ τὸ βέλτιον χωροῦντα, ἀλλὰ [f] καθ᾿ ἡμέραν τοῖς πᾶσι χαλεπώτερον [g] ἴσχοντα, μάλιστα δὲ τῇ ἀσθενείᾳ τῶν ἀνθρώπων πιεζόμενα, [h] μετεμέλοντό τε πρότερον οὐκ ἀναστάντες· καὶ, ὡς αὐτοῖς [i] οὐδὲ ὁ Νικίας ἔτι ὁμοίως [k] ἠναντιοῦτο, ἀλλ᾿ ἢ, μὴ φανερῶς γε ἀξιῶν ψηφίζεσθαι, προεῖπον, ὡς [l] ἠδύναντο ἀδηλότατα, ἔκπλουν ἐκ τοῦ στρατοπέδου πᾶσι, καὶ παρασκευάσασθαι, ὅταν τὶς [m] σημήνῃ. καὶ, μελλόντων αὐτῶν, ἐπειδὴ ἕτοιμα ἦν, ἀποπλεῖν, ἡ σελήνη ἐκλείπει· ἐτύγχανε γὰρ πανσέληνος οὖσα. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι οἵ τε πλείους ἐπισχεῖν ἐκέλευον τοὺς στρατηγοὺς, [n] ἐνθύμιον ποιούμενοι, καὶ ὁ Νικίας ([o] ἦν γάρ τι καὶ ἄγαν θειασμῷ τε καὶ τῷ τοιούτῳ προσκείμενος,) [p] οὐδ᾿ ἂν διαβουλεύσασθαι ἔτι ἔφη,

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341.

Aug. 27.

[f] Καθημέραν *Cass.* Aug. Mosqu. [g] Ἰσχύοντα *Gr.* [h] Μετεμέλλ. Bas. [i] Οὐδὲ Νικίας *Gr.* [k] Ἠναντιοῦτο ἄλλο, εἰ μὴ φανερῶς γε ἀξιῶν μὴ ψηφίζεσθαι *Ar. C.* Ἐναντιοῦτο ἄλλο, εἰ μὴ *Cl.* Aug. qui et mox, μὴ ψηφίζ. c. neg. ἄλλο εἰ Mosqu. Scriptura *Codd. Ar. C.* etiam est in *Reg. Cass. Dan.* [l] Ἐδύναντο *Ald. Bas.* [m] Σημαίνει *Gr.* ὅτ᾿ ἂν τ. σημ. Aug. mox ὅτε πλείους Mosqu. [n] *Thucydides* dicit ἐνθύμιον ποιεῖσθαι pro, *in religionem vertere*: nimirum id significare volens, quod vulgo dicimus *facere scrupulum conscientiæ.* *Huds.* [o] Vide *Diodorum Sicul.* l. 13. pag. 337. *Edit. Steph.* pag. 143. *Ed. Rhodom.* et *Plutarchi* Niciam pag. 538. *Ed. Francof.* *Idem.* ἦν γάρ τοι Mosqu. [p] Id est: ἔφη οὐδ᾿ ἐάσειν ἂν ἔτι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ διαβουλεύσασθαι, ὅπως πρότερον πρ-

rum omnino dierum et unius noctis navigatione, et illinc *in Siciliam* trajecissent, Selinuntem pervenerunt. Cum autem isti *illuc* advenissent, Syracusani quidem confestim sese præparare cœperunt ad Athenienses utrinque, et navalibus et pedestribus copiis, rursus invadendos. Atheniensium vero duces, cum alium etiam exercitum ipsis *Syracusanis* accessisse viderent, et res suas non in melius progredi, sed quotidie ex omni parte pejus se habere, præcipue vero infirma hominum valetudine premi, pœnitebat, quod antea motis *inde* castris non abiissent; et cum ne Nicias quidem amplius æque, *ac ante*, ipsis adversaretur, sed tantum peteret, ne saltem aperte *profectio* decerneretur, omnibus *suis militibus* abitionem ex castris edixerunt, quam occultissime potuerunt, utque expediti forent, quum quis signum daret. Cum autem *res omnes jam* essent paratæ, cumque *jam* essent discessuri, luna defecit. Erat autem plenilunium. Atheniensium vero cum *alii* plerique rem eam pro ominosa habentes, duces ad subsistendum hortabantur, tum vero Nicias (erat enim alioqui rebus divinis, et hujusmodi nimium deditus) dixit, se ne

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341.

[p] πρὶν, ἃς οἱ μάντεις ἐξηγοῦντο, [q] τρὶς ἐννέα ἡμέρας μεῖναι, ὅπως ἂν πρότερον κινηθείη. καὶ τοῖς μὲν Ἀθηναίοις μελλήσασι, [r] διὰ τοῦτο ἡ μονὴ ἐγεγένητο.

να΄. Οἱ δὲ Συρακούσιοι, καὶ αὐτοὶ τοῦτο πυθόμενοι, πολλῷ μᾶλλον [s] ἐγηγερμένοι ἦσαν μὴ ἀνιέναι τὰ τῶν Ἀθηναίων, ὡς καὶ αὐτῶν κατεγνωκότων ἤδη μηκέτι κρεισσόνων εἶναι σφῶν μήτε [t] ταῖς ναυσὶ, μήτε τῷ πεζῷ· (οὐ γὰρ ἂν τὸν ἔκπλουν ἐπιβουλεῦσαι·) καὶ ἅμα, οὐ βουλόμενοι, αὐτοὺς, ἄλλοσέ ποι τῆς Σικελίας καθεζομένους, χαλεπωτέρους εἶναι προσπολεμεῖν, ἀλλ᾽, αὐτοῦ [u] ὡστάχιστα, [x] καὶ ἐν ᾧ σφίσι ξυμφέρει, ἀναγκάσαι αὐτοὺς ναυμαχεῖν. τὰς οὖν ναῦς ἐπλήρουν, [y] καὶ ἀνεπειρῶντο ἡμέρας, ὅσαι αὐτοῖς ἐδόκουν ἱκαναὶ
Aug. 28. [z] εἶναι. ἐπειδὴ δὲ καιρὸς ἦν, τῇ μὲν [a] προτεραίᾳ πρὸς τὰ τείχη τῶν Ἀθηναίων προσέβαλλον, καὶ, ἐπεξελθόντος μέρους τινὸς οὐ πολλοῦ καὶ τῶν ὁπλιτῶν καὶ τῶν ἱππέων [b] κατά τινας πύλας, [c] ἀπολαμβάνουσί τε τῶν

θείη (διαβουλεύσασθαι περὶ τοῦ ἔκπλου πρὶν) ἢ τρὶς ἐννέα ἡμέρας μεῖναι, ἃς οἱ μάντεις ἐξηγοῦντο. Vel, οὐδ᾽ ἂν ἔτι αὐτὸς διαβουλεύσασθαι ἔφη περὶ τοῦ ἐκεῖθεν κινεῖσθαι πρὶν ἢ ἐκεῖ μεῖναι τρὶς ἐννέα ἡμέρας, ἃς οἱ μάντεις ἐξηγοῦντο. *Æ. Port.* [p] Πρὶν ὡς οἱ *Marg. Ar. C. Cam. Flor. Reg. Cass.* Aug. Mosqu. [q] Τρεῖς *Ar. C.* [r] Διατοῦτο *Ald. Flor. Bas. Reg.* Aug. [s] Ἐπηρμένοι ἦσαν *Marg. Cam. Gr.*, Ἐγειγερμένοι ἦσαν *Ald. Flor. Bas.* Mox νιέναι p. ἀνιέναι Mosqu. [t] Ταῖς omittunt *Ar. C.* Aug. *Reg. Cass. Dan.* Mosqu. [u] Ὡς τάχιστα *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Cass. Gr.* [x] Κοινῷ σφίσι συμφέρει *Gr.* [y] Καὶ ἀνεπειρῶντο *Marg. Cam. Gr. Schol.* ἀνεπαύοντο Aug. [z] Εἶναι omittunt *Ar. C. Dan.* [a] Προτέρᾳ *Marg. Ar. C. Gr. Reg. Cass. Dan.* Aug. Mosqu. per correct. [b] Κατά τινας πύλας, ἀπολαμβάνουσί τε τῶν ὁπλιτῶν desunt in *Cod. C.* [c] Ὑπολαμβάνουσι *Cass.*

permissurum quidem amplius, ut de castris movendis deliberaretur, prius quam ter novem dies *ibi* mansissent, quos vates præcepissent. * Hac igitur de causa Athenienses, mora interposita, *illic* permanserunt.

51. Syracusani vero, cum hoc intellexissent, animis et ipsi multo magis erecti sunt ad Atheniensium fugam impediendam, quod vel ipsi *Athenienses* jam agnoscerent, se neque classe, neque peditatu, Syracusanis amplius superiores esse. Nec enim, furtivam abitionem molituros fuisse, *credebant*. Simul etiam quod nollent eos in aliquam aliam Siciliæ partem profectos, ibi considere, et oppugnatu difficiliores esse; sed illic primo quoque tempore, et in loco sibi commodo, ipsos ad prœlium navale committendum adigere *vellent*. Naves igitur instruere cœperunt, et aliquot dies, quot satis esse ipsis visi sunt, se exercuerunt. Postquam vero tempus opportunum advenit, priore quidem die ad Atheniensium munitiones accesserunt, easque oppugnare cœperunt: cumque quædam non magna manus, tam gravis armaturæ militum, quam equitum,

* Atque hæc cunctatis Atheniensibus causa moræ fuit. *Stephanus.* Huds.

ὁπλιτῶν τινάς, καὶ [d] τρεψάμενοι καταδιώκουσιν. οὔσης Bell.
δὲ στενῆς [e] τῆς ἐφόδου, οἱ Ἀθηναῖοι ἵππους τε ἑβδομή- Pelop. an. 19.
κοντα [f] ἀπολλύουσι, [g] καὶ τῶν ὁπλιτῶν οὐ πολλούς. Olymp. 91. 4.

νβ'. Καὶ ταύτῃ μὲν τῇ ἡμέρᾳ ἀπεχώρησεν [h] ἡ στρα- U. C. Varr.
τιὰ τῶν Συρακουσίων· τῇ δ' ὑστεραίᾳ, ταῖς [i] τε ναυσὶν 341.
ἐκπλέουσιν, οὔσαις [k] ἓξ καὶ ἑβδομήκοντα, καὶ τῷ πεζῷ Aug. 29.
ἅμα πρὸς [l] τὰ τείχη ἐχώρουν. οἱ δ' Ἀθηναῖοι ἀντανῆγον ναυσὶν [m] ἓξ καὶ ὀγδοήκοντα, καὶ προσμίξαντες [n] ἐναυμάχουν. καὶ τὸν Εὐρυμέδοντα, ἔχοντα τὸ δεξιὸν κέρας τῶν Ἀθηναίων, καὶ βουλόμενον [o] περικλείσασθαι τὰς ναῦς τῶν ἐναντίων, καὶ [p] ἐπεξαγαγόντα τῷ πλῷ πρὸς τὴν γῆν μᾶλλον, νικήσαντες οἱ Συρακούσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι τὸ μέσον πρῶτον τῶν Ἀθηναίων, ἀπολαμβάνουσι κἀκεῖνον [q] ἐν τῷ κοίλῳ καὶ μυχῷ τοῦ λιμένος, καὶ αὐτόν τε διαφθείρουσι, καὶ [r] τὰς μετ' αὐτοῦ ναῦς ἑπισπομένας· ἔπειτα [s] δὲ καὶ τὰς πάσας ναῦς ἤδη τῶν Ἀθηναίων κατεδίωκόν τε καὶ [t] ἐξεώθουν ἐς τὴν γῆν.

νγ'. Ὁ δὲ Γύλιππος, ὁρῶν τὰς ναῦς τῶν [u] πολεμίων

[d] Στρεψάμενοι *Ald. Flor. Gr.* [e] Τῆς ἰσόδου *Gr.* [f] Ἀπολλύασι *Gr.* ἀπολύουσι Mosqu. [g] Ὁπλίτας τε οὐ πολλοὺς *Marg. Cam.* [h] Ἡ στρατία τῶν Συρακουσσίων *Cass.* [i] Τε deest *Ar. C. Reg. Dan.* ὑστέρᾳ Mosqu. antea pro ὑστεραίᾳ. [k] Ἑβδομήκοντα καὶ τέσσαρες, ut refert *Diodorus Sic.* pag. 337. *Edit. Steph. Huds.* [l] Τὰ abest a *Gr.* [m] Ἓξ καὶ ἑβδομήκοντα *Reg.* [n] Occasionem prœlii recenset *Plutarchus* in Nicia pag. 539. *Huds.* [o] Περικλήσασθαι *Reg. Cass. Gr.* Aug. [p] Ἐξάγοντα *Marg. Ar. C.* Ἐξαγαγόντα *Cl.* Ἐξάγοντα *Reg. Cass. Dan.* Aug. Mosqu. [q] Πρὸς τὸν κόλπον τὸν Δάσκωνα καλούμενον *Diodor. Sic. Huds.* [r] Τὰς deest *Ar. C. Dan.* [s] Δὲ abest *Ar. C.* [t] Ἐξώθουν *Gr. Dan.* Mosqu. [u] Ἐναντίων Mosqu.

per quasdam portas eruptionem in eos fecisset, *Syracusani* nonnullos *illorum* gravis armaturæ milites intercepеrunt, et *cæteros* in fugam versos persequuti sunt. Quoniam autem via, qua incursio fiebat, erat angusta, Athenienses amiserunt septuaginta equites, et nonnullos gravis armaturæ milites.

52. Atque hoc quidem die Syracusanorum exercitus *illinc* se recepit. Postero vero die, cum sex et septuaginta navibus prodierunt, et cum peditatu simul ad *Atheniensium* munitiones perrexere. Athenienses vero cum sex et octoginta navibus obviam ipsis iverunt, et cum ad manus venissent, prœlium navale commiserunt. Et Eurymedontem (qui dextrum Atheniensium cornu tenebat, et adversariorum naves circumcludere volebat, ac *ideo* * navium agmen longa serie extenuatum produxerat propius terram) Syracusani sociique, cum medium Atheniensium *agmen* primum vicissent, ipsum quoque in concavo portus atque intimo ejus recessu interceperunt; et cum ipsum, tum etiam naves, quæ ipsum sequebantur, profligarunt. Deinde vero reliquam etiam Atheniensium classem jam persequi, et ad terram propellere cœperunt.

53. Gylippus vero, cernens ho-

* In eas laxiore ductu tetenderat propius terram. *Vallo.* Wass.

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341.

νικωμένας, καὶ ἔξω τῶν σταυρωμάτων καὶ τοῦ ἑαυτῶν στρατοπέδου καταφερομένας, βουλόμενος διαφθείρειν τοὺς ἐκβαίνοντας, καὶ τὰς ναῦς ῥᾷον τοὺς Συρακουσίους ἀφέλκειν τῆς γῆς, φιλίας οὔσης, παρεβοήθει ἐπὶ τὴν [u] χηλὴν, μέρος τι ἔχων τῆς στρατιᾶς. καὶ αὐτοὺς οἱ Τυρσηνοὶ (οὗτοι γὰρ ἐφύλασσον [x] τοῖς Ἀθηναίοις) [[y] ταύτῃ] ὁρῶντες ἀτάκτως προσφερομένους, ἐπεκβοηθήσαντες, καὶ προσπεσόντες τοῖς πρώτοις, τρέπουσι, καὶ ἐσβάλλουσιν ἐς τὴν λίμνην τὴν [z] Λυσιμέλειαν καλουμένην. ὕστερον δὲ, πλείονος ἤδη τοῦ στρατεύματος παρόντος τῶν Συρακουσίων [a] καὶ ξυμμάχων, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, ἐπιβοηθήσαντες, καὶ δείσαντες περὶ ταῖς ναυσὶν, ἐς μάχην τε κατέστησαν πρὸς αὐτοὺς, καὶ νικήσαντες [b] ἐπεδίωξαν, καὶ [c] ὁπλίτας τε πολλοὺς ἀπέκτειναν, καὶ τὰς ναῦς τὰς μὲν πολλὰς διέσωσάν τε καὶ ξυνήγαγον κατὰ τὸ στρατόπεδον, [d] δυοῖν δεούσας εἴκοσιν, ἃς οἱ

[u] Portus absolvuntur tribus partibus quoad eorum structuram, quorum una χηλὴ a Græcis, altera στόμα, tertia μυχὸς vocatur, ut ostendit *Pollux* Lib. 1. c. 9. Sect. 10. Χηλὴ opus est utrinque prominens in mare, quo vis ventorum fluctuumque coërcetur. *Scheffer*. de Mil. Nav. l. 3. c. 4. p. 211. Vide *Schol.* ad pag. 34. n. 7. *Huds.* [x] Τοὺς Ἀθηναίους, et inter versus τοῖς Ἀθηναίοις *Gr.* [y] Ταύτῃ omittunt *Ar. C. Cl. Reg. Cass.* Aug. Mosqu. qui et mox ἐκβοήσαντες pro ἐπεκβοηθήσ. [z] Hujus meminit *Theocritus* in Idyllio XVI. Vide *Cluverii* Sicil. Antiq. pag. 174. *Huds.* [a] Καὶ τῶν ξυμμάχων *C.* [b] Ἀπεδίωξαν, et supra, recenti manu, ἐπεδίωξαν *Reg.* ἀπεδίωξ. Mosqu. [c] Ὁπλίτας τε οὐ πολλοὺς *Marg. Ar. C. Cl. Gr. Cass.* Aug. Mosqu. [d] Δυοῖν δὲ δεούσαις εἴκοσιν οἱ Συρακούσιοι etc. legisse videtur *Valla*. Δεούσαις in *Codd. Mss. Huds.* Δυοῖν δὲ οὔσας εἴκ. ἃς οἱ Συρ. *Cass.* εἴκοσι Aug.

stium classem jam superari, et extra * vallum et sua castra proferri, cupiens eos profligare, qui *in terram* egrederentur, et efficere, † ut Syracusani naves facilius retraherent, quod ab amicis terra teneretur, ad portus crepidinem cum quadam copiarum parte accurrit, ut *suis* auxilium ferret. Hetrusci vero (Isti enim Atheniensium causa *illic* excubabant) cum ipsos hac incomposite contendentes animadvertissent, in eos eruptionem fecerunt, ut suis opem ferrent, et, impressione in primos facta, *eos* in fugam conjecerunt, et in paludem nomine Lysimeliam deturbarunt. Postea vero, cum major Syracusanorum sociorumque manus jam advenisset, ipsi quoque Athenienses, qui *suis* subsidio venerant, et qui *suis* navibus timebant, cum ipsis prœlium commiserunt, victosque persecuti sunt: et gravis armaturæ milites non multos intercfecerunt, et navium *suarum* majorem quidem partem conservarunt,

* Lignea septa. Huds.

† Ut Syracusani facilius naves a terra, quam sui tenerent, abstraherent. *Acacius.*

Συρακούσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἔλαβον αὐτῶν, καὶ τοὺς ἄνδρας πάντας ἀπέκτειναν· [e] καὶ ἐπὶ τὰς λοιπὰς, ἐμπρῆσαι βουλόμενοι, ὁλκάδα παλαιὰν κληματίδων καὶ δᾳδὸς γεμίσαντες, (ἦν γὰρ ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους [f] ὁ ἄνεμος οὔριος,) ἀφεῖσαν τὴν ναῦν, πῦρ ἐμβαλόντες. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, δείσαντες περὶ ταῖς ναυσὶν, ἀντεμηχανήσαντό [g] τε σβεστήρια κωλύματα, καὶ παύσαντες τὴν φλόγα, καὶ τὸ μὴ προσελθεῖν ἐγγὺς τὴν ὁλκάδα, τοῦ κινδύνου ἀπηλλάγησαν.

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341.

νδ'. Μετὰ δὲ τοῦτο οἱ Συρακούσιοι μὲν τῆς [h] τε ναυμαχίας τροπαῖον ἔστησαν, καὶ τῆς ἄνω τῆς πρὸς τῷ τείχει ἀπολήψεως τῶν ὁπλιτῶν, ὅθεν καὶ τοὺς ἵππους ἔλαβον· Ἀθηναῖοι δὲ, ἧς τε οἱ Τυρσηνοὶ τροπῆς ἐποιήσαντο τῶν πεζῶν ἐς τὴν λίμνην, καὶ ἧς αὐτοὶ τῷ ἄλλῳ στρατοπέδῳ.

νε'. Γεγενημένης δὲ τῆς νίκης τοῖς Συρακουσίοις λαμπρᾶς [i] ἤδη τοῦ ναυτικοῦ, (πρότερον μὲν γὰρ ἐφοβοῦντο τὰς [k] μετὰ [l] τοῦ Δημοσθένους ναῦς ἐπελθούσας·) οἱ μὲν Ἀθηναῖοι ἐν παντὶ δὴ ἀθυμίας ἦσαν, καὶ ὁ [m] παρά-

[e] Hic verborum ordo: καὶ γεμίσαντες ὁλκάδα etc. ἐμβαλόντες πῦρ ἀφεῖσαν τὴν ναῦν ἐπὶ τὰς λοιπὰς, etc. ἦν γὰρ ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους etc. *F. Port.* [f] Ὁ deest *Gr.* [g] Τε non habet *Gr.* [h] Τε abest Mosqu. qui et mox πρ. τὰ τείχη. [i] Ἤδη καὶ τοῦ ναυτικοῦ *Marg. Ar. C. Reg. Cass.* Aug. [k] Μετὰ omittit *Gr.* [l] Τοῦ deest *Reg.* [m] Vide *Scholiasten* Lib. I. Cap. 78. II, 85. et VII, 28. et *Suidam* in voce. *Huds.*

et in *sua* castra reduxerunt. * Sed earum duodeviginti Syracusani sociique ceperunt, omnesque viros interfecerunt. Et in cæteras, quas concremare cupiebant, navem onerariam vetustam, quam sarmentis ac tædis onerarant (erat autem ventus in Athenienses secundus;) igne injecto dimiserunt. Athenienses vero, *suæ* classi timentes, remedia ad ignem restinguendum idonea excogitarunt, restinctaque flamma, et impedito navis onerariæ cursu, ne propius *ad suas naves* accederet, hoc periculo sunt liberati.

54. Postea vero Syracusani quidem tropæum erexerunt, cum navalis victoriæ, tum gravis armaturæ militum prius ante munitiones interceptorum, unde etiam equos ceperunt. Athenienses vero *et ipsi tropæum erexerunt*, tum *Syracusani* peditatus ab Hetruscis fugati et in paludem compulsi, tum *reliquarum copiarum*, quas ipsi cum *suis* reliquis copiis *in fugam conjecerant*.

55. Cum autem Syracusani jam insignem victoriam navalem adepti fuissent, (prius enim reformidabant classem, quæ cum Demosthene advenerat) Athenienses maximum animi mœrorem omnibus ex rebus con-

* Præter duodeviginti, quas Syracusani sociique, cæsis propugnatoribus, ceperunt. *Acac.*

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341.

λογος [m] αὐτοῖς μέγας ἦν, πολὺ δὲ μείζων ἔτι τῆς [n] στρατιᾶς ὁ μετάμελος. πόλεσι γὰρ [o] ταύταις μόναις ἤδη [p] ὁμοιοτρόπως ἐπελθόντες, δημοκρατουμέναις τε, ὥσπερ καὶ αὐτοὶ, [q] καὶ ναῦς καὶ ἵππους καὶ [r] μεγέθη ἐχούσαις, οὐ δυνάμενοι ἐπενεγκεῖν [s] οὔτε ἐκ πολιτείας τι μεταβολῆς τὸ διάφορον αὐτοῖς, ᾧ [t] προσήγοντο ἂν, οὔτ᾽ ἐκ παρασκευῆς, πολλῷ [u] κρείσσους, [v] σφαλλόμενοι δὲ τὰ πλείω, [x] τά τε πρὸ [y] αὐτῶν ἠπόρουν, καὶ, [z] ἐπειδή γε ταῖς ναυσὶν ἐκρατήθησαν, ὃ οὐκ ἂν ᾤοντο, πολλῷ δὴ [a] μᾶλλον ἠθύμουν.

νϛ΄. Οἱ δὲ Συρακούσιοι τόν τε λιμένα εὐθὺς παρέπλεον ἀδεῶς, καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ διενοοῦντο [b] κλείσειν, ὅπως μηκέτι, μηδ᾽ εἰ βούλοιντο, λάθοιεν αὐτοὺς οἱ Ἀθηναῖοι ἐκπλεύσαντες. οὐ γὰρ περὶ τοῦ [c] αὐτοὶ σω-

[m] Αὐτῆς *Ar.* [n] Στρατείας cum *Æ. Porto aliisque* reponendum censeo. *Huds.* [o] Μόναις ταύταις *Reg.* [p] Ὁμοιοτρόποις *Ar. C. Cl. Gr. Ald. Bas. Reg. Cass. Dan.* Aug. [q] Καὶ ναυσὶ καὶ ἵπποις *Ar. C. Reg. Cass.* Aug. Mosqu. [r] Μεγέθει *Reg. Cass.* Aug. η inter vers. scr. [s] Οὔτ᾽ ἐκ *Ar. C. Reg. Gr.* Aug. [t] Προσηγάγοντο Mosqu. [u] Κρείσσους ὄντες *Cl.* in margine. [v] Σφαλόμενοι *Reg.* [x] Id est: καὶ διὰ τὰ πρὸ ἑαυτῶν, τῶν σφετέρων πραγμάτων χάριν, διὰ τὰ ἑαυτῶν πράγματα κακῶς ἔχοντα. Vel (si scribatur τά τε πρὸ αὐτῶν cum *Ar. C. Ald. Flor. Bas.*) τά τε πρὸ τούτων τῶν πραγμάτων, καὶ ἐν τοῖς πρὸ τούτων τῶν πραγμάτων, scil. πρὶν ἢ ἐς τοῦτο τῆς δυσπραγίας ἐλθεῖν, καὶ ἐπειδὴ etc. *Æ. Port.* [y] Αὐτῶν *Cl. Gr. Reg. Cass.* [z] Ἐπειδὴ καὶ ταῖς *Marg.* Ἐπειδή γε καὶ ταῖς *Ar. C. Reg. Cass.* Aug. [a] Μᾶλλον ἔτι ἠθύμουν *Marg.* Μᾶλλον ἔτι, sine ἠθύμουν, *Ar. C.* Ita etiam *Reg. Cass.* Mosqu. Aug. mox οἵ τε Συρ. Basil. [b] Κλῄσειν *Reg. Cass. Gr.* Aug. [c] Αὐτοὶ ἡσσηθῆναι *Marg.* 1. Αὐτοὺς ἡσσηθῆναι *Marg.* 2. Αὐτοὺς μὴ ἡσσηθῆναι *Ar. C.* Sic *Dan.* Αὐτοῦ σωθῆναι μόνον τὴν ἐπιμ. manu rec. inter versus scripto ἔτι *Reg.* Αὐτοῦ ὑσσωθῆναι μόνον τὴν ἐπιμ. *Cass.* ita plane et Aug. a m. 1. sed περὶ τοῦ αὐτοῦ μὴ ἡσσηθ. ex correct. αὐτοὺς σωθ. Mosqu.

ceperunt, * quod res longe aliter ipsis cecidisset, atque speraverant. Sed eos multo magis hujus expeditionis pœnitebat. Quod enim illis solis civitatibus bellum jam intulissent, quæ iisdem institutis uterentur, et quæ populari dominatu, ut et ipsi, regerentur, et quæ classem et equitatum et potentiam haberent, quod etiam nullum dissidium ex mutato reipublicæ statu inter ipsos excitare possent, quo eos sibi adjungerent, neque bellico apparatu, licet *illis* longe superiores *essent, eos subigere possent*, sed in plerisque rebus sui conatus infeliciter sibi cederent, † cum antea inopes erant consilii, tum vero, postquam navali prœlio superati sunt, (quod *sibi eventurum*, nunquam putassent,) multo magis animis consternatis esse cœperunt.

56. At Syracusani statim intrepide portum prætervecti, ejus quoque ostium claudere statuerunt; ne Athenienses, etiam si vellent, clam ipsis *illinc* exirent. Nec enim ipsi jam

* Et ut ea res præter omnem animi sententiam evenerat, sic multo magis ipsius expeditionis susceptæ pœnitebat. *Acac.* et *Hobbesius.*

† Cum antea rerum suarum soliciti etc. *Acacius.*

θῆναι μόνον ἔτι τὴν ἐπιμέλειαν ἐποιοῦντο, ἀλλὰ καὶ, ὅπως ἐκείνους κωλύσωσι· νομίζοντες, ὅπερ ἦν, ἀπό τε τῶν παρόντων πολὺ [d] σφῶν καθυπέρτερα [e] τὰ πράγματα εἶναι, καὶ, εἰ δύναιντο κρατῆσαι Ἀθηναίων τε καὶ τῶν ξυμμάχων καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν, καλὸν σφίσιν [f] ἐς τοὺς Ἕλληνας τὸ ἀγώνισμα φανεῖσθαι· τούς τε γὰρ ἄλλους Ἕλληνας εὐθὺς, τοὺς μὲν ἐλευθεροῦσθαι, τοὺς δὲ [g] φόβου ἀπολύεσθαι· οὐ γὰρ ἔτι [h] δυνατὴν ἔσεσθαι τὴν ὑπόλοιπον [i] Ἀθηναίων δύναμιν τὸν ὕστερον ἐπενεχθησόμενον πόλεμον ἐνεγκεῖν· καὶ αὐτοὶ, δόξαντες αὐτῶν αἴτιοι εἶναι, ὑπό τε τῶν ἄλλων ἀνθρώπων [k] καὶ τῶν ἔπειτα πολὺ θαυμασθήσεσθαι· καὶ ἦν δὲ [l] ἄξιος ὁ ἀγὼν, κατά τε ταῦτα, καὶ, ὅτι οὐχὶ Ἀθηναίων μόνον περιεγίγνοντο, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων πολλῶν [m] ξυμμάχων· καὶ οὐδ' αὐτοὶ αὖ μόνον, ἀλλὰ καὶ μετὰ τῶν [n] ξυμβοηθησάντων σφίσιν, ἡγεμόνες τε [o] γιγνόμενοι μετὰ Κορινθίων καὶ Λακεδαιμονίων, καὶ τὴν σφετέραν πόλιν [p] ἐμπαρασχόντες προκινδυνεῦσαί τε,

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341.

[d] Id est: τῶν Συρακουσίων. Æ. Port. [e] Τὰ deest Gr. [f] Ἐς τοὺς ἄλλους Ἕλληνας Gr. Sed librarius subscriptis punctis significavit, delendum esse ἄλλους. [g] Φόβῳ Reg. Cass. Aug. Mosqu. [h] Δυνατὸν Ar. [i] Τῶν Ἀθηναίων Cl. Cass. [k] Καὶ ὑπὸ τῶν ἔπειτα Cl. Reg. Cass. Aug. [l] Scil. ἀξιόλογος, καλός. Æ. Port. [m] πολλῶν d. Mosqu. Συμμάχων, et Cap. LVII. συνκτησόμενοι, συνδικασώσοντες, συγγένειαν, συνίσταντο Gr. [n] Ξυμβοηθησάντων Reg. [o] Γιγνόμενοι etc. Marg. Ald. Flor. Bas. Steph. 1. Γιγνόμενοι μετὰ τῶν Κορινθίων Ar. C. Γιγνόμενοι καὶ Κορινθίων Gr. γενόμενοι Aug. Mosqu. [p] Παρασχόντες Mosqu.

de salute tuenda tantum erant solliciti; sed etiam de ratione, qua illos impedirent, *ne salutem sibi parere possent.* Existimabant enim, (id quod erat,) præsentem rerum suarum statum longe meliorem esse, et, si Athenienses sociosque et terra et mari superare possent, præclarum sibi certamen hoc apud Græcos visum iri. Cæteros enim Græcos confestim, partim quidem servitute, partim vero metu liberatum iri. Reliquam enim Atheniensium potentiam nequaquam amplius satis virium habituram ad sustinendum bellum, quod *ipsis* postea inferretur. Se autem, quod horum auctores fuisse viderentur, cum apud cæteros mortales, tum etiam apud posteros magnæ admirationi futuros. Et profecto certamen illud præclarum erat futurum, cum his de causis, tum etiam, quod non solum Athenienses, sed etiam multos alios *eorum* socios superaturi essent. * Neque vero ipsi tantum, sed etiam una cum iis, qui auxilio ipsis venissent, quippe quod cum Corinthiis et Lacedæmoniis conjuncti duces se præstitissent, et suam urbem periculis objecissent, ac in navali prœlio

* Neque vero ipsi tantum *Syracusani ista cogitabant,* sed ii quoque, qui auxiliarium copiarum duces erant, Corinthiorum et Lacedæmoniorum, quod in primis, suas civitates periculis. etc. *Valla.*

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341.

καὶ τοῦ ναυτικοῦ μέγα μέρος [p] προκόψαντες. ἔθνη γὰρ πλεῖστα δὴ ἐπὶ μίαν πόλιν ταύτην [q] ξυνῆλθε, πλήν γε δὴ τοῦ ξύμπαντος λόγου τοῦ ἐν τῷδε τῷ πολέμῳ πρὸς τὴν Ἀθηναίων τε πόλιν καὶ Λακεδαιμονίων.

νζ΄. Τοσοίδε γὰρ [r] ἑκάτεροι ἐπὶ Σικελίαν τε καὶ περὶ Σικελίας, τοῖς μὲν ξυγκτησόμενοι τὴν [s] χώραν, τοῖς δὲ [t] ξυνδιασώσοντες, ἐπὶ Συρακούσας ἐπολέμησαν, οὐ κατὰ δίκην τι μᾶλλον, οὐδὲ κατὰ ξυγγένειαν, μετ' ἀλλήλων [u] στάντες, ἀλλ', ὡς ἑκάστοις τῆς ξυντυχίας ἢ κατὰ τὸ ξυμφέρον, [v] ἢ ἀνάγκης ἔσχον. Ἀθηναῖοι μὲν αὐτοὶ, Ἴωνες ἐπὶ Δωριέας Συρακουσίους [x] ἑκόντες ἦλθον· καὶ [y] αὐτοῖς τῇ αὐτῇ φωνῇ καὶ [z] νομίμοις ἔτι χρώμενοι Λήμνιοι, καὶ Ἴμβριοι, καὶ Αἰγινῆται, οἳ τότε Αἴγιναν εἶχον· καὶ ἔτι [a] Ἑστιαιεῖς, οἱ ἐν Εὐβοίᾳ [b] Ἑστίαιαν οἰκοῦντες, ἄποικοι ὄντες, ξυνεστράτευσαν. τῶν δὲ ἄλλων, οἱ μὲν ὑπήκοοι, οἱ δ' ἀπὸ ξυμμαχίας αὐτόνομοι,

[p] Οὐ μέγα μέρ. Mosqu. Προκάμψαντες *Dan.* [q] Ξυνῆλθον *Dan.* [r] Ἑκάτεροι omittit *Gr.* Mox τοὺς μὲν Aug. [s] Χώραν ἐλθόντες *Cam. Cl. Gr. Reg. Cass.* Mosqu. [t] Ξυνδιασώσαντες *Reg.* Bas. Aug. [u] Καταστάντες *Marg. Cam.* [v] Ἡ ἀνάγκη ἴσχεν *Reg.* Ἀνάγκη ἴσχεν etiam *Cass.* Aug. [x] Ἑκόντας Mosqu. [y] Αὐτοῖς omittunt *Ar. C. Dan.* [z] Τοῖς ante νομίμοις inter versus manu recenti *Reg.* [a] Ἑστιαιῆς *Cass.* Aug. [b] Ἑστιαίαν *Ar. C. Cl.* quo nomiue (ut notavit *Palmerius*) concordant omnes Geographi et Historici, nisi, quod aliquando Ἱστιαίαν vocat *Strabo*, et post eum *Alii*. Si quis putet, Ἑστίαν non debere sumi κυρίως, reputet secum, si ita intellexisset *Thucydides*, non scripsisset ἑστίαν οἰκοῦντες, sed ἑστίαν ἔχοντες. *Palm.* Exercit. p. 55. *Huds.* Ἑστίαιαν *Reg. Cass.* Aug. ἱστίαιν Mosqu. Ἑστιαίαν *Dan.*

rem magna ex parte promovissent. * Etenim plurimæ gentes adversus hanc unam urbem tunc confluxerant, excepta tamen tota illa multitudine, quæ in hoc bello vel ad Atheniensium vel ad Lacedæmoniorum urbem convenerat.

57. Utrique enim cum tot gentium copiis vel contra Siciliam vel pro Sicilia bellum ad Syracusas gesserunt; quorum alii quidem illuc se contulerunt, ut hos in illa regione subigenda juvarent, alii vero, ut cum illis *Siciliam* conservarent, neque propter aliquod *fœderis* jus potius, *quam ob aliam causam*, neque propter cognationem, vel has vel illas partes sequuti sunt; sed ut singuli vel casu, vel utilitate, vel necessitate, adducti fuerunt. Atque ipsi quidem Athenienses, qui erant Iones, Syracusanis, qui erant Dorienses, ultro bellum intulerunt; et cum ipsis eadem lingua et *iisdem* præterea institutis utentes, Lemnii, et Imbrii, et Æginetæ, qui tunc Æginam tenebant, *ad idem bellum adversus Syracusanos sunt profecti*: prætereà Hestiæenses, qui Hestiæam in Eubœa sitam incolunt, et qui *Atheniensium* sunt coloni, ejusdem militiæ socii fuerunt. Ad eandem etiam expeditionem cum illis iverunt alii, partim subditi, partim socii, qui

* Nam plurimæ quidem gentes ad hanc unam urbem convenerant. *Alii.*

[c] εἰσὶ δ' οἱ καὶ [d] μισθοφόροι, ξυνεστράτευον. καὶ τῶν μὲν ὑπηκόων καὶ φόρου ὑποτελῶν, Ἐρετριεῖς, καὶ Χαλκιδεῖς, καὶ [e] Στυρεῖς, καὶ Καρύστιοι, ἀπ' Εὐβοίας ἦσαν· ἀπὸ δὲ νήσων, [f] Κεῖοι, καὶ Ἄνδριοι, [g] καὶ Τήϊοι· ἐκ δ' Ἰωνίας, Μιλήσιοι, καὶ Σάμιοι, καὶ Χῖοι. τούτων Χῖοι οὐχ ὑποτελεῖς ὄντες φόρου, ναῦς δὲ παρέχοντες, αὐτόνομοι [h] ξυνέσποντο, καὶ [i] τοπλεῖστον Ἴωνες ὄντες οὗτοι πάντες, καὶ ἀπ' Ἀθηναίων, πλὴν Καρυστίων· οὗτοι δ' εἰσὶ Δρύοπες. [k] ὑπήκοοι δ' ὄντες, καὶ ἀνάγκῃ, ὅμως Ἴωνές τε ἐπὶ Δωριέας ἠκολούθουν. πρὸς δ' αὐτοῖς Αἰολεῖς, Μηθυμναῖοι μὲν ναυσὶ, καὶ οὐ φόρῳ ὑπήκοοι, Τενέδιοι δὲ καὶ Αἴνιοι, ὑποτελεῖς. οὗτοι δὲ Αἰολεῖς Αἰολεῦσι τοῖς [l] κτίσασι Βοιωτοῖς [m] μετὰ Συρακουσίων κατ' ἀνάγκην ἐμάχοντο· Πλαταιεῖς δὲ [n] καταντικρὺ Βοιωτοὶ Βοιωτοῖς μόνοι εἰκότως [o] κατ' ἔχθος· Ῥόδιοι δὲ καὶ Κυθήριοι, Δωριεῖς ἀμφότεροι. οἱ μὲν

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341.

[c] Εἰσὶ δὲ καὶ οἱ *Marg. Cam. Reg. Cass.* Aug. Εἰσὶ δὲ οἱ μισθοφόροι *Gr.* [d] Μισθοφόροι, μισθοῦ χάριν ἐπλοφοροῦντες, non μισθὸν τοῖς Ἀθηναίοις φέροντες καὶ τελοῦντες, ut volunt nonnulli. *Æ. Port.* μισθωμένοι Mosqu. [e] Στυρεῖς *Gr.* Στυρῆς Aug. et in rel. ῆ p. εῖ. ut infr. Αἰολῆς, Πλαταιῆς, Δωριῆς, rel. [f] Κῶοι *Ar. C. Dan.* Aug. Bas. [g] Καὶ deest *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Gr.* [h] Ξυνέσποντο, et supra, a recenti emendatione, ξυνέσποντο *Reg.* ξυνείποντο Mosqu. [i] Τὸ πλεῖστον *Ar. C. Ald. Bas. Reg. Cass.* Aug. *Gr.* [k] Hic verborum ordo: οὗτοι δὲ πάντες Ἴωνες ὄντες καὶ ὑπήκοοι, ὅμως καὶ ἀνάγκῃ ἐπὶ Δωριέας ἠκολούθουν, scil. τοῖς Ἀθηναίοις. *Æ. Port.* [l] Κτήσασι *C. Ald. Flor. Bas.* [m] Μετὰ τῶν Συρακουσίων *Ar. C.* Βοιωτοῖς μόνοι εἰκότως, præteritis, quæ in medio sunt, *Gr.* [n] Κατ' ἀντικρὺ *Reg. Cass.* Aug. [o] Κατὰ ἔχθος *Reg. Cass.* Aug. κατὰ τὸ ἔχθος Mosqu. Κατ' ἔχθραν *Dan.*

suis legibus vivebant, partim etiam mercede conducti. Atque ex subditis quidem et tributariis, Eretrienses, et Chalcidenses, et Styrenses, et Carystii, ex Eubœa erant: ex insulis vero, Cei, Andrii, et Teii: ex Ionia vero, Milesii, Samii, et Chii. Inter hos autem Chii, qui tributorum immunes erant, sed tantum navibus suppeditandis obnoxii, *illius belli* societatem liberi sequebantur; atque horum omnium plerique, præter Carystios, Iones sunt, et ab Atheniensibus *oriundi.* Hi vero *Carystii* sunt Dryopes. * Quamvis autem *isti omnes, exceptis Carystiis,* essent Iones, et *Atheniensium imperio* subjecti, tamen *eos* vel necessitate coacti contra Dorienses sequebantur. Præter hos autem, Æolenses: et Methymnæi quidem *Atheniensibus* parebant, sed naves tantum *illis* suppeditabant, nullum vero tributum pendebant; Tenedii vero et Ænii vectigales erant. Isti vero Æolenses cum Bœotis Æolensibus, et suarum coloniarum conditoribus, qui cum Syracusanis se conjunxerant, necessitate coacti pugnarunt. Platæenses vero inter Bœotos soli cum Bœotis palam, idque jure inimicitiarum *conflixerunt.* Rhodii vero et Cytherii, Do-

* Isti, etsi Iones, tamen adversus Dores ab Atheniensibus, quibus parebant, coacti sunt ipsos sequi. *Valla.* Hi omnes, quia subditi erant Ionesque, ob imperium adversus Dorienses secuti etc. *Acacius.*

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341.

Λακεδαιμονίων ἄποικοι Κυθήριοι, [p] ἐπὶ Λακεδαιμονίους τοὺς ἅμα Γυλίππῳ [q] μετὰ Ἀθηναίων ὅπλα ἔφερον· Ῥόδιοι δὲ, Ἀργεῖοι γένος, [r] Συρακουσίοις μὲν, Δωριεῦσι, Γελώοις δὲ καὶ ἀποίκοις ἑαυτῶν οὖσι, μετὰ Συρακουσίων στρατευομένοις ἠναγκάζοντο πολεμεῖν. τῶν τε περὶ Πελοπόννησον νησιωτῶν, Κεφαλλῆνες μὲν καὶ Ζακύνθιοι, αὐτόνομοι μὲν, κατὰ δὲ [s] τὸ νησιωτικὸν μᾶλλον κατειργόμενοι, ὅτι θαλάσσης [t] ἐκράτει Ἀθηναῖοι, ξυνείποντο. Κερκυραῖοι δὲ, οὐ μόνον [u] Δωριεῖς, ἀλλὰ καὶ Κορίνθιοι σαφῶς, ἐπὶ Κορινθίους τε καὶ Συρακουσίους, τῶν μὲν ἄποικοι ὄντες, τῶν δὲ ξυγγενεῖς, ἀνάγκῃ μὲν, ἐκ τοῦ εὐπρεποῦς, βουλήσει δὲ, κατὰ ἔχθος [v] τὸ Κορινθίων, οὐχ ἧσσον, εἵποντο. καὶ οἱ [x] Μεσσήνιοι [y] νῦν καλούμενοι ἐν Ναυπάκτῳ, καὶ ἐκ Πύλου, τότε ὑπ' Ἀθηναίων ἐχομένης, ἐς τὸν πόλεμον παρελήφθησαν.

[p] Ἐπὶ Λακεδαιμονίων *Dan.* [q] Μετὰ τῶν Ἀθηναίων *Ar. C.* Τῶν inter versus rec. manu *Reg.* [r] Συρακοσίοις Aug. Mox Πελοποννησιωτῶν Mosqu. pro Πελ. νησ. id. Κεφαλῆνες, uno λ. [s] Id est: διὰ τὸ νησιώτας εἶναι, καὶ τούτου χάριν μᾶλλον (ἢ οἱ ἠπειρῶται) κατείργεσθαι ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων τότε θαλασσοκρατούντων, ξυνείποντο αὐτοῖς. Vel, κατὰ τὸ νησιωτικὸν κατειργόμενοι, ὅτι θαλάσσης ἐκράτουν Ἀθηναῖοι, τοῖς Ἀθηναίοις μᾶλλον ἢ τοῖς Λακεδαιμονίοις ξυνείποντο. *Æ. Port.* [t] Ἐκράτουν οἱ Ἀθηναῖοι *Ar. C. Cl. Reg. Cass. Dan.* Aug. [u] Ῥοδιεῖς *Gr.* [v] Τὸ Κορινθίων *Marg. C.* atque ita in *Cod. Ar.* ex alicujus emendatione. *Huds. Reg. Cass. Dan.* τῶν Bas. [x] Μεσήνιοι etc. *Ar. C.* Mosqu. Naupacti incolæ ante adventum Messeniorum (qui a Lacedæmoniis pulsi patria ab Atheniensibus collocati erant in Naupacto) vocabantur Naupactii. Vide *Thucyd.* l. 1. p. 56. 57. et *Palmerii* Græciam Antiq. l. 4. c. 21. *Huds.* [y] Μὴν *Gr.*

rienses utrique: sed tamen Cytherii Lacedæmoniorum coloni, cum Atheniensibus contra Lacedæmonios, qui cum Gylippo erant, arma ferebant; Rhodii vero, qui ab Argivis erant oriundi, Syracusanis, qui Dorienses erant, quinetiam Gelois suis colonis, qui cum Syracusanis militabant, bellum facere cogebantur. Ex insularum vero incolis, qui circa Peloponnesum erant, Cephallenses et Zacynthii, liberi illi quidem, quia tamen insulas incolebant, et *ideo* ab Atheniensibus, qui maris imperium *tunc* obtinebant, magis coërcebantur, *quam qui sedes in locis mediterraneis habebant, illos inviti* sequebantur. At Corcyræi non solum Dorienses, sed etiam Corinthii, palam adversus Corinthios atque Syracusanos, quamvis illorum quidem essent coloni, horum vero cognati, * tamen necessitate quidem, quoad speciosam honestatis causam, *quam prætendebant, quod Leontinos in suas sedes restituere vellent,* sua vero sponte, propter odium, quo Corinthios prosequebantur, *Athenienses* non minus sequebantur, *quam alii.* Messenii quoque, qui nunc sic appellantur, et qui Naupactum incolunt, et *alii* ex Pylo, quæ tunc ab Atheniensibus te-

* Tamen hostes erant, tum officii gratia erga Athenienses, quibus parebant, tum libenter, propter odium Corinthiorum. *Valla.* Tamen sequebantur, coacti quidem, ut præ se ferebant; sed non minus sua sponte, quia Corinthios odio prosequebantur. *Steph.*

καὶ ἔτι Μεγαρέων φυγάδες οὐ πολλοὶ, [z] Μεγαρεῦσι Σελινουντίοις οὖσι κατὰ ξυμφορὰν ἐμάχοντο. [a] τῶν δὲ ἄλλων ἑκούσιος μᾶλλον ἡ στρατεία ἐγίγνετο ἤδη. Ἀργεῖοι [b] μὲν οὐ τῆς ξυμμαχίας ἕνεκα μᾶλλον, ἢ τῆς Λακεδαιμονίων τε ἔχθρας, καὶ τῆς [c] παραυτίκα [d] ἕκαστοι ἰδίας, Δωριεῖς ἐπὶ Δωριέας μετὰ Ἀθηναίων Ἰώνων ἠκολούθουν. Μαντινεῖς δὲ καὶ [e] ἄλλοι Ἀρκάδων μισθοφόροι, ἐπὶ τοὺς ἀεὶ πολεμίους σφίσιν ἀποδεικνυμένους ἰέναι εἰωθότες, καὶ τότε, τοὺς μετὰ [f] τῶν Κορινθίων ἐλθόντας Ἀρκάδας, οὐδὲν ἧσσον, διὰ κέρδος, ἡγούμενοι πολεμίους· Κρῆτες δὲ καὶ Αἰτωλοὶ, μισθῷ καὶ οὗτοι πεισθέντες. ξυνέβη [g] δὲ τοῖς Κρησὶ, τὴν Γέλαν Ῥοδίοις [h] ξυγκτίσαντας, μὴ ξὺν τοῖς ἀποίκοις, ἀλλ᾽ ἐπὶ τοὺς ἀποίκους, [i] ἄκοντας μετὰ μισθοῦ ἐλθεῖν. καὶ Ἀκαρνάνων τινὲς, ἅμα μὲν κέρδει, τὸ δὲ πλέον Δημοσθένους φιλίᾳ καὶ Ἀθηναίων εὐνοίᾳ, ξύμμαχοι ὄντες, ἐπεκούρησαν. καὶ οἵδε μὲν τῷ [k] Ἰονίῳ

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341.

[z] Vide *Thucyd.* l. 6. pag. 350. et *Cluverii* Siciliam Antiq. l. 1. c. 18. p. 226. *Huds.* [a] Τῶν δ' ἄλλων *Ar. Gr.* [b] Δὲ Mosqu. [c] Παρ' αὐτίκα *Reg.* Αὐτίκα, et supra παρ *Gr.* [d] Ἕκαστος ἰδίας δόξης ἐπὶ Δωρ. *Cam.* Ἑκ. ἰ. ὠφελείας *Cl.* in marg. [e] Ἄλλων *Ar.* antea Μαντινῆς Aug. [f] Τῶν omittunt *Ar. C. Reg. Cass.* Aug. [g] Δὲ deest *Ar.* [h] Ξυγκτίσαντας *Gr.* [i] Ἑκόντας legebat *Valla*; quo modo legendum censet *Æ. Port.* Mercede enim Cretenses militasse, constat, non igitur invitos. Accedit, quod paulo prius *Thucydides* eorum, quos deinceps recensiturus sit, militiam magis voluntariam fuisse, dixerit. *Acac.* [k] Ἰωνίῳ *Reg. Gr. Bas.*

nebatur, ad hoc bellum assumti fuerunt. Item Megarensium exsules non multi, cum Selinuntiis, qui Megarenses erant, propter *exsilii* calamitatem pugnarunt. Jam vero cæteri sua sponte potius, *quam necessitate coacti*, hanc expeditionem sunt sequuti. Argivi quidem non magis societatis gratia, quam propter suum in Lacedæmonios odium, et singuli propter privatum ac præsens *in aliquos odium*, Dorienses adversus Dorienses, sequuti sunt Athenienses, qui sunt Iones. Mantinei etiam et cæteri Arcades mercede conducti, qui semper *alias* hostibus, quicunque ipsis propositi fuissent, bellum inferre consueverant, tunc illos etiam Arcades, qui cum Corinthiis *in Siciliam* iverant, nibilo minus, *quam alios quoslibet*, lucri gratia hostium loco habuerunt. Cretenses etiam ac Ætoli, mercede et ipsi adducti, *cum Atheniensibus ad hoc bellum sunt profecti.* Accidit autem, ut Cretenses, qui cum Rhodiis Gelam condiderant, non a *suis* colonis starent; sed contra *suos* colonos, ultro, mercede allecti militarent. Acarnanum quoque nonnulli, cum lucri causa, tum vero multo magis propter amorem, quo Demosthenem, et propter benevolentiam, qua Athenienses (quorum socii erant) prosequebantur, *illis* auxilium tulerunt. Atque hi quidem intra sinus Ionii fines

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341.

κόλπῳ ὁριζόμενοι. Ἰταλιωτῶν δὲ, Θούριοι καὶ Μεταπόντιοι ἐν τοιαύταις ἀνάγκαις [i] τότε, [k] στασιωτικῶν καιρῶν κατειλημμένων, ξυνεστράτευον, καὶ [l] Σικελιωτῶν, Νάξιοι καὶ Καταναῖοι· βαρβάρων δὲ [m] Ἐγεσταῖοι, οἵπερ ἐπηγάγοντο [n] καὶ Σικελιωτῶν [o] τὸ πλέον, καὶ τῶν ἔξω Σικελίας. Τυρσηνῶν τέ τινες, κατὰ διαφορὰν Συρακοσίων, [p] καὶ Ἰάπυγες μισθοφόροι. τοσάδε μὲν μετὰ Ἀθηναίων [q] ἔθνη ἐστράτευον.

νη'. Συρακουσίοις δὲ ἀντεβοήθησαν [r] καὶ Καμαριναῖοι μὲν, ὅμοροι ὄντες, καὶ [s] Γελῷοι, [t] οἰκοῦντες μετ' αὐτούς. ἔπειτα, Ἀκραγαντίνων ἡσυχαζόντων, [u] ἐν τῷ ἐπέκεινα ἱδρυμένοι Σελινούντιοι. καὶ οἵδε μὲν τῆς Σικελίας τὸ πρὸς Λιβύην μέρος τετραμμένον νεμόμενοι. [x] Ἱμεραῖοι δὲ ἀπὸ τοῦ πρὸς [y] τὸν Τυρσηνικὸν πόντον μορίου, ἐν ᾧ καὶ μόνοι Ἕλληνες οἰκοῦσιν· οὗτοι δὲ καὶ [z] μόνοι ἐξ αὐτοῦ ἐβοήθησαν. καὶ Ἑλληνικὰ μὲν ἔθνη

[i] Τότε deest *Ar.* [k] Στασιαστικῶν *Marg.* 1. *Ar. C.* Στρατιωτικῶν *Marg.* 2. Sic et *Reg. Cass.* Στασιαστικῶν in margine rec. manu *Reg.* στρατιωτικῶν Aug. at inter vss. στασιαστικῶν. στρατιωτικῶν Mosqu. [l] Σιλιωτῶν Mosqu. et mox Σηλ. [m] Αἰγεσταῖοι *C.* Vide *Cluverii* Siciliam Antiq. l. 2. c. 3. p. 255. 256. *Huds.* [n] Καὶ Σικελῶν *Cl.* [o] Sic legit et distinguit *Fr. Port:* Τὸ πλέον. καὶ τῶν ἔξω Σικελίας τέ τινες. [p] Καὶ deest *Reg.* [q] Ἔθνη abest *Ar.* [r] Καὶ omittunt Aug. *Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass.* [s] Γελῷοι *Cass.* Aug. et ita semper. [t] Οἱ οἰκοῦντες *Gr.* [u] Id est: ἐν τῷ ἐπέκεινα μέρει, ἐν τῷ μέρει τῷ ἐπ' ἐκεῖνα τὰ χωρία, ἐν ἐκείνοις τοῖς χωρίοις ὄντι. *Æ. Port.* [x] Ἱμεραῖοι *Ar. C.* [y] Τὸν deest *Reg.* [z] Ἐξ αὐτοῦ μόνοι *Ar. C.* Aug.

habitabant. * Ex Italicis vero populis, qui hujusmodi temporum angustiis et reipublicæ seditione tunc intercepti fuerant, et Thurii et Metapontini, eandem militiam sunt sequuti: ex Siciliensibus vero, Naxii et Catanæi. Ex barbaris Egestæi, qui etiam bonam Siciliensium partem, et *multos* illorum, qui extra Siciliam *habitabant*, secum adduxerunt: Hetruscorum etiam nonnulli, propter inimicitias, quas cum Syracusanis gerebant, et Iapyges mercenarii. Atque tot quidem gentes cum Atheniensibus militarunt.

58. Vicissim autem Syracusanis opem tulerunt et Camarinæi, qui erant *illis* finitimi, et † Geloi, qui post hos habitabant. Deinde, Agrigentinis quiescentibus, ‡ Selinuntii, qui sedes in illis partibus habent. Atque hi quidem incolebant eam Siciliæ partem, quæ Africam versus spectat. Himeræi vero ab ea parte, quæ mare Tyrrhenum spectat, in qua etiam soli ex *omnibus* Græcis habitabant. Isti etiam, inquam, soli illinc *Syracusanis* auxilio venerunt. Atque tot quidem nominis Græci gentes, quæ in Sicilia sedes

* Ex Italicis vero Thurii et Metapontini, quum ad talem necessitatem redacta seditio esset, una militaverunt. *Intellige necessitatem, ut cogerentur ad partes transire et alterutris se adjungere; Aut, (cum Scholiaste,) Ut cogerentur ad merenda stipendia proficisci. Id enim videtur significare per* ἀνάγκας μισθοφορικάς. *Steph.*

† His proximi Geloi. *Acacius.* ‡ Iis ulteriores Selinuntii. *Idem.*

τῶν ἐν Σικελίᾳ τοσάδε, Δωριεῖς τε καὶ οἱ αὐτόνομοι Bell.
πάντες, ξυνεμάχουν· βαρβάρων δὲ, Σικελοὶ μόνοι, ὅσοι Pelop. an. 19.
[a] μὴ [b] ἀφέστασαν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους. τῶν δ' ἔξω Olymp. 91. 4.
Σικελίας Ἑλλήνων, Λακεδαιμόνιοι μὲν, ἡγεμόνα Σπαρ- U. C. Varr.
τιάτην παρεχόμενοι, Νεοδαμώδεις δὲ τοὺς ἄλλους, καὶ 341.
[c] Εἵλωτας· ([d] δύναται δὲ τὸ Νεοδαμῶδες, ἐλεύθερον ἤδη εἶναι·) Κορίνθιοι δὲ, καὶ ναυσὶ καὶ πεζῷ μόνοι παραγενόμενοι, καὶ Λευκάδιοι, καὶ [e] Ἀμπρακιῶται, κατὰ τὸ ξυγγενές. ἐκ δὲ Ἀρκαδίας, μισθοφόροι ὑπὸ Κορινθίων ἀποσταλέντες, καὶ Σικυώνιοι, ἀναγκαστοὶ στρατεύοντες· καὶ τῶν ἔξω Πελοποννήσου, Βοιωτοί. πρὸς δὲ τοὺς ἐπελθόντας τούτους οἱ Σικελιῶται αὐτοὶ πλῆθος πλέον κατὰ πάντα παρέσχοντο, ἅτε μεγάλας πόλεις οἰκοῦντες. καὶ γὰρ [f] ὁπλῖται πολλοὶ καὶ νῆες καὶ ἵπποι, καὶ ἄλλος ὅμιλος ἄφθονος [g] ξυνελέγη. καὶ πρὸς ἅπαντας αὖθις, ὡς εἰπεῖν, τοὺς ἄλλους, [h] Συρακουσίους αὐτοὶ πλείω ἐπορίσαντο, διὰ μέγεθος πόλεως, [i] καὶ ὅτι ἐν μεγίστῳ κινδύνῳ ἦσαν.

νθ'. Καὶ αἱ μὲν ἑκατέρων ἐπικουρίαι, τοσαίδε ξυν-

Mosqu. id. ante μόνοι. Ἐξ αὐτοῦ μόνου ex emendatione in *Cod. C.* Sic et *Dan.* Ἐξ αὐτοῦ μόνοι *Reg. Cass.* [a] Μὴ deest *C.* [b] Ἐφέστασαν *Reg.* [c] Εἴλωτας *Gr.* Aug. [d] Non dubitat *Æ. Port.* quin hæc verba, δύναται δὲ τὸ νεοδαμῶδες ἐλεύθερον ἤδη εἶναι, ex ora libri in textum irrepserint. De Neodamodibus vide *Var. Lect.* ad pag. 311. 331. *Huds.* Δύναται δὲ νεοδαμώδεις *Gr.* [e] Ἀμβρακιῶται *Cass. Gr.* Aug. [f] Ὁπλίται Mosqu. [g] Συνελέγη *Reg. Cass. Gr.* Aug. [h] Συρακούσιοι ex emendatione *Reg.* [i] Καὶ ὅτι ἐν μεγίστῳ κινδύνῳ ἦσαν omittunt *Gr. Ald. Flor. Bas. Steph.* I. κινδύνω Mosqu. et hoc et μεγ. sine (ι) subscr.

habebant, et Dorienses et omnes sui juris, in hoc bello *Syracusanos* adjuverunt: ex barbaris vero soli Siculi, quotquot defectione *a Syracusanis* facta ad Athenienses non transierant, *opem ipsis tulerunt.* Ex Græcis vero, qui sunt extra Siciliam, Lacedæmonii quidem *eos adjuverunt, ipsis* ducem Spartanum præbentes, militemque ex Neodamodibus et Helotibus. Isti autem Neodamodes jam liberi esse possent. Corinthii vero et classe et peditatu soli, et Leucadii, et Ambraciotæ, propter cognationem, *illuc* profecti. Ex Arcadia vero, mercenarii milites a Corinthiis missi, et Sicyonii coacti militiam illam sunt sequuti. Ex illis autem, qui sunt extra Peloponnesum, Bœoti. Sed ad istas adventitias copias ipsi Sicilienses omnium rerum, ad hoc bellum necessariarum, multitudinem *longe* majorem contulerunt, quippe qui magnas urbes incolerent. Etenim et multi gravis armaturæ milites, et naves, et equi, et alia maxima multitudo collecta fuit. Verum præ cæteris omnibus (ut ita loquar) ipsi Syracusani plus copiarum suppeditaverunt, *idque* propter urbis magnitudinem, et quod in proximo discrimine versabantur.

59. Atque hæc quidem fuerunt utrorumque auxilia *undique* colle-

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341.

ἐλέγησαν· καὶ τότε ἤδη πᾶσαι ἀμφοτέροις παρῆσαν, καὶ οὐκέτι οὐδὲν [i] οὐδετέροις [k] ἐπῆλθεν. οἵ τε οὖν Συρακούσιοι [l] καὶ οἱ ξύμμαχοι εἰκότως ἐνόμισαν καλὸν [m] ἀγώνισμα σφίσιν εἶναι, ἐπὶ τῇ γεγενημένῃ νίκῃ τῆς ναυμαχίας, ἑλεῖν τε τὸ στρατόπεδον ἅπαν τῶν Ἀθηναίων, τοσοῦτον ὄν, [n] καὶ μηδὲ [o] καθ' ἑκάτερα αὐτοὺς, μήτε διὰ θαλάσσης, μήτε τῷ πεζῷ, διαφυγεῖν. [p] ἔκλειον οὖν τόν τε λιμένα εὐθὺς τὸν μέγαν (ἔχοντα τὸ στόμα ὀκτὼ σταδίων μάλιστα,) τριήρεσι πλαγίαις, καὶ πλοίοις, καὶ ἀκάτοις, ἐπ' ἀγκυρῶν ὁρμίζοντες, καὶ τἄλλα, ἢν ἔτι ναυμαχεῖν οἱ Ἀθηναῖοι τολμήσωσι, παρεσκευάζοντο· καὶ ὀλίγον οὐδὲν ἐς οὐδὲν ἐπενόουν.

ξ'. [q] Τοῖς δὲ Ἀθηναίοις, τήν τε [r] ἀπόκλεισιν ὁρῶσι, καὶ τὴν ἄλλην διάνοιαν αὐτῶν [s] αἰσθομένοις, βουλευτέα ἐδόκει. καὶ ξυνελθόντες οἵ τε στρατηγοὶ καὶ οἱ [t] ταξίαρχοι, πρὸς τὴν παροῦσαν ἀπορίαν τῶν τε ἄλλων, καὶ, ὅτι τὰ ἐπιτήδεια οὔτε αὐτίκα ἔτι εἶχον, (προπέμψαντες γὰρ [u] ἐς Κατάνην, ὡς ἐκπλευσόμενοι, ἀπεῖπον, μὴ ἐπάγειν·) οὔτε [v] τὸ λοιπὸν ἔμελλον ἕξειν, εἰ μὴ ναυκρατή-

[i] Οὐδ' ἑτέροις *Gr.* [k] Ἀπῆλθεν *Cass.* Ἐπῆλθον *Gr.* [l] Καὶ οἱ ξύμμαχοι desiderantur in *Codd. Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass. Dan.* Aug. Mosqu. in hoc paulo post d. τὸ ante στόμα, sed suprascr. ab al. m. [m] Ἀγῶνα *Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass.* Aug. Mosqu. [n] Καὶ μὴ *Reg.* [o] Καθ' ἑκάτερα *Cl. Gr. Reg. Dan.* Καθεκάτερα *Cass.* [p] Ἔκληον *Reg. Gr.* Aug. et mox ἐπαγκυρῶν, uno voc. [q] Τοῖς δ' Ἀθηναίοις *Gr.* [r] Ἀπόκλησιν *Ald. Bas. Reg. Cass. Gr.* Aug. Mosqu. [s] Αἰσθανομένοις *C.* [t] Ταξίαρχος ὁ τῆς τάξεως ἀρχός. κατ' ἐξοχὴν δὲ, ὁ τῶν ἑκατὸν στρατιωτῶν ἀρχός. Vide *Suidam* in voce. *Huds.* ταξιάρχοι Aug. [u] Ἐς d. Mosqu. sed in marg. ab al. m. [v] Τὸ λοιπὸν *Ar. C. Cass. Gr.* Aug.

cta. Atque hæc omnia tunc utrisque præsto fuerunt, nec ullum præterea auxilium amplius aut ad hos aut ad illos venit. Syracusani igitur sociique merito præclarum certamen sibi propositum esse duxerunt, si, præter navalem victoriam, quam adepti fuerant, universum etiam Atheniensium exercitum, qui tantus esset, debellassent, et illos ab utraque parte, et mari et terra, effugere, prohibuissent. Itaque continuo magnum portum claudere cœperunt, qui octo ferme stadiorum ostium habebat, transversis triremibus, et navigiis, et scaphis, *eas* ancoris stabilientes. Et cætera, si Athenienses navale prœlium adhuc committere auderent, præparabant : * et in nullo quicquam parvum animo agitabant.

60. Athenienses autem, cum hanc *portus* obstructionem viderent, et cæteras illorum cogitationes cognoscerent, consultandum esse censuerunt. Quare duces et centuriones congregati, propter præsentes difficultates cum aliarum rerum, tum vero *præcipue*, quod nec in præsentia commeatus amplius haberent, (nam *nuntiis* Catanam præmissis, quod *illinc* discedere statuissent, *Catanæis* interdixerant, ne adveherent) nec in

* Nihil etiam parvum parvi fecerunt. *Valla.*

σουσιν, ἐβουλεύσαντο τὰ μὲν τείχη [x] τὰ ἄνω ἐκλιπεῖν, πρὸς δὲ αὐταῖς ταῖς ναυσὶν ἀπολαβόντες διατειχίσματί, ὅσον οἷόν τε ἐλάχιστον τοῖς τε σκεύεσι καὶ τοῖς [y] ἀσθενέσιν ἱκανὸν γενέσθαι, τοῦτο μὲν φρουρεῖν, ἀπὸ δὲ [z] τοῦ ἄλλου πεζοῦ τὰς ναῦς πάσας, ὅσαι ἦσαν [a] καὶ δυναταὶ καὶ ἀπλοώτεραι, πάντα τινὰ [b] ἐσβιβάζοντες, πληρῶσαι, καὶ, διαναυμαχήσαντες, ἢν μὲν [c] νικῶσιν, ἐς Κατάνην κομίζεσθαι, ἢν δὲ μὴ, ἐμπρήσαντες τὰς ναῦς, πεζῇ ξυνταξάμενοι ἀποχωρεῖν, ᾗ ἂν τάχιστα μέλλωσι τινὸς χωρίου [d] ἢ βαρβαρικοῦ ἢ Ἑλληνικοῦ [e] φιλίου, ἀντιλήψεσθαι. καὶ οἱ μὲν, ὡς ἔδοξεν αὐτοῖς ταῦτα, [f] καὶ ἐποίησαν. ἔκ τε γὰρ τῶν ἄνω τειχῶν ὑποκατέβησαν, καὶ τὰς ναῦς ἐπλήρωσαν πάσας, [g] ἀναγκάσαντες ἐσβαίνειν, ὅστις καὶ [h] ὁπωσοῦν ἐδόκει, ἡλικίας μετέχων, ἐπιτήδειος εἶναι. καὶ ξυνεπληρώθησαν νῆες αἱ πᾶσαι δέκα μάλιστα καὶ ἑκατόν· τοξότας τε ἐπ' αὐτὰς πολλοὺς καὶ ἀκοντιστὰς, [i] τῶν τε Ἀκαρνάνων καὶ τῶν ἄλλων ξένων, ἐσεβίβαζον· καὶ τἄλλα, ὡς οἷόν τ' ἦν ἐξ ἀναγκαίου τε καὶ τοιαύτης διανοίας, ἐπορί-

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341.

[x] Τῶν *Marg. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas.* [y] Ἀσθενέσι *Cass.* Aug. [z] Τοῦ deest *Reg.* [a] Id est: καὶ πλώϊμοι καὶ ἄπλοοι. *Æ. Port.* [b] Ἐσβιβάζοντες *Cl. Reg. Cass.* ἐσβιβάζοντες a corr. Aug. [c] Νικήσωσιν *Marg. Cam.* [d] Ἢ Ἑλληνικοῦ ἢ βαρβαρικοῦ *Gr.* [e] Φιλίου omittit *Gr.* mox ὡς ante ἔδοξ. d. Mosqu. [f] Καὶ deest *Cass.* [g] Ἀναγκάζοντες *Gr.* [h] Ὅπως οὖν *Cass.* Aug. [i] Τῶν τ' Ἀκαρνάνων *Gr.*

posterum habituri essent, nisi classe *Syracusanos* superarent, censuerunt, superiores munitiones esse deserendas, et locum aliquem prope ipsas naves occupandum, et munimento quam minimo possent concludendum, tantum quod ad utensilia et ægrotos capiendos satis esset, atque hoc quidem præsidio tuendum: reliquo vero peditatu naves omnes, tam eas, quæ ad navigationem essent idoneæ, quam eas, quæ non essent *idoneæ ad navigandum*, explendas, * ita ut quoslibet *in eas* imponerent: et navali prœlio commisso, si vincerent, Catanam se reciperent; sin secus, incensa classe, pedestri itinere, acie instructa abirent, qua parte celerrime locum aliquem, aut barbaricum aut Græcum, qui amicus esset, adipisci possent. Atque hi quidem, ut hæc ipsis *fieri* placuit, sic etiam *illico* fecerunt. Nam et ex superioribus munitionibus ad littus descenderunt, omnesque naves compleverunt; cunctis *eas* ingredi coactis, quicunque per ætatem quoquo modo *ad aliquem rei navalis usum* idonei esse videbantur. Universæ autem naves ad centum ac decem completæ fuerunt. Multos autem sagittarios et jaculatores, et Acarnanum, et aliorum peregrinorum, in eas imposuerunt; et cætera, prout ipsis, in eas angustias compulsis, et hujusmodi cogitationes habentibus, lice-

* Omnibus rebus in eas congestis. *Valla.*

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341.

σαντο. ὁ δὲ Νικίας, ἐπειδὴ τὰ πολλὰ ἕτοιμα ἦν, ὁρῶν καὶ τοὺς στρατιώτας τῷ τε, παρὰ τὸ εἰωθὸς, πολὺ ταῖς ναυσὶ κρατηθῆναι ἀθυμοῦντας, καὶ, διὰ τὴν τῶν ἐπιτηδείων σπάνιν, [k] ὡστάχιστα βουλομένους διακινδυνεύειν, ξυγκαλέσας ἅπαντας, [l] παρεκελεύσατο τότε πρῶτον, καὶ ἔλεξε [m] τοιάδε·

ξα΄. "ΑΝΔΡΕΣ [n] στρατιῶται [o] Ἀθηναίων τε καὶ τῶν ἄλλων ξυμμάχων, ὁ μὲν ἀγὼν ὁ μέλλων ὁμοίως κοινὸς ἅπασιν ἔσται, περί τε σωτηρίας καὶ πατρίδος ἑκάστοις οὐχ ἧσσον, ἢ τοῖς πολεμίοις. ἢν γὰρ κρατήσωμεν νῦν ταῖς ναυσὶν, [p] ἐστί τῳ τὴν ὑπάρχουσάν που οἰκείαν πόλιν ἐπιδεῖν. ἀθυμεῖν δὲ οὐ χρὴ, οὐδὲ πάσχειν, ὅπερ οἱ ἀπειρότατοι τῶν ἀνθρώπων, οἳ, τοῖς πρώτοις ἀγῶσι σφαλέντες, ἔπειτα [q] διαπαντὸς [r] τὴν ἐλπίδα τοῦ φόβου ὁμοίαν ταῖς ξυμφοραῖς ἔχουσιν. ἀλλ', ὅσοι τε Ἀθηναίων πάρεστε, πολλῶν ἤδη πολέμων ἔμπειροι ὄντες, καὶ ὅσοι τῶν ξυμμάχων, [s] ξυστρατευόμενοι ἀεὶ, μνήσθητε τῶν ἐν τοῖς πολέμοις παραλόγων, καὶ, τὸ τῆς τύχης κἂν μεθ' ἡμῶν, ἐλπίσαντες, στῆναι, καὶ, ὡς ἀναμαχούμενοι ἀξίως τοῦδε τοῦ πλήθους, ὅσον αὐτοὶ [t] ὑμῶν αὐτῶν ἐφορᾶτε, παρασκευάζεσθε."

[k] Ὡς τάχιστα *Ar. C. Ald. Flor. Bas.* [l] Παρεκελεύσατό τε *Reg. Cass.* Aug. παρεκέλευσα τότε Mosqu. [m] Τάδε *Marg. Cam.* [n] Στρατιῶται deest *Gr.* [o] Ἀθηναίων καὶ *Gr.* [p] Ἐστὶ τὸ, et mox μου οἰκείαν *Reg.* [q] Διὰ παντὸς *Ar. C. Gr.* [r] Id est: τὸν φόβον, per περιπλοκήν. *Fr. Port.* [s] Συστρατευόμενοι *Cass.* Aug. Mosqu. qui et bis καὶ aute ὅσοι. Ξυνστρατευόμενοι *Gr.* [t] Ἡμῶν *Reg.* Mosqu.

bat, compararunt. Nicias autem, rebus magna ex parte jam paratis, videns milites animo consternatos esse, quod præter solitum navali prœlio longe superati fuissent, et propter commeatuum inopiam velle siquam celerrime *belli fortunam* periclitari, omnes convocatos, tunc primum est adhortatus, et hæc verba fecit:

61. "MILITES Athenienses, et *vos* alii socii, certamen quidem, quod nobis est ineundum, omnibus pariter erit commune, et unicuique de salute et patria, non minus, quam hostibus *nostris, futurum est.* Nam si navali prœlio nunc vicerimus, suam cuique civitatem, ubicunque illa fuerit, revisere licebit. Sed animum abjicere non oportet, nec idem pati, quod imperitissimis hominibus accidere solet: qui, si primis in prœliis rem infeliciter gesserint, deinde similes calamitates perpetuo formidant. Sed quotquot Athenienses *hic* adestis, qui multorum bellorum notitiam habetis, et quotquot socii, qui *nostri* commilitones semper fuistis, estote memores, bellorum exitus incertos esse, et fortunam a nobis quoque staturam sperantes, ad iterum pugnandum vos præparate, prout decet tantam vestrum multitudinem, quantam vos ipsi videtis."

ξβ΄. "Ἃ δὲ ἀρωγὰ ἐνείδομεν ἐπὶ τῇ τοῦ λιμένος στενότητι, πρὸς τὸν μέλλοντα ὄχλον τῶν νεῶν ἔσεσθαι, καὶ πρὸς τὴν ἐκείνων ἐπὶ τῶν καταστρωμάτων παρασκευὴν, οἷς πρότερον ἐβλαπτόμεθα, πάντα καὶ ἡμῖν νῦν, ἐκ τῶν παρόντων, μετὰ τῶν κυβερνητῶν ἐσκεμμένα ἡτοίμασται. καὶ γὰρ τοξόται πολλοὶ καὶ ἀκοντισταὶ ἐπιβήσονται, καὶ ὄχλος, ᾧ, ναυμαχίαν μὲν ποιούμενοι ἐν πελάγει, οὐκ ἂν ἐχρώμεθα, διὰ τὸ βλάπτειν ἂν τὸ τῆς ἐπιστήμης τῇ βαρύτητι τῶν νεῶν· ἐν δὲ τῇ ἐνθάδε ἠναγκασμένῃ ἀπὸ τῶν νεῶν πεζομαχίᾳ [u] πρόσφορα ἔσται. [x] εὕρηται δ' [y] ἡμῖν, [z] ὅσα χρὴ ἀντιναυπηγεῖσθαι, καὶ [a] πρὸς τὰς τῶν ἐπωτίδων αὐτοῖς παχύτητας, [b] ᾧπερ μάλιστα ἐβλαπτόμεθα, [c] χειρῶν σιδηρῶν ἐπιβολαὶ, αἳ σχήσουσι τὴν πάλιν ἀνάκρουσιν τῆς προσπεσούσης νεὼς, ἢν τὰ ἐπὶ τούτοις οἱ [d] ἐπιβάται ὑπουργῶσιν. ἐς τοῦτο γὰρ δὴ ἠναγκάσμεθα, ὥστε πεζομαχεῖν ἀπὸ τῶν νεῶν. καὶ τὸ μήτε αὐτοὺς ἀνακρούεσθαι, μήτ' ἐκείνους ἐᾶν, ὠφέλιμον φαίνεται, ἄλλως τε, καὶ τῆς γῆς, πλὴν ὅσον ἂν ὁ πεζὸς ἡμῶν [e] ἐπέχῃ, πολεμίας οὔσης."

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341.

[u] Scil. ταῦτα, i. e. οἱ πολλοὶ τοξόται, καὶ ἀκοντισταὶ, καὶ ὁ ὄχλος ἡμῖν ἐπιτήδεια ἔσται. *Æ. Port.* [x] Εὕρηται δὲ ἡμῖν *Reg. Gr.* [y] Ὑμῖν *Cl.* [z] Ὅσα χρὴ ἀντιναυπηγεῖσθαι *Cam.* Ὅσα χρὴ ἀντιναυπηγῆσαι *Marg.* Ὅσα χρὴ *Cl. Gr.* ὅσα μὴ Aug. Ἀντιναυπηγῆσαι *Gr.* [a] Πρὸς τὰς ἀπωτίδων *Dan.* [b] Ὅπερ *Reg.* [c] Hisce non hostes perimebant, navem vero ita alligabant navi, ut cominus congredi, et si occasio foret, in alterius navem transmeare possent. Vide *Schefferi* Militiam Naval. p. 164. *Huds.* [d] De Epibatis vide *Eundem*, l. 2. c. 3. p. 103. *Idem.* [e] Ἐπίχῃ *Reg. Cass.* Aug. Mosqu. qui et mox δυνήσησθε p. δύνησθε, c. 63. init.

62. "Quæ autem in his portus angustiis nobis profutura cognovimus, adversus futuram navium turbam, et adversus illorum apparatum *ac milites* in navium tabulatis *futuros*, unde prius damno fuimus affecti, hæc etiam omnia nunc, pro præsenti rerum facultate, cum gubernatoribus excogitavimus atque paravimus. Nam sagittarii multi et jaculatores *in naves* adscendent, et multitudo, qua, si navale prœlium in alto committeremus, non uteremur, quia navium onus rei nauticæ disciplinam impediret. Sed hic in pedestri prœlio, quod ex navibus committere cogemur, utilis erit. Præterea excogitavimus etiam *remedia*, quæ adversus *naves hostiles* in navibus ædificandis erant paranda, et adversus epotidum crassitudinem (quod præcipue obfuit,) ferreas manus *comparavimus*, quas *illorum navibus* injiciemus, quæ navem *hostilem*, quum invaserit, retinebunt, ne retro se recipiat, si modo vectores, quæ postea requiruntur, exsequantur. In eam enim necessitatem jam sumus compulsi, ut pedestre prœlium ex navibus committere cogamur. Hoc autem *nobis* utile esse constat, ut neque ipsi *ab hostili classe* resiliamus, neque illos *a nostra resilire* permittamus: præsertim quod terra sit hostilis, præter eam, quam noster peditatus obtinuerit."

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341.

ξγʹ. "Ὧν χρὴ μεμνημένους, διαμάχεσθαι, ὅσον ἂν δύνησθε, καὶ μὴ ἐξωθεῖσθαι ἐς αὐτήν· ἀλλὰ, ξυμπεσούσης νηῒ νεὼς, μὴ πρότερον [e] ἄξιον ἀπολύεσθαι, [f] ἢν μὴ τοὺς ἀπὸ τοῦ πολεμίου καταστρώματος ὁπλίτας ἀπαράξητε. καὶ ταῦτα τοῖς ὁπλίταις οὐχ ἧσσον τῶν ναυτῶν παρακελεύομαι, ὅσῳ τῶν ἄνωθεν μᾶλλον τὸ ἔργον τοῦτο. ὑπάρχει δ' ὑμῖν ἔτι νῦν γε [g] τὰ πλείω τῷ πεζῷ ἐπικρατεῖν. τοῖς δὲ ναύταις παραινῶ, καὶ [h] ἐν τῷ αὐτῷ τῷδε καὶ δέομαι, μὴ ἐκπεπλῆχθαί τι ταῖς [i] ξυμφοραῖς ἄγαν, τήν τε παρασκευὴν ἀπὸ τῶν καταστρωμάτων βελτίω νῦν ἔχοντας, καὶ τὰς ναῦς πλείους· ἐκείνην τε τὴν ἡδονὴν ἐνθυμεῖσθαι, ὡς ἀξία ἐστὶ [k] διασώσασθαι, [l] οἳ τέως, Ἀθηναῖοι νομιζόμενοι καὶ μὴ ὄντες ὑμῶν, τῆς τε φωνῆς τῇ ἐπιστήμῃ, καὶ τῶν τρόπων τῇ μιμήσει ἐθαυμάζεσθε κατὰ τὴν Ἑλλάδα, καὶ τῆς ἀρχῆς τῆς ἡμετέρας οὐκ ἔλασσον κατὰ τὸ ὠφελεῖσθαι, ἔς τε τὸ φοβερὸν τοῖς ὑπηκόοις, [m] καὶ τὸ μὴ ἀδικεῖσθαι, πολὺ [n] πλεῖον μετείχετε. [o] ὥστε, κοινωνοὶ μόνοι ἐλευθέρως ἡμῖν τῆς ἀρχῆς ὄντες, δικαίως [p] ἂν αὐτὴν

[e] Ἀξιοῦν *Gr.* [f] Ἢ τοὺς *Cl. Gr.* Aug. Ἢν τοὺς *Cass.* [g] Τὰ πλείω *Ar. C. Bas. Reg. Cass. Gr.* νῦν πλείω Mosqu. [h] Id est: ἅμα. *Æ. Port.* [i] Συμφορ. Aug. [k] Διασώζεσθαι *Gr.* [l] Οἵ τε ὡς *Marg. Ar. C. Bar. Cl. Ald. Flor. Bas.* [m] Καὶ τὸ ἀδικεῖσθαι *Bar. Ald. Bas.* Καὶ τὸ διακεῖσθαι *Ar. C. Dan.* Καὶ τὸ ἀδικεῖσθαι *Reg. Cass. Gr.* Aug. [n] Πλείω *Ar. C. Dan.* [o] Ὡς κοινωνοὶ *Reg.* [p] Ἂν deest *Reg.*

63. "Quorum *vos* memores oportet totis viribus constanter pugnare, nec *sinere vos* ad eam propelli, sed quum navis cum navi confligere cœperit, *existimare,* non decere prius *ab hostibus* dirimi, quam de hostili tabulato milites deturbaritis. Atque ad hæc non minus milites, quam nautas, adhortor, *atque eo quidem magis,* quo magis eorum, qui desuper pugnant, hoc officium est. Quinetiam in vobis situm est, nunc quoque magnam victoriæ partem peditatu consequi. Nautas vero adhortor, quinetiam simul obsecro, ne propter clades acceptas animo nimis consternato sitis; tum quia firmiorem apparatum ex tabulatis, tum etiam quia plures naves nunc habetis. Præterea *oportet vos* considerare, quam operæ pretium sit, illam voluptatem *a vobis* conservari, quotquot de vobis antea pro Atheniensibus, quamvis non essetis *Athenienses,* habebamini, et cum ob *nostræ* linguæ peritiam, tum ob institutorum imitationem, apud *omnem* Græciam suspiciebamini, et quod attinet ad utilitates, *quæ ex imperio percipi solent,* imperii nostri participes eratis non minus, *quam nos indigenæ,* imo vero multo magis, tum quod * populis imperio nostro subjectis terrorem incuteretis, tum etiam, quod *ab aliis* non læderemini. Itaque cum soli, idque libere, socii sitis imperii nostri, merito, nunc illud ne prodatis, *cavere debetis.* Et, con-

* Terrori essetis subditis vestris etc. *Valla.*

νῦν μὴ [q] καταπροδίδοιτε. καταφρονήσαντες δὲ Κορινθίων τε, οὓς πολλάκις νενικήκατε, καὶ Σικελιωτῶν, ὧν οὐδ' ἀντιστῆναι οὐδεὶς, ἕως ἤκμαζε τὸ ναυτικὸν, ἡμῖν [r] ἠξίωσεν, ἀμύνασθε αὐτοὺς, καὶ δείξατε, ὅτι καὶ [s] μετὰ ἀσθενείας καὶ ξυμφορῶν ἡ [t] ὑμετέρα ἐπιστήμη κρείσσων ἐστὶν [u] ἑτέρας εὐτυχούσης ῥώμης."

Bell: Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U.C. Varr. 341.

ξδ'. "Τούς τε Ἀθηναίους [v] ὑμῶν πάλιν αὖ καὶ τάδε ὑπομιμνήσκω, ὅτι οὔτε ναῦς ἐν τοῖν νεωσοίκοις ἄλλας [x] ὁμοίας ταῖσδε, οὔτε ὁπλιτῶν ἡλικίαν, ὑπελίπετε. εἴτε ξυμβήσεταί τι ἄλλο, ἢ τὸ κρατεῖν, ὑμῖν, τούς τε ἐνθάδε πολεμίους εὐθὺς [y] ἐπ' ἐκεῖνα [z] πλευσουμένους, καὶ τοὺς ἐκεῖ ὑπολοίπους ἡμῶν ἀδυνάτους ἐσομένους τούς τε αὐτοῦ καὶ τοὺς ἐπελθόντας ἀμύνασθαι. καὶ οἱ μὲν ἂν ὑπὸ Συρακουσίοις εὐθὺς [a] γίγνοισθε, οἷς, αὐτοὶ ἴστε, οἵᾳ γνώμῃ ἐπήλθετε· [b] οἱ δ' ἐκεῖ, ὑπὸ Λακεδαιμονίοις. ὥστε, ἐν ἑνὶ τῷδε ὑπὲρ ἀμφοτέρων ἀγῶνι καθεστῶτες, καρτερήσατε, εἴπερ ποτὲ, καὶ ἐνθυμεῖσθε καθ' ἑκάστους τε καὶ [c] ξύμπαντες, ὅτι οἱ ἐν

[q] Καταπροδίδοτε Bar. Ald. Flor. Bas. Aug. καταπροδιδοίτε Mosqu. Καταπροδοίητε Ar. C. Dan. Καταπροδίδοτε Reg. Cass. Gr. μὴ om. Aug. a m. rec. add. [r] Ἠξίωσε Gr. Antea ἠκμάζετο Bas. p. ἤκμαζε τὸ ν. [s] Μετ' ἀσθενείας Ar. C. Reg. Cass. Aug. [t] Ἡμετέρα inter versus manu recenti Cass. [u] Εὐτυχούσης ἑτέρας Mosqu. Reg. ἐντυχούσ. Aug. Sed a corr. εὐτ. [v] Ἡμῶν Ar. C. Bar. Cl. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass. Gr. Aug. [x] Ὅμοιας Mosqu. [y] Ἐπέκεινα Bar. Ald. Flor. Bas. Videtur autem hic dure (sicut alibi) neutrum pro masculino usurpavisse, quum ἐκεῖνα non possit νεωσοίκοις, quod masculinum est, referre. Ἐπ' ἐκεῖνα, scil. τὰ τῆς ἡμετέρας χώρας μέρη. Æ. Port. Ἐπέκεινα Gr. [z] Πλευσομένους Reg. Aug. [a] Γίνοισθε Ar. C. Dan. Paullo post Συρακουσίους Bas. qui et ἀπήλθετε p. ἐπήλθ. [b] Οἱ δὲ ἐκεῖ Ar. C. Reg. Cass. Aug. Mosqu. [c] Ξύμπαντας Reg.

temtis Corinthiis, quos sæpe superastis, et Siciliensibus, quorum nullus, quamdiu *nostra* classis vigebat, nobis resistere est ausus, eos propulsate, et declarate, vestram scientiam, vel cum imbecillitate et calamitatibus conjunctam, aliorum robore, quod secunda fortuna utitur, potentiorem esse."

64. "Rursus illis de vobis, qui sunt Athenienses, hæc in memoriam redigo, neque naves alias his similes in navalibus, neque militum juventutem a vobis *domi* relictam esse. Et, si quid aliud, quam victoria, vobis contingat, et hostes, qui hic sunt, protinus illuc navigaturos, et qui de nobis illic sunt reliqui, nequaquam satis virium habituros ad propulsandos et eos, qui illic *jam* sunt, et eos, qui præterea *hinc adversus ipsos* venient. Et vos quidem, *qui hic estis*, in Syracusanorum potestatem confestim venietis, contra quos qua mente veneritis, vos ipsi *probe* nostis: qui vero illic sunt, in Lacedæmoniorum *potestatem venient*. Quare, cum in hoc uno certamine pro utrisque, *tam pro vobis ipsis, quam pro cæteris, qui sunt domi*, constituri sitis, fortiter, si unquam alias, *hosti* resistite, et singuli et

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341.

ταῖς ναυσὶν ὑμῶν νῦν ἐσόμενοι, καὶ πεζοὶ τοῖς Ἀθηναίοις εἰσὶ καὶ νῆες, καὶ [d] ἡ ὑπόλοιπος πόλις, καὶ τὸ μέγα ὄνομα τῶν [e] Ἀθηνῶν· [f] περὶ ὧν, εἴ τις τι [g] ἕτερος ἑτέρου προφέρει ἢ ἐπιστήμῃ, ἢ εὐψυχίᾳ, οὐκ ἂν ἐν ἄλλῳ μᾶλλον καιρῷ ἀποδειξάμενος, αὐτός τε [h] αὑτῷ ὠφέλιμος γένοιτο, καὶ τοῖς ξύμπασι σωτήριος."

ξε΄. Ὁ μὲν Νικίας, τοσαῦτα παρακελευσάμενος, εὐθὺς [i] ἐκέλευε πληροῦν τὰς ναῦς. τῷ δὲ Γυλίππῳ καὶ τοῖς Συρακουσίοις παρῆν μὲν αἰσθάνεσθαι, [k] ὁρῶσι καὶ αὐτὴν τὴν παρασκευὴν, ὅτι ναυμαχήσουσιν οἱ Ἀθηναῖοι· προηγγέλθη [l] δὲ αὐτοῖς καὶ ἡ [m] ἐπιβουλὴ τῶν σιδηρῶν χειρῶν. καὶ πρός τε τἄλλα [n] ἐξηρτύσαντο, ὡς ἕκαστα, καὶ πρὸς τοῦτο. τὰς γὰρ πρῴρας καὶ [o] τῆς νεὼς ἄνω [p] ἐπὶ πολὺ κατεβύρσωσαν, ὅπως ἂν ἀπολισθάνοι καὶ μὴ ἔχοι ἀντιλαβὴν ἡ χεὶρ ἐπιβαλλομένη. καὶ, ἐπειδὴ πάντα ἕτοιμα ἦν, [q] παρεκελεύσαντο ἐκείνοις οἵ τε στρατηγοὶ [r] καὶ Γύλιππος, καὶ ἔλεξαν τοιάδε·

[d] Ἡ omittunt *Ar. C. Reg. Cass.* Aug. [e] Ἀθηναίων *Dan.* [f] Καὶ περὶ etc. *C.* [g] Ἔροιτα et supra ἔροιτο *Dan.* ἕτερος d. Mosqu. [h] Αὐτῷ *Ar. C. Bar. Gr. Ald. Flor. Bas. Cass.* Aug. [i] Ἐκέλευσε *Dan.* [k] Ὁρῶσι δὲ καὶ *Ar. C. Dan.* [l] Δ' αὐτοῖς *Ar. C. Reg. Cass. Gr.* Aug. Mosqu. [m] Ἐπιβολὴ τῶν σιδηρῶν etc. *C.* atque ita legisse videntur *Schol.* et *Valla.* Πρὸς δὲ τὰς ἐπιβολὰς αὐτῶν ἀντεσοφίζοντο, βύρσας προσηλοῦντες πρὸς τὰ τειχίσματα τῶν νεῶν, ὅπως ὁ σίδηρος ὀλισθάνῃ, πρὸς τὸ ἀντίτυπον ἀντιλαβὴν οὐκ ἔχων. *Jul. Pollux. Huds.* Ἐπιβολὴ *Reg. Cass.* Aug. [n] Ἐξηρτήσαντο *Cass.* [o] Τῆς νεὼς τὰ ἄνω *C.* [p] Ἐπιπολὺ *Bar. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg. Cass.* Aug. Paullo post ἀντιλαβεῖν *Cass.* mox καὶ ὅπως Mosqu. et infr. ἐπιβαλομένη. [q] Παρεκελεύσαντο ἐπ' ἐκείνοις *Bar. Ald. Flor. Bas. Gr.* [r] Καὶ ὁ Γύλιππος *C. Gr.*

universi vobiscum reputate, * ex vobis, qui naves mox conscendetis, Atheniensium *omnem* peditatum, et classem, et *urbem, et* reliquam civitatem, et magnum illud Athenarum nomen omnino pendere. Pro quibus, si qua in re alius alii præstat, vel scientia vel animi præstantia, is nunquam alias opportunius sese ostentaverit, *quo* et sibi ipsi utilis fuerit, et universis salutaris."

65. Nicias igitur, his *suos* adhortatus, statim imperavit, ut naves conscenderent. Gylippo autem et Syracusanis, quippe quod ipsum etiam *hostium* apparatum cernerent, præsentire quidem licebat, Athenienses navale prœlium inituros esse; sed certiores facti sunt etiam de ferreis manibus, quas navibus injicere statuerant. Et cum adversus cætera omnia *illorum inventa,* tum etiam adversus hoc, remedia excogitata præpararunt. Nam proras et superiores navium partes coriis longe lateque contexerunt, ut manus injecta laberetur, nec quicquam nancisceretur, quod apprehenderet. Postquam autem omnia præparata fuerunt, duces *eorum* ac Gylippus eos adhortati sunt, et hanc orationem *apud eos* habuerunt.

* Quod in his navibus futuræ sunt terrestres Atheniensium navalesque copiæ, et reliqua civitas, et magnum nomen Athenarum. *Acacius.*

ξϛʹ. "ΟΤΙ μὲν καλὰ τὰ προειργασμένα, καὶ ὑπὲρ καλῶν τῶν μελλόντων ὁ ἀγὼν ἔσται, ὦ Συρακούσιοι [s] καὶ ξύμμαχοι, οἵ τε πολλοὶ δοκεῖτε [t] ἡμῖν εἰδέναι· οὐδὲ γὰρ [u] ἂν οὕτως αὐτῶν προθύμως ἀντελάβεσθε· καὶ, εἴ τις μὴ [v] ἐπὶ ὅσον [w] δεῖ, ᾔσθηται, σημανοῦμεν. Ἀθηναίους γὰρ, [x] ἐς τὴν χώραν τήνδε ἐλθόντας, πρῶτον μὲν ἐπὶ [y] τῆς Σικελίας καταδουλώσει, [z] ἔπειτ', εἰ κατορθώσειαν, καὶ τῆς Πελοποννήσου καὶ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος, [a] καὶ ἀρχὴν τὴν ἤδη μεγίστην τῶν τε πρὶν Ἑλλήνων καὶ τῶν νῦν κεκτημένους, πρῶτοι ἀνθρώπων [b] ὑποστάντες τῷ ναυτικῷ, ᾧπερ πάντα κατέσχον, τὰς μὲν νενικήκατε ναυμαχίας, τὴν δ' ἐκ τοῦ εἰκότος [c] νῦν νικήσετε. ἄνδρες γὰρ ἐπειδὰν, ᾧ ἀξιοῦσι προὔχειν, [d] κολουσθῶσι, τό γ' ὑπόλοιπον αὐτῶν τῆς δόξης ἀσθενέστερον αὐτὸ ἑαυτοῦ ἐστὶν, [e] ἢ εἰ μὴ δ' ᾠήθησαν [f] τοπρῶτον, καὶ, τῷ παρ' ἐλπίδα τοῦ αὐχήματος σφαλλόμενοι, καὶ παρὰ ἰσχὺν τῆς δυνάμεως ἐνδιδόασιν. [g] ὃ νῦν Ἀθηναίους, εἰκὸς, πεπονθέναι."

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341.

[s] Καὶ d. Basil. [t] Ὑμῖν *Dan.* [u] Ἂν deest *Ar.* [v] Ἐπὶ ab aliena manu in *Cod. Ar.* [w] Δεῖ σθηται *Cass.* [x] Ἐς χώρ. τήνδε Mosqu. [y] Τῆς deest *Reg.* [z] Ἔπειτα *C. Gr.* [a] Καὶ τὴν ἀρχὴν *C.* [b] Ἀποστάντες *Dan.* [c] Εἰκότως Mosqu. [d] Κολουθῶσι *C.* Ἀκολουθῶσι *Ar. Dan.* Κολασθῶσι et inter versus manu recenti κολουσθῶσι *Reg.* Κολουσθῶσιν *Gr.* ἀκολουθοῦσι Mosqu. κολουθῶσι Aug. sed a m. ant. in marg. κολουσθῶσι. [e] Οἳ εἰ μὴ *Reg.* εἰ d. Mosqu. [f] Τὸ πρῶτον *Ar. C. Cass.* [g] ὃ d. Mosqu.

66. "QUOD præclaræ sint res *a nobis* ante gestæ, quodque de præclaris rebus mox etiam certamen *nobis* sit futurum, Syracusani et socii, plerique nobis cognoscere videmini; (* nec enim tanto studio res illas gerendas suscepissetis;) si quis tamen, quantum satis est, non cognoscit, *nos hoc ipsi* declarabimus. Athenienses enim, qui in hanc regionem venerunt, primum quidem, ut Siciliam subigerent, deinde vero, si rem feliciter gessissent, ut Peloponnesum etiam cæteramque Græciam, et qui omnium tam superioris quam nostræ memoriæ Græcorum imperium jampridem maximum obtinent, vos mortalium primi sustinuistis classe, qua *illi* cuncta obtinuerunt, et cum aliis navalibus prœliis *jam* superastis, tum etiam hoc, ut verisimile videtur, nunc vincetis. Homines enim, postquam eorum vires in ea re, qua se cæteris *præstare* putant, fractæ fuerint, multo minorem in posterum de se ipsis opinionem concipiunt, quam si nunquam antea *quicquam de se tale* sensissent: et opinione sua, propter quam animos elatos habebant, præter spem frustrati, † etiam infra vires virtute succumbunt. Id, quod Atheniensibus nunc accidisse credibile est."

* Qui enim alias tam promte capesseretis? *Acacius.*

† *Id est:* minus virtutis ac fortitudinis præstant, quam possent. *F. Port.* In iis, quæ vel infra vires sunt, succumbunt. *Steph.* Etiam infra vires animos demittunt. *Acacius.*

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341.

ξζ'. "[f] Ἡμῶν δὲ, τό, τε ὑπάρχον πρότερον, [g] ὥπερ καὶ ἀνεπιστήμονες ἔτι ὄντες ἀπετολμήσαμεν, βεβαιότερον νῦν, [h] καὶ, τῆς δοκήσεως [i] προσγενομένης αὐτῷ, [k] τὸ κρατίστους εἶναι, εἰ τοὺς κρατίστους ἐνικήσαμεν, διπλασία ἑκάστου ἡ ἐλπίς. [l] τὰ δὲ πολλὰ, πρὸς τὰς ἐπιχειρήσεις ἡ μεγίστη ἐλπὶς μεγίστην καὶ τὴν προθυμίαν [m] παρέχεται. [n] τά τε τῆς ἀντιμιμήσεως αὐτῶν τῆς παρασκευῆς ἡμῶν, τῷ μὲν ἡμετέρῳ τρόπῳ [o] ξυνήθη τέ ἐστι, καὶ οὐκ ἀνάρμοστοι πρὸς [p] τὴν ἑκάστην αὐτῶν ἐσόμεθα· οἱ δ', ἐπειδὰν πολλοὶ μὲν ὁπλῖται ἐπὶ τῶν καταστρωμάτων, παρὰ τὸ καθεστηκὸς, ὦσι, [q] πολλοὶ δὲ ἀκοντισταὶ χερσαῖοι, ὡς εἰπεῖν, Ἀκαρνᾶνές τε καὶ ἄλλοι ἐπὶ ναῦς [r] ἀναβάντες, οἳ οὐδ', ὅπως καθεζομένους χρὴ τὸ βέλος [s] ἀφεῖναι, εὑρήσουσι, πῶς οὐ σφαλοῦσί τε τὰς ναῦς, καὶ ἐν σφίσιν αὐτοῖς πάντες, οὐκ ἐν τῷ [t] αὐτῶν τρόπῳ κινούμενοι, ταράξονται; ἐπεὶ καὶ τῷ

[f] Ὑμῶν *Ar. C. Bar. Gr. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass. Dan.* ὑμῶν Aug. η suprascr. ita: ὑμῶν. [g] Ita emendatum erat in *Reg.* a prima manu ὅπερ. [h] Καὶ deest *Reg. Cass.* Aug. [i] Προσγεγενημένης *Ar. C. Cam. Cl. Gr. Reg. Cass.* Aug. Mosqu. [k] Dilucidior fuisset oratio, si τοῦ κρατίστους εἶναι dixisset; verum ubique affectat τὸ καινοπρεπές. *Fr. Port.* [l] Τὰ δὲ πολλὰ πρὸς τὰς ἐπιχειρήσεις ἡ μεγίστη ἐλπὶς, omittunt Mosqu. *Ar. C.* sed ab aliena manu reponuntur in ora *Cod. C.* Omittunt etiam *Reg. Cass.* et Aug. in hoc a m. rec. adscr. [m] Παρέχετε *Ar. C.* [n] Τάδε *Bar.* [o] Ξυνήθης *Gr.* [p] Τὴν deest *Ar. C.* [q] Πολλοὶ δὲ καὶ ἀκοντισταὶ *Ar. C. Reg. Cass. Dan.* Aug. Πολλοὶ δ' ἀκοντισταὶ *Gr.* [r] Ἀναβάντες deest, in marg. manu alia adscriptum *Reg.* Tum οἳ οὐδ' ὅπ. pro οἱ οὐδ' ὅπ. Mosqu. et mox σφαλ. τὶ. [s] Ἀφῆναι *Reg.* [t] Αὐτῶν *Ar. C. Bar. Ald. Flor. Bas.* Aug. Τῷ αὐτῷ τρ. *Cl. Gr.* Τῷ αὐτῶν τρ. *Reg. Cass.*

67. "Quod vero ad nos attinet, tum quia pristina nostra virtus, (qua, licet *rerum nauticarum* adhuc essemus imperiti, belli fortunam tentavimus) nunc validior est, * tum quia summæ virtutis opinio *jam* ad eam accessit, quod *viros* fortissimos vicerimus, spes uniuscujusque *nostrum* duplo major *esse debet.* Plerumque autem, maxima spes maximam etiam animorum alacritatem addit ad res *impigre* subeundas. Quod autem hostes nostrum apparatum æmulentur, hæc ratio nostræ quidem consuetudini familiaris est, nec imparati adversus singulas illorum *naves* erimus. Illi vero, postquam multi quidem gravis armaturæ milites præter *ipsorum* institutum supra tabulata steterint, multi etiam terrestres jaculatores, ut ita loquar, et Acarnanes, et alii, qui naves conscenderint, qui ne sedentes quidem rationem invenient, qua telum emittere possint, qui fieri poterit, ut ipsas naves in periculum non conjiciant, et omnes inter se ipsos perturbationem non excitent, dum non † suo more sese movebunt? Siquidem ne multitudo qui-

* Illa insuper opinione accedente, nos validissimos esse, si validissimos vicerimus etc. Huds.

† *Ad verbum*, suo modo movebuntur. *Vel potius*, κινούμενοι pro κινοῦντες ἑαυτούς. *Stephanus.*

πλήθει τῶν νεῶν οὐκ ὠφελήσονται· (εἴ τις καὶ τόδε [u]ὑμῶν, ὅτι οὐκ ἴσαις ναυμαχήσει, πεφόβηται·) ἐν ὀλίγῳ γὰρ πολλαὶ, ἀργότεραι μὲν ἐς τὸ δρᾷν τι, ὧν βούλονται, ἔσονται, [v]ῥᾷσται δὲ ἐς τὸ βλάπτεσθαι ἀφ' ὧν ἡμῖν παρεσκεύασται. τὸ δ' [w]ἀληθέστατον γνῶτε, ἐξ ὧν [x]ἡμεῖς οἰόμεθα σαφῶς πεπύσθαι. [y]ὑπερβαλλόντων γὰρ αὐτοῖς [z]τῶν κακῶν, καὶ βιαζόμενοι ὑπὸ τῆς παρούσης ἀπορίας, ἐς ἀπόνοιαν καθεστήκασιν, οὐ παρασκευῆς πίστει μᾶλλον, ἢ τύχης ἀποκινδυνεύσει οὕτως, ὅπως δύνανται· [a]ἵν' ἢ βιασάμενοι ἐκπλεύσωσιν, ἢ κατὰ γῆν μετὰ τοῦτο τὴν ἀποχώρησιν ποιῶνται, ὡς τῶν γε παρόντων οὐκ ἂν πράξοντες χεῖρον."

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341.

ξη'. "Πρὸς οὖν ἀταξίαν τε τοιαύτην, καὶ τύχην ἀνδρῶν ἑαυτὴν παραδεδωκυῖαν πολεμιωτάτων, ὀργῇ προσμίξωμεν· καὶ [b]νομίσωμεν, ἅμα μὲν νομιμώτατον εἶναι, πρὸς τοὺς ἐναντίους, [c]οἳ ἂν ὡς ἐπὶ τιμωρίᾳ τοῦ προσπεσόντος [d]δικαιώσωσιν, ἀποπλῆσαι [e]τῆς γνώμης τὸ θυμούμενον, ἅμα δὲ, ἐχθροὺς [f]ἀμύνασθαι, ἐγγε-

[u] Ἡμῶν *Cl. Reg.* [v] Ῥᾷστα *Bar. Ald. Flor. Bas.* Ῥᾷστα γὰρ ἐς *Gr.* [w] Ἀληθέστερον Mosqu. [x] Ὑμεῖς *Dan.* [y] Ὑπερβαλλόντων *Gr.* [z] Τῶν deest *Reg.* [a] Ἵνα βιασ. ἐκπλ. Mosqu. [b] Νομίσομεν *Gr.* Bas. [c] Scil. Οἳ δικαιώσωσιν ἂν δεῦρο ἐλθεῖν ἐπὶ τιμωρίᾳ τοῦ προσπεσόντος. Id est: οἵπερ δικαιοῦσι καὶ λέγειν τολμῶσιν αὐτοὺς δεῦρο δικαίως ἐλθεῖν, ἵν' ἡμᾶς τοὺς αὐτοῖς προσπεσόντας καὶ ἐναντίους ὄντας τιμωρήσωνται. *Æ. Port.* Οἳ ἂν ἁπλῶς δικαιώσωσιν etc. *Ar. C.* Οἳ ἂν ἁπλῶς ἐ. τ. τ. π. δ. *Dan.* [d] Δικαιώσωσι *Gr.* [e] Τῆς γνώμης desunt *Reg.* [f] Ἀμύνεσθαι *Reg.*

dem navium ipsis proderit: si quis vestrum hoc etiam *fortasse* formidat, quod non cum pari, *sed longe majori* navium numero sit pugnaturus. Nam in exiguo *loci spatio* multæ *naves* erunt tardiores ad exsequendum ea, quæ *gubernatores* volunt; opportunissimæ autem machinamentis, quæ præparavimus ad eas profligandas. Quod autem verissimum est, cognoscite ex iis, quæ nos certo intellexisse arbitramur. Nam isti malorum magnitudine fracti, et præsentibus difficultatibus superati, ad desperationem sunt redacti, *non apparatu *copiisque suis* freti potius, quam temeritate fortunæ, quam, quoquo modo possunt, periclitari volunt; ut vel per vim navibus elabantur, vel postea, itinere terrestri *aliquo* se recipiant, quippe qui pejore conditione nunquam sint futuri, quam nunc sunt."

68. "Adversus igitur talem confusionem, et infestissimorum hominum fortunam, quæ se ipsam *nobis* tradidit, iratis animis contendentes pugnam conseramus: et existimemus, simul quidem æquissimum esse, adversariorum suppliciis iracundiam animi saturare, †qui dicere audent, se justa de causa huc venisse, ut nos, suos hostes, ulciscerentur, simul etiam in nobis *et penes nos futurum*

* Nec tam apparatui suo confidunt, quam (id quod possunt) temeritati fortunæ, ut aut etc. *Valla.*

† Quos qui oppugnat, jure ex iis ultionem petit, simul etc. *Acacius.*

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341.

νησομενον ἡμῖν, καὶ τὸ λεγόμενόν που ἥδιστον εἶναι. ὡς δὲ ἐχθροὶ, καὶ ἔχθιστοι, πάντες ἴστε, οἵ γε ἐπὶ τὴν ἡμετέραν ἦλθον δουλωσόμενοι· ἐν ᾧ, εἰ [f] κατώρθωσαν, ἀνδράσι μὲν ἂν [g] τὰ ἄλγιστα προσέθεσαν, παισὶ δὲ καὶ γυναιξὶ τὰ ἀπρεπέστατα, πόλει δὲ τῇ πάσῃ τὴν αἰσχίστην ἐπίκλησιν. ἀνθ᾽ ὧν μὴ μαλακισθῆναί τινα πρέπει, [h] μηδὲ τὸ [i] ἀκινδύνως ἀπελθεῖν αὐτοὺς, κέρδος νομίσαι. τȣ̃το μὲν γὰρ, [k] καὶ ἐὰν κρατήσωσιν, [l] ὁμοίως δράσουσι. [m] τὸ δὲ, πραξάντων ἐκ τοῦ [n] εἰκότος, ἃ βουλόμεθα, τούσδε [o] τε κολασθῆναι, καὶ τῇ πάσῃ Σικελίᾳ, [p] καρπουμένῃ [q] καὶ πρὶν, ἐλευθερίαν βεβαιοτέραν παραδοῦναι, καλὸς ὁ ἀγών. καὶ κινδύνων οὗτοι σπανιώτατοι, οἳ ἂν, ἐλάχιστα ἐκ τοῦ σφαλῆναι βλάπτοντες, πλεῖστα διὰ τὸ εὐτυχῆσαι ὠφελοῦσι."

ξθʹ. Καὶ οἱ μὲν τῶν Συρακουσίων στρατηγοὶ, καὶ Γύλιππος, τοιαῦτα καὶ αὐτοὶ τοῖς σφετέροις στρατιώταις [r] παρακελευσάμενοι, ἀντεπλήρουν τὰς ναῦς εὐθὺς, ἐπειδὴ καὶ τοὺς Ἀθηναίους ᾔσθάνοντο. ὁ δὲ Νικίας, ὑπὸ τῶν παρόντων ἐκπεπληγμένος, καὶ ὁρῶν, οἷος ὁ κίν-

[f] Κατόρθωσαν *Bar. Ald. Flor. Bas. Gr.* [g] Τἄλγιστα Mosqu. [h] Μήτε *Ar. C.* [i] Scil. ἄνευ τοῦ ἡμῶν κινδύνου ἀπελθεῖν ἐκ τῆς ἡμετέρας χώρας. Vel, ἄνευ τοῦ ἑαυτῶν κινδύνου καὶ οὐδὲν κακὸν ὑφ᾽ ἡμῶν ἐν τῇ διώξει πάσχοντας ἀπελθεῖν etc. *Æ. Port.* [k] Καὶ deest *Gr.* [l] Scil. ἀκινδύνως ἀποχωρήσουσιν. *Æ. Port.* [m] Τό τε δὲ πρ. *Ar. C.* [n] Εἰκότως *Reg.* [o] Τε deest *Gr.* [p] Scil. τὴν ἐλευθερίαν. *Æ. Port.* [q] Καὶ deest *Reg.* [r] Παρασκευασάμενοι *C.*

inimicos propulsare, * et id, quod vulgo dicitur, suavissimum esse, *inimicos ulcisci.* Quod autem *isti sint nobis* inimici, atque *adeo* inimicissimi, omnes *hoc probe* nostis, qui in nostram *regionem* nos in servitutem redacturi venerunt. Quam rem si feliciter gessissent, viros quidem acerbissimis cruciatibus, ac liberos et uxores summa turpitudine affecissent, et universæ reipublicæ turpissimum *servitutis* cognomentum imposuissent. Quare neminem *de nobis* rem molliter gerere decet, neque pro lucro ducere, quod illi sine *nostro* periculo abeant. Nam parta etiam victoria hoc ipsum sunt facturi. Illud etiam præclarum certamen, si faciamus ea, quæ facere debemus et volumus, ut *videlicet* et istos puniamus, et universæ Siciliæ firmiorem libertatem restituamus, qua prius etiam fruebatur. Atque ea pericula sunt rarissima, *et maxime expetenda*, quæ, si offendas, minimum damnum; si rem feliciter geras, maximas utilitates afferunt."

69. Atque Syracusanorum quidem duces et Gylippus, his verbis et ipsi suos milites adhortati, vicissim *suas* naves statim *militibus* implere cœperunt, postquam animadverterunt, et *ipsos* Athenienses *idem facere.* Nicias vero propter præsentem rerum statum animo perculsus, et animadvertens, quantum periculum, et

* Quæ quidem res fertur esse jucundissima etc. *Stephanus.*

δυνος, καὶ ὡς ἐγγὺς ἤδη ἦν, (ἐπειδὴ καὶ [s] ὅσονοὺκ Bell.
ἔμελλον ἀνάγεσθαι,) καὶ νομίσας, (ὅπερ πάσχουσιν Pelop.
ἐν τοῖς μεγάλοις ἀγῶσι,) πάντα τε ἔργῳ [t] ἔτι σφίσιν an. 19.
ἐνδεᾶ εἶναι, καὶ λόγῳ αὐτοῖς οὔπω ἱκανὰ εἰρῆσθαι, Olymp. 91. 4.
αὖθις τῶν τριηράρχων ἕνα ἕκαστον ἀνεκάλει, πατρόθεν U. C. Varr. 341.
τε [u] ἐπονομάζων, καὶ αὐτοὺς ὀνομαστὶ, καὶ φυλὴν, [v] ἀξιῶν τό, τε καθ' ἑαυτὸν, ᾧ [x] ὑπῆρχε λαμπρότητός τι, μὴ προδιδόναι τινὰ, καὶ τὰς πατρικὰς ἀρετὰς, ὧν ἐπιφανεῖς ἦσαν οἱ πρόγονοι, μὴ [y] ἀφανίζειν· πατρίδος τε τῆς ἐλευθερωτάτης ὑπομιμνήσκων, καὶ τῆς ἐν αὐτῇ ἀνεπιτάκτου πᾶσιν ἐς τὴν δίαιταν ἐξουσίας· ἄλλα τε λέγων, ὅσα [z] ἐν τῷ τοιούτῳ ἤδη τοῦ καιροῦ [a] ὄντες ἄνθρωποι, οὐ πρὸς τὸ δοκεῖν [b] τινὶ ἀρχαιολογεῖν, φυλαξάμενοι, εἴποιεν ἂν, καὶ ὑπὲρ ἁπάντων παραπλήσια, [c] ἔς τε γυναῖκας καὶ παῖδας καὶ θεοὺς πατρῴους προφερόμενα, ἀλλ' ἐπὶ τῇ παρούσῃ ἐκπλήξει ὠφέλιμα νομίζοντες [d] ἐπιβοῶνται. καὶ ὁ μὲν, οὐχ ἱκανὰ μᾶλλον, [e] ἢ ἀναγκαῖα, νομίσας, [f] παρῃνῆσθαι, ἀποχωρήσας, ἦγε

[s] Ὅσον οὐκ Ar. C. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass. Gr. Aug. [t] Ἔτι deest Reg. Cass. Aug. Mosqu. qui et ἔργα habet. Ἐνδεᾶ ἔτι σφίσιν Gr. [u] Ἐπων. Mosqu. [v] Ἀξιῶν τε τὸ Gr. [x] Ὑπῆρχεν Cass. Aug. [y] Ἀτιμάζειν Marg. [z] Ἐν τούτῳ ἤδη Dan. [a] Ὄντες Marg. Ar. C. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass. Gr. Aug. [b] Τινὰ Mosqu. [c] Sc. εἴτι περὶ γυναικῶν καὶ παίδων καὶ θεῶν. Æ. Port. Γυναῖκάς τε καὶ π. Gr. [d] Ἐπιβοῶντες Cass. [e] Καὶ ἀναγκαῖα Reg. Cass. Aug. [f] Παρῃνῆσθαι Ald. Flor. Bas. Gr. Tum ἀποχωρήσας Bas.

quam vicinum jam esset, quod tantum non jam *obviam hosti* essent processuri, et existimans, quod *hominibus* in maximis prœliis accidere solet, *suis* omnibus in rebus aliquid adhuc deesse, quod a se nondum præparatum esset, necdum oratione satis ampla cum ipsis *militibus* a se actum esse, rursus unumquemque trierarchorum vocabat, singulos et patrum et tribuum et propriis nominibus appellans. Et orabat unumquemque, in quo aliquid splendoris inerat, * ne seipsum proderet; neve *illi,* quorum majores illustres essent, paternas virtutes delerent. Eosdem etiam admonebat patriæ, quæ liberrima esset, et in qua unicuique arbitratu suo citra præscriptum ac imperium alterius vitam instituere liceret. Alia præterea commemorabat, quæcunque homines, in hujusmodi temporis articulo jam constituti, reservare ac dicere solent, † non, ut alicui res priscas effutire videantur, et *quæcunque alia his* similia de universis, *ut* et de uxoribus et de liberis et de Diis patriis proferri consueverunt, sed quæ in præsenti pavore utilia *dictu* putantes, alta voce pronuntiant. Atque hic quidem non quantum satis esset potius, quam quantum sibi per temporis angustias concessum esset, se *suos milites* co-

* Ne *dignitatem suam* prodat etc. *Valla.*
† Nihil eorum, *quæ dici solent,* propterea refugientes, ne videantur obsoleta loqui etc. *Steph.*

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341.

τὸν πεζὸν πρὸς τὴν θάλασσαν· καὶ [e] παρέταξεν, ὡς [f] ἐπὶ πλεῖστον [g] ἐδύνατο, ὅπως [h] ὁτιμεγίστη τοῖς ἐν ταῖς ναυσὶν [i] ὠφέλεια ἐς τὸ θαρσεῖν γίγνοιτο. [k] ὁ δὲ Δημοσθένης καὶ Μένανδρος καὶ [l] Εὐθύδημος (οὗτοι γὰρ ἐπὶ τὰς ναῦς τῶν Ἀθηναίων στρατηγοὶ ἐπέβησαν,) ἄραντες ἀπὸ τοῦ ἑαυτῶν στρατοπέδου, εὐθὺς ἔπλεον πρὸς τὸ ζεῦγμα τοῦ λιμένος, καὶ, τὸν [m] καταλειφθέντα [n] διέκπλουν βουλόμενοι βιάσασθαι, [o] εἰς τὸ ἔξω.

ο΄. [p] Προεξαγαγόμενοι δὲ οἱ Συρακούσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ναυσὶ [q] παραπλησίαις τὸν ἀριθμὸν, καὶ πρότερον κατά τε τὸν ἔκπλουν μέρει αὐτῶν ἐφύλασσον, καὶ κατὰ τὸν ἄλλον κύκλῳ λιμένα, ὅπως πανταχόθεν [r] ἅμα προσπίπτοιεν τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ ὁ πεζὸς αὐτοῖς ἅμα [s] παραβοηθῇ, ἧπερ καὶ αἱ νῆες κατίσχοιεν.

[e] Παρέτασσεν *Gr.* [f] Ἐπιπλεῖστον *Ar. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg. Cass.* Aug. [g] Ἠδύνατο *C.* [h] Ὅτι μεγίστη *C. Ald. Flor. Reg. Cass. Gr.* Aug. [i] Ὠφελία *Reg. Cass. Gr.* Aug. [k] Ὁ Δημοσθ. Bas. om. δέ. [l] Εὔδημος legisse videtur *Valla.* Nullus dubito, quin Eudemus idem sit cum Euthydemo, cujus meminit *Thucydides* 7, 16. init. *Huds.* Εὔδημος Aug. [m] Παραλειφθέντα *Marg. Ar. C.* Παραληφθέντα *Cl.* Καταληφθέντα legisse videtur *Valla. Wass.* ita Mosqu. Παραλειφθέντα Aug. *Reg. Cass. Dan.* [n] Post διέκπλουν non distinguunt *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. Aug. [o] Πρὸς τὸ ἔξω *Cl.* Εἰς τὰ ἔξω *Reg.* ἐς τὸ ἔξω Mosqu. [p] Προεξαναγόμενοι *Dionys. Halic. Huds.* Προεξαγόμενοι *Reg.* [q] Hic verborum ordo: *ναυσὶ παραπλησίαις τὸν ἀριθμὸν, καὶ πρότερον, ἐφύλασσον μέρει αὐτῶν, κατά τε τὸν ἔκπλουν, καὶ κατὰ τ. ἄ. κ. λ.* id est: *ναυσὶ τοσαύταις τὸν ἀριθμὸν, ὅσας καὶ πρότερον εἶχον* etc. Nonnulli particulam σχεδὸν, vel aliquid hujusmodi desiderari existimant: cum *Thucydides* nunquam dixerit, Syracusanos habuisse parem navium numerum, præsertim post Demosthenis adventum. *Æ. Port.* [r] Ἅμα deest *Gr.* [s] Παρεβοήθει *Dionys. Halic.* Παραβοηθοῖ *Ar. C. Dan.* Παραβοηθεῖ *Gr.*

hortatum ratus, *ex concione* digressus, peditatum ad mare duxit, et instruxit aciem quam latissime potuit, ut sociis navalibus ad fiduciam animo concipiendam quam maximo esset adjumento. Demosthenes vero et Menander et Euthydemus (hi enim duces in Atheniensium naves adscenderant) a suorum castrorum statione solventes, sine mora navigarunt * ad portus pontem, et *ad* fauces relictas, qua eruptio fieri poterat, quod *illac* per vim foras exire vellent.

70. Syracusani vero, sociique, cum *suas et pedestres et navales copias* prius, *quam hostilis classis illuc perveniret*, eduxissent, navibus tot numero, quot et ante habebant, cum earum parte ad ipsas portus fauces, qua eruptio fieri poterat, excubias agebant, et *reliquam classem* in reliquo portu circumcirca *disposuerant*, ut undique simul impressionem in Athenienses facerent, et peditatus simul ipsis subsidio veniret, ad quamcunque partem et ipsæ naves appu-

* Ad fauces portus jam præoccupatas præclusasque, ne illac exiretur etc. *Valla.* Ad portus claustra, et exitum ibi relictum etc. *Acacius.* Ζεῦγμα, ἡ ἐζευγμένη σχεδία ἐν θαλάσσῃ. *Etymol. M. Auctor,* hunc locum citans.

ἦρχον δὲ τοῦ ναυτικοῦ τοῖς Συρακουσίοις Σικανὸς μὲν καὶ Ἀγάθαρχος, κέρας [t] ἑκάτερος τοῦ παντὸς ἔχων, Πυθὴν δὲ καὶ οἱ Κορίνθιοι τὸ μέσον. [u] ἐπειδὴ δ' οἱ Ἀθηναῖοι προσέμισγον τῷ ζεύγματι, τῇ μὲν πρώτῃ ῥύμῃ ἐπιπλέοντες ἐκράτουν τῶν τεταγμένων νεῶν πρὸς αὐτῷ, καὶ ἐπειρῶντο λύειν τὰς [v] κλήσεις. μετὰ δὲ τοῦτο, πανταχόθεν [x] σφίσι τῶν Συρακουσίων καὶ ξυμμάχων ἐπιφερομένων, [y] οὐ πρὸς τῷ ζεύγματι ἔτι μόνον ἡ ναυμαχία, ἀλλὰ [z] καὶ κατὰ τὸν λιμένα, ἐγίγνετο, καὶ ἦν καρτερὰ, καὶ οἵα οὐχ ἑτέρα τῶν [a] πρότερον. πολλὴ μὲν γὰρ ἑκατέροις προθυμία ἀπὸ τῶν ναυτῶν ἐς τὸ ἐπιπλεῖν, ὁπότε κελευσθείη, [b] ἐγίγνετο, πολλὴ δὲ [c] ἡ ἀντιτέχνησις τῶν κυβερνητῶν [d] καὶ ἀγωνισμὸς πρὸς ἀλλήλους. οἵ τε ἐπιβάται ἐθεράπευον, ὅτε προσπέσοι ναῦς νηῒ, μὴ λείπεσθαι [e] τὰ ἀπὸ τοῦ καταστρώματος τῆς ἄλλης τέχνης· πᾶς τέ τις, ἐν ᾧ προσετέτακτο, αὐτὸς ἕκαστος ἠπείγετο [f] πρῶτος φαίνεσθαι. ξυμπεσουσῶν [g] δὲ ἐν ὀλίγῳ πολλῶν νεῶν, (πλεῖσται γὰρ δὴ αὗ-

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U.C. Varr. 341.

[t] Ἑκατέρους Mosqu. [u] Ἐπειδὴ δὲ οἱ ἄλλοι Ἀθηναῖοι *Marg. Ar. C.* et *Dionys. Halic.* locum citans. Ἐπειδὴ δὲ καὶ οἱ ἄλλοι Ἀθ. *Cl.* Ἐπ. δὲ ἄλλοι οἱ Ἀθ. *Reg.* Ἐπ. δὲ οἱ ἄλλοι Ἀθ. *Cass.* Aug. ἐπ. δὲ καὶ οἱ Ἀθ. Mosqu. hic et προσέμιξαν. [v] Κλείσεις *Ar. C.* et *Dionys. Halic.* Vide *Schefferum* de Militia Nav. l. 3. c. 4. p. 212. *Huds.* [x] Τῶν Συρακουσίων σφίσι *Reg.* Mosqu. Mox καὶ τῶν ξυμμάχων *Dionys. Hal.* [y] Οὐ μόνον πρὸς τῷ ζεύγματι ἡ ναυμαχία *Dionys. Halic. Huds.* [z] Καὶ omittunt *Ar. C. Dan.* [a] Προτέρων *Marg. Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass.* Aug. Mosqu. mox eid. et μὲν d. [b] Ἐγένετο *Ar. C.* ἐγίνετο Bas. et κελευσθείη. [c] Ἡ deest *Dan.* Πολλὴ δ' ἡ *Dionys.* πολλὴ δὲ καὶ Mosqu. [d] Καὶ ὁ ἀγωνισμὸς *Dan.* [e] Scil. τοὺς ἐπιβάτας τοὺς ἀπὸ τοῦ καταστρώματος μαχομένους. *Æ. Port.* [f] Πρῶτον *C.* [g] Δ' ἐν ὀλίγῳ *Gr.*

lissent. Præerant autem classi apud Syracusanos, Sicanus et Agatharchus, uterque *unum* totius cornu tenens; Pythen vero et Corinthii medium. Postquam autem Athenienses ad pontem accesserunt, primo quidem impetu naves ad ipsum *præsidii causa* collocatas impressione facta superarunt, et *portus* claustra solvere conabantur. Postea vero, cum Syracusani sociique in ipsos undique inveherentur, non amplius ad pontem tantum, sed etiam in ipso portu, prœlium fiebat. Erat autem atrox, et quale nullum superiorum *fuerat*. Magnam enim animorum alacritatem adhibebant utriusque classis nautæ ad impetum faciendum, quotiescunque jussi fuissent; multa quoque certatim gubernatores ad artem suam pertinentia alii contra alios excogitabant. Et *milites*, qui *navibus* vehebantur, quoties navis impressionem in navem fecisset, operam dabant, ne ipsi, qui ex tabulatis pugnabant, cætero artificio, *cæterisque nautis et gubernatoribus*, inferiores essent. Et unusquisque in munere sibi assignato, primus apparere conabatur. Quod autem in exiguo *loci spatio* multæ naves confligerent, (nam hæ naves, quarum

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341.

ται ἐν ἐλαχίστῳ ἐναυμάχησαν· βραχὺ γὰρ [h] ἀπέλιπον ξυναμφότεραι διακόσιαι γενέσθαι·) αἱ μὲν [i] ἐμβολαὶ, διὰ τὸ μὴ εἶναι τὰς ἀνακρούσεις καὶ διέκπλους, ὀλίγαι [k] ἐγίγνοντο· αἱ δὲ προσβολαὶ, ὡς τύχοι ναῦς νηῒ [l] προσπεσοῦσα, ἢ διὰ τὸ [m] φεύγειν, ἢ ἄλλῃ ἐπιπλέουσα, πυκνότεραι ἦσαν. καὶ, ὅσον μὲν χρόνον προσφέροιτο ναῦς, οἱ ἀπὸ τῶν καταστρωμάτων [n] τοῖς ἀκοντίοις καὶ τοξεύμασι καὶ λίθοις ἀφθόνως ἐπ' αὐτὴν ἐχρῶντο· ἐπειδὴ δὲ προσμίξειαν, οἱ ἐπιβάται, εἰς χεῖρας ἰόντες, ἐπειρῶντο [o] ταῖς ἀλλήλων ναυσὶν ἐπιβαίνειν. [p] ξυνετύγχανέ τε πολλαχοῦ, διὰ τὴν στενοχωρίαν, τὰ μὲν ἄλλοις [q] ἐμβεβληκέναι, τὰ δὲ, αὐτοὺς ἐμβεβλῆσθαι, [r] δύο τε περὶ μίαν, καὶ ἔστιν [s] ᾗ καὶ πλείους ναῦς, [t] κατ' ἀνάγκην ξυνηρτῆσθαι· καὶ τοῖς κυβερνήταις τῶν μὲν φυλακὴν, [u] τῶν δ' ἐπιβουλὴν, [x] μὴ καθ' ἓν ἕκαστον, κατὰ πολλὰ δὲ πανταχόθεν, περιεστάναι, καὶ τὸν κτύπον [y] μέγαν ἀπὸ πολλῶν [z] [τῶν] νεῶν ξυμπιπτουσῶν, ἔκπληξίν τε ἅμα καὶ ἀποστέρησιν

[h] Ἀπέλειπον *Dan.* [i] Ἐκβολαὶ *Ar. C. Ald. Flor. Bas.* et *Dionys. Halic. Marg. Reg. Cass.* Aug. [k] Ἐγίνοντο *Cl.* [l] Ξυμπεσοῦσα *Ar. C.* Συμπεσοῦσα *Dan.* [m] Φυγεῖν *Dionys. Halic. Reg. Cass.* Aug. Mosqu. [n] Τοῖς deest *Gr.* [o] Ταῖς ναυσὶν ἀλλήλων *Gr.* [p] Συνετύγχανε *Cass. Gr.* Aug. [q] Ἐμβεβηκέναι *Dan.* ἀλλήλοις pro ἄλλοις Mosqu. [r] Δύο δὲ *Ar. C.* [s] Οὗ *G.* οἷ Mosqu. [t] Κατὰ ἀνάγκην *C.* [u] Τῶν δὲ ἐπιβουλὴν *Ar. C.* [x] Καὶ καθ' ἓν ἕκαστον *Ar. C. Dan.* Καὶ καθὲν ἕκ. *Cass.* Aug. καὶ et Mosqu. [y] Μέγαν λίαν ἀπὸ π. *Gr.* Μέγαν non erat in *Dionysio*: addidit *Sylburgius.* [z] Τῶν omittunt *Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass.* Aug. Supplevit etiam *Sylburgius* in *Dionysio*, a quo aberat. Mox ξυμπιπτουσῶν Mosqu.

maximus erat numerus, in angustissimo *spatio* tunc pugnarunt; parum enim aberat, quin universæ naves utriusque classis ducentas efficerent;) incursiones quidem paucæ fiebant, quia vel retrocedendi vel perrumpendi nulla facultas dabatur: concursus vero frequentiores erant, prout quæque navis in navem incidisset, vel dum fugeret, vel dum impressionem in aliam faceret. Et quamdiu quidem navis *aliam* invadebat, *tamdiu* qui ex tabulatis pugnabant, abunde jaculis et sagittis et lapidibus adversus eam utebantur. Cum autem *naves* jam confligerent *earum* propugnatores, qui manus conserebant, utrinque in alienas naves ingredi conabantur. Multis autem in partibus contigit, ut propter loci angustias, partim quidem *isti* impressionem in illos facerent, partim vero *illi* in istos incurrerent, et duæ, quinetiam alicubi plures naves uni necessario adhærescerent. Contigit etiam, ut gubernatores, has quidem vitandi, illas vero per insidias invadendi, non sigillatim, sed variis in partibus undique cura circumsisteret: utque strepitus ingens, qui a multis navibus concurrentibus edebatur, simul et pavorem afferret, et auditum adimeret eorum; quæ ab hortatoribus

τῆς ἀκοῆς, ὧν οἱ κελευσταὶ [a] φθέγγοιντο, παρέχειν. πολλὴ γὰρ δὴ [b] παρακέλευσις καὶ βοὴ ἀφ' ἑκατέρων [c] τοῖς κελευσταῖς, κατὰ τὴν τέχνην, καὶ πρὸς τὴν αὐτίκα φιλονεικίαν, ἐγίγνετο· τοῖς μὲν Ἀθηναίοις, βιάζεσθαί τε τὸν ἔκπλουν ἐπιβοῶντες, καὶ περὶ τῆς ἐς [d] τὴν πατρίδα σωτηρίας νῦν, [e] εἴποτε καὶ αὖθις, προθύμως [f] ἀντιλαβέσθαι· τοῖς δὲ Συρακουσίοις καὶ ξυμμάχοις, καλὸν εἶναι, [g] κωλῦσαί τε αὐτοὺς διαφυγεῖν, καὶ τὴν οἰκείαν [h] ἑκάστους πατρίδα, νικήσαντας, ἐπαυξῆσαι. καὶ οἱ στρατηγοὶ προσέτι ἑκατέρων, εἴ τινά που ὁρῷεν μὴ κατ' ἀνάγκην πρύμναν κρουόμενον, ἀνακαλοῦντες ὀνομαστὶ τὸν τριήραρχον, ἠρώτων, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι, εἰ, τὴν πολεμιωτάτην γῆν οἰκειοτέραν ἤδη τῆς [i] οὐ δι' ὀλίγου κεκτημένης θαλάσσης ἡγούμενοι, ἀποχωροῦσιν· οἱ δὲ Συρακούσιοι, εἰ, οὓς σαφῶς ἴσασι προθυμουμένους Ἀθηναίους παντὶ τρόπῳ διαφυγεῖν τούτους αὐτοὶ φεύγοντας φεύγουσιν.

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341.

οα'. [k] Ὅ, τε ἐκ τῆς γῆς πεζὸς ἀμφοτέρων, ἰσοῤῥόπου τῆς ναυμαχίας καθεστηκυίας, πολὺν τὸν ἀγῶνα καὶ

[a] Ἐφθέγγοντο *Dionys. Halic. Wass.* [b] Παρακέλευσις καὶ ἀκοὴ *Marg. Ar. C. Ald. Flor. Bas. Dan.* δὴ ante παρακέλ. abest Mosqu. [c] Id est, τῶν κελευστῶν, vel ὑπὸ τῶν κελευστῶν. et mox τοῖς Ἀθηναίοις pro τῶν Ἀθηναίων, vel ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων. *Æ. Port.* ἀκοὴ Bas. et mox φιλονικίαν· αὐτίκα deinde d. Mosqu. [d] Τὴν deest *Dan.* [e] Εἴπερ ποτε *Dan.* [f] Ἀντιλαμβάνεσθαι *Dionys. Halic. Reg.* [g] Κωλῦσαι τε Mosqu. [h] Ἑκάστου *Marg. Dionys. Hal. Reg. Cass.* Aug. [i] Οὐ deest *Ar.* [k] Ὅ τ' ἐκ τῆς γῆς *Dion. Halic.* γῆς d. Mosqu. mox ἀμφότεροι Mosqu.

præcipiebantur. * Multa enim hortatorum adhortatio utrinque audiebatur, ex arte, et propter præsens vincendi studium: Atheniensium quidem, ut *sui* per vim eruptionem facerent, exclamantium, utque nunc, si unquam alias, alacriter *suam* salutem conservantes in patriam redire conarentur: Syracusanorum vero et sociorum *exclamantium*, præclarum esse illorum fugam impedire, partaque victoria suam quemque patriam *gloria* augere. Præterea utriusque classis duces, sicubi aliquem animadvertissent cum sua navi cessim ire, accitum nominatim *ejus* trierarchum percontabantur; Athenienses quidem, num *isti* retrocederent, quod infensissimorum hostium agrum, *ipso* mari, cujus imperium non exiguo obtinuissent, jam amiciorem putarent; Syracusani vero, num quos Athenienses plane scirent vehementer cupere quavis ratione effugere, hos fugientes ipsi fugerent.

71. Dum autem navale prœlium *ab illis* ancipiti Marte committeretur, utrorumque peditatus, qui in terra erat, † magnum animi certa-

* Multæ enim exhortationes utrinque, multæ vociferationes magistrorum erant, quas vel ars vel præsens concertatio postulabat. *Acac.*

† Ingens certamen ac animorum contentio tenebat. *Valla.*

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341.

ξύστασιν τῆς γνώμης εἶχε, φιλονεικῶν μὲν [k] ὁ αὐτόθεν περὶ τοῦ πλείονος ἤδη καλοῦ, δεδιότες δὲ οἱ ἐπελθόντες, μὴ τῶν παρόντων ἔτι χείρω πράξωσι. πάντων γὰρ δὴ ἀνακειμένων τοῖς Ἀθηναίοις ἐς τὰς ναῦς, ὅ, τε φόβος ἦν ὑπὲρ τοῦ μέλλοντος οὐδενὶ ἐοικὼς, καὶ [l] διὰ τὸ ἀνώμαλον καὶ τὴν ἔποψιν τῆς ναυμαχίας [m] ἐκ τῆς γῆς ἠναγκάζοντο ἔχειν. δι' ὀλίγου γὰρ οὔσης τῆς θέας, [n] καὶ οὐ πάντων ἅμα ἐς τὸ αὐτὸ σκοπούντων, εἰ μέν τινες ἴδοιέν [o] πη τοὺς σφετέρους ἐπικρατοῦντας, ἀνεθάρσησάν [p] τε ἂν, καὶ πρὸς ἀνάκλησιν θεῶν, μὴ στερῆσαι σφᾶς τῆς σωτηρίας, ἐτρέποντο· [q] οἱ δ', ἐπὶ τὸ ἡσσώμενον βλέψαντες, ὀλοφυρμῷ [r] τε ἅμα μετὰ βοῆς ἐχρῶντο, καὶ ἀπὸ τῶν δρωμένων τῆς ὄψεως καὶ τὴν γνώμην μᾶλλον τῶν ἐν τῷ ἔργῳ ἐδουλοῦντο. ἄλλοι δὲ καὶ, πρὸς ἀντίπαλόν τι τῆς ναυμαχίας ἀπιδόντες, διὰ τὸ ἀκρίτως ξυνεχὲς τῆς ἁμίλλης, καὶ τοῖς σώμασιν αὐτοῖς ἴσα τῇ δόξῃ περιδεῶς ξυναπονεύοντες, [s] ἐν τοῖς χαλεπώτατα διῆγον· αἰεὶ γὰρ [t] παρ' ὀλίγον ἢ διέφευγον, ἢ

[k] Ὁ αὐτόθεν pro οἱ αὐτόθεν, οἱ ἐκείνης τῆς χώρας οἰκήτορες, οἱ Συρακούσιοι. Vel, ὁ αὐτόθεν, ὁ Συρακούσιος στρατὸς, ὁ πεζὸς, καὶ ἐν τῇ γῇ ὤν. *Æ. Port.* [l] Id est, διὰ τοῦτο. *Idem.* [m] Ἦν ante ἐκ recenti manu inter versus *Gr.* [n] Καὶ ἁπάντων *Marg. Dionys. Halic.* πάντα Mosqu. [o] Ποι *Reg.* Πῃ *Cass.* Aug. *Dionys. Halic.* [p] Τ' ἂν *Gr.* [q] Οἱ δὲ ἐπὶ *Dionys. Halic.* [r] Τε deest *Gr.* [s] Id est: διῆγον ἐν τοῖς διάγουσι χαλεπώτατα, scil. ἦσαν τῶν χαλεπώτατα διαγόντων. Vel, διῆγον ὁμοίως τοῖς χαλεπώτατα διάγουσι, aut ὥσπερ οἱ χαλεπώτατα διάγοντες. Vel, διῆγον ἐν τοῖς κακοῖς, ἅ ἐστι χαλεπώτατα. Vide *Stephani* Append. ad Scripta al. de Dial. Att. p. 182. *Huds.* Χαλεπωτάτοις inter versus *Gr.* [t] αἰεὶ pro ἀεὶ Aug. Hic verborum sensus: οἱ παρ' ὀλίγον διαφεύγοντες, ὅτι οὐ παντί-

men sustinebat, et rei eventum admodum attente exspectabat. Ac Syracusanus quidem, quod jam pro majore gloria sibi comparanda contenderet: Athenienses vero, qui *Syracusanos* invaserant, quod metuerent, ne in fortunam præsenti longe deteriorem delaberentur. Athenienses enim, quod omnes suas fortunas in navibus posuissent, de futuro adeo timebant, ut nullus *alius majore metu percelli posset*; atque hac ipsa de causa navale prœlium inæqualiter *ac impari conditione* ex terra *utrique* spectare cogebantur. Nam cum spectaculum esset e propinquo, nec omnes pariter eodem spectarent, si qui suos alicubi vincentes adspexissent, se ipsos colligebant, et ad implorandam Deorum fidem se convertebant, ne se salute fraudarent: alii vero, qui suos vinci vidissent, planctu simul et vociferatione utebantur; et ex iis, quæ fieri cernebant, animis etiam multo magis frangebantur, quam qui in ipso prœlio *versabantur*. Quinetiam alii, ubi oculos in aliquam partem convertissent, in qua ancipiti Marte pugnaretur, (propter permixti confusique certaminis continuationem) ipsis etiam corporibus, prout animo erant affecti, cum vehementi metu simul nutantes, in maxima animi anxietate versabantur. Semper enim parum aberat, quin evaderent, aut

ἀπώλλυντο. [u] ἦν τε ἐν τῷ [x] αὐτῷ στρατεύματι τῶν Ἀθηναίων, ἕως ἀγχώμαλα ἐναυμάχουν, πάντα ὁμοῦ ἀκοῦσαι, ὀλοφυρμὸς, βοὴ, νικῶντες, κρατούμενοι, [y] ἄλλα, ὅσα ἐν μεγάλῳ κινδύνῳ μέγα στρατόπεδον πολυειδῆ ἀναγκάζοιτο φθέγγεσθαι. παραπλήσια δὲ καὶ [z] οἱ ἐπὶ τῶν νεῶν [a] αὐτοῖς ἔπασχον· πρίν γε δὴ οἱ Συρακούσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, [b] ἐπιπολὺ ἀντισχούσης τῆς ναυμαχίας, [c] ἔτρεψάν τε τοὺς Ἀθηναίους, καὶ ἐπικείμενοι λαμπρῶς, πολλῇ [d] κραυγῇ καὶ διακελευσμῷ χρώμενοι, κατεδίωκον ἐς τὴν γῆν. τότε [e] δὴ ὁ μὲν ναυτικὸς στρατὸς, ἄλλος ἄλλῃ, ὅσοι μὴ μετέωροι [f] ἑάλωσαν, κατενεχθέντες, ἐξέπεσον ἐς τὸ στρατόπεδον. ὁ δὲ πεζὸς, οὐκέτι διαφόρως, [g] ἀλλ' ἀπὸ μιᾶς ὁρμῆς, οἰμωγῇ τε καὶ στόνῳ πάντες, δυσανασχετοῦντες τὰ γιγνόμενα, οἱ μὲν ἐπὶ τὰς ναῦς παρεβοήθουν, οἱ δὲ, πρὸς τὸ λοιπὸν τοῦ τείχους, ἐς φυλακήν· [h] ἄλλοι δὲ οἱ πλεῖστοι ἤδη περὶ σφᾶς αὐτὲς, καὶ, [i] ὅπη σωθήσονται,

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341.

λῶς διέφευγον, ἀπώλλυντο, ὑπὸ τῶν πολεμίων καταληφθέντες· οἱ δὲ παρ' ὀλίγον ἀπολλύμενοι, ὅτι οὐ παντελῶς ἀπώλλυντο, διέφευγον, ὑπὸ τῶν ἐναντίων οὐ καταληφθέντες. *Æ. Port.* [u] Ἦν τε γὰρ ἐν *Dan.* [x] Αὐτῷ omittunt *Ar. C. Dionys. Halic. Reg. Cass. Dan.* Aug. Mosqu. [y] Ἀλλ' ὅσα *Gr.* [z] Οἱ deest *Ald. Flor. Bas.* [a] Id est: τοῖς πεζοῖς ἐν τῇ γῇ διατεταγμένοις, καὶ τὴν ναυμαχίαν θεωμένοις. *Æ. Port.* [b] Ἐπὶ πολὺ *C. Dionys. Halic.* [c] Ἐτρέψαντό τι *Marg.* [d] Βοῇ et supra manu recenti κραυγῇ *Reg.* [e] Δὴ *Dionys. Halic.* Aug. [f] Ἐαλώκεσαν *Gr.* [g] Ἀλλὰ ἀπὸ *Gr.* Mosqu. qui et antea οὐκ ἔτι. [h] Ἄλλοι δὲ καὶ οἱ πλεῖστοι *Marg. Ar. C. Cl. Dionys. Halic. Reg. Cass.* Aug. Mosqu. [i] Ὅπῃ *Cass.* Aug.

perirent. In eodem autem Atheniensium exercitu, quamdiu *classe* æquo Marte pugnarunt, licebat *hæc* omnia simul audire, lamenta, clamores, vincentes, victos, *et* alia, quæcunque magnus exercitus in magno discrimine *positus* multifariam proferre cogitur. Illorum etiam militibus, qui in navibus erant, idem, quod his, accidebat: donec tandem Syracusani sociique (cum navale prœlium ad multum diem utrinque pertinaciter commissum fuisset) Athenienses in fugam verterunt; et minime dubie *fugientibus* instantes, magno clamore et cohortatione utentes, terram versus *eos* persequi cœperunt. Tunc vero nauticus quidem exercitus, alius alio, quotquot in alto capti non fuerant, *in terram* delati, in *sua* castra evaserunt. * Peditatus vero, non amplius diversam rationem sequens, *ita ut alii hoc, alii illud facerent,* sed universi uno impetu cum ploratu gemituque graviter *ac indigne* ferentes ea, quæ fiebant, partim quidem ad opem navibus ferendam accurrebant, partim vero ad reliquam munitionum partem, ut eam tutarentur. Alii vero (quæ maxima erat portio) se ipsos jam circumspiciebant, et qua sibi

* Ne peditatus quidem amplius in ambiguo est, sed universi etc. *Valla.* Ac peditatus, non, ut ante, a diverso animorum habitu, sed etc. *Acacius.*

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341.

διεσκόπουν. ἦν τε ἐν τῷ παραυτίκα [k] οὐδὲ μιᾶς δὴ τῶν ξυμπασῶν ἐλάσσων ἔκπληξις. παραπλήσιά τε [l] ἐπεπόνθεσαν καὶ ἔδρασαν αὐτοὶ [m] ἐν Πύλῳ. διαφθαρεισῶν γὰρ τῶν νεῶν τοῖς Λακεδαιμονίοις, [n] προσαπώλλυντο [o] αὐταῖς καὶ οἱ ἐν τῇ νήσῳ ἄνδρες διαβεβηκότες· καὶ τότε τοῖς Ἀθηναίοις ἀνέλπιστον ἦν τὸ κατὰ γῆν σωθήσεσθαι, ἢν μή τι [p] παράλογον γίγνηται.

οβ΄. Γενομένης δ' ἰσχυρᾶς τῆς ναυμαχίας, καὶ πολλῶν νεῶν ἀμφοτέροις καὶ ἀνθρώπων ἀπολομένων, οἱ Συρακούσιοι καὶ οἱ [q] ξύμμαχοι, [r] ἐπικρατήσαντες, [s] τά τε ναυάγια καὶ τοὺς νεκροὺς ἀνείλοντο, καὶ, ἀποπλεύσαντες πρὸς τὴν πόλιν, [t] τροπαῖον ἔστησαν. οἱ δ' Ἀθηναῖοι, ὑπὸ μεγέθους τῶν παρόντων κακῶν, νεκρῶν μὲν πέρι ἢ ναυαγίων [u] οὐδὲ ἐπενόουν αἰτῆσαι ἀναίρεσιν, τῆς δὲ νυκτὸς ἐβουλεύοντο εὐθὺς ἀναχωρεῖν. Δημοσθένης δὲ Νικίᾳ προσελθὼν, γνώμην ἐποιεῖτο, πληρώσαντας ἔτι τὰς λοιπὰς τῶν νεῶν, βιάσασθαι, ἢν δύνωνται, ἅμα ἕῳ τὸν ἔκπλουν· λέγων, ὅτι πλείους ἔτι αἱ λοιπαί εἰσι νῆες [x] χρήσιμαι σφίσιν, ἢ τοῖς πολεμίοις· ([y] ἦσαν γὰρ τοῖς μὲν Ἀθηναίοις περίλοιποι ὡς ἑξήκοντα, τοῖς

[k] Οὐδὲ μιᾶς *Dionys. Halic.* Aug. Mosqu. *Cass.* et paullo ante παρ' αὐτίκα. [l] Πεπόνθεσαν *Cass.* Aug. Mosqu. [m] Vide lib. 4. c. 14. *Huds.* [n] Πρὸς ἀπώλλυντο *Cass.* [o] Αὐτοῖς *Marg. Dionys. Halic. Reg. Cass.* Aug. [p] Παρὰ λόγον, et mox ἀνδρῶν ἀπολομένων *Dionys. Halic.* ἀπολλομ. Mosqu. [q] Σύμμαχοι *Gr.* [r] Ἐπικρατοῦντες *Dionys. Halic.* [s] Τὰ deest *Reg.* [t] Τρέπαιον *Dionys. Halic.* [u] Οὐδ' ἐνόουν *Ar. C. Dan.* [x] Χρήσιμοι *Ar.* Mosqu. χρήμασι Bas. [y] Vide *Diodorum Siculum* l. 13. pag. 340. *Ed. Steph.* pag. 147. *Ed. Rhod. Huds.*

salutem parerent: et tunc *in Atheniensium castris* tantus exstitit pavor, ut nullus ex superioribus hoc major exstiterit. Et cladem illi similem *hic* acceperunt, quam ipsi *Lacedæmoniis* ad Pylum attulerunt. Cum enim Lacedæmoniorum classis *illic* profligata fuisset, præterea ipsorum quoque cives, qui in insulam trajecerant, in ea *plerique* perierunt. Quamobrem Athenienses itinere terrestri (nisi quid inopinatum accideret) se servatum iri desperabant.

72. Post prœlium autem navale, quod acerrime commissum fuit, in quo multæ naves multique mortales perierunt, Syracusani sociique victoriam adepti, navium fractarum tabulas ac reliquias et cæsorum corpora sustulerunt, et in urbem reversi tropæum statuerunt. Athenienses vero præ magnitudine præsentium malorum, ne cogitarunt quidem de suorum cadaveribus naviumque fragmentis repetendis ac recipiendis; sed de noctu protinus abeundo consultabant. Demosthenes autem, cum Niciam adisset, censebat reliquas naves iterum instruendas, et sub auroram, si possent, eruptionem tentandam. Dicebat enim, plures adhuc naves ad navigationem idoneas sibi superesse, quam hostibus. Atheniensibus enim, naves circiter sexaginta

[z] δ' ἐναντίοις ἐλάσσυς ἢ πεντήκοντα·) καὶ, [a] ξυγχωρῦντος Νικίυ τῇ γνώμῃ, καὶ βυλομένων πληρῦν [b] αὐτὰς, οἱ ναῦται οὐκ ἤθελον ἐσβαίνειν, διὰ τὸ καταπεπλῆχθαι τῇ ἥσσῃ, καὶ μὴ [c] ἂν ἔτι οἴεσθαι [d] κρατῆσαι. καὶ οἱ μὲν ὡς κατὰ γῆν ἀναχωρήσοντες ἤδη ξύμπαντες τὴν γνώμην εἶχον. Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341.

ογ'. Ἑρμοκράτης δὲ ὁ Συρακούσιος, ὑπονοήσας αὐτῶν τὴν διάνοιαν, καὶ νομίσας, δεινὸν εἶναι, εἰ τοσαύτη στρατιὰ, κατὰ γῆν [e] ἀποχωρήσασα, καὶ καθεζομένη [f] ποι τῆς Σικελίας, βουλήσεται αὖθις [g] σφίσι τὸν πόλεμον ποιεῖσθαι, [h] ἐφηγεῖται, ἐλθὼν, τοῖς ἐν τέλει οὖσιν, ὡς οὐ χρεὼν, ἀποχωρῆσαι τῆς νυκτὸς αὐτοὺς, περιϊδεῖν, (λέγων [i] ταῦτα, ἃ καὶ αὐτῷ ἐδόκει·) ἀλλὰ ἐξελθόντας ἤδη [k] πάντας Συρακουσίους καὶ τοὺς ξυμμάχους, τάς τε ὁδοὺς ἀποικοδομῆσαι, καὶ τὰ στενόπορα τῶν χωρίων προφθάσαντας φυλάσσειν. οἱ δὲ ξυνεγίγνωσκον μὲν καὶ αὐτοὶ οὐχ ἧσσον ταῦτα ἐκείνου, καὶ ἐδόκει ποιητέα εἶναι· τοὺς δὲ ἀνθρώπους, ἄρτι ἀσμένυς ἀπὸ ναυμαχίας τε μεγάλης ἀναπεπαυμένους, καὶ ἅμα

[z] Δὲ ἐναντίοις *Reg.* [a] Ξυγχωρῦντες *Gr.* [b] Αὐτῶν *Ar. C.* Αὐτὸν *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. Αὐτῶν *Reg. Cass. Dan. Gr.* et hic in marg. αὐτόν. αὐτῶν Aug. a corr. man. 1. scr. αὐτόν. [c] Ἂν deest *Reg.* [d] Κρατήσειν, et eadem manu inter versus κρατῆσαι *Reg.* [e] Ὑποχωρήσασα *Ar. C. Cl. Reg. Cass. Dan.* Aug. Mosqu. [f] Πη *Ar. C.* Ποῖ *Cass. Gr.* [g] Σφίσιν *Gr.* [h] Ἐσηγεῖται *Marg. Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass. Dan.* Aug. [i] Ταῦτα καὶ ἃ καὶ *Marg. Reg. Cass.* Aug. [k] Πάντας omittit *Cl.* Συρ. πάντ. Mosqu.

supererant; hostibus vero, pauciores quam quinquaginta. Cum autem Nicias ei assentiretur, et naves implere vellent, nautæ illas conscendere nolebant, quod adverso prœlio perterriti essent, nec amplius se superiores fore sperarent. Atque hi quidem universi jam itinere terrestri se *aliquo* recipere in animo habebant.

73. Sed Hermocrates Syracusanus, suspicatus, quid illi in animo haberent, et ratus, atrocem rem fore, si tantus exercitus itinere terrestri sese *illinc* reciperet, et in aliqua Siciliæ parte subsideret, unde rursus bellum sibi facere vellet, Magistratus adit, eosque monet, hostibus per negligentiam minime permittendum esse, ut noctu abirent, (simul autem et hæc, et alia, quæ ipsi videbantur, dicebat;) sed omnibus Syracusanis sociisque jam exeundum, et vias obstruendas, et locorum angustias præoccupandas atque custodiendas. Illi vero et ipsi non minus, quam ille, idem sentiebant, et *hæc* facienda censebant: sed *addebant*, se non putare, homines lætos, et ex navali, eoque magno prœlio recens reversos et quiescentes, præterea quod dies festus esset, (forte enim

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341.

ἑορτῆς οὔσης, ([l]ἔτυχε γὰρ αὐτοῖς [m]Ἡράκλεια ταύτην τὴν ἡμέραν θυσία οὖσα,) οὐ δοκεῖν ἂν ῥᾳδίως ἐθελῆσαι ὑπακοῦσαι· ὑπὸ γὰρ τοῦ περιχαροῦς τῆς νίκης, πρὸς πόσιν τετράφθαι τοὺς πολλοὺς ἐν τῇ ἑορτῇ, [n]καὶ πάντα μᾶλλον ἐλπίζειν ἂν σφῶν πείθεσθαι αὐτοὺς, ἢ ὅπλα λαβόντας ἐν τῷ παρόντι ἐξελθεῖν. ὡς δὲ τοῖς ἄρχουσι ταῦτα λογιζομένοις ἐφαίνετο ἄπορα, [o]καὶ οὐκ ἔπειθεν αὐτοὺς ὁ Ἑρμοκράτης, [p]αὐτὸς ἐπὶ τούτοις τάδε μηχανᾶται· δεδιὼς, μὴ οἱ Ἀθηναῖοι καθ' ἡσυχίαν προφθάσωσιν ἐν τῇ νυκτὶ διελθόντες τὰ χαλεπώτατα τῶν χωρίων, πέμπει τῶν [q]ἑταίρων τινὰς τῶν ἑαυτοῦ μετὰ [r]ἱππέων πρὸς τὸ τῶν Ἀθηναίων στρατόπεδον, ἡνίκα [s]ξυνεσκόταζεν· οἳ, [t]προσπελάσαντες, ἐξ ὅσου τις ἔμελλεν ἀκούσεσθαι, καὶ ἀνακαλεσάμενοι [u]τινὰς, ὡς ὄντες τῶν Ἀθηναίων ἐπιτήδειοι, (ἦσαν γάρ τινες τῷ Νικίᾳ διάγγελοι [x]τῶν ἔνδοθεν,) ἐκέλευον φράζειν Νικίᾳ, μὴ ἀπάγειν τῆς νυκτὸς τὸ στράτευμα, ὡς Συρακουσίων τὰς ὁδοὺς φυλασσόντων, ἀλλὰ καθ' ἡσυχίαν

[l] Ἐτύγχανε *C.* [m] Ἡρακλεῖ *Marg. Ar. C. Cass. Dan.* Aug. Mosqu. Librarius *Cod. Reg.* scripserat Ἡράκλεια, sed idem mox emendaverat Ἡρακλεῖ. [n] Id est: *καὶ ἔλεγον ἐλπίζειν αὐτοὺς (τοὺς στρατιώτας) πείθεσθαι ἂν (πειθήσεσθαι) σφῶν (τῶν ἐν τέλει ὄντων) κατὰ πάντα, μᾶλλον ἢ* etc. *Æ. Port.* Hic *πείθεσθαι* ponitur pro *ὑπακούειν* et *πειθαρχεῖν*. Sic apud *Homerum*: *Κείνου γάρ κε μάλιστα πιθοίατο. Huds.* [o] Καὶ οὐκέτι ἔπειθεν *Marg. Ar. C. Reg. Cass. Dan.* Aug. Mosqu. [p] Vide *Plutarchi* Niciam p. 540. *Ed. Francof. Diodorum Sic.* l. 13. p. 340. *Ed. Steph.* p. 148. *Ed. Rhod.* et *Polyæni* Stratagem lib. 1. c. 43. *Huds.* [q] Ἑτέρων *Ar. Gr.* Sic Cap. 75. ἢ ἑτέρων *Reg. Cass.* Mosqu. [r] Τῶν ἱππέων *Reg.* τῶν d. Mosqu. ante Ἀθην. [s] Συνεσκόταζεν *Gr.* [t] Προσελάσαντες *Marg. Cam. Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass. Dan.* Aug. Mosqu. qui et ὅτῳ p. ὅσου. [u] Τινὶς *Reg.* [x] Τῶν ἔνδον *Marg.* et *Schol.*

tunc apud ipsos dies festus Herculis erat) imperata facile facturos. Nam præ ingenti victoriæ gaudio, plerosque per eum diem festum sese ad potationem conversuros, et se existimare, illos sibi in quibuslibet *aliis rebus* obtemperaturos potius, quam in præsentia sumtis armis exituros. Sed cum Magistratibus hæc reputantibus difficilia factu esse viderentur, et Hermocrates *hæc* ipsis persuadere non posset, postea ipse hæc commentus est; veritus, ne Athenienses, nemine prohibente, difficillima quæque loca noctu prius transirent, nonnullos e suis sodalibus cum equitibus, quum jam advesperasceret, ad Atheniensium castra mittit. Qui *eo usque* provecti, unde quis exaudiri posset, et quibusdam evocatis, quasi Atheniensium essent amici, (erant enim nonnulli internuntii, qui Niciam de rebus urbanis certiorem faciebant) imperarunt, ut Niciæ significarent, ne ea nocte copias abduceret, quod Syracusani vias

τῆς ἡμέρας [x] παρασκευασάμενον ἀποχωρεῖν. καὶ οἱ μὲν, εἰπόντες, ἀπῆλθον· καὶ οἱ ἀκούσαντες διήγγειλαν τοῖς στρατηγοῖς τῶν Ἀθηναίων. Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341. Aug. 31.

οδ΄. Οἱ δὲ πρὸς τὸ ἄγγελμα ἐπέσχον τὴν νύκτα, νομίσαντες, οὐκ ἀπάτην εἶναι. καὶ, ἐπειδὴ καὶ [y] ὧς οὐκ εὐθὺς ὥρμησαν, ἔδοξεν αὐτοῖς καὶ τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν περιμεῖναι, ὅπως [z] ξυσκευάσαιντο ὡς ἐκ τῶν δυνατῶν οἱ στρατιῶται [a] ὁτιχρησιμώτατα· καὶ τὰ μὲν ἄλλα πάντα καταλιπεῖν, [b] ἀναλαβόντας δὲ αὐτὰ, ὅσα περὶ τὸ σῶμα ἐς δίαιταν ὑπῆρχεν ἐπιτήδεια, ἀφορμᾶσθαι. Συρακούσιοι δὲ καὶ Γύλιππος τῷ μὲν πεζῷ [c] προεξελθόντες, τάς τε ὁδοὺς [d] τὰς κατὰ τὴν χώραν, ᾗ, εἰκὸς ἦν, τοὺς Ἀθηναίους ἰέναι, [e] ἀπεφράγνυσαν, καὶ τῶν ῥείθρων καὶ τῶν ποταμῶν τὰς διαβάσεις ἐφύλασσον· καὶ ἐς ὑποδοχὴν τοῦ στρατεύματος, ὡς κωλύσοντες, ᾗ ἐδόκει, ἐτάσσοντο· ταῖς δὲ ναυσὶ [f] προσπλεύσαντες, τὰς ναῦς τῶν Ἀθηναίων ἀπὸ τοῦ αἰγιαλοῦ ἀφεῖλκον· ἐνέπρησαν δέ τινας [g] ὀλίγας, ὥσπερ διενοήθησαν αὐτοὶ οἱ Ἀθηναῖοι, τὰς δ' ἄλλας καθ' ἡσυχίαν, οὐδενὸς κωλύοντος, ὡς ἑκάστην ποι [h] ἐκπεπτωκυῖαν ἀναδησάμενοι ἐκόμιζον ἐς τὴν πόλιν.

[x] Παρασκευασάμενοι *Ar. C. Dan.* [y] Καὶ d. ante ὧς Mosqu. [z] Ξυσκευάσωνται *Cl.* Συσκευάσωνται *Reg.* συσκευάσαντο Aug. sed a m. 1. αν mut. in ων, et alia m. supra αν scr. αι. [a] Ὅτι χρησιμώτατα *C. Reg. Cass.* Aug. [b] Ἀναλαβόντες *Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass.* Aug. [c] Προεξελθόντες *Ar. C.* quo modo legendum monuit *Æ. Port. Dan.* Προξελθόντες *Gr.* Aug. [d] Ταύτας *Gr.* [e] Ἐναπεφράγνυσαν *Marg. Cam.* [f] Προσπελάσαντες *Ar.* [g] Ὀλίγους *Cass.* [h] Ἐσπεπτωκυῖαν *Dan.*

obsedissent, sed postridie copiis per otium instructis abiret. Atque illi quidem, cum *hæc* dixissent, discesserunt: hi vero ducibus Atheniensium renuntiarunt ea, quæ audierant.

74. Duces autem ob istum nuntium ea nocte supersederunt, nullam subesse fraudem rati. Cum autem ne sic quidem statim discessissent, ipsis et insequentem diem *illic* remanere placuit, ut milites pro præsenti facultate convasarent quam commodissime possent; et cætera quidem omnia relinquere; solis vero rebus, quotquot ad corporis victum ac vestitum essent necessariæ, assumtis, abire. Syracusani vero et Gylippus cum peditatu quidem prius egressi, *quam illi discederent*, et vias per *suam* regionem, qua verisimile erat Athenienses iter facturos, obstruxerunt, et rivorum et fluviorum transitus custodiebant. Et in locis ad excipiendum exercitum opportunis, qua *transiturus* videbatur, ut *ejus transitum* impedirent, acie instructa stabant. At cum classe profecti, Atheniensium naves a littore abstraxerunt. Aliquot etiam concremarunt, (quod vel ipsi Athenienses facere in animo habuerant) cæteras vero per otium, nullo prohibente, ut quæque forte aliquo delata fuerat, religatas in urbem traxerunt,

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341. Sept. 1.

οε΄. Μετὰ δὲ τοῦτο, ἐπειδὴ ἐδόκει τῷ Νικίᾳ καὶ τῷ Δημοσθένει ἱκανῶς [i] παρασκευάσασθαι, καὶ ἡ ἀνάστασις ἤδη τοῦ στρατεύματος τρίτη ἡμέρᾳ ἀπὸ τῆς ναυμαχίας ἐγίγνετο. δεινὸν οὖν ἦν οὐ [k] καθ᾽ ἓν μόνον τῶν πραγμάτων, ὅτι τάς τε ναῦς ἀπολωλεκότες πάσας [l] ἀπεχώρουν, καὶ ἀντὶ μεγάλης ἐλπίδος καὶ αὐτοὶ καὶ ἡ πόλις κινδυνεύοντες· ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ἀπολείψει τοῦ στρατοπέδου [m] ξυνέβαινε τῇ τε ὄψει ἑκάστῳ ἀλγεινὰ καὶ τῇ γνώμῃ αἰσθέσθαι. τῶν τε γὰρ νεκρῶν ἀτάφων ὄντων, ὁπότε τὶς ἴδοι τινὰ τῶν ἐπιτηδείων κείμενον, ἐς λύπην μετὰ φόβου καθίστατο. καὶ οἱ ζῶντες καταλειπόμενοι, τραυματίαι τε καὶ ἀσθενεῖς, πολὺ τῶν τεθνεώτων τοῖς [n] ζῶσι λυπηρότεροι ἦσαν, καὶ τῶν ἀπολωλότων ἀθλιώτεροι. πρὸς γὰρ ἀντιβολίαν καὶ ὀλοφυρμὸν τραπόμενοι, ἐς ἀπορίαν [o] καθίστασαν, ἄγειν τε σφᾶς ἀξιοῦντες, καὶ [p] ἕνα ἕκαστον ἐπιβοώμενοι, εἴ τινά που τὶς [q] ἴδοι ἢ ἑταίρων, ἢ οἰκείων· τῶν τε ξυσκήνων ἤδη ἀπιόντων ἐκκρεμαννύμενοι, καὶ ἐπακολουθοῦντες, ὅσον δύναιντο· εἴ τῳ δὲ [r] προλείποι [s] ἡ ῥώμη καὶ τὸ σῶμα, οὐκ ἄνευ ὀλίγων ἐπιθειασμῶν καὶ [t] οἰμωγῆς ἀπολειπό-

[i] Παρεσκευάσθαι *Marg. Cl. Gr. Reg. Cass.* Aug. [k] Καθὶν *Cass.* Aug. paullo ante οὖν d. Mosqu. post δεινὸν, et mox ἀπολεκότες pro ἀπολωλ. id. paullo infr. ἀπολώτων. [l] Ἀνεχώρουν *C.* [m] Συνέβαινε *Reg.* [n] Ζῶσιν *Gr.* [o] Καθιστᾶσιν legit *Suidas*, in voce ἀντιβολία. Καθίσταντο, vel καθίστασαν, legisse videtur *Valla. Huds.* [p] Ἕνα d. Mosqu. [q] Ἴδῃ, inter versus ἴδοι *Gr.* [r] Προλείπει *Ar. C.* Mosqu. Προλίποι *Reg.* [s] Id est, ἡ τοῦ σώματος ῥώμη. *Æ. Port.* [t] Οἰμωγῶν Mosqu.

75. Postea vero, cum Niciæ et Demostheni *res* satis præparatæ esse visæ sunt, jam tertio a navali pugna die castra moverunt. Hæc igitur res erat acerba, non tantum, si quis singula spectet, quod *nimirum* et amissa classe universa discederent, et pro magna spe, cum ipsi, tum etiam *universa* civitas in *salutis* discrimen esset adducta: sed etiam, quod in castris deserendis unicuique contingerent, quæ nec spectari nec cogitari sine animi angore possent. Nam cum mortui essent insepulti, quoties quis aliquem necessariorum jacentem conspexisset, mœrore simul et metu afficiebatur. Vivi vero, qui relinquebantur et vulnerati et ægroti, multo majorem mœrorem, quam mortui, vivis afferebant, et *multo* miseriores, quam defuncti, *ipsis esse videbantur*. Nam ad preces et lamentationes conversi *cæteros* ad dubitationem adigebant, *utrum, illis relictis, abeundum, an cum illis remanendum*, quod *illos* orarent, ut se abducerent, et uniuscujusque fidem implorarent, sicubi quis aliquem aut sodalium aut familiarium animadvertisset, ac ex contubernalium jam abeuntium cervicibus penderent, et, quousque possent, *eos* insequerentur. Quod si quos corporis vires ante confectum iter defecissent, non sine

μενοι· ὥστε δάκρυσι πᾶν τὸ στράτευμα πλησθὲν καὶ Bell.
ἀπορίᾳ τοιαύτῃ, μὴ ῥᾳδίως ἀφορμᾶσθαι, καίπερ ἐκ Pelop. an. 19.
πολεμίας τε, καὶ μείζω, ἢ κατὰ δάκρυα, τὰ μὲν πε- Olymp. 91. 4.
πονθότας ἤδη, τὰ δὲ περὶ τῶν ἐν ἀφανεῖ δεδιότας, μή U. C.
τι πάθωσι. [s] κατήφειά τέ τις ἅμα καὶ κατάμεμψις Varr. 341.
σφῶν αὐτῶν πολλὴ ἦν. οὐδὲν γὰρ ἄλλο, ἢ πόλει ἐκπεπολιορκημένῃ, [t] ἐῴκεσαν ὑποφευγούσῃ, καὶ ταύτῃ οὐ σμικρᾷ· μυριάδες γὰρ τοῦ ξύμπαντος ὄχλου οὐκ ἐλάσσους τεσσάρων ἅμα ἐπορεύοντο. καὶ τούτων οἵ τε ἄλλοι πάντες ἔφερον, ὅ, τι τὶς ἐδύνατο, κατὰ τὸ χρήσιμον, καὶ οἱ ὁπλῖται καὶ οἱ [u] ἱππεῖς, παρὰ τὸ εἰωθὸς, αὐτοί [x] τε [[y] καὶ] τὰ σφέτερα αὐτῶν σιτία, ὑπὸ τοῖς ὅπλοις, οἱ μὲν, ἀπορίᾳ ἀκολούθων, οἱ δὲ, ἀπιστίᾳ· ([z] ἀπηυτομολήκεσαν γὰρ πάλαι τε, [a] καὶ οἱ πλεῖστοι παραχρῆμα·) ἔφερον δὲ οὐδὲ ταῦτα ἱκανά· σῖτος γὰρ [b] οὐκέτι ἐν τῷ στρατοπέδῳ. καὶ μὴν ἡ ἄλλη αἰκία, καὶ ἰσομοιρία τῶν κακῶν, ἔχουσά τινα ὅμως, [c] τὸ μετὰ πολλῶν, κούφισιν, οὐδ᾽ [d] ὡς ῥᾳδία ἐν τῷ παρόντι ἐδοξάζετο· ἄλλως τε, καὶ, ἀπὸ [e] οἵας λαμπρότητος καὶ

[s] Κατήφεια, ἀπὸ τοῦ κάτω τὰ φάη βάλλειν τοὺς ὀνειδιζομένους, ἢ λυπουμένους. *Etymol. Magn.* [t] Καὶ ὑποφευγούσῃ ἐῴκεσαν *Reg.* ὑποφευγούσης Mosqu. [u] Ἱππῆς *Reg.* Aug. ὁπλῖται antea Mosqu. [x] Τε deest *Gr.* [y] Καὶ omittunt *Ar. C. Cass.* Aug. [z] Ἀπηυτομολήκεισαν *Gr.* [a] Καὶ deest *Ar.* [b] Οὐκ ἔτι Aug. Mosqu. [c] Infinitivum κακοῦσθαι cum articulo τὸ extrinsecus assumi debere contendit *Stephanus* in App. ad Scripta al. de Dial. Att. pag. 180. *Huds.* [d] Ὡς *Reg. Gr.* [e] Οἰκείας *Ar. C.*

multis obtestationibus ac ploratibus *ab aliis* deserebantur; adeo ut omnis exercitus, lacrymis repletus et hujusmodi dubitatione *retardatus*, non facile discedere posset, quamvis ex hostico *discedendum ipsis esset*, tum jam vel majora passis, quam quæ lacrymis defleri possent, tum etiam futura metuentibus, ne quid *gravius* paterentur. Magnusque mœror, simul et magna, eaque mutua inter ipsos incusatio erat. Nihil enim aliud, quam expugnatæ civitati, eique non parvæ, quæ profugeret, similes erant. Nam universa multitudo simul proficiscentium non erat infra numerum quadraginta millium. Horum autem cum cæteri omnes, quod quisque poterat, prout utile *ac necessarium ipsis* erat, tum etiam gravis armaturæ milites, et equites, præter consuetudinem, ipsi quoque sua etiam cibaria sub armis ferebant, alii quidem, propter servorum inopiam, alii vero, propter diffidentiam. Transfugerant enim et jampridem et tunc temporis plerique. Atque ne hæc quidem, quæ ferebant, *ipsis* sufficiebant. Nullus enim commeatus in castris amplius erat. Quinetiam cætera ignominia, et æqualis malorum portio, quæ quoddam levamentum *alias* habet, quum multos habemus *socios*, tamen ne sic quidem tunc facilis videbatur: præsertim *cogitantibus*, quanto ex splendore, et gloriæ dignitate, qua initio præditi fuissent, in quem exi-

Bell. αὐχήματος τοῦ πρώτου [e] ἐς οἵαν τελευτὴν καὶ ταπεινό-
Pelop.
an. 19. τητα ἀφῖκτο. μέγιστον γὰρ δὴ τὸ διάφορον τοῦτο τῷ
Olymp. Ἑλληνικῷ στρατεύματι ἐγένετο, οἷς, ἀντὶ μὲν τοῦ
91. 4.
U. C. ἄλλους [f] δουλωσομένους ἥκειν, αὐτοὺς τοῦτο μᾶλλον,
Varr.
341. δεδιότας, [g] μὴ πάθωσι, ξυνέβη ἀπιέναι, ἀντὶ δ' εὐχῆς τε καὶ [h] παιάνων, [i] μεθ' ὧν ἐξέπλεον, πάλιν τούτων τοῖς ἐναντίοις ἐπιφημίσμασιν ἀφορμᾶσθαι, πεζοὺς δὲ ἀντὶ [k] ναυβατῶν πορευομένους, καὶ ὁπλιτικῷ προσχόντας μᾶλλον, ἢ ναυτικῷ. ὅμως δὲ, ὑπὸ μεγέθους τοῦ ἐπικρεμαμένου ἔτι κινδύνου, πάντα [l] ταῦτα [m] αὐτοῖς οἰστὰ ἐφαίνετο.

ος'. Ὁρῶν δὲ ὁ Νικίας τὸ στράτευμα ἀθυμοῦν, καὶ ἐν μεγάλῃ μεταβολῇ ὂν, ἐπιπαριὼν, ὡς ἐκ τῶν ὑπαρχόντων, ἐθάρσυνέ τε καὶ παρεμυθεῖτο, βοῇ τε χρώμενος ἔτι μᾶλλον ἑκάστοις, καθ' οὓς γίγνοιτο, ὑπὸ προθυμίας, καὶ βουλόμενος ὡς [n] ἐπιπλεῖστον * γεγωνίσκων ὠφελεῖν.

οζ'. "[p] ΕΤΙ καὶ ἐκ τῶν παρόντων, ὦ Ἀθηναῖοι καὶ

[e] Ἐς οἵαν τε τελευτὴν *Cass.* Aug. mox ἀφίκετο Mosqu. [f] Δουλωσαμένους *Gr.* τοὺς ἄλλ. d. Mosqu. et mox ἀντι sine acc. [g] Μὴ πάθωσι ξυναπιέναι, ἀντὶ δὲ εὐχῆς *Gr.* [h] Παιώνων *Cass.* [i] Vide lib. 6. c. 32. init. *Huds.* [k] Ναυατῶν *Reg.* Mosqu. [l] Ταῦτα omittunt *Cl. Gr.* [m] Ὀϊστὰ αὐτοῖς *Gr.* [n] Ἐπὶ πλεῖστον *Gr.* [o] Videsis *Etymol. Magn. Huds.* [p] Ὅτι Mosqu.

tum, et *in quam* humilem fortunam devenissent. Hæc enim rerum commutatio illi Græcorum exercitui maxima contigit. Qui enim *illuc* iverant, ut alios in servitutem redigerent, illis accidit, ut ipsi hoc potius metuentes, ne ab illis in servitutem redigerentur, abscederent: et pro votis lætisque carminibus, cum quibus ad hanc expeditionem profecti fuissent, rursus cum ominis mali vocibus, quæ his erant contrariæ, discederent; et ex nauticis facti pedestres iter facerent, animumque potius ad gravem armaturam, quam ad classem instruendam, appellerent. Hæc tamen omnia propter periculi adhuc impendentis magnitudinem ipsis ferenda videbantur.

76. Nicias autem, cernens exercitum animo consternatum, et in magna *fortunæ* commutatione constitutum, *ad singulos ordines* adiens, ut pro præsenti rerum statu *eos* confirmabat et consolabatur, * et clamore longe majore, *quam unquam ante,* utebatur, ut ad quosque accedebat, tum propter animi studium *ac ardorem,* tum etiam, quod suæ vociferationis fructum quam longissime *per castra* manare cuperet.

77. "VEL in præsenti rerum statu, Athenienses ac socii, spem opor-

* Clamore etiam utens magis, *quam voce* etc. *Valla.* Magis clamore utens, quam apta alioqui ad exhortandum oratione. *Posset etiam alius esse sensus, mutando* ἑκάστοις *in* ἑκάστων *vel* ἑκάστου. *Steph.*

ξύμμαχοι, ἐλπίδα χρὴ ἔχειν, (ἤδη τινὲς καὶ ἐκ δεινο- Bell.
τέρων, [q] ἢ τοιῶνδε, ἐσώθησαν·) [r] μηδὲ καταμέμψασθαι Pelop. an. 19.
[s] ὑμᾶς ἄγαν αὐτοὺς, μήτε ταῖς ξυμφοραῖς, μήτε ταῖς Olymp. 91. 4.
παρὰ τὴν ἀξίαν νῦν [t] κακοπαθείαις. κἀγώ τοι, οὐδε- U. C.
νὸς ὑμῶν οὔτε ῥώμῃ προφέρων, (ἀλλ' ὁρᾶτε δὴ, ὡς διά- Varr. 341.
κειμαι ὑπὸ τῆς νόσου·) οὔτ' εὐτυχίᾳ δοκῶν που ὕστε-
ρός του εἶναι κατὰ τὸν ἴδιον βίον, καὶ ἐς τὰ ἄλλα,
νῦν ἐν τῷ αὐτῷ κινδύνῳ τοῖς φαυλοτάτοις [u] αἰωροῦμαι·
καίτοι πολλὰ μὲν [v] ἐς θεοὺς νόμιμα δεδιήτημαι, πολ-
λὰ δὲ [x] ἐς ἀνθρώπους δίκαια καὶ ἀνεπίφθονα. ἀνθ'
ὧν ἡ μὲν ἐλπὶς ὅμως [y] θαρσεῖα τοῦ μέλλοντος, αἱ δὲ
ξυμφοραὶ οὐ [z] κατ' ἀξίαν δὴ φοβοῦσι· [a] τάχα δ' ἂν
καὶ λωφήσειαν. ἱκανὰ γὰρ τοῖς τε πολεμίοις εὐτύχη-
ται· καὶ, εἴ τῳ θεῶν ἐπίφθονοι ἐστρατεύσαμεν, ἀπο-
χρώντως ἤδη τετιμωρήμεθα. ἦλθον γάρ που καὶ ἄλ-
λοι τινὲς ἤδη ἐφ' ἑτέρους, καὶ, ἀνθρώπεια δράσαντες,
ἀνεκτὰ ἔπαθον. καὶ ἡμᾶς, εἰκὸς, νῦν τά τε ἀπὸ τοῦ
θεοῦ ἐλπίζειν ἠπιώτερα [b] ἕξειν· οἴκτου γὰρ ἀπ' αὐτῶν
ἀξιώτεροι ἤδη ἐσμὲν, ἢ φθόνου. καὶ, [c] ὁρῶντες ὑμᾶς

[q] Vide *Stephani* App. ad Scripta al. de Dial. Att. pag. 28. *Huds.* [q] Ἢ τῶν τοιῶνδε *Reg.* [r] Μὴ δὲ *Reg. Cass.* Aug. [s] Ἡμᾶς *Reg.* [t] Κακοπαθίαις *Cass. Gr.* Bas. et a corr. Aug. κακοπαθιίαις. [u] Ἐωροῦμαι *Reg. Cass.* Ἐωροῦμαι *Gr.* Mosqu. qui et φαυλοτέροις. [v] Ἐς τοὺς θεοὺς *Gr.* [x] Ἐν ἀνθρώποις *Reg.* ὡς ἀνθρ. Mosqu. cui et d. καὶ ante ανεπίφθ. [y] Θρασεῖα *Ar. Gr.* [z] Κατ' ἀξίαν, et inter versus manu recenti κατὰ τὴν ἀξίαν *Reg.* καταξίαν Aug. κατὰ ἀξ. Mosqu. [a] Τάχα δὲ ἂν *Ar. C. Reg. Cass.* Aug. Mosqu. qui et mox ἀποχρόντως. [b] Ἥξειν *Cl.* [c] Ὁρῶντας malit *Æ. Port.*

tet habere, (Jam *enim* nonnulli vel ex asperioribus *malis*, quam sunt ista, incolumes evaserunt ;) neque supra modum vobismetipsis succensere vel propter clades, vel propter ærumnas, quæ præter dignitatem nunc premunt. Nam et ego, quamvis neque *corporis* viribus valentior sim, quam ullus de vobis, (vos enim ipsi jam videtis, ut morbo sim affectus ;) neque felicitate cuiquam secundus *antea* fuisse videar, cum in privata vita, tum in cæteris rebus, nunc *tamen* in eodem periculo pendens versor, in quo vel abjectissimæ conditionis homines versantur. Quanquam multa quidem ex patriis institutis ad pietatem Diis præstandam perpetuo feci ; multis etiam pietatis officiis, quæ debent invidia carere, mortales sum prosequutus. Quare, *quamvis nostra fortuna prorsus afflicta videatur*, rerum tamen futurarum spes est audax ; sed clades, quas nullo nostro merito accepimus, *nos* jam terrent. At fortasse cessabunt. Nam et satis feliciter cum hostibus est actum, et, si cui Deorum invisi bellum hoc suscepimus, satis pœnarum jam dedimus. Etenim et alii nonnulli jam bellum aliis intulerunt, qui cum humanitus peccassent, pœnas tamen tolerabiles dederunt. Quamobrem verisimile videtur, nos quoque nunc debere sperare, Deum mitius nobiscum esse acturum. Jam enim ipsorum *Deorum* misericordia, quam odio, su-

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. Varr. 341.

αὐτοὺς, [d] οἷοι ὁπλῖται ἅμα καὶ ὅσοι ξυντεταγμένοι χωρεῖτε, μὴ [e] καταπεπλῆχθε ἄγαν· λογίζεσθε δὲ, ὅτι αὐτοί τε πόλις εὐθὺς ἐστὲ, [f] ὅποι ἂν [g] καθέζοισθε, καὶ ἄλλη [h] οὐδεμία ὑμᾶς τῶν ἐν Σικελίᾳ οὔτ' ἂν ἐπιόντας δέξαιτο ῥᾳδίως, [i] οὐδ' ἂν ἱδρυθέντας που [k] ἐξαναστήσειε. τὴν δὲ πορείαν, ὥστ' ἀσφαλῆ καὶ εὔτακτον εἶναι, αὐτοὶ φυλάξατε, μὴ ἄλλο τι ἡγησάμενος ἕκαστος, ἢ, ἐν ᾧ ἀναγκασθῇ χωρίῳ μάχεσθαι, [l] τοῦτο δὲ πατρίδα καὶ τεῖχος κρατήσας ἕξειν. σπουδὴ [m] δὲ ὁμοίως καὶ νύκτα καὶ ἡμέραν ἔσται τῆς ὁδοῦ. τὰ γὰρ ἐπιτήδεια, βραχέα ἔχομεν· [n] καὶ, ἢν ἀντιλαβώμεθα τοῦ φιλίου χωρίου τῶν Σικελῶν, (οὗτοι γὰρ ἡμῖν, διὰ τὸ Συρακουσίων δέος, ἔτι βέβαιοι [o] εἰσί·) ἤδη νομίζετε ἐν τῷ [p] ἐχυρῷ εἶναι. [q] προπέμπετε δ' ὡς αὐτοὺς, καὶ ἀπαντᾷν, [r] εἰρημένον, καὶ σιτία ἄλλα κομίζειν. τὸ δὲ ξύμπαν, γνῶτε, ὦ ἄνδρες στρατιῶται, ἀναγκαῖόν τε ὂν ὑμῖν ἀνδράσιν ἀγαθοῖς γίγνεσθαι, ὡς μὴ [s] ὄντος χωρίου ἐγγὺς, ὅποι ἂν, μαλακισθέντες, σωθείητε καὶ, ἢν

[d] Οἱ ὁπλῖται *Ar. C. Reg. Cass. Gr.* Mosqu. Aug. ὁπλίται Mosqu. [e] Καταπεπλῆχθαι *Marg. Gr. Flor.* Καταπέπληχθε *Ar. C. Cl. Cass.* Aug. [f] Ὅπου *Reg.* [g] Καθίζησθε *Ar. C. Bar. Ald. Bas.* Καθέζησθε *Cl. Gr. Reg. Cass. Dan.* Aug. Mosqu. [h] Οὐδὲ μία *Cass.* mox ἐν ante Σικελ. d. Mosqu. qui et λουγίζεσθε supra pro λογίζ. [i] Οὔτ' ἂν *Ar. C. Bar. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass.* Aug. [k] Ἐξαναστήσειεν *Reg. Cass.* Aug. [l] Τοῦτο καὶ πατρίδα *Reg. Cass. Gr. Dan. Bas. Steph. 2. Port.* Aug. [m] Δ' ὁμοίως *Gr.* [n] Καὶ εἰ μὲν ἀντιλ. *Reg.* [o] Εἰσὶν *Reg.* Aug. Mosqu. [p] Ὀχυρῷ *Marg. Ar. Bar. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass. Dan.* Aug. Εἶναι non est in *Dan.* [q] Προπέμπεται *Bar. Ald. Bas.* ut κατὰ τὸ σιωπώμενον intelligatur, id jam factum esse. *Huds.* Sic etiam *Dan.* Προπέπεμπται *Gr.* [r] Id est: ἐροῦντα, κελεύσοντα. *Æ. Port.* [s] Ὄντως Mosqu.

mus digniores, et *convenit vos*, cum videatis vos ipsos, quales et qui gravis armaturæ milites acie instructa pergitis, animis non nimis consternari. Quinetiam illud cogitate, vos ipsos, ubicunque consederitis, ibi protinus *vobis ipsis* esse civitatem; et fore, ut nulla alia Siciliensis *civitas* aut vestrum, si *eam* invadatis, impetum facile sustineat, aut, si sedes alicubi fixeritis, expellat. Iter autem ut tuto et servatis ordinibus fiat, operam vos ipsi caute dabitis, nihil aliud unusquisque secum ipse reputans, nisi, quocunque in loco pugnare coactus fuerit, hunc, si victoria potiatur, et patriam et urbem sibi futurum. Iter autem et noctu et interdiu pariter magna festinatione faciendum erit. Exiguos enim commeatus habemus. Et si quod amicum oppidum Siculorum nacti fuerimus, (isti enim propter Syracusanorum metum adhuc erga nos in fide constanter perstant) jam vero existimate, vos in loco tuto esse. Ad eos vero *nuntium* præmittite, qui jubeat *eos nobis* obviam venire, et alios commeatus afferre. In summa *hoc* sciatis, milites, necessarium esse vobis, viris esse fortibus, quod nullus sit locus propinquus, quo, si ignave vos gesseritis, salvi pervenire possitis; et, si nunc hostes devitaritis,

νῦν διαφύγητε τοὺς πολεμίους, οἵ τε ἄλλοι τευξόμενοι, [r] ὧν ἐπιθυμεῖτέ που ἐπιδεῖν, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τὴν μεγάλην δύναμιν τῆς πόλεως, [s] καίπερ πεπτωκυῖαν, [t] ἐπανορθώσοντες. ἄνδρες γὰρ πόλις, καὶ οὐ τείχη, οὐδὲ νῆες, ἀνδρῶν κεναί." Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341.

οη'. [u] Ὁ μὲν Νικίας, [x] τοιάδε παρακελευόμενος, ἅμα ἐπῄει τὸ στράτευμα, καὶ, [y] εἴπη ὁρῴη διεσπασμένον καὶ μὴ ἐν τάξει χωροῦν, ξυνάγων [z] καὶ καθιστάς· καὶ ὁ Δημοσθένης, οὐδὲν ἧσσον τοῖς καθ' ἑαυτὸν τοιαῦτά τε καὶ παραπλήσια λέγων. τὸ δὲ ἐχώρει [a] ἐν πλαισίῳ τεταγμένον [b] τοῦ Νικίου, [c] ἐφεπόμενον [d] δὲ, τὸ Δημοσθένους· τοὺς δὲ σκευοφόρους καὶ τὸν πλεῖστον ὄχλον ἐντὸς εἶχον οἱ ὁπλῖται. καὶ, ἐπειδή τε ἐγένοντο ἐπὶ τῇ διαβάσει τοῦ Ἀνάπου ποταμοῦ, εὗρον ἐπ' αὐτῷ [e] παρατεταγμένους τῶν Συρακουσίων καὶ ξυμμάχων, καὶ, τρεψάμενοι αὐτοὺς, καὶ κρατήσαντες τοῦ πόρου, ἐχώρουν [f] ἐς [g] τὸ πρόσθεν. οἱ δὲ Συρακούσιοι, παριππεύοντές [h] τε προσέκειντο, καὶ ἐσακοντίζοντες οἱ ψιλοί. καὶ ταύτῃ μὲν τῇ ἡμέρᾳ [i] προελθόντες σταδίους

[r] Ὡς ἐπιθυμεῖτέ που ἰδεῖν *C.* Ὡς etiam *Dan.* Ἐπειδεῖν *Cass.* [s] Καὶ περιπεπτ. Mosqu. [t] Ἐπανορθώσαντες *Reg. Cass. Gr.* Aug. mox οὐ δὲ νῆες Bas. [u] Ὁ δὲ Νικίας *Ar.* [x] Τάδε, et supra τοιάδε, *Gr.* [y] Εἴ πη *Cass.* εἴπῃ Aug. mox διεσπαρμέν. Mosqu. pro διεσπασμ. [z] Καὶ deest *Reg.* [a] Ἐν διπλασίῳ *Ar. C.* Vide *Var. Lect.* et *Schol.* ad 6, 67. init. *Huds.* Ἐν διπλασίῳ *Reg. Cass. Dan.* Aug. sed in marg. scr. γρ. ἐν πλαισίῳ. διπλασίῳ Mosqu. [b] Τὸ τοῦ Νικίου *Ar.* Τοῦ Νικίου *C.* τὸ Νικ. Aug. mox τὸ τοῦ Δημοσθ. Mosqu. et ὁπλῖται, ut solet; nec non ἐπειδή. [c] Ἐφεσπόμενον *Ar. C. Dan.* [d] Δὲ τοῦ *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Gr.* [e] Τεταγμένους *Gr.* [f] Εἰς *Reg.* [g] Τὸ ἔμπροσθεν *Ar. C. Dan.* [h] Τε omittunt *Ar. C.* [i] Προσελθόντες *Ar. C. Reg. Cass.* Aug. Mosqu. qui mox ὡς in marg.

cæteros quidem *de vobis* ea consequuturos, quæ revisere concupiscitis; Athenienses vero magnam *vestræ* civitatis potentiam, etsi collapsam, erecturos. Viri enim *sunt* civitas, non autem mœnia, neque naves viris vacuæ."

78. His Nicias exercitum cohortans simul adibat, et sicubi disjunctum nec ordine servato procedentem videbat, cogebat et in ordinem redigebat. Demosthenes vero nihilo minus eadem, aut *his* similia, apud suos dicebat. Et Niciæ quidem copiæ agmine quadrato ibant; Demosthenis vero *copiæ* sequebantur. Lixas vero et plurimam turbam gravis armaturæ milites intra *medium suum agmen* receperunt. Postquam autem ad Anapi fluminis transitum pervenerunt, Syracusanorum ac sociorum manum illic instructam invenerunt; quibus fugatis, et transitu in suam potestatem redacto, ultra processerunt. Et Syracusanorum equites obequitantes *illis* instabant, et levis armaturæ milites jaculis *eos* incessebant. Atque hac quidem die Athenienses, stadia circiter quadraginta progressi, castris ad

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341. Sept. 2.

ὡς τεσσαράκοντα, ηὐλίσαντο πρὸς λόφῳ τινὶ οἱ Ἀθηναῖοι· τῇ δ' ὑστεραίᾳ πρωῒ ἐπορεύοντο, καὶ προῆλθον ὡς εἴκοσι σταδίους, καὶ κατέβησαν ἐς χωρίον ἄπεδόν τι, καὶ αὐτοῦ ἐστρατοπεδεύσαντο, βουλόμενοι ἔκ τε τῶν οἰκιῶν λαβεῖν τι ἐδώδιμον, (ᾠκεῖτο γὰρ ὁ χῶρος·) καὶ ὕδωρ μετὰ σφῶν αὐτῶν φέρεσθαι αὐτόθεν. ἐν γὰρ τῷ [i] πρόσθεν ἐπὶ πολλὰ στάδια, ᾗ ἔμελλον ἰέναι, οὐκ ἄφθονον ἦν. οἱ δὲ Συρακούσιοι ἐν τούτῳ [k] προελθόντες, τὴν δίοδον τὴν ἐν τῷ πρόσθεν [l] ἀπετείχιζον. ἦν δὲ λόφος καρτερὸς, καὶ ἑκατέρωθεν αὐτοῦ χαράδρα κρημνώδης·

Sept. 3. ἐκαλεῖτο δὲ [m] Ἀκραῖον λέπας. τῇ δ' ὑστεραίᾳ οἱ Ἀθηναῖοι προῄεσαν, καὶ οἱ τῶν Συρακουσίων καὶ ξυμμάχων [n] αὐτοὺς ἱππεῖς καὶ ἀκοντισταὶ, ὄντες πολλοὶ ἑκάτεροι, ἐκώλυον, καὶ ἐσηκόντιζόν τε καὶ παρίππευον. καὶ χρόνον μὲν πολὺν ἐμάχοντο οἱ Ἀθηναῖοι, ἔπειτα ἀνεχώρησαν πάλιν ἐς τὸ [o] αὐτὸ στρατόπεδον· καὶ τὰ ἐπιτήδεια οὐκέτι ὁμοίως εἶχον· οὐ γὰρ ἔτι ἀποχωρεῖν οἷόν τ' ἦν, [p] ἀπὸ τῶν ἱππέων.

Sept. 4. οθ'. Πρωῒ δὲ ἄραντες, ἐπορεύοντο αὖθις, καὶ [q] ἐβιάσαντο πρὸς [r] τὸν λόφον ἐλθεῖν τὸν ἀποτετειχισμένον.

[i] Ἔμπροσθ. Mosqu. [k] Προσελθόντες *Cass.* [l] Ἐπετείχιζον *Gr.* [m] Locus arduus atque præceps ultra Euryelum versus occasum solstitialem; vulgo nunc incolis *Criniti* dictus. *Cluverius* in Sicilia Antiq. p. 172. Promontorium, in quo sita est urbs, cui nomen Acræ. *Æ. Port.* [n] Αὐτοὺς omittunt *Ar. C.* αὐτῶν l. Mosqu. Tum ἱππῆς Aug. [o] Αὐτὸ deest *C.* antea ἔπειτ' ἀνεχ. Mosqu. [p] Ὑπὸ *Marg. Cam. Cl. Gr. Reg. Cass.* Aug. [q] Id est: *μετὰ βίας προσελθεῖν καὶ εἰς αὐτὸν εἰσελθεῖν ἐπειράσαντο. Æ. Port.* [r] Τὸν deest *Gr.*

quendam collem positis pernoctarunt. Postridie vero, diluculo iter ingressi sunt, et viginti circiter stadia processerunt: et in quendam campestrem locum descenderunt, ibique castra posuerunt, tum quod aliquid cibariorum sumere ex domibus illis (is enim locus habitabatur) tum etiam, quod aquam secum illinc afferre vellent. Nam ultra locum illum, ad multa stadia, qua transituri erant, non erat magna *aquæ* copia. Interea vero Syracusani progressi, transitum ulteriorem muro cinxerunt. Erat autem collis natura munitus, et ab utraque ejus parte *erat* torrentis alveus rupibus præceps. Vocabatur autem Acræum lepas. Postridie vero Athenienses progredi cœperunt, et Syracusanorum ac sociorum equites et jaculatores, qui utrique multi erant, ipsos *progredi* prohibebant, et jaculis incessebant et obequitantes infestabant. Et diu quidem Athenienses pugnarunt, tandem vero in eadem castra rursus se receperunt. Sed commeatus non æque, *ac prius*, amplius habebant. Nam propter *hostium* equitatum non poterant amplius *illinc* recedere.

79. Mane tamen motis castris, rursus ire perrexerunt; et ad collem muro cinctum, per vim perve-

καὶ εὗρον πρὸ ἑαυτῶν ὑπὲρ τοῦ ἀποτειχίσματος τὴν πεζὴν στρατιὰν παρατεταγμένην [s] οὐκ ἐπ' ὀλίγων ἀσπίδων· στενὸν γὰρ ἦν τὸ χωρίον. καὶ προσβαλόντες οἱ Ἀθηναῖοι ἐτειχομάχουν, καὶ, βαλλόμενοι ὑπὸ πολλῶν [t] ἀπὸ τοῦ λόφου, ἐπάντους ὄντος, (διϊκνοῦντο γὰρ ῥᾷον οἱ ἄνωθεν·) καὶ οὐ δυνάμενοι βιάσασθαι, ἀνεχώρουν πάλιν, καὶ [u] ἀνεπαύοντο. ἔτυχον δὲ καὶ βρονταί τινες ἅμα γενόμεναι, καὶ ὕδωρ, οἷα, τοῦ ἔτους [v] πρὸς μετόπωρον ἤδη ὄντος, φιλεῖ γίγνεσθαι. ἀφ' ὧν οἱ Ἀθηναῖοι μᾶλλον ἔτι ἠθύμουν, καὶ ἐνόμιζον, ἐπὶ τῷ σφετέρῳ ὀλέθρῳ καὶ ταῦτα πάντα γίγνεσθαι. ἀναπαυομένων [x] δὲ αὐτῶν, ὁ Γύλιππος καὶ οἱ Συρακούσιοι πέμπουσι μέρος τι τῆς στρατιᾶς, [y] ἀποτειχιοῦντας ἐκ τοῦ ὄπισθεν αὐτοὺς, ᾗ [z] προεληλύθεσαν. ἀντιπέμψαντες δὲ κἀκεῖνοι σφῶν αὐτῶν τινὰς, διεκώλυσαν. καὶ [a] μετὰ ταῦτα, πάσῃ τῇ στρατιᾷ ἀναχωρήσαντες πρὸς τὸ πεδίον μᾶλλον οἱ Ἀθηναῖοι, ηὐλίσαντο· τῇ δ' ὑστεραίᾳ προὐχώρουν. καὶ οἱ Συρακούσιοι [b] προσέβαλλόν τε πανταχῇ αὐτοῖς κύκλῳ, καὶ πολλοὺς κατετραυμάτιζον· καὶ, εἰ μὲν ἐπίοιεν οἱ Ἀθηναῖοι, ὑπεχώρουν· εἰ δ' ἀναχωροῖεν,

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341.

Sept. 5.

[s] Οὐκ abest *C.* Οὐκ ἀπ' ὀλίγων *Reg.* [t] Ὑπὸ *Reg.* mox ὄντας Mosqu. [u] Ἐπανεπαύοντο *Marg. Cam.* [v] Ἐς τὸ μετ. Mosqu. [x] Δ' αὐτῶν *Ar. C. Reg. Cass.* Aug. Mosqu. [y] Ἀποτειχιοῦντες *Reg. Cass.* Aug. [z] Προσεληλύθεσαν *Marg. Cam.* Mosqu. [a] Μεταταῦτα, et mox καταβραχὺ *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. Μεταταῦτα etiam *Reg.* et καταβραχὺ *Cass.* Utrumque et Aug. mox τῇ ante στρ. d. Mosqu. [b] Προσέβαλον Mosqu.

nire tentarunt: et ante suas copias invenerunt pedestrem *hostium* exercitum, qui supra *collis* munitionem instructus stabat, acie non paucorum scutatorum in longitudinem exporrecta; is enim locus erat arctus. Athenienses autem munitionem aggressi oppugnare cœperunt: sed quum telis ex colle, qui erat acclivis, a multis peterentur, (qui enim ex superiore loco facilius pertingebant) nec eo possent perrumpere, retro se receperunt, atque quieverunt. Quinetiam casu quædam tonitrua simul et imbres *tunc* exstiterunt, ut anni tempore, quod ad Autumnum jam accedebat, fieri solet. Quamobrem Athenienses longe vehementius animos abjicere cœperunt, quod hæc etiam omnia in suum exitium fieri putarent. Ipsis autem quiescentibus, Gylippus et Syracusani partem quandam copiarum miserunt, quæ ipsos muro intercluderent a tergo, qua venerant. Sed, cum ipsi quoque vicissim quosdam de suis misissent, *hoc fieri* prohibuerunt. Postea vero Athenienses, propius planitiem reversi, *castris ibi positis*, pernoctarunt: postridie vero progredi cœperunt. Ipsos autem Syracusani undique circumfusi adoriebantur, multosque sauciabant; et, quoties Athenienses impressionem *in eos* faciebant, ipsi se subducebant; quoties vero recedebant,

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341.

ἐπέκειντο, καὶ μάλιστα τοῖς ὑστάτοις προσπίπτοντες, εἴπως, κατὰ βραχὺ τρεψάμενοι, πᾶν τὸ στράτευμα φοβήσειαν. καὶ [c] ἐπιπολὺ μὲν τοιούτῳ τρόπῳ ἀντεῖχον οἱ Ἀθηναῖοι· ἔπειτα, προελθόντες πέντε ἢ [d] ἓξ σταδίους, ἀνεπαύοντο ἐν τῷ πεδίῳ. ἀνεχώρησαν δὲ καὶ οἱ Συρακούσιοι ἀπ᾽ αὐτῶν [e] ἐς τὸ ἑαυτῶν στρατόπεδον.

π΄. Τῆς δὲ νυκτὸς τῷ Νικίᾳ καὶ [f] Δημοσθένει ἐδόκει, ἐπειδὴ κακῶς σφίσι τὸ στράτευμα εἶχε, τῶν τε ἐπιτηδείων πάντων ἀπορία ἤδη, καὶ κατατετραυματισμένοι ἦσαν πολλοὶ, ἐν πολλαῖς [g] προσβολαῖς τῶν πολεμίων γεγενημέναις, πυρὰ [h] καύσαντες ὡς πλεῖστα ἀπάγειν τὴν στρατιὰν, μηκέτι τὴν [i] αὐτὴν ὁδὸν, ᾗ διενοήθησαν, ἀλλὰ [k] τοὐναντίον, ᾗ οἱ Συρακούσιοι ἐτήρουν, πρὸς τὴν θάλασσαν. ἦν δὲ ἡ ξύμπασα ὁδὸς αὕτη οὐκ ἐπὶ Κατάνης τῷ στρατεύματι, ἀλλὰ κατὰ [l] τὸ ἕτερον μέρος τῆς Σικελίας, τὸ πρὸς Καμαρίναν καὶ Γέλαν, καὶ τὰς [m] ταύτῃ πόλεις καὶ Ἑλληνίδας καὶ βαρβάρους. καύσαντες οὖν πυρὰ πολλὰ, ἐχώρουν ἐν τῇ νυκτί. καὶ αὐτοῖς (οἷον φιλεῖ καὶ πᾶσι στρατοπέδοις, μάλιστα δὲ τοῖς μεγίστοις, φόβοι καὶ [n] δείματα [o] ἐγγίγνεσθαι,

[c] Ἐς πολὺ *Dan.* [d] Ἢ καὶ Mosqu. [e] Εἰς *Reg.* [f] Τῷ Δημ. Mosqu. [g] Προσβολαῖς deest *Gr.* [h] Καύσαντας *Reg.* Aug. [i] τ. ὁδὸν αὐτὴν Mosqu. [k] Τοὐναντίον ᾗ οἱ *Ald. Flor. Bas. Reg. Gr.* [l] Μέρ. τὸ ἕτ. Mosqu. [m] Ταύτας *Dan.* [n] Δείγματα *Gr.* [o] Ἐγγίνεσθαι *Gr.*

illis instabant, præcipue vero novissimum agmen carpentes, * si forte, *ea parte* paulatim in fugam versa, reliquum exercitum perterrefacerent. Et diu Athenienses hoc modo *Syracusanis* restiterunt: deinde, quinque sexve stadia progressi, in planitie conquieverunt. Syracusani quoque ab illis digressi in sua castra redierunt.

80. Noctu vero Niciæ et Demostheni placuit, (quoniam ipsorum exercitus male se habebat, cum ob omnis commeatus inopiam, qua jam premebatur, tum ob multitudinem eorum, qui in multis incursionibus ab hoste factis vulnerati fuerant,) quam plurimis ignibus accensis abducere copias, non tamen amplius eadem via, qua constituerant, sed alia ei contraria, quam Syracusani servabant, mare versus. Totum autem hoc iter, quod exercitus faciebat, non ad Catanam ducebat; sed in aliam Siciliæ partem, Camarinam versus et Gelam, aliasque tum Græcas tum barbaras urbes, in illa *Siciliæ* parte sitas. Accensis igitur multis ignibus, per noctem proficisci cœperunt. Sed (ut vel in omnibus, præcipue vero maximis exercitibus, præsertim et noctu et per hosticum,

* Si forte membratim illos territando, totum agmen averterent. *Valla.* Si forte, fugato subinde parvo eorum numero, *tandem* totum agmen territarent. *Stephanus.* Si forte vel paulum pulsis, totum exerc. etc. *Acacius.* Huds.

ἄλλως τε, καὶ ἐν νυκτί [k] τε, καὶ διὰ πολεμίας, καὶ ἀπὸ πολεμίων οὐ πολὺ ἀπεχόντων ἰοῦσιν,) ἐμπίπτει ταραχή. καὶ τὸ μὲν Νικίου στράτευμα, ὥσπερ ἡγεῖτο, ξυνέμενέ τε, καὶ [l] προὔλαβε πολλῷ· τὸ δὲ Δημοσθένους, τὸ ἥμισυ μάλιστα καὶ τὸ πλέον [m] ἀπεσπάσθη τε, καὶ [n] ἀτακτότερον ἐχώρει. ἅμα δὲ τῇ ἕῳ ἀφικνοῦνται ὅμως πρὸς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐσβάντες ἐς τὴν ὁδὸν [o] τὴν Ἐλωρινὴν καλουμένην, ἐπορεύοντο, ὅπως, ἐπειδὴ γένοιντο παρὰ τῷ ποταμῷ τῷ [p] Κακυπάρει, παρὰ τὸν ποταμὸν ἴοιεν ἄνω διὰ μεσογείας. ἤλπιζον γὰρ καὶ τοὺς Σικελοὺς ταύτῃ, οὓς μετέπεμψαν, ἀπαντήσεσθαι. [q] ἐπεὶ δ᾽ ἐγένοντο ἐπὶ τῷ ποταμῷ, εὗρον καὶ ἐνταῦθα φυλακήν τινα τῶν Συρακουσίων, ἀποτειχίζουσαν καὶ ἀποσταυροῦσαν τὸν πόρον. καὶ βιασάμενοι αὐτὴν, [r] διέβησάν τε τὸν ποταμὸν, καὶ ἐχώρουν αὖθις πρὸς ἄλλον ποταμὸν, τὸν [s] Ἐρινεόν· ταύτῃ γὰρ οἱ ἡγεμόνες ἐκέλευον.

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341. Sept. 6.

πα΄. Ἐν τούτῳ δ᾽ οἱ Συρακούσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, [t] ὡς ἥ τε ἡμέρα ἐγένετο, καὶ ἔγνωσαν τοὺς Ἀθηναίους ἀπεληλυθότας, ἐν αἰτίᾳ τε οἱ πολλοὶ τὸν Γύλιππον

[k] Τε deest *Reg.* [l] Προὔβαλε, et supra manu recenti προὔλαβε, *Reg.* Aug. [m] Ἀντισπάσθη *Gr.* ἐπισπ. Mosqu. [n] Ἀτακτώτερον, et rursus infra Cap. 81. *Gr.* Mosqu. [o] Τὴν Ἑλωρινὴν *C. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. Vide L. 6, 70. extr. *Huds.* Sic etiam *Reg. Cass. Gr.* Ἑλωρικὴν *Dan.* [p] Κοκυπάρει *Marg.* Κακοπάρει *Ar.* Vide *Cluverii* Sicil. antiq. pag. 183. *Huds.* Κακωπάρει Mosqu. [q] Ἐπειδὴ δὲ *Cl.* ἐπειδὴ δ᾽ ἐγ. Aug. [r] Διαβίβασαν *Reg.* τε d. Mosqu. mox αὐτοῖς Basil. pro αὖθις. [s] Verisimile est, *Ptolemæi* Ὄρινον eundem esse amnem, qui *Thucydidi* dicitur Ἐρινεός. Vide *Cluverium* pag. 184. *Huds.* [t] Ὡς τε ἡμέρα *Gr.*

et hoste non procul *ab ipsis* distante, iter facientibus, metus et pavor excitari solet) ipsos incessit trepidatio. Et Niciæ quidem copiæ, quemadmodum præibant, sic etiam simul perstiterunt, longeque præcesserunt. At Demosthenicarum copiarum dimidia fere atque adeo major pars distracta est, et ordinibus non servatis pergebat. Prima autem luce, tamen ad mare pervenerunt, et viam, nomine Helorinam, ingressi, ire pergebant, ut, cum ad Cacyparim fluvium devenissent, secundum ipsum fluvium per mediterranea in superiora loca se conferrent. Sperabant enim, hac etiam Siculos, quos arcessissent, obviam sibi venturos. Sed cum ad fluvium venissent, hic quoque quoddam Syracusanorum præsidium invenerunt, quod muris valloque transitum præcludebat: sed eo *præsidio* per vim *illinc* depulso, fluvium illum trajecerunt, et rursus ad alium fluvium, nomine Erineum, contenderunt. Hac enim duces *iter fieri* jusserant.

81. Interea vero Syracusani ac socii, ubi dies illuxit, et Athenienses abisse cognoverunt, plerique Gylippum insimulabant, quod Athenienses

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341.

εἶχον, ἑκόντα ἀφεῖναι τοὺς Ἀθηναίους· καὶ [u] κατὰ τάχος διώκοντες, ᾗ οὐ χαλεπῶς ᾐσθάνοντο κεχωρηκότας, καταλαμβάνουσι περὶ ἀρίστου ὥραν· [x] καὶ, ὡς προσέμιξαν τοῖς μετὰ τοῦ Δημοσθένους, [y] ὑστέροις τε οὖσι, καὶ σχολαίτερον [z] καὶ ἀτακτότερον χωροῦσιν, ὡς τῆς νυκτὸς τότε ξυνεταράχθησαν, εὐθὺς [a] προσπεσόντες, ἐμάχοντο. καὶ οἱ [b] ἱππεῖς τῶν Συρακουσίων [c] ἐκυκλοῦντό τε ῥᾷον αὐτοὺς, δίχα δὴ ὄντας, καὶ ξυνῆγον ἐς ταυτό. τὸ δὲ Νικίου στράτευμα ἀπεῖχεν ἐν τῷ πρόσθεν [d] ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα σταδίους. θᾶσσόν τε γὰρ ὁ Νικίας ἦγε, νομίζων, οὐ τὸ ὑπομένειν ἐν τῷ τοιούτῳ ἑκόντας εἶναι, καὶ μάχεσθαι, σωτηρίαν, ἀλλὰ τὸ [e] ὡστάχιστα ὑποχωρεῖν, [f] τοσαῦτα μαχομένους, ὅσα [g] ἀναγκάζονται. ὁ δὲ Δημοσθένης ἐτύγχανέ [h] τε [i] ταπλείω ἐν πόνῳ [k] τε ξυνεχεστέρῳ ὢν, διὰ τὸ ὑστέρῳ ἀναχωροῦντι [l] αὐτῷ ἐπικεῖσθαι τοὺς πολεμίους, καὶ τότε γνοὺς τοὺς Συρακουσίους διώκοντας, οὐ προὐχώρει μᾶλλον, ἢ ἐς μάχην [m] ξυνετάσσετο· ἕως, ἐνδιατρίβων, κυκλοῦταί τε ὑπ᾽ αὐτῶν· καὶ πολλῷ θορύβῳ αὐτός τε

[u] Κατατάχος *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg.* [x] Καὶ ὥσπερ προσ. *Reg. Cass.* Aug. [y] Ὑστέροις τ᾽ οὖσι *Reg. Cass.* Aug. [z] Καὶ ἀτακτότερον desiderantur in *Cod. C.* [a] Συμπεσόντες *Marg. Cam.* [b] Ἱππῆς *Reg.* Aug. [c] Ἐκυκλοῦντο τότε *Gr.* Ἐκύκλουν τό τε *Cl.* Paullo post δὴ d. Mosqu. post δίχα. mox id. Κινίου pro Νικίου. [d] Ἑκατὸν omittit *Cl. Reg. Cass.* Aug. Mosqu. qui et ἔμπροσθεν. [e] Ὡς τάχιστα *Ar. Flor.* τῷ ὡς τ. Mosqu. [f] Τὸ σῶμα, et inter versus recenti manu τοσαῦτα *Reg.* [g] Ἀναγκάζωνται *Gr.* [h] Τε deest *Cass.* [i] Τὰ πλείω *Ar. C. Reg. Cass. Gr.* Aug. [k] Τε deest *Gr.* [l] Αὐτῷ πρώτῳ ἐπικεῖσθαι *Marg. Ar. C. Cl. Reg. Cass. Dan.* Aug. [m] Ξυνετάττετο *Ar. C.*

sciens prudensque dimisisset. Quare celeriter persequentes, qua progressos non difficile norant, sub horam prandii *eos* adipiscuntur. Cum autem assequuti fuissent Demosthenis milites, qui postremi erant, et tarde et incomposite iter faciebant, quod noctu tunc perturbati fuissent, confestim *eos* aggressi pugnare cœperunt. Syracusanorum autem equitatus ipsos facilius circumdedit, et in exiguum loci spatium contraxit, quod tunc essent separati. Nam Niciæ exercitus ulterius progressus distabat *illinc* centum et quinquaginta stadia. Nicias enim *agmen* ocius ducebat, quod existimaret, minime salutare esse, in hujusmodi tempore cunctari ultro et dimicare, sed quam celerrime sese recipere, ita ut *milites* eatenus pugnarent, quatenus cogerentur. Demosthenes vero multiplici, eoque assiduo labore, magis ac magis premebatur, * quod ipsum posterius digressum, hostes priores urgerent. Cum autem tunc Syracusanos insequentes animadvertisset, non tam progrediebatur, quam ad prœlium aciem instruebat, donec cunctatus ab ipsis est circumventus,

* Quod ipsi novissimum agmen ducenti instabant hostes. *Acacius.*

καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ Ἀθηναῖοι ἦσαν· ἀνειληθέντες γὰρ ἔς τι χωρίον, ᾧ κύκλῳ μὲν τειχίον περιῆν, (ὁδὸς δὲ ἔνθεν [u] τε καὶ ἔνθεν,) [o] ἐλαίας δὲ οὐκ ὀλίγας εἶχεν, ἐβάλλοντό τε περισταδόν. [p] τοιαύταις δὲ προσβολαῖς, καὶ οὐ [q] ξυσταδὸν μάχαις, οἱ Συρακούσιοι εἰκότως ἐχρῶντο. τὸ γὰρ ἀποκινδυνεύειν πρὸς ἀνθρώπους ἀπονενοημένους, οὐ πρὸς ἐκείνων μᾶλλον ἦν ἔτι, ἢ πρὸς [r] τῶν Ἀθηναίων. καὶ ἅμα φειδώ τέ τις [s] ἐγένετο, ἐπ' εὐπραγίᾳ ἤδη σαφεῖ, μὴ [t] προαναλωθῆναί τῳ· καὶ ἐνόμιζον καὶ ὣς, ταύτῃ τῇ ἰδέᾳ καταδαμασάμενοι λήψεσθαι αὐτούς.

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341.

πβ'. Ἐπειδὴ γοῦν δι' ἡμέρας βάλλοντες πανταχόθεν, [u] τοὺς Ἀθηναίους καὶ ξυμμάχους ἑώρων ἤδη τεταλαιπωρημένους τοῖς τε τραύμασι καὶ τῇ ἄλλῃ κακώσει, κήρυγμα ποιοῦνται Γύλιππος [v] καὶ Συρακούσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, πρῶτον μὲν, τῶν νησιωτῶν εἴ τις βούλεται ἐπ' ἐλευθερίᾳ ὡς σφᾶς [x] ἀπιέναι· καὶ ἀπεχώρησάν τινες πόλεις οὐ πολλαί· ἔπειτα δ' ὕστερον καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους [y] ἅπαντας τοὺς μετὰ Δημο-

[n] Τι deest *Gr.* Mosqu. [o] Ἐλάας *Marg. Cl. Gr. Reg. Cass.* Aug. ἐλ. τὰ Mosqu. [p] Τοιαύταις μὲν προσβολαῖς *Ar. C.* [q] Ξυσταδὸν *Cass. Gr.* [r] Τῶν deest *Ar.* Πρὸς τὸ τῶν Ἀθ. *Reg. Cass.* Aug. [s] Ἐγίνετο abest *C. Reg.* [t] Προαναλωθῆναι τῷ *Cass. Gr.* Aug. [u] Τοὺς d. Mosqu. [v] Καὶ οἱ Συρακούσιοι *Cl.* [x] Ἐπιέναι *Gr. Ald. Flor. Bas.* antea ἐπελευθ. uno voc, Mosqu. [y] Ἅπαντας omittunt *Ar. C.* ut et mox μὴ ante ἀποθανεῖν. Ἅπαντας omittit etiam *Dan.*

et cum ipse, tum Athenienses, qui cum ipso erant, in magna perturbatione sunt constituti. Nam conclusi intra quendam locum, qui muro circumdatus erat, et viam hinc et inde, et non paucas oleas habebat, missilibus undique petebantur. Hujusmodi autem assultibus, non autem stataria pugna, haud abs re Syracusani utebantur. Nam adversus homines desperatos periculum subire, non amplius tam e re illorum, quam Atheniensium erat. * Simul etiam *Syracusani* nonnihil sibi parcebant, propter manifestum rei feliciter gestæ successum, quem jam adepti erant, ne prius, *quam hostes debellassent*, aliqua *ratione ipsi ab illis* absumerentur; et existimabant, vel sic, hoc ipso *pugnæ* genere illos, a se perdomitos, captum iri.

82. Cum igitur Gylippus et Syracusani sociique, totum diem undique telis *hostem* petentes, animadvertissent Athenienses sociosque vulneribus ac aliis ærumnis graviter afflictos, per præconis vocem edixerunt, primum quidem, si quis ex insularum incolis ad se transire vellet, ea conditione, ut liber esset. Quædam autem, non multæ tamen, civitates *ad ipsos* transierunt. Postea vero et cum cæteris omnibus, qui cum Demosthene erant, compositio facta

* Simul in tam secunda fortuna quisque sibi, ne caderet, parcebat, ratus, nihilominus hoc eos prælii genere domari posse. *Acacius.*

Bell. σθένους ὁμολογία γίγνεται, ὥστε ὅπλα τε παραδοῦναι,
Pelop. an. 19. καὶ μὴ ἀποθανεῖν μηδένα, μήτε βιαίως, μήτε δεσμοῖς,
Olymp. 91. 4. μήτε [z] τῆς ἀναγκαιοτάτης ἐνδείᾳ διαίτης. καὶ παρέδο-
U. C. Varr. σαν οἱ πάντες σφᾶς αὐτοὺς, ἑξακισχίλιοι, καὶ τὸ ἀρ-
341. γύριον, ὃ εἶχον, ἅπαν κατέθεσαν, ἐσβαλόντες ἐς ἀσπίδας ὑπτίας· καὶ ἐνέπλησαν ἀσπίδας τέσσαρας. καὶ τούτους μὲν εὐθὺς [a] ἀπεκόμισαν ἐς τὴν πόλιν· Νικίας δὲ καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ἀφικνοῦνται αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν Ἐρινεόν· καὶ, διαβὰς πρὸς μετέωρόν τι, [b] ἐκάθισε τὴν στρατιάν.

Sept. 7. πγ΄. Οἱ δὲ Συρακούσιοι τῇ ὑστεραίᾳ καταλαβόντες αὐτὸν, ἔλεγον, ὅτι οἱ μετὰ Δημοσθένους [c] παραδεδώκοιεν σφᾶς αὐτοὺς, [d] κελεύοντες κἀκεῖνον τὸ αὐτὸ δρᾷν. [e] ὁ δ', ἀπιστῶν, σπένδεται, ἱππέα πέμψαι σκεψόμενον. ὡς δ' οἰχόμενος ἀπήγγειλε πάλιν παραδεδωκότας, ἐπικηρυκεύεται Γυλίππῳ καὶ Συρακουσίοις, εἶναι ἕτοιμος ὑπὲρ Ἀθηναίων [f] ξυμβῆναι, ὅσα ἀνάλωσαν χρήματα Συρακούσιοι ἐς τὸν πόλεμον, ταῦτα ἀποδοῦναι, ὥστε τὴν μετ' αὐτοῦ στρατιὰν ἀφεῖναι αὐτούς· [g] μέχρις οὗ δ' ἂν τὰ χρήματα ἀποδοθῇ, ἄν-

[z] Τοῖς ἀναγκαιοτάτοις *Cass.* antea δεσμῷ Mosqu. [a] Ἀπεκόμιζον *Marg. Ar. C. Reg. Cass. Gr.* Aug. Mosqu. Καθεῖσε *Ar. C. Reg. Cass. Dan.* Aug. Mosqu. [c] Παραδεδώκασι *Reg.* [d] Ἐγκελεύοντες *Ar.* Ἐκελεύοντό τε *C.* [e] Ὁ δὲ ἀπιστῶν *Gr.* [f] Συμβῆναι *Gr.* [g] Μέχρι *Reg. Cass.* Basil. *Gr.* Aug.

est ea lege, ut arma traderent, et *eorum* nullus mortem obiret aut violentam, aut in vinculis, aut inopia rerum ad victum necessariarum. * Universi autem, qui se ipsos dediderunt, erant numero sex *hominum* millia, omnemque pecuniam, quam habebant, deposuerunt, *eam* in supina scuta conjicientes, et quatuor scuta repleverunt. Atque hos quidem *Syracusani* confestim in urbem abduxerunt. Nicias vero ejusque milites eodem die ad fluvium Erineum pervenerunt, eoque trajecto, in edito quodam loco copias *et castra* collocavit.

83. Postridie vero Syracusani, eum adepti, dixerunt, Demosthenis milites sese dedidisse, et ipsum quoque idem facere jusserunt. Ille vero, quod his fidem non haberet, induciis *cum hoste* factis, equitem misit, qui *rem* exploraret. Cum autem *eques* reversus renuntiasset dedidisse, *Nicias* per caduceatorem Gylippo Syracusanisque respondit, se paratum esse ad transigendum pro Atheniensibus, ut, quos sumtus in bellum Syracusani fecissent, hos restitueret, ea conditione, ut ipsi *seipsum et* suum exercitum dimitterent. Donec autem pecunia persolveretur, se da-

* Atque ita dedidere seipsos cuncti, numero sex millia etc. *Valla.*

θρας δώσειν Ἀθηναίων ὁμήρους, ἕνα κατὰ τάλαντον. Bell.
οἱ δὲ Συρακούσιοι [h] καὶ Γύλιππος οὐ προσεδέχοντο τοὺς Pelop.
λόγους, ἀλλὰ προσπεσόντες, καὶ περιστάντες πανταχόθεν, an. 19. Olymp. 91. 4.
ἔβαλλον καὶ τούτους μέχρι ὀψέ. εἶχον δὲ καὶ U. C.
οὗτοι πονήρως, σίτου τε καὶ τῶν [i] ἄλλων ἐπιτηδείων Varr. 341.
ἀπορίᾳ. ὅμως δὲ, τῆς νυκτὸς φυλάξαντες τὸ ἡσυχάζον, ἔμελλον [k] πορεύσεσθαι. καὶ ἀναλαμβάνουσί τε τὰ ὅπλα, καὶ οἱ Συρακούσιοι αἰσθάνονται, καὶ [l] ἐπαιάνισαν. [m] γνόντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι, ὅτι οὐ λανθάνουσι, κατέθεντο πάλιν, πλὴν τριακοσίων μάλιστα ἀνδρῶν· οὗτοι δὲ, διὰ τῶν φυλάκων [n] βιασάμενοι, ἐχώρουν τῆς νυκτὸς, ᾗ ἐδύναντο.

πδ. Νικίας [o] δὲ, ἐπειδὴ ἡμέρα ἐγένετο, [p] ἦγε τὴν Sept. 8.
στρατιάν· οἱ δὲ Συρακούσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι [q] προσέκειντο τὸν αὐτὸν τρόπον πανταχόθεν βάλλοντές τε καὶ [r] κατακοντίζοντες. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἠπείγοντο πρὸς τὸν [s] Ἀσσίναρον ποταμὸν, ἅμα μὲν βιαζόμενοι ὑπὸ τῆς πανταχόθεν προσβολῆς ἱππέων τε πολλῶν καὶ τοῦ ἄλλου ὄχλου, οἰόμενοι, ῥᾷόν τι σφίσιν ἔσεσθαι, ἢν

[h] Καὶ ὁ Γύλιππος *C. Mosqu.* Paullo post ἔβαλον *Gr.* [i] Ἄλλων omittunt *Ar. C. Gr. Cl. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg. Cass. Dan.* Aug. [k] Πορεύεσθαι *Ar. C. Cl. Reg.* [l] Ἐπαιάνισαν *Ar. C.* Mosqu. Aug. hic a corr. [m] Γνόντες δ' οἱ Ἀθην. *Gr.* [n] Κομισάμενοι *Gr.* [o] Δ' ἐπειδὴ *Ar. C. Reg. Cass. Gr.* Aug. [p] Ἦγεν *Reg. Cass. Gr.* Aug. [q] Προσέκειντο κατὰ τὸν αὐτ. τρ. *Dan.* [r] Ἀκοντίζοντες *Reg.* [s] Cum simplici σ scribitur apud *Plutarchum* et *Diodorum*. Vide *Cluverii* Sicil. Antiq. pag. 184. *Huds.* Ἀσιναρὸν *Gr.*

turum obsides ex Atheniensibus, * singulis talentis in singula obsidum capita taxatis. At Syracusani et Gylippus has conditiones non acceperunt, sed impressione *in eos* facta, et undique circumstantes, hos etiam ad vesperum usque telis petierunt. Ob commeatus autem et rerum aliarum inopiam hi quoque male se habebant. Sed tamen, observato noctis silentio, discedere statuerant. Quamobrem arma sumserunt: sed Syracusani *hoc* senserunt, et ad arma conclamarunt. Athenienses vero, cum cognovissent, se non latere *hostem*, rursus *arma* deposuerunt, exceptis fere trecentis. Isti enim per *media Syracusanorum* præsidia perrumpentes, per noctem contenderunt, qua potuerunt.

84. Nicias vero, cum dies illuxisset, exercitum abducere cœpit. Syracusani vero et socii urgebant eodem modo, *quo pridie*, telis et jaculis undique petentes. Sed Athenienses properabant ad flumen Assinarum, simul quidem, quod undique graviter urgerentur *assiduis* multorum equitum ac alius multitudinis incursionibus, quod aliquo modo

* Singulos pro quolibet talento. *Acacius.*

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341.

διαβῶσι τὸν ποταμόν· ἅμα δὲ [t] ὑπὸ τῆς ταλαιπωρίας, καὶ τοῦ πιεῖν ἐπιθυμίᾳ. [u] ὡς δὲ γίγνονται ἐπ' αὐτῷ, ἐσπίπτουσιν οὐδενὶ κόσμῳ ἔτι, ἀλλὰ πᾶς τε [v] τὶς διαβῆναι [x] πρῶτος βουλόμενος. καὶ οἱ πολέμιοι ἐπικείμενοι χαλεπὴν ἤδη τὴν διάβασιν ἐποίουν. ἀθρόοι γὰρ ἀναγκαζόμενοι χωρεῖν, ἐπέπιπτόν [y] τε ἀλλήλοις, καὶ κατεπάτουν, [z] περί τε τοῖς δορατίοις καὶ σκεύεσιν [a] οἱ μὲν εὐθὺς διεφθείροντο, οἱ δὲ, [b] ἐμπαλασσόμενοι κατέῤῥεον. [c] ἐς τὰ ἐπὶ θάτερά τε τοῦ ποταμοῦ [d] παραστάντες [e] οἱ Συρακούσιοι, (ἦν δὲ κρημνῶδες·) ἔβαλλον ἄνωθεν τοὺς Ἀθηναίους, [f] πίνοντάς τε [g] τοὺς πολλοὺς ἀσμένους, καὶ ἐν κοίλῳ ὄντι [h] τῷ ποταμῷ ἐν σφίσιν αὐτοῖς ταρασσομένους. οἵ τε Πελοποννήσιοι, ἐπικαταβάντες, τοὺς ἐν [i] τῷ ποταμῷ μάλιστα ἔσφαζον. καὶ τὸ ὕδωρ εὐθὺς διέφθαρτο· ἀλλ' οὐδὲν ἧσσον ἐπίνετό τε ὁμοῦ τῷ πηλῷ, ᾑματωμένον, καὶ περιμάχητον ἦν τοῖς πολλοῖς.

πε'. Τέλος δὲ, νεκρῶν τε πολλῶν ἐπ' ἀλλήλοις ἤδη

[t] Ὑπὸ d. Mosqu. [u] Ὡς δ' ἐγίνοντο ἐπ' αὐτῷ *Reg.* [v] Particulum τὶς redundare existimat *Stephanus:* quem vide in Append. ad Scripta al. de Dial. Att. pag. 80. *Huds.* [x] Αὐτὸς πρῶτος *Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass. Dan.* Aug. [y] Τ' ἀλλήλοις *Gr.* [z] Περί τε manus recens adscripsit *Reg.* καὶ post δορατ. d. Mosqu. [a] Καὶ οἱ μὲν *Reg.* [b] Vide *Suidam* in *voce* ἐμπαλασσόμενοι. Sic emendavit corrector *Cod. Reg.* in textu ἐπαλασσόμενοι. [c] Ἐς τὸ ἐπὶ etc. *Ar. C.* [d] Παραστάντες δὲ οἱ *Gr.* sed δὲ ab emendante adscriptum est. [e] Οἱ Συρακούσιοι desunt *Reg.* [f] Πίστευντες *Gr.* [g] Τοὺς non habet *Cass.* et punctis not. Aug. a m. 1. ἀσμένως mox Mosqu. [h] Τῷ deest *C.* [i] Τῷ omittunt *Ar. C. Gr.*

melius secum actum iri putarent, si flumen illud trajecissent: simul etiam lassitudine bibendique desiderio. Cum autem ad ipsum pervenissent, nullo jam ordine *in ipsum* irrumpunt, sed unusquisque primus *id* transire cupiens. At hostes *illis* instantes transitum jam difficilem reddebant. Quod enim iter conferti facere cogerentur, *alii super alios cadebant, et *alii alios* conculcabant, et alii quidem, in tela et arma incidentes, confestim peribant, alii vero, se ipsi mutuo complectentes, secundo flumine ferebantur. † In ulteriorem etiam fluminis ripam transgressi Syracusani (erat autem præceps) et dispositi, e superiore loco Athenienses telis conficiebant, multos etiam avide potantes, et inter se ipsos in cavo fluminis alveo perturbatos. Peloponnesii vero, *illuc* descendentes, trucidarunt eos præcipue, qui erant in fluvio. Et aqua confestim est corrupta. Sed quamvis et cœno simul et sanguine esset polluta, nihilominus tamen bibebatur, et de ea multi inter se digladiabantur.

85. Tandem vero cum multa ca-

* Alii super alios cadentes, invicem conculcabantur telisque et armis: quorum alii statim peribant, alii vero etc. *Valla.*

† Hos ex utraque fluminis parte Syracusani superstantes etc. *Valla.*

[k] κειμένων ἐν τῷ ποταμῷ, καὶ διεφθαρμένου τοῦ στρατεύματος, τοῦ μὲν, κατὰ τὸν ποταμὸν, τοῦ δὲ, καὶ εἴ τι διαφύγοι, ὑπὸ τῶν ἱππέων, [l] ὁ Νικίας [m] Γυλίππῳ ἑαυτὸν παραδίδωσι, πιστεύσας μᾶλλον αὐτῷ, ἢ [n] τοῖς Συρακουσίοις· καὶ ἑαυτῷ μὲν χρῆσθαι ἐκέλευεν ἐκεῖνόν τε καὶ Λακεδαιμονίους, ὅ, τι βούλονται, [o] τοὺς δὲ ἄλλους στρατιώτας παύσασθαι φονεύοντας. καὶ ὁ Γύλιππος μετὰ τοῦτο ζωγρεῖν ἤδη ἐκέλευε· καὶ τούς τε λοιποὺς, ὅσους μὴ ἀπεκρύψαντο, (πολλοὶ δὲ οὗτοι ἐγένοντο,) [p] ξυνεκόμισαν ζῶντας· καὶ ἐπὶ τοὺς τριακοσίους, οἳ τὴν φυλακὴν διεξῆλθον τῆς νυκτὸς, [q] πέμψαντες τοὺς διωξομένους, ξυνέλαβον. τὸ μὲν οὖν ἀθροισθὲν τοῦ στρατεύματος ἐς τὸ κοινὸν, οὐ πολὺ ἐγένετο, τὸ δὲ διακλαπὲν, πολύ. καὶ [r] κατεπλήσθη πᾶσα Σικελία αὐτῶν, ἅτε οὐκ ἀπὸ ξυμβάσεως, ὥσπερ τῶν μετὰ Δημοσθένους, ληφθέντων· μέρος δέ τι οὐκ ὀλίγον [s] καὶ ἀπέθανε. πλεῖστος γὰρ δὴ φόνος οὗτος καὶ οὐδενὸς ἐλάσσων τῶν ἐν τῷ Σικελικῷ πολέμῳ τούτῳ ἐγένετο. καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις [t] προσβολαῖς, ταῖς κατὰ τὴν πο-

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341.

[k] Διακειμένων *Dan.* [l] Ὁ abest *Ar. C. Reg. Cass. Gr.* Aug. Mosqu. [m] Deditionem Niciæ pulcre describit *Plutarchus* pag. 541. *Ed. Francof. Huds.* [n] Τοῖς omittit *Gr.* [o] Τοὺς δ' ἄλλους *Gr.* [p] Ξυγκομίσαντες *Ar. C. Reg. Cass. Dan.* Aug. Mosqu. Ξυγκόμισαν *Gr.* [q] Πέμψαντες δὲ τοὺς *Gr.* [r] Διεπλήσθη πᾶσα ἡ Σικελία *Marg. Ar. C. Ald. Flor. Bas.* Διεπλήσθη *Cl.* Aug. Διεπλήσθη πᾶσα Σικελία *Reg. Cass. Dan.* Articulus ἡ non est in *Bas.* Κατεπλήσθη πᾶσα ἡ Σικελία *Cam.* [s] Καὶ d. Mosqu. [t] Προσβολαῖς omittunt *Ar. C.* Ἐσβολαῖς *Cl.* Προσβολαῖς omittunt etiam *Reg.* et *Cass.* Mosqu. Aug. sed in hoc add. in marg. a m. 2.

davera alia super alia in flumine jam jacerent, et exercitus profligatus esset, partim quidem apud amnem, partim vero, si quis etiam effugerat, ab equitibus, Nicias se Gylippo dedidit, quod ipsi majorem, quam Syracusanis, fidem haberet. Et cum illi, tum etiam *cæteris* Lacedæmoniis permisit, ut arbitratu suo de se statuerent: sed *hostes oravit*, ut cæteros milites *Athenienses* occidere cessarent. Postea vero Gylippus imperavit, ut *Athenienses* jam vivi caperentur: et cæteros, quotquot *a Syracusanis* nondum occultati fuissent, (horum autem numerus erat magnus,) vivos *in urbem* deduxerunt; quinetiam trecentos illos, qui noctu per media *Syracusanorum* præsidia transierant, missis, qui eos persequerentur, comprehenderunt. Verum hujus exercitus ea quidem pars, quæ in unum publice contracta fuit, haud magna fuit: ea vero, quæ *a privatis hominibus* surrepta *ac suppressa* fuit, magna fuit, Hisque tota Sicilia fuit repleta, quippe quod *isti* non ex pactione (quemadmodum illi, qui cum Demosthene erant) capti fuissent. Quædam etiam *horum* non exigua pars interiit. Hæc enim strages *a Syracusanis eorumque sociis tunc edita* maxima fuit; nec ulla minor earum *omnium*, quæ in hoc Siculo bello factæ fuerunt. Et in cæteris

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341.

ρείαν συχναῖς γενομέναις, οὐκ ὀλίγοι ἐτεθνήκεσαν. [u] πολλοὶ δὲ ὅμως καὶ διέφυγον, οἱ μὲν, καὶ [v] παραυτίκα, οἱ δὲ, καὶ δουλεύσαντες, καὶ διαδιδράσκοντες ὕστερον. [x] τούτοις δ' ἦν ἀναχώρησις ἐς Κατάνην.

πϛʹ. Συναθροισθέντες δὲ οἱ Συρακούσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, [y] τῶν τε αἰχμαλώτων, ὅσους ἐδύναντο πλείστους, καὶ τὰ σκῦλα, [z] ἀναλαβόντες, ἀνεχώρησαν ἐς τὴν πόλιν. καὶ τοὺς μὲν ἄλλους [a] Ἀθηναίων καὶ τῶν ξυμμάχων, ὁπόσους ἔλαβον, κατεβίβασαν ἐς τὰς [b] Λιθοτομίας, ἀσφαλεστάτην εἶναι νομίσαντες [c] τὴν τήρησιν· Νικίαν δὲ καὶ Δημοσθένην, ἄκοντος Γυλίππου, [d] ἀπέσφαξαν. ὁ γὰρ Γύλιππος καλὸν τὸ ἀγώνισμα [e] ἐνόμιζέν οἱ εἶναι, ἐπὶ τοῖς ἄλλοις καὶ τοὺς ἀντιστρατήγους κομίσαι Λακεδαιμονίοις. ξυνέβαινε δὲ, τὸν μὲν πολεμιώτατον αὐτοῖς εἶναι, [f] Δημοσθένην, διὰ τὰ ἐν τῇ νήσῳ καὶ Πύλῳ, [g] τὸν δὲ, διὰ τὰ αὐτὰ, [h] ἐπιτηδειότατον. τοὺς γὰρ ἐκ τῆς νήσου ἄνδρας τῶν Λακεδαιμονίων, ὁ Νικίας προὐθυμήθη, σπονδὰς πείσας τοὺς

[u] Πολλοὶ δ' ὅμως καὶ διέφ. *Ar.* Πολλοὶ δ' ὅμως διέφ. *C.* [v] Παρ' αὐτίκα *Cass.* Aug. παραχρῆμα Mosqu. [x] Id est: οὗτοι δὲ ἐς Κατάνην ἀνεχώρουν. *Æ. Port.* [y] Τῶν τε ἐκ αἰχμ. *Gr.* Sed ἐκ punctis subscriptis notatum est. [z] Σκῦλα λαβόντες *Cl. Reg. Cass.* Aug. [a] Τῶν Ἀθ. Mosqu. et mox κατεβίβησαν. [b] Insignis hic in Epipolis carcer Λατομίαι dicitur a *Plutarcho* et *Diodoro.* Vide *Cluverii* Siciliam Antiq. pag. 149. 150. et *Fazellum* Dec. 1. lib. 1. rerum Sicularum. *Huds.* [c] Τὴν omittunt *Cl. Gr. Reg. Cass.* Aug. [d] Κατέλευσαν *Thucydidem* scripsisse, suspicaretur quispiam ex *Plutarchi* Nicia, prope finem, ubi hæc occurrunt: Δημοσθένην δὲ καὶ Νικίαν ἀποθανεῖν Τίμαιος οὔ φησιν ὑπὸ τῶν Συρακουσίων καταλευσθέντας, ὡς Φίλιστος ἔγραψε καὶ Θουκυδίδης, ἀλλ' αὐτοὺς δι' ἑαυτῶν ἀποθανεῖν. *Huds.* [e] Ἐνόμιζέ οἱ *Gr.* [f] Τὸν Δημ. Mosqu. id. νίσῳ per ι, et τῇ Πύλῳ pro καὶ Π. [g] Τὸν δὲ Νικίαν διὰ τὰ etc. *Marg. Cam.* [h] Εἶναι ἐπιτηδ. *Gr.*

incursionibus, quæ, dum iter fieret, frequentes fuerunt, non pauci obierunt. Multi tamen etiam evaserunt, partim quidem, vel statim, partim vero, vel post toleratam *aliquamdiu* servitutem, et postea fuga elapsi. His vero in Catanam erat receptus.

86. Syracusani autem et socii congregati, ac assumtis quam plurimis potuerunt captivis et spoliis, in urbem redierunt. Et cæteros quidem Atheniensium ac sociorum, quoscunque ceperant, in lapicidinas demiserunt, eam custodiam tutissimam esse ducentes: Niciam vero ac Demosthenem, invito Gylippo, necaverunt. Gylippus enim præclarum certamen *atque victoriæ præmium* sibi fore putabat, si præter cætera ipsos etiam hostium duces ad Lacedæmonios *ex eo bello* portaret. Accidit autem, ut alter quidem, Demosthenes *videlicet*, esset ipsorum hostis acerrimus, propter res in insula *Sphacteria* et ad Pylum *gestas:* Nicias vero, ob has ipsas *res*, amicissimus *atque gratissimus ipsis esset.* Nicias enim, inductis Atheniensibus ad fœdera cum Lacedæmoniis fa-

Ἀθηναίους ποιήσασθαι, ὥστε ἀφεθῆναι· ἀνθ' ὧν οἵ τε Λακεδαιμόνιοι ἦσαν αὐτῷ προσφιλεῖς, κἀκεῖνος [g] οὐχ ἥκιστα πιστεύσας ἑαυτὸν τῷ Γυλίππῳ παρέδωκεν. ἀλλὰ τῶν Συρακουσίων τινὲς, (ὡς ἐλέγετο,) οἱ μὲν, δείσαντες, ὅτι πρὸς αὐτὸν [h] ἐκεκοινολόγηντο, μὴ, βασανιζόμενος διὰ τὸ [i] τοιοῦτον, ταραχὴν σφίσιν ἐν εὐπραγίᾳ ποιήσῃ, [k] ἄλλοι δὲ, (καὶ οὐχ ἥκιστα οἱ Κορίνθιοι,) μὴ, χρήμασι πείσας τινὰς, ([l] ὅτι πλούσιος ἦν,) ἀποδρᾷ, καὶ αὖθις [m] σφίσι νεώτερόν τι ἀπ' αὐτοῦ γένηται, πείσαντές τε τοὺς ξυμμάχους ἀπέκτειναν αὐτόν. καὶ ὁ μὲν τοιαύτῃ, ἢ [n] ὅτιεγγυτάτω τούτων, αἰτίᾳ ἐτεθνήκει, ἥκιστα δὴ ἄξιος ὢν [o] τῶν γε ἐπ' ἐμοῦ Ἑλλήνων ἐς τοῦτο δυστυχίας ἀφικέσθαι, διὰ τὴν νενομισμένην [p] ἐς τὸ θεῖον ἐπιτήδευσιν.

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341.

πζ΄. Τοὺς δ' ἐν ταῖς Λιθοτομίαις οἱ Συρακούσιοι χαλεπῶς τοὺς πρώτους χρόνους [q] μετεχείρισαν. ἐν γὰρ κοίλῳ χωρίῳ ὄντας πολλοὺς [r] οἵ τε ἥλιοι τοπρῶτον καὶ τὸ πνῖγος ἔτι ἐλύπει, διὰ τὸ ἀστέγαστον, καὶ αἱ νύ-

Post Octob. 18.

[g] Οὐχήκιστα *Ar. C. Ald. Flor. Bas.* ut et mox infra. Utroque loco etiam *Reg.* [h] Ἐκεκοινολόγηντο *Ar. C.* [i] Τοιοῦτο *Reg. Cass.* Aug. Mosqu. hic et mox ἐνευπραγ. uno voc. [k] Ἄλλοι δ' οὐχ ἥκιστα *Gr.* [l] Scil. ex argenti fodinis. Nam in his Niciam mille operarios habuisse, scribit *Xenophon* in libello περὶ προσόδων. *Huds.* [m] Σφίσιν *Gr.* Mosqu. [n] Ὅτι ἐγγυτάτω *C. Ald. Flor. Bas.* Ὅτι ἐγγύτατα *Cl. Gr. Reg. Cass.* Aug. Mosqu. qui et οἱ μὲν p. ὁ μ. [o] Τῶν γ' ἐπ' ἐμοῦ *Gr.* [p] Ἐς τὸ θεῖον omittunt *Ar. C.* Verum ἡ ἐς τὸ θεῖον ἐπιτήδευσις videtur id ipsum esse, quod antea θειασμὸν dixit. Διὰ τὴν πᾶσαν ἐς ἀρετὴν νενομισμένην ἐπιτήδευσιν *Gr.* et in marg. *Cl. Huds.* Sic etiam *Cass.* et in marg. γρ. διὰ τὴν νενομισμένην ἐπιτήδευσιν. Cum *Codd. Ar. C.* consentiunt *Reg.* Aug. Mosqu. [q] Μετεχείρησαν *Cass. Gr.* [r] Οἵτε ἥλιοι πρῶτον καὶ πνῖγος *Ar. C.* Πρῶτον etiam *Cass. Gr.* et τὸ omittit *Dan.*

cienda, magno studio contendit, ut Lacedæmoniorum cives * in insula capti dimitterentur. Quamobrem et Lacedæmonii in ejus amorem erant propensi, et ipse maximam Gylippo fidem habens se *ipsi* dedidit. Sed Syracusanorum quidam (ut ferebatur) partim quidem, veriti, ne ille, quod colloquia cum illo habuissent, propterea habita quæstione felicem rerum suarum statum perturbaret; partim vero (et præcipue Corinthii) ne, aliquibus pecunia adductis, (quia dives erat,) aufugeret, atque rursus aliquid rerum novarum in ipsos moliretur, sociis *ad hoc faciendum* inductis, eum interfecerunt. Atque Nicias quidem ob hanc aut *aliam* huic quam proximam causam morte mulctatus fuit, vir profecto omnium, mea saltem ætate, Græcorum minime dignus, qui eo infelicitatis deveniret, propter pietatis studium, quo Deos colere consueverat.

87. Captivos autem, qui erant in lapicidinis, Syracusani duriter initio tractarunt. Eos enim, quod multi in loco depresso essent, primum soles et præterea graves æstus vehementer infestabant, quia nullo tecto tege-

* Ex insula dimitterentur. Huds.

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341.

κτες ἐπιγιγνόμεναι τοὐναντίον μετοπωριναὶ καὶ ψυχραὶ, τῇ μεταβολῇ ἐς ἀσθένειαν [s] ἐνεωτέριζον· πάντα τε ποιούντων αὐτῶν, διὰ στενοχωρίαν, ἐν τῷ αὐτῷ, καὶ προσέτι τῶν νεκρῶν ὁμοῦ ἐπ' ἀλλήλοις [t] ξυννενημένων, οἳ ἔκ τε τῶν τραυμάτων, καὶ διὰ τὴν μεταβολὴν, καὶ τὸ [u] τοιοῦτον, ἀπέθνησκον. καὶ ὀσμαὶ ἦσαν οὐκ ἀνεκτοὶ, καὶ λιμῷ ἅμα καὶ [x] δίψει ἐπιέζοντο. ἐδίδοσαν γὰρ αὐτῶν ἑκάστῳ ἐπὶ [y] ὀκτὼ μῆνας [z] κοτύλην ὕδατος καὶ δύο κοτύλας σίτου· [a] ἄλλα τε, ὅσα εἰκὸς ἐν [b] [τῷ] τοιούτῳ χωρίῳ ἐμπεπτωκότας κακοπαθῆσαι, οὐδὲν, ὅ,
Ad Nov. 17. τι οὐκ ἐπεγένετο αὐτοῖς. καὶ ἡμέρας μὲν ἑβδομήκοντά τινας οὕτω [c] διητήθησαν ἀθρόοι· ἔπειτα, πλὴν Ἀθηναίων, [d] καὶ εἴ τινες Σικελιωτῶν [e] ἢ Ἰταλιωτῶν ξυνεστράτευσαν, τοὺς ἄλλους ἀπέδοντο. ἐλήφθησαν δὲ οἱ ξύμπαντες, ἀκριβείᾳ μὲν χαλεπὸν ἐξειπεῖν, ὅμως [f] δὲ οὐκ ἐλάσσους ἑπτακισχιλίων. ξυνέβη τε, ἔργον τοῦτο Ἑλληνικὸν τῶν κατὰ [g] τὸν πόλεμον τόνδε μέγιστον γενέσθαι, [h] δοκεῖν δ' ἔμοιγε, καὶ ὧν ἀκοῇ Ἑλληνικῶν

[s] Ἐνωτέρ. Mosqu. [t] Ξυνενηγμένων *Ar.* et *Cl.* in marg. Ξυνενηνεγμένων *C.* Mosqu. Ξυνενημένων *Reg. Cass.* Aug. Bas. [u] Τοιοῦτο *Reg. Cass.* Aug. mox ἀνεκταὶ Mosqu. [x] Δίψῃ *Reg.* [y] Ὀκτὼ ἡμέρας *Cl.* in marg. μῆνας. [z] Κοτύλη, τὸ τρίτον τῆς χοίνικος. *Jul. Pollux* l. 4. c. 23. Vide *Casauboni* notas in *Athenæum*, p. 798. et *Bernardum* de Mensuris et Ponder. p. 14, 141. et p. 27, 28, etc. Athenienses per singulos dies κοτύλας δύο κριθῶν καὶ μίαν ὕδατος accepisse refert *Plutarchus* in Nicia. *Huds.* [a] Ἄλλά τε *Cass. Gr.* Aug. [b] Τῷ deest *Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass.* Aug. [c] Διετέλησαν Mosqu. [d] Καὶ οἵτινες *Cl. Reg.* Mosqu. [e] Ἢ Ἰταλιωτῶν omittunt *Ar. C. Dan.* [f] Δ' οὐκ ἐλάσσους *Gr.* Mosqu. [g] Τὸν d. Mosqu. [h] Δοκεῖν δέ μοιγε *Cass.* Aug. Mosqu. Δοκεῖν δ' ἐμοί γε *Gr.*

bantur, et noctes contra autumnales ac frigidæ supervenientes, propter mutationem novos ipsis morbos afferebant; præcipue vero, quod, propter loci angustias, omnia in eodem *loco* facerent; et præterea cadavera simul alia super alia jacerent coacervata, *eorum*, qui propter vulnera, et propter mutationem ac hujusmodi *causas* moriebantur. Erant etiam *illic* odores intolerabiles, præterea fame simul et siti premebantur. Nam per octo menses *Syracusani* singulis eorum unam aquæ cotylam, et duas frumenti cotylas dederunt. Denique quæcunque alia mala credibile est homines in hujusmodi locum detrusos perpeti, nullum horum fuit, quin ipsis acciderit. Atque septuaginta quidem dies vitam sic *omnes* egerunt *in angusto loco* stipati. Deinde vero præter Athenienses, et si qui Sicilienses aut Itali cum illis militaverant, cæteros *omnes* divendiderunt. Quot autem in universum capti fuerint, arduum quidem accurate declarare: veruntamen non pauciores fuerunt septem millibus. Hæc autem clades Græcis illata, earum *omnium*, quæ in hoc bello contigerunt, maxima fuit: atque adeo (ut mihi saltem videtur) vel *omnium*

ἴσμεν, καὶ τοῖς τε κρατήσασι λαμπρότατον, καὶ τοῖς διαφθαρεῖσι δυστυχέστατον. κατὰ πάντα γὰρ [i] πάντως νικηθέντες, καὶ οὐδὲν ὀλίγον ἐς οὐδὲν κακοπαθήσαντες, πανωλεθρίᾳ δὴ, [k] τὸ λεγόμενον, καὶ πεζὸς καὶ νῆες, [l] καὶ οὐδὲν, ὅ, τι οὐκ, ἀπώλετο· καὶ ὀλίγοι ἀπὸ πολλῶν ἐπ' οἴκου [m] ἀπενόστησαν. ταῦτα μὲν τὰ περὶ [n] τὴν Σικελίαν γενόμενα.

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341.

[i] Πάντες νικ. *Cl.* [k] Id est: κατὰ τὸ λεγόμενον, ὡς λέγεσθαι φιλεῖ. *Æ. Port.* [l] Καὶ οὐδὲν ὡς ὅτι οὐκ ἀπώλετο *Cass.* in marg. [m] Ἐπενόστησαν *Reg.* ἀπενοήσαντο Mosqu. eid. abest μὲν post ταῦτα. [n] Τὴν deest *Ar. C. Reg. Cass.* Aug.

aliarum, quas Græcis illatas fuisse fama accepimus, eademque victoribus splendidissima victisque calamitosissima. Nam omnibus in rebus prorsus victi, nec ulla in re leviter afflicti, sed funditus (ut dici solet) eversi fuerunt, et peditatus et classis: denique nihil fuit, quin periierit. Et pauci e multis domum redierunt. Atque hæ quidem sunt res in Sicilia gestæ.

[a] ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ

ΟΛΟΡΟΥ

ΞΥΓΓΡΑΦΗΣ ΤΟ ΟΓΔΟΟΝ.

EPITOME LIBRI VIII.

Nuntio cladis Siciliensis Athenas perlato, Athenienses in magno luctu metuque, utcunque tamen fortunæ hostibusque resistere parant. Cap. I. *Contra apud hostes ingens gaudium est, omnesque in exitium eorum conspirant: socii, etiam si qui prius firmi steterant, labare incipiunt.* II. V. *Principio igitur in Ioniam classem mittentibus Peloponnesiis, Athenienses impigre naves obviam miserunt: compulsamque in Piræum,* agri Corinthii *portum, classem obsidentes, in magnum Lacedæmonios metum conjecerunt.* X. *Inter hæc cum Alcibiades, in Ioniam navigans, Chium, Erythras, Clazomenas, multaque alia Atheniensis imperii oppida per defectionem recepisset: Athenienses, missis in Ioniam navibus, bellum ibi cum Peloponnesiis varia fortuna gesserunt.* XV. *Lacedæmonii, cum rege Persarum et Tissapherne, satrapa ejus, fœdere contra Athenienses icto, ab iis in re navali juvantur.* XXXVII. *Alcibiades, vitæ suæ Peloponnesios insidiari sentiens, ad Tissaphernem sese confert, consiliisque suis apud eum rebus Peloponnesiorum incommodans, simul in patriam reditum molitur.* XLV. *Hoc initio contra populum conjurationes fieri cœptæ: ac in urbe quidem Quadringenti, rempublicam occupantes, imperium in cives per vim gesserunt; in Samo vero Atheniensium exercitus, pro populi tuendi imperio et libertate contra oligarchicos conjurat, et ab exsilio Alcibiadem reducit.* LIII. LXXVI. *Interim Theramenes aliique ex Quadringentis, tyrannidem suorum perosi, plebem adversus Quadringentos concitant.* LXXXIX. *Mox adeo cum magna clade Athenienses a Peloponnesiis navibus ad Eretriam fusi, Eubœam insuper amisissent: congregata concione, Quadringentis populus imperium abrogavit, pro his quinque millia civium, qui rebus præessent, constituuntur, et ab longinqua discordia in tranquilliorem statum res rediguntur.* XCV. XCVII. *Secundum hæc post varie gestum in Ionia bellum, Peloponnesii in Hellespontum ab Ionia classem bellumque transferentes, navali prælio ibidem ab Atheniensibus vincuntur.* CIV.

[a] Θουκυδίδου Ἀθηναίου ξυγγραφὴ ὀγδόη *Ar.* Titulo caret *C.* Θουκυδίδου ξυγγραφῆς ὀγδόης *Ald. Bas.* Θουκυδίδου ξυγγραφῆς ὀγδόη *Flor.* Θουκυδίδου τοῦ Ὀλόρου ξυγγραφῆς τὸ ὄγδοον *Editi reliqui.* Θουκυδίδου ξυγγραφῆς τὸ ὄγδοον *Cl.* Θουκυδίδου ξυγγραφῆς η'. *Gr.* Vide Annott. ad Lib. 1. *Huds.* Θουκυδίδου ξυγγραφῆς η'. *Reg.* Θουκυδίδου ξυγγραφῆς Η' *Cass.* Θουκυδίδου συγγραφῆς η'. et deleto η', pro eo 8. *Gr.*

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341.

[a]ἘΣ δὲ τὰς Ἀθήνας ἐπειδὴ ἠγγέλθη, [b]ἐπιπολὺ μὲν ἠπίστουν [c]καὶ τοῖς πάνυ τῶν στρατιωτῶν, [d]ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἔργου διαπεφευγόσι, καὶ σαφῶς [e]ἀγγέλλουσι, μὴ οὕτω γε ἂν [f]πανσυδεὶ διεφθάρθαι· [g]ἐπειδὴ δὲ ἔγνωσαν, χαλεποὶ μὲν ἦσαν τοῖς ξυμπροθυμηθεῖσι τῶν ῥητόρων τὸν ἔκπλουν, ὥσπερ οὐκ αὐτοὶ ψηφισάμενοι, ὠργίζοντο [h]δὲ καὶ τοῖς χρησμολόγοις τε καὶ μάντεσι, καὶ ὁπόσοι [i]τὶ τότε αὐτοὺς [k]θειάσαντες ἐπήλπισαν, ὡς λήψονται Σικελίαν. πάντα δὲ πανταχόθεν αὐτοὺς ἐλύπει τε, καὶ περιειστήκει ἐπὶ τῷ γεγενημένῳ φόβος τε καὶ κατάπληξις μεγίστη δή. ἅμα μὲν γὰρ, [l]στερόμενοι καὶ ἰδίᾳ ἕκαστος, καὶ ἡ πόλις [m]ὁπλιτῶν τε πολλῶν καὶ ἱππέων, καὶ ἡλικίας, οἵαν οὐχ ἑτέραν ἑώρων ὑπάρχουσαν, ἐβαρύνοντο· ἅμα δὲ, ναῦς οὐχ ὁρῶντες ἐν τοῖς νεωσοίκοις ἱκανὰς, οὐδὲ χρήματα ἐν τῷ κοινῷ, [n]οὐδ' ὑπηρεσίας ταῖς ναυσὶν, ἀνέλπιστοι ἦσαν ἐν τῷ παρόντι σωθήσεσθαι. τούς τε ἀπὸ τῆς Σικελίας πολεμίους εὐθὺς σφίσιν, ἐνόμιζον, τῷ ναυτικῷ ἐπὶ τὸν [o]Πειραιᾶ πλευσεῖσθαι, ἄλλως τε, καὶ τοσοῦτον κρατήσαντας,

[a] Εἰς *Cass.* Aug. Ὡς *Dan.* [b] Ἐπὶ πολὺ *C.* [c] Καὶ deest *Gr.* [d] Καὶ ἐξ αὐτ. τ. ἔργ. Mosqu. [e] Ἀγγέλουσι *Gr.* [f] Πανσυδεὶ *Ar. C. Cl. Gr. Huds.* Πανσουδὶ *Reg.* Aug. *Cass. Dan. Gr.* non πανσυδεί. πασυδεὶ Mosqu. et ν supraser. a m. al. [g] Ἐπειδή τι ἔγνωσαν *Marg. Ar. Gr. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass.* Aug. [h] Δέ τι καὶ *Marg. Cam.* [i] Τὶ omittunt *Ar. C. Dan. Schol.* Basil. [k] Θειώσαντες Mosqu. [l] Στερούμενοι *Cl. Reg. Cass.* Aug. [m] Ὀπλητῶν Mosqu. [n] Οὐδὲ τὴν ἄλλην ὑπηρεσίαν *Marg.* Οὐδὲ ὑπηρεσίας *Gr.* ὑπηρεσίαν Mosqu. [o] Πειρεᾶ *Reg. Gr.* sed hic cum αι super ε.

Hoc autem *tantæ cladis* nuntio Athenas allato, *Athenienses* diu ne præcipuis quidem militibus, qui ex ipso prœlio evaserant, et aperte nuntiarant, fidem habuerunt, ut sic funditus eversa crederent. Sed postquam cognoverunt, oratoribus, * qui sicum aliis hanc navalem expeditionem studiose suaserant, erant infensi, quasi *hanc* ipsi non decrevissent; quinetiam irascebantur et ariolis et vatibus, et quotquot aliquid afflatu divino correpti dixerant, quo tunc ipsos in Siciliæ capiendæ spem induxerant. Undique autem omnia ipsos mœrore afficiebant, et pavor animique consternatio maxima profecto, propter id, quod acciderat, *ipsos* circumstabat. Simul enim affligebantur, quod et privatim et publice privati essent et multo peditatu et equitatu, et juventute, qualem alteram superesse non videbant. Simul etiam quod viderent, non satis esse navium in navalibus, nec *satis* pecuniæ in ærario, nec armamentorum ad nauticos usus necessariorum, in præsentia de sua salute desperabant: et hostes ex Sicilia cum classe confestim in Piræeum adversus se venturos arbitrabantur, præsertim tanta victoria potitos: quinetiam

* Quibus una cum aliis propensus ad navigationem fuerat animus, i. e. qui ad aliorum inclinationem animi suam adjunxerant. *Steph.*

καὶ τοὺς αὐτόθεν πολεμίους, τότε δὴ καὶ διπλασίως πάντα παρεσκευασμένους, [p] κατὰ κράτος ἤδη καὶ ἐκ γῆς καὶ [q] ἐκ θαλάσσης ἐπικείσεσθαι, καὶ τοὺς ξυμμάχους σφῶν μετ' αὐτῶν, ἀποστάντας. ὅμως δὲ, ὡς ἐκ τῶν ὑπαρχόντων, ἐδόκει χρῆναι μὴ ἐνδιδόναι, ἀλλὰ παρασκευάζεσθαι καὶ ναυτικὸν, ὅθεν ἂν δύνωνται, [r] ξύλα [s] ξυμπορισαμένους καὶ χρήματα, καὶ [t] τὰ τῶν ξυμμάχων ἐς ἀσφάλειαν ποιεῖσθαι, καὶ μάλιστα τὴν Εὔβοιαν, τῶν τε κατὰ τὴν πόλιν [u] τὶ ἐς εὐτέλειαν σωφρονίσαι, καὶ ἀρχήν τινα πρεσβυτέρων ἀνδρῶν ἑλέσθαι, οἵτινες περὶ τῶν παρόντων, ὡς ἂν καιρὸς ᾖ, [v] προβουλεύσουσι. [x] πάντα τε πρὸς τὸ παραχρῆμα περιδεὲς (ὅπερ φιλεῖ δῆμος ποιεῖν,) [y] ἕτοιμοι ἦσαν εὐτακτεῖν. καὶ ὡς ἔδοξεν αὐτοῖς, [z] καὶ ἐποίουν ταῦτα, καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341.

β'. Τοῦ δ' [a] ἐπιγιγνομένου χειμῶνος, πρὸς τὴν ἐκ τῆς Σικελίας τῶν Ἀθηναίων μεγάλην κακοπραγίαν εὐθὺς οἱ Ἕλληνες πάντες ἐπηρμένοι ἦσαν· οἱ μὲν [b] μηδετέρων ὄντες ξύμμαχοι, [c] ὡς, ἤν τις καὶ μὴ παρα-

[p] Κατακράτος *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg. Cass.* Aug. [q] Ἐκ d. Mosqu. [r] Καὶ ξύλα *Gr.* [s] Ξυμπορης. Bas. [t] Id est; τὰ τῶν ξυμμάχων χωρία. Vel, τὰ τῶν ξυμμάχων ἀσφαλίζεσθαι, pro τοὺς ξυμμάχους ἀσφαλῶς φυλάσσειν καὶ ἐν τῇ τῆς πίστεως βεβαιότητι συνέχειν. *Æ. Port.* [u] Τινὰς ἐς εὐτ. *Cl.* τὴν ante πόλιν a m. rec. Mosqu. εἰς pro ἐς Bas. [v] Id est: περὶ τῶν παρόντων πραγμάτων βουλεύσουσι, πρὶν ἢ ταῦτα ταῖς ἄλλαις ἀρχαῖς, καὶ αὐτῷ τῷ δήμῳ τῶν πάντων κυρίῳ προτίθεσθαι. *Æ. Port.* Verum βουλεύσουσι legunt *Ar. C. Dan.* προβουλεύσουσι Mosqu. [x] Πάντες *Ald. Bas.* Πάντας, et deinde πάντα *Gr.* [y] Ἕτοιμα *Cass.* [z] Καὶ deest *Gr.* [a] Ἐπιγενομένου *Gr.* [b] Μηδ' ἑτέρων *Reg. Cass. Gr.* Aug. [c] Particulam καὶ hic loci nequaquam vacare, (ut nonnullis videtur) sed potius

hostes, qui in illa regione sedes habebant, tunc certe cum bellico rerum omnium apparatu duplo majore, suosque socios, defectione *ab Atheniensibus facta*, una cum ipsis jam totis viribus, terra marique *suam rempublicam* oppugnaturos. Veruntamen (ut in præsenti rerum statu facultas dabatur) visum est non oportere succumbere: sed et classem parare, materia et pecunia, unde possent, comparata; et socios præsidiis firmare, et præcipue Eubœam; et res urbanas aliqua ex parte corrigere sumtusque minuere: et creare *etiam placuit* aliquem Magistratum seniorum, qui de præsenti rerum statu, dum *adhuc* tempus opportunum esset, ante *cæteros omnes* consultarent. Denique (quod vulgus facere solet) propter præsentis metus magnitudinem ad omnia recte administranda parati erant. Ut autem hæc ipsis visa sunt, sic etiam fecerunt: atque hæc æstas excessit.

2. Insequenti autem hyeme, propter res ab Atheniensibus in Sicilia adeo male gestas, universi Græci protinus animis erecti fuerunt. Et illi quidem, qui neutrorum erant socii, a bello nequaquam amplius ab-

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341.

καλῇ σφᾶς, οὐκ ἀποστατέον ἔτι τοῦ πολέμου εἴη, ἀλλ' [a] ἐθελοντὶ ἰτέον ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους· νομίσαντες κἂν ἐπὶ σφᾶς ἕκαστοι ἐλθεῖν αὐτοὺς, εἰ τὰ ἐν τῇ Σικελίᾳ [b] κατώρθωσαν· καὶ ἅμα ἡγούμενοι, βραχὺν ἔσεσθαι τὸν λοιπὸν πόλεμον· οὗ μετασχεῖν, καλὸν εἶναι· οἱ δ' αὐτῶν Λακεδαιμονίων ξύμμαχοι, ξυμπροθυμηθέντες [c] ἐπιπλέον, ἢ πρὶν, [d] ἀπαλλάξασθαι διὰ τάχους πολλῆς ταλαιπωρίας. μάλιστα δὲ οἱ τῶν Ἀθηναίων ὑπήκοοι ἕτοιμοι ἦσαν καὶ [e] παρὰ δύναμιν αὐτῶν ἀφίστασθαι, διὰ τὸ ὀργῶντες κρίνειν τὰ πράγματα, καὶ [f] μηδ' ὑπολείπειν [g] λόγον αὐτοῖς, ὡς [h] τό γ' ἐπιὸν θέρος οἷοί τ' ἔσονται περιγενέσθαι. ἡ δὲ τῶν Λακεδαιμονίων πόλις πᾶσί τε τούτοις ἐθάρσει, καὶ μάλιστα, ὅτι οἱ ἐκ τῆς Σικελίας αὐτοῖς ξύμμαχοι πολλῇ δυνάμει, [i] κατ' ἀνάγκην ἤδη, τοῦ ναυτικοῦ προσγεγενημένου, ἅμα [k] τῷ ἦρι, ὡς εἰκὸς, παρέσεσθαι ἔμελλον. πανταχόθεν τε

καινοπρεπῶς trajectam esse, censuerim; esse enim ἢν τις καὶ μὴ παρακαλῇ σφᾶς, pro ἢν καί τις μὴ παρακαλῇ. *Stephanus* in Append. ad Scripta al. de Dial. Att. p. 34. [a] Ἐθελοντὴ *Gr.* [b] Κατόρθωσαν *Ald. Flor. Bas. Gr. Cam.* [c] Ἐπὶ πλέον *C. Reg. Cass. Gr.* Aug. at ξυμπροτιμηθ. antea Mosqu. [d] Ἀπαλλάξεσθαι διατάχους *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Cass. Cam.* Aug. Διατάχους etiam *Reg.* [e] Παραδύναμιν *Ald. Flor. Bas.* Aug. [f] Μὴ δ' ὑπολειπεῖν *Cass.* Μὴ δ' etiam *Gr.* Aug. μὴ Mosqu. [g] Λόγον deest *Cass.* Aug. [h] Τό γε ἐπιὸν *Reg.* [i] Καταναγκην Aug. [k] Τῷ deest *Reg.*

stinendum, vel si nullus ipsos rogaret, sed adversus Athenienses ultro eundum, *censebant.* Singuli enim illos, si rem in Sicilia feliciter gessissent, etiam adversus se venturos fuisse existimabant: simul etiam reliquum bellum breve futurum ducebant, cujus se participes esse, præclarum *sibi* fore *putabant.* Qui vero Lacedæmoniorum erant socii, simul omnes longe majore studio, quam ante, multis ærumnis celeriter liberari cupiebant. Præcipue vero qui Atheniensium imperio parebant, vel supra vires ad defectionem ab ipsis *Athneiensibus* faciendam erant parati, * quod animi impetu *ac libidine cæca* de rebus judicarent, nec ullum rationi locum amplius relinquerent; quippe qui *putarent, fore, ut* insequenti æstate *Athenienses* superarent. Lacedæmoniorum vero civitas, cum propter hæc omnia fiduciam concipiebat, tum vero præcipue, quod Siculi socii cum magnis copiis, classis accessione jam necessario facta, ineunte statim vere, ut erat verisimile, *ipsis* præsto futuri

* Quod ex desiderio, quo incensi erant, *videlicet ut Athenienses subjugarentur,* de rebus judicarent, nec ullum jam relinquerent rationi locum, propter quam credi posset, illos usque ad sequentem æstatem fore incolumes; Vel sic: Quod pro ea indignatione, quam adversus illos conceperant, de rebus judicabant, etc. *Sed magis placet altera participii* ὀργῶντες *significatio. Stephanus.* Adeo accensis ira et cupiditate animis, ut nihil non modo ad animum, sed ne ad aures quidem admitterent, quasi insequentis æstatis bellum sustinere possint. *Acacius.*

εὐέλπιδες ὄντες, ἀπροφασίστως ἅπτεσθαι διενοοῦντο τοῦ πολέμου· λογιζόμενοι, καλῶς τελευτήσαντος αὐτοῦ, κινδύνων τε τοιούτων ἀπηλλάχθαι ἂν [k] τολοιπὸν, οἷος καὶ ὁ ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων περιέστη ἂν αὐτοὺς, εἰ τὸ Σικελικὸν προσέλαβον· καὶ, καθελόντες ἐκείνους, αὐτοὶ τῆς πάσης Ἑλλάδος ἤδη ἀσφαλῶς [l] ἡγήσεσθαι. Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341.

γʹ. Εὐθὺς οὖν Ἆγις μὲν, ὁ βασιλεὺς αὐτῶν, ἐν τῷ χειμῶνι τούτῳ ὁρμηθεὶς [m] στρατῷ τινὶ ἐκ Δεκελείας, [n] τά τε τῶν ξυμμάχων ἠργυρολόγησεν ἐς τὸ ναυτικὸν, καὶ τραπόμενος ἐπὶ τοῦ [o] Μηλιέως κόλπου, Οἰταίων τε, κατὰ τὴν παλαιὰν ἔχθραν, τῆς λείας τὴν πολλὴν ἀπολαβὼν, χρήματα ἐπράξατο, καὶ Ἀχαιοὺς τοὺς Φθιώτας, καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς ταύτῃ Θεσσαλῶν ὑπηκόους, μεμφομένων καὶ ἀκόντων Θεσσαλῶν, [p] ὁμήρους τέ τινας ἠνάγκασε δοῦναι καὶ χρήματα· καὶ κατέθετο τοὺς ὁμήρους ἐς Κόρινθον, ἔς τε τὴν ξυμμαχίαν ἐπειρᾶτο προσάγειν. Λακεδαιμόνιοι δὲ τὴν πρόσταξιν ταῖς πόλεσιν ἑκατὸν νεῶν τῆς ναυπηγίας ἐποιοῦντο· καὶ ἑαυτοῖς μὲν καὶ Βοιωτοῖς πέντε καὶ [q] εἴκοσιν ἑκατέροις ἔταξαν, Φω- Paullo post Oct. 13.

[k] Τὸ λοιπὸν *Ald. Cass. Gr.* Aug. Mox ὁ ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων *Cam.* ὁ d. Bas. [l] Ἡγήσασθαι *Gr.* [m] Στρατιᾷ τινι *Gr.* [n] Id est, τοὺς ξυμμάχους, ut paulo supra. *Æ. Port.* [o] Μηλιῶς κόλπου *Ar. C.* Hic sinus a quibusdam Μαλιακὸς, ab aliis etiam Λαμιακὸς vocatus ab urbe Lamia vicina, sed Atheniensibus et *Thucydidi* semper Μηλιεὺς κόλπος dictus est. Vide *Palmerii* Exercit. ad Gr. Auct. p. 275, 769. *Huds.* Μηλιῶς κ. *Reg. Dan.* Aug. Μηλίως et inter versus ἰῶς *Cass.* Μηλίου *Gr.* [p] Et, ut credo amplius, Echinunta occupavit et munitione firmavit. Id colligo ex *Aristophane* in Lysistrate, ubi introducit Athenienses pro Pylo repetentes Echinunta, quod fuisset absurdum, nisi Lacedæmonii illam urbem tenuissent. *Palmerius* in Exercitat. pag. 55. *Huds.* [q] Εἴκοσι Aug. Mosqu.

essent. Itaque, cum undique bonam spem haberent, abjecta omni cunctatione bellum capessere statuerunt: secum reputantes, si hoc *bellum* felicem exitum habuisset, se in posterum et hujusmodi periculis liberatum iri, cujusmodi fuisset et illud, quod ipsis ab Atheniensibus creatum fuisset, si res Siculas in suam potestatem redegissent. Et illis eversis, futurum, ut totius Græciæ imperium tuto jam obtinerent.

3. Confestim igitur Agis, eorum rex, hac hyeme cum quodam exercitu ex Decelea profectus, pecuniam a sociis ad classem comparandam exegit; et ad Maliacum sinum deflectens, ob vetustas inimicitias ingentem Œtæorum prædam egit, et *ex ea* pecuniam collegit. Achæos quoque Phthiotas, aliosque populos, qui Thessalorum imperio in illa regione parebant, conquerentibus ac invitis Thessalis, obsides quosdam ac pecuniam dare coëgit. Et obsides Corinthi deposuit, et *Corinthios* in societatem adducere conabatur. Lacedæmonii porro, centum naves ædificandas *sociis* civitatibus imperarunt. Atque sibi quidem ipsis ac Bœotis, quinas et vicenas utrisque faciendas assignarunt; Phocensibus

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341.

κεῦσι δὲ καὶ Λοκροῖς πεντεκαίδεκα· [q] καὶ Κορινθίοις πεντεκαίδεκα· Ἀρκάσι δὲ καὶ Πελληνεῦσι καὶ [r] Σικυωνίοις δέκα· Μεγαρεῦσι δὲ καὶ Τροιζηνίοις καὶ Ἐπιδαυρίοις καὶ Ἑρμιονεῦσι δέκα· τά τε ἄλλα παρεσκευάζοντο, [s] ὡς εὐθὺς πρὸς τὸ ἔαρ ἑξόμενοι τοῦ πολέμου.

Post Oct. 13.

δ'. Παρεσκευάζοντο δὲ [t] καὶ Ἀθηναῖοι, ὥσπερ διενοήθησαν, ἐν τῷ χειμῶνι τέτῳ τήν τε ναυπηγίαν, ξύλα ξυμποριςάμενοι, καὶ Σούνιον τειχίσαντες, ὅπως αὐτοῖς ἀσφάλεια [u] ταῖς σιταγωγοῖς ναυσὶν εἴη τοῦ περίπλου· καὶ τό, τε ἐν τῇ Λακωνικῇ τείχισμα ἐκλιπόντες, ὃ ἐνῳκοδόμησαν παραπλέοντες ἐς Σικελίαν, καὶ τὰ ἄλλα, εἴπου τὶ ἐδόκει ἀχρεῖον ἀναλίσκεσθαι, ξυστελλόμενοι ἐς εὐτέλειαν· μάλιστα δὲ [v] τὰ τῶν ξυμμάχων [x] διασκοποῦντες, ὅπως μὴ σφῶν [y] ἀποστήσωνται.

ε'. Πρασσόντων δὲ ταῦτα ἀμφοτέρων, καὶ ὄντων οὐδὲν ἄλλο, ἢ ὥσπερ ἀρχομένων, [ἐν] [z] τῇ κατασκευῇ τοῦ πολέμου, πρῶτοι [a] Εὐβοεῖς ὡς Ἄγιν περὶ ἀποστάσεως τῶν Ἀθηναίων [b] ἐπρεσβεύσαντο ἐν τῷ χειμῶνι τούτῳ. ὁ δὲ, προσδεξάμενος τοὺς λόγους αὐτῶν, μεταπέμπε-

[q] Καὶ Κορινθίοις πεντεκαίδεκα omittuntur in *Cass.* et *Gr.* sed deinde scripta sunt in margine. Πέντε καίδεκα etiam *Gr.* [r] Σικυωνίοις δέκα. τάτε ἄλλα *Gr.* cetera in marg. scribuntur. Verba inde ab Ἀρκάσι ad Σικ. δέκα om. Mosqu. sed adscr. marg. ab al. m. καὶ ante Ἐπιδαυρ. om. Mosqu. [s] Ὡς manu recenti inter versus Aug. *Cass.* [t] Καὶ οἱ Ἀθηναῖοι *Ar.* Mosqu. [u] Τοῖς *Reg.* [v] Τὰ deest *Reg. Cass.* [x] Διανοοῦντες *Ar.* [y] Ἀποστήσονται Mosqu. [z] Τῇ deest Aug. *Reg. Cass. Cam.* qui et paullo post εὐχειμῶνι, κατασκ. Mosqu. om. τῇ. [a] Εὐβοῆς Aug. et a recenti correctore Εὐβοεῖς *Cass.* mox ὡς in marg. Mosqu. [b] Ἐπρεσβεύοντο *Reg.*

vero et Locris, quindecim; et Corinthiis, quindecim; Arcadibus et Pellenensibus et Sicyoniis, decem; Megarensibus et Trœzeniis et Epidauriis et Hermionensibus, decem. Cætera quoque comparabant, ut sub veris initium protinus inituri bellum.

4. Per hanc ipsam hyemem Athenienses quoque, quemadmodum constituerant, ædificandis navibus operam dederunt, materia comparata, et Sunio munito, ut naves, quæ commeatum ipsis subveherent, tuto circumveherentur. Et munitionem in agro Laconico, quam in Siciliam trajicientes exstruxerant, deseruerunt; cæterosque sumtus, si quis in res inutiles fieri videbatur, conduxerunt. Sed in primis prospiciebant, ne socii a se deficerent.

5. Dum autem hæc utrique facerent, * ipsoque *renovandi* belli apparatu nullam aliam speciem præberent, quam eorum, *qui tunc primum bellum* inciperent, primi *omnium* Euboënses ad Agin hac hyeme legatos de defectione ab Atheniensibus facienda miserunt. Ille vero, cum eorum orationem admisisset,

* *Id est:* et appararent bellum perinde, ac si tunc primum illud moverent. *F. Port.* Et nihil aliud, quam invicem se apparatu belli prævenire maturarent. *Valla.*

ται ἐκ Λακεδαίμονος [c] Ἀλκαμένην τὸν Σθενελαΐδου, καὶ Μέλανθον, ἄρχοντας, [d] [ὡς] ἐς τὴν Εὔβοιαν. οἱ δ' ἦλθον, ἔχοντες τῶν [e] Νεοδαμωδῶν ὡς τριακοσίους· καὶ παρεσκεύαζεν αὐτοῖς τὴν διάβασιν. ἐν τούτῳ δὲ καὶ Λέσβιοι ἦλθον, βουλόμενοι καὶ αὐτοὶ ἀποστῆναι. καὶ, ξυμπρασσόντων αὐτοῖς τῶν Βοιωτῶν, ἀναπείθεται Ἆγις, ὥστε Εὐβοίας μὲν [f] πέρι ἐπισχεῖν· τοῖς δὲ Λεσβίοις παρεσκεύαζε τὴν ἀπόστασιν, [g] Ἀλκαμένει τε [h] ἁρμοστὴν διδοὺς, ὃς ἐς Εὔβοιαν πλεῖν [i] ἔμελλε. καὶ δέκα μὲν Βοιωτοὶ ναῦς ὑπέσχοντο, δέκα δὲ Ἆγις. καὶ ταῦτα [k] ἄνευ τῆς Λακεδαιμονίων πόλεως ἐπράσσετο. ὁ γὰρ Ἆγις, ὅσον χρόνον ἦν περὶ Δεκέλειαν, ἔχων τὴν [l] μεθ' ἑαυτοῦ δύναμιν, κύριος ἦν [m] καὶ ἀποστέλλειν, εἴ ποι τινὰ ἐβούλετο στρατιὰν, καὶ ξυναγείρειν, καὶ χρήματα πράσσειν. καὶ πολὺ μᾶλλον, ὡς εἰπεῖν, κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν [n] αὐτοῦ οἱ ξύμμαχοι [o] ὑπήκουον ἢ τῶν ἐν τῇ πόλει Λακεδαιμονίων· δύναμιν γὰρ ἔχων αὐτὸς, ἑκασταχόσε δεινὸς παρῆν. καὶ ὁ μὲν τοῖς Λεσβίοις ἔπρασσε.

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341.

[c] Ἀλκαμένη *Ar. C. Reg. Cass. Gr.* Aug. et Στενελαΐδου *Gr.* [d] Ὡς omittunt *Ar. C. Cass. Dan.* Ὡς τὴν Εὔβοιαν *Reg.* Mosqu. (qui et mox ὁ δ' ἦλθ. p. οἱ.) *Gr.* sed in *Gr.* recens manus adscripsit ἐς. [e] Νεοδαμῶν *Gr. Dan.* [f] Περὶ *Gr.* et a prima manu *Cass.* in quo deinde emendatum erat πέρι. [g] Ἀλκαμένη *Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass.* sed corrector postea adscripto ν fecerat Ἀλκαμένην. Ἀλκαμένην Aug. Mosqu. cui et d. τὴν ἀπόστασιν. [h] Alii Harmostæ, qui a Lacedæmoniis turbato reip. statu eligi ac constitui solebant: Alii illi, qui in subactas et subjugatas urbes mittebantur. De quibus consule *Maussaci* notas in *Harpocrat. Cragium* de Rep. Laced. l. 2. c. 13. et *Meursii* Miscel. Lacon. l. 2. c. 4. *Huds.* [i] Ἔμελλεν *Gr.* [k] Id est: ἄνευ τοῦ ἐκείνης ψηφίσματος. *Æ. Port.* [l] Καθ' ἑαυτοῦ *Reg.* Μετ' αὐτοῦ *Gr.* [m] Καὶ d. Mosqu. [n] Αὐτοῦ deest *Dan.* [o] Ὑπήκοον Mosqu.

Lacedæmone arcessivit Alcamenem, Sthenelaidæ *filium*, et Melanthum, * *duos civitatis* principes, ut in Eubœam *eos mitteret.* Illi vero cum trecentis libertis in civitatem nuper adscriptis venerunt, et *Agis* transitum ipsis præparabat. Interea etiam et Lesbii venerunt, quod et ipsi defectionem *ab Atheniensibus* facere vellent. Bœotis autem eos adjuvantibus, Agis *eorum verbis* adductus est, ut res quidem Euboicas intermitteret; Lesbios vero in defectione facienda juvaret, et res ad eam necessarias pararet, et Alcamenem præfectum *ipsis* daret, qui in Eubœam navigaturus erat. Atque Bœoti quidem decem naves polliciti sunt, Agis vero decem. Hæc autem ignara civitate Lacedæmoniorum transacta sunt. Agis enim, quamdiu cum suis copiis apud Deceleam egit, jus habuit et copias mittendi, si quo vellet, et contrahendi, et pecunias exigendi. Atque tunc temporis vel multo magis (ut ita loquar) ei, quam *cæteris* Lacedæmoniis, qui in urbe erant, socii parebant. Quod enim exercitum secum haberet, quocunque se contulisset, formidabilis aderat. Et

* Ut Eubœæ ipsos præficeret. *Acacius.*

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341. Post Jan. et ante April 7.

Χῖοι δὲ καὶ Ἐρυθραῖοι, ἀποστῆναι καὶ αὐτοὶ ἕτοιμοι ὄντες, [p] πρὸς μὲν Ἄγιν οὐκ ἐτράποντο, ἐς δὲ τὴν Λακεδαίμονα. καὶ παρὰ Τισσαφέρνους, ὃς βασιλεῖ Δαρείῳ τῷ Ἀρταξέρξου στρατηγὸς ἦν τῶν κάτω, πρεσβευτὴς ἅμα μετ' αὐτῶν παρῆν. ἐπήγετο γὰρ καὶ ὁ Τισσαφέρνης τοὺς Πελοποννησίους, καὶ ὑπισχνεῖτο τροφὴν παρέξειν. [q] ὑπὸ βασιλέως γὰρ νεωστὶ ἐτύγχανε [r] πεπραγμένος τοὺς ἐκ τῆς ἑαυτοῦ ἀρχῆς φόρους, οὓς, δι' Ἀθηναίους ἀπὸ τῶν Ἑλληνίδων πόλεων οὐ δυνάμενος πράσσεσθαι, ἐπωφείλησε. [s] τούς τε οὖν φόρους [t] μᾶλλον, ἐνόμιζε, κομιεῖσθαι, κακώσας τοὺς Ἀθηναίους, καὶ ἅμα βασιλεῖ ξυμμάχους Λακεδαιμονίους ποιήσειν, καὶ [u] Ἀμόργην, τὸν [x] Πισσούθνου υἱὸν νόθον, ἀφεστῶτα περὶ Καρίαν, ὥσπερ αὐτῷ προσέταξε βασιλεὺς, ἢ ζῶντα ἄξειν, ἢ ἀποκτείνειν. οἱ μὲν οὖν Χῖοι καὶ Τισσαφέρνης κοινῇ κατὰ τὸ αὐτὸ ἔπρασσον.

ς'. Καλλίγειτος δὲ ὁ Λαοφῶντος, Μεγαρεὺς, καὶ Τιμαγόρας ὁ Ἀθηναγόρου, Κυζικηνὸς, φυγάδες τῆς ἑαυτῶν ἀμφότεροι, παρὰ Φαρναβάζῳ τῷ [y] Φαρνα-

[p] Πρὸς μὲν τὸν Ἄγιν *Reg.* [q] Ὑπὲρ βασιλέως legisse videtur *Valla.* [r] Πεπραμένος Mosqu. [s] Τούς τ' οὖν *Gr.* τοῦτε οὖν Mosqu. [t] Μᾶλλον deest *Cass.* Aug. sed in hoc a m. recent. inter vss. adser. [u] Ἀμόργον *Gr.* [x] Scribitur et *Aliis* cum simplici σ. ut et Τισαφέρνης. *Huds.* [y] Φαρνάκου *Ar. C.* Mosqu. quomodo legendum, censet *Palmerius* in Exercitat. pag. 56. cum et ita habeat *Aristoteles* de Hist. Animal. l. 6. c. 36. et Φαρνάκης nomen sit notum Persicum seu Ponticum. *Huds.* Φαρνάκου, et inter versus a manu recenti Φαρναβάκου *Reg.* Φαρναβάκου, et a correctore Φαρνάκου *Cass.* Φαρναβάκῳ *Gr.*

hic quidem Lesbiis operam dabat. Chii etiam et Erythræi, cum et ipsi ad defectionem faciendam essent parati, non ad Agin, sed ad ipsam Lacedæmoniorum civitatem, se converterunt. * Cum ipsis etiam *illuc* ivit legatus, *missus* a Tissapherne, qui regis Darii, Artaxerxis *filii*, prætor inferioris provinciæ erat. Nam et Tissaphernes Peloponnesios incitabat, et pollicebatur, se stipendium præbiturum. Nuper enim a rege impetraverat tributa suæ provinciæ, quæ *regi* debuerat, quod *ea*, propter Athenienses, a Græcis civitatibus exigere non potuisset. Existimabat igitur, se facilius *in posterum* tributa recepturum, si Athenienses *bello* vexasset; simul etiam se Lacedæmoniorum societatem regi conciliaturum, et Amorgen, Pissuthnæ filium nothum, qui defectionem *a rege* circa Cariam fecerat, quemadmodum ipsi rex imperaverat, aut vivum adducturum, aut interfecturum. Chii igitur et Tissaphernes communi hac in re consilio agebant.

6. Sub idem autem tempus Calligetus Laophontis, Megarensis, et Timagoras, Athenagoræ *filius*, Cyzicenus, sua uterque *patria* extorris, qui apud Pharnabazum, Pharnabaci

* Ita distinguunt *Interpretes.* In *Editionibus* quidem *Stephanicis* nulla post Λακεδαίμονα ponitur distinctionis nota, verum potiorem *Codd. MSS.* auctoritatem sequuti sumus. Huds.

βάκου κατοικοῦντες, ἀφικνοῦνται περὶ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἐς τὴν Λακεδαίμονα, πέμψαντος [u] Φαρναβάζου, ὅπως ναῦς κομίσειαν ἐς τὸν Ἑλλήσποντον, καὶ αὐτὸς, εἰ δύναιτο, (ἅπερ ὁ Τισσαφέρνης προὐθυμεῖτο,) τάς τε ἐν τῇ [x] αὐτοῦ ἀρχῇ πόλεις [y] ἀποστήσειε τῶν Ἀθηναίων, διὰ τοὺς φόρους, καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ βασιλεῖ τὴν ξυμμαχίαν τῶν Λακεδαιμονίων [z] διὰ ταχέων ποιήσειε. πρασσόντων δὲ ταῦτα χωρὶς ἑκατέρων, [a] τῶν τε ἀπὸ τοῦ Φαρναβάζου καὶ τῶν ἀπὸ [b] τοῦ Τισσαφέρνους, πολλὴ ἅμιλλα ἐγίγνετο τῶν ἐν τῇ Λακεδαίμονι, ὅπως οἱ μὲν ἐς τὴν Ἰωνίαν καὶ Χίον, οἱ δ' ἐς τὸν Ἑλλήσποντον, πρότερον ναῦς καὶ στρατιὰν [c] πείσωσι πέμπειν. οἱ μέντοι Λακεδαιμόνιοι τὰ τῶν Χίων καὶ Τισσαφέρνους [d] παραπολὺ προσεδέξαντο μᾶλλον. ξυνέπρασσε γὰρ αὐτοῖς καὶ Ἀλκιβιάδης, Ἐνδίῳ [e] ἐφορεύοντι, πατρικὸς [f] ἐς τὰ μάλιστα ξένος ὤν· ὅθεν καὶ τοὔνομα Λακωνικὸν ἡ οἰκία αὐτῶν, κατὰ τὴν ξενίαν, [g] ἔσχεν· Ἔνδιος γὰρ [h] Ἀλκιβιάδου ἐκαλεῖτο, [i] ὅμως δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι,

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U.C. Varr. 341.

[u] Φαρνάζου *Ar.* procul dubio Librarii errore. *Huds.* [x] Ἑαυτοῦ *Ar. C. Cl.* Aug. Αὐτοῦ *Ald. Flor.* Mosqu. Ἐν τῇ ἀρχῇ αὐτοῦ *Gr.* Ἑαυτοῦ *Reg. Cass.* Etiam τάς τ' ἐν *Gr.* [y] Ἀποστήσειν *Ar.* et mox ποιήσειν. [z] Διὰ τὰ τῶν Χίων *Marg.* Διαταχέων *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. Διὰ ταχέων omittunt *Gr. Cl.* Etiam *Cass.* Aug. et *Cam.* [a] Τῶν τ' ἀπὸ *Gr.* [b] Τοῦ deest *Gr.* [c] Πείσουσι *Reg. Cass. Gr. Cam.* Aug. [d] Παρὰ πολὺ *C.* [e] Si Endius eo anno Ephorus fuit: quomodo igitur eodem anno Eperatum, et vigesimo Onomantium ponit *Xenophon* p. 271. *Ed. Steph.* et 462. *Ed. Leunclavii?* Respondit *Palmerius*: plures fuisse Ephoros, et quidem quinque numero, sed eorum unum fuisse Eponymum, a quo annus notabatur. Endius igitur non fuit Eponymus et primus Ephorus, licet et in Ephororum numero: et ideo de eo non facit mentionem *Xenophon*, qui solos Eponymos memorat. *Huds.* [f] Ἐσταμάλιστα *Ald. Flor. Reg.* Mosqu. [g] Ἔσχεν in marg. ab al. m. Mosqu. [h] Ἀλκιβιάδης *Reg.* Aug. *Cass.* et hic a recenti emendatore inter versus Ἀλκιβιάδου. [i] Ὅμ. δὲ καὶ οἱ Λ. Mosqu.

filium, habitabant, Lacedæmonem venerunt, a Pharnabazo missi, ut naves in Hellespontum transportarent; utque ipse quoque, si posset, *eadem impetraret*, quæ Tissaphernes contendebat, et civitates in sua provincia sitas ab Atheniensibus per defectionem alienaret propter tributa, operaque sua Lacedæmoniorum societatem regi celeriter conciliaret. Cum autem utrique separatim hæc agerent, qui a Pharnabazo, et qui a Tissapherne missi fuerant, ingens concertatio inter Lacedæmonios exstitit: his quidem, ut in Ioniam et Chium; illis vero, ut in Hellespontum classis et exercitus prius mitteretur, persuadere nitentibus. Lacedæmonii tamen Chiorum et Tissaphernis postulata multo lubentius admiserunt. Nam et Alcibiades eos adjuvabat, qui Endio, *tunc* Ephori magistratum gerenti, erat arctissimo hospitalis amicitiæ vinculo junctus, quæ a patre cœperat: unde propter hospitium, illorum familia nomen etiam Laconicum obtinuit. Endius enim Alcibi-

Bell. Pelop. an. 19. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 341.

πρῶτον κατάσκοπον ἐς τὴν Χίον πέμψαντες Φρύνιν, ἄνδρα περίοικον, εἰ αἵ τε νῆες αὐτοῖς [k] εἰσὶν, ὅσας περ ἔλεγον, καὶ τὰ ἄλλα ἡ πόλις ἱκανή ἐστι πρὸς τὴν λεγομένην δόξαν, ἀπαγγείλαντος αὐτοῖς, ὡς εἴη ταῦτα ἀληθῆ, ἅπερ ἤκουον, τούς τε Χίους καὶ τοὺς Ἐρυθραίους [l] εὐθὺς ξυμμάχους ἐποιήσαντο· καὶ τεσσαράκοντα ναῦς ἐψηφίσαντο αὐτοῖς πέμπειν, ὡς ἐκεῖ οὐκ ἔλασσον ἢ ἑξήκοντα, ἀφ' ὧν οἱ Χῖοι ἔλεγον, ὑπαρχουσῶν. καὶ τὸ μὲν πρῶτον δέκα τούτων [m] αὐτοῖς ἔμελλον πέμπειν, καὶ [n] Μελαγκρίδαν, ὃς αὐτοῖς ναύαρχος ἦν. ἔπειτα, σεισμοῦ γενομένου, ἀντὶ τοῦ Μελαγκρίδου Χαλκιδέα ἔπεμπον, καὶ ἀντὶ τῶν δέκα νεῶν πέντε παρεσκευάζοντο ἐν τῇ Λακωνικῇ. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα, καὶ ἑνὸς [o] δέον εἰκοστὸν ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε, ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψε.

Bell. Pelop. an. 20. Olymp. $\frac{91}{92}$. $\frac{4}{1}$. U. C. Varr. $34\frac{2}{3}$. Ab April 8.

ζ'. Τοῦ δ' [p] ἐπιγιγνομένου θέρους, εὐθὺς ἐπειγομένων τῶν Χίων ἀποστεῖλαι τὰς ναῦς, καὶ δεδιότων, μὴ οἱ Ἀθηναῖοι τὰ πρασσόμενα [q] αἴσθωνται, (πάντες γὰρ κρύφα αὐτῶν ἐπρεσβεύοντο,) ἀποπέμπουσιν οἱ Λακεδαιμόνιοι ἄνδρας Σπαρτιάτας ἐς Κόρινθον τρεῖς,

[k] Ἦσαν, in margine εἰσὶν, et mox ἐστὶν πρὸς *Gr.* αἵ τε αἱ ν. Mosqu. et mox τ' ἄλλα. [l] Εὐθὺς d. Mosqu. [m] Αὐτοὶ *Ar. C. Reg. Dan.* Aug. Mosqu. et a prima manu *Cass.* deinde αὐτοῖς. [n] Μελιγυρίδαν, υ pro ϐ, et manu recenti Μελαγυρίδαν *Cass.* Μελαγρίδαν et mox Μελαγρίδου *Dan.* Μελυγορίδαν Aug. et sicubi ϐο occurrit, scr. *u.* [o] Δέοντος Mosqu. [p] Ἐπιγινομένου *C.* [q] Αἴσθονται *Ald. Flor. Bas.* αἴσθωνται Bas. 1540. at deinde πάντως Mosqu.

adis *filius* appellabatur. Lacedæmonii tamen Phrynin, hominem *Chiis* vicinum, in Chium prius miserunt, ut exploraret, an et naves tot ipsis essent, quot dicebant, et an cæteras facultates urbs *illorum* haberet, quas fama erat eam habere. Cum autem ille ipsis renuntiasset, hæc vera esse, quæ audierant, confestim et Chios et Erythræos in societatem receperunt. Et quadraginta naves ipsis mittendas decreverunt, quod non minus, quam sexaginta, illic essent, ex illis *sociis civitatibus contractæ*, quas Chii dicebant. Atque primum quidem ex istis *quadraginta*, decem erant missuri, et Melancridam, qui ipsorum navarchus erat. Deinde *vero*, cum terræmotus extitisset, pro Melancrida Chalcideum miserunt, et pro decem navibus quinque *tantum* in Laconica præpararunt. Et hæc hyems exiit, hujusque belli, quod Thucydides conscripsit, undevicesimus annus excessit.

7. Ineunte autem vere, statim, Chiis instantibus, ut naves *sibi* mitterentur, et metuentibus, ne Athenienses resciscerent, quæ agitabantur, (nam omnes clam illis legatos *Lacedæmonem* miserant) Lacedæmonii miserunt tres viros Spartanos Corinthum, ut quam celerrime ab

ὅπως ἀπὸ τῆς ἑτέρας θαλάσσης [n] ὡστάχιστα ἐπὶ τὴν πρὸς [o] τὰς Ἀθήνας ὑπερενεγκόντες τὰς ναῦς τὸν ἰσθμὸν, κελεύσωσι πλεῖν ἐς Χίον πάσας, καὶ, ἃς ὁ Ἄγις παρεσκεύαζεν ἐς τὴν Λέσβον, καὶ τὰς ἄλλας. ἦσαν δὲ αἱ ξύμπασαι τῶν ξυμμαχικῶν νῆες αὐτόθι μιᾶς δέουσαι τεσσαράκοντα.

Bell. Pelop. an. 20. Olymp. $\frac{91}{92}$. $\frac{4}{1}$. U.C. Varr. $34\frac{2}{3}$.

η'. Ὁ μὲν οὖν Καλλίγειτος καὶ Τιμαγόρας ὑπὲρ τοῦ Φαρναβάζου οὐκ [p] ἐκοινωνοῦντο τὸν στόλον ἐς τὴν Χίον, οὐδὲ τὰ χρήματα ἐδίδοσαν, ἃ ἦλθον ἔχοντες, ἐς τὴν ἀποστολὴν, πέντε καὶ εἴκοσι τάλαντα, [q] ἀλλ' ὕστερον ἐφ' ἑαυτῶν διενοοῦντο ἄλλῳ στόλῳ πλεῖν. ὁ δὲ Ἄγις, ἐπειδὴ ἑώρα τοὺς Λακεδαιμονίους ἐς τὴν Χίον πρῶτον ὡρμημένους, οὐδ' αὐτὸς ἄλλο τι [r] ἐγίγνωσκεν· ἀλλὰ ξυνελθόντες ἐς Κόρινθον οἱ ξύμμαχοι ἐβουλεύοντο. καὶ ἔδοξε, πρῶτον ἐς Χίον [s] αὐτοὺς πλεῖν, ἄρχοντα ἔχοντας Χαλκιδέα, ὃς ἐν τῇ Λακωνικῇ τὰς πέντε ναῦς παρεσκεύασεν· ἔπειτα ἐς Λέσβον, [t] καὶ Ἀλκαμένην ἄρχοντα, ὅνπερ [u] καὶ Ἄγις διενοεῖτο· τὸ τελευταῖον δὲ, ἐς τὸν Ἑλλήσποντον ἀφικέσθαι· (προσετέτακτο δὲ [x] ἐς αὐτὸν ἄρχων Κλέαρχος ὁ Ῥαμφίου·) [y] διαφέρειν δὲ τὸν

[n] Ὡς τάχιστα *Ald. Flor. Bas.* [o] Τὰς omittunt *Ar. C. Reg. Cass. Cam.* Aug. mox ὑπερενεγκόντας Mosqu. [p] Ἐκοινοῦντο *Bas.* et prima manu *Gr.* quod deinde emendatum erat ἐκοινωνοῦντο. *Cam.* cum ceteris *Mss.* etiam Mosqu. ἐκοινωνοῦντο. [q] Ἀλλ' ὕστερον ὑφ' ἑαυτῶν *Cam.* [r] Ἐγίγνωσκε *Gr.* Infra quoque ν, quod ἐφελκυστικὸν vocant, quamplurimis locis in eodem libro sequente vocali omittitur, vel sequente consonante additur. Et sic in *Cass.* [s] Αὐτοῖς *Gr. Cam.* Aug. mox ἄρχοντας ἔχ. Mosqu. [t] Καὶ deest *Ar.* [u] Καὶ non habet *Cass.* Καὶ ὁ Ἄγις *Reg.* [x] Ἐς deest erasa scriptura, et ex αὐτὸν, abrasis itidem duabus ultimis literis, factum αὐτῶν *Cass.* Ἐς αὐτὸ *Cam.* [y] Διαφέρειν abest *Reg.* sed eadem manu inter versus scribitur.

altero mari, in id, quod Athenas spectat, navibus, per Isthmum transvectis, omnes in Chium navigare juberent, tam eas, quas Agis præparaverat in Lesbum *mittendas*, quam cæteras. Erant autem illic universæ sociarum *civitatum* naves numero undeqnadraginta.

8. Calligetus autem et Timagoras, Pharnabazi legati, hujus classis in Chium proficiscentis participes esse noluerunt; neque pecunias dederunt, quas secum attulerant, ut classis mitteretur, quinque et viginti talenta, sed postea per se cum alia classe navigare statuerunt. Agis autem, cum vidisset Lacedæmonios primum in Chium *classem mittere* statuisse, ne ipse quidem aliud censuit: sed socii, cum Corinthum convenissent, consultare cœperunt. Ipsis autem visum est primum *quidem*, in Chium esse navigandum, duce Chalcideo, qui quinque naves in Laconica præparaverat: deinde *vero*, in Lesbum, duce Alcamene, quem etiam Agis *eo mittere* statuerat: postremo vero, in Hellespontum proficisci; (Clearchus autem, Rhamphiæ *filius*, classi præfectus fuerat;) Pri-

Bell. Pelop. an. 20. Olymp. $\frac{91}{92}$. $\frac{4}{1}$. U. C. Varr. $34\frac{2}{3}$.

ἰσθμὸν τὰς [y] ἡμισέας τῶν νεῶν πρῶτον, καὶ εὐθὺς ταύτας ἀποπλεῖν, ὅπως μὴ οἱ Ἀθηναῖοι πρὸς τὰς ἀφορμωμένας μᾶλλον τὸν νοῦν ἔχωσιν, ἢ τὰς ὕστερον [z] διαφερομένας. καὶ γὰρ [a] τὸν πλοῦν ταύτῃ ἐκ τοῦ προφανοῦς ἐποιοῦντο, καταφρονήσαντες τῶν Ἀθηναίων ἀδυνασίαν, ὅτι [b] ναυτικὸν οὐδὲν αὐτῶν πολύ πω ἐφαίνετο. ὡς δὲ ἔδοξεν αὐτοῖς, καὶ διεκόμισαν [c] εὐθὺς μίαν καὶ εἴκοσι ναῦς.

θ'. Οἱ δὲ Κορίνθιοι, ἐπειγομένων αὐτῶν τὸν πλοῦν, οὐ προεθυμήθησαν ξυμπλεῖν, [d] πρὶν τὰ Ἴσθμια [e] (ἃ τότε ἦν,) [f] διεορτάσωσιν. Ἆγις δὲ αὐτοῖς ἕτοιμος ἦν, ἐκείνους μὲν μὴ λύειν δὴ [g] τὰς Ἰσθμιάδας σπονδάς, ἑαυτοῦ δὲ τὸν στόλον ἴδιον ποιήσασθαι. οὐ ξυγχωρούντων δὲ τῶν Κορινθίων, ἀλλὰ διατριβῆς [h] ἐγγιγνομένης, οἱ Ἀθηναῖοι ᾔσθοντο τὰ τῶν Χίων μᾶλλον, καὶ, πέμψαντες ἕνα τῶν στρατηγῶν, Ἀριστοκράτην, ἐπητιῶντο αὐτούς. καὶ ἀρνουμένων τῶν Χίων, τὸ πιστὸν, ναῦς, σφίσι ξυμπέμπειν ἐκέλευον [i] ἐς τὸ ξυμμαχικόν· οἱ δ'

[y] Ἡμισείας *Ar. C. Reg.* Aug. [z] Διαφερομένας Mosqu. in marg. sed in contexto ἐπιφερομένας. [a] Id est: τὸν πλοῦν ταύτῃ ἐκ τοῦ προφανοῦς ποιεῖν διενοῦντο. *Æ. Port.* [b] Ναυτικὸν αὐτῶν πολύ πω οὐδὲν ἐφαίνετο *Marg.* Πολύ πω ἢ ἰσχυρὸν ἐφαίνετο *Cl.* [c] Εὐθὺς omittit *Cl.* αὐτοῖς leg. Mosqu. [d] Πρὶν Ἴσθμια *Ar. C.* De Isthmiis vide *Plutarchum* in Nicia. *Huds.* [e] Ἃ αὐτοῖς τότε ἦν *Marg. Cam.* [f] Διεορτάσωσι Bas. Διεορτάζειν, τὸ πάσας τῆς ἑορτῆς ἡμέρας διελθεῖν, πᾶσαν τὴν ἑορτὴν ἑορτάζειν, πάσας τὰς νενομισμένας τῆς ἑορτῆς ἡμέρας ἐς τὴν ἑορτὴν ἐπαναλίσκειν. *Æ. Port.* [g] Scil. τὰς σπονδὰς τὰς τόσον χρόνον οὔσας, ὅσον τὰ Ἴσθμια εἶναι ἐφίλουν. nam qui ad Olympia, Pythia Nemea, Isthmia certatum aut spectatum ibant, habebant belli tempore ἀσφάλειαν καὶ ἄδειαν. Insuperque notatum *Straboni, aliisque*, olim, cum tota Græcia armis ferveret, Eleos, utpote Jovi sacros, et eorum hospites in alta pace vixisse. Vide, quæ sequuntur Sect. 10. *Huds.* [h] Γενομένης *Gr.* [i] Id est:

mum autem dimidiam navium partem per Isthmum transportandam *censuerunt*, et confestim istas *illuc* proficisci *voluerunt*, ne Athenienses animum potius adverterent ad eas, quæ *tunc* proficiscerentur, quam ad eas, quæ postea *illuc* transportarentur. Etenim ab hac parte propalam navigare statuerant, contemta Atheniensium imbecillitate, quod ipsorum nulla magna classis *usquam* adhuc appareret. Cum autem *hoc* ipsis placuisset, confestim etiam unam et viginti naves transportarunt.

9. Corinthii vero, quamvis ipsi *Lacedæmonii* navigationem urgerent, cum illis tamen navigare noluerunt, prius quam omnes Isthmiorum dies festos, qui tunc erant, celebrassent. Agis vero paratus erat *ad hoc ipsis concedendum*, ut ipsi quidem Isthmica fœdera tunc minime rumperent, ipse vero classem suam faceret, *ac suam esse simularet*. Verum cum Corinthii *hoc illi* concedere nollent, sed mora interponeretur, Athenienses consilia Chiorum facilius senserunt; et, Aristocrate, uno e ducibus, *illuc* misso, illos insimularunt. Chiis autem negantibus, *Athenienses* jusserunt eos ex societatis jure naves secum mittere ad fidem faciendam:

ἔπεμψαν ἑπτά. [i] αἴτιον δ' ἐγένετο τῆς ἀποστολῆς τῶν νεῶν, οἱ μὲν πολλοὶ τῶν Χίων, οὐκ εἰδότες τὰ πρασσόμενα, οἱ δὲ ὀλίγοι, ξυνειδότες, τό, τε πλῆθος οὐ βουλόμενοί πω πολέμιον ἔχειν, πρίν τι καὶ [k] ἰσχυρὸν λάβωσι, καὶ τοὺς Πελοποννησίους οὐκέτι προσδεχόμενοι ἥξειν, ὅτι διέτριβον.

Bell. Pelop. an. 20. Olymp. $\frac{9}{9}\frac{1}{2}.\frac{4}{1}$. U. C. Varr. $34\frac{2}{3}$.

ί. Ἐν δὲ τούτῳ τὰ Ἴσθμια [l] ἐγίγνετο· καὶ οἱ Ἀθηναῖοι (ἐπηγγέλθησαν γὰρ,) [m] ἐθεώρουν ἐς αὐτά· καὶ κατάδηλα μᾶλλον αὐτοῖς τὰ τῶν Χίων ἐφάνη. καὶ, ἐπειδὴ ἀνεχώρησαν, παρεσκευάζοντο εὐθὺς, ὅπως μὴ [n] λήσωσιν αὐτοὺς αἱ νῆες ἐκ τῶν [o] Κεγχρειῶν ἀφορμηθεῖσαι. οἱ δὲ, μετὰ τὴν ἑορτὴν, ἀνήγοντο μιᾷ καὶ εἴκοσι ναυσὶν ἐς τὴν Χίον, ἄρχοντα Ἀλκαμένην ἔχοντες. καὶ αὐτοῖς οἱ Ἀθηναῖοι [p] τοπρῶτον ἴσαις ναυσὶ [q] προσπλεύσαντες, [r] ἐπῆγον ἐς τὸ πέλαγος. ὡς δ' [s] ἐπὶ πολὺ οὐκ ἐπηκολούθησαν οἱ Πελοποννήσιοι, ἀλλ' [t] ἀπετράποντο, ἐπανεχώρησαν καὶ οἱ Ἀθηναῖοι. τὰς γὰρ

κατὰ τὸ ξυμμαχικὸν, κατὰ τὸ τῆς ξυμμαχίας δίκαιον. Vel, τὸ πιστὸν ἐς τὸ ξυμμαχικὸν pro πρὸς τὸ πίστιν ποιεῖσθαι αὐτοὺς βεβαίους εἶναι ξυμμάχους καὶ τὰ τῆς ξυμμαχίας δίκαια βεβαίως τηρεῖν. *Æ. Port.* [i] Αἴτιος Mosqu. [k] Ἐχυρὸν *Ar.* mox οὐκ ἔτι Aug. ut semper; et ita Mosqu. [l] Ἐγίνετο *Gr.* [m] Quod nunquam fecissent, nisi fœdere cautum sibi esse, existimantes: erant enim hostes, et capitales. Videsis Sect. 9. *Huds.* [n] Λήσουσιν *Reg. Cass. Gr.* Aug. λήσωσι Mosqu. qui mox contra, ναυσὶν προσπλ. [o] Forsan Κεγχρεῶν· nam Κεγχρέαι *Aliis.* [p] Τὸ πρῶτον *C. Bas.* Aug. *Cass.* [q] Προσπλέοντες *Ar.* antea ναυσὶν Mosqu. [r] Id est, ἐπάγειν ἐπειρῶντο. *Æ. Port.* [s] Ἐπιπολὺ *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. Ἐπὶ πολὺ ad tempus refert *Interpres noster*, non ad spatium, ut *Valla. Huds.* Ἐπιπολὺ *Reg. Cass. Gr.* Aug. [t] Ἐπετράποντο *Gr. Bas.* Ἐτράποντο *Dan.* antea Πελοποννσ. Mosqu.

illi vero, septem miserunt. Harum autem navium *ad Athenienses* mittendarum hæc fuit causa, quod Chiorum quidem plebs ignoraret ea, quæ clam agitabantur, pauci vero, qui horum erant conscii, plebem nondum hostilem habere vellent, priusquam aliquod firmum præsidium adepti essent, et Peloponnesios nequaquam amplius venturos exspectarent, quia *diutius* morabantur.

10. Interea vero Isthmici ludi committebantur: et Athenienses (nam *Isthmicorum ludorum fœdera* fuerant indicta,) spectatum eos venerant: et Chiorum consilia multo manifestius deprehenderunt. Et postquam *illinc* discesserunt, confestim sese præpararunt, ut *caverent*, ne *Corinthiorum* naves clam ipsis ex Cenchreis proficiscerentur. Illi vero, post ludos celebratos, cum una et viginti navibus, quibus præerat Alcamenes, portu solventes Chium versus ire cœperunt. Cum autem Athenienses primum cum totidem navibus adversus eos processissent, *eos* in altum elicere conabantur. Sed cum ad multas horas Peloponnesii sequi noluissent, sed retro cessissent, ipsi quoque Athenienses recesserunt. Nam septem

Bell. Pelop. an. 20. Olymp. 92 1/4. U. C. Varr. 342/3.

τῶν Χίων ἑπτὰ ναῦς ἐν τῷ ἀριθμῷ μετὰ σφῶν ἔχοντες, οὐ πιστὰς ἐνόμιζον, ἀλλ᾽ ὕστερον ἄλλας [u] προσπληρώσαντες ἑπτὰ καὶ τριάκοντα, [x] παραπλέοντας αὐτοὺς καταδιώκουσιν ἐς [y] Πειραιὸν τῆς Κορινθίας· (ἔστι δὲ λιμὴν ἔρημος καὶ ἔσχατος πρὸς τὰ μεθόρια τῆς Ἐπιδαυρίας·) [z] καὶ μίαν μὲν ναῦν [a] ἀπολλύασι μετέωρον οἱ Πελοποννήσιοι, τὰς δὲ ἄλλας ξυναγαγόντες ὁρμίζουσι. καὶ προσβαλόντων τῶν Ἀθηναίων καὶ κατὰ θάλασσαν ταῖς ναυσὶ, καὶ ἐς τὴν γῆν ἀποβάντων, θόρυβός τε ἐγένετο πολὺς καὶ ἄτακτος. καὶ τῶν τε νεῶν τὰς πλείους κατατραυματίζουσιν ἐν τῇ γῇ οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ τὸν ἄρχοντα Ἀλκαμένην ἀποκτείνουσι. καὶ αὐτῶν τινὲς ἀπέθανον.

ια΄. Διακριθέντες δὲ, πρὸς μὲν τὰς πολεμίας ναῦς ἐπέταξαν ἐφορμεῖν ἱκανὰς, ταῖς δὲ λοιπαῖς ἐς τὸ νησίδιον ὁρμίζονται, ἐν ᾧ, οὐ πολὺ ἀπέχοντι, ἐστρατοπεδεύοντο, καὶ ἐς τὰς Ἀθήνας ἐπὶ βοήθειαν ἔπεμπον. παρῆσαν γὰρ καὶ τοῖς Πελοποννησίοις τῇ ὑστεραίᾳ οἵ τε Κορίνθιοι βοηθοῦντες ἐπὶ τὰς ναῦς, καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον καὶ οἱ ἄλλοι πρόσχωροι. καὶ, ὁρῶντες τὴν φυλακὴν [b] ἐν χωρίῳ ἐρήμῳ ἐπίπονον οὖσαν, ἠπόρουν.

[u] Πληρώσαντες *Marg.* [x] Καταπλέοντας *Reg.* [y] Πειραῖον, et ex emendatione Πείραιον *Cass.* πειραι Mosqu. (quod est ult. vocab. in vs.) ab al. m. add. ιων. [z] Καὶ deest *Ald. Flor.* [a] Ἀπολλύουσι *Marg. Ar. C. Reg. Dan.* Mosqu. Ἀπολλύασιν *Cass.* Aug. mox λιπαῖς p. λοιπ. Mosqu. [b] Ἐν τῷ χωρίῳ *Ar.*

Chiorum naves, quas in eo numero secum habebant, nequaquam fideles existimabant; sed postea aliis septem et triginta instructis, eos terram legentes persequuti sunt ad Piræum *agri* Corinthii. (Est autem portus desertus, et extremus, ad *agri* Epidaurici confinia situs) atque Peloponnesii unam navem, quæ cursum in alto tenebat, amiserunt: cæteras vero contractas, in portum deduxerunt. Cum autem Athenienses et a mari navibus *eos* adorti fuissent, et in terram descendissent, ingens tumultus ac perturbatio *inter hostes* excitata est: et *illorum* plerasque naves Athenienses in terra laceraverunt, et Alcamenem ducem interfecerunt. Sed ipsorum quoque *Atheniensium* nonnulli obierunt.

11. Cum autem *ab illis* diremti fuissent, naves quidem, quot satis esse videbantur, disposuerunt, quæ stationem adversus hostiles obtinerent; cum reliquis vero in parvulæ insulæ stationem se receperunt, in qua non multum *illinc* distante castra posuerunt, et *nuntium* Athenas ad subsidium *arcessendum* miserunt. Nam et Peloponnesiis postero die et Corinthii ad opem *ipsorum* navibus ferendam advenerunt, nec multo post et alii finitimi. Sed cum animadvertissent, hanc *navium* custodiam in loco deserto *sibi* laboriosam fore, *quid faciendum esset*, dubitabant.

Bell. Pelop. an. 20. Olymp. $\frac{91}{92}$. $\frac{4}{1}$. U. C. Varr. $34\frac{2}{3}$.

καὶ ἐπενόησαν μὲν κατακαῦσαι [c] τὰς ναῦς· ἔπειτα [d] δὲ ἔδοξεν αὐτοῖς ἀνελκύσαι, καὶ τῷ πεζῷ προσκαθημένους φυλακὴν ἔχειν, ἕως ἄν τις παρατύχῃ διαφυγὴ ἐπιτηδεία. ἔπεμψε δ' αὐτοῖς καὶ Ἆγις, αἰσθόμενος ταῦτα, ἄνδρα Σπαρτιάτην Θέρμωνα. τοῖς δὲ Λακεδαιμονίοις πρῶτον μὲν ἠγγέλθη, ὅτι αἱ νῆες ἀνηγμέναι εἰσὶν ἐκ τοῦ ἰσθμοῦ· (εἴρητο γὰρ, ὅταν γένηται τοῦτο, [e] Ἀλκαμένει ὑπὸ τῶν Ἐφόρων, ἱππέα [f] πέμψαι·) καὶ εὐθὺς τὰς παρὰ σφῶν πέντε ναῦς καὶ Χαλκιδέα ἄρχοντα καὶ Ἀλκιβιάδην μετ' αὐτοῦ [g] ἐβούλοντο πέμπειν· ἔπειτα, [h] ὡρμημένων αὐτῶν, τὰ περὶ τὴν ἐν [i] τῷ Πειραιῷ τῶν νεῶν καταφυγὴν ἠγγέλθη. καὶ ἀθυμήσαντες, ὅτι, πρῶτον ἀπτόμενοι τοῦ Ἰωνικοῦ πολέμου, ἔπταισαν, τὰς ναῦς [[k] τὰς] ἐκ τῆς ἑαυτῶν οὐκέτι διενοοῦντο πέμπειν, ἀλλὰ καί τινας προανηγμένας μετακαλεῖν.

ιβ'. Γνοὺς δὲ ὁ Ἀλκιβιάδης, πείθει αὖθις Ἔνδιον καὶ τοὺς ἄλλους Ἐφόρους, μὴ ἀποκνῆσαι τὸν πλοῦν, λέγων, ὅτι φθήσονται πλεύσαντες, [l] πρὶν τὴν τῶν νεῶν [m] συμφορὰν Χίους αἰσθέσθαι, καὶ αὐτὸς, ὅταν προσ-

[c] Scil. τὰς ἐν τῷ ἐρήμῳ χωρίῳ οὔσας, ὧν τὴν φυλακὴν αὐτοῖς ἐπίπονον ἔσεσθαι ἐνόμιζον. *Æ. Port.* [d] Δ' ἔδοξεν, et mox ἔπεμψε δὲ αὐτοῖς *Gr.* [e] Ἀλκαμένη, in margine Ἀλκαμένει *Gr.* [f] Πέμπειν *Cam.* antea ἱππέας Mosqu. pro ἱππέα. [g] Ἐβουλεύοντο *Ar.* [h] Scil. τοῦ Χαλκιδέως καὶ τοῦ Ἀλκιβιάδου, vel τῶν Λακεδαιμονίων πρὸς τὸν πλοῦν ὡρμημένων *Æ. Port.* [i] Τῷ inter versus recenti manu *Reg.* [k] Τὰς ἑαυτῶν *Cam.* [l] Πρὸς *Gr.* [m] Ξυμφορὰν *Reg. Cass.* Aug.

Et *primum* quidem naves illas incendere cogitarunt: deinde vero placuit ipsis *eas* subducere, et cum peditatu ad eas undique collocato tutari, donec aliqua commoda effugiendi facultas offerretur. Agis etiam, his cognitis, Thermonem, virum Spartanum, ipsis misit. Fuerant autem et Lacedæmonii jam ante certiores facti de navium discessu ab Isthmo, (Alcameni enim ab Ephoris imperatum fuerat, ut, quum hoc fieret, equitem mitteret, *qui classis discessum ipsis significaret*:) et statim quinque naves, quas apud se habebant, et Chalcideum ducem, et Alcibiadem cum eo mittere volebant. Deinde vero cum isti *ad profectionem animis essent propensis, et Chium petere* properarent, *interea Lacedæmoniis* allatus est nuntius de *Peloponnesiacis* navibus, quæ in Piræum fuga se receperant. Quamobrem animis consternati, quod in Ionico bello tunc primum suscepto offendissent, classem, quam ex suo *agro se missuros promiserant*, haud amplius mittere, imo vero vel nonnullas *naves*, quæ jam discesserant, revocare statuerunt.

12. Quod cum intellexisset Alcibiades, rursus Endio cæterisque Ephoris persuasit, ne per metum a classe mittenda desisterent: dicens, se prius *illuc* venturos, quam Chii classis cladem sentirent; et se, ubi

Bell. Pelop. an. 20. Olymp. $92\frac{1}{2}$. $\frac{4}{1}$. U. C. Varr. $34\frac{2}{3}$.

βάλῃ Ἰωνίᾳ, ῥᾳδίως πείσειν τὰς πόλεις ἀφίστασθαι, τήν τε [m] Ἀθηναίων λέγων ἀσθένειαν, καὶ τὴν τῶν Λακεδαιμονίων προθυμίαν· [n] πιστότερον γὰρ ἄλλων φανεῖσθαι. Ἐνδίῳ τε αὐτῷ ἰδίᾳ ἔλεγε καλὸν εἶναι, δι' ἐκείνου ἀποστῆσαί τε Ἰωνίαν, καὶ βασιλέα [o] ξύμμαχον ποιῆσαι Λακεδαιμονίοις, καὶ μὴ Ἄγιδος τὸ ἀγώνισμα τοῦτο γενέσθαι· ἐτύγχανε γὰρ τῷ Ἄγιδι αὐτὸς διάφορος ὤν. καὶ ὁ μὲν, πείσας τούς τε ἄλλους Ἐφόρους καὶ Ἔνδιον, ἀνήγετο ταῖς πέντε [p] ναυσὶ μετὰ Χαλκιδέως τοῦ Λακεδαιμονίου· καὶ [q] διὰ τάχους τὸν πλοῦν ἐποιοῦντο.

ιγ'. Ἀνεκομίζοντο δὲ ὑπὸ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦτον [r] καὶ αἱ ἀπὸ τῆς Σικελίας Πελοποννησίων ἑκκαίδεκα νῆες, αἱ [s] μετὰ Γυλίππου ξυμπολεμήσασαι, καὶ περὶ τὴν Λευκαδίαν [t] ἀποληφθεῖσαι, καὶ κοπεῖσαι ὑπὸ τῶν Ἀττικῶν ἑπτὰ καὶ εἴκοσι νεῶν, ὧν ἦρχεν [u] Ἱπποκλῆς Μενίππου, φυλακὴν ἔχων τῶν ἀπὸ τῆς Σικελίας νεῶν. αἱ [v] γὰρ λοιπαὶ, πλὴν μιᾶς, διαφυγοῦσαι τοὺς Ἀθηναίους, κατέπλευσαν ἐς τὴν Κόρινθον.

ιδ'. Ὁ δὲ Χαλκιδεὺς καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης, πλέον-

[m] Τῶν Ἀθ. Mosqu. [n] Πιστότεροι *Cam.* Mox ἔλεγεν Aug. [o] Σύμμαχον, et ita sæpius tam in hoc, quam in superioribus libris, et in pluribus vocabulis, ubi alii *Mss.* et *Edd.* ξ habent, *Gr.* [p] Ναυσὶν Mosqu. [q] Διατάχους *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg. Cass.* Aug. Mosqu. [r] Καὶ ἀπὸ τῆς *Cl. Cass.* Aug. τῆς d. Mosqu. [s] Μετὰ τοῦ Γυλίππου *C.* Γυλίπου Mosqu. [t] Ἀπολειφθεῖσαι ex emendatione superscripta *Gr.* [u] Ὑποκλῆς *Gr. Huds.* Immo Ἱπποκλῆς. Ὑποκλῆς *Cass.* Aug. id. Μενίσπου p. Μενίππου. [v] Γὰρ deest *Cass. Gr.* Aug.

ad Ioniam appulisset, facile civitatibus persuasurum, ut *ab illis* deficerent. Se enim Atheniensium imbecillitatem, et Lacedæmoniorum *in illas* studium *ipsis* commemoraturum: majorem enim *sibi*, quam aliis, fidem *ab illis* habitum iri. Quin etiam ipsi Endio privatim dixit, præclarum *ipsi* fore, si per ipsum et Ionia deficeret, et regis societas Lacedæmoniis conciliaretur, nec Agidis hoc præclarum facinus esset. Alcibiades enim Agidi erat inimicus. Hic igitur cum et cæteris Ephoris et Endio *rem* persuasisset, cum quinque navibus et Chalcideo Lacedæmonio discessit: et navigationis cursum celeriter confecerunt.

13. Per hoc autem idem tempus, ex Sicilia se *domum* recipiebant, et sexdecim illæ Peloponnesiorum naves, quæ duce Gylippo *Syracusanos* in bello gerendo adjuverant, et quæ circa Leucadiam deprehensæ fuerant, et vexatæ a septem et viginti Atticis navibus, quibus præerat Hippocles, Menippi *filius*, qui classis ex Sicilia *redeuntis* reditum observabat. Nam cæteræ, præter unam, Atheniensibus devitatis, Corinthum appulerant.

14. Chalcideus autem et Alcibi-

τες, [x] ὅσοις τε ἐπιτύχοιεν, ξυνελάμβανον, τοῦ μὴ ἐξάγγελτοι γενέσθαι· καὶ προσβαλόντες πρῶτον [y] Κωρύκῳ τῆς ἠπείρου, καὶ ἀφέντες ἐνταῦθα αὐτοὺς, αὐτοὶ μὲν [z] προξυγγενόμενοι τῶν ξυμπρασσόντων Χίων τισὶ, καὶ κελευόντων καταπλεῖν μὴ προειπόντας ἐς τὴν πόλιν, ἀφικνοῦνται [a] αἰφνίδιοι τοῖς Χίοις. καὶ οἱ μὲν πολλοὶ ἐν θαύματι ἦσαν καὶ ἐκπλήξει· τοῖς δ' ὀλίγοις παρεσκεύαστο, ὥστε βουλήν τε τυχεῖν ξυλλεγομένην, καὶ, λεγομένων λόγων ἀπό [b] τε τοῦ Χαλκιδέως καὶ Ἀλκιβιάδου, ὡς ἄλλαι τε νῆες πολλαὶ προσπλέουσι, καὶ τὰ περὶ τῆς πολιορκίας τῶν ἐν τῷ Πειραιῷ νεῶν οὐ δηλωσάντων, ἀφίστανται Χῖοι, καὶ αὖθις [c] Ἐρυθραῖοι, Ἀθηναίων· καὶ [d] μετὰ ταῦτα, τρισὶ ναυσὶ πλεύσαντες, καὶ Κλαζομενὰς ἀφιστᾶσι. διαβάντες δὲ οἱ Κλαζομένιοι εὐθὺς [e] εἰς τὴν ἤπειρον, τὴν [f] Πολίχναν ἐτείχιζον, [g] εἴ τι δέοι σφίσιν αὐτοῖς ἐκ τῆς νησίδος, ἐν ᾗ οἰκοῦσι, πρὸς ἀναχώρησιν. καὶ οἱ μὲν ἀφεστῶτες πάντες ἐν τειχισμῷ ἦσαν καὶ παρασκευῇ πολέμου.

Bell. Pelop. an. 20. Olymp. $\frac{91}{92}$. $\frac{4}{1}$. U. C. Varr. $34\frac{2}{3}$.

[x] Ὅσοις τι ἐπιτύχοιεν legisse videtur *Valla. Huds.* [y] Montem intelligit e regione Teo insulæ in Ionia: alias antrum significat in Parnasso, nec non in Cilicia. *Æ. Port.* [z] Προσξυγγενόμενοι *Gr.* [a] Αἰφνίδιοι *Dan.* αἰφνίδιοι Mosqu. [b] Τε τοῦ d. Mosqu. [c] Ἐρυθραῖοι ἀπὸ Ἀθηναίων *Marg. Cass.* [d] Μεταταῦτα *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg.* μετὰ δὲ τ. Mosqu. καὶ d. [e] Ἐς *Ar. C. Reg.* Aug. [f] Hoc loco πολίχνην nomen proprium esse, existimat *Æ. Port.* Polichnam Troadis urbem intelligens. Sed hæc urbs procul Clazomenis, prope Palæscepsin (ut *Strabo* lib. 3. scribit) sita fuit: hoc vero, sive castellum sive Polichna fuit, in Ionio e regione Clazomeniorum insulæ. *Acacius.* [g] Ita ex emendatione recenti pro ἔτι *Cass.*

ades inter navigandum, omnes, in quos incidissent, comprehendebant, ne ipsorum navigatio palam fieret: et cum ad Corcyrum in continente *situm* appulissent, et ipsos hic dimisissent, ipsi quidem prius congressi cum nonnullis Chiorum, qui conjurationis erant socii, et qui jusserant ipsos, re nulli prius declarata, ad urbem navigare, ad Chios ex improviso advenerunt. Et *Chiorum* quidem plebs admirabunda et attonita erat; pauci vero *nobilesque* operam dederant, ut Senatus cogeretur. Cum autem Chalcideus et Alcibiades dixissent, et multas alias naves adventare, nec ullam de navium apud Piræum obsidione mentionem fecissent, Chii et mox Erythræi ab Atheniensibus defecerunt. Postea vero cum tribus navibus *illinc* profecti, et Clazomenas ad defectionem *ab iisdem* faciendam induxerunt. Clazomenii autem confestim in continentem transgressi, Polichnam, *agri Trojani urbem*, munire cœperunt, si forte ipsis opus foret aliquo loco, quo ex parva insula, quam incolebant, sese reciperent. Et omnes quidem, qui defectionem *ab Atheniensibus* fecerant, in mœnibus muniendis ac in apparatu belli erant *occupati*.

Bell. Pelop. an. 20. Olymp. $\frac{91}{92}.\frac{4}{1}.$ U. C. Varr. $34\frac{2}{3}.$

ιε΄. Ἐς δὲ τὰς Ἀθήνας ταχὺ ἀγγελία τῆς Χίου ἀφικνεῖται· καὶ νομίσαντες, μέγαν ἤδη καὶ σαφῆ τὸν κίνδυνον σφᾶς [f] περιεστάναι, καὶ τοὺς λοιποὺς ξυμμάχους οὐκ ἐθελήσειν, τῆς [g] μεγίστης πόλεως μεθεστηκυίας, ἡσυχάζειν, [h] τά τε χίλια τάλαντα, ὧν διὰ παντὸς τοῦ πολέμου ἐγλίχοντο μὴ ἅψασθαι, εὐθὺς [i] ἔλυσαν τὰς ἐπικειμένας ζημίας τῷ εἰπόντι ἢ ἐπιψηφίσαντι, ὑπὸ τῆς παρούσης ἐκπλήξεως, καὶ ἐψηφίσαντο κινεῖν, καὶ ναῦς πληροῦν μὴ ὀλίγας· τῶν τε ἐν τῷ Πειραιῷ ἐφορμουσῶν τὰς μὲν ὀκτὼ ἤδη πέμπειν, αἳ, ἀπολιποῦσαι τὴν φυλακὴν, [k] τὰς μετὰ Χαλκιδέως διώξασαι καὶ οὐ καταλαβοῦσαι, ἀνακεχωρήκεσαν· (ἦρχε δὲ αὐτῶν [l] Στρομβιχίδης Διοτίμου·) ἄλλας δὲ οὐ [m] πολὺ ὕστερον βοηθεῖν δώδεκα μετὰ Θρασυκλέους, ἀπολιπούσας καὶ ταύτας τὴν ἐφόρμησιν. τάς τε τῶν Χίων ἑπτὰ ναῦς, αἳ [n] αὐτοῖς ξυνεπολιόρκουν τὰς ἐν τῷ Πειραιῷ, ἀπαγαγόντες, τοὺς μὲν δούλους ἐξ αὐτῶν ἠλευθέρωσαν, [o] τοὺς δ᾽ ἐλευθέρους κατέδησαν. ἑτέρας δ᾽ ἀντὶ πασῶν τῶν [p] ἐπελθουσῶν νεῶν ἐς τὴν ἐφόρμησιν τῶν [q] Πελοποννησίων, [r] διὰ τάχους πληρώσαντες, ἀντέ-

[f] Περιιστάναι Mosqu. [g] Μεγάλης *Dan.* [h] Vide l. 2. c. 24. init. *Huds.* [i] Λύσαντες ex correctione *Cam.* [k] Τὰς omittunt *Ar. C. Dan.* [l] Στρομμιχίδης, et sic mox rursus bis *Cam.* Στροβιχίδ. Mosqu. [m] Πολλῷ *Marg.* [n] Αὐταῖς *Marg.* [o] Τοὺς δὲ ἐλευθ. *Cass.* Aug. [p] Ita recens manus inter versus, in textu ἀπελθουσῶν *Cass.* ἀπελθ. Aug. mox ἀφόρμησιν Mosqu. [q] Λακεδαιμονίων *Marg. Cam.* [r] Διατάχους *Ald. Flor. Bas.*

15. Celeriter autem *de defectione* Chiorum nuntius Athenas pervenit. Tunc autem *Athenienses*, existimantes, magnum jam ac manifestum periculum se circumstare, neque cæteros socios ultro quieturos post defectionem a maxima urbe factam, illa mille talenta, quæ per totum belli tempus intacta esse cupiebant, confestim propter præsentem pavorem abrogata lege, quæ pœnas proponebat ei, qui vel de his *tangendis* verba fecisset, vel aliorum sententiam suo suffragio confirmasset, movenda, navesque non paucas instruendas decreverunt. Illarumque navium, quæ in Piræo stationem adversus *hostium naves* obtinebant, octo quidem jam mittendas *censuerunt*, quæ, relicta *navium in Piræo obsessarum* custodia, *naves*, quas Chalcideus secum ducebat, insequutæ, nec assequutæ, *in suam stationem* sese receperant. His autem præerat Strombichides, Diotimi *filius*. Nec multo post alias duodecim ad opem *cæteris* ferendam, quæ et ipsæ stationem reliquerant, *quam adversus naves hostiles obtinebant*, duce Thrasycle mittendas *decreverunt*. Septem etiam Chiorum navibus abductis, quæ cum ipsis *hostiles naves* obsederant, quæ in Piræo erant, servos quidem, qui in illis erant, libertate donarunt, liberos vero in vincula conjecerunt. Alias etiam in locum earum omnium, quæ ad obsidendam Peloponnesiorum

πέμψαν, καὶ ἄλλας διενοοῦντο τριάκοντα πληροῦν. καὶ πολλὴ ἦν προθυμία, καὶ ὀλίγον ἐπράσσετο οὐδὲν ἐς τὴν βοήθειαν τὴν [q] ἐπὶ τὴν Χίον.

Bell. Pelop. an. 20. Olymp. $\frac{91}{92}$. $\frac{4}{1}$. U. C. Varr. 34$\frac{2}{3}$.

ιϛ'. Ἐν δὲ τούτῳ Στρομβιχίδης ταῖς ὀκτὼ ναυσὶν ἀφικνεῖται ἐς Σάμον, καὶ, προσλαβὼν Σαμίαν μίαν, ἔπλευσεν ἐς Τέων, καὶ ἡσυχάζειν [r] ἠξίου αὐτούς· ἐκ δὲ τῆς Χίου ἐς [s] τὴν Τέων. καὶ ὁ Χαλκιδεὺς μετὰ τριῶν καὶ εἴκοσι νεῶν ἐπέπλει, καὶ ὁ πεζὸς ἅμα, καὶ ὁ Κλαζομενίων καὶ [t] Ἐρυθραίων, παρῄει. προαισθόμενος δὲ ὁ Στρομβιχίδης, προανήγετο· καὶ μετεωρισθεὶς ἐν τῷ πελάγει, ὡς ἑώρα [u] τὰς ναῦς πολλὰς τὰς [x] ἀπὸ τῆς Χίου, φυγὴν ἐποιεῖτο [y] ἐπὶ τῆς Σάμου. αἱ δὲ ἐδίωκον. τὸν δὲ πεζὸν οἱ Τήϊοι [z] τοπρῶτον οὐκ ἐσδεχόμενοι, ὡς ἔφυγον οἱ Ἀθηναῖοι, [a] ἐσηγάγοντο. καὶ ἐπέσχον μὲν οἱ πολλοὶ, καὶ Χαλκιδέα ἐκ τῆς διώξεως περιμένοντες. ὡς δὲ [b] ἐχρόνιζε, καθῄρουν [c] αὐτοὶ τὸ τεῖχος, ὃ ἀνῳκοδόμησαν [d] οἱ Ἀθηναῖοι, τῆς Τηΐων πόλεως πρὸς ἤπειρον. ξυγκαθῄρουν δὲ αὐτοῖς καὶ τῶν βαρβάρων

Steph. l. *Reg. Cass.* Aug. mox ἀντέπεμψαν Mosqu. qui et mox ἡ προθυμία, et εἰς pro ἐς (τ. βοήθ.) id. c. 16. init. παραλαβὼν p. προσλ. [q] Ἐπὶ τὴν om. Aug. [r] Ἠξίουν Aug. [s] Τὴν Τέων *Ar. C.* passim. Τὴν Τέων καὶ ὁ Χαλκιδεὺς sine distinctionis nota legit *Æ. Port. Huds.* [t] Ὁ Ἐρυθρ. Mosqu. [u] Hic vacare videtur τὰς priore loco: atque, ut non vacaret, fuisse dicendum ὡς ἑώρα τὰς πολλὰς ναῦς. *Steph.* in Append. ad Scripta al. de Dial. Att. p. 177. *Wass.* Ἑώρα τὰς πολλὰς ναῦς τὰς ἐπὶ (et supra manu recenti ἀπὸ) τῆς *Reg.* ὡς ante ἑώρα in marg. ab al. m. Mosqu. [x] Ἐπὶ τῆς Χίου *Ar. C. Dan.* [y] Ἐπὶ deest *Gr.* [z] Τὸ πρῶτον *Ar. C. Bas. Cass. Gr.* Aug. [a] Ἐπηγάγοντο *Ar. C.* [b] Ἐχρόνιζεν Aug. [c] Pro αὐτοὶ recens corrector fecerat αὐτὸ in *Cass.* Oἱ deest *Gr.*

classem profectæ fuerant, celeriter instructas miserunt; et alias triginta armare in animo habebant. Et magnum erat *illorum* studium, et nihil parvi moliebantur, ut *suis* auxilium * adversus Chium mitterent.

16. Interea vero Strombichides cum octo navibus in Samum pervenit, et *illinc* assumta una Samia, in Teum navigavit, ipsosque *Teios*, ut quiescerent, rogavit. Ex Chio autem in Teum et Chalcideus cum tribus et viginti navibus trajicere cœpit; et simul Clazomeniorum et Erythræorum peditatus *cum eo* proficiscebatur. Sed Strombichides præsentiens, prius discessit. Cum autem in altum profectus multas *hostium* naves ex Chio *contra se venientes* prospexisset, in Samum fuga se recepit. Illæ vero *eum* insequebantur. Illum autem peditatum Teii, cum initio *in urbem* recipere noluissent, post Atheniensium fugam introduxerunt. Et *hujus peditatus* plerique diu quidem se continuerunt, exspectantes, donec et Chalcideus ab insequendis hostibus reverteretur. Sed cum ille diutius moraretur, ipsi muros demoliti sunt, quos Athenienses exstruxerant, urbis Teiæ, qua parte continentem respicit. Illos autem in his demoliendis adjuverunt aliquod et-

* *Scil.* adversus Chium rebellantem. *Steph.* Huds.

Bell. Pelop. an. 20. Olymp. 92. 1. U. C. Varr. 342/3.

ἐπελθόντες οὐ πολλοὶ, ὧν ἦρχεν ὁ [c] Τάγης, ὕπαρχος Τισσαφέρνους.

ιζ΄. Χαλκιδεὺς δὲ καὶ Ἀλκιβιάδης, ὡς κατεδίωξαν ἐς Σάμον Στρομβιχίδην, [d] ἐκ μὲν τῶν ἐκ Πελοποννήσου νεῶν τοὺς ναύτας ὁπλίσαντες, ἐν Χίῳ καταλιμπάνουσιν· ἀντιπληρώσαντες δὲ ταύτας τε ἐκ Χίου, καὶ ἄλλας εἴκοσιν, ἔπλεον [e] ἐς Μίλητον, ὡς ἀποστήσοντες. ἐβούλετο γὰρ ὁ Ἀλκιβιάδης, ὢν ἐπιτήδειος τοῖς προεστῶσι τῶν Μιλησίων, φθάσαι τάς τε ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου ναῦς [f] προσαγαγόμενος αὐτοὺς, [g] καὶ Χίοις καὶ ἑαυτῷ καὶ Χαλκιδεῖ, καὶ τῷ ἀποστείλαντι Ἐνδίῳ, ὥσπερ ὑπέσχετο, τὸ ἀγώνισμα προσθεῖναι, [h] ὁτιπλείστας τῶν [i] πόλεων μετὰ τῆς Χίων δυνάμεως καὶ [k] Χαλκιδέως ἀποστήσας. λαθόντες οὖν τὸ πλεῖστον τοῦ πλοῦ, καὶ φθάσαντες οὐ πολὺ τόν τε Στρομβιχίδην καὶ [l] τὸν [m] Θρασυκλέα, ὃς ἔτυχεν ἐκ τῶν Ἀθηνῶν δώδεκα ναυσὶν ἄρτι παρὼν καὶ ξυνδιώκων, ἀφιστᾶσι τὴν Μίλητον. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι [n] κατὰ πόδας μιᾶς [o] δεούσαις εἴκοσι ναυσὶν ἐπιπλεύσαντες, ὡς αὐτοὺς οὐκ ἐδέχοντο οἱ Μιλήσιοι, ἐν Λάδῃ τῇ ἐπικειμένῃ νήσῳ [p] ἐφώρμουν. καὶ ἡ πρὸς

[c] Πάγης *Ar. C.* [d] Ἐκ τῶν μὲν *Gr.* καὶ ἐκ μ. τῶν Mosqu. [e] Ὡς *Gr.* Mosqu. qui et εἴκοσι, sine ν, ut paullo ante καταλιμπάνουσι Basil. [f] Προσαγόμενος *Ar. C.* [g] Καὶ τοῖς Χίοις *Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass. Cam.* Aug. Mosqu. [h] Ὅτι πλείστας *C. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass. Gr.* Aug. [i] Πολεμίων *Dan.* [k] Χαλκιδίων *Gr.* [l] Τὸν deest *Reg.* [m] Φασικλέα *Gr.* [n] Καταπόδας *Ald. Flor. Bas. Reg. Cass. Gr.* Aug. [o] Δεούσης *Ar. C. Dan.* Mosqu. [p] Ἐφόρμουν *Ald. Flor. Bas.*

iam barbari, qui supervenerant, quibus præerat Tages, Tissaphernis proprætor.

17. Chalcideus vero et Alcibiades, cum Strombichidem ad Samum usque persequuti fuissent, nautas quidem ex Peloponneso navibus advectos armarunt, et in Chio *præsidii causa* reliquerunt: illas vero aliasque viginti Chiis nautis, in Peloponnesiorum locum substitutis, complentes, Miletum petierunt, ut ad defectionem faciendam inducerent. Alcibiades enim, cui necessitudo cum Milesiorum primoribus intercedebat, illorum societatem sibi prius conciliare, quam classis ex Peloponneso veniret, et Chiis, et sibi ipsi, et Chalcideo, et Endio, a quo missus fuerat, hoc præclarum facinus attribuere volebat, quemadmodum promiserat, quod cum Chiorum copiis et Chalcideo quam plurimas civitates ad defectionem induxisset. Cum igitur maximam navigationis partem clandestine confecissent, nec multo ante Strombichidem et Thrasyclem (qui cum duodecim navibus tunc Athenis veniens aderat, et simul *cum suo collega illos* persequebatur) venissent, Miletum ad defectionem faciendam induxerunt. Athenienses vero cum undeviginti navibus e vestigio *eos* persequuti, cum Milesii eos recipere nollent, ad Ladam insulam *Mileto* adjacentem ap-

βασιλέα ξυμμαχία Λακεδαιμονίοις ἡ πρώτη, Μιλησίων εὐθὺς ἀποστάντων, διὰ Τισσαφέρνους καὶ Χαλκιδέως ἐγένετο ἥδε. Bell. Pelop. an. 20. Olymp. $\frac{9}{9}\frac{1}{2}.\frac{4}{1}.$ U. C. Varr. $34\frac{2}{3}$.

ιη'. "ΕΠΙ τοῖσδε ξυμμαχίαν ἐποιήσαντο πρὸς βασιλέα καὶ Τισσαφέρνην Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι. Ὁπόσην χώραν καὶ πόλεις βασιλεὺς ἔχει, καὶ οἱ πατέρες [q] οἱ βασιλέως εἶχον, βασιλέως ἔστω· καὶ ἐκ τούτων τῶν πόλεων ὁπόσα Ἀθηναίοις ἐφοίτα χρήματα, ἢ ἄλλο τι, κωλυόντων κοινῇ [r] βασιλεὺς καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, ὅπως μήτε χρήματα λαμβάνωσιν Ἀθηναῖοι, μήτε ἄλλο μηδέν. καὶ τὸν πόλεμον τὸν πρὸς Ἀθηναίους κοινῇ πολεμούντων [s] βασιλεὺς καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι· καὶ κατάλυσιν τοῦ πολέμου πρὸς Ἀθηναίους μὴ ἐξέστω ποιεῖσθαι, ἢν μὴ ἀμφοτέροις [t] δοκῇ, βασιλεῖ καὶ Λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς ξυμμάχοις. ἢν δέ τινες ἀφιστῶνται [u] ἀπὸ βασιλέως, πολέμιοι ἔστωσαν καὶ Λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς ξυμμάχοις· καί, ἤν τινες ἀφιστῶνται ἀπὸ Λακεδαιμονίων καὶ τῶν ξυμμάχων, πολέμιοι ἔστωσαν βασιλεῖ [v] κατὰ ταυτά."

ιθ'. Ἡ μὲν ξυμμαχία, αὕτη ἐγένετο. μετὰ δὲ

[q] Οἱ deest *Reg.* [r] Βασιλεύς τε καὶ Λακ. *Marg.* Βασιλεύς τε καὶ οἱ Λακ. *Ar. C.* et mox οἱ Ἀθηναῖοι *Iidem* et *Cl.* Καὶ οἱ Λακεδ. et οἱ Ἀθηναῖοι etiam *Reg.* [s] Βασιλεύς τε καὶ *Marg.* [t] Δοκεῖ Mosqu. [u] Ἀπὸ τοῦ βασιλ. *Cl.* [v] Κατὰ ταῦτα μὲν ἡ ξυμμαχία αὕτη ἐγένετο *Cl.* Ταῦτα etiam *Gr.* κατὰ ταῦτα ἡ μὲν ξυμμ. αὕτη Aug.

pulerunt, ibique stationem * habuerunt. Prima autem societas, per Tissaphernem et Chalcideum inter Regem et Lacedæmonios post Milesiorum defectionem statim inita, hæc fuit.

18. "LACEDÆMONII sociique societatem cum Rege et Tissapherne his conditionibus fecerunt. Quamcunque regionem et *quascunque* urbes Rex habet, et Regis majores habuerunt, *hæc* Regis sunto: quicquid autem pecuniarum, aut quicquid aliud ex urbibus istis ad Athenienses redibat, communiter Rex et Lacedæmonii et socii prohibento, ne quicquam pecuniarum, aut quicquam aliud Athenienses *hinc* accipiant. Item bellum adversus Athenienses Rex et Lacedæmonii et socii communiter administranto. Bellumque adversus Athenienses deponere ne liceat, nisi utrisque, Regi ac Lacedæmoniis et sociis, visum fuerit. Quod si qui defectionem a Rege fecerint, hostes Lacedæmoniis et sociis sunto. Si qui etiam a Lacedæmoniis, sociisque defecerint, hostes eodem modo Regi sunto."

19. Hunc igitur in modum hæc

* Subierunt. Prima autem etc. *Valla.*

Bell. Pelop. an. 20. Olymp. 92. 1. U. C. Varr. 342.

ταῦτα οἱ Χῖοι εὐθὺς, δέκα ἑτέρας πληρώσαντες ναῦς, ἔπλευσαν ἐς [w] Ἀναίαν, βουλόμενοι περί τε τῶν ἐν Μιλήτῳ πυθέσθαι, καὶ τὰς πόλεις ἅμα [x] ἀφιστάναι. καὶ, ἐλθούσης παρὰ Χαλκιδέως ἀγγελίας αὐτοῖς, ἀποπλεῖν πάλιν, καὶ, ὅτι Ἀμόργης παρέσται κατὰ γῆν στρατιᾷ, ἔπλευσαν ἐς [y] Διὸς ἱερόν· καὶ καθορῶσιν ἑκκαίδεκα ναῦς, ἃς, ὕστερον ἔτι Θρασυκλέους, Διομέδων ἔχων ἀπ' Ἀθηνῶν προσέπλει. καὶ, ὡς εἶδον, ἔφευγον μιᾷ μὲν νηῒ ἐς Ἔφεσον, αἱ δὲ λοιπαὶ ἐπὶ τῆς [z] Τέω. καὶ τέσσαρας μὲν κενὰς οἱ Ἀθηναῖοι λαμβάνουσι, τῶν ἀνδρῶν ἐς [a] τὴν γῆν φθασάντων· αἱ δ' ἄλλαι ἐς τὴν Τηΐων πόλιν καταφεύγουσι. καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι ἐπὶ τῆς Σάμου ἀπέπλευσαν· οἱ δὲ Χῖοι, [b] ταῖς λοιπαῖς ἀναγαγόμενοι, καὶ ὁ πεζὸς μετ' αὐτῶν, [c] Λέβεδον ἀπέστησαν, καὶ αὖθις [d] Ἐράς. καὶ [e] μετὰ τοῦτο ἕκαστοι ἐπ' οἴκου ἀπεκομίσθησαν, καὶ ὁ πεζὸς, καὶ αἱ νῆες.

κ'. Ὑπὸ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους αἱ ἐν τῷ Πειραιῷ

[w] Ἄναιαν *Ar. C. Cl.* ex emendatione *Ald. Flor. Bas.* Ἄναια *Gr.* Verum, παροξυτόνως scribendum esse, docet *Stephanus* περὶ πόλεων. *Huds.* Ἄναιαν *Reg.* Ἄναια *Cass.* Ἀναίαν *Cam.* ἰσάναια Aug. [x] Ἀφιστάναι Mosqu. [y] Διὸς ἱερὸν πολίχνιον Ἰωνίας μεταξὺ Λεβέδου καὶ Κολοφῶνος. *Steph.* [z] Τήω *Ar.* Τήου *C.* [a] Τὴν deest *Gr.* mox καταφεύγουσιν Aug. [b] Ταῖς λοιπαῖς ναυσὶν ἀναγόμενοι *Marg. Ar. C. Cl. Gr.* Ταῖς λοιπαῖς ναυσὶν ἀναγαγόμενοι *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. Aug. Cum *Marg.* et ceteris *Mss.* consentiunt *Reg. Cass. Cam. Dan.* [c] Λαβεδὸν Mosqu. [d] Γέρας ex *Casaubono* ad Strabonem p. 644. lubenter reponerem: nisi Ἔραι, non Γέραι, apud Strabonem legendum esse demonstrasset *Palmerius* in Exercit. ad *Gr.* Auct. p. 282. 345. *Huds.* [e] Μετατοῦτο *Reg. Cass.* Aug. mox ἕκαστον Bas. et Πελοποννησ. Mosqu. c. 20. init.

societas inita fuit. Postea vero confestim Chii, decem aliis navibus instructis, ad Anæam navigarunt, eo animo, ut et de rerum Milesiarum statu certiores fierent, et simul civitates ad defectionem solicitarent. Sed cum nuntium a Chalcideo *missum* accepissent, quo redire jubebantur, quoniam Amorges itinere terrestri cum *suis* copiis adesset, ad Jovis templum navigarunt. Et *illinc* perspexerunt sexdecim naves, cum quibus Diomedon post Thrasyclem Athenis adhuc adventabat. Cum autem *eas Chii* vidissent, cum una quidem navi Ephesum, cum reliquis vero in oram Teiam diffugerunt. Athenienses vero *harum* quatuor quidem vacuas ceperunt, hominibus in terram prius elapsis, reliquæ vero in Teiorum urbem confugerunt. Et Athenienses quidem in Samum navigarunt: Chii autem cum reliquis navibus in altum profecti, et peditatus cum ipsis, Lebedum ad defectionem induxerunt, et item Eras. Postea vero omnes, et pedestres et navales copiæ, *cum classe* domum se receperunt.

20. Sub eadem tempora viginti

εἴκοσι νῆες τῶν Πελοποννησίων, καταδιωχθεῖσαι τότε, καὶ ἐφορμούμεναι ἴσῳ ἀριθμῷ ὑπὸ Ἀθηναίων, [d] ἐπέκπλουν ποιησάμεναι αἰφνίδιον, καὶ κρατήσασαι ναυμαχίᾳ, τέσσαράς τε ναῦς λαμβάνουσι τῶν Ἀθηναίων, καὶ ἀποπλεύσασαι ἐς [e] Κεγχρειὰς, τὸν ἐς τὴν Χίον καὶ τὴν Ἰωνίαν πλοῦν αὖθις παρεσκευάζοντο. καὶ ναύαρχος αὐτοῖς ἐκ Λακεδαίμονος Ἀστύοχος ἐπῆλθεν, ᾧπερ [f] ἐγίγνετο ἤδη πᾶσα ἡ ναυαρχία. ἀναχωρήσαντος δὲ τοῦ ἐκ τῆς [g] Τέω πεζοῦ, καὶ Τισσαφέρνης αὐτὸς στρατιᾷ παραγενόμενος, καὶ ἐπικαθελὼν τὸ ἐν τῇ Τέῳ τεῖχος, εἴ τι [h] ὑπελείφθη, ἀνεχώρησε. καὶ Διομέδων, ἀπελθόντος αὐτοῦ, οὐ πολὺ ὕστερον δέκα ναυσὶν [i] Ἀθηναίων ἀφικόμενος, ἐσπείσατο [k] Τηΐοις, ὥστε δέχεσθαι καὶ σφᾶς. καὶ παραπλεύσας ἐπὶ Ἐρὰς, καὶ προσβαλὼν, ὡς οὐκ ἐλάμβανε τὴν πόλιν, ἀπέπλευσεν.

Bell. Pelop. an. 20. Olymp. 91 4/92 1. U. C. Varr. 342⅔.

κα΄. Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον καὶ ἡ ἐν Σάμῳ ἐπανάστασις [l] ὑπὸ τοῦ δήμου τοῖς δυνατοῖς, μετὰ Ἀθηναίων, [m] οἳ ἔτυχον ἐν τρισὶ ναυσὶ παρόντες. καὶ ὁ δῆμος ὁ Σαμίων [n] διακοσίους μέν [o] τινας τοὺς

[d] Ἔκπλουν *C.* [e] Κεχρ. Mosqu. sed γ superscr. a m. al. mox id. ἀπῆλθεν pro ἐπῆλθεν. [f] Ἐγίνετο *Gr.* mox ἡ ναυ. πᾶσα Mosqu. [g] Τέων *Ar. C.* et mox Τήφ. [h] Ὑπελήφθη *Cass.* [i] Ἀθηναίων deest *Cam.* [k] Τηΐοις *Ald. Flor. Bas.* [l] Ὑπὸ omittit *Cl. Cass.* Aug. [m] Οἱ καὶ ἔτυχον *Cam.* [n] Ἐς διακοσίους *Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg. Cass. Dan.* Aug. [o] Particulam τινὰς, quæ nominibus numeralibus adnecti solet, ne-quaquam (ut plerisque videtur) redundare existimat *Stephanus*: sed eum potius usum habere, quem apud Gallos *quelques*, ut quum dicunt, *Il a demeuré là quelques vingt jours*, ad verbum, *Commoratus est ibi aliquot viginti dies*, i. e. *circiter viginti dies*. Vide Append. ad Scripta al. de Dial. Att. p. 80. *Huds.*

Peloponnesiorum naves, quas Athenienses pari *navium* numero tunc insequuti fuerant, et in Piræum ingressas obsidebant, repentina eruptione *in hostes* facta, et navali prœlio *illis* superatis, quatuor Atticas naves ceperunt; et *illinc* ad Cenchreas profectæ, rursus ad navigationis cursum in Chium et Ioniam conficiendum se præparare cœperunt. Astyochus autem Lacedæmone navarchus ipsis futurus advenit, penes quem totum illius classis imperium jam erat. Cum autem peditatus ex Teo discessisset, ipse quoque Tissaphernes cum *suis* copiis *illuc* profectus, et si quid murorum in *urbe* Teo reliquum erat, demolitus, discessit. Nec multo post ejus discessum Diomedon cum decem Atticis navibus *illuc* profectus, cum Teiis pactionem fecit, ut se quoque reciperent. Et *illinc* adversus Eras profectus, ac adortus, cum urbem expugnare non potuisset, discessit.

21. Per idem etiam tempus apud Samum plebs una cum Atheniensibus, qui cum tribus navibus *illic* aderant, adversus potentes arma sumsit. Et Samiorum plebs ad du-

Bell. Pelop. an. 20. Olymp. 91. 4. 92. 1. U. C. Varr. 341⅔.

πάντας τῶν δυνατῶν ἀπέκτεινε· τετρακοσίους δὲ φυγῇ ζημιώσαντες, καὶ αὐτοὶ τὴν γῆν αὐτῶν καὶ οἰκίας νειμάμενοι, Ἀθηναίων τε σφίσιν αὐτονομίαν [p] μετὰ ταῦτα, ὡς βεβαίοις ἤδη, ψηφισαμένων, τὰ λοιπὰ διῴκουν τὴν πόλιν, καὶ τοῖς [q] γεωμόροις μετεδίδοσαν [r] οὔτε ἄλλου οὐδενὸς, οὔτε ἐκδοῦναι, οὔτε ἀγαγέσθαι παρ' ἐκείνων, οὐδ' ἐς ἐκείνους, οὐδενὶ ἔτι τοῦ δήμου ἐξῆν.

κβ'. Μετὰ δὲ ταῦτα, τοῦ αὐτοῦ θέρους, οἱ Χῖοι, ὥσπερ ἤρξαντο, οὐδὲν [s] ἀπολείποντες προθυμίας, ἄνευ τε Πελοποννησίων πλήθει παρόντες ἀποστῆσαι τὰς πόλεις, καὶ βουλόμενοι ἅμα [t] ὡσπλείστου, σφίσι ξυγκινδυνεύειν, στρατεύονται αὐτοί τε τρισκαίδεκα ναυσὶν ἐπὶ τὴν Λέσβον, (ὥσπερ εἴρητο ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων, δεύτερον ἐπ' αὐτὴν ἰέναι·) καὶ ἐκεῖθεν ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον· καὶ ὁ πεζὸς ἅμα [u] Πελοποννησίων τε τῶν παρόντων καὶ τῶν αὐτόθεν ξυμμάχων [v] παρῄει ἐπὶ

[p] Μεταταῦτα *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg. Cass.* Aug. [q] Γεωμόρος, γεωργὸς, ut vocem interpretatur Callimachi *Scholiast.* ὁ περὶ τὴν γῆν κοπιῶν, ut vult *Suidas.* Vel γεωμόρος, ὁ τὴν γῆν ἄλλοις μείρων καὶ διανέμων. quo sensu vocem a *Thucydide* accipi existimat *Æ. Port.* quum γεωμόρους appellare videatur non solum τοὺς ἀγροίκους, sed et τοὺς δυνατοὺς, τοὺς ἐν ἀγροῖς οἴκους καὶ κτήματα ἔχοντας. Γεωμόρους etiam colonis servisque opponit *Dionys. Hal.* p. 388. *Ed. Wechel.* ut et *Herodotus*, eos Dorica forma γαμόρους nominans, p. 275. *Ed. Steph. Huds.* [r] Καὶ τὸ λοιπὸν Mosqu. pro οὔτε ἄλλ. οὐδ. [s] Ἀπελιπόντες *Gr. Huds.* Est ἀπολειπόντες. [t] Ὡς πλείστους *Ald. Flor. Bas. Cass. Gr.* [u] Τῶν Πελ. *Gr.* Sed punctis subscriptis notatum. Πελοποννησ. Mosqu. [v] Περιῄει et supra recenti manu παρῄει *Reg.* antea αὐτόθι Basil. pro αὐτόθεν.

centos ex hisce potentibus ad summum interfecit. Cum autem quadringentos exsilio mulctassent, ipsique agros illorum et domos *inter se* distribuissent, et post hæc Athenienses ipsis, ut jam fidis, libertatem decrevissent, * in posterum *ipsi per se suoque arbitratu suam* rempublicam administrarunt, et cum Geomoris nihil communicabant, nec ulli e populo amplius licebat aut *suas filias* apud illos elocare, aut ab illis ducere.

22. Post hæc autem eadem æstate, Chii (quemadmodum cœperant) nihil de suo studio remittentes, quo vel sine Peloponnesiis, † cum copiis, quas secum tunc habebant, civitates ad defectionem inducere conabantur, simul etiam cupientes quam plurimos ejusdem periculi socios habere, cum tredecim navibus ipsimet *sine Peloponnesiis* in expeditionem adversus Lesbum sunt profecti, (quemadmodum a Lacedæmoniis dictum fuerat, secundo loco in eam eundum esse) et illinc in Hellespontum. Simul autem et Peloponnesiorum, qui aderant, et indigenarum sociorum peditatus Clazomenas et Cumam

* Per se postea munia civitatis obiere, urbemque sociis distributionis communicaverunt, interdicta facultate jam ulli e populo aliquid aliud aut his ab illis, aut illis ab his, elocandi conducendive. *Valla.*

† Conferti venientes, civitates etc. *Stephanus.*

Κλαζομενῶν τε καὶ Κύμης. ἦρχε δ' αὐτοῦ Εὐάλας Σπαρτιάτης, τῶν δὲ νεῶν, Δεινιάδας [w] περίοικος. Καὶ αἱ μὲν νῆες, καταπλεύσασαι, [x] Μήθυμναν πρῶτον ἀφιστᾶσιν.

Bell. Pelop. an. 20. Olymp. $\frac{91}{92}$. $\frac{4}{1}$. U.C. Varr. $34\frac{2}{3}$.

κγ'. [y] Ἀστύοχος δὲ, ὁ [z] Λακεδαιμόνιος ναύαρχος, τέσσαρσι ναυσὶν, [a] ὥσπερ ὥρμητο, πλέων ἐκ τῶν Κεγχρειῶν, ἀφικνεῖται ἐς Χίον· καὶ τρίτην ἡμέραν αὐτοῦ ἥκοντος, αἱ Ἀττικαὶ νῆες πέντε καὶ [b] εἴκοσιν ἔπλεον ἐς Λέσβον, ὧν ἦρχε Λέων καὶ Διομέδων. Λέων γὰρ [c] ὕστερον δέκα ναυσὶ προσεβοήθησεν ἐκ τῶν Ἀθηνῶν. [d] ἀναγαγόμενος δὲ καὶ ὁ [e] Ἀστύοχος τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐς ὀψὲ, καὶ προσλαβὼν Χίαν [f] ναῦν μίαν, ἔπλει ἐς τὴν Λέσβον, ὅπως ὠφελοίη, εἴ τι δύναιτο. καὶ ἀφικνεῖται [g] ἐς τὴν Πύῤῥαν, ἐκεῖθεν δὲ τῇ ὑστεραίᾳ ἐς [h] Ἔρεσσον· ἔνθα πυνθάνεται, ὅτι ἡ Μιτυλήνη [i] ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων αὐτοβοεὶ [k] ἑάλωκεν. οἱ γὰρ Ἀθηναῖοι, ὥσπερ ἔπλεον

[w] Περίοικοι servi erant seu coloni Cretensium, quales apud Lacedæmonios Εἵλωτες, teste *Aristot*. de Republ. l. 2. c. 10. Diniadam vero ex eorum numero fuisse, (cum *Acacio*) pronuntiare non ausim. *Huds.* [x] Μέθυμναν Mosqu. [y] Ἀστύμαχος *Cam.* [z] Λακεδαιμονίων *Cl.* [a] Id est: ὥσπερ ὥρμητο ἐς τὴν Χίον πλέειν, οὕτως ἤδη πλέον προὐθυμεῖτο. Sunt, qui, οὕτως ὥρμιστο reponendum censeant. *Æ. Port.* Ὥσπερ εἴρητο ὥρμητο *Gr. Huds.* Sed habet εἴρητο. Ὥρμη το, erasa litera et relicto vacuo spatio *Cass.* itid. Aug. [b] Εἴκοσι Mosqu. [c] Id est, μετὰ τὸν Διομέδοντα. *Æ. Port.* δὲ pro γὰρ Mosqu. [d] Ἀναγόμενος Mosqu. *Ar. C. Cl. Gr. Reg. Dan.* et a correctore, qui inter ν et α quædam deleverat, *Cass.* [e] Ἀστύμαχος Aug. [f] Ναῦν d. Mosqu. [g] Ἐπὶ *Ar. C. Dan.* [h] Ἔρεσον *Ar. C.* Promiscue quidem scribitur, nunc cum simplici, nunc cum duplici sigma. *Huds.* Ἔρεσον *Reg.* [i] Ἀπὸ Aug. [k] Ἑάλω Mosqu.

profectus est. Ejus autem præfectus erat Evalas Spartanus, navium vero, Diniadas ex finitimis *urbi subditis*. Et naves quidem *Chiorum in Lesbum* profectæ Methymnam primum ad defectionem impulerunt. * *Deinde Chii, quatuor navibus hic præsidii causa relictis, cum reliquis Mitylenen petierunt, et ad defectionem impulerunt.*

23. Astyochus vero, Lacedæmoniorum navarchus, cum quatuor navibus e Cenchreis navigans, in Chium pervenit, quemadmodum *illuc initio pervenire* properabat. Tertio autem die, quam ille pervenit, quinque et viginti Atticæ naves ad Lesbum appulerunt, quibus præerat Leon et Diomedon. Leon enim cum aliis decem navibus, Athenis postea profectus, ad opem *suis* ferendam venerat. Sed et Astyochus, eodem die jam advesperascente, cum portu solvisset, et unam Chiam navem assumsisset, in Lesbum navigare cœpit, ut, si quid posset, *Lesbiis* prodesset. Cum autem Pyrrham, et illinc postero die Eressum pervenisset; hic intellexit, Mitylenen ab Atheniensibus primo impetu captam fuisse. Nam Athenienses, ut ex improviso venerant, ad portum appul-

* Post πρῶτον ἀφιστᾶσιν sententiolam aliquam intercidisse, suspicantur *Viri eruditi*: defectumque hisce verbis, quæ uncinulis inclusimus, supplevit *Æ. Portus* ex sequentibus, Sect. 23. Huds.

Bell. Pelop. an. 20. Olymp. $\frac{91}{92}$. $\frac{4}{1}$. U. C. Varr. $34\frac{2}{3}$.

ἀπροσδόκητοι, κατασχόντες ἐς τὸν λιμένα, τῶν τε Χίων νεῶν ἐκράτησαν, καὶ ἀποβάντες, τοὺς [l] ἀντιστάντας μάχῃ νικήσαντες, τὴν πόλιν ἔσχον. ἃ πυνθανόμενος ὁ Ἀστύοχος τῶν τε [m] Ἐρεσσίων, καὶ [n] τῶν ἐκ τῆς Μηθύμνης μετ' Εὐβούλου Χίων νεῶν, αἳ, τότε [o] καταληφθεῖσαι, καὶ, ὡς ἡ Μιτυλήνη ἑάλω, φεύγουσαι, περιέτυχον αὐτῷ τρεῖς, (μία γὰρ ἑάλω [p] ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων,) οὐκέτι ἐπὶ τὴν Μιτυλήνην ὥρμησεν, ἀλλὰ, τὴν Ἔρεσσον ἀποστήσας, καὶ ὁπλίσας καὶ τοὺς ἀπὸ τῶν ἑαυτοῦ νεῶν [q] ὁπλίτας, πεζῇ παρέπλει ἐπὶ τὴν Ἄντισσαν καὶ Μήθυμναν, ἄρχοντα [r] Ἐτεόνικον προστάξας· καὶ αὐτὸς ταῖς τε [s] μεθ' ἑαυτοῦ ναυσὶ καὶ [t] ταῖς τρισὶ ταῖς Χίαις παρέπλει [u] ἐπὶ Ἄντισσαν καὶ Μήθυμναν, ἐλπίζων, τοὺς Μηθυμναίους θαρσήσειν τε, ἰδόντας σφᾶς, καὶ [x] ἐμμενεῖν τῇ ἀποστάσει. [y] ὡς δὲ αὐτῷ τὰ ἐν τῇ Λέσβῳ [z] πάντα ἠναντιοῦτο, ἀπέπλευσε, τὸν ἑαυτοῦ στρατὸν ἀναλαβὼν, ἐς τὴν Χίον. ἀπεκομίσθη δὲ πάλιν κατὰ πόλεις καὶ ὁ ἀπὸ τῶν νεῶν πεζὸς, ὃς ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον ἐμέλλησεν ἰέναι. καὶ ἀπὸ τῶν

[l] Ἀντιστάτας *Marg. Gr. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. [m] Ἐρεσίων *Ar. C. Ald. Flor. Bas.* et mox infra Ἔρεσον. utrumque et Aug. Vide 3, 18. init. *Huds.* Ἐρεσίων *Cass. Reg. Gr.* et infra Ἔρεσον *Reg. Cass.* [n] Τῶν κ ἐκ τῆς *Gr.* [o] Καταλειφθεῖσαι *Ar. C. Cass. Reg.* Aug. [p] Ἀπὸ *Cam.* paulo ante μία μὲν Mosqu. et antea περιέτ. αὐτὸ, et postea οὐκ ἔτι. [q] Post πεζῇ, non ὁπλίτας, distinguendum censet *Fr. Portus.* Veterem distinctionem non movendam, sed, πεζῇ παρέπεμψεν, reponendum esse, suadet *Acacius.* Πεζῇ, καὶ ἄρχοντα τούτοις προστάξας, αὐτὸς etc. Cætera desunt *Cl. Huds.* [r] Ἐπεόνικον *Ar.* [s] Μεθ' αὐτοῦ Aug. [t] Ταῖς τρισὶ desunt *Ar.* Ταῖς τρισὶ Χίαις ἐλπίζων *Dan.* [u] Ἐπὶ τὴν Ἄντισσαν *Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass. Cam.* Aug. Mosqu. [x] Ἐμμένειν *C. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas.* [y] Ὡς δ' αὐτῷ *Gr.* [z] Πάντως *Reg.*

si, naves Chias superaverunt, et in terram egressi, iis, qui obstiterant, prœlio victis, urbem in suam potestatem redegerunt. Quæ cum Astyochus intellexisset tum ex navibus Eressinis, tum ex tribus Chiis, (nam *ex quatuor* una ab Atheniensibus capta fuerat) quæ ex Methymna cum Eubulo veniebant, quæ tunc *ab Atheniensibus* interceptæ, sed, quum Mitylene capta est, elapsæ, in ipsum inciderant, haud amplius Mitylenen contendit; sed cum Eressum ad defectionem faciendam impulisset, et suarum etiam navium milites armasset, Eteonico duce illis præposito, Antissam et Methymnam versus itinere terrestri proficisci jussit: ipse quoque cum suis navibus et tribus Chiis eodem oram legens contendit, sperans, Methymnæos, conspectis suis copiis, fiduciam animo concepturos, et in defectione permansuros. Sed cum in Lesbo omnia ipsi adversarentur, suis copiis *in naves* receptis, in Chium rediit. Peditatus etiam, qui navibus vehebatur, et qui in Hellespontum trajecturus erat, rursus in oppida se recepit. Post hæc autem ex sociali

ἐν Κεγχρειᾷ ξυμμαχίδων Πελοποννησίων νεῶν ἀφικνοῦνται αὐτοῖς ἓξ [s] μετὰ ταῦτα ἐς τὴν Χίον. [t] οἱ δὲ Ἀθηναῖοι τά τε ἐν τῇ Λέσβῳ πάλιν κατεστήσαντο, καὶ, πλεύσαντες ἐξ αὐτῆς, Κλαζομενίων τὴν ἐν τῇ ἠπείρῳ [u] πολίχναν τειχιζομένην ἑλόντες, διεκόμισαν πάλιν αὐτοὺς ἐς τὴν ἐν τῇ νήσῳ πόλιν, πλὴν τῶν αἰτίων [x] τῆς ἀποστάσεως· οὗτοι δὲ ἐς Δαφνοῦντα ἀπῆλθον. καὶ αὖθις Κλαζομεναὶ προσεχώρησαν [y] Ἀθηναίοις.

Bell. Pelop. an. 20. Olymp. 91. 4. 92. 1. U. C. Varr. 341⅔.

κδ'. Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους οἵ τ' ἐπὶ Μιλήτῳ Ἀθηναῖοι ταῖς εἴκοσι ναυσὶν ἐν τῇ Λάδῃ ἐφορμοῦντες, ἀπόβασιν ποιησάμενοι ἐς Πάνορμον τῆς Μιλησίας, Χαλκιδέα [z] τε τὸν Λακεδαιμόνιον, ἄρχοντα μετ' ὀλίγων παραβοηθήσαντα, ἀποκτείνουσι, καὶ τροπαῖον, τρίτῃ ἡμέρᾳ ὕστερον [a] διαπλεύσαντες, ἔστησαν· ὃ οἱ Μιλήσιοι, ὡς οὐ μετὰ κράτους τῆς γῆς σταθὲν, ἀνεῖλον. καὶ Λέων καὶ Διομέδων, ἔχοντες τὰς ἐκ Λέσβου Ἀθηναίων ναῦς, ἔκ τε [b] Οἰνουσσῶν, τῶν [c] πρὸ Χίου νήσων, καὶ ἐκ Σιδούσσης, καὶ ἐκ [d] Πτελεοῦ, ἃ ἐν τῇ Ἐρυ-

[s] Μεταταῦτα Ar. Ald. Flor. Bas. Steph. 1. Reg. Aug. τὴν ante Χίον d. Mosqu. [t] Οἱ δ' Ἀθηναῖοι Ar. C. Reg. Mox τά τ' ἐν τῇ Λέσβῳ Cass. τάς τ' ἐν τῇ Aug. τά τε int. vss. scr. τά τ' ἐν τῇ Mosqu. [u] Πολίχνην Reg. [x] Τῆς deest Gr. [y] Ἀθήναις Gr. [z] Τε deest Ar. C. Reg. mox μετολίγων Aug. ut infra paullo μεταχρόνους. [a] Per hypallagen dictum esse videtur, pro στήσαντες διέπλευσαν. Æ. Port. Antea τῇ τρ. ἡμ. Mosqu. [b] Οἰνουσῶν et mox Σιδούσης cum simplici σ efferunt Codd. Mss. Huds. Οἰνουσῶν et Σιδούσης Reg. Σιδούσης etiam Cass. Aug. Mosqu. [c] Πρὸς ex emendatione Cass. [d] Πτελεοῦ a manu recenti, relicto accentu in media, in quo erat a prima manu Cass. Πτελέου Aug.

Peloponnesiorum classe, quæ ad Cenchream stabat, sex naves in Chium ad ipsos venerunt. Athenienses vero res in Lesbo rursus constituerunt, et illinc profecti, * Clazomeniorum *urbem, nomine* Polichnam, quam in continente muniebant, ceperunt, eosque rursus in urbem in insula *sitam* transportarunt, præter defectionis auctores: isti enim Daphnuntem abierunt. Et denuo Clazomenæ in Atheniensium ditionem concesserunt.

24. Eadem æstate, illi etiam Athenienses, qui cum viginti navibus apud Ladam stationem adversus Miletum habebant, copiis in terram expositis ad Panormum, *agri* Milesii *oppidum*, Chalcideum Lacedæmonium ducem, cum paucis occurrentem ad vim arcendam, interfecerunt; † et tertio post die, erecto tropæo, abierunt. Quod Milesii sustulerunt, ut ab illis erectum, qui agrum in suam potestatem nequaquam redegissent. Leon autem et Diomedon cum Atheniensium navibus, quas ex Lesbo secum duxerant, ex Œnussis insulis Chio adjacentibus, ex Sidussa quoque, et Pteleo,

* *Vel*, Clazomeniorum in continente castellum ceperunt, etc. Vide *Var. Lect.* ad 8, 14. *Huds.*

† Et tertia discedentes die, trophæum posuerunt. *Acacius.*

Bell. Pelop. an. 20. Olymp. $\frac{9\,1}{9\,2}$. $\frac{4}{1}$. U. C. Varr. $34\frac{2}{3}$.

θραίᾳ εἶχον τείχη, καὶ ἐκ τῆς Λέσβου ὁρμώμενοι, τὸν πρὸς τοὺς Χίους πόλεμον ἀπὸ τῶν νεῶν ἐποιοῦντο. εἶχον [e] δὲ ἐπιβάτας τῶν ὁπλιτῶν ἐκ καταλόγου ἀναγκαστούς· καὶ ἔν τε Καρδαμύλῃ ἀποβάντες, καὶ ἐν [f] Βολίσσῳ τοὺς προσβοηθήσαντας τῶν Χίων μάχῃ νικήσαντες, καὶ πολλοὺς διαφθείραντες, [g] ἀνάστατα ἐποίησαν τὰ ταύτῃ χωρία. καὶ ἐν [h] Φαναῖς αὖθις ἄλλῃ μάχῃ [i] ἐνίκησαν, καὶ τρίτῃ ἐν [k] Λευκωνίῳ. καὶ [l] μετὰ τοῦτο οἱ μὲν Χῖοι ἤδη οὐκέτι ἐπεξῄεσαν· οἱ δὲ τὴν χώραν, καλῶς [m] κατεσκευασμένην, καὶ ἀπαθῆ οὖσαν ἀπὸ τῶν Μηδικῶν μέχρι τότε, διεπόρθησαν. Χῖοι γὰρ μόνοι μετὰ Λακεδαιμονίους, ὧν ἐγὼ ᾐσθόμην, εὐδαιμονήσαντες, ἅμα καὶ ἐσωφρόνησαν, καὶ ὅσῳ ἐπεδίδου ἡ πόλις [n] αὐτοῖς ἐπὶ τὸ μεῖζον, [o] τόσῳ καὶ [p] ἐκοσμοῦντο ἐχυρώ-

[e] Δ' ἐπιβάτας *Ar. C. Reg. Cass. Gr.* Aug. Mosqu. [f] *Aliis* Βολισσὸς scribitur. *Thucydidem* quidem hoc in loco Βολίσκον scripsisse, testatur *Stephanus Byzant.* Verum cum Exemplaria ad unum omnia Βολίσσῳ habeant, verisimile est, *Stephanum* in librum ἀδιόρθωτον incidisse. *Huds.* [g] Pro ἀν. ἐπ. τὰ τ. χωρ. Mosqu. ἀνεχώρησαν. [h] Φάναις *Ar. C. Cl.* atque ita apud *Strabonem* et *Stephanum. Huds.* Sic etiam *Cass.* Aug. [i] Νικήσαντες *Dan.* [k] *Plutarchus* in lib. de Virtutibus Mulierum, ter hanc urbem vocat Λευκωνίαν in fœminino genere, idem facit et *Polybius* lib. 8. περὶ Χίων. *Huds.* Τλευκωνίῳ *Reg.* [l] Μετατοῦτο *Reg. Cass.* Aug. [m] Κατασκευασμένην Mosqu. id. paulo post καὶ ἅμα. [n] Αὐτοῖς pro αὐτῶν. Vide *Stephani* Append. ad Scripta al. de Dial. Att. p. 229. *Huds.* Αὐτῆς *Cam.* αὐτοῖς ἡ πόλις Mosqu. cui et mox abest τὸ ante ἀσφαλέστ. [o] Τόσον *Gr.* [p] 'Εκοσμοῦτο Aug. sed ν a corr. suprascr.

(* quas urbes in *agro* Erythræo obtinebant) atque ex Lesbo proficiscentes, ex navibus bellum adversus Chios administrabant. † Habebant autem gravis armaturæ milites legionarios, quos naves conscendere coëgerant, ut earum essent defensores. Et ad Cardamylam expositis in terram copiis, et ad Bolissum Chiis prœlio victis, multisque cæsis, qui ad vim arcendam obviam sibi processerant, ‡ oppida in hac parte sita everterunt. Et *eosdem Chios* ad Phanas rursus altero prælio, et tertio ad Leuconium vicerunt. Postea vero Chii quidem jam adversus *Athenienses* haud amplius prodire sunt ausi: illi vero regionem egregie instructam, et a bello Medico ad id usque tempus illæsam, diripuerunt. Chii enim soli *omnium*, quos ego cognovi, § post Lacedæmonios, simul et beati et modesti exstiterunt, et quo magis ipsorum civitas crescebat, eo magis etiam modestiæ operam dabant, ut magis essent muniti.

* Quos muros in Erythræa habebant, diruerunt. *Valla.*

† Habebant autem Epibatas e numero armatorum, quos ex formula extorserant. *Valla.* Classicos milites ex delectu coactos habebant. HUDS.

‡ Omnia circa oppida in officio tenuerunt. *Valla.*

§ Secundum Lacedæmonios egregie felices florentesque, moderationem simul cum fortuna junxerunt, quantoque majoribus eorum resp. incrementis augescebat, tanto firmius regionem instruxerunt. *Acacius.*

Bell. Pelop. an. 20. Olymp. 92. 1. 91. 4. U. C. Varr. 342.

τερον. καὶ οὐδ' αὐτὴν τὴν ἀπόστασιν (εἰ τοῦτο δοκοῦσι παρὰ τὸ ἀσφαλέστερον πρᾶξαι,) πρότερον ἐτόλμησαν ποιήσασθαι, ἢ μετὰ [q] πολλῶν τε καὶ ἀγαθῶν ξυμμάχων ἔμελλον κινδυνεύσειν, καὶ τοὺς Ἀθηναίους ᾐσθάνοντο οὐδ' αὐτοὺς ἀντιλέγοντας ἔτι μετὰ τὴν Σικελικὴν ξυμφορὰν, ὡς [r] οὐ πάνυ [s] πόνηρα σφῶν βεβαίως τὰ πράγματα εἴη. εἰ δέ τι [t] ἐν τοῖς ἀνθρωπείοις τοῦ βίου παραλόγοις ἐσφάλησαν, μετὰ πολλῶν, οἷς [u] ταῦτα ἔδοξε τὰ τῶν Ἀθηναίων ταχὺ ξυναιρεθήσεσθαι, τὴν ἁμαρτίαν ξυνέγνωσαν. [x] εἰργομένοις οὖν αὐτοῖς τῆς θαλάσσης, καὶ κατὰ γῆν πορθουμένοις, [y] ἐνεχείρησάν τινες πρὸς Ἀθηναίους ἀγαγεῖν τὴν πόλιν· οὓς [z] αἰσθόμενοι οἱ ἄρχοντες, αὐτοὶ μὲν ἡσύχασαν, Ἀστύοχον δὲ ἐξ Ἐρυθρῶν τὸν ναύαρχον μετὰ τεσσάρων νεῶν, αἳ παρῆσαν αὐτῷ, κομίσαντες, ἐσκόπουν ὅπως μετριώτατα, ἢ ὁμήρων λήψει, ἢ ἄλλῳ τῷ τρόπῳ, [a] καταπαύσωσι τὴν ἐπιβουλήν. καὶ οἱ μὲν ταῦτα ἔπρασσον.

κε'. Ἐκ δὲ τῶν [b] Ἀθηνῶν, τοῦ αὐτοῦ θέρους τελευτῶντος, χίλιοι ὁπλῖται [c] τῶν [d] Ἀθηναίων καὶ πεντα-

[q] Πολλῶν τε κἀγαθῶν συμμάχων *Gr.* [r] Οὐ deest *Reg.* [s] Πονηρὰ *Cass. Gr.* πονηρα sine acc. Aug. [t] Id est: ἐν τοῖς πράγμασι τοῖς ἐν τῷ ἀνθρωπείῳ βίῳ παρὰ τὸν λόγον καὶ παρ' ἐλπίδα συμβαίνειν εἰωθόσιν. *Æ. Port.* Paullo ante εἴτ' ἔτι Aug. Tum ἀνθρωπείς βίου Mosqu. [u] Τὰ αὐτὰ *Marg. Cam. Reg. Cass.* Aug. [x] Pro εἰργομένων αὐτῶν τῆς θαλάσσης καὶ κατὰ γῆν πορθουμένων. *Æ. Port.* [y] Ἐνεχείρισαν *Cass. Gr. Bas.* Aug. [z] Αἰσθαν. Mosqu. cui et mox τὸν d. ante ναύαρχον. [a] Καταπαύσουσι *Reg. Gr.* Aug. *Cass.* et hic in marg. γρ. καταπαύουσι. [b] Ἀθηναίων Aug. ω punct. not. [c] Τῶν deest *Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass. Cam.* Aug. Mosqu. [d] Hoc modo distinguit *Ar.* et Aug. Ἀθηναίων, καὶ πεντακόσιοι καὶ χίλιοι, etc.

Et ne ipsam quidem defectionem (si præter id, quod *ipsis* tutum erat, hoc fecisse videntur) facere prius sunt ausi, quam una cum multis iisque fortibus sociis se belli fortunam periclitaturos existimarunt, et *priusquam* intellexerunt, ne ipsos quidem Athenienses amplius negare, post cladem in Sicilia acceptam, plane res suas pessime se habere. Quod si qua in re præter suam opinionem lapsi sunt, (ut humanitus contingere solet) cum multis hoc peccatum *ultro* commiserunt, qui, res Atheniensium a multis celeriter eversum iri, putabant. Cum igitur illi maris usu prohiberentur, et terra diriperentur, quidam *ex ipsorum civibus* urbem Atheniensibus tradere sunt conati. Magistratus autem, quamvis horum consilia sensissent, ipsi tamen quieverunt: sed Astyochum navarchum, cum quatuor navibus, quæ ipsi aderant, Erythris *arcessitum, in urbem* adducentes, *cum eo* consultare cœperunt, ut vel obsidibus acceptis, vel alio aliquo modo, quam moderatissime insidias compescerent. Et Chii quidem hæc agebant.

25. Eadem autem æstate extrema, mille et quingenti gravis armaturæ

Bell. Pelop. an. 20. Olymp. 92. 1. U. C. Varr. 342.

κόσιοι, καὶ χίλιοι Ἀργείων (τοὺς γὰρ πεντακοσίους τῶν Ἀργείων, ψιλοὺς ὄντας, ὥπλισαν οἱ Ἀθηναῖοι·) καὶ χίλιοι τῶν ξυμμάχων, ναυσὶ δυοῖν δεούσαις πεντήκοντα, ὧν ἦσαν καὶ ὁπλιταγωγοὶ, Φρυνίχου καὶ Ὀνομακλέους καὶ Σκιρωνίδου στρατηγούντων, κατέπλευσαν ἐς Σάμον, καὶ διαβάντες ἐς Μίλητον, ἐστρατοπεδεύσαντο. Μιλήσιοι δὲ, ἐξελθόντες, [y] αὐτοί τε ὀκτακόσιοι ὁπλῖται, καὶ οἱ μετὰ Χαλκιδέως ἐλθόντες [z] Πελοποννήσιοι, καὶ [a] Τισσαφέρνους τὸ ξενικὸν ἐπικουρικὸν, καὶ αὐτὸς [b] Τισσαφέρνης παρὼν, καὶ ἡ ἵππος αὐτοῦ, ξυνέβαλον τοῖς Ἀθηναίοις καὶ ξυμμάχοις. καὶ οἱ μὲν Ἀργεῖοι τῷ σφετέρῳ αὐτῶν κέρᾳ [c] προεξάξαντες, καὶ καταφρονήσαντες, ὡς [d] ἐπὶ Ἴωνάς τε καὶ οὐ [e] δεξομένους, ἀτακτότερον χωροῦντες, νικῶνται ὑπὸ τῶν Μιλησίων, καὶ διαφθείρονται [f] αὐτῶν [g] ὀλίγῳ ἐλάσσους τριακοσίων ἀνδρῶν. Ἀθηναῖοι δὲ, τούς τε Πελοποννησίους πρώτους νικήσαντες, καὶ τοὺς βαρβάρους καὶ τὸν ἄλλον ὄχλον ὠσάμενοι, τοῖς Μιλησίοις οὐ ξυμμίξαντες, ἀλλ', ὑποχωρησάντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς τῶν

[y] Αὐτοί τε καὶ Mosqu. verba ab ὁπλῖται inde ad Πελοπ. abs. Mosqu. [z] Πελοποννήσιοι *Gr.* et infra aliquoties. [a] Τισσαφέρνους τὸ ξενικὸν ἐπικουρικὸν, καὶ αὐτὸς desunt in *Codd. Ar. C. Reg. Dan.* τὸ ξ. Aug. [b] Τισαφέρνης *Gr.* [c] Id est: τὸ κέρας πρὸ τῶν ἄλλων, scil. ἄγαν μηκύναντες καὶ προεξαγαγόντες καὶ διὰ τοῦτο ἀσθενέστερον ποιήσαντες. *Æ. Port.* Προεξάρξαντες *Marg. Ar. C. Ald. Flor. Bas.* i. e. πρὸ τῶν ἄλλων τοῦ αὐτοῦ στρατοῦ τῆς μάχης ἐξάρξαντες. *Æ. Port.* In *Bas.* est προεξέρξαντες. προεξάρξ. etiam Mosqu. [d] Ἐπ' Ἴωνάς τε etc. *Ar. C.* Aug. Ionas ubique ut molles et effeminatos contemserunt. Dores. *Huds. Reg.* [e] Δεξαμένους *Dan.* [f] Αὐτῶν omittit *Cl.* [g] Ὀλίγοι *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Gr.* Ὀλίγον *Reg.* ὀλίγοι Aug. correct. ω scr. sup. οι. ὀλίγοι Basil.

milites Atheniensium, et mille Argivorum (Athenienses enim quingentos Argivorum levis armaturæ milites *justis* armis instruxerant) et sociorum mille, cum navibus duodequinquaginta, quarum aliquot erant ad armatos portandos, ducibus Phrynicho et Onomacle et Scironida, Athenis in Samum trajecerunt, et in Miletum transgressi, castra posuerunt. Milesii vero *adversus eos* egressi, cum ipsi, *qui erant* octingenti gravis armaturæ milites, tum Peloponnesii, qui cum Chalcideo venerant, tum etiam quædam peregrina Tissaphernis auxilia, quinetiam ipse Tissaphernes præsens, et ipsius equitatus, prœlium cum Atheniensibus sociisque commiserunt. Et Argivi quidem, qui suo cornu prœlii initium fecerant, et qui, contemtis *hostibus*, ut adversus Iones, et eos, qui suum impetum laturi non essent, ordinibus non servatis pergebant, a Milesiis superati fuerunt, et paulo pauciores trecentis ex ipsis cæsi fuerunt. Athenienses vero, cum initio Peloponnesios vicissent, et barbaros ac cæteram turbam *loco* pepulissent, cum Milesiis non sunt congressi: sed cum ipsi *Milesii* post fugatos Argivos in urbem se recepis-

'Αργείων τροπῆς ἐς τὴν πόλιν, ὡς ἑώρων τὸ ἄλλο σφῶν [h] ἡσσώμενον, πρὸς αὐτὴν τὴν πόλιν τῶν Μιλησίων, κρατοῦντες ἤδη, τὰ ὅπλα τίθενται. καὶ ξυνέβη ἐν τῇ μάχῃ ταύτῃ, τοὺς Ἴωνας ἀμφοτέρων τῶν Δωριέων κρατῆσαι. τούς τε γὰρ κατὰ σφᾶς Πελοποννησίους οἱ Ἀθηναῖοι ἐνίκων, καὶ τοὺς Ἀργείους οἱ Μιλήσιοι. στήσαντες δὲ τροπαῖον, τὸν περιτειχισμὸν, ἰσθμώδους ὄντος τοῦ χωρίου, οἱ Ἀθηναῖοι παρεσκευάζοντο· νομίζοντες, εἰ προσαγάγοιντο Μίλητον, ῥᾳδίως ἂν σφίσι καὶ [i] τὰ ἄλλα [k] προσχωρήσειν.

Bell. Pelop. an. 20. Olymp. 92. 1. U. C. Varr. 342.

κς'. Ἐν τούτῳ δὲ, περὶ δείλην ἤδη ὀψίαν, ἀγγέλλεται αὐτοῖς, τὰς ἀπὸ Πελοποννήσου καὶ Σικελίας [l] πέντε καὶ πεντήκοντα ναῦς [m] ὅσονοὺ παρεῖναι. τῶν τε γὰρ Σικελιωτῶν, (Ἑρμοκράτους τοῦ Συρακουσίου μάλιστα ἐνάγοντος ξυνεπιλαβέσθαι τῆς ὑπολοίπου [n] Ἀθηναίων καταλύσεως,) εἴκοσι νῆες Συρακουσίων ἦλθον, καὶ Σελινούντιαι δύο· αἵ τε [o] ἐκ Πελοποννήσου, ἃς παρεσκευάζοντο, [p] ἕτοιμοι ἤδη οὖσαι, καὶ Θηραμένει τῷ Λακεδαιμονίῳ [q] ξυναμφότεραι ὡς Ἀστύοχον τὸν ναύ-

[h] Ἡττωμένον *Gr.* ἡσσάμεν. Mosqu. qui et mox Δωριαίων, et semper hic Πελοποννησ. [i] Τἄλλα *Ar. C.* [k] Προσχωρῆσαι *Marg.* [l] Πέντε καὶ omittit *Gr.* [m] Ὅσον οὔπω *Marg. Ar. C. Ald. Flor. Bas. Reg. Dan.* Mosqu. Ὅσον οὐ *Cass. Cam.* Aug. [n] Τῶν Ἀθηναίων *Cam.* Tum καταλύσεος Mosqu. mox id. Σελινουντίων. [o] Ἐκ τῆς Πελοποννήσου *Reg.* [p] Ἕτοιμαι *Cam.* Aug. [q] Ξυναμφότερα *Ar. C.*

sent, cum alterum suorum *cornu* superatum vidissent, *Athenienses* ad ipsam Milesiorum urbem jam victores castra posuerunt. In hoc autem prœlio contigit, ut Iones utrinque Dorienses vincerent. Nam et Athenienses vicerunt Peloponnesios *in acie* sibi oppositos, et Argivos Milesii. Athenienses autem, erecto tropæo, ad urbem circumvallandam sese præparabant, quod locus ille in Isthmi modum esset angustus: existimantes, si Miletum in suam potestatem redegissent, cætera quoque *oppida* in suam ditionem facile ventura.

26. Interea vero, jam sub vespertinum crepusculum, ipsis nuntiatur, quinque et quinquaginta Peloponnesiorum et Siculorum naves tantum non adesse. * Nam Hermocrate Syracusano potissimum Sicilienses instigante ad belli reliquias persequendas, ut Atheniensium imperium everterent, viginti naves Syracusanorum et duæ Selinuntiæ veniebant. Et Peloponnesiorum naves, quæ instruebantur, jam paratæ erant. Theramеni autem Lacedæmonio præceptum fuerat, ut has utrasque classes ad Astyochum navarchum deduceret, quæ primum in Eleum insulam

* Hermocratis enim maxime Syracusani suasu, monentis, ut, quod reliquum esset virium Atheniensium, id cum cæteris evertere ne cunctarentur, ex Sicilia viginti Syracusanorum naves et duæ Selinuntiæ venerant. *Acacius.*

Bell. Pelop. an. 20. Olymp. 92. 1. U. C. Varr. 342.

αρχον προσταχθεῖσαι κομίσαι, κατέπλευσαν ἐς [r] Ἐλεὸν πρῶτον, τὴν πρὸ Μιλήτου νῆσον· ἔπειτα ἐκεῖθεν, αἰσθόμενοι ἐπὶ Μιλήτῳ ὄντας Ἀθηναίους, ἐς τὸν [s] Ἰασικὸν κόλπον πρότερον πλεύσαντες, ἐβούλοντο εἰδέναι τὰ περὶ τῆς Μιλήτου. ἐλθόντος δὲ Ἀλκιβιάδου ἵππῳ ἐς [t] Τειχιοῦσσαν τῆς Μιλησίας, [u] (ἧπερ τοῦ κόλπου πλεύσαντες ηὐλίσαντο,) πυνθάνονται τὰ περὶ τῆς μάχης. παρῆν γὰρ [x] καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης, καὶ ξυνεμάχετο τοῖς Μιλησίοις καὶ Τισσαφέρνει· καὶ αὐτοῖς παρῄνει, εἰ μὴ βούλονται τά τε ἐν Ἰωνίᾳ καὶ τὰ ξύμπαντα [y] πράγματα διολέσαι, [z] ὡστάχιστα βοηθεῖν Μιλήτῳ, καὶ μὴ περιϊδεῖν ἀποτειχισθεῖσαν.

κζ΄. Καὶ οἱ μὲν ἅμα τῇ ἕῳ ἔμελλον βοηθήσειν· Φρύνιχος δὲ, ὁ τῶν Ἀθηναίων στρατηγὸς, ὡς ἀπὸ τῆς [a] Δέρου ἐπύθετο [b] τὰ τῶν νεῶν, σαφῶς βουλομένων τῶν ξυναρχόντων ὑπομείναντας διαναυμαχεῖν, οὐκ ἔφη οὔτ' αὐτὸς ποιήσειν τοῦτο, οὔτ' ἐκείνοις, οὔτ' ἄλλῳ οὐδενὶ, ἐς δύναμιν ἐπιτρέψειν. ὅπου γὰρ ἔξεστιν

[r] Ἔλεον *Cass.* ελεον sine acc. et spir. Aug. [s] Ἰασιακὸν *Reg.* [t] Τειχιοῦσαν cum simplici σ passim in *Codd. Ar. C. Huds.* Etiam *Reg.* et *Gr.* hic et Cap. 28. [u] Οἵπερ *Ar. C. Cl. Gr. Ald. Bas. Reg. Dan.* et a prima manu *Cass.* Aug. [x] Καὶ abest a *Cass. Gr.* et Aug. [y] Πράγματα omittit *Cam.* [z] Ὡς τάχιστα *C. Ald. Flor. Bas.* et mox infra. *Gr.* [a] Λέρου *Ar.* Λέσβου *C.* Manifestum autem est ex *Strabone*, fine lib. 10. legi debere Λέρου cum *Cod. Ar. Huds.* Sic etiam *Dan.* Δέρου Aug. sed m. rec. scr. λ. super δ. Λέρου Mosqu. [b] Τὰ τῶν νεῶν σαφῶς, βουλομένων etc. *Ar. C.* quo modo scribendum esse, vidit *F. Port. Huds.* In *Gr.* nulla distinctio est, neque in Aug.

Mileto adjacentem trajecerunt. Mox illinc, cum accepissent, Athenienses in Mileto esse, in Iasicum sinum prius navigarunt, quod scire vellent, quid rerum apud Miletum gereretur. Cum autem Alcibiades * equo *vectus* ad Tichiussam, *agri* Milesii *castellum*, venisset, ad quam sinus partem *Peloponnesii* appulsi stationem habebant, res in prœlio gestas intellexerunt. Nam et Alcibiades *prœlio* interfuerat, et cum Milesiis et Tissapherne in acie adversus hostes steterat. Hic autem ipsis suasit, ut, nisi et Ioniam et cæteras omnes res amittere vellent, opem quam celerrime Mileto ferrent, neve per suam negligentiam, illam *ab hoste* circumvallari paterentur.

27. Atque illi quidem *huic* prima luce *statim* succurrere statuerunt. Phrynichus vero, Atheniensium dux, ubi ex Dero de classis hostilis adventu certior factus fuisset, quum *ipsius* collegæ *eam* exspectare vellent, ut navale prœlium committerent, negavit aut se hoc facturum, aut (quoad posset) illis aut alii cuiquam *hoc facere* permissurum. Cum enim aliquanto post, ubi plane cog-

* Cum equitatu ad etc. *Steph.*

ἐν ὑστέρῳ, σαφῶς εἰδότας, πρὸς ὁπόσας τε ναῦς πολεμίας, καὶ [c] ὅσαις πρὸς αὐτὰς ταῖς σφετέραις, ἱκανῶς [d] καὶ καθ' ἡσυχίαν [e] παρασκευασαμένοις, ἔσται, ἀγωνίσασθαι, οὐδέποτε, τῷ αἰσχρῷ ὀνείδει εἴξας, [f] ἀλόγως διακινδυνεύσειν. οὐ γὰρ αἰσχρὸν εἶναι, [g] Ἀθηναίους ναυτικῷ [h] μετὰ καιροῦ ὑποχωρῆσαι· ἀλλὰ καὶ μετὰ [i] ὁτουοῦν τρόπου αἴσχιον ξυμβήσεσθαι, ἢν ἡσσηθῶσι· καὶ τὴν πόλιν οὐ μόνον τῷ αἰσχρῷ, ἀλλὰ καὶ τῷ μεγίστῳ κινδύνῳ, [k] περιπίπτειν, [l] ᾗ μόγις ἐπὶ ταῖς γεγενημέναις ξυμφοραῖς ἐνδέχεσθαι [m] μετὰ βεβαίου παρασκευῆς [n] καθ' ἑκουσίαν, ἢ πάνυ γε ἀνάγκη, προτέρᾳ [o] ποι ἐπιχειρεῖν, [p] ποῦ δὴ, μὴ βιαζομένη γε, πρὸς αὐθαιρέτους κινδύνους ἰέναι, ὡστάχιστα δὲ ἐκέλευε, τούς τε τραυματίας ἀναλαβόντας, καὶ [q] τὸν πεζὸν, καὶ τῶν σκευῶν, ὅσα ἦλθον ἔχοντες, ἃ δ' ἐκ τῆς πολεμίας εἰλήφασι, καταλιπόντας, ὅπως κοῦφαι ὦσιν αἱ νῆες, ἀποπλεῖν ἐς Σάμον· κἀκεῖθεν ἤδη ξυναγαγόντας πάσας τὰς ναῦς, τοὺς ἐπίπλους, ἤν που καιρὸς εἴη, ποιεῖσθαι. ὡς δὲ ἔπεισε, [καὶ ἔδρασε] ταῦτα· καὶ ἔδοξεν οὐκ ἐν τῷ αὐτίκα μᾶλλον, ἢ ὕστερον, οὐκ ἐς τοῦτο μόνον,

Bell. Pelop. an. 20. Olymp. 92. 1. U. C. Varr. 342.

[c] Ὅσας *Ar. C.* [d] Καὶ deest *Ar. C. Dan.* Tum καθησυχίαν Aug. [e] Παρασκευασμένοις *Gr.* [f] Ἀλόγως deest *Gr.* [g] Ἀθηναίους non habet *Gr.* [h] Μετακαιροῦ *Ar.* Μετὰ καιρὸν *Cass.* Aug. [i] Ὁτουνοῦν *Ald. Flor. Bas.* Ὅτου οὖν Aug., a prima manu *Cass.* καὶ abest Mosqu. ante μετά. [k] Παραπίπτειν *C.* [l] Ἢ *Gr.* [m] Μεταβεβαίου Aug. [n] Κατ' ἐξουσίαν *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Reg. Dan.* Καὶ καθ' ἑκουσίαν *Cass.* Καθ' ἑκουσίαν desunt *Gr.* [o] Πῃ ex emendatione *Cass.* [p] Σπουδὴ *Ald. Flor. Bas.* Ποῦ δὴ in *Cass.* fecerat recens manus, erasa scriptura vetere. [q] Τῶν πεζῶν *Ar. C. Reg.*

novissent, adversus quot hostiles naves, et quo suarum sufficienter et per otium instructarum numero adversus eas certandum esset, confligere liceret, se nunquam adductum iri *dicebat*, ut turpi *fugæ* probro cedens belli fortunam temere periclitaretur. Nec enim turpe esse, Athenienses cum classe ad tempus cedere, sed longe turpius fore, si, quomodocunque res contingeret, vincerentur: et respublica non solum in dedecus, sed etiam in maximum periculum incideret. Cui cum propter clades acceptas vix liceat cum firmo apparatu sua sponte, vel etiam magna necessitate coactæ aliquos aggredi; jam vero quo modo ei non coactæ pericula sua sponte suscipere *liceret?* Itaque jubebat illos, assumtis sauciis, et peditatu, omnique instrumento, quod secum attulerant, cæteris vero rebus, quas ex hostico cepissent, relictis, ut naves levarentur, in Samum quam velocissime navigare. Illinc autem jam navibus in unum contractis, incursiones in *hostem* facere, sicubi tem-

Bell. Pelop. an. 20. Olymp. 92. 1. U.C. Varr. 342.

ἀλλὰ καὶ, ἐς ὅσα ἄλλα Φρύνιχος κατέστη, οὐκ ἀξύνετος εἶναι. καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι ἀφ' ἑσπέρας εὐθὺς τούτῳ τῷ τρόπῳ ἀτελεῖ τῇ νίκῃ ἀπὸ τῆς Μιλήτου ἀνέστησαν. καὶ οἱ Ἀργεῖοι [q] κατὰ τάχος καὶ πρὸς ὀργὴν τῆς ξυμφορᾶς ἀπέπλευσαν ἐκ τῆς Σάμου ἐπ' οἴκου.

κη'. Οἱ δὲ Πελοποννήσιοι, ἅμα τῇ ἕῳ ἐκ τῆς Τειχιούσσης ἄραντες, ἐπικατάγονται, καὶ μείναντες ἡμέραν μίαν, τῇ ὑστεραίᾳ καὶ τὰς Χίας ναῦς προσλαβόντες, [r] τὰς μετὰ Χαλκιδέως [s] τοπρῶτον ξυγκαταδιωχθείσας, ἐβούλοντο πλεῦσαι ἐπὶ τὰ σκεύη, ἃ ἐξείλοντο ἐς Τειχιοῦσσαν [t] πάλιν. καὶ ὡς ἦλθον, Τισσαφέρνης τῷ πεζῷ παρελθὼν, [u] πείθει αὐτοὺς ἐπὶ [v] Ἴασον, ἐν ᾗ Ἀμόργης, πολέμιος ὢν, κατεῖχε, πλεῦσαι. καὶ προσβαλόντες τῇ Ἰάσῳ αἰφνίδιοι, καὶ οὐ προσδεχομένων [w] ἀλλ' ἢ Ἀττικὰς ναῦς εἶναι, αἱροῦσι. καὶ μάλιστα ἐν τῷ ἔργῳ οἱ Συρακούσιοι [x] ἐπῃνέθησαν, καὶ τόν τε

[q] Κατατάχος *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg. Cass.* [r] Nihil tale supra vidimus, novimus enim, paulo post fœdus factum Chios cum decem navibus fugæ sese mandasse, insequentibus Atheniensibus: sed tamen Chalcideus non aderat. Suspicor itaque, locum esse mendosum, aut illum, Cap. 19. καὶ ἐλθούσης παρὰ Χαλκιδέως ἀγγελίας. *F. Port.* μετὰ Χαλκιδέας Aug. [s] Τὸ πρῶτον *Ar. C. Bas. Cass. Gr.* Aug. [t] Πόλιν Mosqu. [u] Πείθειν *Ald. Flor.* [v] Ἰασσὸν scribendum cum *Strabone* et *Stephano*. Verum, cum apud *Goltzium* nummus exstet cum inscriptione ΙΑΣΕΩΝ, liquet, cum simplici σ aliquando exaratum fuisse. Ἐπὶ τὴν Ἴασσον *Cl. Huds.* [w] Scil. ἄλλας ἢ Ἀττικὰς etc. *F. Port.* [x] Ἐπῃνέθ. Mosqu. et mox λαβόντες ζῶντα.

pus opportunum foret. * Cum autem Phrynichus *suis collegis* hæc persuasisset, ac fecisset, non magis in præsentia, quam in posterum, nec in hoc tantum, sed etiam in omnibus aliis negotiis, quæ ipsi delegata fuerunt, non imprudens est habitus. Hunc igitur in modum Athenienses statim sub vesperam, imperfecta victoria, castris motis a Mileto discesserunt. Argivi vero, propter cladem acceptam irati, ex Samo domum celeriter abierunt.

28. Peloponnesii autem ipso statim diluculo, castris e Tichiussa motis, post *Atheniensium discessum, ad Miletum* appellunt, et unum diem *illic* morati, postridie assumtis etiam navibus Chiis, quas cum Chalcideo venientes hostium classis ante fuerat insequuta, † statuerunt ad Tichiussam redire, ut instrumentum, quod *ex navibus* exportatum *illic* reposuerant, assumerent. Cum autem *illuc* pervenissent, Tissaphernes cum *suo* peditatu *ad illos* accessit, ipsisque persuasit, ut adversus Iasum (ubi Amorges, qui *regis, a quo defecerat,* hostis erat, *se* continebat) navigarent. Iasum autem repente aggressi, et *oppidanis* non opinantibus, alias esse quam Atticas naves, ceperunt. In hoc autem opere præcipua fuit Syracusanorum laus.

* Ut Phrynichus hæc persuasit, ita et fecit, ac etc. HUDS.

† Statuerunt redire in Tichiussam, gratia lemborum, quos subtraxerant. *Valla.* Ad impedimenta, quæ Tichiussæ reliquerant, redire statuerunt. *Acacius.*

Ἀμόργην ζῶντα λαβόντες, Πισσούθνου νόθον υἱὸν, Bell.
ἀφεστῶτα δὲ βασιλέως, παραδιδόασιν οἱ Πελοποννήσιοι Pelop. an. 20.
Τισσαφέρνει ἀπαγαγεῖν, εἰ βούλεται, βασιλεῖ, ὥσπερ Olymp.
αὐτῷ προσέταξε. καὶ τὴν Ἴασον διεπόρθησαν· καὶ 92. 1. U. C.
χρήματα πάνυ πολλὰ ἡ στρατιὰ ἔλαβε· παλαιό- Varr. 342.
πλουτον γὰρ ἦν τὸ χωρίον. [y] τούς τ' ἐπικούρους τοὺς περὶ τὸν Ἀμόργην παρὰ σφᾶς αὐτοὺς κομίσαντες, καὶ οὐκ ἀδικήσαντες, ξυνέταξαν, ὅτι ἦσαν οἱ πλεῖστοι ἐκ Πελοποννήσου· τό, τε πόλισμα [z] Τισσαφέρνει παραδόντες, καὶ τὰ ἀνδράποδα πάντα, καὶ δοῦλα καὶ ἐλεύθερα, ὧν καθ' ἕκαστον, [a] στατῆρα Δαρεικὸν παρ' αὐτοῦ ξυνέβησαν λαβεῖν· ἔπειτα ἀνεχώρησαν ἐς τὴν Μίλητον. καὶ Πεδάριτόν τε [b] τὸν Λέοντος ἐς τὴν Χίον ἄρχοντα Λακεδαιμονίων [c] πεμψάντων, ἀποστέλλουσι πεζῇ [d] μέχρι Ἐρυθρῶν, ἔχοντα [e] τὸ παρὰ Ἀμόργου ἐπικουρικὸν, καὶ ἐς τὴν Μίλητον αὐτοῦ Φίλιππον καθιστᾶσι. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

κθ'. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος, ἐπειδὴ τὴν Ἴα- Post
σον κατεστήσατο ὁ Τισσαφέρνης ἐς φυλακὴν, παρῆλ- Oct. 2.
θεν ἐς τὴν Μίλητον, καὶ μηνὸς μὲν τροφὴν, ὥσπερ

[y] Τούς τε ἐπικούρους *Ar. C. Reg. Cass.* Aug. qui et mox παρασφᾶς, uno voc. [z] Τισσαφέρνη *Gr.* [a] De valore stateris Darici, vide *Gronovium* de Pecunia vet. p. 168. 169. et *Bernardum* de Mensuris et Ponder. p. 114. 115. 120. *Huds.* Δαρεικὸν ex emendatione pro Δωρικὸν *Cass.* δωρικὸν et Aug. sed m. rec. super ω scr. α id. antea καθέκαστον. Mox παρ' αὐτοῦ Mosqu. cui et d. τὴν ante Μίλητον. [b] Τὸν recens manus addiderat *Cass.* [c] Πέμψαντες *Cl.* [d] Μέχρις Ἐρυθρῶν *Reg.* Μέχρι Ἐρυθραίων *Dan.* [e] Παρὰ d. Mosqu. Τὸ περὶ τὸν Ἀμόργην ἐπικουρικὸν malit *Æ. Port.* Nam supra dicitur, τοὺς ἐπικούρους τοὺς περὶ τὸν Ἀμόργην. *Huds.*

Cum igitur Peloponnesii Amorgem, Pissuthnæ filium nothum, qui a rege defecerat, vivum cepissent, Tissapherni tradiderunt, ut *eum* (si vellet) ad regem abduceret, quemadmodum ipsi *rex* imperaverat. Iasumque diripuerunt, et exercitus maxima pecuniæ vi potitus est. Hoc enim oppidum a priscis usque temporibus locuples erat. Cæterum auxilia, quæ Amorges circa se habuerat, *Peloponnesii* ad se ipsos traducta, nulloque maleficio affecta, suis ordinibus admiscuerunt, quod *eorum* plerique essent Peloponnesii. Cum autem id oppidum Tissapherni tradidissent, omnesque captivos, tam servos, quam liberos, pactione cum illo facta, ut in singula capita singulos stateres Daricos sibi numeraret, postea Miletum redierunt. Et *illinc* Pedaritum, Leontis *filium*, quem Lacedæmonii magistratum in Chium miserant, ad Erythras usque itinere pedestri mittunt, cum iis copiis auxiliaribus, quas circa se Amorges habuerat, et Philippum illic Mileto præficiunt. Atque hæc æstas excessit.

29. Insequenti autem hyeme Tissaphernes, posteaquam Iasum præsidio munivit, Miletum advenit, et,

Bell. Pelop. an. 20. Olymp. 92. 1. U. C. Varr. 342.

ὑπέστη ἐν τῇ Λακεδαίμονι, ἐς δραχμὴν Ἀττικὴν ἑκάστῳ πάσαις ταῖς ναυσὶ διέδωκε· τοῦ δὲ λοιποῦ χρόνου ἐβούλετο τριώβολον διδόναι, ἕως ἂν [f] βασιλέα ἐπέρηται· ἣν δὲ κελεύῃ, ἔφη, δώσειν ἐντελῆ τὴν δραχμήν. Ἑρμοκράτους [g] δὲ ἀντειπόντος, τοῦ Συρακουσίου στρατηγοῦ, (ὁ γὰρ [h] Θηραμένης, οὐ ναύαρχος ὤν, ἀλλ' Ἀστυόχῳ παραδοῦναι τὰς ναῦς ξυμπλέων, μαλακὸς ἦν περὶ τοῦ μισθοῦ·) ὅμως δὲ παρὰ [i] πέντε ναῦς πλέον ἀνδρὶ ἑκάστῳ, ἢ τρεῖς ὀβολοὶ, ὡμολογήθησαν. [k] ἐς γὰρ πέντε ναῦς καὶ πεντήκοντα τρία τάλαντα ἐδίδου τοῦ μηνός· καὶ τοῖς ἄλλοις, ὅσῳ πλείους νῆες ἦσαν τούτου τοῦ ἀριθμοῦ, κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον τοῦτον ἐδίδοτο.

λ'. Τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος, ([l] τοῖς ἐν τῇ Σάμῳ Ἀθηναίοις, προσαφιγμέναι γὰρ ἦσαν καὶ οἴκοθεν ἄλλαι νῆες πέντε καὶ τριάκοντα, καὶ στρατηγοὶ, Χαρμῖνος καὶ Στρομβιχίδης καὶ Εὐκτήμων, καὶ τὰς ἀπὸ Χίου πάσας καὶ τὰς ἄλλας ξυναγαγόντες,) ἐβούλοντο, διακληρωσάμενοι, ἐπὶ μὲν τῇ Μιλήτῳ τῷ ναυτικῷ ἐφορμεῖν, πρὸς δὲ τὴν Χίον [m] καὶ ναυτικὸν καὶ πεζὸν πέμψαι.

[f] Βασιλέως ἐπέρηται *Dan.* [g] Δ' ἀντειπόντος *Gr.* [h] Θηριμένης hic et infra *Cass. Gr.* Aug. In *Cass.* hic corrector α super ι posuerat. [i] Tres posteriores literæ vocis πέντε in *Cass.* recenti manu scriptæ erant, deleta scriptura vetere, et relicto vacuo spatio inter πε et ναῦς. παραπέντε Aug. [k] Numerus non quadrat, et immensum quantum deficit. Aut ideo legendum est, ἐς γὰρ πέντε ναῦς τῶν πεντήκοντα, etc. vel delendum τὸ πεντήκοντα. Vel, si hoc non placeat, pro τρία τάλαντα legendum τριάκοντα. Cum hoc loco confer alium *Xenophontis*, p. 258. *Ed. Steph.* p. 441. *Ed. Leuncl.* *Palmerius. Huds.* [l] Οἱ ἐν τῇ Σάμῳ Ἀθηναῖοι *Cl.* [m] Καὶ d. Mosqu.

quemadmodum Lacedæmone promiserat, menstruum stipendium navibus omnibus numeravit, singulas drachmas Atticas viritim: in reliquum vero tempus ternos obolos *quotidie singulis remigibus* persolvere volebat, donec regem consuluisset. Dicebat autem, se integras drachmas *singulis* persoluturum, si *rex* jussisset. Verum Hermocrate Syracusanorum duce contradicente, (Theramenes enim, quod *ipse* non esset navarchus, sed ad tradendam Astyocho classem eum illis navigaret, in stipendii exactione remissior erat) tamen inter eos convenit, ut, præter quinque naves, plus quam terni oboli viritim persolverentur. Nam quinque et quinquaginta navibus terna talenta in singulos menses dabat: cæterisque navibus, quæ ultra hunc numerum erant, ad hanc ipsam rationem *pro rata portione* solvebatur.

30. Hac eadem hyeme, Athenienses, qui apud Samum agebant, (ad eos enim domo præterea venerant, et aliæ quinque et triginta naves, et *earum* duces, Charminus et Strombichides, et Euctemon) omnibus navibus, tam illis, quæ ex Chio, quam aliis, quæ aliunde venerant, in unum contractis, *belli provincias* inter se sortiti, Miletum quidem navalibus copiis oppugnare, sed adversus Chium et navales et pe-

καὶ ἐποίησαν [k] οὕτω. Στρομβιχίδης μὲν γὰρ καὶ Ὀνομακλῆς καὶ Εὐκτήμων, τριάκοντα ναῦς ἔχοντες, καὶ τῶν ἐς Μίλητον ἐλθόντων χιλίων ὁπλιτῶν μέρος ἀγαγόντες ἐν ναυσὶν ὁπλιταγωγοῖς, ἐπὶ Χίον, [l] λαχόντες, ἔπλεον· οἱ δ' ἄλλοι, ἐν Σάμῳ μένοντες, τέσσαρσι καὶ ἑβδομήκοντα [m] ναυσὶν ἐθαλασσοκράτουν, καὶ ἐπίπλουν τῇ Μιλήτῳ ἐποιοῦντο.

Bell. Pelop. an. 20. Olymp. 92. 1. U. C. Varr. 342.

λα'. Ὁ δ' Ἀστύοχος, ὡς τότε [n] ἐν τῇ Χίῳ ἔτυχε, διὰ τὴν προδοσίαν, τοὺς ὁμήρους καταλεγόμενος, τούτου μὲν ἐπέσχεν, [o] ἐπειδὴ ᾔσθετο [p] τάς τε μετὰ Θηραμένους ναῦς ἡκούσας, καὶ τὰ περὶ τὴν ξυμμαχίαν βελτίω ὄντα· λαβὼν δὲ ναῦς, τάς τε Πελοποννησίων δέκα, καὶ Χίας δέκα, ἀνάγεται. καὶ προσβαλὼν [q] Πτελεῷ, καὶ οὐχ ἑλὼν, παρέπλευσεν ἐπὶ Κλαζομενάς· καὶ [r] ἐκέλευεν αὐτῶν τοὺς τὰ Ἀθηναίων φρονοῦντας ἀνοικίζεσθαι ἐς τὸν Δαφνοῦντα, καὶ προσχωρεῖν σφίσι. ξυνεκέλευε δὲ καὶ Τάμως, Ἰωνίας ὕπαρχος ὤν. ὡς δ' οὐκ ἐσήκουον, ἐσβολὴν ποιησάμενος τῇ πόλει, οὔσῃ ἀτειχίστῳ, καὶ οὐ δυνάμενος ἑλεῖν, ἀπέπλευσεν ἀνέμῳ μεγάλῳ, αὐτὸς μὲν ἐς [s] Φώκαιαν καὶ Κύμην, αἱ δὲ ἄλλαι νῆες κατῆραν ἐς τὰς ἐπικειμένας ταῖς Κλαζομε-

[k] Οὕτως *Cl. Reg. Cass.* Aug. [l] Λαβόντες Mosqu. [m] Ναυσὶ Aug. [n] Ἐτύγχανεν ἐν τῇ Χίῳ Mosqu. [o] Ἐπεὶ δὲ *Gr.* ἐπειδὴ δὲ Mosqu. [p] Τότε *Gr.* Θηριμένους mox Aug. [q] Πτελέῳ *Cass.* Aug. [r] Ἐκέλευσεν *Cass. Dan.* Aug. Mosqu. [s] Φώκειαν *Reg.* et paullo post.

destres copias mittere statuerunt. Quod etiam fecerunt. Nam Strombichides quidem et Onomacles et Euctemon, cum triginta navibus, quas habebant, et cum parte gravis armaturæ militum ad Miletum profectorum, quos secum ducebant in actuariis navigiis, in Chium sortito navigarunt. Cæteri vero *ipsorum collegæ* apud Samum remanentes, cum quatuor ac septuaginta navibus mare obtinebant, et classis incursionibus Miletum infestabant.

31. Astyochus vero, ut per id tempus apud Chium obsides propter proditionis metum deligebat, ab hac quidem re abstinuit, postquam intellexit, classem cum Theramene venire, et res sociorum in melius proficere. Assumtis autem decem Peloponnesiacis navibus, totidemque Chiis, in altum vela fecit. Cum autem Pteleum adortus fuisset, nec expugnasset, Clazomenas trajecit: et jussit eos, qui ex ipsis *Clazomeniis* cum Atheniensibus sentiebant, Daphnuntem, *in loca mediterranea*, migrare, et ad suas partes transire. Tamus etiam, Ioniæ prætor, idem jubebat. Sed cum *illi* imperata facere nollent, urbem nullis muris cinctam adortus, cum eam expugnare non posset, ipse quidem Phocæam et Cumam ingenti vento delatus petiit: cæteræ vero naves ad Marathusam, Pelen, et Drimyssam

Bell. Pelop. an. 20. Olymp. 92. 1. U. C. Varr. 342.

ναῖς νήσους, [r] Μαράθουσαν, καὶ [s] Πήλην, καὶ [t] Δρίμυσσαν. καὶ ὅσα ὑπεξέκειτο αὐτόθι τῶν [u] Κλαζομενίων, ἡμέρας [v] ἐμμείναντες, διὰ τοὺς ἀνέμους, ὀκτὼ, τὰ μὲν διήρπασαν καὶ ἀνάλωσαν, τὰ δὲ [x] ἐσβαλλόμενοι, ἀπέπλευσαν [y] ἐς Φώκαιαν καὶ Κύμην [z] ὡς Ἀστύοχον.

λβʹ. Ὄντος δ' αὐτοῦ ἐνταῦθα, Λεσβίων πρέσβεις ἀφικνοῦνται, βουλόμενοι ἀποστῆναι· καὶ αὐτὸν [a] μὲν πείθουσιν· ὡς δ' οἵ τε Κορίνθιοι [b] καὶ οἱ ἄλλοι ξύμμαχοι ἀπρόθυμοι ἦσαν διὰ τὸ πρότερον σφάλμα, ἄρας ἔπλει ἐπὶ τῆς Χίου. καὶ, χειμασθεισῶν τῶν νεῶν, ὕστερον ἀφικνοῦνται [c] ἄλλαι ἄλλοθεν ἐς [d] τὴν Χίον. καὶ [e] μετὰ τοῦτο [f] Παιδάριτος, τότε παριὼν πεζῇ ἐκ τῆς Μιλήτου, γενόμενος ἐν Ἐρυθραῖς, [g] διαπεραιοῦται αὐτός τε καὶ ἡ στρατιὰ ἐς Χίον. ὑπῆρχον δὲ αὐτῷ καὶ ἐκ τῶν πέντε νεῶν στρατιῶται ὑπὸ Χαλκιδέων ὡς ἐς πεντακοσίους ξὺν ὅπλοις καταλειφθέντες. [h] ἐπαγγελλομένων δέ τινων Λεσβίων τὴν ἀπόστασιν, προσφέρει τῷ

[r] Reperitur cum duplici sigma apud *Stephanum Byzant. Huds.* Μαράθουσσαν *Cass.* Aug. Mosqu. et a correctore *Gr.* [s] Πύλην *Cass.* Mosqu. [t] Δρυμοῦσσαν legit *Stephanus* περὶ πόλεων, *Thucydidem* citans; idque multo melius, cum ἀπὸ τῶν δρυμῶν dicatur Δρυμοῦσσα, vel Δρυμοῦσα· et sic *Polybius*, ac *Plinius.* Δρύμυσσαν *Cl. Gr. Huds.* Et ita *Cass.* Aug. Mosqu. In *Gr.* Δρύμυσσαν, an Δρίμυσσαν sit, non satis discerni potest. [u] Ita emendatum erat in *Gr.* fuerat Κλαζομενῶν. [v] Ad τὸ σημαινόμενον refertur, ut et ἐσβαλλόμενοι. *Huds.* [x] Ἐσβαλόμενοι *Cass. Gr.* Aug. [y] Ἐς τὴν Φώκ. Mosqu. [z] Καὶ *Ar. C. Dan.* [a] Μὲν d. Mosqu. [b] Καὶ οἱ ξύμμαχοι οἱ ἄλλοι *Cl.* [c] Αἱ ἄλλαι *Gr.* [d] Τὴν deest *C.* [e] Μετατοῦτο *Reg.* Sic Cap. 35. *Cass.* [f] Πεδάριτος passim *Ar. C.* ita pag. 483. et apud *Harpocrat.* Παιδάριτος vocatur ab *Isocrate* et *Plutarcho* in Apophthegm. Laced. ubi et mater ejus Teleutia nominatur. Verum *Plutarchus* in Lycurgo Παιδάρητον vocat. Πεδάριτος *Cl. Huds.* Ita etiam *Reg.* et *Cass.* Aug. Mosqu. (hic tantum h. c. extr.) ubique hoc et sequenti Cap. *Dan.* ter. [g] Διαπεραιοῦνται *Gr.* [h] Ἐπαγγειλαμένων *Ar. C. Reg.*

insulas Clazomenis adjacentes appulerunt. Cum autem dies octo, propter *contrarios* ventos illic morati fuissent, *res omnes*, quæcunque *illic* erant expositæ, quæ ad Clazomenios pertinebant, partim quidem diripuerunt et consumserunt, partim vero *in suas naves* imposuerunt, et Phocæam et Cumam ad Astyochum redierunt.

32. Dum autem Astyochus hic esset, Lesbiorum legati *ad eum* venerunt, qui defectionem *ab Atheniensibus ad Lacedæmonios* facere volebant. Et ei quidem *rem* persuaserunt: sed cum et Corinthii et cæteri socii, propter superiorem cladem, minus essent promti, *illinc* solvens, in Chium navigare cœpit. Quamvis autem naves tempestate disjectæ fuissent, postea tamen aliæ aliunde in Chium pervenerunt. Postea vero Pædaritus, qui fuerat apud Erythras, tunc itinere pedestri ex Mileto profectus, cum ipse, tum *ipsius* exercitus, in Chium trajecit. Habebat autem et ex quinque navibus ad quingentos milites cum armis a Chalcidensibus relictos. Cum autem quidam Lesbiorum se defe-

[h] τε Παιδαρίτῳ καὶ τοῖς Χίοις Ἀστύοχος λόγον, ὡς χρὴ [i] παραγενομένους ταῖς ναυσὶν, ἀποστῆσαι τὴν Λέσβον· ἢ γὰρ ξυμμάχους πλείους σφᾶς ἕξειν, ἢ τοὺς Ἀθηναίους, ἤν τι σφάλλωνται, [k] κακώσειν. οἱ δ' οὐκ ἐσήκουον· οὐδὲ τὰς ναῦς, ὁ Παιδάριτος ἔφη, τῶν Χίων αὐτῷ [l] προήσειν.

Bell. Pelop. an. 20. Olymp. 92. 1. U. C. Varr. 342.

λγ'. Κἀκεῖνος, λαβὼν τάς τε τῶν Κορινθίων πέντε, καὶ ἕκτην [m] Μεγαρίδα, καὶ μίαν Ἑρμιονίδα, καὶ [n] ἃς αὐτὸς Λακωνικὰς ἦλθεν ἔχων, ἔπλει ἐπὶ τῆς Μιλήτου πρὸς τὴν ναυαρχίαν, πολλὰ ἀπειλήσας τοῖς Χίοις, ἦ μὴν μὴ ἐπιβοηθήσειν, ἤν τι δέωνται. καὶ προσβαλὼν Κωρύκῳ τῆς Ἐρυθραίας, [o] ἐνηυλίσατο. οἱ δ' ἀπὸ τῆς Σάμου Ἀθηναῖοι ἐπὶ τὴν Χίον [p] πλέοντες τῇ στρατιᾷ καὶ αὐτοὶ, [q] ἐκ τοῦ ἐπὶ θάτερα λόφου [r] διείργοντο, καὶ καθωρμίσαντο καὶ ἐλελήθεσαν ἀλλήλους. ἐλθούσης δὲ παρὰ Παιδαρίτου ἐπιστολῆς, ὡς Ἐρυθραίων ἄνδρες αἰχμάλωτοι ἐκ Σάμου ἐπὶ προδοσίᾳ ἐς Ἐρυθρὰς ἥκουσιν [s] ἀφειμέ-

[h] Τε manu recenti adscribitur *Cass.* [i] Παραγενομένοις, et inter versus a manu recenti παραγενομένους *Cass.* παραγενομένοις Aug. ταῖς ante ναυσ. abest Mosqu. [k] Καὶ κακώσειν *Gr.* [l] Προήκειν Mosqu. [m] Græci solebant cognomenta indere navibus, præcipue a patria; eaque ad proras adiungebant. Vide *Baysium* de Re Navali p. 80. *Ed. Frob. Huds.* [n] Ἃς deest *Dan.* [o] Ἐνηυλίσαντο *Cass. Gr.* Aug. [p] Πλεύσαντες Mosqu. [q] Ἐκ τοῦ desunt *Ar.* [r] Per hypallagen pro καθωρμίσαντο καὶ διείργοντο καὶ ἐλελήθεσαν ἀλλήλους. id est: ἐπὶ θάτερα τοῦ λόφου καθορμισθέντες, τῷ μεταξὺ λόφῳ διείργοντο τῶν πολεμίων, ὥστε ἀλλήλους λεληθέναι, ὅτι ἀλλήλους προσορᾷν οὐκ ἐδύναντο. *Æ. Port.* Διείργοντο ἐλθόντες καὶ *Cl.* καθωρμήσαντο mox Mosqu. [s] Ἀφιγμένοι *Ar. C. Cl. Dan.* Mosqu. Ἀφιμένοι *Cass.* Antea ἥκοι Mosqu. et mox ἀνάγ. δὲ ἀστύοχος.

ctionem *ab Atheniensibus* facturos pollicerentur, Astyochus rem cum Pædarito Chiisque communicavit, ac dixit, in Lesbum cum classe *sibi* proficiscendum esse, ut eam ad defectionem faciendam inducerent. Nam fore *dicebat*, ut vel plus sociorum sibi compararent, vel certe (si quid minus succederet) Athenienses vexarent. Sed illi morem ipsi gerere noluerunt. Negavitque Pædaritus, se Chiorum naves ipsi permissurum.

33. Ille vero, assumtis quinque Corinthiacis, et sexta Megarica, et una Hermionica, et Laconicis illis, quas ipse secum duxerat, Miletum ad *suam* navarchiam abiit, multa Chiis minatus, se videlicet nequaquam *ipsis* opem esse laturum, si qua ope indigerent. Cum autem ad Corycum *oræ* Erythrææ appulisset, *illic* stationem habuit. Athenienses vero, qui cum copiis ex Samo in Chium navigabant, ipsi quoque ad alteram collis partem *ab hoste* dirimebantur, *et *illuc* appulerunt, et alteri alteros latuerunt. Astyochus autem, cum epistolam a Pædarito missam accepisset, *quæ significabat*, quosdam Erythræos captivos ex Samo dimissos Erythras ad molien-

* Ibique stationem habuerunt etc. *Valla.* Huds.

Bell. Pelop. an. 20. Olymp. 92. 1. U. C. Varr. 342.

νοι, ἀνάγεται ὁ Ἀστύοχος [t] εὐθὺς ἐς τὰς Ἐρυθρὰς πάλιν. καὶ [u] παρὰ τοσοῦτον [ἐγένετο] αὐτῷ, μὴ περιπεσεῖν τοῖς Ἀθηναίοις. διαπλεύσας δὲ καὶ ὁ Παιδάριτος [v] παρ' αὐτῶν, καὶ ἀναζητήσαντες τὰ περὶ τῶν δοκούντων προδιδόναι, ὡς εὗρον ἅπαν ἐπὶ σωτηρίᾳ τῶν ἀνθρώπων ἐκ τῆς Σάμου προφασισθὲν, [x] ἀπολύσαντες τῆς αἰτίας, ἀπέπλευσαν· ὁ μὲν ἐς [y] τὴν Χίον, ὁ δὲ ἐς τὴν Μίλητον ἐκομίσθη, ὥσπερ [z] διενοεῖτο.

λδʹ. Ἐν τούτῳ δὲ καὶ ἡ τῶν Ἀθηναίων στρατιὰ ταῖς ναυσὶν ἐκ τοῦ Κωρύκου [a] περιπλέουσα κατ' Ἀργίνον, ἐπιτυγχάνει τρισὶ ναυσὶ τῶν Χίων μακραῖς, καὶ ὥσπερ ἰδόντες [b] αὐτὰς ἐπεδίωκον· καὶ χειμών τε μέγας ἐπιγίγνεται, καὶ αἱ μὲν τῶν Χίων μόγις καταφεύγουσιν ἐς τὸν λιμένα· αἱ δὲ τῶν Ἀθηναίων, αἱ μὲν μάλιστα [c] ὁρμήσασαι τρεῖς διαφθείρονται, καὶ [d] ἐκπίπτουσι πρὸς τὴν πόλιν τῶν Χίων, καὶ ἄνδρες οἱ μὲν ἁλίσκονται, οἱ [e] δ' ἀποθνήσκουσιν· αἱ δ' ἄλλαι κατα-

[t] Εὐθὺς deest *Gr.* [u] Παρατοσοῦτον αὐτῷ *Ald. Flor. Bas.* Παρατοσοῦτον etiam *Cass.* Aug. ἐγένετο d. Bas. [v] Id est: τῶν Χίων, παρ' οἷς ἦν, scil. ἐκ τῆς Χίου διαπλεύσας, ὅπου ἦν. Vel (ut scribendum censent *Nonnulli*) παρ' αὐτόν. i. e. πρὸς αὐτόν. scil. τὸν Ἀστύοχον. *Æ. Port.* Αὐτὸν recens corrector ex αὐτῶν fecerat in *Cass.* [x] Ἀπολύσαντες τοὺς κρατηθέντας τῆς αἰτίας *Cl.* [y] Τὴν deest *Reg.* [z] Διενοήθη *Ar.* ex alicujus emendatione διενοεῖτο reponitur. *Huds.* [a] Πλέουσα κατ' Ἀργῖνον *Ar. C. Reg. Dan.* Ἀργῖνον etiam *Cass.* Aug. [b] Αὐτὰς deest *Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg. Cass. Dan.* Aug. [c] Ὁρμίσασαι *Ar. Reg. Cass. Dan.* Aug. [d] Ἐσπίπτ. Mosqu. cui et τῶν d. ante Χίων. [e] Δὲ ἀποθνήσκουσιν *Gr.* et Cap. 38. οἱ δὲ ἐκ τῆς Λέσβου.

dam proditionem venisse, confestim Erythras iterum est revectus. Ac parum abfuit, quin incideret in Athenienses. Pædaritus etiam ab ipsis *Chiis, apud quos erat,* digressus, *ad Astyochum* trajecit, et *simul* habita quæstione de iis, qui proditionem moliri videbantur, ubi compertum habuerunt, * rem totam a captivis, qui ad Samum detinebantur, confictam fuisse, ut *hac speciosa proditionis moliendæ causa ex hostium manibus evaderent, ac suæ* saluti consulerent, *illis* crimine liberatis, abierunt. *Et* alter quidem, in Chium, alter vero, Miletum se recepit, quemadmodum destinarat.

34. Interea vero et Atheniensium classis, quæ e Coryco prope Arginum circumvehebatur, incidit in tres naves longas Chiorum; et simul ac eas conspexerunt, confestim insequi cœperunt. Et ingens tempestas est exorta, et Chiorum quidem *naves* in portum ægre confugerunt: Atheniensium vero tres *naves,* quæ *ante alias* longissime procurrerant, perierunt, et ad Chiorum urbem ejectæ fuerunt, virique partim capti, partim interfecti fuerunt; cæteræ vero, in

* Rem totam a Samiis fuisse confictam, qui hoc prætextu liberari illos captivos cuperent. *Steph.* Huds.

φεύγουσιν ἐς τὸν [d] ὑπὸ τῷ Μίμαντι λιμένα, Φοινικοῦντα καλούμενον. ἐντεῦθεν δ' ὕστερον ἐς τὴν Λέσβον [e] καθορμισάμενοι, παρεσκευάζοντο ἐς τὸν τειχισμόν. Bell. Pelop. an. 20. Olymp. 92. 1. U. C. Varr. 342.

λέ. Ἐκ δὲ τῆς Πελοποννήσου, τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος, Ἱπποκράτης ὁ Λακεδαιμόνιος ἐκπλεύσας δέκα μὲν Θουρίαις ναυσὶν, ὧν ἦρχε [f] Δωριεὺς ὁ Διαγόρου, τρίτος αὐτὸς, μιᾷ δὲ Λακωνικῇ, μιᾷ δὲ Συρακουσίᾳ καταπλεῖ ἐς Κνίδον· ἡ δ' [g] ἀφειστήκει ἤδη ἀπὸ Τισσαφέρνους. καὶ αὐτοὺς οἱ ἐν [h] τῇ Μιλήτῳ, ὡς ᾔσθοντο, ἐκέλευον ταῖς μὲν ἡμισείαις τῶν νεῶν Κνίδον φυλάσσειν, ταῖς δὲ περὶ Τριόπιον [i] οὔσαις [k] τὰς ἀπ' Αἰγύπτου ὁλκάδας προσβαλλούσας ξυλλαμβάνειν. ἔστι δὲ τὸ Τριόπιον ἄκρα τῆς Κνιδίας προὔχουσα, Ἀπόλλωνος ἱερόν. πυθόμενοι δὲ οἱ Ἀθηναῖοι, [l] καὶ πλεύσαντες ἐκ τῆς Σάμου, λαμβάνουσι τὰς ἐπὶ Τριοπίῳ φρουρούσας ἓξ ναῦς· οἱ δ' ἄνδρες ἀποφεύγουσιν ἐξ αὐτῶν. καὶ μετὰ τοῦτο ἐς τὴν Κνίδον καταπλεύσαντες, [m] καὶ προσβαλόντες τῇ πόλει, ἀτειχίστῳ οὔσῃ, ὀλίγου εἷλον. τῇ

[d] Ὑπὸ τὸν Μίμαντα *Ar. C.* Μίμας mons excelsus, de quo *Strabo* l. 13. p. 645. *Ed. Par. Huds.* Ὑπὸ τὸν Μίδαν *Dan.* [e] Καθορμισάμεναι *Reg.* [f] Vide Lib. 3. c. 8. et *Meursii* Attic. Lect. l. 3. c. 13. p. 132. *Huds.* [g] Ἀφειστήκει Mosqu. [h] Τῇ deest *Cass.* [i] Οὔσαις deest *Ald.* Omnia post Τριόπιον usque ad ἄκρα absunt a *Dan.* [k] Id est: ἐκέλευον τοὺς ἐκ τῆς Πελοποννήσου ἐλθόντας, ταῖς περὶ τὸ Τριόπιον ὁρμούσαις ναυσὶ τὰς τῶν πολεμίων ὁλκάδας καὶ σιταγωγοὺς ναῦς ἀπ' Αἰγύπτου προσβαλλούσας καὶ καθορμίζεσθαι μελλούσας ξυλλαμβάνειν, ὅπως τῇ τούτων ξυλλήψει τοὺς μὲν πολεμίους βλάψωσι, τοὺς δὲ σφετέρους ὠφελήσωσιν. Vel forsan scribendum: ταῖς ἀπ' Αἰγύπτου ὁλκάσι προσβαλλούσαις ξυλλαμβάνειν. scil. βοηθεῖν, ὅπως μὴ ὑπὸ τῶν πολεμίων ξυλληφθῶσιν. *Æ. Port.* ξυλαμβάνειν mox Mosqu. uno λ. et deinde προύχουσα, sine spir. [l] Κατέπλευσαν, et in margine recenti manu γρ. καὶ πλεύσαντες *Cass.* [m] K. προσβ. abs. Mosqu. qui et ὀλίγον p. ὀλίγου.

portum Mimanti subjectum, nomine Phœnicuntem, fuga se receperunt. Postea vero *Athenienses* hinc ad Lesbum appulsi, ad munitiones excitandas se præparabant.

35. Eadem hyeme Hippocrates Lacedæmonius ex Peloponneso profectus cum decem navibus Thuriis, quibus præerat Dorieus, Diagoræ *filius*, cum duobus aliis collegis, item cum una Laconica, et altera Syracusana, in Cnidum trajecit. Hæc autem a Tissapherne jam defecerat. Qui autem apud Miletum erant, cum *horum adventum* sensissent, jusserunt dimidium classis Cnidum tueri; eas vero *naves*, quæ ad Triopium stabant, onerariis *cum frumento* ex Ægypto venientibus succurrere. Est autem Triopium, prominens *oræ* Cnidiæ promontorium, Apollini sacrum. Athenienses vero, cum *hoc* audissent, et ex Samo venisseut, sex naves, quæ præsidii causa stationem ad Triopium habebant, ceperunt. At homines, ex ipsis aufugerunt. Postea vero cum ad Cnidum appulissent, et urbem nullis muris munitam adorti fuissent, parum abfuit, quin *eam* caperent. Postridie vero

Bell. Pelop. an. 20. Olymp. 92. 1. U. C. Varr. 342.

δ' ὑστεραίᾳ αὖθις [l] προσέβαλλον· καὶ, ὡς ἄμεινον φραξαμένων αὐτῶν ὑπὸ νύκτα, καὶ ἐπεισελθόντων αὐτοῖς τῶν ἀπὸ τοῦ Τριοπίου ἐκ τῶν νεῶν διαφυγόντων, οὐκέθ' ὁμοίως ἔβλαπτον, [m] ἐπελθόντες, καὶ δῃώσαντες τὴν τῶν Κνιδίων γῆν, ἐς τὴν Σάμον ἀπέπλευσαν.

λϛ'. Ὑπὸ [n] δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον, Ἀστυόχου ἥκοντος ὡς τὴν Μίλητον ἐπὶ τὸ ναυτικὸν, οἱ Πελοποννήσιοι εὐπόρως ἔτι εἶχον ἅπαντα τὰ κατὰ τὸ στρατόπεδον. καὶ γὰρ μισθὸς ἐδίδοτο ἀρκούντως, καὶ τὰ ἐκ τῆς [o] Ἰάσου μεγάλα χρήματα διαρπασθέντα ὑπῆν τοῖς στρατιώταις· οἵ τε Μιλήσιοι προθύμως [p] τὰ τοῦ πολέμου ἔφερον. πρὸς δὲ τὸν Τισσαφέρνην ἐδόκουν ὅμως τοῖς Πελοποννησίοις αἱ πρῶται ξυνθῆκαι, αἱ πρὸς Χαλκιδέα γενόμεναι, ἐνδεεῖς εἶναι, καὶ οὐ [q] πρὸς σφῶν μᾶλλον· καὶ ἄλλας ἐπὶ Θηραμένους παρόντος ἐποίουν· καὶ εἰσὶν αἵδε.

λζ'. "ΞΥΝΘΗΚΑΙ Λακεδαιμονίων καὶ τῶν ξυμμάχων πρὸς βασιλέα Δαρεῖον, καὶ τοὺς παῖδας τοῦ βασιλέως καὶ Τισσαφέρνην, σπονδὰς εἶναι καὶ φιλίαν [r] κατὰ τάδε· [s] Ὁπόση χώρα καὶ πόλεις βασιλέως εἰσὶ Δαρείου, ἢ τοῦ πατρὸς ἦσαν, ἢ τῶν προγόνων, ἐπὶ

[l] Προσέβαλον *Gr.* Mosqu. [m] Ἐπελθ. δὲ Mosqu. cui et τοῦ d. ante Τριοπίου. [n] Δὲ omittunt *Ar. C. Dan.* [o] Ἰάσσου *Ar.* Vide *Var. Lect.* ad c. 28. init. [p] Τὰ d. Mosqu. in marg. scr. τὸ. Id. mox bis, ξυνθηκαὶ, oxyt. [q] Vide Stephani Append. ad Scripta al. de Dial. Att. p. 32 *Huds.* [r] Κατατάδε *Cass.* [s] Ὁπόση χώρα βασιλέως καὶ πόλεις εἰσὶ Δαρείου *Ar. C. Dan.* πόλις Aug.

rursus *eam* oppugnarunt. Verum cum non amplius æque nocere possent, quod ipsi per noctem melius *urbem* obsepsissent, et præterea isti, qui ad Triopium ex navibus diffugerant, ad eos ingressi venissent, Cnidiorum agrum percurrerunt, eoque vastato, in Samum redierunt.

36. Per idem tempus, cum Astyochus Miletum ad classem venisset, res omnes, quæ ad copias *alendas* sunt necessariæ, Peloponnesiis adhuc abunde suppetebant. Nam stipendium, quantum satis erat, *ipsis* suppeditabatur, et præterea magna pecuniæ ex Iaso direptæ vis militibus supererat. Et Milesii alacriter onera belli sustinebant. Veruntamen illa superiora fœdera, quæ a Chalcideo cum Tissapherne facta fuerant, Peloponnesiis videbantur manca, nec magis pro ipsis, *quam pro Rege, facere*. Quamobrem alia Theramene præsente fecerunt; in hæc verba.

37. "PACTIONES inter Lacedæmonios, sociosque, et Regem Darium, Regisque filios, et Tissaphernem, ut fœdera sint et amicitia his conditionibus. Quæcunque regio, et urbes sunt regis Darii, aut *quæ*

ταύτας μὴ ἰέναι ἐπὶ πολέμῳ, [r] μηδὲ κακῷ μηδενὶ, μήτε Λακεδαιμονίους, μήτε τοὺς ξυμμάχους [s] τὺς [t] Λακεδαιμονίων· μήτε φόρους πράσσεσθαι ἐκ [u] τῶν πόλεων τούτων μήτε Λακεδαιμονίους, μήτε τοὺς ξυμμάχους [v] τῶν Λακεδαιμονίων· μηδὲ Δαρεῖον βασιλέα, μηδὲ, ὧν [x] ὁ βασιλεὺς ἄρχει, ἐπὶ Λακεδαιμονίους μηδὲ [y] τοὺς ξυμμάχους ἰέναι ἐπὶ πολέμῳ, μηδὲ κακῷ μηδενί. ἢν δέ τι δέωνται Λακεδαιμόνιοι ἢ οἱ ξύμμαχοι [z] βασιλέως, ἢ βασιλεὺς Λακεδαιμονίων [a] ἢ τῶν ξυμμάχων, ὅ, τι ἂν πείθωσιν ἀλλήλους, τῦτο ποιοῦσι καλῶς ἔχειν. τὸν δὲ πόλεμον τὸν [b] πρὸς Ἀθηναίους καὶ τοὺς ξυμμάχους κοινῇ ἀμφοτέρους πολεμεῖν· ἢν δὲ κατάλυσιν ποιῶνται, κοινῇ ἀμφοτέρους ποιεῖσθαι. ὁπόση δ' ἂν στρατιὰ ἐν τῇ χώρᾳ [c] τοῦ βασιλέως ῇ μεταπεμψαμένυ βασιλέως, τὴν δαπάνην βασιλέα παρέχειν. ἢν δέ τις τῶν πόλεων, [d] ὁπόσαι ξυνέθεντο βασιλεῖ, ἐπὶ τὴν βασιλέως ἴῃ χώραν, τοὺς [e] ἄλλυς κωλύειν, καὶ ἀμύνειν βασιλεῖ κατὰ τὸ δυνατόν. καὶ ἤν τις τῶν ἐν τῇ βασιλέως χώρᾳ, ἢ ὅσης βασιλεὺς ἄρχει, ἐπὶ τὴν

Bell. Pelop. an. 20. Olymp. 92. 1. U. C. Varr. 342.

[r] Μὴ δὲ *Reg.* ut et infra. [s] Τῶν Λακεδαιμονίων *Cl. Gr. Reg. Cass. Dan.* Aug. [t] Λακεδαιμονίων, μηδὲ Δαρεῖον *Cass.* cetera desiderantur. in margine tamen adscripta sunt hæc, μήτε φόρους πράσσεσθαι ἐκ τῶν πόλεων τύτων. [u] Τῶν deest *Ar.* [v] Τοὺς Λακεδαιμονίων *Cam.* [x] Ὁ d. Mosqu. id. mox μήτε. [y] Τοὺς omittunt *Ar. C. Dan.* [z] Βασιλέως a m. rec. add. Mosqu. [a] Καὶ τῶν *Gr.* [b] Πρὸς τοὺς Ἀθηναίους *Gr.* [c] Τῇ *Ar. C. Cass. Cam.* Aug. Mosqu. [d] Ὁπόσαι Λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς ξυμμάχοις ξυνέθεντο, ἐπὶ τὴν βασιλέως etc. *Cl.* [e] Ἐκείνους κωλύειν *Cl.*

patris aut majorum *ipsius* fuerunt, adversus istas ne eant, aut belli inferendi causa, aut quoquo modo nocendi gratia, vel Lacedæmonii vel Lacedæmoniorum socii. Neve tributa exigant ex his urbibus aut Lacedæmonii, aut Lacedæmoniorum socii. Neque vicissim rex Darius, aut ullus eorum, quibus Rex imperat, adversus Lacedæmonios eorumve socios eat, ut bellum illis inferat, aut ullo maleficio afficiat. Si qua autem in re Lacedæmonii vel *eorum* socii Regis opera indigeant, aut Rex Lacedæmoniorum vel sociorum, quicquid alteri alteris mutuo persuaserint, hoc si fecerint, præclarum esse ducatur. Bellum autem, quod cum Atheniensibus illorumque sociis geretur, hoc utrique communiter administrent: quod si id dissolvere placuerit, communiter utrique dissolvant. Exercitui autem, qui in Regis ditione fuerit, si Rex *eum* arcessiverit, Rex stipendium præbeat. Si qua autem civitatum, quæ pactionem *fœdusque* cum Rege fecerunt, in Regis ditionem invaserit, cæteri prohibeant, Regique pro viribus opem ferant. Rursus si quis eorum, qui sunt in Regis agro, aut eo, cui Rex imperat, in Lacedæmoniorum

Bell. Pelop. an. 20. Olymp. 92. 1. U. C. Varr. 342.

Λακεδαιμονίων ἴῃ ἢ τῶν ξυμμάχων, βασιλεὺς κωλυέτω, καὶ ἀμυνέτω κατὰ τὸ δυνατόν."

λη'. Μετὰ δὲ ταύτας τὰς ξυνθήκας, [e] Θηραμένης μὲν, παραδοὺς Ἀστυόχῳ τὰς ναῦς, ἀποπλέων [f] ἐν [g] κέλητι, ἀφανίζεται. οἱ δ' ἐκ τῆς Λέσβου Ἀθηναῖοι ἤδη [h] διαβεβηκότες τὴν Χίον τῇ στρατιᾷ, καὶ κρατοῦντες [i] τῆς γῆς καὶ θαλάσσης, Δελφίνιον ἐτείχιζον, χωρίον ἄλλως τε ἐκ γῆς καρτερὸν, καὶ λιμένας ἔχον, καὶ τῆς τῶν Χίων πόλεως οὐ πολὺ [k] ἀπέχον. οἱ δὲ Χῖοι, ἐν πολλαῖς ταῖς πρὶν μάχαις πεπληγμένοι, καὶ ἄλλως ἐν σφίσιν αὐτοῖς οὐ πάνυ εὖ διακείμενοι, ἀλλὰ καὶ τῶν μετὰ [l] τοῦ Τυδέως τοῦ Ἴωνος ἤδη ὑπὸ Πεδαρίτου ἐπ' Ἀττικισμῷ [m] τεθνεώτων, καὶ τῆς ἄλλης πόλεως κατ' ἀνάγκην ἐς ὀλίγον κατεχομένης, ὑπόπτως διακείμενοι ἀλλήλοις, ἡσύχαζον· καὶ οὔτ' αὐτοὶ [n] διὰ ταῦτα, οὔτε οἱ μετὰ Πεδαρίτου ἐπίκουροι, ἀξιόμαχοι αὐ-

[e] Θηριμέν. Aug. [f] Ἐν manu recenti adscriptum est *Cass.* [g] Κέλης equus proprie, qui a sessore agitatur, jam navigium actuarium; non tamen quod unico remo ageretur: cum non verisimile sit, Theramenem conscendisse tam parvum navigiolum, quum mare magnum esset navigaturus. Vide *Schefferum* de Militia Navali, l. 2. c. 2. p. 68. 69. *Huds.* μέλλητι Mosqu. [h] Διαβε βηκότες *Cass.* vetus scriptura erasa, et β secundum a recenti manu erat. [i] Τῆς deest *Ar. C. Reg. Cass. Dan.* Aug. Mosqu. [k] Ita ab emendatione manus recentis pro ἀπίσχον *Cass.* ἀπίσχον Aug. οὐ πολὺ d. Mosqu. hic et mox, μάχαις ταῖς πρὶν ἐκπεπλεγμ. [l] Τῦ omittunt *Cl. Gr. Cass.* Aug. Mosqu. [m] Sic factum erat in *Cass.* e voce pauciorum literarum. [n] Διαταῦτα *Cass.*

vel sociorum *agrum* invaserit, Rex prohibeat, et pro viribus opem *ipsis* ferat."

38. Post has pactiones Theramenes quidem, traditis Astyocho navibus, actuario navigio discedens, ex *hominum* conspectu sublatus est. Athenienses vero, e Lesbo ad Chium cum *suis* copiis appulsi, et terra ac mari potiti, Delphinium muniverunt, locum alioqui et a terra munitum, et portus habentem, nec procul a Chiorum urbe distantem. Chii vero, tum quod superioribus prœliis sæpius afflicti fuissent, tum quod alioqui inter se ipsos *animis* non admodum bene affecti essent, sed etiam, (quod * Tydeus Ion, ejusque socii propter Atticismum, a Pedarito jam morte mulctati fuissent, et reliqua civitatis pars a paucorum dominatu coacta premeretur,) mutuo suspecti essent, quiescebant. His igitur de causis nec ipsi, nec illæ auxiliares copiæ, quæ cum Pedarito erant, satis firmæ videbantur ad prœlium cum ipsis

* Male ita vertitur, quasi natio ejus indigitaretur, quod supervacuum erat, cum omnes Chii, ex quibus ille, essent Iones. Sed vertendum: *Tydeus, Ionis filius:* sive ejus Ionis, cujus *Suidas* in voce Ἀθηναῖος meminit; ubi etiam Atticismi ejus specimen, sive alterius ejusdem cognominis. HUDS.

τοῖς ἐφαίνοντο. ἐς μέντοι τὴν Μίλητον ἔπεμπον, κελεύοντες, σφίσι τὸν Ἀστύοχον βοηθεῖν· ὡς δ' οὐκ ἐσήκουεν, ἐπιστέλλει περὶ αὐτοῦ ἐς τὴν Λακεδαίμονα ὁ Πεδάριτος ὡς ἀδικοῦντος. καὶ τὰ μὲν ἐν τῇ Χίῳ [o] ἐς τοῦτο καθειστήκει τοῖς Ἀθηναίοις. αἱ δ' ἐκ τῆς Σάμου νῆες αὐτοῖς ἐπίπλους μὲν ἐποιοῦντο ταῖς ἐν τῇ Μιλήτῳ, ἐπεὶ δὲ μὴ ἀντανάγοιεν, ἀναχωροῦντες πάλιν ἐς τὴν Σάμον, ἡσύχαζον.

Bell. Pelop. an. 20. Olymp. 92. 1. U.C. Varr. 342.

λθ'. Ἐκ δὲ τῆς Πελοποννήσου ἐν τῷ αὐτῷ χειμῶνι αἱ τῷ Φαρναβάζῳ ὑπὸ Καλλιγείτου τοῦ Μεγαρέως καὶ Τιμαγόρου τοῦ Κυζικηνοῦ πρασσόντων παρασκευασθεῖσαι [p] ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἑπτὰ καὶ εἴκοσι νῆες, ἄρασαι ἔπλεον ἐπὶ Ἰωνίας, περὶ ἡλίου τροπάς· καὶ ἄρχων ἔπλει αὐτῶν Ἀντισθένης Σπαρτιάτης. ξυνέπεμψαν δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ ἕνδεκα ἄνδρας Σπαρτιατῶν ξυμβούλους Ἀστυόχῳ, ὧν εἷς ἦν [q] Λίχας ὁ Ἀρκεσιλάου. καὶ εἴρητο αὐτοῖς, ἐς Μίλητον ἀφικομένους, τῶν τε ἄλλων ξυνεπιμελεῖσθαι, ᾗ μέλλει ἄριστα ἕξειν, καὶ τὰς ναῦς ταύτας, [r] ἢ αὐτὰς, ἢ πλείους, ἢ καὶ ἐλάσσους, ἐς τὸν Ἑλλήσποντον [s] ὡς Φαρνάβαζον, ἢν δοκῇ, ἀποπέμπειν, Κλέαρχον τὸν

Decembri exeunte.

[o] Ἐν τούτῳ *Cl.* Tum καθειστήκει Aug. καθιστήκ. Mosqu. [p] Ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων *Ar. C.* [q] Λείχας *Ar. C.* Hujus meminit *Thucydides* aliquoties l. 5. *Huds.* Λείχας *Reg. Dan.* Εἷς ἦν Ἡλλίχας *Cass.* [r] Ἢ αὐτὰς omittit *Gr.* [s] Ἐς *Cam.*

Atheniensibus committendum. Miletum tamen miserunt, orantes Astyochum, ut sibi succurreret. Sed cum ille morem ipsis gerere nollet: Pedaritus de illo, ut rempublicam lædente, Lacedæmonem scribit. Atque res quidem, quæ ab Atheniensibus in Chio gerebantur, in hoc erant statu. Sed naves ipsorum, quæ apud Samum stationem habebant, incursionibus quidem infestabant eas, quæ apud Miletum stabant: sed cum adversus prodire nollent, *Athenienses*, in Samum rursus sese recipientes, quiescebant.

39. Per eandem hyemem illæ septem et viginti naves, quæ Pharnabazo a Lacedæmoniis præparatæ fuerant, Calligeti Megarensis et Timagoræ Cyziceni opera, ex Peloponneso profectæ, circa solstitium in Ioniam trajecerunt. Illisque præerat Antisthenes Spartanus. Cum hoc autem Lacedæmonii miserunt etiam undecim viros Spartanos (quorum unus erat Lichas, Arcesilai *filius*,) ut Astyochus eorum consilio uteretur. Ipsis autem præceptum fuerat, ut Miletum profecti, simul cum alia curarent, ut quam optime haberent, tum vero has ipsas naves, vel totidem, vel plures, vel etiam pauciores, in Hellespontum, ad Pharnabazum, si videretur, mitterent, et Clearchum, Rhamphiæ *filium*, qui in eadem classe vehebatur, his du-

Bell. Pelop. an. 20. Olymp. 92. 1. U. C. Varr. 342.

Ῥαμφίου, ὃς ξυνέπλει, ἄρχοντα προστάξαντας· καὶ Ἀστύοχον, ἢν δοκῇ τοῖς ἕνδεκα ἀνδράσι, παύειν τῆς ναυαρχίας, Ἀντισθένην δὲ καθιστάναι. πρὸς γὰρ τὰς τοῦ Πεδαρίτου ἐπιστολὰς ὑπώπτευον αὐτόν. πλέουσαι οὖν αἱ νῆες ἀπὸ [s] Μαλέας πελάγιαι, Μήλῳ [t] προσέβαλον, καὶ περιτυχόντες ναυσὶ δέκα Ἀθηναίων, τὰς τρεῖς λαμβάνουσι κενὰς, καὶ κατακαίουσι. μετὰ δὲ τοῦτο, δεδιότες, μὴ αἱ διαφυγοῦσαι τῶν Ἀθηναίων ἐκ τῆς Μήλου νῆες (ὅπερ ἐγένετο,) μηνύσωσι τοῖς ἐν τῇ νήσῳ [u] τὸν ἐπίπλουν αὐτῶν, πρὸς τὴν Κρήτην πλεύσαντες, καὶ πλείω τὸν πλοῦν διὰ φυλακῆς ποιησάμενοι, ἐς τὴν Καῦνον τῆς Ἀσίας [x] κατῆραν. [y] ἐντεῦθεν δὴ, ὡς ἐν ἀσφαλεῖ ὄντες, ἀγγελίαν ἔπεμπον ἐπὶ τὰς ἐν τῇ Μιλήτῳ ναῦς τοῦ ξυμπαρακομισθῆναι.

Post Jan. 1.

μʹ. Οἱ δὲ Χῖοι καὶ Πεδάριτος κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον οὐδὲν ἧσσον, καίπερ [z] διαμέλλοντα, τὸν Ἀστύοχον, [a] πέμποντες ἀγγέλους, ἠξίουν σφίσι πολιορκουμένοις βοηθῆσαι ἁπάσαις ταῖς ναυσὶ, καὶ μὴ περιϊδεῖν τὴν μεγίστην τῶν ἐν Ἰωνίᾳ ξυμμαχίδων πόλεων [b] ἔκ τε θαλάσσης εἰργομένην, καὶ κατὰ γῆν λῃστείαις πορθου-

[s] Μαλέου Mosqu. [t] Προσέβαλλον *C.* [u] Τὸν ἔκπλουν *Ar.* C. *Reg. Dan.* [x] Κατῆρον *Marg. Gr.* et *Cl.* ex emendatione, *Ald. Flor. Bas. Cass.* Aug. [y] Ἐντεῦθεν δ' ὡς *Gr.* [z] Διαμέλοντα Mosqu. uno λ. [a] Πέμψαντες a manu recenti, deleta scriptura vetere, *Cass.* πέμποντας Aug. ι supra α scr. [b] Ἔκ τε τῆς θαλάσσης *Bas.*

cem præficerent, et Astyochum (si undecim viris placeret) amoverent a navarchia, et Antisthenem *in ejus locum* substituerent. Nam propter Pedariti epistolas ipsum *Astyochum* suspectum habebant. Cum igitur hæ naves a Malea per altum navigarent, ad Melum appulerunt, et cum incidissent in decem Atheniensium naves, tres *earum* inanes ceperunt, et cremarunt. Postea vero, veriti, ne *reliquæ* Atheniensium naves ex Melo elapsæ (quod accidit) Atheniensibus in insula *Samo* stationem habentibus suum adventum notum facerent, Cretam versus navigantes,* et confecto longiore navigationis cursu, ut tutius iter facerent, ad Caunum Asiæ appulerunt. Hinc vero, quasi in tuto *jam* essent, nuntium miserunt ad classem, quæ ad Miletum stabat, ut ejus præsidio muniti *illuc* deducerentur.

40. Interea vero Chii et Pedaritus Astyochum, etsi cunctantem, nihilo tamen minus per nuntios *ad eum* missos orabant, ut sibi obsessis opem cum tota classe ferret, nec maximam *omnium* socialium urbium, quæ in Ionia essent, et a mari intercludi, *ita ut ejus usu prohiberetur*, et a terra latrociniis diripi pateretur.

* Et pleraque navigatione per custodiam confecta, ad Caunum etc. *Valla.* Et quum magnam navigationis partem adhibita custodia *et diligenter excubantes* confecissent etc. *Steph.*

μένην. οἱ γὰρ [b] οἰκέται τοῖς Χίοις πολλοὶ ὄντες, καὶ μιᾷ γε πόλει, πλὴν Λακεδαιμονίων, πλεῖστοι γενόμενοι, καὶ ἅμα, διὰ τὸ πλῆθος, χαλεπωτέρως ἐν ταῖς ἀδικίαις κολαζόμενοι, ὡς ἡ στρατιὰ τῶν Ἀθηναίων βεβαίως ἔδοξε μετὰ τείχους [c] ἱδρῦσθαι, εὐθὺς αὐτομολίᾳ τε [d] ἐχρήσαντο πολλοὶ πρὸς αὐτούς, καὶ τὰ πλεῖστα κακά, ἐπιστάμενοι τὴν χώραν, οὗτοι ἔδρασαν. ἔφασαν οὖν, χρῆναι, οἱ Χῖοι, ἕως ἔτι ἐλπὶς καὶ δυνατὸν κωλῦσαι, τειχιζομένου τοῦ Δελφινίου, καὶ [e] ἀτελοῦς ὄντος, καὶ στρατοπέδῳ καὶ ναυσὶν ἐρύματος μείζονος προσπεριβαλλομένου, βοηθῆσαι σφίσιν. ὁ δὲ Ἀστύοχος, καίπερ οὐ διανοούμενος, διὰ τὴν τότε ἀπειλήν, ὡς ἑώρα καὶ τοὺς ξυμμάχους προθύμους ὄντας, ὥρμητο ἐς τὸ βοηθεῖν.

Bell. Pelop. an. 20. Olymp. 92. 1. U. C. Varr. 343.

μα΄. Ἐν τούτῳ δὲ ἐκ τῆς Καύνου [f] παραγίγνεται ἀγγελία, ὅτι αἱ ἑπτὰ καὶ εἴκοσι νῆες καὶ οἱ τῶν Λακεδαιμονίων ξύμβουλοι πάρεισι. καὶ νομίσας, πάντα ὕστερα εἶναι τὰ ἄλλα πρὸς τὸ ναῦς τε, ὅπως θαλασσοκρατοῖεν μᾶλλον, τοσαύτας ξυμπαρακομίσαι, καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους, οἳ ἧκον [g] κατάσκοποι αὐτοῦ,

[b] Ἱκέται *Dan.* [c] Ἱδρύσασθαι *Ar. C. Reg. Dan.* [d] Ἐχώρησαν οἱ πολλοὶ *Cl. Cass.* Aug. οἱ π. Mosqu. qui et mox κωλύσαι. [e] Ita a manu recenti *Cass.* sed plures una literæ inter ι et ο fuerant. [f] Παραγίνεται *Reg.* Mosqu. [g] Crediderim, κατασκόπους eosdem esse, quos antea ξυμβούλους

Chiorum enim servi, quia magnus erat eorum numerus, atque adeo, ut in unica urbe, excepta Lacedæmone, maximus, simul etiam quia propter *suam* multitudinem, in delictis severius *a dominis* plectebantur, postquam Atheniensium exercitus munitionibus exstructis in loco tuto jam collocatus esse visus est, multi confestim ad ipsos transfugerunt, atque isti propter notitiam regionis plurima detrimenta *Chiis* attulerunt. Dicebant igitur Chii, oportere *Astyochum* sibi succurrere, dum adhuc spes et facultas esset *operis* impediendi, quia Delphinium *adhuc* muniebatur, et munitio erat imperfecta, et dum alia majore munitione *urbs Chiorum* ab *Atheniensium* exercitu navibusque circumvallaretur. Astyochus vero, quamvis propter minas, quibus tunc apud ipsos usus fuerat, *opem ipsis ferre* non statuisset, tamen cum et ipsos socios propensos esse vidisset, ad succurrendum se accinxit.

41. Interea vero nuntius ex Cauno venit, septem illas et viginti Lacedæmoniorum naves, et consiliarios adesse. Quamobrem cum existimasset, cætera omnia posthabenda esse, * ut et tot naves illis obviam mitteret, quæ illos *Miletum* suo præsidio septos deducerent, ut maris imperium facilius obtinerent, et Lacedæmonii, qui ad ipsius actiones explorandas ve-

*** Ut reciperet (deduceret *Steph.*) tot naves, per quas mari potirentur, et Laced. etc. *Valla.* Ut tot navibus adjunctis potentiores in mari fierent, utque Laced. etc. *Acacius.***

Bell. Pelop. an. 20. Olymp. 92. 1. U. C. Varr. 343.

ἀσφαλῶς περαιωθῆναι, εὐθὺς, ἀφεὶς [g] τὸ ἐς τὴν Χίον, ἔπλει ἐς τὴν Καῦνον. καὶ ἐς Κῶν τὴν Μεροπίδα ἐν τῷ παράπλῳ ἀποβὰς, τήν τε πόλιν, ἀτείχιστον οὖσαν, καὶ ὑπὸ σεισμοῦ, ὃς αὐτοῖς ἔτυχε [h] μέγιστός γε δὴ, ὧν μεμνήμεθα, γενόμενος, ξυμπεπτωκυῖαν, ἐκπορθεῖ, τῶν ἀνθρώπων ἐς τὰ ὄρη πεφευγότων· καὶ τὴν χώραν καταδρομαῖς [i] λείαν ἐποιεῖτο, πλὴν τῶν ἐλευθέρων· τούτους δὲ ἀφίει. ἐκ δὲ τῆς Κῶ ἀφικόμενος ἐς τὴν Κνίδον νυκτὸς, ἀναγκάζεται ὑπὸ τῶν Κνιδίων παραινούντων μὴ ἐκβιβάσαι τοὺς ναύτας, ἀλλ', ὥσπερ [k] εἶχε, πλεῖν εὐθὺς ἐπὶ τὰς τῶν Ἀθηναίων [l] ναῦς εἴκοσιν, ἃς ἔχων Χαρμῖνος, εἷς τῶν ἐκ Σάμου στρατηγῶν, ἐφύλασσε [m] ταύτας τὰς ἑπτὰ καὶ εἴκοσι ναῦς, ἐκ τῆς Πελοποννήσου [n] προσπλεούσας, [o] ἐφ' ἅσπερ καὶ ὁ Ἀστύοχος παρέπλει. ἐπύθοντο [p] δὲ οἱ ἐν τῇ Σάμῳ ἐκ τῆς Μιλήτου τὸν ἐπίπλουν αὐτῶν, καὶ ἡ φυλακὴ τῷ Χαρμίνῳ περὶ τὴν Σύμην καὶ [q] Χάλκην καὶ Ῥόδον καὶ περὶ τὴν Λυκίαν ἦν. ἤδη γὰρ ᾐσθάνετο καὶ ἐν τῇ Καύνῳ οὔσας αὐτάς.

missos fuisse, scripsit. *Steph.* Non post αὐτῦ, sed κατάσκοποι, distinguit *Portus.* [g] Hic τὸ ἐς τὴν Χίον dictum esse pro τὸ ἐς τὴν Χίον πλεῖν, manifestum est: quum sequatur ἔπλει, quod subauditionem istam velut ante oculos nobis ponit. Vide *Stephani* Append. ad Scripta al. de Dial. Att. p. 180. *Huds.* [h] Μέγιστός τε δὴ *Ar. C. Reg.* Paullo ante ἀπὸ σεισμ. Mosqu. [i] Λεῖαν *Cass. Gr.* τῶν ante ἐλευθ. abest Mosqu. [k] Εἶχεν Aug. [l] Ναῦς deest *Gr.* Tum εἴκοσι Aug. [m] Ταύτας· καὶ ἑπτὰ κ. ἐ. ν. *Dan.* [n] Προσπλεύσας *Ar. C.* [o] Ἐφ' ἅπερ, et cum scholio manu recenti adscripto, ἤγουν εἰς ἃς, *Cass.* ἐφ' ἅπερ Aug. [p] Δ' οἱ *Gr.* [q] Χάλπην *Ar.* ita et in quibusdam *Stephani* Codicibus scriptum esse, testantur *Viri Eruditi. Huds.* Χάλκιν Mosqu.

niebant, *illuc* tuto trajicerent, confestim, omissa in Chium navigatione, in Caunum navigavit. In ipsa autem prætervectione, copiis in Con Meropidem expositis, et urbem nullis cinctam muris, et terræ-motu (qui maximus omnium, quos meminimus, illius insulæ incolis contigit) collapsam diripuit, oppidanis in montes dilapsis. Et agrum percurrens, prædam abegit, præterquam *hominum* liberorum: hos enim dimittebat. Ex Co autem in Cnidum noctu profectus, vehementibus Cnidiorum precibus adductus est, ne *suos* nautas exponeret; sed, ut se habebat, confestim navigaret adversus viginti Atheniensium naves, cum quibus Charminus, unus e ducibus, qui apud Samum agebant, observabat has septem et viginti naves, ex Peloponneso venientes, ad quas et Astyochus navigabat. Nam *Athenienses*, qui in Samo erant, ex Mileto de hujus classis adventu certiores facti fuerant; et negotium Charmino datum fuerat, ut hanc observaret circa Symam et Chalcen et Rhodum et Lyciam. Jam enim *Charminus*, eas in Cauno esse, acceperat.

μβ'. [r] Ἐπέπλει οὖν, ὥσπερ εἶχε, πρὸς τὴν Σύμην ὁ Ἀστύοχος, πρὶν ἔκπυστος γενέσθαι, [s] εἴπως περιλάβοι που μετεώρους τὰς ναῦς. καὶ [t] αὐτῷ ὑετός τε καὶ τὰ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, [u] ξυννέφελα ὄντα, πλάνησιν τῶν νεῶν ἐν τῷ σκότει καὶ ταραχὴν [x] παρέσχε. καὶ ἅμα τῇ ἕῳ, διεσπασμένου τοῦ ναυτικοῦ, [y] καὶ τοῦ μὲν φανεροῦ ἤδη ὄντος τοῖς Ἀθηναίοις τοῦ εὐωνύμου κέρως, τοῦ δὲ ἄλλου περὶ τὴν νῆσον ἔτι πλανωμένου, ἐπανάγονται [z] κατὰ τάχος ὁ Χαρμῖνος καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐλάσσοσιν ἢ [a] ταῖς εἴκοσι ναυσὶ, νομίσαντες, [b] ἅσπερ ἐφύλασσον ναῦς, τὰς ἀπὸ τῆς Καύνου, ταύτας εἶναι. καὶ προσπεσόντες εὐθὺς, κατέδυσάν τε τρεῖς, καὶ κατετραυμάτισαν ἄλλας, καὶ ἐν τῷ ἔργῳ ἐπεκράτουν, [c] μέχρις οὗ [d] ἐπεφάνησαν αὐτοῖς [e] παρὰ δόξαν αἱ πλείους τῶν νεῶν, καὶ πανταχόθεν [f] ἀπεκλείοντο. ἔπειτα [g] δὲ, ἐς φυγὴν καταστάντες, ἓξ μὲν ναῦς [h] ἀπολλύασι, ταῖς δὲ λοιπαῖς καταφεύγουσιν ἐς τὴν [i] Τεύγλουσσαν νῆσον, ἐντεῦθεν δὲ ἐς [k] Ἁλικαρνασσόν. [l] μετὰ δὲ τοῦτο οἱ μὲν Πελο-

Bell. Pelop. an. 20. Olymp. 92. 1. U. C. Varr. 343.

[r] Ἔπλει *C. Gr.* [s] Εἴπου Mosqu. [t] Αὐτὸς *Ar.* [u] Ξυνέφελα *Gr.* et ab emendatione *Cass.* quod fuerat ξυνέφαλα. ξυνέφελα Aug. ν sup. a m. rec. ξυννέφαλα Mosqu. [x] Παρεῖχε *Gr.* [y] Κ. τοῦ μ. abs. Mosqu. [z] Καταττάχος *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg. Cass.* [a] Ταῖς abest Mosqu. qui et ναυσί, c. acuto. [b] Ἃς παρεφύλασσον *Marg. Cam. Gr. Reg.* [c] Μέχρι *Cass. Gr.* Aug. [d] Ἐφάνησαν *Ar.* [e] Παραδόξαν *Cass. Gr.* Aug. [f] Ἀπεκλήοντο *Cass.* Aug. [g] Δ' ἐς φυγὴν *Gr.* [h] Ἀπολλύουσι *Reg.* Ἀπόλλυσι (ου) cum α a correctore inter versus scripto *Cass.* ἀπολλυσι Aug. ου superscr. ἀπολύασι Mosqu. [i] Τεύγλουσαν *Ar. C. Reg.* [k] Ἁλικαρνασόν *Reg.* Mosqu. [l] Καὶ μετὰ τοῦτο *Cl.*

42. Astyochus igitur, ut se habebat, ad Symam *celeriter* tendebat, adventus sui famam prævertere *cupiens*, si forte classem *hostilem* in alto nancisci posset. Sed imber cœlumque nubilum perturbationem ejus navibus attulit, et effecit, ut in tenebris vagarentur. Et simul ac dies illuxit, cum ejus classis esset dispersa, et sinistrum quidem cornu jam in Atheniensium conspectum veniret, alterum vero circum insulam adhuc vagaretur, confestim Charminus et Athenienses cum navibus, quæ pauciores erant, quam viginti, adversus *hostium naves* tendunt, existimantes, has esse naves illas, quas ex Cauno venientes observabant. Et impressione *in eas* statim facta, tres *illarum* depresserunt, aliasque lacerarunt; et in hoc prœlio victoriam obtinuerunt, donec pleræque *Lacedæmoniorum* naves præter opinionem in ipsorum conspectum *repente* venerunt, *a quibus* etiam undique conclusi fuerunt. Tunc vero in fugam se conjecerunt, et sex naves amiserunt; at cum cæteris in insulam Teuglussam confugerunt; hinc vero, in Halicarnassum. Postea vero,

Bell. Pelop. an. 20. Olymp. 92. 1. U. C. Varr. 343.

πονήσιοι, ἐς Κνίδον κατάραντες, καὶ ξυμμιγεισῶν τῶν ἐκ τῆς Καύνου ἑπτὰ καὶ εἴκοσι νεῶν αὐτοῖς, ξυμπάσαις πλεύσαντες, καὶ τροπαῖον ἐν τῇ Σύμῃ στήσαντες, πάλιν ἐς τὴν Κνίδον καθωρμίσαντο.

μγ′. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, [i] ταῖς ἐκ τῆς Σάμου ναυσὶ πάσαις, ὡς ᾔσθοντο τὰ τῆς ναυμαχίας, πλεύσαντες ἐς τὴν Σύμην, καὶ ἐπὶ μὲν τὸ ἐν τῇ Κνίδῳ ναυτικὸν οὐχ [k] ὁρμήσαντες, οὐδ᾽ ἐκεῖνοι ἐπ᾽ ἐκείνους, λαβόντες δὲ τὰ ἐν τῇ Σύμῃ σκεύη τῶν νεῶν, καὶ [l] Λορύμοις τοῖς ἐν τῇ ἠπείρῳ προσβαλόντες, ἀπέπλευσαν ἐς τὴν Σάμον. ἅπασαι [m] δ᾽ ἤδη οὖσαι ἐν τῇ Κνίδῳ αἱ τῶν Πελοποννησίων νῆες [n] ἐπεσκευάζοντό τε, εἴ τι ἔδει, καὶ πρὸς τὸν Τισσαφέρνην (παρεγένετο γάρ,) λόγους ἐποιοῦντο οἱ ἕνδεκα ἄνδρες τῶν Λακεδαιμονίων [o] περί τε τῶν ἤδη πεπραγμένων, εἴ τι μὴ ἤρεσκεν αὐτοῖς, καὶ περὶ τοῦ [p] μέλλοντος πολέμου, ὅτῳ τρόπῳ ἄριστα καὶ [q] ξυμφορώτατα ἀμφοτέροις [r] πολεμήσεται. μάλιστα δὲ ὁ [s] Λίχας ἐσκόπει τὰ ποιούμενα, καὶ τὰς σπονδὰς [t] οὐδετέρας, [u] οὔτε τὰς

[i] Ταῖς deest *Gr.* [k] Ὁρμίσαντες *C. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass. Gr. Dan.* Aug. [l] Λωρύμοις *Ar. C. Ald. Flor. Bas.* atque ita apud *Strabonem* et *Stephanum. Huds.* Sic etiam *Reg. Cass. Gr. Dan. Cam.* Aug. [m] Δὲ ἤδη *Ar. C.* Δὲ non habet *Gr.* [n] Ἐπεσκεύαζόν τε Mosqu. [o] Περὶ δὲ *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Reg. Gr.* Aug. In *Cass.* erasa scriptura relictum erat spatium vacuum inter περὶ et τῶν. [p] Μέλλοντος, πολέμῳ ὅτῳ τρόπῳ *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. Μέλλοντος πολέμῳ, ὅτῳ τ. *Gr.* Πολέμῳ etiam *Cam.* et ex emendatione πολέμου. Antea ἤρεσεν Mosqu. [q] Ξυμφερώτατα *Reg.* [r] Πεπολεμήσεται *Marg. Ald. Flor. Bas.* Πολεμήσεται *Cam.* cum ceteris *Mss.* πολεμηθήσεται Mosqu. [s] Λείχας *C. Reg.* [t] Οὐδ᾽ ἑτέρας *Gr.* [u] Οὔτε τ. Θηρ. ἔφη, οὔτε τὰς Χαλκιδέως Mosqu. Οὐδὲ τὰς Χαλκιδέως, οὐδὲ τὰς Θηραμ. *Cl.* Θηριμένους *Cass.* Aug.

Peloponnesii quidem, cum ad Cnidum appulissent, et septem ac viginti naves ex Cauno profectas sibi adjunxissent, cum universa classe Symam petierunt, ibique tropæo statuto, in Cnidi stationem redierunt.

43. Athenienses vero cum omnibus navibus, quæ ad Samum stabant, postquam navale prœlium commissum intellexerunt, in Symam iverunt. Cum autem nec ipsi classem, quæ ad Cnidum stabat, invasissent, nec illi, *qui illic erant*, in ipsos *impressionem fecissent*, sed navium armamenta, quæ erant in Syma, sumsissent, et Loryma, quæ sunt in continente, oppugnassent, Samum redierunt. Cum autem omnes Peloponnesiorum naves in Cnido jam essent, reficiebantur, si quid oportebat. Et undecim illi Lacedæmoniorum viri cum Tissapherne (aderat enim) agebant cum de rebus jam transactis, si qua *illarum* ipsis non placeret, tum etiam de futuro bello, qua ratione optime et maxime ex utrorumque utilitate gerendum esset. Præcipue vero Lichas considerabat ea, quæ fiebant, et neutrum

Θηραμένους, ἔφη, καλῶς [u] ξυγκεῖσθαι, ἀλλὰ δεινὸν εἶναι, εἰ [x] χώρας, ὅσης βασιλεὺς καὶ οἱ πρόγονοι ἦρξαν πρότερον, ταύτης καὶ νῦν ἀξιώσει κρατεῖν, (ἐνῆν γὰρ καὶ, νήσους ἁπάσας πάλιν δουλεύειν, καὶ Θεσσαλίαν, καὶ Λοκροὺς, καὶ τὰ μέχρι Βοιωτῶν·) καὶ ἀντ' ἐλευθερίας ἂν Μηδικὴν ἀρχὴν τοῖς Ἕλλησι τοὺς Λακεδαιμονίους περιθεῖναι. ἑτέρας οὖν ἐκέλευε βελτίους σπένδεσθαι, ἢ ταύταις γε οὐ χρήσεσθαι· οὐδὲ τῆς τροφῆς, ἐπὶ τούτοις, δεῖσθαι οὐδέν. ἀγανακτῶν δὲ ὁ μὲν Τισσαφέρνης, ἀπεχώρησεν ἀπ' αὐτῶν δι' ὀργῆς, καὶ ἄπρακτος.

Bell. Pelop. an. 20. Olymp. 92. 1. U. C. Varr. 343.

μδ'. [y] Οἱ δ' ἐς τὴν Ῥόδον, ἐπικηρυκευομένων ἀπὸ τῶν δυνατωτάτων ἀνδρῶν, τὴν γνώμην εἶχον πλεῖν, ἐλπίζοντες νῆσόν τε οὐκ ἀδύνατον καὶ [z] ναυβατῶν πλήθει καὶ πεζῷ προσάξεσθαι, καὶ ἅμα ἡγούμενοι αὐτοὶ ἀπὸ τῆς ὑπαρχούσης ξυμμαχίας δυνατοὶ ἔσεσθαι, Τισσαφέρνην μὴ αἰτοῦντες χρήματα, τρέφειν τὰς ναῦς. πλεύσαντες οὖν εὐθὺς ἐν τῷ αὐτῷ χειμῶνι ἐκ τῆς Κνίδου, καὶ προσβαλόντες [a] Καμείρῳ τῆς Ῥοδίας

[u] Συγκεῖσθαι *Cass.* Aug. Ξυνκεῖσθαι *Gr.* [x] Χώρας ὅσης ἧς βασιλεὺς *Ar. C.* Χώρας ἧς βασιλεὺς *Cl.* Sic etiam *Cass.* et in marg. manu recenti γρ. ὅσης. *Dan.* consentit cum *Ar.* et *C.* ἧς Aug. [y] Οἱ δὲ ἐς, et paullo post ἐντεῦθεν δὲ ἐς Σάμον *Gr.* [z] Ναυτῶν *Ar.* Mosqu. qui et mox προσάξασθαι. Ναυατῶν *Reg. Gr.* sed in *Reg.* deinde emendatum erat ναυβατῶν. [a] Καμίρῳ *Reg. Cass. Gr.* καμιρῷ Aug.

fœdus, *aut a Chalcideo*, aut a Theramene, bene factum esse dicebat. Indignum enim profecto esse, si, cuicunque provinciæ Rex ejusque majores prius imperassent, huic nunc etiam *Rex* imperare vellet. Oportuisset enim *hoc modo* et omnes insulas, et Thessaliam, et Locros, et regiones, quæ usque ad Bœotorum fines pertinebant, in servitutem rursus redigi, et Lacedæmonios pro libertate imperium Medorum Græciæ *cervicibus* imponere. Alia igitur *fœdera* meliora fieri jubebat, aut istis se non usurum, nec ob has *pactiones* ullo stipendio opus esse. Tissaphernes autem indignatus, ab ipsis iratus, et infecto negotio abscessit.

44. Illi vero in Rhodum, a primoribus viris per præconem arcessiti, navigare in animo habebant: sperantes fore, ut insulam et navalibus et pedestribus copiis instructam sibi adjungerent, simul etiam existimantes, se præsentis societatis beneficio posse navales copias alere, nullam pecuniam a Tissapherne petentes. Protinus igitur per eandem hyemem ex Cnido profecti, et ad Camirum *oræ Rhodiæ primum appulsi cum quatuor et nonaginta navibus, mul-

* Oræ Rhodiæ primam urbem, etc. Huds.

Bell. Pelop. an. 20. Olymp. 92. 1. U. C. Varr. 343.

[b] πρώτῃ ναυσὶ τέσσαρσι καὶ [c] ἐννενήκοντα, ἐξεφόβησαν μὲν τοὺς πολλοὺς, οὐκ εἰδότας τὰ πρασσόμενα, [d] καὶ ἔφευγον, ἄλλως τε, καὶ ἀτειχίστου οὔσης [e] τῆς πόλεως· εἶτα, [f] ξυγκαλέσαντες οἱ Λακεδαιμόνιοι τούτους τε καὶ τοὺς ἐκ [g] τῶν δυοῖν πόλεοιν, Λίνδου τε καὶ [h] Ἰηλυσοῦ, Ῥοδίους, ἔπεισαν ἀποστῆναι [i] Ἀθηναίων. [k] καὶ προσεχώρησε Ῥόδος [l] Πελοποννησίοις. [m] οἱ δὲ Ἀθηναῖοι κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ταῖς ἐκ τῆς Σάμου ναυσὶν, αἰσθόμενοι, ἔπλευσαν μὲν, βουλόμενοι φθάσαι, καὶ ἐφάνησαν πελάγιοι· [n] ὑστερίσαντες [o] δὲ οὐ πολλῷ, τὸ μὲν παραχρῆμα ἀπέπλευσαν ἐς Χάλκην, ἐντεῦθεν δ' ἐς Σάμον· ὕστερον δὲ ἐκ τῆς Χάλκης καὶ ἐκ τῆς Κῶ καὶ ἐκ τῆς Σάμου τοὺς ἐπίπλους [p] ποιούμενοι, ἐπὶ τὴν Ῥόδον ἐπολέμουν. οἱ δὲ χρήματα [q] μὲν [r] ἐξέλεξαν

Jan. 6. ἐς δύο καὶ τριάκοντα τάλαντα οἱ Πελοποννήσιοι παρὰ τῶν Ῥοδίων, τὰ δ' ἄλλα ἡσύχαζον ἡμέρας ὀγδοήκοντα, ἀνελκύσαντες τὰς ναῦς.

[b] Πρὸς ταῖς ναυσὶ *Ald. Flor.* Πρὸς τὴν—ναυσὶ *C.* Πρὸς τὴν ναυσὶ *Ar.* Πρὸς τὴν γῆν ναυσὶ *Bas.* Πρὸς τὴν ναυσὶ *Cass. Gr.* et in marg. manu recenti πρώτῃ *Cass.* Πρὸς τὴν ἄκραν ναυσὶ *Dan.* Πρὸς τὴν γῆν ναυσὶ *Cam.* πρὸς τὴν Aug. [c] Ἐνενήκοντα *Cass. Gr.* Aug. [d] Καὶ deest *Gr.* [e] Τῆς omittunt *Ald. Flor.* [f] Συγκαλέσαντες *Gr.* [g] Τοῖν *Ar. C. Cl.* Aug. *Reg.* [h] *Aliis* Ἰάλυσσος, Ἰάλυσος, et Ἰαλυσὸς dicitur. Vide *Meursii* Rhodum l. 1. c. 9. 10. *Huds.* Ἰηλυγοῦ *Dan.* Ἰηλύσου Aug. sed m. rec. corr. Ἰηλυσοῦ. [i] Τῶν Ἀθηναίων *Gr.* [k] Hæc est illa defectio, de qua loquitur *Diodorus*, etsi Rhodiis non diserte nominatis, lib. XIII. Vide *Meursii* Rhodum l. 1. c. 22. p. 73. *Huds.* [l] Πελλοποννησίοις *Gr.* et sic sæpe alibi. [m] Οἱ δ' Ἀθηναῖοι *Ar.* [n] Ὑστερήσαντες *Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass.* Mosqu. [o] Δ' οὐ πολλῷ *Gr.* [p] Sic distinguit *Æ. Port.* ποιούμενοι ἐπὶ τὴν Ῥόδον, ἐπολέμουν. Verum ἐπὶ τῆς Ῥόδου legunt *Ar. C. Dan.* [q] Μὲν deest *Gr.* [r] Ἐξελέξαντες δύο κ. τ. τ. *Gr.*

tis quidem terrorem injecerunt, ignaris, quæ agerentur, et *ideo* profugerant, præsertim quod urbs nullis muris esset munita. Sed postea Lacedæmonii cum et istos, et duarum civitatum, Lindi et Ielysi, *cives* Rhodios convocassent, *ipsis* persuaserunt, ut ab Atheniensibus deficerent. Atque Rhodus se Peloponnesiis adjunxit. Athenienses vero, cum *hoc* intellexissent, sub idem tempus cum classe e Samo solverunt, *Rhodiorum defectionem* antevertere cupientes, * et conspecti quidem sunt, dum cursum in alto tenerent. Sed cum serius aliquanto venissent, tunc quidem in Chalcen, hinc vero in Samum celeriter abierunt. Postea vero et ex Chalce et ex Co et ex Samo incursiones in Rhodum facientes, bellum gerebant. Peloponnesii vero pecunias ad duo et triginta talenta a Rhodiis exegerunt, in cæteris vero rebus, subductis navibus, *ibi* per octoginta dies quieverunt.

* Et, quum altum tenerent, in hostium conspectum venerunt, sed jam tardiusculi. Ideoque in Chalcen, etc. *Valla; quasi distinctionis notam non post πελάγιοι, sed post πολλῷ, posuisset.* Huds.

με΄. Ἐν δὲ τούτῳ, καὶ ἔτι πρότερον, πρὶν ἐς τὴν Ῥόδον αὐτοὺς ἀναστῆναι, [s] τάδε ἐπράσσετο. Ἀλκιβιάδης, μετὰ τὸν Χαλκιδέως θάνατον, καὶ τὴν ἐν Μιλήτῳ μάχην, τοῖς Πελοποννησίοις ὕποπτος ὢν, καὶ [t] ἀπ᾽ αὐτῶν ἀφικομένης ἐπιστολῆς πρὸς Ἀστύοχον ἐκ Λακεδαίμονος, [u] ὥστ᾽ ἀποκτεῖναι, (ἦν γὰρ τῷ Ἄγιδι ἐχθρὸς, καὶ ἄλλως ἄπιστος ἐφαίνετο·) πρῶτον μὲν ὑποχωρεῖ, δείσας, παρὰ Τισσαφέρνην, ἔπειτα ἐκάκου πρὸς αὐτὸν, [x] ὅσον [y] ἐδύνατο μάλιστα, τῶν Πελοποννησίων τὰ πράγματα. καὶ διδάσκαλος πάντων γιγνόμενος, τήν τε μισθοφορὰν ξυνέτεμεν, ἀντὶ δραχμῆς Ἀττικῆς ὥστε τριώβολον (καὶ τοῦτο μὴ ξυνεχῶς,) δίδοσθαι· λέγειν κελεύων τὸν Τισσαφέρνην πρὸς αὐτοὺς, ὡς Ἀθηναῖοι, ἐκ πλείονος χρόνου ἐπιστήμονες ὄντες τοῦ ναυτικοῦ, [z] τριώβολον τοῖς ἑαυτῶν διδόασιν· οὐ τοσοῦτον πενίᾳ, ὅσον ἵνα αὐτῶν μὴ οἱ ναῦται, ἐκ περιουσίας ὑβρίζοντες, οἱ μὲν, τὰ σώματα χείρω [a] ἔχωσι, δαπανῶντες ἐς τοιαῦτα, ἀφ᾽ ὧν ἡ ἀσθένεια ξυμβαίνει, [b] οἱ

Bell. Pelop. an. 20. Olymp. 92. 1. U. C. Varr. 343.

[s] Id est: τὰ ἑξῆς, τὰ περὶ τοῦ Ἀλκιβιάδου λεγόμενα. *Æ. Port. Huds.* [t] Ἐπ᾽ αὐτῶν *Gr. Ald. Flor. Bas. Cam.* et ex emendatione ἐπ᾽ αὐτόν. [u] Ὥστε ἀποκτεῖναι *Ar. C. Aug. Reg. Cass. Gr.* [x] Ὅσα *Cam.* [y] Ἐδύνατο τὰ τῶν Πελοποννησίων πράγματα *Marg. Cam.* Mosqu. [z] De *stipendiis militaribus* vide *Petiti* Leges Atticas, p. 554. *Huds.* τριώβ. Bas. [a] Ἔχουσι a correctore *Gr.* mox ἐς τὰ τοιαῦτα Mosqu. [b] Id est: οἱ δὲ τὰς ναῦς χείρους ἔχωσι, ἐκείνας διὰ τὴν τοῦ μισθοῦ περιουσίαν ἀπολιπόντες, καὶ τὸν προσοφειλόμενον μισθὸν ἐς ὁμηρείαν ἀνθ᾽ ἑαυτῶν τοῖς τριηράρχοις διδόντες. *Æ. Port.* Videtur hæc esse debere verborum structura: οἱ δὲ, [ἵνα μὴ χείρους ἔχωσι τὰς ναῦς] ἀπολιπόντες ἐς ὁμηρείαν, etc. i. e. διὰ τὸ ἀπολιπεῖν. *Steph.* Ἐς ὁμηρείαν τοῦ προσοφειλομένου μισθὸν *Ar.* Ἐς ὁμηρείαν τοῦ προσοφειλομένου μισθοῦ *C.*

45. Interea vero, quinetiam multo * ante, quam ipsi *Peloponnesii castra* Rhodum versus movissent, hæc, *quæ sequuntur*, gesta sunt. Alcibiades post Chalcidei necem, et prœlium commissum ad Miletum, in suspicionem Peloponnesiis venit. Cum autem epistola de eo interficiendo ad Astyochum ab ipsis Lacedæmone missa fuisset, (erat enim Agidi inimicus, et alioqui infidus videbatur;) metuens, primum quidem ad Tissaphernem secessit: deinde *vero* apud eum, quam maxime poterat, Peloponnesiorum rebus nocebat. Et *Tissaphernem* omnia docens, stipendium imminuit, ita ut pro drachma Attica terni oboli, nec ii assidue, solverentur: Tissaphernem hortans, ut illis diceret, Athenienses, qui longiore temporis spatio rei navalis peritiam haberent, ternos *duntaxat* obolos suis *classiariis* numerare, non tam propter paupertatem, quam ne sui nautæ, propter affluentiam *stipendii* insolentius viventes, partim quidem corpora imbecilliora haberent, *stipendium* impendentes in ea,

* Ante, quam Rhodum ad deficiendum induxissent. *Valla.*

Bell. Pelop. an. 20. Olymp. 92. 1. U. C. Varr. 343.

δὲ, τὰς ναῦς [c] ἀπολιπόντες, ἐς [d] ὁμηρείαν τὸν προσοφειλόμενον μισθόν. καὶ, τοὺς [e] τριηράρχους καὶ τοὺς στρατηγοὺς τῶν πόλεων, ἐδίδασκεν, ὥστε [f] δόντα χρήματα, αὐτὸν πεῖσαι, ὥστε [g] ξυγχωρῆσαι ταῦτα ἑαυτῷ, πλὴν τῶν Συρακουσίων· τούτων δὲ, Ἑρμοκράτης τε ἠναντιοῦτο μόνος ὑπὲρ τοῦ ξύμπαντος ξυμμαχικοῦ, τάς τε πόλεις δεομένας χρημάτων [h] ἀπήλασεν αὐτὸς, ἀντιλέγων ὑπὲρ [i] τοῦ Τισσαφέρνους, ὡς οἱ μὲν Χῖοι ἀναίσχυντοι [k] εἶεν, πλουσιώτατοι ὄντες τῶν Ἑλλήνων, ἐπικουρίᾳ δὲ ὅμως σωζόμενοι, ἀξιοῦσι, καὶ τοῖς σώμασι καὶ τοῖς χρήμασιν ἄλλους [l] ὑπὲρ ἐκείνων ἐλευθερίας κινδυνεύειν. τὰς δ' ἄλλας πόλεις, ἔφη, [m] ἀδικεῖν, αἳ [n] ἐς Ἀθηναίους, [o] πρότερον ἀποστῆναι, [p] ἀνάλουν, εἰ μὴ [q] καὶ νῦν τοσαῦτα καὶ ἔτι πλείω ὑπὲρ σφῶν [r] αὐτῶν ἐθελήσουσιν ἐσφέρειν. τόν τε Τισσαφέρνην, ἀπέφαινε, νῦν μὲν, τοῖς ἰδίοις χρήμασι πολεμοῦντα, εἰκότως φειδόμενον· ἢν δέ ποτε τροφὴ καταβῇ [s] παρὰ βασιλέως, ἐντελῆ αὐτοῖς ἀποδώσειν τὸν μισθὸν, καὶ τὰς πόλεις τὰ εἰκότα ὠφελήσειν.

[c] Ἀπολείπωσιν *Cl.* ὑπολιπόντες in marg. [d] Ὁμηρίαν *Cass.* Aug. a corr. p. εἰαν. ὁμηρίαν Mosqu. [e] Τριηράρχας *Ar. C. Reg.* [f] Διδόντα *Ar. C. Reg.* [g] Συγχωρῆσαι *Cass. Gr.* Aug. [h] Pro ἀπήλασεν legendum videtur ἀπήλλασσεν, aut ἀπήλαυνεν. *Steph.* [i] Τοῦ deest *Reg.* Mosqu. [k] Εἶεν omissum manu recenti inter versus habet *Reg.* [l] Ὑπὲρ τῆς ἐκείνων *Ar. C. Reg.* Mosqu. [m] Ἀδικεῖν ἐς Ἀθην. *Gr.* [n] Εἰς et paullo post εἰσφέρειν *Reg.* [o] Id est: πρότερον ἢ ἀποστῆναι. *Æ. Port.* [p] Ἀναλοῦν *Ald. Flor. Bas. Gr.* ἀνάλοῦν Aug. c. acut. et circumfl. [q] Καὶ νῦν καὶ τοσαῦτα *Ar. C. Cass. Dan.* Aug. καὶ ante ἔτι πλ. d. Mosqu. [r] Αὐτῶν deest *Reg.* [s] Ἀπὸ *Marg. Cam.*

unde *corporum* imbecillitas contingit, partim vero classem *imbecilliorem redderent, eam ac reliquum* stipendium *ipsis* debitum deserentes, *ac trierarchis suo loco relinquentes* ut obsidem. Idem ipsum edocuit, ut trierarchos et civitatum duces, pecunia *ipsis* data, ad hanc rem sibi concedendam induceret, exceptis Syracusanis. Horum enim *dux* Hermocrates, solus *omnium*, socialis classis nomine *huic rei* adversabatur. Civitates quoque, quæ pecuniam postulabant, ipse Tissaphernis nomine repulsam passas amandabat, dicens, Chios quidem impudentes esse, qui, cum essent *omnium* Græcorum ditissimi, et auxiliarium copiarum beneficio servarentur, postularent tamen, ut alii et corporibus et pecuniis pro ipsorum libertate pericula subirent. Alias vero civitates injuste facere dicebat, si, quæ pro Atheniensibus, antequam *ab illis* defecissent, sumtus facere consuevissent, nunc etiam pro se ipsis tantundem aut etiam plus conferre nollent. Dicebat etiam, Tissaphernem, nunc quidem, quod suis pecuniis bellum gereret, jure *suis pecuniis* parcere. Sed si quando stipendium a Rege mitteretur, *se* stipendium integrum ipsis redditurum, et civitates, ut par esset, sublevaturum.

μϛʹ. Παρῄνει δὲ καὶ [t] τῷ Τισσαφέρνει, μὴ ἄγαν ἐπείγεσθαι τὸν πόλεμον διαλῦσαι, μηδὲ βουληθῆναι, κομίσαντα ἢ ναῦς Φοινίσσας, [u] ἅσπερ παρεσκευάζετο μελλήσει πλείοσι μισθὸν πορίζοντα, τοῖς αὐτοῖς τῆς τε γῆς καὶ τῆς θαλάσσης τὸ κράτος δοῦναι, ἔχειν δ' [v] ἀμφοτέρους ἐᾶν δίχα τὴν ἀρχὴν, καὶ βασιλεῖ ἐξεῖναι ἐπὶ [x] τοὺς αὐτοὺς λυπηροὺς τοὺς ἑτέρους ἐπάγειν. γενομένης δ' ἂν [y] καθ' ἓν τῆς ἐς γῆν καὶ θάλασσαν ἀρχῆς, ἀπορεῖν ἂν αὐτὸν, οἷς τοὺς κρατοῦντας [z] ξυγκαθαιρήσει, ἢν μὴ αὐτὸς βούληται μεγάλῃ δαπάνῃ καὶ κινδύνῳ ἀναστάς ποτε διαγωνίσασθαι. εὐτελέστερα δὲ τὰ δεινὰ βραχεῖ μορίῳ τῆς δαπάνης, καὶ ἅμα μετὰ τῆς ἑαυτοῦ ἀσφαλείας αὐτοὺς περὶ ἑαυτοὺς τοὺς Ἕλληνας [a] κατατρίψαι. ἐπιτηδειοτέρους τε, [b] ἔφη, τοὺς Ἀθηναίους εἶναι κοινωνοὺς αὐτῷ τῆς ἀρχῆς· ἧσσον γὰρ τῶν κατὰ γῆν ἐφίεσθαι, τὸν λόγον τε [c] ξυμφορώ-

Bell. Pelop. an. 20. Olymp. 92. 1. U. C. Varr. 343.

[t] Τῷ non habet *Dan.* mox διαλύσαι Mosqu. (c. acut.) et μηδὲ Bas. [u] Ἃς παρεσκευάζετο etc. *Ar. C.* Ἅσπερ παρεσκευάζετο, μελλήσει πλείοσι etc. *Ald.* Μελλήσει, πλ. μ. πορίζοντα τοῖς αὐτοῖς, τῆς τε etc. *Flor. Bas.* Aug. Μελλήσει, πλ. τ. πορίζοντα, τοῖς etc. *Steph.* 1. Μελλήσειν, πλ. etc. *Marg.* Μελλήσει, ἢ τῶν Ἑλλήνων πλείοσι μισθόν. *Æ. Port.* Μελλήσει, cunctanter; vel Enallage est, pro, ἔμελλε παρασκευάσασθαι. *F. Port.* Ἃς παρεσκευάζετο *Dan.* Ἅσπερ παρεσκευάζετο μελλήσει πλείονι μισθῷ, et inter versus manu recenti ἢ inter παρεσκευάζετο et μελλήσει, et πλείοσι μισθὸν *Reg.* Ἅσπερ παρεσκευάζετο μελλήσει, itidem cum ἢ eodem loco a correctore recenti adscripto, *Cass.* καὶ μελλήσει Mosqu. [v] Scil. τοὺς Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς Ἀθηναίους. *Æ. Port.* [x] Τοὺς αὐτοῦ λυπ. *Cass. Dan.* Aug. [y] Καθ' ἓν desunt *C.* Καθὲν *Cass. Reg.* Mosqu. Aug. [z] Ξυγκαθαιρήσει et mox ξυγκαταδουλοῦν *Gr.* [a] Καταστρέψαι *Marg. Cam.* [b] Ἔφη τοὺς Ἕλληνας *Gr.* [c] Ξυμφορώτατα Mosqu.

46. Idem *Alcibiades* Tissapherni præterea suadebat, ne nimium properaret bellum finire, neve vel accitis Phœnicum navibus, quas instruere statuerat, vel majore *Græcorum* classe conducta, iisdem *Græcis* et terræ et maris imperium tradere vellet, sed sineret utrosque separatim imperium habere. Fore enim dicebat, ut Regi liceret in eosdem *Græcos*, a quibus offenderetur, alteram partem immittere. Quod si ad alteram tantum partem deveniret terræ marisque imperium, ipsum *Regem* destitutum iri sociis, quibuscum opprimeret eos, qui rerum potirentur: nisi vellet ipsemet aliquando copiis adductis cum ingenti et impensa et periculo inire certamen. Illa autem pericula, quæ parvo sumtu subeuntur, leviora esse *dicebat*, simul etiam *demonstrabat* fore, ut *Rex* sine ullo suo periculo, ipsos Græcos inter se attereret. Adde bat etiam, Athenienses imperii socios illi commodiores fore. Imperium enim terrestre minus, *quam Lacedæmonios*, affectare, * et belli gerendi rationem, *Regi* maxime convenientem, verbis factisque so-

* Et rationem simul atque operam bellandi utiliorem Regi habere. *Valla.* Et verbis factisque commodissime simul cum ipso gesturos bellum. *Acacius.*

Bell. Pelop. an. 20. Olymp. 92. 1. U. C. Varr. 343.

τατον καὶ τὸ ἔργον ἔχοντας πολεμεῖν· τοὺς μὲν γὰρ ξυγκαταδουλοῦν ἂν σφίσι τε αὐτοῖς τὸ τῆς θαλάσσης μέρος, καὶ [d]ἐκείνῳ, ὅσοι ἐν τῇ βασιλέως Ἕλληνες οἰκοῦσι· τοὺς δὲ, τοὐναντίον, [e]ἐλευθερώσοντας ἥκειν. καὶ οὐκ εἰκὸς εἶναι, Λακεδαιμονίους, ἀπὸ [f]μὲν σφῶν τῶν Ἑλλήνων ἐλευθεροῦν νῦν τοὺς Ἕλληνας, [g]ἀπὸ δ' ἐκείνων τῶν βαρβάρων, [h]ἤν μή ποτε αὐτοὺς μὴ ἐξέλωσι, μὴ ἐλευθερῶσαι. τρίβειν οὖν ἐκέλευε πρῶτον ἀμφοτέρους, καὶ ἀποτεμόμενον ὡς μέγιστα ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων, ἔπειτ' ἤδη τοὺς Πελοποννησίους ἀπαλλάξαι ἐκ τῆς χώρας. καὶ διενοεῖτο τὸ πλέον οὕτως ὁ Τισσαφέρνης, ὅσα γε ἀπὸ τῶν ποιουμένων ἦν εἰκάσαι. τῷ γὰρ Ἀλκιβιάδῃ [i]διὰ ταῦτα, ὡς εὖ περὶ τούτων παραινοῦντι, προσθεὶς ἑαυτὸν [k]ἐς πίστιν, τήν τε τροφὴν κακῶς ἐπόριζε τοῖς Πελοποννησίοις, καὶ ναυμαχεῖν οὐκ εἴα· ἀλλὰ καὶ, τὰς Φοινίσσας [l]ναῦς, φάσκων, [m]ἥξειν, [n]καὶ ἐκ [[o]τοῦ] περιόντος ἀγωνιεῖσθαι, ἔφθειρε τὰ πράγματα· καὶ τὴν ἀκμὴν τοῦ ναυτικοῦ αὐτῶν ἀφεί-

[d] Ἐκείνων *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Reg. Dan.* [e] Ἐλευθερώσαντας *Cass.* Aug. Mosqu. [f] Μὲν deest *Reg.* mox νῦν d. Mosqu. [g] Ἀπὸ δὲ ἐκ. *Gr.* [h] Forsan scribendum: ἤν ποτε αὐτοὺς (scil. τοὺς Ἀθηναίους) ἐξέλωσι. Si nihil mutetur: idem plane erit sensus; quamvis inusitatior sit loquendi formula, duabus particulis negativis pro una affirmativa positis. *Æ. Port.* [i] Διαταῦτα *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Cass.* ib. Ἀλκιβιάδι Mosqu. [k] Εἰς *Reg. Cass. Gr.* Aug. Mosqu. [l] Ναῦς non agnoscit *Ar.* Ναῦς Φοινίσσας *Gr.* Φοινίσας Mosqu. [m] Ἧκειν *Marg. Dan.* [n] Καὶ deest *Dan.* [o] Τοῦ omittunt *Cl. Gr. Cass. Cam.* in Aug. add. a m. rec.

qui. Nam hos quidem ejus auxiliis munitos in suam ipsorum ditionem maris partem redacturos, illumque adjuturos in omnibus Græcis subigendis, qui Regis provincias incolerent. Illos vero, contra, *Græcos* in libertatem vindicaturos venire. Nec verisimile esse, Lacedæmonios, Græcos ab ipsis quidem Græcis nunc liberare, ab illis vero Barbaris *eosdem* non esse liberaturos, * si aliquando ipsos *Athenienses* everterint. Suadebat igitur *illi*, ut utrosque prius attereret, et ubi quam maximas *res* ab Atheniensibus resecuisset, tunc demum Peloponnesios ex *sua* regione dimitteret. Atque Tissaphernes hanc opinionem magna ex parte conceperat, quantum ex iis, quæ *ab ipso* fiebant, conjicere licebat. Alcibiadi enim ob hæc, ut de his bene monenti, fidem habens, stipendium Peloponnesiis parce dabat, neque navale prœlium committere sinebat: sed etiam dicendo, naves Phœnicum venturas, et ex abundanti certaturas, res *illorum* evertit. Et ipsorum classi, quæ longe validissima fuerat, vires abstulit, † et cætera *faciebat* apertius, quam ut se occultare pos-

* Si quos antea ab illis non liberassent. *Valla.*

† Et in cæteris apertius egit, quam ut occultaret, se non libenter *illis sociis gerere bellum. Valla.* Et alia non occulte egit, ut facile minime promto animo rem gerere animadverteretur. *Acacius.*

λετο, γενομένην καὶ πάνυ ἰσχυρὰν, τά τε ἄλλα καταφανέστερον, ἢ ὥστε λανθάνειν, οὐ προθύμως.

Bell. Pelop. an. 20. Olymp. 92. 1. U. C. Varr. 343.

μζ΄. Ὁ δὲ Ἀλκιβιάδης ταῦτα ἅμα μὲν τῷ Τισσαφέρνει καὶ τῷ βασιλεῖ, [p] ὢν παρ' ἐκείνοις, ἄριστα εἶναι νομίζων, παρῄνει, ἅμα δὲ τὴν ἑαυτοῦ κάθοδον ἐς τὴν πατρίδα ἐπιθεραπεύων, εἰδὼς, εἰ μὴ διαφθερεῖ αὐτὴν, ὅτι ἔσται ποτὲ αὐτῷ πείσαντι κατελθεῖν. πεῖσαι δ' ἂν ἐνόμιζε μάλιστα ἐκ τοῦ τοιούτου, εἰ Τισσαφέρνης φαίνοιτο αὐτῷ [q] ἐπιτήδειος ὤν. ὅπερ καὶ ἐγένετο. ἐπειδὴ γὰρ ᾔσθοντο αὐτὸν ἰσχύοντα παρ' αὐτῷ οἱ ἐν τῇ Σάμῳ Ἀθηναίων στρατιῶται, τὰ μὲν καὶ Ἀλκιβιάδου [r] προσπέμψαντος λόγους ἐς τοὺς δυνατωτάτους αὐτῶν ἄνδρας, ὥστε μνησθῆναι [s] περὶ αὐτοῦ ἐς τοὺς βελτίστους τῶν ἀνθρώπων, ὅτι ἐπ' ὀλιγαρχίᾳ βούλεται, καὶ οὐ πονηρίᾳ, οὐδὲ δημοκρατίᾳ, τῇ [t] ἑαυτὸν ἐκβαλούσῃ, κατελθὼν, καὶ παρασχὼν Τισσαφέρνην φίλον αὐτοῖς, ξυμπολιτεύειν, τὸ δὲ πλέον, καὶ ἀπὸ σφῶν αὐτῶν οἱ ἐν τῇ Σάμῳ τριήραρχοί τε τῶν Ἀθηναίων, καὶ δυνατώτατοι, ὥρμηντο ἐς τὸ [u] καταλῦσαι τὴν δημοκρατίαν.

[p] Ὧν παρ' ἐκείνοις ἄριστα εἶναι νομίζων *Ald. Flor. Bas. Huds.* Nempe in *Bas.* quod etiam in *Ald.* et *Flor.* esse puto, est ὢν, non ὦν. Ὧν in *Cass.* recens factum erat, priore spiritu et accentu eraso. ὢν παρεκείνοις Aug. ὢν Mosqu. cui et d. τῷ ante βασιλεῖ. [q] Ἐπιτήδιος Mosqu. [r] Προπέμψαντος *Marg. Cam.* [s] Τὸ pro περὶ Mosqu. [t] Ἑαυτῶν ἐκβαλλούσῃ C. ἑαυτῶν et Mosqu. [u] Καταλύσαι Mosqu.

set ita, quin alacriter *Peloponnesiis adversari videretur.*

47. Alcibiades autem hæc Tissapherni, Regique, dum apud illos esset, suadebat, simul quidem, quod optima factu duceret, simul etiam, quod suum in patriam reditum curaret, quia sciebat, si eam non everteret, fore aliquando, ut *ab Atheniensibus* oratione sua *adductis* reditum *in eam* impetraret. Existimabat autem, se hac ratione potissimum *hoc ab illis* impetraturum, si Tissaphernem ipsi familiarem esse constaret. Quod etiam accidit. Nam postquam milites Athenienses, qui apud Samum erant, eum apud ipsum *Tissaphernem gratiæ* pollere senserunt, partim quidem, quod et ipse Alcibiades ad potentissimos illorum viros literas ante misisset cum mandatis, ut apud optimos quosque viros de se *in patriam revocando* mentionem facerent, *et dicerent,* se velle *in patriam* redire, ea conditione, ut respublica a paucis regeretur, non autem ab improbissimis quibusque, nec a populari statu, a quo fuisset ejectus, et Tissaphernis amicitia illis conciliata, una cum illis rempublicam administrare: partim vero, idque magis, sua sponte trierarchi Atheniensium, qui in Samo erant, et potentissimi quique animis erant propensis ad evertendum statum popularem.

Bell. Pelop. an. 20. Olymp. 92. 1. U. C. Varr. 343.

μη'. Καὶ ἐκινήθη πρότερον ἐν τῷ στρατοπέδῳ [r] τοῦτο, καὶ ἐς τὴν πόλιν ἐντεῦθεν ὕστερον. τῷ τε Ἀλκιβιάδῃ διαβάντες τινὲς ἐκ τῆς Σάμου ἐς λόγους ἦλθον, καὶ, ὑποτείνοντος αὐτοῦ καὶ [s] Τισσαφέρνην μὲν πρῶτον, ἔπειτα δὲ καὶ βασιλέα, φίλον ποιήσειν, [t] εἰ μὴ δημοκρατοῖντο, (οὕτω γὰρ ἂν πιστεῦσαι μᾶλλον βασιλέα) πολλὰς ἐλπίδας εἶχον· αὐτοί τε [u] αὐτοῖς οἱ δυνατοὶ τῶν [x] πολιτῶν, τὰ πράγματα, (οἵπερ καὶ ταλαιπωροῦνται μάλιστα,) ἐς [y] ἑαυτοὺς περιποιήσειν, [z] καὶ τῶν πολεμίων ἐπικρατήσειν. ἔς τε τὴν Σάμον ἐλθόντες, ξυνίστασάν τε [a] τῶν ἀνθρώπων τοὺς ἐπιτηδείους ἐς ξυνωμοσίαν, καὶ [b] ἐς τοὺς πολλοὺς φανερῶς ἔλεγον, ὅτι βασιλεὺς σφίσι φίλος ἔσοιτο, καὶ χρήματα [c] παρέξοι, Ἀλκιβιάδου τε κατελθόντος, καὶ μὴ δημοκρατουμένων. καὶ ὁ μὲν ὄχλος, εἰ καί τι παραυτίκα ἤχθετο τοῖς πρασσομένοις, διὰ τὸ εὔπορον τῆς ἐλπίδος τοῦ βασιλέως μισθοῦ, ἡσύχαζεν. οἱ δὲ ξυνιστάντες τὴν ὀλιγαρχίαν, ἐπειδὴ τῷ πλήθει [d] ἐκοίνωσαν, αὖθις καὶ [e] σφί-

[r] Τούτῳ *Reg. Cass. Gr. Bas.* Aug. [s] Τισαφ. Mosqu. [t] Vide *Plutarchi* Alcibiadem pag. 204. *Ed. Francof. Huds.* [u] Αὐτοῖς *Reg.* [x] Πολιτῶν καὶ ἐνόμιζον τὰ πράγματα *Cl.* [y] Αὐτοὺς *Cass. Gr.* Aug. Mosqu. [z] Καὶ τῶν πολεμίων ἐπικρατήσειν desunt in *Cod. Ar.* [a] Τοὺς ἀνθρώπους *Gr.* [b] Ἐς omittunt *Cl. Gr. Cass. Dan.* Aug. [c] Παρέξει *Gr.* Mosqu. [d] Ἐκοινώνησαν *Cl. Gr. Reg. Cass.* Aug. [e] Id est: ἐν σφίσιν αὐτοῖς καὶ μετὰ πλέονος τῶν ἑταίρων τῶν ξυνομοσάντων μέρους, τὰ ὑπὸ τοῦ Ἀλκιβιάδου πρασσόμενα καὶ λεχθέντα, τὰς αὐτοῦ ὑποσχέσεις, τὰ ἀξιώματα, τὴν διάνοιαν, τὴν ἐπιβολὴν, τὰς ἐπιχειρήσεις, καὶ πάσας τὰς αὐτοῦ πράξεις ἐσκόπουν καὶ ἀκριβῶς ἐξήταζον. *Æ. Port.*

48. Hæc autem res in castris prius agitata fuit, mox etiam illinc in urbem *est progressa.* Quinetiam nonnulli ex Samo trajicientes in colloquium cum Alcibiade venerunt. Illo autem *hanc spem ipsis* ostendente, se primum quidem Tissaphernis, deinde vero Regis etiam amicitiam *ipsis* conciliaturum, si modo populari statu in reipublicæ administratione non uterentur (sic enim Regem magis confisurum), civitatis principes magnam spem concipiebant, fore, ut et ad se ipsos, qui malis maxime premerentur, reipublicæ administrationem transferrent, et hostes superarent. Hi Samum reversi *conjuraverunt, et* homines ad conjurationem idoneos sibi socios adjungebant, et apud multitudinem propalam dicebant, Regem sibi amicum fore, et pecuniam præbiturum, si modo Alcibiades restitueretur, et popularis status tolleretur. Vulgus autem, etsi statim nonnihil angebatur iis, quæ tractabantur, *tamen* ob magnam stipendii a Rege suppeditandi spem, quiescebat. * Illi vero, qui paucorum statum *in republica* constituere cupiebant, postquam *rem* cum multitudine communicarunt, rursus etiam inter se ipsos et majo-

* At illi, qui statum popularem agitabant, etc. *Valla.* Qui statum paucorum commendabant aliisque probabant etc. *Steph.* HUDS.

σιν αὐτοῖς καὶ τοῦ ἑταιρικοῦ τῷ [f]πλέονι τὰ [g]ἀπὸ Bell.
τοῦ Ἀλκιβιάδου ἐσκόπουν. καὶ τοῖς μὲν ἄλλοις ἐφαί- Pelop. an. 20.
νετο εὔπορα καὶ πιστὰ, [h]Φρυνίχῳ δὲ, στρατηγῷ ἔτι Olymp.
ὄντι, οὐδὲν ἤρεσκεν· ἀλλ' ὅ, τε Ἀλκιβιάδης (ὅπερ καὶ 92. 1. U. C.
ἦν,) [i]οὐδὲν μᾶλλον ὀλιγαρχίας, ἢ δημοκρατίας, δεῖ- Varr. 343.
σθαι ἐδόκει αὐτῷ, ἢ [k]ἄλλο τι σκοπεῖσθαι, ἢ, ὅτῳ τρόπῳ, ἐκ τοῦ παρόντος κόσμου τὴν πόλιν μεταστήσας, ὑπὸ τῶν [l]ἑταίρων παρακληθεὶς, κάτεισι· σφίσι δὲ [m]περιοπτέον εἶναι τοῦτο μάλιστα, ὅπως μὴ [n]στασιάσωσι τῷ βασιλεῖ· [o]οὐκ εὔπορον εἶναι [p][λέγων,] καὶ Πελοποννησίων [ἤδη] ὁμοίως ἐν τῇ θαλάσσῃ ὄντων, καὶ πόλεις ἐχόντων ἐν τῇ αὐτοῦ ἀρχῇ οὐκ ἐλαχίστας, Ἀθηναίοις προσθέμενον, οἷς οὐ πιστεύει, πράγματα ἔχειν, ἐξὸν, Πελοποννησίους, ὑφ' ὧν [q]κακὸν οὐδὲν πέπονθε, φίλους ποιήσασθαι. τάς τε ξυμμαχίδας πόλεις, αἷς ὑπεσχῆσθαι δὴ σφᾶς ὀλιγαρχίαν, [r]ὅτι δὴ καὶ αὐτοὶ ȣ̓ δημοκρατήσονται, εὖ εἰδέναι, ἔφη, ὅτι ȣ̓δὲν

[f] Πλείονι *Reg.* [g] Ἀπὸ deest *Cam.* [h] Vide *Plutarchi* Alcibiadem p. 204. *Huds.* [i] Καὶ οὐδὲν *Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass.* Aug. [k] Ἄλλως *Ar.* Ἄλλος *C.* ἰδ. τι αὐτ. οὐκ ἄλλο τι Mosqu. [l] Ἑτέρων *Ar. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Marg. Cass.* Aug. [m] Περισκεπτέον *Ar. Gr.* [n] Διαστήσωσι, et inter versus, manu recenti, στασιάσωσι, *Reg.* post βασιλ. n. interpung. Aug. [o] Καὶ οὐκ εὔπορον *Ar. C. Reg. Dan.* τῷ βασ. τι Mosqu. [p] Λέγων deest *Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Cass.* Aug. *Dan. Cam.* sed in hoc adscriptum a correctore. [q] Οὐδὲν κακὸν *Ar. C.* Mosqu. Κακὸν ἢ δεινὸν τι πέπονθε *Cl.* Οὐδὲν κακὸν *Reg.* [r] *Fortasse legendum* ὅτε δὴ pro ὅτι δὴ, *ut sit sensus:* Quibus ipsi statum paucorum promisissent, tunc cum ipsi etiam sub populari dominatu non viverent etc. *Steph.*

rem sodalium partem illa Alcibiadis *promissa* expendebant. Et aliis quidem hæc factu facilia, et fide digna videbantur: sed Phrynicho, qui adhuc erat dux, nihil *horum* placebat. Nam Alcibiades (quod etiam erat) non magis paucorum dominatum, quam popularem statum, affectare, ipsi videbatur; nec aliud quicquam spectare, nisi qua ratione, immutata præsenti civitatis disciplina, a sodalibus arcessitus reverti posset. * Sibi vero hoc præcipue prospiciendum esse, ut nullo dissidio a Rege dissiderent; nec enim facile factu esse, dicebat, cum Peloponnesii jam æque, *ac Athenienses*, in mari versarentur, et urbes non minimas in illius *Regis* imperio haberent, *Regem* Atheniensibus adjunctum, quibus diffideret, negotia habere, *et in graviores molestias incidere velle*, cum *ei* liceret amicitiam cum Peloponnesiis inire, a quibus nullo maleficio fuisset affectus. Quod autem attineret ad socias civitates, (quibus a se jam promissum fuisse *dicebat*, fore, ut paucorum dominatu regerentur, quod ne ipsi quidem amplius in reipublicæ administratione populari statu essent usuri) dicebat, se probe scire, nec illas, quæ defecissent, in suam

* Sibi autem præ cæteris hoc non negligendum, præsertim, ne seditiones exsisterent: quinetiam ne Regis quidem interesse, ut, cum, etc. *Valla: quasi negatio præfixa esset* περιοπτέον, *et non post* βασιλεῖ, *sed* στασιάσωσι *distinxisset.* Huds.

Bell. Pelop. an. 20. Olymp. 92. 1. U. C. Varr. 343.

μᾶλλον σφίσιν ἔθ᾽ αἱ ἀφεστηκυῖαι προσχωρήσονται, ἔθ᾽ αἱ ὑπάρχουσαι βεβαιότεραι ἔσονται. οὐ γὰρ [s] βουλήσεσθαι αὐτοὺς μετ᾽ ὀλιγαρχίας ἢ δημοκρατίας δουλεύειν μᾶλλον, ἢ, μεθ᾽ ὁποτέρου ἂν τύχωσι [t] τούτου, ἐλευθέρους εἶναι. τούς τε καλοὺς κἀγαθοὺς ὀνομαζομένους, οὐκ ἐλάσσω, αὐτοὺς [u] νομίσειν, σφίσι πράγματα παρέξειν τοῦ δήμου, ποριστὰς ὄντας καὶ ἐσηγητὰς τῶν κακῶν τῷ δήμῳ, ἐξ ὧν τὰ πλείω αὐτοὺς ὠφελεῖσθαι· καὶ τὸ μὲν [x] ἐπ᾽ ἐκείνοις εἶναι, καὶ [y] ἄκριτοι ἂν καὶ βιαιότερον ἀποθνήσκειν· τὸν δὲ δῆμον, σφῶν τε καταφυγὴν εἶναι, καὶ ἐκείνων σωφρονιστήν. καὶ ταῦτα παρ᾽ αὐτῶν [z] γε τῶν ἔργων ἐπισταμένας τὰς πόλεις, σαφῶς αὐτὸς εἰδέναι, ὅτι οὕτω [a] νομίζουσιν. [b] οὔκουν ἑαυτῷ [c] γε τῶν ἀπὸ Ἀλκιβιάδου καὶ ἐν τῷ παρόντι πρασσομένων ἀρέσκειν οὐδέν.

μθ᾽. Οἱ δὲ ξυλλεγέντες τῶν ἐν τῇ ξυμμαχίᾳ, ὥσπερ καὶ [d] τοπρῶτον αὐτοῖς ἐδόκει, τά τε παρόντα ἐδέχοντο, καὶ ἐς τὰς Ἀθήνας πρέσβεις [e] Πείσανδρον καὶ ἄλλους παρεσκευάζοντο πέμπειν, ὅπως περί τε τῆς τοῦ

ου

[s] Βούλεσθαι *Ar.* [t] Τούτων *Cass.* τούτων Aug. ου ins. a m. rec. [u] Νομίζειν *Reg. Cass. Gr.* Aug. Mosqu. [x] Ἐπ᾽ ἐκείνους *Cass.* Aug. [y] Ἄκριτον ἂν καὶ βεβαιότερον *Dan.* [z] Γε omittunt *Ar. C. Reg. Cass. Gr. Dan. Cam.* Aug. [a] Νομίζουσιν οἰκεῖν, ἑαυτῷ γε *Marg. Cam.* Verum ex hac lectione, quæ sequuntur, ἑαυτῷ γε, non videntur satis bene connecti. *Huds.* [b] Οὐκοῦν *Gr.* Aug. [c] Γε deest *Gr. Cam.* [d] Τὸ πρῶτον *Ar. C. Flor. Bas. Cass. Gr.* Aug. [e] Πίσσανδρον *Gr.* passim.

potestatem magis *propterea* redituras, nec illas, quæ essent, constantiores futuras. Futurum enim, *aiebat*, ut *illarum* cives nollent sub paucorum dominatu, vel in populari statu, servitutem potius pati, quam libertate frui, apud utramcunque harum partium hanc adipisci possent. Quinetiam eos, qui honesti probique viri vocantur, existimaturos, hos non minus negotii, quam ipsum popularem statum, sibi exhibituros, * qui duces ac auctores futuri essent calamitatum reipublicæ, ex quibus *calamitatibus* ipsi, *qui paucorum dominatus essent studiosi*, plura commoda consequuturi essent. Præterea sub illorum quidem imperio, se vel indicta causa et crudelius morte mulctatum iri: popularem vero statum, suum esse perfugium, et illorum moderatorem. Seque plane compertum habere *dicebat*, civitates ipsa experientia edoctas de his ita sentire. Nequaquam igitur quicquam eorum, quæ vel in præsentia ab Alcibiade gererentur, sibi placere.

49. Sed qui ex *conjurationis* sociis eo convenerant, sicut et initio secum ipsi constituerant, et præsentes *conditiones ab Alcibiade oblatas* acceperunt, et legatos cum alios, tum etiam Pisandrum, Athenas mittere

* Qui largitionibus uterentur etc. *Valla.*

Ἀλκιβιάδου καθόδου πράσσοιεν καὶ τῆς τοῦ ἐκεῖ δήμου καταλύσεως, καὶ τὸν Τισσαφέρνην φίλον τοῖς Ἀθηναίοις ποιήσειαν. Bell. Pelop. an. 20. Olymp. 92. 1. U. C. Varr. 343.

ν'. Γνοὺς δὲ [f] ὁ Φρύνιχος, ὅτι ἔσοιτο περὶ τῆς [g] τοῦ Ἀλκιβιάδου καθόδου λόγος, καὶ ὅτι Ἀθηναῖοι [h] ἐνδέξονται αὐτὴν, δείσας πρὸς τὴν ἐναντίωσιν τῶν λεχθέντων [i] ὑφ' αὐτοῦ, μὴ, ἢν κατέλθῃ, ὡς κωλυτὴν ὄντα, κακῶς δρᾷ, τρέπεται ἐπὶ τοιόνδε τι. [k] πέμπει ὡς τὸν Ἀστύοχον, [l] τῶν Λακεδαιμονίων ναύαρχον, ἔτι ὄντα τότε περὶ τὴν Μίλητον, κρύφα ἐπιστείλας, ὅτι Ἀλκιβιάδης αὐτῶν τὰ πράγματα φθείρει, [m] Τισσαφέρνην Ἀθηναίοις φίλον ποιῶν, καὶ [n] τἄλλα σαφῶς ἐγγράψας. [o] ξυγγνώμην δὲ εἶναι [p] ἑαυτῷ, περὶ ἀνδρὸς πολεμίου, καὶ μετὰ [q] τοῦ τῆς πόλεως ἀξυμφόρου, κακόν τι βουλεύειν. ὁ δὲ Ἀστύοχος τὸν μὲν Ἀλκιβιάδην, ἄλλως τε, καὶ οὐκέτι ὁμοίως ἐς χεῖρας ἰόντα, οὐδὲ διενοεῖτο τιμωρεῖσθαι. [r] ἀπελθὼν δὲ παρ' αὐτὸν ἐς Μαγνησίαν, καὶ παρὰ Τισσαφέρνην, ἅμα [s] λέγει τε αὐτοῖς τὰ ἐπισταλέντα ἐκ τῆς Σάμου, καὶ [t] γίγνεται αὐτοῖς μηνυ-

[f] Ὁ omittunt *Gr. Cam.* [g] Τοῦ deest *C.* [h] Id est, τὴν κάθοδον. scil. τὸν περὶ τῆς καθόδου λόγον εὐμενῶς δέξονται, καὶ τὴν κάθοδον αὐτῷ συγχωρήσουσιν. *Æ. Port.* οἱ Ἀθην. Mosqu. [i] Ὑπ' αὐτ. Mosqu. [k] Vide *Suidam* in v. Φρυνίχου Πάλαισμα. *Huds.* [l] Τὸν *Ar. C.* [m] Τισσαφέρνη *Reg. Cass.* Aug. [n] Τ' ἄλλα Mosqu. τἆλλα Bas. [o] Συγγνώμην *Reg.* [p] Αὐτῷ *Gr.* et *Cl.* in marg. [q] Τοῦ a m. rec. add. Mosqu. [r] Ἀπελθὼν *Ar. C. Cass.* Aug. et mox παρ' αὐτῶν. [s] Ἀγγέλλει *Ar. C. Reg. Dan.* [t] Γίνεται *Reg.* Paullo post μηνυτὴς Mosqu. (c. gravi acc.)

parati erant, ut et de Alcibiade *in patriam* reducendo agerent, et de tollendo illius reipublicæ populari statu, utque Tissaphernis amicitiam Atheniensibus conciliarent.

50. Phrynichus autem, cum sciret, verba de Alcibiade reducendo factum iri, hæcque ab Atheniensibus admissum iri, veritus, ne propter ea, quæ a se in contrariam sententiam dicta fuissent, si *in patriam* reversus fuisset, *se* maleficio afficeret, quod *ipsius reditum* impedivisset, quoddam hujusmodi stratagema comminiscitur: mittit ad Astyochum, Lacedæmoniorum navarchum, circa Miletum adhuc agentem, clandestinas literas, quibus significabat, Alcibiadem res illorum corrumpere, qui Tissaphernis amicitiam Atheniensibus conciliaret. Et alias *multas res* in *his* aperte scripserat. Veniam autem sibi dandam esse *dicebat*, qui vel cum incommodo *suæ* civitatis aliquid mali in hostis perniciem moliretur. Astyochus vero Alcibiadem quidem, præsertim, cum non amplius æque, *ac prius*, in *ipsius* manus veniret, ne ulcisci quidem statuit. Sed ad ipsum Magnesiam profectus, et ad Tissaphernem, simul ipsis res ex Samo sibi scriptas dixit, ac ipsis *eas coram*

Bell. Pelop. an. 20. Olymp. 92. 1. U. C. Varr. 343.

τής· προσέθηκέ τε, ὡς ἐλέγετο, ἐπὶ ἰδίοις κέρδεσι Τισσαφέρνει ἑαυτὸν, καὶ περὶ [r] τούτου, καὶ περὶ τῶν ἄλλων. διόπερ καὶ περὶ τῆς μισθοφορᾶς ἐκ ἐντελοῦς οὔσης μαλακωτέρως ἀνθήπτετο. ὁ δὲ Ἀλκιβιάδης [s] πέμπει εὐθὺς κατὰ Φρυνίχου γράμματα ἐς τὴν Σάμον πρὸς τοὺς [t] ἐν τέλει ὄντας, οἷα [u] δέδρακε, καὶ ἀξιῶν αὐτὸν ἀποθνήσκειν. θορυβούμενος δὲ ὁ Φρύνιχος, καὶ πάνυ ἐν τῷ μεγίστῳ κινδύνῳ ὢν διὰ τὸ μήνυμα, ἀποστέλλει αὖθις πρὸς τὸν Ἀστύοχον, τά τε πρότερα, μεμφόμενος, ὅτι οὐ καλῶς ἐκρύφθη, καὶ νῦν, ὅτι, ὅλον τὸ στράτευμα [v] τὸ τῶν Ἀθηναίων [x] ἕτοιμος εἴη, τὸ ἐν τῇ Σάμῳ, παρασχεῖν αὐτοῖς διαφθεῖραι, γράψας [y] καθ' ἕκαστα, ἀτειχίστου οὔσης Σάμου, ᾧ ἂν τρόπῳ αὐτὰ πράξειε, καὶ ὅτι ἀνεπίφθονόν οἱ ἤδη εἴη, περὶ τῆς ψυχῆς [z] δι' ἐκείνους κινδυνεύοντι, καὶ τοῦτο [a] καὶ ἄλλο τι ἂν δρᾶσαι μᾶλλον, ἢ ὑπὸ τῶν ἐχθίστων [b] αὐτὸν διαφθαρῆναι. ὁ δὲ Ἀστύοχος μηνύει καὶ ταῦτα τῷ Ἀλκιβιάδῃ.

να'. Καὶ ὡς προήσθετο αὐτὸν ὁ Φρύνιχος ἀδικοῦν-

[r] Τούτων *Ar. C. Cass. Dan.* Aug. [s] Εὐθὺς πέμπει *Cass.* Aug. Mosqu. [t] Ἐν τέλη Aug. ει superscr. m. 2. [u] Δέδρακεν *Cass. Gr.* Aug. [v] Τὸ omittunt *Ar. C.* [x] Ἑτοίμως *Gr.* a correctore. [y] Καθέκαστα *Ar. Reg.* Aug. mox τῆς Σάμ. Mosqu. [z] Scil. τὸν Ἀλκιβιάδην καὶ τὸν Τισσαφέρνην &c. *Æ. Port.* [a] Καὶ ἄλλό τι πᾶν δρᾶσαι *Marg. Ar. C. Huds.* In *Marg.* est καὶ ἄλλό τι πᾶν ἂν δρᾶσαι. et sic *Reg. Dan.* Καὶ ἄλλο πᾶν δρᾶσαι, et supra manu recenti additum τὶ ἂν *Cass.* κ. ἄλλο πᾶν Aug. δράσαι (c. acut.) Mosqu. Καὶ ἄλλό τι δρᾶσαι ἂν *Gr.* [b] Αὐτὸν deest *Gr.* Αὐτῶν *Cass.* Tum διαφθαρῆναι Mosqu.

indicavit. Et (ut ferebatur) quæstus privati causa se Tissapherni adjunxerat cum in hac re, tum in aliis. Quamobrem etiam integro stipendio efflagitando mollius se gerebat. Alcibiades vero confestim literas Samum ad magistratus adversus Phrynichum mittit, *declarans ea*, quæ fecerat, et postulans, ut capitis supplicio plecteretur. Phrynichus autem perturbatus, et in maximum omnino discrimen adductus ob hoc indicium, rursus ad Astyochum scribit, cum ob superius factum *de eo* conquerens, quod *ab eo* non probe celatum fuisset, et nunc se paratum esse ipsis ad internecionem tradere omnem Atheniensium exercitum, qui apud Samum esset, expositis sigillatim omnibus modis, quibus hæc *ipse Phrynichus* peracturus esset, quod Samus nullis munitionibus esset munita. Nec sibi jam invidiosum esse, si propter ipsos in capitis periculum adductus, et hoc, et aliud quidvis potius facturus esset, quam *passurus, se* ab inimicissimis funditus perdi. Astyochus vero hæc quoque Alcibiadi indicavit.

51. Phrynichus autem, cum ipsum

τα, καὶ [e] ὅσονοὺ παροῦσαν ἀπὸ τοῦ Ἀλκιβιάδου περὶ τούτων ἐπιστολὴν, αὐτὸς, προφθάσας, τῷ στρατεύματι [d] ἐξάγγελος γίγνεται, ὡς οἱ πολέμιοι μέλλουσιν, ἀτειχίστου οὔσης τῆς Σάμου, ([e] καὶ ἅμα) τῶν νεῶν οὐ πασῶν [f] ἔνδον ὁρμουσῶν, ἐπιθήσεσθαι τῷ στρατοπέδῳ· καὶ ταῦτα σαφῶς [g] πεπυσμένος εἴη, καὶ χρῆναι τειχίζειν τε Σάμον ὡστάχιστα, καὶ τἄλλα ἐν φυλακῇ ἔχειν. ἐστρατήγει δὲ, καὶ κύριος ἦν αὐτὸς πράσσων ταῦτα. καὶ οἱ μὲν τὸν τειχισμόν τε παρεσκευάζοντο, καὶ ἐκ τοῦ τοιούτου, καὶ ὡς [h] μέλλουσα Σάμος, θᾶσσον ἐτειχίσθη. αἱ δὲ [i] παρὰ τοῦ Ἀλκιβιάδου ἐπιστολαὶ οὐ πολὺ ὕστερον ἧκον, ὅτι [k] παραδίδοταί τε τὸ στράτευμα ὑπὸ Φρυνίχου, καὶ οἱ πολέμιοι μέλλουσιν ἐπιθήσεσθαι. δόξας δὲ [l] ὁ Ἀλκιβιάδης ὀ πιστὸς εἶναι, ἀλλὰ, τὰ ἀπὸ τῶν πολεμίων προειδὼς, τῷ Φρυνίχῳ ὡς ξυνειδότι κατ' ἔχθραν ἀνατιθέναι, οὐδὲν ἔβλαψεν αὐτὸν, ἀλλὰ [m] καὶ ξυνεμαρτύρησε μᾶλλον, ταῦτα [n] ἐξαγγείλας.

Bell. Pelop. an. 20. Olymp. 92. 1. U. C. Varr. 343.

νβ'. Μετὰ δὲ τοῦτο [o] ὁ Ἀλκιβιάδης μὲν Τισσαφέρνην

[e] Ὅσον οὐ *Ar. C. Ald. Flor. Bas.* Ὁσονοὺ *Gr.* Ὅσον οὐ *Reg. Cass.* Aug. [d] Ἄγγελος γίγνεται *Ar.* Ἐξάγγ. γίνεται *Gr.* [e] Ἅμα καὶ *Ar.* Omittit *Cl.* et *Cass.* καὶ ἅμα inter vss. a m. rec. Aug. [f] Scil. ἐν τῇ Σάμῳ, ἐν τῇ πόλει. *Æ. Port.* [g] Πεπυσμένος *Cl.* Mosqu. [h] Scil. τειχίζεσθαι *Æ. Port.* [i] Παρ' Ἀλκιβιάδου *Gr.* [k] Προδίδοταί τε *Marg.* Προδίδοται τὸ στρ. *Cass.* Παραδίδονταί τε *Dan.* προδίδοται Aug. (sine τε.) [l] Ὁ omittunt *Ar. C.* Δ' ὁ Ἀλκιβ. *Gr.* [m] Καὶ deest *Reg.* [n] Ἀπαγγεῖλαι *Cl.* Ἀπαγγείλας *Cass.* Aug. [o] Ὁ Ἀλκιβιάδης *Reg.*

injuste facere præsensisset, et de rebus istis epistolam ab Alcibiade missam tantum non adesse, ipse *eam* prævertens, indicium ad exercitum affert, hostes castra invadere statuisse, quod Samus nullis munitionibus esset munita, simul etiam, quod non omnis classis intus stationem haberet: et se hæc pro compertis habere, et quam celerrime Samum muniendam esse, et cætera *loca* præsidiis tuenda. Ipse autem dux erat, harumque rerum administrandarum potestatem habebat. Et hi quidem ad eam muniendam se præparare cœperunt; et propter hujusmodi occasionem, vel sic, *raptim scilicet ac festinanter* Samus, quæ *alioqui munienda* erat, celerius munita fuit. At non multo post literæ ab Alcibiade missæ venerunt, exercitum *Atheniensium* a Phrynicho proditum iri, et hostes *eum* invasuros. Alcibiades autem, cum dignus visus fuisset, cui nulla fides haberetur, at, quod res ab hostibus faciendas prævidisset, Phrynicho, ut *harum* conscio, *hæc* propter inimicitias, *quas cum eo gerebat*, attribuere *visus fuisset*, ipsi nihil nocuit, imo vero, quod hæc indicasset, suo testimonio *Phrynichi indicium* magis confirmavit.

52. Postea vero Alcibiades quidem Tissaphernem monebat ac induce-

Bell. Pelop. an. 20. Olymp. 92. 1. U. C. Varr. 343.

παρεσκεύαζε καὶ ἀνέπειθεν, ὅπως φίλος ἔσται τοῖς Ἀθηναίοις, δεδιότα μὲν τοὺς Πελοποννησίους, ὅτι πλείοσι ναυσὶ τῶν Ἀθηναίων παρῆσαν, βουλόμενον δὲ ὅμως, εἰ δύναιτό πως, [p] πεισθῆναι, ἄλλως τε, [q] καὶ, ἐπειδὴ τὴν ἐν τῇ Κνίδῳ διαφορὰν περὶ τῶν [r] Θηραμένους σπονδῶν ᾔσθετο τῶν Πελοποννησίων· ἤδη γὰρ κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν ἐν τῇ Ῥόδῳ ὄντων [s] αὐτῶν ἐγεγένητο, [t] ἐν τῇ τὸν τοῦ Ἀλκιβιάδου λόγον, πρότερον εἰρημένον, περὶ τοῦ [u] ἐλευθεροῦν Λακεδαιμονίους [x] τὰς ἁπάσας πόλεις, ἐπηλήθευσεν ὁ [y] Λίχας, οὐ, φάσκων, ἀνεκτὸν εἶναι, [z] ξυγκεῖσθαι, κρατεῖν βασιλέα τῶν πόλεων, ὧν ποτε καὶ πρότερον ἢ αὐτὸς ἢ [a] οἱ πατέρες ἦρχον. [b] καὶ μὲν δὴ ὁ Ἀλκιβιάδης, ἅτε περὶ μεγάλων ἀγωνιζόμενος, προθύμως [c] τῷ Τισσαφέρνει θεραπεύων προσέκειτο.

νγʹ. Οἱ δὲ [d] μετὰ τοῦ Πεισάνδρου πρέσβεις τῶν Ἀθηναίων ἀποσταλέντες ἐκ τῆς Σάμου, [e] ἀφικόμενοι

[p] Πιστευθῆναι *Marg. Ar. C. Ald. Flor. Bas. Reg. Gr. Dan.* et in margine *Cass.* [q] Καὶ deest *Ar.* [r] Θηριμένους *Gr.* Aug. et a prima manu *Cass.* in quo emendatum erat Θηραμένους. [s] Αὐτῷ *Marg. Ar. C. Gr.* et in marg. *Cl. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass.* Aug. [t] Ἐν ᾗ *Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. Scil. ἐν ᾗ διαφορᾷ. Verum dici potest, τὸ τῇ pro ᾗ poni poëtice. *Æ. Port.* Ἐν ᾗ *Reg. Cass. Dan.* ἐν η (sic) Aug. [u] Ἐλευθεροῦν τοὺς Λακεδαιμονίους *Ar. C. Cl. Reg. Cass.* Aug. Mosqu. [x] Ἁπάσας τὰς πόλεις *Cass.* deinde recens corrector τὰς super ἁπάσας posuerat, relicto altero τὰς. ἁπάσας τὰς Aug. Mosqu. [y] Λείχας *Reg. Dan.* [z] Συγκεῖσθαι *Gr.* Et sic passim. Vid. ad Cap. 65. ant. εἶν pro εἶναι Aug. [a] Οἱ deest *Gr.* [b] Καὶ ὁ μὲν δὴ Ἀλκ. *Marg.* Καὶ ὁ μὲν Ἀλκ. *Ar. C.* Sic etiam *Reg. Cass. Dan.* Aug. [c] Τὸν Τισσαφέρνην *Cass.* τὸν Τισσαφέρνη Aug. [d] Μετὰ d. Mosqu. [e] Καὶ ἀφικόμενοι *Ar. C. Reg. Cass. Dan.* Aug.

bat, ut amicus esset Atheniensibus, timentem quidem Peloponnesios, quod majori cum classe, quam Athenienses, adessent, cupientem tamen, si qua ratione posset, sibi fidem haberi, præsertim postquam sensit Peloponnesiorum apud Cnidum de fœderibus per Theramenem *cum Rege* factis dissensionem. Nam tunc temporis, cum illi apud Rhodum essent, *hæc dissensio* jam exstiterat, * in qua illum Alcibiadis sermonem *a me* ante commemoratum, *nimirum* Lacedæmonios civitates omnes in libertatem asserere, Lichas verum esse demonstravit, quia negavit, hanc pactionem tolerandam esse, ut Rex eas civitates obtineret, quibus vel ipse vel *ejus* majores prius aliquando imperassent. Et Alcibiades quidem, utpote qui magnis de rebus contendebat, Tissaphernem officiis studiose demerebatur.

53. Atheniensium vero legati, qui cum Pisandro ex Samo missi fuerant, cum Athenas pervenissent, apud po-

* Ut vertit *Valla*, sibi hanc lectionem finxisse videtur, (quum ex altera se expedire non posset,) τῷ τοῦ Ἀλκιβιάδους λόγῳ πρότερον εἰρημένῳ περὶ τοῦ ἐλευθεροῦν etc. deinde ἐπῆλθεν pro ἐπηλήθευσεν. Sed non dubium, quin vera sit vulgata lectio, et sit ἐπηλήθευσε, quod paullo ante dixerat ξυνεμαρτύρησε. *Stephanus.*

ἐς τὰς Ἀθήνας, λόγους ἐποιοῦντο ἐν τῷ δήμῳ, κεφαλαιοῦντες ἐκ πολλῶν, μάλιστα δὲ, ὡς ἐξείη αὐτοῖς, Ἀλκιβιάδην [e]κατάγουσι, καὶ μὴ τὸν αὐτὸν τρόπον δημοκρατουμένοις, βασιλέα τε ξύμμαχον ἔχειν, καὶ Πελοποννησίων περιγενέσθαι. ἀντιλεγόντων δὲ πολλῶν καὶ ἄλλων περὶ τῆς δημοκρατίας, καὶ τῶν Ἀλκιβιάδου ἅμα ἐχθρῶν διαβοώντων, ὡς δεινὸν εἴη, [f]εἰ τοὺς νόμους βιασάμενος κάτεισι, καὶ [g]Εὐμολπιδῶν καὶ [h]Κηρύκων, [i]περὶ τῶν μυστικῶν, δι' ἅπερ ἔφυγε, [k]μαρτυρουμένων, καὶ [l]ἐπιθειαζόντων, μὴ κατάγειν, ὁ Πείσανδρος παρελθὼν, [m]πρὸς πολλὴν ἀντιλογίαν καὶ σχετλιασμὸν ἠρώτα ἕνα [n]ἕκαστον παράγων [o]τῶν ἀντιλεγόντων, [p]ἥν τινα ἐλπίδα [q]ἔχῃ σωτηρίας τῇ πόλει, Πελοποννησίων ναῦς τε οὐκ ἐλάσσους σφῶν ἐν τῇ θαλάσσῃ ἀντιπρώρους ἐχόντων, καὶ πόλεις ξυμμαχίδας [r]πλείους, βασιλέως τε αὐτοῖς καὶ Τισσαφέρνους χρήματα παρεχόντων, σφίσι τε οὐκέτι ὄντων, εἰ μή τις

Bell. Pelop. an. 20. Olymp. 92. 1. U.C. Varr. 343.

[e] Καταγάγουσι *Cl.* Καταγαγοῦσι *Marg. Cass.* Aug. καταγάγουσι Mosqu. [f] Εἰ recenti manu inter versus *Cass.* [g] Eumolpidæ, ita dicti ab Eumolpo τοῦ πρώτου ἱεροφαντήσαντος, Sacerdotes erant Cereris, tam Athenis, quam Eleusi. Vide *Suidam, Hesychium, Meursii* Eleusinia. c. 2. et 13. et *Menagii* Observationes in Diog. Laërt. p. 5. *Huds.* [h] Familia fuit Athenis Cerycum, quos ait *Diodorus Siculus* pag. 18. a. μετενηνέχθαι ἀπὸ τῶν Αἰγυπτίων παστοφόρων. erant sane et Pastophori Ægyptiorum, et Atheniensium Ceryces sacrorum administri, popis et victimariis non dissimiles. Vide *Casauboni* Animadvers. in Athenæi lib. 14. c. 23. *Idem.* [i] Περὶ τῶν μυστικῶν desunt *Gr.* mox διάπερ Aug. [k] Μαρτυρουμένων *Reg. Cass.* Aug. [l] Ἐπιθειαζόντων *Cass.* [m] Id est: πρὸς τοὺς πολλοὺς τοὺς ἀντιλογίᾳ χρωμένους καὶ σχετλιάζοντας. *Æ. Port.* [n] Ἕκαστον αὐτῶν παράγων *Ar. C.* Αὐτῶν etiam *Cass. Dan.* Mosqu. ἕν' ἕκαστον αὐτῶν Aug. [o] Τῶν deest *Gr.* [p] Ἣν τινα *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Reg.* [q] Ἔχει *Cass. Gr.* Aug. Mosqu. [r] Πλείους τε βασ. *Cass.* Aug. mox εἶεν ἔτι Mosqu.

pulum verba facere cœperunt, in summam multa colligentes, præcipue vero *demonstrantes*, ipsis licere et Regem socium habere, et Peloponnesios superare, si Alcibiadem restituerent, nec *in posterum* eodem modo, *quo tunc*, populari statu in reipublicæ administratione uterentur. Sed cum et alii multi pro populari statu contradicerent, et simul Alcibiadis inimici vociferarentur, indignum facinus esse, si, violatis *patriæ* legibus, rediret, et Eumolpidæ et Ceryces de mysticis, propter quæ profugerat, testimonium *adversus eum* dicerent, et per res divinas obtestarentur, ne reducerent: Pisander progressus, ad illorum multitudinem, qui contradicebant, ac indignabantur, singulos illorum, qui contradicebant, *in medium* producens interrogabat, quamnam salutis publicæ spem haberent, cum Peloponnesii non pauciores, quam ipsi, naves rostratas, easque *navibus ipsorum* adversas, in mari haberent, et socias civitates plures; præterea cum Rex et Tissaphernes pecunias illis suppeditaret, ipsis vero nullæ amplius essent, nisi quis Regi persuaderet, ut ad

Bell. Pelop. an. 20. Olymp. 92. 1. U. C. Varr. 343.

[s]πείσει βασιλέα μεταστῆναι παρὰ σφᾶς. ὁπότε [t]δὲ μὴ φαίησαν ἐρωτώμενοι, ἐνταῦθα δὴ σαφῶς [u]ἐλέγετο αὐτοῖς, ὅτι τοῦτο τοίνυν [v]οὐκ ἔστιν [x]ὑμῖν γενέσθαι, εἰ μὴ [y]πολιτεύσομέν τε σωφρονέστερον, καὶ ἐς ὀλίγους μᾶλλον [τὰς ἀρχὰς [z]ποιήσαιμεν,] ἵνα πιστεύῃ ἡμῖν βασιλεὺς, [a]καὶ μὴ περὶ πολιτείας τὸ πλέον βουλεύωμεν ἐν τῷ παρόντι, ἢ περὶ σωτηρίας, (ὕστερον [b]γὰρ ἐξέσται ἡμῖν καὶ [c]μεταθέσθαι, ἢν μή τι ἀρέσκῃ·) Ἀλκιβιάδην [d]τε [e]κατάξομεν, ὃς μόνος τῶν νῦν οἷός [f]τε τοῦτο κατεργάσασθαι.

νδ΄. Ὁ δὲ δῆμος τὸ [g]μὲν πρῶτον, ἀκούων, χαλεπῶς [h]ἔφερε τὸ περὶ τῆς ὀλιγαρχίας· σαφῶς δὲ διδασκόμενος ὑπὸ τοῦ Πεισάνδρου, μὴ εἶναι [i]ἄλλην σωτηρίαν, δείσας, καὶ ἅμα [k]ἐλπίζων, ὡς [l]καὶ μεταβαλεῖται, ἐνέδωκε. καὶ ἐψηφίσαντο, πλεύσαντα [m]τὸν Πείσανδρον καὶ δέκα ἄνδρας μετ' αὐτοῦ, πράσσειν, [n]ὅπῃ [o]ἂν αὐ-

[s] Πείσῃ *Cass. Gr.* Aug. qui et mox μετὰ στῆναι. [t] Δὴ *Marg. Ald. Flor. Bas. Cass. Gr.* Aug. Ὁπότε μὴ *Reg.* δὴ manu recenti supra scriptum erat. [u] Ἔλεγεν *Marg. Ar. C. Cl. Reg. Cass. Dan.* Mosqu. [v] Οὐκ ἔστιν omittit *Gr.* [x] Ἡμῖν *Cl.* [y] Πολιτεύσαιμεν *Ar.* Πολιτεύσωμεν *C. Flor. Cass.* Aug. [z] Ποιήσωμεν Mosqu. et mox πιστεύσῃ ὁ β. Mosqu. [a] Καὶ μὴν περὶ π. τ. πλ. ἐβουλεύσαμεν *Marg.* Πιστεύωμεν pro βουλεύωμεν in *Codd. Ar. C. Reg.* ac *Dan.* Cum *Marg.* consentit *Cass.* nisi, quod πλεῖον habet. Sed in margine recens manus scripsit γρ. ἐν ᾧ περὶ τὴν βουλεύωμεν καὶ μὴ τό. κ. μὴν—τὸ πλεῖον ἐβουλεύσαμεν Aug. [b] Γὰρ deest a prima manu, a correctore adscriptum, *Cass.* γὰρ d. Aug. [c] Μεταπείθεσθαι *Cl.* Μεταπεριθέσθαι *Cass.* sed περι linea subducta notatum erat. μετὰ περιθέσθαι Aug. id. mox ἀρέσκειν. [d] Δὲ *Ar. C.* [e] Κατάξαιμεν *Ar.* Κατάξωμεν reponendum censet *Æ. Port. Huds.* Sic emendatum erat e κατάξομεν in *Gr.* [f] Τε deest *Gr.* [g] Μὲν deest *Ar. C.* Mosqu. Τοπρῶτον *Reg.* Τὸ πρῶτον *Gr.* [h] Ἐφέρετο περὶ *Marg. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Cass. Schol.* Aug. [i] Id est: ἄλλον σωτηρίας τρόπον, ἢ τὸν ἀπὸ τοῦ Πεισάνδρου λεγόμενον. *Æ. Port.* [k] Ἐπελπίζων *Cass.* Aug. Mosqu. [l] Καὶ abest *Ar.* μεταβαλεῖν τι Aug. [m] Τὸν non agnoscunt *Ald. Flor. Bas.* Sed agnoscit *Cam.* cum aliis omnibus *Mss.* [n] Ὅπῃ *Cass.* Aug. ὅποι Mosqu. [o] Ἂν non habet *Gr.*

ipsos transiret. Cum igitur illi, qui *a Pisandro* interrogabantur, responderent, nullam, tunc vero palam subjiciebat ipsis: Atqui hoc vobis contingere non licet, nisi rempublicam modestius administremus, et magistratus ad pauciores *viros* deferamus, ut Rex fidem nobis habeat; neque de reipublicæ administrandæ forma magis, quam de *nostra* salute in præsentia consultemus; (nam et postea nobis licebit *hæc* mutare, si quid displicuerit:) Alcibiademque, qui solus omnium, qui nunc *vivunt*, hoc conficere potest, reducamus.

54. Populus vero principio quidem *hæc* audiens, de paucorum dominatu graviter ferebat. Sed cum a Pisandro doceretur, nullam aliam esse salutis conservandæ rationem, metuens, simul etiam sperans, fore, ut et immutaretur, cessit. Decretum autem fecit, ut Pisander cum decem collegis proficisceretur ad rem cum

τοῖς [p] δοκοίη ἄριστα ἕξειν, τά τε πρὸς [q] τὸν Τισσαφέρνην καὶ τὸν Ἀλκιβιάδην. ἅμα τε διαβαλόντος καὶ Φρύνιχον τοῦ Πεισάνδρου, [r] παρέλυσε τῆς ἀρχῆς, καὶ τὸν ξυνάρχοντα Σκιρωνίδην. ἀντέπεμψαν δὲ στρατηγοὺς ἐπὶ τὰς ναῦς Διομέδοντα καὶ Λέοντα· τὸν δὲ Φρύνιχον ὁ Πείσανδρος, φάσκων [s] Ἴασον προδοῦναι καὶ Ἀμόργην, διέβαλεν, οὐ νομίζων ἐπιτήδειον εἶναι τοῖς πρὸς τὸν Ἀλκιβιάδην πρασσομένοις. καὶ ὁ μὲν Πείσανδρος τάς τε [t] ξυνωμοσίας, αἵπερ ἐτύγχανον πρότερον ἐν τῇ πόλει οὖσαι ἐπὶ δίκαις καὶ ἀρχαῖς, [u] ἁπάσας ἐπελθὼν, καὶ παρακελευσάμενος, ὅπως, ξυστραφέντες καὶ κοινῇ βουλευσάμενοι, [v] καταλύσωσι τὸν δῆμον, καὶ τἄλλα παρασκευάσας ἐπὶ τοῖς παροῦσιν, ὥστε μηκέτι διαμέλλεσθαι, αὐτὸς μετὰ τῶν [x] δέκα ἀνδρῶν τὸν πλοῦν ὡς τὸν Τισσαφέρνην ποιεῖται.

Bell. Pelop. an. 20. Olymp. 92. 1. U. C. Varr. 343.

νέ. Ὁ δὲ Λέων καὶ [y] ὁ Διομέδων ἐν τῷ αὐτῷ χειμῶνι, [z] ἀφιγμένοι ἤδη ἐπὶ τὰς τῶν Ἀθηναίων ναῦς, ἐπίπλουν τῇ Ῥόδῳ ἐποιήσαντο. καὶ τὰς μὲν ναῦς καταλαμβάνουσιν ἀνειλκυσμένας τῶν Πελοποννησίων· ἐς

Affecto Januario.

[p] Δοκοίη deest *Ar.* [q] Τὸν omittit *Gr.* [r] Παρέλυσεν ὁ δῆμος τῆς ἀρχῆς *Marg. Ar. C. Reg. Cass.* Mosqu. (qui et antea, ἅμα τὲ καὶ,) *Dan.* Aug. id. mox Κυρωνίδην. [s] Ἴσον Mosqu. a m. 1. α add. m. rec. [t] Id est: *τὰ τῶν πολιτῶν συστήματα, τὰ ἐπὶ ταῖς δίκαις καὶ ταῖς ἀρχαῖς κατασταθέντα, ὅπως ἐν ταῖς δίκαις καὶ ἀρχαῖς πάντα ὑπὸ τῶν δικαστῶν καὶ ἀρχόντων δικαιότερον καὶ εὐκοσμότερον παρῶνται.* *Æ. Port.* Aliter vero locum explicat *Scholiastes. Huds.* [u] Ἁπάσαις *Ar.* [v] Καταλύσουσι *Marg. Ald. Flor. Bas.* Καταλύουσι *Ar. C.* et *Dan.* Καταλύσουσι *Reg. Cass. Gr.* Aug. Bas. infr. διαμέλεσθαι Mosqu. [x] Δώδεκα *Gr.* [y] Ὁ deest *Ar.* Aug. Mosqu. [z] Ἐπελθόντες ἀρχηγοὶ ἤδη *Cl.*

Tissapherne et Alcibiade transigendam, ut e republica maxime fore ipsis videretur. Cum autem Pisander Phrynichum etiam criminatus fuisset, *populus eum* et Scironidem, *ejus* collegam, a præfectura amovit: in eorum vero locum subrogavit Diomedontem et Leontem, quos ad classem cum imperio miserunt. Pisander autem Phrynichum criminatus est, quod Iasum et Amorgem ab eo proditum diceret, non existimans, eum animo propensum esse ad ea, quæ cum Alcibiade transigebantur. Pisander autem cum adiisset omnes societates *et collegia*, quæ prius in urbe erant, et quæ judiciis et magistratibus præerant, et adhortatus fuisset, ut, conspiratione secum facta et consilio communiter inito, popularem statum tollerent, præterea cum cæteras quoque res ad præsentem usum necessarias præparasset, ut nulla mora amplius interponeretur, ipse cum decem collegis ad Tissaphernem navigavit.

55. Leon autem ac Diomedon per eandem hyemem, cum ad Atheniensium classem jam pervenissent, Rhodum infesta classe petierunt. Cum autem *ibi* Peloponnesiorum naves subductas nacti fuissent, et in quandam

Bell. Pelop. an. 20. Olymp. 92. 1. U. C. Varr. 343.

δὲ τὴν γῆν ἀπόβασίν τινα ποιησάμενοι, καὶ τοὺς [z] βοηθήσαντας Ῥοδίων νικήσαντες μάχῃ, ἀπεχώρησαν ἐς τὴν [a] Χάλκην· καὶ τὸν πόλεμον ἐντεῦθεν μᾶλλον ἐκ τῆς Κῶ ἐποιοῦντο. [b] εὐφυλακτοτέρα γὰρ αὐτοῖς ἐγίγνετο, [c] εἴποι [d] ἀπάροι τὸ τῶν Πελοποννησίων ναυτικόν· ἦλθε [e] δὲ ἐς τὴν Ῥόδον καὶ Ξενοφαντίδας Λάκων [f] παρὰ Πεδαρίτου ἐκ Χίου, λέγων, ὅτι τὸ τεῖχος τῶν Ἀθηναίων ἤδη ἐπιτετέλεσται, καὶ, [g] εἰ μὴ βοηθήσουσι πάσαις ταῖς ναυσὶν, ἀπολεῖται τὰ ἐν Χίῳ πράγματα. οἱ δὲ διενοοῦντο βοηθήσειν. ἐν τούτῳ δὲ ὁ [h] Πεδάριτός τε, καὶ τὸ περὶ [i] αὑτὸν ἐπικουρικὸν ἔχων, καὶ τοὺς Χίους, πανστρατιᾷ προσβαλὼν τῶν Ἀθηναίων τῷ περὶ τὰς ναῦς ἐρύματι, [k] αἱρεῖταί τι αὐτοῦ, καὶ νεῶν τινῶν ἀνειλκυσμένων ἐκράτησεν. ἐπεκβοηθησάντων δὲ τῶν Ἀθηναίων, καὶ τρεψαμένων τοὺς Χίους [l] πρώτους, νι-

[z] Προσβοηθήσαντας *Marg. Ar. C. Cl. Reg. Cass.* Aug. πρὸς βοηθ. Mosqu. et ω in Ῥοδ. a corr. Βοηθήσοντας *Gr.* [a] Χαλκήν Aug. [b] Εὐφυλακτότερα *Ar. C. Reg.* Aug. Εὐφυλακτώτερα *Gr.* [c] Εἴπου *Cass.* Aug. [d] Ἀπαίροι *Marg. Ar. C. Reg. Dan. Gr.* Aug. Ἀπήροι a prima manu, ἀπάροι ex emendatione *Cass.* [e] Δ' ἐς *Ald. Flor. Bas.* Ἦλθεν δ' ἐς *Cass.* Aug. [f] Περὶ *Bas.* [g] Εἰ μὴ τάχιστα βοηθ. *Cl.* [h] Πεδάριτος αὐτός τε ἐξελθὼν καὶ τὸ περὶ αὐτὸν *Cl.* Πεδάριτος αὐτός τε καὶ *Marg. Ar. C. Cass. Dan.* Aug. Ὁ ante Πεδάριτος non habet *Bas.* Παιδάριτος *Gr.* [i] Αὑτὸν *Marg. Ar. C. Cl. Ald. Flor. Bas. Reg. Gr.* Αυτὸν, sine nota spiritus, *Cass.* Aug. [k] Αἱρεῖ τί τε *Ar. C. Cl. Gr. Reg.* Aug. Mosqu. *Cass.* et hic cum superscripta emendatione recentis correctoris αἱρεῖται. [l] Πρώτους deest *Cass.* Aug.

agri *Rhodii* partem descendissent, et Rhodios, qui ad arcendam vim accurrerant, prœlio superassent, in Chalcen se receperunt. Atque * postea bellum acrius ex Co gerere cœperunt. Nam *Rhodus hinc* commodius observari poterat, si quo Peloponnesiorum classis proficisceretur. Xenophantidas autem Lacon in Rhodon ex Chio a Pedarito *missus* venit, nuntiaturus, Atheniensium murum, *quo Chiorum urbs ab illis circumvallabatur,* ad finem jam esse perductum, et, nisi *Peloponnesii Rhodiique* cum tota classe *Chiis celerrime* succurrerent, actum esse de tota Chio. Illi vero *Chiis* succurrere statuerunt. Interea vero Pedaritus cum copiis auxiliariis, quas circa se habebat, et cum Chiis, cum toto exercitu adortus Atheniensium munitiones classi circumdatas, quandam earum partem cepit, et aliquot navibus subductis potitus est. Sed cum Athenienses eruptionem *in eos* fecissent, et Chios in fugam primos ver-

* *Illinc bellum acrius ex Co gerebant*, vertit *Valla*. Verum nullo modo commodum sensum exhibet; nam μᾶλλον non significat *acrius*. Repono confidenter, ἐντεῦθεν μᾶλλον, ἢ ἐκ τῆς Κῶ· *abierunt* (inquit) *in Chalcen insulam, et illinc bellum gesserunt magis, quam ex Co:* et hoc firmatur ex c. 60. init. ubi ait de Peloponnesiorum classe: καὶ γενόμενοι περὶ τὸ Τριόπιον, καθορῶσι τὰς τῶν Ἀθηναίων ναῦς πελαγίας ἀπὸ τῆς Χάλκης πλεούσας. Est autem Χάλκη insula e regione Triopii inter Rhodum et Co insulas commode sita. *Palmerius* Exercitat. pag. 57. Huds.

κᾶται καὶ τὸ ἄλλο τὸ περὶ τὸν [m] Πεδάριτον· καὶ αὐτὸς ἀποθνήσκει, καὶ τῶν Χίων πολλοὶ, καὶ ὅπλα ἐλήφθη πολλά.

Bell. Pelop. an. 20. Olymp. 92. 1. U. C. Varr. 343.

νϛ'. Μετὰ δὲ ταῦτα [n] οἱ μὲν Χῖοι ἔκ τε γῆς καὶ θαλάσσης ἔτι μᾶλλον, ἢ πρότερον, ἐπολιορκοῦντο, καὶ ὁ λιμὸς αὐτόθι ἦν μέγας· οἱ δὲ περὶ τὸν Πείσανδρον Ἀθηναίων πρέσβεις, ἀφικόμενοι ὡς [o] τὸν Τισσαφέρνην, λόγους ποιοῦνται περὶ τῆς ὁμολογίας. Ἀλκιβιάδης δὲ (οὐ γὰρ αὐτῷ πάνυ τὰ ἀπὸ Τισσαφέρνους βέβαια ἦν, [p] φοβουμένῳ τοὺς Πελοποννησίους μᾶλλον, καὶ ἔτι βουλομένῳ, καθάπερ καὶ ὑπ' ἐκείνου ἐδιδάσκετο, τρίβειν ἀμφοτέρους·) τρέπεται ἐπὶ τοιόνδε εἶδος, ὥστε τὸν Τισσαφέρνην, ὡς μέγιστα αἰτοῦντα παρὰ τῶν Ἀθηναίων, μὴ ξυμβῆναι. δοκεῖ δέ μοι [q] καὶ Τισσαφέρνης τὸ αὐτὸ βουληθῆναι, αὐτὸς μὲν, διὰ τὸ δέος, ὁ δὲ Ἀλκιβιάδης, ἐπειδὴ ἑώρα ἐκεῖνον [r] καὶ ὣς οὐ ξυμβασείοντα, δοκεῖν τοῖς Ἀθηναίοις ἐβούλετο μὴ ἀδύνατος εἶναι πεῖσαι, ἀλλ' ὡς πεπεισμένῳ Τισσαφέρνει καὶ βουλομένῳ προσχωρῆσαι [s] τοὺς Ἀθηναίους μὴ ἱκανὰ διδόναι. ᾔτει

[m] Πεδάριτον ἐπικουρικὸν *Cl.* [n] Ἔκ τε γῆς καὶ θαλάσσης οἱ Χῖοι ἔτι *Cass.* Aug. ἔκ τε γ. κ. θ. οἱ μὲν Χῖοι Mosqu. qui et ἐλήφθησαν c. 55. extr. [o] Τὸν omittit *Reg.* ἐς τ. Τισσ. Mosqu. [p] Φοβουμένου τοὺς Πελ. μ. καὶ ἔτι βουλομένου *Marg. Ar. C. Ald.* quam lectionem, utpote rationi magis consentaneam, sequutus est *Valla. Huds.* Ita et *Reg.* Φοβουμένῳ *Cass. Gr.* Sed in hoc supra ω scriptum erat ου. Βουλομένου *Iidem*, et Aug. antea ὑπὸ Τισσ. Mosqu. et mox ὑπ' ἐκείνους. [q] Καὶ ὁ Τισσαφέρνης *Cl. Cass.* Aug. [r] Καὶ ὡς *Reg. Gr.* [s] Τοῖς Ἀθηναίοις *Marg. Ar. C. Gr. Ald. Flor. Bas. Reg. Dan.* et ex emendatione recenti inter versus *Cass.*

tissent, reliquus etiam exercitus, qui circa Pedaritum erat, victus fuit; et ipse *Pedaritus* occubuit, et Chiorum multi, multaque arma capta sunt.

56. Postea vero Chii et a terra et a mari arctius obsidebantur, et ingens fames illic erat. At Pisander ejusque collegæ, Atheniensium legati, cum ad Tissaphernem pervenissent, de pactionibus faciendis verba fecerunt. Alcibiades vero (nec enim Tissaphernis fides spem admodum certam ipsi afferebat, quia Peloponnesios magis, *quam Athenienses*, formidabat, et utrosque adhuc atterere volebat, quemadmodum etiam ab Alcibiade edoctus fuerat;) ad hujusmodi *fraudis* genus *comminiscendum* se convertit, ut Tissaphernes, quippe quod ab Atheniensibus res maximas peteret, nullam *cum ipsis* compositionem faceret. Videtur autem mihi et Tissaphernes idem voluisse, ipse quidem, propter metum; Alcibiades vero, postquam animadvertit, illum vel sic, *quod utrosque magis atterere vellet*, compositionis cupidum non esse, nolebat Atheniensibus videri invalidus ad hoc *illi* persuadendum: sed *hoc ab hominibus existimari volebat*, ut jam persuaso Tissapherni et *Atheniensibus* se adjungere volenti, *ipsos*

Bell. Pelop. an. 20. Olymp. 92. 1. U. C. Varr. 343.

γὰρ τοσαῦτα ὑπερβάλλων ὁ Ἀλκιβιάδης, λέγων αὐτὸς ὑπὲρ παρόντος [t] τοῦ Τισσαφέρνους, ὥστε τῶν Ἀθηναίων, καίπερ ἐπιπολὺ, ὅ, τι αἰτοίη, ξυγχωρούντων, ὅμως [u] αἴτιον γενέσθαι. Ἰωνίαν τε γὰρ πᾶσαν [x] ἠξίουν δίδοσθαι, καὶ αὖθις νήσους τε τὰς ἐπικειμένας, [y] καὶ ἄλλα, οἷς οὐκ ἐναντιουμένων τῶν Ἀθηναίων, τέλος ἐν τῇ τρίτῃ ἤδη ξυνόδῳ, δείσας, μὴ πάνυ φωραθῇ ἀδύνατος ὢν, ναῦς, ἠξίυ, ἐᾷν βασιλέα ποιεῖσθαι, καὶ παραπλεῖν τὴν [z] ἑαυτῶν γῆν, [a] ὅποι ἂν καὶ [b] ὅσαις ἂν βούληται. ἐνταῦθα δὴ [c] οὐκέτι, ἀλλ' ἄπορα νομίσαντες οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ ὑπὸ τοῦ Ἀλκιβιάδου ἐξηπατῆσθαι, δι' ὀργῆς ἀπελθόντες, κομίζονται ἐς τὴν Σάμον.

Mense, Martio ineunte.

νζʹ. Τισσαφέρνης δὲ εὐθὺς [d] μετὰ ταῦτα, καὶ ἐν τῷ αὐτῷ χειμῶνι, παρέρχεται ἐς τὴν Καῦνον, βουλόμενος τοὺς Πελοποννησίους πάλιν τε κομίσαι ἐς τὴν Μίλητον, καὶ, ξυνθήκας ἔτι ἄλλας [e] ποιησάμενος, ἃς ἂν δύνηται, [f] τροφήν τε παρέχειν, καὶ μὴ παντάπασιν [g] ἐκπεπολεμῆσθαι· δεδιὼς, μὴ, ἢν ἀπορῶσι πολλαῖς

[t] Τοῦ deest *Cass.* Aug. Mosqu. [u] Scil. τοῦ μὴ ξυμβῆναι, vel ξύμβασιν ποιεῖσθαι. *Æ. Port.* [x] Scil. ὁ Τισσαφέρνης καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης. *Æ. Port.* Ἠξίου legisse videtur *Valla. Huds.* ἠξίου γε δόσθαι Mosqu. [y] Καὶ τἄλλα *Marg. Ar. C. Cl. Reg. Cass. Dan.* Aug. τ' ἄλλα Mosqu. eid. d. οἷς. [z] Ἑαυτοῦ *Marg. Ar. C. Reg. Cass. Dan.* Mosqu. Aug. [a] Ὅπῃ *Cass.* Aug. [b] Ὁπόσαις *Gr.* [c] Οὐκέτι τὶ *Marg. Ar. C. Cass.* Aug. Ante ἀλλ' brevis lacuna erat in *Reg.* [d] Μεταταῦτα *Ar. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass.* [e] Ποιησόμενος *Cass.* Aug. [f] Τροφήν τινα παρέχειν *Ar. C.* [g] Ἐκπολεμεῖσθαι *Ar.* Ἐκπολεμῆσθαι, ut videtur, pro ἐκπεπολεμῆσθαι *C.* Mosqu. Ἐκπεπολεμεῖσθαι *Gr.* mox δεδιιὼς Aug.

Athenienses non offerre, quantum sat esset. Alcibiades enim tot *res ab Atheniensibus* modum excedens postulabat, (nam pro Tissapherne, qui præsens aderat, ipse verba faciebat ;) ut per Athenienses, quamvis magnam partem rerum, quas postulabat, ei concederent, tamen steterit, *quo minus inter eos compositio fieret*. Nam postulabat, ut et omnis Ionia traderetur, et præterea insulæ *Ioniæ* adjacentes, et alia, quibus cum Athenienses non adversarentur, tandem in tertio congressu, veritus, ne jam plane deprehenderetur præstare non posse, *quæ Atheniensibus ante promisisset*, petiit, ut sinerent Regem ædificare naves, et ipsorum agrum obire, *et* quocunque, et *cum tot navibus*, quot libuisset. Tunc vero Athenienses non amplius *cunctati*, sed existimantes, *hæc, quæ postulabantur*, nulla ratione fieri posse, et *se* ab Alcibiade deceptos esse, cum ira digressi, Samum se receperunt.

57. Post hæc autem Tissaphernes statim et eadem hyeme in Caunum se contulit, quia volebat Peloponnesios Miletum rursus reducere, aliisque pactionibus, quascunque *facere* posset, adhuc factis, et stipendium *illis* præbere, nec *sibi* prorsus hostes fieri ; veritus, ne, si laborarent inopia stipendii, quod magnæ classi

ναυσὶ τῆς τροφῆς, ἢ, τοῖς Ἀθηναίοις ἀναγκασθέντες ναυμαχεῖν, ἡσσηθῶσιν, ἢ, κενωθεισῶν τῶν νεῶν, ἄνευ ἑαυτοῦ γένηται τοῖς Ἀθηναίοις, ἃ βούλονται. ἔτι δὲ ἐφοβεῖτο μάλιστα, μὴ τῆς τροφῆς ζητήσει [h] πορθῶσι τὴν ἤπειρον· πάντων οὖν [i] τούτων λογισμῷ καὶ προνοίᾳ, ὥσπερ ἐβούλετο, ἐπανισοῦν τοὺς Ἕλληνας [k] πρὸς ἀλλήλους, μεταπεμψάμενος οὖν τοὺς Πελοποννησίους, τροφήν τε αὐτοῖς [l] δίδωσι, καὶ σπονδὰς [m] τρὶς τάσδε σπένδεται.

Bell. Pelop. an. 20. Olymp. 92. 1. U.C. Varr. 343.

νη΄. "ΤΡΙΤΩι καὶ δεκάτῳ ἔτει [n] Δαρείου βασιλεύοντος, ἐφορεύοντος δὲ Ἀλεξιππίδα ἐν Λακεδαίμονι, ξυνθῆκαι ἐγένοντο ἐν Μαιάνδρου πεδίῳ Λακεδαιμονίων καὶ τῶν ξυμμάχων πρὸς Τισσαφέρνην καὶ Ἱεραμένην, καὶ τοὺς Φαρνάκου παῖδας, περὶ τῶν βασιλέως πραγμάτων καὶ Λακεδαιμονίων καὶ τῶν ξυμμάχων· χώραν τὴν βασιλέως, ὅση τῆς Ἀσίας ἐστὶ, βασιλέως εἶναι. καὶ περὶ τῆς χώρας τῆς ἑαυτοῦ [o] βουλευέτω βασιλεὺς, ὅπως βούλεται. Λακεδαιμονίους δὲ καὶ [p] τοὺς ξυμμάχους [q] μὴ ἰέναι ἐπὶ χώραν τὴν βασιλέως ἐπὶ κακῷ μηδενὶ, μηδὲ βασιλέα ἐπὶ τὴν [r] Λακεδαιμονίων μηδὲ

[h] Πορθίσωσι *Marg.* Πορθήσωσι *Cl. Cass.* Aug. Πορθῶσιν *Gr.* [i] Τοῦτο Aug. et cum recenti emendatione inter versus τούτων *Cass.* [k] Πρὸς ἀλλήλους non habent *Cam. Gr.* [l] Δίδωσιν Aug. [m] Τάσδε τρίτας *Marg. Ar. C.* atque hanc lectionem veram esse agnoscit *F. Port.* Τρίτας τάσδε *Cl.* Sic etiam Aug. *Cass.* et in margine manu recenti γρ. τρίς. Τάσδε τρίτας *Reg.* [n] Τῆς Δαρείου Aug. *Cass.* et deinde supra τοῦ *Cass.* [o] Βασιλευέτω *Bas. Ar. Gr.* et in marg. a correctore *Cass.* [p] Τοὺς deest *Cam.* [q] Μὴ εἶναι *Ald. Bas. Gr.* et in marg. ἰέναι. [r] Λακεδαιμονίων χώραν μηδὲ *Ar. C. Reg. Cass. Dan.* Aug.

dare possent, aut coacti navale prœlium cum Atheniensibus committere, superarentur, aut classe nudata, Atheniensibus sine se res ex animi sententia succederent. Præterea vero maxime metuebat, ne *illi* stipendii quærendi gratia continentem popularentur. Harum igitur omnium rerum rationem provide habens, ut (quemadmodum optabat,) Græcos inter se coæquaret, Peloponnesiis accitis stipendium numerat, et fœdera *cum ipsis* tertio facit, in hæc verba.

58. "Tertiodecimo regni Darii anno, Alexippida Lacedæmone Ephoro, pactiones factæ fuerunt in Mæandri planitie inter Lacedæmonios et socios ac Tissaphernem et Hieramenem et Pharnaci liberos, de Regis et Lacedæmoniorum sociorumque negotiis. Quæcunque regio Regis est in Asia, Regis esto. Deque sua regione Rex arbitratu suo statuat. Lacedæmonii vero sociive in Regis regionem ne eunto, ullius maleficii causa; vicissim etiam ne Rex in Lacedæmoniorum sociorumve regionem, ullius maleficii causa. Quod si quis Lace-

Bell. Pelop. an. 20. Olymp. 92. 1. U. C. Varr. 342.

τῶν [r] ξυμμάχων ἐπὶ κακῷ μηδενί. ἢν δέ τις Λακεδαιμονίων ἢ τῶν ξυμμάχων ἐπὶ κακῷ ἴῃ ἐπὶ τὴν βασιλέως χώραν, τοὺς Λακεδαιμονίους [s] καὶ τοὺς ξυμμάχους κωλύειν· καὶ ἤν τις ἐκ τῆς βασιλέως ἴῃ ἐπὶ κακῷ ἐπὶ Λακεδαιμονίους ἢ τοὺς ξυμμάχους, βασιλεὺς κωλυέτω. τροφὴν δὲ ταῖς ναυσὶ ταῖς νῦν παρούσαις Τισσαφέρνην παρέχειν [t] κατὰ τὰ ξυγκείμενα, [u] μέχρις ἂν αἱ νῆες αἱ βασιλέως ἔλθωσι· Λακεδαιμονίους δὲ καὶ τοὺς ξυμμάχους, ἐπὴν αἱ βασιλέως νῆες ἀφίκωνται, τὰς ἑαυτῶν ναῦς ἢν βούλωνται [v] τρέφειν, [x] ἐφ' ἑαυτοῖς εἶναι. ἢν δὲ παρὰ Τισσαφέρνους [y] λαμβάνειν ἐθέλωσι [z] τὴν τροφὴν, [a] Τισσαφέρνην παρέχειν. Λακεδαιμονίους δὲ καὶ τοὺς ξυμμάχους, [b] τελευτῶντος τοῦ πολέμου, τὰ χρήματα [c] Τισσαφέρνει ἀποδοῦναι, ὁπόσα ἂν λάβωσιν. ἐπὴν δὲ αἱ βασιλέως νῆες ἀφίκωνται, αἵ τε Λακεδαιμονίων νῆες καὶ αἱ τῶν ξυμμάχων καὶ αἱ βασιλέως κοινῇ τὸν [d] πόλεμον πολεμούντων, [e] καθ' ὅ, τι ἂν Τισσαφέρνει δοκῇ καὶ Λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς ξυμμάχοις. ἢν δὲ [f] καταλύειν βούλωνται [g] πρὸς Ἀθηναίους, ἐν ὁμοίῳ καταλύεσθαι."

[r] Ξυμμάχων ἐπὶ κακῷ ἴῃ *Ar.* Cætera desiderantur. ἐπὶ τ. χ. τὴν β. μηδὲ τῶν ξ. ἐπὶ κ. μηδ. μηδὲ βασ. ἐπὶ τὴν Λακ. μ. τ. ξυμμ. ἐπὶ κ. μηδ. Mosqu. [s] Totum hoc inter τοὺς Λακεδαιμονίους et ἢ τοὺς ξυμμάχους βασιλεὺς κωλυέτω omittunt *Ar. C. Huds.* Τοὺς Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμάχους βασιλεὺς κωλυέτω, omissis omnibus, quæ in medio sunt, *Dan.* [t] Κ. τάξιν κείμ. Mosqu. [u] Μέχρι *Cass.* Aug. [v] Τρέφειν deest *Ar. C.* [x] Id est: ἐπ' αὐτοῖς εἶναι, vel ἐπ' ἐκείνοις εἶναι. scil. τοῦτο αὐτοῖς ποιεῖν ἐξεῖναι. *Æ. Port.* [y] Ἐθέλωσι λαμβάνειν *Ar. C.* [z] Τὴν deest *Reg.* [a] Τισσαφέρνη *Cass.* Aug. [b] Alibi dicit τελευτήσαντος καὶ διαπολεμηθέντος πολέμου. *Æ. Port.* [c] Τισσαφέρνη *Cass.* [d] Πόλεμον ποιοῦντων *Gr.* [e] Καθότι *C. Reg. Gr.* Mosqu. Mox δοκῇ a correct. Aug. [f] Scil. τὸν πόλεμον. *Æ. Port.* Paullo ante δοκεῖ *Cass.* [g] Τοῖς Ἀθηναίοις *Marg.* Πρὸς τοὺς Ἀθηναίους *Ar. C. Dan.* Τοῖς Ἀθηναίοις *Cass.* Aug.

dæmoniorum aut sociorum in Regis regionem nocendi gratia iverit, Lacedæmonii sociique prohibento. Et si quis e ditione Regis ad Lacedæmonios aut socios ierit, Rex prohibeto. Classi autem, quæ nunc adest, stipendium ex pacto Tissaphernes suppeditato, donec regia classis venerit. Ubi autem regia classis advenerit, si Lacedæmonii sociique suam classem alere velint, *hoc* ipsis liceat. Sin a Tissapherne stipendium accipere velint, Tissaphernes *hoc illis* præbeto. Lacedæmonii vero sociique, finito bello, pecunias Tissapherni reddunto, quascunque *ab eo* acceperint. Postquam autem classis regia venerit, Lacedæmoniorum et sociorum et Regis naves communiter bellum gerunto, prout Tissapherni et Lacedæmoniis et sociis videbitur. Quod si *bellum* adversus Athenienses *susceptum* deponere velint, *hoc pariter et de communi sententia* deponant."

νθʹ. Αἱ μὲν σπονδαὶ, [h] αὗται ἐγένοντο. καὶ [i] μετὰ ταῦτα παρεσκευάζετο Τισσαφέρνης τάς τε Φοινίσσας ναῦς [k] ἄξων, ὥσπερ εἴρητο, καὶ τἆλλα, ὅσαπερ ὑπέσχετο. καὶ ἐβούλετο παρασκευαζόμενος [l] γοῦν δῆλος εἶναι. Bell. Pelop. an. 20. Olymp. 92. 1. U. C. Varr. 343.

ξʹ. Βοιωτοὶ δὲ, τελευτῶντος ἤδη τοῦ χειμῶνος, Ὠρωπὸν εἷλον προδοσίᾳ, Ἀθηναίων ἐμφρουρούντων. ξυνέπραξαν δὲ Ἐρετριέων τε ἄνδρες καὶ αὐτῶν Ὠρωπίων, ἐπιβουλεύοντες ἀπόστασιν τῆς Εὐβοίας. [m] ἐπὶ γὰρ τῇ Ἐρετρίᾳ [n] τὸ χωρίον [o] ὂν, ἀδύνατα ἦν, Ἀθηναίων ἐχόντων, μὴ οὐ μεγάλα βλάπτειν καὶ [p] Ἐρετρίαν καὶ [q] τὴν ἄλλην Εὔβοιαν. ἔχοντες οὖν ἤδη [r] τὸν Ὠρωπὸν, ἀφικνοῦνται ἐς Ῥόδον οἱ Ἐρετριεῖς, ἐπικαλούμενοι ἐς τὴν Εὔβοιαν τοὺς Πελοποννησίους. οἱ δὲ πρὸς τὴν τῆς Χίου κακουμένης βοήθειαν [s] μᾶλλον ὥρμηντο, καὶ ἄραντες πάσαις ταῖς ναυσὶν ἐκ τῆς Ῥόδου ἔπλεον. καὶ γενόμενοι περὶ τὸ Τριόπιον, καθορῶσι τὰς τῶν Ἀθηναίων ναῦς πελαγίας ἀπὸ τῆς [t] Χάλκης πλεούσας· Paulo ante Martii 27.

[h] Τοιαῦται *Ar.* [i] Μεταταῦτα *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg.* [k] Αὔξων Aug. mox τ' ἄλλα Mosqu. [l] Οὖν *Marg. Ar. C. Cass.* Aug. γοῦν d. Mosqu. qui et δῆλον. Οὖν δῆλος ἦν *Dan.* [m] Scil. κατὰ τῆς Ἐρετρίας, ἐπὶ τῇ τῆς Ἐρετρίας κακώσει τειχισθὲν. *Æ. Port.* [n] Scil. τῶν Ἀθηναίων ἐχόντων τὸ χωρίον ὂν ἐπὶ etc. Vel τοῦ χωρίου ὄντος ἐπὶ τῇ Ἐρετρίᾳ τειχισθέντος etc. *Æ. Port.* [o] Ὂν deest *Cass.* in marg. adscriptum manu recenti. ὃ Aug. id. mox βλάπτειν pro βλάπτειν. ὂν d. Mosqu. qui ἀδύνατον habet. [p] Ἐρετρίαν *Cass.* Aug. qui et mox Ἐρετριῆς. [q] Τὴν ἄλλην Εὔβοιαν τοὺς Πελοποννησίους. Cetera desunt, sed scribuntur in marg. ubi Ἐρετριεῖς *Gr.* [r] Τὸν ante Ὠρωπ. d. Mosqu. qui deinde Ῥοδὸν p. Ῥόδον. [s] Ὥρμ. μᾶλλ. Mosqu. transp. [t] Χαλκ. πλεύσας erasis ultimis literis, et ης super κ manu recenti *Cass.* Χαλκῆς *Gr.* Χαλκίας Mosqu. mox οὐκ ἔτι.

59. Atque hæc sunt fœdera, quæ tunc facta fuerunt. Postea vero Tissaphernes operam dare cœpit, ut et naves Phœnissas (quemadmodum *in fœderum conditionibus* dictum fuerat) adduceret, et cætera *præstaret*, quæcunque promiserat. Volebat autem saltem manifeste demonstrare, se præparare *ea, quæ promisisset*.

60. Jam autem sub extremam hyemem Bœoti Oropum, in quo erat Atheniensium præsidium, per proditionem ceperunt. Nonnulli autem Eretriensium et ipsorum Oropiorum *eos in eo capiendo* adjuverunt, qui operam clandestine dabant, ut Eubœam ad defectionem inducerent. Fieri enim non poterat, quin hoc oppidum, quod Eretriæ imminebat, Atheniensibus *hoc* tenentibus, magnis detrimentis et Eretriam et cæteram Eubœam afficeret. Eretrienses igitur, Oropo jam potiti, in Rhodum iverunt, ut Peloponnesios in Eubœam accirent. Illi vero Chio potius, quæ vexabatur, succurrere statuerunt, et cum omni classe e Rhodo solventes *eo* navigare cœperunt. Cum autem ad Triopium pervenissent, Atheniensium classem, quæ ex Chalce veniebat, in alto na-

Bell. Pelop. an. 20. Olymp. 92. 1. U. C. Varr. 343.

καὶ, ὡς οὐδέτεροι ἀλλήλοις ἐπέπλεον, ἀφικνοῦνται οἱ μὲν ἐς τὴν Σάμον, οἱ δὲ ἐς τὴν Μίλητον· καὶ ἑώρων, οὐκέτι ἄνευ ναυμαχίας οἷόν τε εἶναι ἐς τὴν Χίον βοηθῆσαι. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα οὗτος, καὶ εἰκοστὸν ἔτος [r] ἐτελεύτα τῷ πολέμῳ τῷδε, ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψε.

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. $92.\ \frac{1}{2}$. U. C. Varr. $343\frac{3}{4}$. A Mart. 28. Ante Mart. 27.

ξα'. Τοῦ δ' [s] ἐπιγιγνομένου θέρους, ἅμα τῷ ἦρι εὐθὺς ἀρχομένῳ, Δερκυλίδας τε, ἀνὴρ Σπαρτιάτης, στρατιὰν ἔχων οὐ πολλὴν, [t] παρεπέμφθη πεζῇ ἐφ' Ἑλλήσποντον, Ἄβυδον ἀποστήσων· (εἰσὶ δὲ Μιλησίων ἄποικοι·) καὶ οἱ Χῖοι, ἐν ὅσῳ αὐτοῖς ὁ [u] Ἀστύοχος ἠπόρει, ὅπως βοηθήσοι, ναυμαχῆσαι, πιεζόμενοι τῇ πολιορκίᾳ, ἠναγκάσθησαν. ἔτυχον [v] δὲ, ἔτι ἐν Ῥόδῳ ὄντος Ἀστυόχου, ἐκ τῆς Μιλήτου Λέοντά τε, ἄνδρα Σπαρτιάτην, [x] ὃς Ἀντισθένει ἐπιβάτης [y] ξυνεξῆλθε, κεκομισμένοι μετὰ τὸν Πεδαρίτου θάνατον, ἄρχοντα, καὶ ναῦς δώδεκα, αἳ ἔτυχον φύλακες Μιλήτου οὖσαι, ὧν ἦσαν Θούριαι πέντε, καὶ [z] Συρακούσιαι τέσσαρες, καὶ μία [a] Ἀναιῗτις, καὶ μία Μιλησία, καὶ Λέοντος μία. ἐπ-

[r] Τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε *Reg.* [s] Ἐπιγινομένου *Gr.* [t] Περιεπέμφθη *Cl.* Περιεπέμφθη *Cass.* Παρεπέμφη *Reg. Gr.* πολλὴν περ, ἐπέμφθη Aug. id. ἐς Ἑλλήσπ. p. ἐφ' Ἑλλ. et Mosqu. [u] Ἀστίοχος Mosqu. [v] Δ' ἔτι *Gr.* [x] Ος ἀντὶ στρατηγοῦ ἐπιβάτης *Marg. Cam.* Οἱ ἀντὶ στρατηγοῦ ἐπιβ. *Cl.* Ὃς ἀντὶ στρατηγοῦ ἐπιβ. *Gr.* et, cum altera lectione ὃς Ἀντισθένει inter versus, *Reg.* Ὃς Ἀντισθένει· et in marg. deinde adscriptum γρ. ὃς ἀντὶ στρατηγοῦ *Cass.* [y] Ξυνῆλθε, τοῦτον κεκομισμένοι *Ar. C. Cl.* Aug. sed κεκομισμένοι ex correct. a m. 1. tamen. Ξυνεξῆλθε, τοῦτον κεκομισμένοι *Ald. Flor. Bas.* Cum *Ar. C.* et *Cl.* consentiunt *Cass.* et *Dan.* sed *Cass.* in marg. ξυνεξῆλθε. Τοῦτον manus recens ante κεκομισμένοι scripserat in *Reg.* [z] Συρακόσιαι Aug. et Θούριοι antea Mosqu. [a] Ἀναιΐτης *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. Vide *Stephanum* περὶ πόλεων in voce Ἀναία. *Huds.* Ἀναιΐτης *Gr.* Bas.

vigantem prospexerunt. Sed cum neutri in alteros incursionem classe fecissent, hi quidem Samum, illi vero Miletum se receperunt. Videbant enim, se non amplius in Chium, ad opem *Chiis obsessis* ferendam, sine navali prœlio proficisci posse. Atque hæc hyems exiit, hujusque belli, quod Thucydides conscripsit, vicesimus annus excessit.

61. Insequentis autem æstatis vere statim ineunte, Dercylidas, vir Spartanus, cum non magna militum manu itinere pedestri in Hellespontum missus fuit, ut Abydum ad defectionem *ab Atheniensibus* faciendam sollicitaret. Sunt autem *Abydeni* Milesiorum coloni. Interea vero Chii, dum Astyochus dubitaret, qua ratione ipsis opem ferret, cum obsidione premerentur, navale prœlium committere coacti fuerunt. Dum autem Astyochus apud Rhodum adhuc esset, *Chii* Leontem, virum Spartanum Mileto profectum, qui cum Antisthene illinc vector *navisque defensor* venerat, post Pedariti mortem, ducem acceperant, et duodecim naves, quæ præsidii causa Mileti stabant. Quarum erant quinque Thuriæ, et Syracusanæ quatuor, et una Anaeitis, et una Milesia, et Leontis una.

ἐξελθόντων δὲ τῶν Χίων πανδημεὶ, καὶ καταλαβόντων τι ἐρυμνὸν χωρίον, καὶ τῶν νεῶν αὐτοῖς [z] ἅμα ἓξ καὶ τριάκοντα ἐπὶ τὰς τῶν Ἀθηναίων δύο καὶ τριάκοντα [a] ἀναγομένων, ἐναυμάχησαν. καὶ [b] καρτερᾶς γενομένης ναυμαχίας, οὐκ ἔλασσον ἔχοντες ἐν τῷ ἔργῳ οἱ Χῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, (ἤδη γὰρ καὶ ὀψὲ ἦν·) ἀνεχώρησαν [c] ἐς τὴν πόλιν.

Bell. Pelop. an. 20. Olymp. 92. $\frac{1}{4}$. U. C. Varr. 34$\frac{3}{4}$.

ξβʹ. Μετὰ δὲ τοῦτο εὐθὺς τοῦ Δερκυλίδου πεζῇ ἐκ τῆς Μιλήτου παρεξελθόντος, Ἄβυδος, ἐν τῷ Ἑλλησπόντῳ, ἀφίσταται πρὸς [d] Δερκυλίδαν καὶ Φαρνάβαζον, καὶ Λάμψακος δυοῖν ἡμέραιν ὕστερον. Στρομβιχίδης [e] δ' ἐκ τῆς Χίου, πυθόμενος, [f] κατὰ τάχος βοηθήσας ναυσὶν Ἀθηναίων τέσσαρσι καὶ [g] εἴκοσιν, ὧν καὶ στρατιώτιδες ἦσαν, ὁπλίτας [h] ἄγουσαι, ἐπεξελθόντων τῶν Λαμψακηνῶν, μάχῃ κρατήσας, καὶ αὐτοβοεὶ Λάμψακον, ἀτείχιστον οὖσαν, ἑλὼν, καὶ σκεύη μὲν καὶ ἀνδράποδα ἁρπαγὴν ποιησάμενος, τοὺς δὲ ἐλευθέρους πάλιν [i] κατοικίσας, ἐπ' Ἄβυδον ἦλθε. καὶ [k] ὡς οὔτε προσεχώρουν, οὔτε, προσβαλὼν, ἐδύνατο ἑλεῖν, ἐς

Aprili ineunte.

[z] Ἅμα ἕω ἓξ *Ar. C. Reg.* Mosqu. [a] Ἀναγαγομένων *Cass.* Aug. Paulo ante τῶν ante Ἀθ. om. Mosqu. [b] Καρτερὰς Mosqu. qui et om. ἔλασσον id. mox Δικυλλίδου. [c] Ἐπὶ *C.* [d] Δελφυλίδαν Aug. [e] Δὲ ἐκ *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg. Cass. Gr.* Aug. [f] Κατατάχος *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg. Cass.* Aug. [g] Εἴκοσι Mosqu. qui et om. τῶν ante Λαμψακηνῶν. [h] Ἄγουσαι καὶ ἐπεξ. *Cam.* [i] Κατοικήσας *Cass. Gr.* Aug. [k] Ὡς omittunt *Ar. C. Dan.*

Cum igitur Chii cum omnibus totius populi copiis eruptionem fecissent, et quendam locum *natura* munitum occupassent, et simul ipsorum sex et triginta adversus duas et triginta Atheniensium *naves* in altum prodiissent, prœlium navale commiserunt. Cum autem atrox prœlium navale commissum fuisset, Chii et socii, *quum* non deteriore conditione, *quam hostes*, in eo prœlio *essent*, (jam enim etiam vesper erat;) in urbem redierunt.

62. Postea vero statim, cum Dercylidas itinere pedestri Mileto discessisset, Abydus, *quæ est* in Hellesponto, ad Dercylidam et Pharnabazum defecit, et Lampsacus duobus post diebus. Strombichides vero, cum *hoc* ex Chio cognovisset, celeriter cum quatuor et viginti Atheniensium navibus (inter quas erant etiam *naves* militares gravis armaturæ milites vehentes) ad opem *suis* ferendam accurrit. Cum autem Lampsacenos, qui obviam ei prodierant, prœlio superasset, et Lampsacum nullis muris cinctam primo impetu et sublato clamore cepisset, et vasa quidem ac mancipia diripuisset, sed *homines* liberos in suas pristinas sedes restituisset, Abydum petiit. Sed cum neque deditionem facerent *Abydeni*, neque *Strombichides eorum urbem* aggressus expugnare posset, in ulte-

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. $\frac{1}{2}$. U. C. Varr. 34$\frac{3}{4}$.

τὸ [i] ἀντιπέρας τῆς Ἀβύδου ἀποπλεύσας, Σηστὸν πόλιν τῆς [k] Χερσονήσου, ἣν [l] ποτὲ οἱ Μῆδοι εἶχον, [m] καθίστατο φρούριον καὶ φυλακὴν τοῦ παντὸς Ἑλλησπόντου.

Apr. affecto.

ξγ'. Ἐν τούτῳ δὲ οἱ Χῖοί τε θαλασσοκράτορες μᾶλλον ἐγένοντο, καὶ οἱ ἐν τῇ Μιλήτῳ, καὶ ὁ Ἀστύοχος, πυθόμενος τὰ περὶ τὴν ναυμαχίαν, καὶ τὸν Στρομβιχίδην καὶ τὰς ναῦς ἀπεληλυθότα, ἐθάρσησε. καὶ παραπλεύσας δυοῖν νεοῖν Ἀστύοχος ἐς Χίον, κομίζει αὐτόθεν τὰς ναῦς, καὶ ξυμπάσαις ἤδη ἐπίπλουν ποιεῖται ἐπὶ τὴν Σάμον. καὶ ὡς αὐτῷ, διὰ τὸ ἀλλήλοις ὑπόπτως ἔχειν, οὐκ ἀντανήγοντο, ἀπέπλευσε πάλιν ἐς τὴν Μίλητον.

A die Febr. 28.

ὑπὸ [n] γὰρ τοῦτον τὸν χρόνον, καὶ ἔτι πρότερον, ἡ ἐν ταῖς Ἀθήναις δημοκρατία [o] κατελύετο. ἐπειδὴ γὰρ οἱ περὶ τὸν Πείσανδρον πρέσβεις παρὰ τοῦ Τισσαφέρνους ἐς τὴν Σάμον ἦλθον, τά τε ἐν αὐτῷ τῷ στρατεύματι [[p] ἔτι] βεβαιότερον κατέλαβον, καὶ αὐτῶν τῶν Σαμίων προτρεψάντων τοὺς δυνατούς, ὥστε πειρᾶσθαι μετὰ σφῶν ὀλιγαρχηθῆναι, [q] καίπερ ἐπαναστάντας αὐτοὺς ἀλλήλοις, ἵνα μὴ [r] ὀλιγαρχῶνται.

[i] Ἀντιπέραν *Ar. C.* Mox ἀντιπλεύσας, et supra recenti manu ἀπο *Cass.* ἀντιπλ. et Aug. [k] Χεῤῥονήσου *Ar. C. Reg.* Mosqu. [l] Τότε Μῆδοι *Ar. C.* Τότε *Cl. Gr.* Τότε οἱ Μῆδοι *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. Verum πότε legebat *Valla.* Τότε Μῆδοι *Reg. Cass.* Aug. Mosqu. Τότε οἱ Μῆδοι *Dan. Gr.* [m] Καθίστατᾳι *Dan.* Καθίστατο *Bas.* [n] Δὲ Mosqu. [o] Κατελέλυτο *Marg. Ar. C. Cass. Dan.* Aug. [p] Ἔτι omittunt *Gr. Cam.* Mox προστρεψάντων *Cass.* Aug. προτρέψαντος *Gr.* [q] Καίπερ ἐπαναστάντες αὐτοὶ ἀλλήλοις *Ar. C. Reg.* Καίπερ ἐπαναστάντες αὐτοῖς ἀλλ. *Cass.* Aug. αὐτοὺς om. Mosqu. Καίπερ ἐπαναστὰς αὐτοὺς ἀλλ. *Gr.* [r] Post verb. ὀλιγ. non disting. Aug.

riorem regionem Abydo oppositam trajecit, et Sestum urbem in Chersoneso sitam (quam olim Medi tenuerant) totius Hellesponti præsidium et custodiam constituit.

63. Interea vero et Chii mare magis obtinuerunt, *eoque liberius utebantur*, et qui Mileti erant; et Astyochus, cum audisset, prœlium navale commissum, et Strombichidem et naves *hostiles* discessisse, fiduciam animo concepit. Quamobrem Astyochus, cum duabus navibus in Chium profectus, naves illinc deduxit, et jam cum tota classe adversus Samum contendit. Cum autem *hostes*, quod inter se suspecti essent, obviam ei non prodirent, Miletum rediit. Nam per id temporis, atque etiam prius, popularis status Athenis est sublatus. Postquam enim Pisander, ejusque collegæ, *Atheniensium* legati, a Tissapherne Samum redierunt, res in castris longe firmius obstrinxerunt, quod vel ipsi Samii *suæ civitatis viros* potentes hortarentur, ut secum paucorum dominatum *in urbe* constituere conarentur, quamvis ipsimet *prius* alii adversus alios surrexissent, ne paucorum dominatu re-

καὶ [q] ἐν σφίσιν αὐτοῖς ἅμα οἱ ἐν τῇ Σάμῳ τῶν Ἀθηναίων [r] κοινολογούμενοι, ἐσκέψαντο, Ἀλκιβιάδην μὲν, [s] ἐπειδήπερ οὐ βούλεται, ἐᾶν· (καὶ γὰρ οὐκ ἐπιτήδειον [t] αὐτὸν εἶναι ἐς ὀλιγαρχίαν ἐλθεῖν·) αὐτοὺς δὲ ἐπὶ σφῶν αὐτῶν, [u] ὡς ἤδη καὶ κινδυνεύοντας, ὁρᾷν, ὅτῳ τρόπῳ μὴ [v] ἀνεθήσεται τὰ πράγματα, καὶ [x] τὰ τοῦ πολέμου ἅμα ἀντέχειν, καὶ ἐσφέρειν αὐτοὺς ἐκ τῶν ἰδίων οἴκων [y] προθύμως χρήματα, καὶ ἤν τι ἄλλο δέῃ, ὡς οὐκέτι ἄλλοις, ἢ σφίσιν αὐτοῖς, ταλαιπωροῦντας.

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. $\frac{1}{2}$. U. C. Varr. $343\frac{3}{4}$.

ξδ. [z] Παρακελευσάμενοι οὖν τοιαῦτα, τὸν μὲν Πείσανδρον εὐθὺς τότε καὶ τῶν πρέσβεων τοὺς [a] ἡμίσεας [b] ἀπέστελλον ἐπ' οἴκου, πράξοντας τἀκεῖ, καὶ εἴρητο αὐτοῖς, τῶν ὑπηκόων πόλεων [c] αἷς ἂν προσίσχωσιν, ὀλιγαρχίαν καθιστάναι· τοὺς [d] δ' ἡμίσεας ἐς τἄλλα [e] τὰ ὑπήκοα χωρία ἄλλους ἄλλῃ διέπεμπον. καὶ [f] Διοτρέφην, ὄντα περὶ Χίον, [g] ᾑρημένον δὲ ἐς τὰ ἐπὶ Θρᾴκης ἄρχειν, ἀπέστελλον ἐπὶ τὴν ἀρχήν. καὶ ἀφικόμενος ἐς τὴν [h] Θάσον, τὸν δῆμον κατέλυσε. καὶ

[q] Ἐν deest *Reg.* [r] Scil. κοινολογούμενοι καὶ σκεπτόμενοι, i. e. τὰ πράγματα σκοποῦντες, ἔγνωσαν ἐᾶν, vel ἐπεσκέψαντο δεῖν ἐᾶν. *Æ. Port.* [s] Εἴπερ οὐ βούλ. *Gr.* [t] Αὐτῶν Aug. [u] Ὡς deest *Dan.* [v] Ἀναθήσεται, et inter versus ἀνεθήσεται *Reg.* [x] Τὰ deest *Gr.* [y] Προθύμως omittit *Gr.* [z] Παρασκευασάμενοι *Marg.* [a] Ἡμίσεας *Ar. C.* itidemque paulo infra. *Dan.* Aug. utroque loco. [b] Ἀπέστελλον Mosqu. et πράξαντας. [c] Αἷς ἀνίσχωσιν *Marg. Ald. Flor. Bas.* Αἷς ἂν ἴσχωσιν *Gr.* Αἷς ἂν προσίσχωσιν, et supra a correctore ἀνίσχωσιν *Cass.* Αἷς ἀνίσχωσιν *Schol.* [d] Δὲ ἡμίσεις *Gr.* [e] Τὰ deest *Dan.* [f] Διοτρεφῆ *Ar. C. Reg. Dan.* Διοτρεφῆν *Cass.* Aug. Mosqu. qui et καὶ ante ἄλλους. [g] Εἰρημένον *Cass. Gr.* Aug. [h] Θάσσον *Cass.* et paulo post bis, ubi etiam semel ita *Cam.* Θᾶσσον Aug. utrobique.

gerentur. Quinetiam Athenienses, qui Sami erant, cum et ipsi colloquium inter se habuissent, et rem contulissent, statuerunt, Alcibiadem quidem (quandoquidem hoc ei non esset cordi,) missum facere. Etenim *existimabant*, ipsum idoneum non esse, qui ad paucorum dominatum veniret; sed et ipsos, quod etiam in periculo jam versarentur, per se dispicere *oportere*, quonam modo res istæ non remitterentur, et simul res bellicæ sustinerentur, ipsique pecuniam ex suis privatis ædibus alacriter conferrent, et si quid aliud opus esset, *suppeditarent*, quod non amplius aliorum, quam sua ipsorum causa, labores ac ærumnas perferrent.

64. Cum igitur his *verbis se mutuo* adhortati fuissent, tunc statim Pisandrum et dimidiam legatorum partem domum dimiserunt ad res ibi transigendas (ipsis autem negotium datum fuerat, ut in subditorum civitatibus, ad quas appellerent, paucorum dominatum constituerent,) alteram vero dimidiam *legatorum* partem in alia subditorum oppida, alium alio dimiserunt. Et Diotrephem, qui circa Chium agebat, qui delectus fuerat, ut Thraciam gubernaret, ad *suum* magistratum *gerendum* miserunt. Hic autem Thasum profectus, statum popularem sustulit.

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. ¼. U. C. Varr. 343/4. Martio.

[h] ἀπελθόντος αὐτοῦ, οἱ Θάσιοι δευτέρῳ μηνὶ μάλιστα τὴν πόλιν ἐτείχιζον, ὡς τῆς μὲν [[i] μετ'] Ἀθηναίων ἀριστοκρατίας οὐδὲν ἔτι προσδεόμενοι, τὴν δὲ [k] ἀπὸ Λακεδαιμονίων ἐλευθερίαν [l] ὅσαι ἡμέραι προσδεχόμενοι. καὶ γὰρ [m] καὶ φυγὴ αὐτῶν ἔξω ἦν ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων παρὰ τοῖς Πελοποννησίοις· [n] καὶ αὕτη μετὰ τῶν ἐν τῇ πόλει ἐπιτηδείων [o] κατὰ κράτος ἔπρασσε, [p] ναῦς τε κομίσαι, καὶ τὴν Θάσον [q] ἀποστῆσαι. ξυνέβη οὖν αὐτοῖς μάλιστα, ἃ ἐβούλοντο, τὴν πόλιν τε ἀκινδύνως ὀρθοῦσθαι, καὶ τὸν ἐναντιωσόμενον δῆμον καταλελύσθαι. περὶ μὲν οὖν τὴν Θάσον τἀναντία τοῖς τὴν ὀλιγαρχίαν καθιστᾶσι τῶν Ἀθηναίων ἐγένετο, δοκεῖ δέ μοι, καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς τῶν ὑπηκόων. σωφροσύνην γὰρ λαβοῦσαι αἱ πόλεις, καὶ ἄδειαν τῶν πρασσομένων, ἐχώρησαν ἐπὶ τὴν [r] ἄντικρυς ἐλευθερίαν, [s] τὴν ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ὕπουλον [t] εὐνομίαν οὐ προτιμήσαντες.

Ant. Feb. 26.

ξε'. Οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν Πείσανδρον, παραπλέοντές [u] τε, ὥσπερ ἐδέδοκτο, τοὺς δήμους ἐν ταῖς πόλεσι κατέλυον, καὶ ἅμα ἔστιν ἀφ' ὧν χωρίων καὶ ὁπλίτας [v] ἔχοντες

[h] Ἐπελθόντος *C.* [i] Μετὰ Ἀθηναίων *Reg.* Mosqu. [k] Ἀπὸ τῶν Λακεδ. *Reg.* [l] Ὁσήμεραι *Cl. Cass.* et deinde adscripto secundo accentu in penult. ὁσήμέραι. Ὁσήμεραι etiam manu recenti inter versus *Reg.* ὁσημέραι Aug. et Mosqu. [m] Καὶ omittunt *Ar. C. Dan.* Mosqu. [n] Καὶ αὐτὴ *Gr.* [o] Καταχράτος *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg. Cass. Gr.* Aug. [p] Τάς τε ναῦς Mosqu. [q] Ἀποστῆναι *Gr.* [r] Ἀντικρὺς *Gr.* [s] Τὴν ὑπὸ τῶν omittit *Gr.* [t] Αὐτονομίαν *Marg. Ar. C. Cl. Reg. Cass. Dan.* Aug. [u] Τε deest *Dan.* [v] Ἔχοντας σφ. αὐτοὺς Aug. mox ἑτέροις Mosqu. pro ἑταίρ.

Post ejus autem discessum, altero fere mense Thasii urbem muris cingere cœperunt, quasi nequaquam jam indigerent optimatum statu, qui apud Athenienses esset, sed quotidie libertatem a Lacedæmoniis exspectarent. Nam eorum etiam exsules, ab Atheniensibus *ex urbe* pulsi, foris apud Lacedæmonios erant, atque isti cum necessariis, qui in urbe erant, totis viribus operam dabant, ut et naves *illuc Lacedæmone* adducerent, et Thasum ad defectionem impellerent. Ipsis igitur accidit, quod maxime cupiebant, ut et sine periculo civitas rem feliciter gereret, et popularis status tolleretur, qui adversaturus fuisset. In Thaso igitur res cecidit contra vota illorum Atheniensium, qui paucorum dominatum constituere volebant. Quin etiam et apud multos alios, qui *Atheniensium* imperio parebant, *idem accidisse* mihi videtur. Civitates enim, attentiores ad rem suam factæ, et excusso metu rerum, quas gerendas suscipiebant, ad apertam *certamque* libertatem progressæ sunt, illam *speciosam ac* fallacem reipublicæ recte administrandæ formam, ab Atheniensibus *propositam*, *certæ libertati* non anteponentes.

65. At Pisander et ejus collegæ, dum prætervehebentur, quemadmodum statutum fuerat, ex urbibus, *quas adibant*, statum popularem tollebant; quinetiam cum ex nonnullis urbibus gravis armaturæ milites

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. $\frac{1}{2}$. U. C. Varr. $343\frac{1}{4}$.

σφίσιν αὐτοῖς ξυμμάχους, ἦλθον ἐς τὰς Ἀθήνας. καὶ καταλαμβάνουσι τὰ πλεῖστα τοῖς ἑταίροις προειργασμένα. καὶ γὰρ Ἀνδροκλέα τέ τινα, τοῦ δήμου μάλιστα προεστῶτα, [v] ξυστάντες τινὲς τῶν νεωτέρων, κρύφα ἀποκτείνουσιν, [x] ὥσπερ καὶ τὸν Ἀλκιβιάδην [y] οὐχ ἥκιστα ἐξήλασε· καὶ αὐτὸν [z] κατ' ἀμφότερα, τῆς τε δημαγωγίας ἕνεκα, καὶ οἰόμενοι τῷ Ἀλκιβιάδῃ, ὡς κατιόντι, καὶ τὸν [a] Τισσαφέρνην φίλον ποιήσοντι, χαριεῖσθαι, μᾶλλόν τι διέφθειραν. καὶ ἄλλους τινὰς ἀνεπιτηδείους τῷ αὐτῷ τρόπῳ κρύφα ἀνάλωσαν. λόγος τε ἐκ τοῦ φανεροῦ [b] προείργαστο αὐτοῖς, ὡς οὔτε [c] μισθοφορητέον εἴη ἄλλους, ἢ τοὺς στρατευομένους, [d] οὔτε μεθεκτέον τῶν πραγμάτων πλείοσιν, ἢ πεντακισχιλίοις, καὶ τούτοις, οἳ ἂν μάλιστα [e] τοῖς τε χρήμασι καὶ τοῖς σώμασιν ὠφελεῖν οἷοί τε ὦσιν.

ξϛ'. Ἦν δὲ τοῦτο [f] εὐπρεπὲς πρὸς τοὺς πλείους· ἐπεὶ [g] ἕξειν γε τὴν πόλιν, [h] οἵπερ καὶ μεθιστάναι ἔμελ-

[v] Ξυνστάντες *Gr.* Sic aliquanto inferius ξυλλέξαντες, ξυγγράψαντες, ξυγγραφεῦς, ξυγκαταλύσας, ξυγκαθέστηκε. [x] Ὅσπερ *Cl.* Ὅτερ *Gr.* Ὅσπερ *Reg. Cass.* Aug. [y] Οὐχ ἥκιστα *Ar. Ald. Flor. Bas. Gr.* Aug. Tum ἐξήλασε Mosqu. [z] Κατὰ ἀμφότερα *Cass.* Aug. καὶ ἃ ἀμφότ. Mosqu. id. mox ἀνάλωσαν. [a] Τισσαφέρνη *Cass. Gr.* Aug. [b] Προσείργαστο *Marg. Cass.* Aug. [c] Id est: ὡς οὔτε δέοι ἄλλους, ἢ τοὺς στρατευομένους, μισθοφορεῖν, scil. μισθὸν παρὰ τῆς πόλεως λαμβάνειν. Vel, ὡς οὔτε δέοι ἄλλους, ἢ τοὺς στρατευομένους, ὑπὸ τῆς πόλεως μισθοδοτεῖσθαι. Sunt tamen, qui μισθοφορεῖν pro μισθοδοτεῖν accipiunt: quod improbare non ausim: nam infra μισθὸν φέρειν pro μισθὸν διδόναι usurpatur. *Æ. Port.* [d] Id est: καὶ ὡς οὔτε δέοι πλείους ἢ πεντακισχιλίους τῆς διοικήσεως τῶν τῆς πόλεως πραγμάτων μετέχειν. *Æ. Port.* [e] Τοῖς χρήμασιν καὶ σώμασιν *Gr.* μάλιστα καὶ τοῖς χρήμασι Mosqu. [f] Ἀπρεπὲς *Gr.* [g] Γρ. καὶ ἕξειν *Cass.* in marg. ἕξειν γε Aug. [h] Οἵπερ καθιστάναι *Ar. C. Dan. Reg.* In quo tamen deinde superscriptum erat μεθ.

sibi socios adjunxissent, quos secum ducebant, Athenas reverterunt: et pleraque a *suis* sodalibus ante *suum reditum jam* confecta deprehenderunt. Etenim Androclem quemdam, acerrimum status popularis propugnatorem, qui etiam inter primos exstiterat auctor Alcibiadis expellendi, quidam ex junioribus, conspiratione facta, clam interfecerunt. Ipsum autem duabus de causis interfecerunt, tum quod populum suis concionibus ductaret, tum etiam, idque multo magis, quod eum Alcibiadi, tanquam reversuro et Tissaphernis amicitiam conciliaturo, gratificaturum existimarent. Aliosque nonnullos, *ad paucorum dominatum* non aptos, eodem modo clam sustulerunt. Et orationem præmeditati fuerant, quam propalam habebant, stipendium non esse dandum ullis aliis, nisi iis, qui militarent, nec plures, quam quinque hominum millia, ad reipublicæ administrationem admittendos esse, eosque, qui et pecuniis et corporibus *rempublicam* maxime juvare possent.

66. Hæc autem res apud plerosque speciosum prætextum habebat; siquidem, qui *reipublicæ statum* erant immutaturi, iidem civitatis admini-

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. $\frac{1}{2}$. U. C. Varr. 34$\frac{1}{4}$.

λον. δῆμος μέντοι ὅμως ἔτι καὶ [i] βουλὴ ἀπὸ τοῦ κυάμου ξυνελέγετο. [k] ἐβούλευον δὲ [l] οὐδὲν, ὅ, τι μὴ τοῖς ξυνεστῶσι δοκοίη· ἀλλὰ καὶ οἱ λέγοντες ἐκ τούτων ἦσαν, καὶ τὰ ῥηθησόμενα πρότερον αὐτοῖς προὐσκέπτετο. ἀντέλεγέ τε οὐδεὶς ἔτι τῶν ἄλλων, δεδιὼς [m] καὶ ὁρῶν πολὺ τὸ ξυνεστηκός· εἰ δέ τις καὶ ἀντείποι, εὐθὺς ἐκ τρόπου τινὸς ἐπιτηδείου ἐτεθνήκει. καὶ τῶν δρασάντων οὔτε ζήτησις, [n] οὔτ', εἰ [o] ὑπωπτεύοντο, δικαίωσις ἐγίγνετο· ἀλλ' ἡσυχίαν εἶχεν ὁ δῆμος, καὶ κατάπληξιν τοιαύτην, ὥστε κέρδος, ὁ μὴ πάσχων τὶ βίαιον, [p] εἰ καὶ σιγῴη, ἐνόμιζε. καὶ, τὸ ξυνεστηκὸς πολὺ πλέον ἡγούμενοι εἶναι, [q] ἢ ἐτύγχανεν, ὃ ἦν, ἡσσῶντο ταῖς γνώμαις· καὶ ἐξευρεῖν [r] αὐτὸ, ἀδύνατοι ὄντες διὰ τὸ μέγεθος τῆς πόλεως, καὶ [s] [διὰ] τὴν ἀλλήλων ἀγνωσίαν, [t] οὐκ εἶχον. κατὰ δὲ τὸ αὐτὸ τοῦτο καὶ

[i] Βουλὴ ἡ ἀπὸ τοῦ κυάμου, etc. *Ar. C. Cl.* Βουλὴ ἀπὸ *Gr.* Βουλὴ ἡ ἀπὸ *Cass.* Aug. et a recenti correctore *Reg.* antea ὅμως ἐστὶ Aug. [k] Id est: περὶ οὐδενὸς πράγματος ἐβούλευον, vel, οὐδὲν πρᾶγμα βουλεύοντες ἐκύρουν. *Æ. Port.* Ἐβουλεύοντο *Cass.* Aug. [l] Μηδὲν *Gr.* deest *Cass.* [m] Καὶ omittit *Gr.* [n] Οὔτε *Ar. C. Reg.* [o] Ὑποπτεύοιντο *Marg. Ar. C.* Ὑποπτεύοντο *Ald. Flor. Bas. Gr. Cass.* sed in hoc eadem manu emendatum ὑποπτεύοιντο. Ὑποπτεύοιντο *Reg.* Aug. [p] Εἰ deest *Gr.* Tum σιγῶν Aug. Mosqu. [q] Ἢ ὅσον ἐτύγχανεν ὃ ἦν *Marg. Ar. C. Cl.* Ἢ ἐτύγχανεν ὂν *Æ. Port.* Ἢ ὅσον ἐτύγχανεν ὃ ἦν *Reg. Cass. Dan.* Sed illa ὃ ἦν deinde in *Cass.* undique circumscripta erant punctis, et ἧσσον τι legebatur, e quo recens corrector fecerat ἡσσῶντο. ἢ ὅσον ἐτύγχ. ὃ ἦν, ἧσσόν τε τ. γν. Aug. [r] Αὐτοὶ *Ar. C. Reg.* Aug. Mosqu. [s] Διὰ omittunt *Gr. Ald. Flor. Bas.* [t] Οὐκ εἶχον αὐτοὶ ἐξευρεῖν

strationem erant habituri. Veruntamen et populus et * Senatus adhuc de more *cum fabis ad ferenda suffragia* congregabatur. Sed nihil consultando statuebant, quod non conjuratis placeret. Quinetiam illi, qui concionabantur, erant ex horum *conjuratorum* numero, et quæ dicenda erant, prius, *quam apud populum efferrentur*, ab ipsis perpendebantur: nec aliorum ullus amplius contradicebat, quod magnum conjuratorum numerum metueret ac videret. Quod si quis contradixisset, confestim aliquo idoneo modo necabatur: neque de percussoribus inquirebatur, neque, si suspecti erant, supplicium sumebatur. Sed populus quiescebat, adeoque perterrefactus erat, ut, si quis esset, cui nulla vis afferretur, is in lucro poneret, etiam si taceret. Cum autem longe majorem conjuratorum numerum esse ducerent, quam erat, animis succumbebant. Eum enim compertum habere non poterant, tum propter civitatis magnitudinem, tum propter mutuam ignorationem.

* *Senatus ex faba congreg.* ad verbum. Habes enim paulo post τοῖς ἀπὸ τοῦ κυάμου βουλευταῖς. *Steph.* Vel, *Senatus a faba, etc.* Hic Senatus quingentorum fuit virorum: sic dictus, quod fabas ad sortes adhibuerunt; ita, ut, cui alba obtigisset, is honoris beneficium a sorte acciperet, cui nigra, repulsam. De sortiendi ratione plura vide apud *Sigonium* de Rep. Athen. l. 2. c. 3. Huds.

προσολοφύρασθαι τινὶ ἀγανακτήσαντα, ὥστε ἀμύνασθαι ἐπιβουλεύσαντα, ἀδύνατον ἦν. ἢ γὰρ ἀγνῶτα ἂν εὗρεν, ᾧ ἐρεῖ, ἢ γνώριμον, ἄπιστον. ἀλλήλοις γὰρ ἅπαντες ὑπόπτως προσῄεσαν οἱ τοῦ δήμου, ὡς μετέχοντά τινα τῶν [u] γιγνομένων. ἐνῆσαν γὰρ καὶ [x] οὓς οὐκ ἄν ποτέ τις ᾤετο ἐς ὀλιγαρχίαν [y] τραπέσθαι· καὶ τὸ [z] ἄπιστον οὗτοι μέγιστον πρὸς τοὺς πολλοὺς ἐποίησαν, καὶ πλεῖστα ἐς τὴν τῶν ὀλίγων ἀσφάλειαν ὠφέλησαν, βέβαιον τὴν ἀπιστίαν τῷ δήμῳ πρὸς ἑαυτὸν καταστήσαντες.

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. $\frac{1}{2}$. U. C. Varr. 34$\frac{3}{4}$.

ξζ'. Ἐν τούτῳ οὖν τῷ καιρῷ οἱ περὶ τὸν Πείσανδρον ἐλθόντες, εὐθὺς τῶν λοιπῶν εἴχοντο· καὶ πρῶτον μὲν τὸν δῆμον ξυλλέξαντες, εἶπον γνώμην, δέκα ἄνδρας ἑλέσθαι [a] Ξυγγραφέας αὐτοκράτορας· τούτους δὲ ξυγγράψαντας γνώμην [b] ἐσενεγκεῖν [c] ἐς τὸν δῆμον ἐς ἡμέραν ῥητὴν, [d] καθ' ὅ, τι ἄριστα ἡ πόλις οἰκήσεται· ἔπειτα, ἐπειδὴ [e] ἡ ἡμέρα [f] ἐφῆκε, [g] ξυνέλεξαν τὴν ἐκ-

Ar. C. Reg. Dan. Aug. Mosqu. Οὐκ εἶχον αὐτὸ ἐξειπεῖν *Cass.* sed ultima litera ex αὐτὸ erasa erat. [u] Γινομένων *Ar. C. Reg.* [x] Ὥσπερ οὐκ *Gr.* [y] Τρέπεσθαι *Ald. Flor. Bas.* [z] Sic vertit *Valla*, quasi non ἄπιστον, sed contra εὔπιστον, legeretur. *Huds.* τὸ d. Mosqu. [a] Vide *Annott. Huds.* Paullo ante εὐθὺς τῶν λοιπῶν εἴχοντο, καὶ omittit *Suidas.* [b] Ἐπενεγκεῖν *Marg. Ar. C.* Ἐξενεγκεῖν *Suidas* locum citans. *Huds.* Immo εἰσενεγκεῖν, et ante τούτους συγγράψαντας. Ἐπενεγκεῖν *Dan.* [c] Πρὸς τὸν δ. *Cam.* [d] Καθότι *Ar. C.* et *Suid. Reg. Cass. Gr.* Aug. [e] Ἡ deest *Ar. Cass. Gr.* Aug. [f] Γρ. Παρῆν in marg. *Reg.* [g] Ξυνέκλεισαν *Marg.* 1. *Ar. C.* Ξυνέκλησαν *Marg.* 2. Sic etiam a prima manu *Cass.* et ex emendatione ξυνέκλεισαν· in marg. manu recenti γρ. συνέλεξαν. ξυνέκλησαν Aug.

Quinetiam hac ipsa de causa non licebat cuiquam apud alium miserari ac lamentari vicem suam, ita ut, inito consilio, ulcisceretur. Aut enim ignotum invenisset, cui dicturus esset; aut notum, *sed* infidum. Nam singuli de populo ita se mutuo adibant, ut alii aliis essent suspecti, quasi *eorum* unusquisque particeps esset rerum, quæ agebantur. Nam *in hoc conjuratorum numero* inerant etiam *nonnulli*, quos nullus unquam suspicatus fuisset se ad paucorum dominatum conversuros, et isti in primis effecerunt, ut nulla fides populo haberetur, et plurimum contulerunt ad confirmandum paucorum dominatum, quod populares ad mutuam, eamquè minime dubiam, diffidentiam induxissent.

67. Interea vero Pisander ejusque collegæ *Athenas* reversi, confestim cæteris peragendis operam dare cœperunt. Ac primum quidem, populo coacto, sententiam dixerunt, * decem viros legum conscribendarum causa deligendos, qui summam *hujus rei* potestatem haberent. Hi vero rogationem conscriptam ad populum ad certam diem ferrent, qua ratione respublica optime administrari posset. Ubi autem *dicta* dies advenit, concionem convocarunt in

* De decem scribis deligendis, penes quos liberum imperium esset. *Valla.*

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. $\frac{1}{2}$. U. C. Varr. $34\frac{3}{4}$.

κλησίαν ἐς τὸν Κολωνόν· (ἔστι δὲ ἱερὸν [g] Ποσειδῶνος ἔξω [h] τῆς πόλεως, [i] ἀπέχον σταδίους μάλιστα δέκα·) καὶ [k] ἐσήνεγκαν οἱ ξυγγραφεῖς ἄλλο μὲν οὐδὲν, αὐτὸ δὲ τοῦτο, ἐξεῖναι μὲν Ἀθηναίων [l] ἀνειπεῖν γνώμην, ἣν ἄν τις βούλεται· ἢν δέ τις τὸν εἰπόντα ἢ γράψηται [m] παρανόμων, ἢ ἄλλῳ [n] τῷ τρόπῳ [o] βλάψῃ, μεγάλας ζημίας ἐπέθεσαν. ἐνταῦθα [p] δὴ λαμπρῶς ἐλέγετο ἤδη, μήτε ἀρχὴν ἄρχειν μηδεμίαν [q] ἔτι [r] ἐκ τοῦ αὐτοῦ κόσμου, [s] μήτε μισθοφορεῖν· [t] Προέδρους τε ἑλέσθαι πέντε ἄνδρας, τούτους δὲ, ἑλέσθαι [u] ἑκατὸν, καὶ [x] τῶν ἑκατὸν ἕκαστον [y] πρὸς ἑαυτῷ τρεῖς. ἐλθόντας [z] δὲ αὐτοὺς τετρακοσίους ὄντας ἐς τὸ βουλευτήριον, ἄρχειν, [a] ὅπῃ ἂν ἄριστα [b] γιγνώσκωσιν, αὐτοκράτορας·

[g] Vide *Annott. Huds.* Ὃ ἦν ἱερὸν Ποσ. Inde cetera usque ad καὶ ἐσήνεγκαν omittit *Suidas.* [h] Τῆς deest *Ar. C. Reg. Cass.* Aug. Mosqu. [i] Corruptus necessario hic locus. Nam a Dipylo, sivè porta Ceramici, ad Academiam, stadia sex duntaxat erant, ut clare docet *Cicero*, lib. 5. de Fin. Atqui hic Colonus erat inter Dipylum et Academiam, ut liquet ex eodem loco. Restituendum ergo censeo, ἀπέχον σταδίους μάλιστα δ'. Et hoc vero magis simile. Sequitur enim, καὶ ἐσήνεγκαν, etc. unde conjicere licet, illud καὶ, cum adhæsisset literæ δ, numeri quaternarii notæ, Librariis occasionem dedisse illud δέκα effingendi. *Meursius* in Reliqua Attica, c. 6. p. 26. *Huds.* [k] Ἐπήνεγκαν *Marg. Suid.* Tum συγγραφεῖς Aug. [l] Ἀνατρέπειν γνώμην *Cl. Gr.* Aug. id. mox βούληται. *Valla* pro ἀνειπεῖν legit ἀντειπεῖν, quod et dativum postulat. *Steph.* Ἀνατρέπειν γνώμην *Cass. Cam.* in *Cass.* recens manus super ἀνατρέπειν, scripserat ἀνειπεῖν. Ἀνατρέπειν, et Ἀθηναίους *Suid.* [m] Παρανομῶν Aug. [n] Τῷ omittit *Gr. Huds.* Est in eo ἀλλοτρόπῳ. [o] Βλάψει *Cass.* Aug. [p] Δὲ *Gr.* [q] Ἔτι omittunt *Gr. Cam.* [r] Ἐκ τοῦ αὐτοῦ κόσμου non habet *Cam.* [s] Μήτε deest *Gr.* [t] Scil. ἄλλους δεῖν, ἢ τοὺς στρατευομένους. *Æ. Port.* [u] Ἑκατὸν ἄνδρας *Cass. Gr. Cam. Suid.* Mosqu. qui et τελεσθαι p. τε ἑλέσθαι. ἑκ. ἄνδρ. καὶ Aug. [x] Ἐκ τῶν *Cam.* [y] Πρὸς ἑαυτὸν τρεῖς *Marg.* Mosqu. *Cass.* Sed τρεῖς pro τρεῖς. Τρεῖς deest *Cam.* πρ. ἑαυτῶν τρεῖς Aug. [z] Δ' αὐτοὺς *Gr.* [a] Ὅπῃ *Cass.* [b] Γιγνώσκουσιν, et mox Ὅποτ' ἂν *Cass. Gr.* Aug. id. ὅπῃ. Γινώσκωσιν *Suid.*

Colonum. (est autem *hic locus editus, et* Neptuno sacer, extra urbem, decem ferme stadiis *ab ea* distans.) Atque hi legum conscriptores nihil quidem aliud promulgarunt, sed hoc ipsum, Cuivis Atheniensium licere sententiam pronuntiare, quamcunque vellet. Si quis autem aut legum violatarum accusasset, aut quoquo alio modo læsisset eum, qui *suam sententiam libere* pronuntiasset, * ingentibus pœnis sanxerunt. Hic vero aperte dixerunt, jam nec ullum magistratum amplius ex pristino *civitatis* instituto gerendum, nec stipendium *aliis, nisi illis, qui militarent,* dandum esse: sed quinque præsides deligendos, a quibus rursus centum *alii* viri deligerentur, quorum singuli tres *alios sibi cooptarent.* Hi vero numero quadringenti in curiam ingressi, summa potestate præditi, imperarent, prout optimum esse cognoscerent; et quinque millia ci-

* Ei gravissimas pœnas constituerunt. *Acacius.*

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. ½. U. C. Varr. 34¾. A Feb. 27.

καὶ τοὺς πεντακισχιλίους δὲ ξυλλέγειν, ὁπόταν αὐτοῖς [c] δοκῇ.

ξη'. Ἦν δὲ ὁ μὲν τὴν γνώμην ταύτην εἰπὼν Πείσανδρος, καὶ τἄλλα ἐκ τοῦ προφανοῦς προθυμότατα ξυγκαταλύσας τὸν δῆμον· ὁ μέντοι ἅπαν τὸ πρᾶγμα ξυνθεὶς, [d] ὅτῳ τρόπῳ κατέστη ἐς τοῦτο, καὶ ἐκ πλείστου ἐπιμεληθεὶς, Ἀντιφῶν ἦν, ἀνὴρ Ἀθηναίων τῶν καθ' ἑαυτὸν [e] ἀρετῇ τε οὐδενὸς ὕστερος, καὶ κράτιστος ἐνθυμηθῆναι γενόμενος, [f] καὶ ἃ ἂν γνοίη, εἰπεῖν. καὶ ἐς μὲν [g] δῆμον οὐ παριὼν, οὐδ' ἐς ἄλλον ἀγῶνα [h] ἑκούσιος οὐδένα, ἀλλ' ὑπόπτως τῷ πλήθει, διὰ δόξαν δεινότητος, διακείμενος, τοὺς μέντοι ἀγωνιζομένους, [i] καὶ ἐν δικαστηρίῳ [k] καὶ ἐν δήμῳ, πλεῖστα, [l] εἷς ἀνὴρ, ὅστις ξυμβουλεύσαιτό τι, δυνάμενος ὠφελεῖν. [m] καὶ αὐτός τε, ἐπειδὴ τὰ τῶν τετρακοσίων ἐν ὑστέρῳ μεταπεσόντα ὑπὸ τοῦ δήμου ἐκακοῦτο, ἄριστα φαίνεται τῶν [n] μέχρις

[c] Δοκεῖν *Reg.* Δοκῇ *Cass.* Mosqu. id. mox, γρ. εἰπ. ταύτ. ὁ Πείσ. sed ὁ ταύτην τὴν γνώμην εἰπὼν *Suid.* [d] Id est: καὶ τὸν τρόπον εὑρὼν, ᾧ τὸ πρᾶγμα ἐς τοῦτο (scil. ἐς ταύτην τὴν κατάστασιν) κατέστη. Vel sic: ὅτῳ τρόπῳ τὸ πρᾶγμα ἐς τοῦτο κατασταίη ἂν, scil. καταστῆναι δύναιτο. id est: ὅπως ταῦτα οὕτω ποιῶνται, ὡς αὐτὸς ἐξεῦρεν, vel ὅπως τὰ πράγματα τῆς πόλεως ἐς τοιαύτην κατάστασιν κατασταίη, οἵαν αὐτὸς ἐξεῦρεν. Aut ita demum: καὶ ἐπιμεληθεὶς τοῦ τρόπου, ὅτῳ τρόπῳ etc. *Æ. Port.* [e] Ἀρετῇ γε *Ar. C. Reg. Cass. Dan.* Aug. [f] Καὶ ἃ ἂν γνοίη *Cl.* Καὶ ἂν ἃ γνοίη *Cass.* Aug. ἃ γρ. Bas. [g] Τὸν δῆμον *Reg.* [h] Ἑκουσίως *Ar. C. Reg. Cass.* Aug. Mosqu. [i] Καὶ ἐν δήμῳ καὶ ἐν δικαστηρίῳ *Gr.* [k] Καὶ ἐν δήμῳ desunt in *Cod. Ar.* [l] Εἷς ἀνὴρ ὅτι ξυμβουλεύσαιτό τι *Ar. C. Dan.* Εἷς ἀνὴρ ὅ, τι (marg. ὅστις) καὶ αὐτός τι· cetera desunt *Reg.* Ξυμβουλεῦσαι τό τι *Cass.* Aug. [m] Καὶ αὐτός τε ἐπειδὴ μετέστη ἡ δημοκρατία, καὶ ἐς ἀγῶνας κατέστη μετὰ τῶν τετρακοσίων ἐν ὑστέρῳ μεταπεσόντων *Ar. C. Cl.* Sed hic μεταπεσόντα. Cum *Cl. Reg. Cass. Cam. Dan.* In marg. *Cass.* manu recenti γρ. μεταπεσόντων. Tum μετὰ τ. τριακ. Mosqu. ἐπ. μετ. ἡ δημ. κ. ἐς ἀγῶνας κατ. μ. τ. τριακ. Aug. [n] Μέχρι *Cass. Cam.* Aug. et sic ante.

vium congregarent, quoties ipsis videretur.

68. Qui autem hanc quidem sententiam dixit, fuit Pisander, qui etiam cæteris in rebus propalam *et* maximo studio cum aliis ejusdem conjurationis sociis popularem statum evertit. Qui vero totum negotium composuerat, et jampridem præmeditatus fuerat rationem, qua *res* in eum statum devenit, fuit Antiphon, vir Atheniensium sui temporis nulli secundus, et in rebus excogitandis, et in iis, quæ sensisset, exprimendis præstantissimus: qui ad populum quidem, * aut ad *ullum* aliud concilium, in quo aliquid sermonibus agitaretur, sua sponte non prodibat; sed propter eloquentiam multitudini suspectus erat: eos tamen, qui vel in judicio vel apud populum certabant, quisquis eum aliqua de re consuluisset, hic unus vir, plurimum juvare poterat. Atque hic ipse, postquam quadringentorum status collapsus, a populo vexari *plectique* cœpit, cum in judicium vocatus fuisset harum ipsarum *rerum*

* Ad verbum, aut ad ullum certamen sua sponte, etc. Huds.

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. ½. U. C. Varr. 34¾.

ἐμοῦ ὑπὲρ αὐτῶν τούτων [o] αἰτίας, [p] ὡς ξυγκατέστησε θανάτου δίκην, ἀπολογησάμενος. παρέσχε δὲ [q] καὶ Φρύνιχος ἑαυτὸν πάντων διαφερόντως προθυμότατον ἐς τὴν ὀλιγαρχίαν, [r] δεδιὼς τὸν Ἀλκιβιάδην, καὶ ἐπιστάμενος εἰδότα αὐτὸν, ὅσα ἐν τῇ Σάμῳ πρὸς τὸν Ἀστύοχον ἔπραξε· νομίζων οὐκ ἄν ποτε αὐτὸν κατὰ τὸ εἰκὸς ὑπ' ὀλιγαρχίας κατελθεῖν. [s] πολὺ δὲ πρὸς τὰ δεινὰ, ἐπειδήπερ ὑπέστη, φερεγγυώτατος ἐφάνη. [t] καὶ Θηραμένης, ὁ τοῦ Ἅγνωνος, ἐν τοῖς ξυγκαταλύουσι τὸν δῆμον [u] πρῶτος ἦν, ἀνὴρ [v] οὔτε εἰπεῖν οὔτε γνῶναι ἀδύνατος. ὥστε [x] ἀπ' ἀνδρῶν πολλῶν καὶ ξυνετῶν πραχθὲν τὸ ἔργον, οὐκ ἀπεικότως, καίπερ μέγα [y] ὂν, προὐχώρησε. χαλεπὸν γὰρ ἦν, [z] τὸν Ἀθηναίων δῆμον [a] ἔτει ἑκατοστῷ μάλιστα, ἐπειδὴ οἱ τύραννοι κατελύθησαν, ἐλευθερίας παῦσαι, καὶ οὐ μόνον μὴ ὑπήκοον ὄντα, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ ἥμισυ τοῦ χρόνου τούτου [b] αὐτὸν ἄλλων ἄρχειν εἰωθότα.

ξθ'. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἐκκλησία, οὐδενὸς ἀντειπόντος,

[o] Αἰτιαθεὶς *Marg. Ar. C.* Aug. Mosqu. *Cl.* Αἰτιασθεὶς *Ald. Flor. Bas. Reg.* Αἰτιαθεὶς *Cass.* [p] Ὡς deest, a correctore adscriptum, *Cass.* et Aug. d. [q] Καὶ ὁ Φρύνιχος *Cl.* [r] Δεδειὼς Aug. et mox ἔπραξεν. id. om. τὸν ante Ἀστύοχον. [s] Πολύ τε *Cl. Gr. Cass. Cam.* Aug. Mosqu. [t] Καὶ ὁ Θηραμένης *Gr.* [u] Πρῶτον Mosqu. [v] Οὔτ' εἰπεῖν *Gr.* [x] Ὑπ' ἀνδρῶν *Dan.* mox ξυνετὸν Mosqu. p. ξυνετῶν. [y] Ἂν *Gr.* Ὢν *Cass.* Aug. [z] Τῶν Ἀθηναίων *Ar. C. Cass.* Aug. [a] Ἐπ' ἔτει ἑκατοστῷ *Ar. C. Reg. Cass. Dan.* Aug. Mosqu. [b] Αὐτὸν d. Mosqu.

causa, quasi *cum cæteris conjuratis paucorum dominatum* constituisset, optime omnium, ad meam usque memoriam, capitis causam dixisse videtur. Phrynichus etiam sese omnium longe studiosissimum præstitit in paucorum dominatu *constituendo*, quod Alcibiadem metueret, ac sciret, eum scire, quæcunque Sami eum Astyocho tractasset; existimans, eum (ut credibile erat) nunquam *in patriam* reversurum, *ut* sub paucorum dominatu *viveret*. * In periculis autem sustinendis, postquam *semel ea* suscepit, longe fortissimus est visus. Theramenes etiam, Agnonis *filius*, vir nec infacundus, nec imprudens, inter illos, qui popularem statum everterunt, primus fuit. Quamobrem opus a multis et prudentibus viris tractatum, quamvis esset arduum, *tamen* haud immerito successit. Arduum enim erat, populum Atheniensem centesimo fere ab exactis tyrannis anno libertate privare, qui non solum nullius imperio parebat, sed etiam plusquam hujus temporis dimidio ipse aliis imperare consueverat.

69. Postquam autem concio, nemine refragante, hæc rata habuit, et

* Et quia is adversus atrocia non succubuerat, plurimum de sua virtute spopondisse videbatur. *Valla.*

ἀλλὰ κυρώσασα ταῦτα, διελύθη, τοὺς τετρακοσίους τρόπῳ [c] τοιῷδε [d] ὕστερον ἤδη [e] εἰς τὸ βουλευτήριον [f] εἰσήγαγον. ἦσαν δ' [g] Ἀθηναίων πάντες ἀεὶ οἱ μὲν ἐπὶ τείχει, οἱ [h] δ' ἐν τάξει, τῶν ἐν Δεκελείᾳ πολεμίων ἕνεκα, [i] ἐφ' ὅπλοις. τῇ οὖν ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τοὺς μὲν [k] μὴ ξυνειδότας εἴασαν, [l] ὥσπερ εἰώθεσαν, ἀπελθεῖν, τοῖς δ' ἐν τῇ ξυνωμοσίᾳ εἴρητο, ἡσυχῇ, μὴ [m] ὑπ' αὐτοῖς τοῖς ὅπλοις, ἀλλ' [n] ἄπωθεν, περιμένειν, καὶ, [o] ἤν τις ἐνίστηται τοῖς ποιουμένοις, λαβόντας τὰ ὅπλα, μὴ ἐπιτρέπειν. ἦσαν δὲ καὶ Ἄνδριοι, καὶ [p] Τήνιοι, καὶ Καρυστίων τριακόσιοι, καὶ Αἰγινητῶν τῶν ἐποίκων, οὓς οἱ Ἀθηναῖοι [q] ἔπεμψαν οἰκήσοντας, ἐπ' αὐτὸ τοῦτο ἥκοντες ἐν τοῖς ἑαυτῶν ὅπλοις, οἷς ταῦτα προείρητο. τούτων δὲ [r] διατεταγμένων οὕτως, ἐλθόντες οἱ [s] τετρακόσιοι, μετὰ ξιφιδίου ἀφανοῦς ἕκαστος, καὶ οἱ εἴκοσι καὶ ἑκατὸν μετ' αὐτῶν [t] Ἕλληνες νεανίσκοι (οἷς ἐχρῶντο,

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. $\frac{1}{2}$. U. C. Varr. $34\frac{2}{3}$.

[c] Τοιῷδε deest *Gr.* [d] Ὕστερον non agnoscit *C.* Ἤδη omittit *Ar.* [e] Ἐς *Cass.* Aug. Mosqu. [f] Εἰσῆγον *Dan.* ἐσήγαγον Aug. Mosqu. [g] Ἀθηναῖοι *Marg. Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass. Dan. Cam.* Aug. Mosqu. [h] Δὲ ἐν τάξει, et mox, δὲ ἐν τῇ ξυνωμ. *Gr.* [i] De phrasi ἐφ' ὅπλοις vide *Var. Lect.* ad 7, 28. *Huds.* [k] Μὴ deest *Ar. Cass.* sed recens manus adscripsit. [l] Ὡς εἰώθεσαν, et deinde Ξυνομοσίᾳ *Cass.* Aug. Sic per ο et infra Cap. 73. ξυνομόται. ὡς Aug. [m] Ἐπ' αὐτοῖς *Marg. Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Reg. Cass. Dan. Bas.* Aug. [n] Ἄποθεν *Ar. C. Cass.* Mosqu. Aug. passim. [o] Ἦν τι *Dan.* [p] Τήϊοι, Καρύστιοι et Αἰγινιτῶν Mosqu. [q] Vide Lib. 2. c. 27. *Huds.* [r] Διαπεπραγμένων *Marg. Cam.* [s] Τριακόσιοι *Gr.* et Cap. 71. *Dan. Gr.* [t] Ἕλληνες omittunt *Cl. Gr. Reg. Cam.*

dimissa fuit, *conjuratorum principes* aliquanto post illos quadringentos in curiam hoc modo introduxerunt. Athenienses omnes, partim quidem in muris, partim vero in stationibus acie instructa assidue stabant, propter hostes apud Deceleam agentes. Illo igitur die eos quidem, qui *conjurationis* conscii non erant, abire permiserunt, quemadmodum consueverant. Conjurationis vero sociis clam præceptum fuerat, ne in ipsis stationibus, in quibus armati excubias agere solebant, permanerent, sed procul *ab his starent*, et, si quis iis, quæ fierent, adversaretur, sumtis armis, *hoc ab eo fieri* non permitterent. Quibus autem hæc præcepta fuerant, et qui ad hoc ipsum *peragendum* cum suis armis venerant, fuerunt et Andrii, et Tenii, et Carystiorum trecenti, et ex Æginetis illi coloni, quos Athenienses *illic* habitaturos miserant. His autem ita dispositis, illi quadringenti viri, cum occulto quique pugione profecti, comitantibus centum et viginti Græcis adolescentibus, (quibus utebantur, * sicubi manu illorum ad cædem aliquam faciendam opus erat) † Sena-

* Sicubi manu illorum opus erat. *Valla.* Si cui manum afferre oportebat. *vel*, si qua cædes perpetranda erat. *Steph.* HUDS.

† Senatores intra curiam, qui fabis eligebantur, circumsistunt, etc. *Valla.* Senatores de faba, qui in curia erant, aggressi etc. *Acacius.* Vide c. 64. IDEM.

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. 1/2. U. C. Varr. 34 3/4.

[p] εἴ τι που δέοι χειρουργεῖν) ἐπέστησαν [q] τοῖς ἀπὸ τοῦ κυάμου βουλευταῖς, [r] οὖσιν ἐν τῷ βουλευτηρίῳ· καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐξιέναι, [s] λαβοῦσι τὸν μισθόν. ἔφερον δὲ αὐτοῖς τοῦ ὑπολοίπου χρόνου παντὸς αὐτοὶ, καὶ ἐξιοῦσιν ἐδίδοσαν.

ό. Ὡς δὲ [t] τούτῳ τῷ τρόπῳ ἥ τε βουλὴ, οὐδὲν ἀντειποῦσα, ὑπεξῆλθε, καὶ οἱ ἄλλοι πολῖται οὐδὲν ἐνεωτέριζον, ἀλλ' ἡσύχαζον, [u] οἱ δὲ τετρακόσιοι, [x] ἐσελθόντες ἐς τὸ βουλευτήριον, [y] τότε μὲν [z] Πρυτάνεις τε σφῶν αὐτῶν ἀπεκλήρωσαν, [a] καὶ, ὅσα πρὸς τοὺς θεοὺς, εὐχαῖς καὶ θυσίαις καθιστάμενοι [b] ἐς τὴν ἀρχὴν ἐχρήσαντο. ὕστερον δὲ πολὺ [c] μεταλλάξαντες τῆς τοῦ δήμου διοικήσεως, πλὴν [d] τοὺς φεύγοντας οὐ κατῆγον, [e] τοῦ Ἀλκιβιάδου ἕνεκα. τὰ δὲ ἄλλα, ἔνεμον [f] κατὰ κράτος τὴν πόλιν. καὶ ἄνδρας τέ τινας [g] ἀπέκτειναν οὐ πολλοὺς, οἳ ἐδόκουν ἐπιτήδειοι εἶναι ὑπεξαιρεθῆναι,

[p] Εἴ που δέοι Mosqu. et mox ἀπέστησαν. [q] Vide C. 64. *Huds.* [r] Οὖσι Aug. [s] Ex hoc loco et e c. 64. 67. aliisque Auctoribus constat, mercedem quandam apud Athenienses tum Senatui, tum Concioni quoque et Judicibus, dari solitam. Vide *Sigonium* de Repub. Athen. l. 2. *Huds.* [t] Τῷ τρόπῳ τούτῳ *Dan.* [u] Οἱ δὲ οἱ τετρακόσιοι malit *Æ. Port.* In *Codd. al.* τελεία στιγμὴ ponitur post ἡσύχαζον. *Huds.* [x] Ἐπελθόντες *Marg.* ἐλθόντες Mosqu. [y] Τότε omittit *Cl.* τό τε Mosqu. [z] Vide *Schol.* ad 2, 13. et Notas ad Marmor Arundell. XLVI. pag. 106. *Huds.* Πρυτάνεις σφῶν αὐτ. *Gr.* [a] De hac consuetudine ita *Sigonius* l. 2. de Repub. Athen. c. 3. Primo anni die, mense Hecatombæone, in Senatum venientes, una solenne quoddam sacrificium faciebant, quod εἰσιτήρια nominarunt, votaque pro republica suscipiebant, ad Jovis consiliarii et Minervæ consiliariæ, quæ erant in curia, Sacella. *Huds.* [b] Ἐς τὴν μάχην *Ar.* desunt *Cam.* [c] Καταλλάξαντες *Ar.* μεταλάξ. (uno λ) Mosqu. [d] Τοὺς omittunt *Ald. Flor. Bas. Gr.* [e] Τοῦ Ἀλκιβιάδου δὲ ἕνεκα *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Reg. Gr. Dan.* [f] Κατακράτος *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg.* [g] Ἀπέκτεινον *Gr.*

tores, qui in curia erant, et qui in suffragiis ferendis uti solebant fabis, circumsteterunt, ipsosque, sumta *sua* mercede, exire jusserunt. Attulerant autem ipsi *mercedem* reliqui totius *superioris* temporis, ipsisque exeuntibus *eam* dederunt.

70. Cum igitur Senatus *ex curia* nihil refragatus hoc modo se subduxisset, et cæteri cives nihil innovarent, sed quiescerent; illi quadringenti, in curiam ingressi, tunc quidem Prytanes e suo corpore sortito constituerunt, et quibuscunque votis atque sacrificiis divini cultus gratia magistratus iniri solent, usi sunt. Postea vero valde immutata reipublicæ administrandæ ratione, qua populus ante utebatur, præterquam quod exsules (Alcibiadis gratia) non restituerunt, cæteris in rebus civitatem imperiose regebant. Nonnullos etiam viros, haud multos *tamen*, interfecerunt, qui digni videbantur, * qui clam de medio tollerentur; nonnullos etiam in vincula conjece-

* Qui in locum ipsorum substituerentur. *Valla.*

καὶ ἄλλους ἔδησαν, τοὺς δὲ καὶ [h] μετέστησαν. πρός τε Ἄγιν, τὸν Λακεδαιμονίων βασιλέα, [i] ὄντα ἐν τῇ Δεκελείᾳ, ἐπεκηρυκεύοντο, λέγοντες διαλλαγῆναι βούλεσθαι, καὶ εἰκὸς εἶναι, [k] αὐτὸν σφίσι, καὶ οὐκέτι τῷ ἀπίστῳ δήμῳ, μᾶλλον ξυγχωρεῖν.

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. ½. U. C. Varr. 34¾.

οα΄. Ὁ δὲ, νομίζων τὴν πόλιν οὐχ ἡσυχάζειν, [l] οὐδὲ εὐθὺς οὕτω τὸν δῆμον τὴν παλαιὰν ἐλευθερίαν παραδώσειν· εἴτε στρατιὰν πολλὴν ἴδοι [m] σφῶν, οὐκ ἂν [n] ἡσυχάσειν, οὐδὲ ἐν τῷ παρόντι [o] πάνυ πιστεύων μὴ οὐκέτι ταράττεσθαι αὐτοὺς, τοῖς μὲν ἀπὸ τῶν τετρακοσίων ἐλθοῦσιν [p] οὐδὲν ξυμβατικὸν ἀπεκρίνατο, προσμεταπεμψάμενος δὲ ἐκ Πελοποννήσου στρατιὰν πολλὴν, οὐ πολλῷ ὕστερον καὶ αὐτὸς τῇ ἐκ τῆς Δεκελείας φρουρᾷ μετὰ τῶν ἐλθόντων κατέβη πρὸς αὐτὰ τὰ τείχη τῶν Ἀθηναίων· ἐλπίσας ἢ ταραχθέντας αὐτοὺς [q] μᾶλλον ἂν χειρωθῆναι σφίσιν, [r] ᾗ βούλονται, ἢ καὶ αὐτοβοεὶ ἂν, διὰ [s] τὸν ἔνδοθέν τε καὶ ἔξωθεν κατὰ τὸ εἰκὸς γενησόμενον θόρυβον· τῶν γὰρ μακρῶν τειχῶν,

Mox a Febr. 27.

[h] Μετεστήσαντο *Ar. C. Reg. Cass.* et hic in marg. recenti manu ἤγουν μετέστησαν. μετεστήσαντο Aug. id. mox τῶν Λακεδ. βασ. μετεστήσαντο Mosqu. id. antea ἐπιτήδειοι, et ἄλλος (p. ἄλλους) ἔδησ. [i] Ἐτίκτα *Reg.* et supra a recenti correctore ὄντα. mox Δηκελείᾳ Mosqu. et πρέγοντες p. λέγ. [k] Αὐτοῖς *Marg. Ar. C. Cl. Reg. Cass. Dan.* Aug. Mosqu. [l] Οὐδ᾽ εὐθὺς *Cass.* Aug. Mosqu. [m] Scil. ἑαυτῶν, τῶν Λακεδαιμονίων. *Æ. Port.* [n] Ἡσυχάσει *Cass.* ἡσυχάσειν Aug. sed a corr. ἡσυχάζειν. ἡσυχάζειν Mosqu. [o] Πάντη *Marg.* Πάνυ τοι *Ar.* Πάνυ τι *C.* Sic *Reg. Cass.* [p] Οὐδὲ Aug. [q] Μᾶλλον referri potest vel ad ταραχθέντας, vel ad χειρωθῆναι. *Huds.* [r] Εἰ *Cass.* Aug [s] Τὸ *Ald. Flor.*

runt, quinetiam nonnullos relegaverunt. Ad Agidem quoque, Lacedæmoniorum regem, qui erat apud Deceleam, caduceatorem miserunt, per quem significarunt, *se* in gratiam redire velle, et consentaneum esse, ipsum sibi, non autem amplius infido populo, magis *quam prius* assentiri.

71. Ille vero, existimans, civitatem nondum quietam esse, nec tam cito populum antiquam libertatem traditurum, nec quieturum, si magnum Lacedæmoniorum exercitum conspexisset, quinetiam ne in præsentia quidem admodum credens, eos non amplius turbari, illis quidem, qui a quadringentis missi fuerant, nullum de compositione responsum dedit: sed cum præterea magnum exercitum ex Peloponneso arcessisset, non multo post et ipse cum illo præsidio, quod ad Deceleam erat, et cum *novis* copiis, quæ venerant, ad ipsa Atheniensium mœnia descendit, sperans, vel ipsos, dum essent turbati, in suam potestatem arbitratu suo facilius venturos, vel etiam primo statim impetu, simul ac sui milites clamorem sustulissent, propter tumultum, quem intra pariter et extra fore credibile esset. Sibi enim non defuturam aliquam facultatem capiendi longos

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. $\frac{1}{2}$. U. C. Varr. 34$\frac{3}{4}$.

διὰ τὴν κατ' αὐτὰ ἐρημίαν, λήψεως οὐκ ἂν ἁμαρτεῖν. ὡς δὲ προσέμιξέ τε ἐγγὺς, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τὰ μὲν ἔνδοθεν οὐδ' ὁπωστιοῦν ἐκίνησαν, τοὺς δὲ ἱππέας ἐκπέμψαντες, καὶ μέρος τι τῶν ὁπλιτῶν καὶ ψιλῶν καὶ τοξοτῶν, ἄνδρας [t] κατέβαλον αὐτῶν, διὰ τὸ ἐγγὺς προσελθεῖν, καὶ ὅπλων [u] τινῶν καὶ νεκρῶν ἐκράτησαν, οὕτω δὴ γνοὺς, ἀπήγαγε πάλιν τὴν στρατιάν. καὶ αὐτὸς μὲν καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ κατὰ χώραν ἐν τῇ Δεκελείᾳ ἔμενον· τοὺς δ' ἐπελθόντας, ὀλίγας τινὰς ἡμέρας
Martio exeunte. ἐν τῇ γῇ μείναντας [x] ἀπέπεμψαν ἐπ' οἴκου. μετὰ δὲ τοῦτο, παρά τε τὸν Ἆγιν ἐπρεσβεύοντο οἱ τετρακόσιοι οὐδὲν ἧσσον, καὶ, ἐκείνου μᾶλλον ἤδη προσδεχομένου καὶ παραινοῦντος, ἐκπέμπουσι [y] καὶ ἐς τὴν Λακεδαίμονα περὶ ξυμβάσεως πρέσβεις, βουλόμενοι διαλλαγῆναι.

Mox a Feb. 27. οβʹ. Πέμπουσι δὲ καὶ ἐς τὴν Σάμον δέκα ἄνδρας, παραμυθησομένους τὸ στρατόπεδον, καὶ [z] διδάξοντας, ὡς οὐκ ἐπὶ βλάβῃ [a] τῆς πόλεως καὶ τῶν πολιτῶν ἡ ὀλιγαρχία κατέστη, ἀλλ' ἐπὶ σωτηρίᾳ τῶν ξυμπάντων πραγμάτων· πεντακισχίλιοί τε ὅτι εἶεν, καὶ [b] οὐ

[t] Κατέλαβον *Ar.* Κατέβαλλον *Ald. Flor. Bas.* [u] Καὶ τινῶν νεκρ. Mosqu. id. mox Δεκελίᾳ. [x] Ἀπέπεμψεν *Reg. Cass.* Aug. [y] Ἐκπ. δὲ καὶ Mosqu. [z] Διδάξαντας Aug. [a] Τῆς πόλεως καὶ ὁπλιτῶν ἡ ὀλ. in marg. *Cass.* [b] Οὔτε τριακόσιοι *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Gr.*

muros, propter solitudinem, quæ esset in ipsis. Sed cum *suas copias* propius *mœnia* admovisset, * et Athenienses urbana præsidia ne vel minimum quidem movissent, sed, emisso equitatu ac parte quadam gravis et levis armaturæ et sagittariorum, nonnullos ipsorum *hostium* prostravissent, quod *ad urbem* propius accessissent, et armis quibusdam et cadaveribus potiti fuissent, ita demum *Agis rei difficultatem* cognoscens, rursus exercitum *illinc* reduxit. Atque ipse quidem, et † qui cum ipso *prius illic* fuerant, in loco apud Deceleam manserunt. Illos vero, qui præterea venerant, postquam aliquot dies in eo agro commorati sunt, domum remiserunt. Postea vero quadringenti viri legatos ad Agin nihilominus miserunt. Cum autem ille jam facilius admitteret, ac *ipsos ad hoc* adhortaretur, Lacedæmonem etiam legatos de compositione *acturos* emiserunt, quod pacem facere cuperent.

72. Samum etiam decem viros miserunt, ut milites delinirent, ac docerent, non in perniciem reipublicæ atque civium, paucorum dominatum constitutum fuisse, sed ad universæ reipublicæ salutem *stabiliendam:* et esse quinque millia civium, non autem quadringentos tan-

* Athenienses ne tantulum quidem intra urbem moverunt etc. *Valla.*
† Et qui cum eo fuerant illic, apud Deceleæ loca manserunt etc. *Valla.*

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. ½. U. C. Varr. 34¾.

τετρακόσιοι μόνον, [c] οἱ πράσσοντες· καίτοι [d] οὐ πώποτε Ἀθηναίους, διὰ τὰς [e] στρατείας καὶ τὴν [f] ὑπερόριον ἀσχολίαν, ἐς οὐδὲν πρᾶγμα οὕτω [g] μέγα ἐλθεῖν βουλεύσοντας, ἐν ᾧ πεντακισχιλίους ξυνελθεῖν. καὶ τἄλλα ἐπιστείλαντες τὰ πρέποντα εἰπεῖν, [h] ἀπέπεμψαν [i] εὐθὺς μετὰ τὴν αὑτῶν μετάστασιν, δείσαντες, μὴ, ὅπερ ἐγένετο, ναυτικὸς ὄχλος οὔτε αὐτὸς μένειν ἐν τῷ ὀλιγαρχικῷ κόσμῳ [k] ἐθέλῃ, σφᾶς τε μὴ, ἐκεῖθεν ἀρξαμένου τοῦ κακοῦ, μεταστήσωσιν.

ογ'. Ἐν γὰρ τῇ Σάμῳ ἐνεωτερίζετο ἤδη τὰ περὶ τὴν ὀλιγαρχίαν· καὶ ξυνέβη τοιάδε γενέσθαι ὑπ' αὐτὸν τὸν [l] χρόνον, ὅνπερ οἱ τετρακόσιοι ξυνίσταντο. οἱ γὰρ τότε τῶν Σαμίων ἐπαναστάντες τοῖς δυνατοῖς, καὶ ὄντες δῆμος, μεταβαλλόμενοι αὖθις, καὶ πεισθέντες ὑπό τε τοῦ Πεισάνδρου, ὅτε ἦλθε, καὶ τῶν ἐν τῇ Σάμῳ [m] ξυνεστώτων Ἀθηναίων, ἐγένοιτό τε ἐς τριακοσίους [n] ξυνωμόται, [o] καὶ ἔμελλον τοῖς ἄλλοις, ὡς δήμῳ

[c] Scil. τὰ τῆς πόλεως πράγματα, τὰ τῆς πόλεως πράγματα διοικοῦντες. *Æ. Port.* [d] Οὐ μόνον πώποτε *Cass.* Aug. [e] Στρατιὰς *Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass. Dan.* Aug. [f] Ὑπερορίαν *Marg. Ald. Flor. Bas. Gr.* [g] Ἐλθ. μέγα Mosqu. [h] Ἀντέπεμψαν *Ar. C. Dan.* [i] Αὐτοὺς μετὰ τὴν τῶν αὐτῶν κατάστασιν *Marg.* Αὐτοὺς μετὰ τὴν αὐτῶν μετάστασιν *Ar. C.* Αὐτοὺς εὐθὺς μ. τ. ἀ. μετάστασιν *Cl.* Αὐτοὺς εὐθὺς μ. τ. ἀ. κατάστασιν *Cass.* Aug. [k] Ἐθέλει *Cass.* Aug. θέλῃ Mosqu. [l] Χρόνον τοῦτον ὅνπερ *Ar. C. Cl. Reg. Cass. Dan.* Aug. ὑπὸ τ. χρ. τοῦτον Mosqu. [m] Ξυνεστώτων Ἀθηναίων μοχθηρὸν ἄνθρωπον, omissis mediis, quæ in marg. manu vetusta scripta sunt, *Cass.* [n] Ξυνωμότας *Ar.* [o] Ut sensus constet, legendum, οἳ καὶ ἔμελλον, vel οἱ δὲ ἔμελλον. *Palmerius* in Exercitation. pag. 57. *Huds.*

tum, qui rempublicam administrarent; cum tamen Athenienses nunquam antea propter expeditiones et in exteris regionibus occupationes ad ullam consultationem de re quantumvis ardua venissent, ad quam quinque millia *civium* convenissent. Cum autem et cætera, quæ dicere decebat, *suis legatis* præcepissent, * *eos illuc* statim ab ipsa sui status constitutione miserunt, veriti, ne (quod accidit) nautica multitudo, cum ipsa in paucorum dominatus statu manere nollet, tum etiam se ipsos, malo illic initium sumente, *de eo statu* deturbarent.

73. Etenim jam apud Samum de rebus novandis et de paucorum dominatu constituendo agebatur; et contigit, ut per idem tempus, quo illi quadringenti *Athenis* constituti sunt, hæc *apud Samum* fierent. Qui enim ex Samiis in proceres insurrexerant, et qui statum popularem fovebant, *quod is ex ipsorum multitudine constaret*, rursus immutati, et a Pisandro, quum venit, et ab Atheniensibus conjuratis, qui Sami erant, inducti, ad trecentos conjurationem fecerunt, et cæteros,

* Non tamen statim ab ipsa status sui constitutione miserunt, veriti etc. *Valla. Unde autem negativam particulam præfixerit, non liquet.* Confestim post hanc rerum commutationem dimiserunt etc. *Acacius.*

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. $\frac{1}{2}$. U. C. Varr. $34\frac{3}{4}$.

ὄντι, ἐπιθήσεσθαι. καὶ [o] Ὑπέρβολόν τέ τινα τῶν Ἀθηναίων, μοχθηρὸν ἄνθρωπον, [p] ὠστρακισμένον οὐ διὰ δυνάμεως καὶ ἀξιώματος φόβον, ἀλλὰ διὰ πονηρίαν, καὶ αἰσχύνην τῆς πόλεως, ἀποκτείνουσι, [q] μετὰ Χαρμίνου τε, ἑνὸς τῶν στρατηγῶν, καί τινων τῶν παρὰ σφίσιν Ἀθηναίων, [r] πίστιν διδόντες αὐτοῖς. καὶ [s] ἄλλα μετ' αὐτῶν τοιαῦτα ξυνέπραξαν. τοῖς τε πλείοσιν ὥρμηντο ἐπιτίθεσθαι. [t] οἱ δὲ, αἰσθόμενοι, τῶν τε στρατηγῶν Λέοντι καὶ Διομέδοντι (οὗτοι γὰρ [u] οὐχ ἑκόντες, διὰ τὸ τιμᾶσθαι ὑπὸ τοῦ δήμου, ἔφερον τὴν ὀλιγαρχίαν,) τὸ μέλλον σημαίνουσι, καὶ Θρασυβούλῳ καὶ [x] Θρασύλλῳ, τῷ μὲν, τριηραρχοῦντι, τῷ δὲ, [y] ὁπλιτεύοντι, καὶ ἄλλοις, οἳ ἐδόκουν ἀεὶ μάλιστα ἐναντιοῦσθαι τοῖς ξυνεστῶσι· καὶ οὐκ ἠξίουν περιϊδεῖν αὐτοὺς σφᾶς τε διαφθαρέντας, καὶ Σάμον, Ἀθηναίοις ἀλλοτριωθεῖσαν, δι' ἣν [z] μόνον [a] μέχρι νῦν ἡ ἀρχὴ αὐτοῖς [b] ἐς τοῦτο ξυνέμεινεν. οἱ δὲ, ἀκούσαντες, [c] τῶν στρατιωτῶν ἕνα ἕκαστον μετήεσαν, μὴ ἐπιτρέπειν, καὶ [d] οὐχ

[o] Hic fuit Hyperbolus ille, cujus improbitatem ἐν νεφέλαις aliisque Comœdiis notavit *Aristophanes*. *Idem*. [p] Ὀστρακισθέντα Mosqu. [q] Id est: Χαρμίνου αὐτοῖς ξυμπράξαντος καὶ ξυνεργήσαντος. *Æ. Port.* [r] Scil. οἱ Σάμιοι τοῖς Ἀθηναίοις. *Æ. Port.* [s] Τἄλλα *Reg.* [t] Οἱδ' αἰσθ. Mosqu. [u] Οὐκ ἔχοντες Aug. [x] Passim cum simplici λ reperitur in *Codd. Mss.* Θρασύλῳ hic *Cass. Gr. Dan.* Aug. Mosqu. Infra c. 75. init. Θράσυλος *Cass. Dan.* Aug. Mosqu. [y] Ὁπλιτεύουσι Mosqu. et mox ἠξίου, p. ου. [z] Μόνην *Ar. C.* [a] Μέχρι νῦν omittunt *Cl. Cass.* Aug. [b] Ἐς τοῦτο vel adhibentur in expositionem τῶν, μέχρι νῦν, vel idem valent, ac ἐν ταύτῃ τῇ τύχῃ, ἐν ᾗ τότε ἦν. *Æ. Port.* [c] Τῶν τε στρατιωτῶν *Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass.* Aug. [d] Οὐχήκιστα *Ar. Ald. Flor. Bas. Gr.* Aug.

ut factionem popularem, aggredi statuerunt. Et Hyperbolum quendam, civem Atheniensem, improbum hominem, qui non propter potentiæ ac dignitatis metum, sed propter improbitatem et dedecus civitatis, in exsilium per ostracismum pulsus fuerat, interfecerunt, eos adjuvantibus Charmino, uno e ducibus, et quibusdam Atheniensibus, qui apud ipsos erant, quibus fidem dederant. Et alia hujusmodi *facinora* cum ipsis perpetrarunt: et factionem popularem aggredi statuerunt. Illa vero, cum sensisset, cum Leonti et Diomedonti ducibus (hi enim, quod a populari factione colerentur, inviti paucorum dominatum ferebant;) id, quod futurum erat, significavit, tum Thrasybulo, et Thrasyllo quorum alter quidem erat trierarchus, alter vero gravis armaturæ dux, tum etiam cæteris, qui videbantur semper maxime adversari illis conjuratis. Ipsos autem rogavit, ne paterentur se perire, et Samum ab Atheniensibus alienari, propter quam unam ipsorum imperium ad id usque tempus in eo statu permansisset. Illi vero, his auditis, singulos milites adierunt, *et orarunt*, ne *hoc fieri* permitterent, præcipue

ἥκιστα τοὺς Παράλους, ἄνδρας 'Αθηναίους τε καὶ ἐλευθέρους πάντας ἐν τῇ νηῒ πλέοντας, καὶ ἀεὶ δήποτε ὀλιγαρχίᾳ, καὶ μὴ παρούσῃ, ἐπικειμένους· ὅ, τε Λέων καὶ ὁ Διομέδων αὐτοῖς ναῦς τινας, [u] ὁπότε ποι πλέοιεν, [v] κατέλειπον φύλακας. ὥστε, ἐπειδὴ αὐτοῖς ἐπετίθεντο οἱ τριακόσιοι, βοηθησάντων [w] πάντων τούτων, μάλιστα δὲ τῶν Παράλων, περιεγένοντο οἱ τῶν Σαμίων πλείονες. καὶ τριάκοντα [x] μέν τινας ἀπέκτειναν τῶν τριακοσίων, τρεῖς δὲ τοὺς [y] αἰτιωτάτους φυγῇ ἐζημίωσαν· [z] τοῖς δ' ἄλλοις οὐ μνησικακοῦντες, δημοκρατούμενοι [a] τολοιπὸν ξυνεπολίτευον.

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. $\frac{1}{2}$. U.C. Varr. $34\frac{3}{4}$.

οδ'. Τὴν δὲ [b] Πάραλον ναῦν, καὶ Χαιρέαν ἐπ' αὐτῆς, τὸν 'Αρχεστράτου, ἄνδρα 'Αθηναῖον, γενόμενον ἐς τὴν [c] μετάστασιν πρόθυμον, ἀποπέμπουσιν οἵ τε Σάμιοι καὶ οἱ στρατιῶται [d] κατὰ τάχος [e] ἐς τὰς 'Αθήνας, [f] ἀγγελοῦντα τὰ γεγενημένα· οὐ γὰρ ᾔδεσάν πω τοὺς τετρακοσίους ἄρχοντας. καὶ καταπλευσάντων αὐτῶν, [g] τῶν μὲν Παράλων τινὰς οἱ τετρακόσιοι, δύο ἢ

[u] 'Οπότ' ἐπιπλέοιεν *Cass.* Aug. Ποι deest *Gr.* Πλέοιεν *Cam.* πλέοιεν Mosqu. [v] Κατέλιπον *Reg. Gr.* [w] Τούτων πάντων *Cam.* [x] Μένοντας ἀπ. *Ar.* [y] 'Εναντιωτάτους Mosqu. [z] Τοῖς δὲ ἄλλοις *Cass.* Aug. [a] Τὸ λοιπὸν *Cass. Gr.* Aug. [b] Vide *Annott.* ad 3, 33. init. *Huds.* [c] Κατάστασιν Mosqu. sed in marg. a Schol. μετάστασιν. [d] Κατατάχος *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg. Cass.* Aug. [e] 'Ες τὰς 'Αθήνας desunt in *Cod. C.* 'Ες 'Αθήνας *Gr.* [f] 'Απαγγελοῦντα *Marg. Cl.* 'Αγγελοῦντες *Gr.* 'Απαγγελοῦντα *Cass.* Aug. ἀπαγγελοῦντες Mosqu. et mox εἴδεσάν πω. [g] Εὐθέως τῶν μὲν *Cl.* Αὐτῶν εὐθέως τῶν μὲν *Cass.* Aug. Mosqu.

vero Paralos, homines Athenienses atque liberos omnes, qui in *Paralo* navi vehebantur, qui paucorum dominatui, vel antequam constitutus fuisset, semper infesti fuerant. Quamobrem Leon et Diomedon, quoties aliquo navigabant, aliquot naves relinquebant, quæ ipsis præsidio essent. Quare, postquam illi trecenti *conjurati* ipsos invaserunt, cum isti omnes, præcipue vero Parali, opem ipsis tulissent, Samii, qui factionem popularem sequebantur, *horum præsidio muniti, eos* superarunt. Et e trecentorum numero ad triginta interfecerunt, tres vero præcipuos auctores exsilio mulctarunt: cæteris vero, deposita injuriarum acceptarum memoria, ignoverunt; et, restituto populari statu, rempublicam in posterum communiter administraverunt.

74. Paralum autem navem, et Chæream, Archestrati *filium*, in eam impositum, virum Atheniensem, qui statui mutando egregiam operam navaverat, Samii et milites *Atheniensium* confestim Athenas miserunt, res *Sami* gestas *Atheniensibus* nuntiaturum. Nondum enim resciverant, quadringentos viros imperio potitos. Cum autem illi *Athenas* pervenissent, illi quadringenti nonnullos quidem de Paralis, duos aut

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. ½. U. C. Varr. 343/4.

τρεῖς, ἔδησαν, [h] τοὺς δὲ ἄλλους, ἀφελόμενοι τὴν ναῦν, καὶ [i] μετεκβιβάσαντες εἰς ἄλλην στρατιῶτιν ναῦν, ἔταξαν φρουρεῖν περὶ Εὔβοιαν. ὁ δὲ Χαιρέας εὐθὺς, διαλαθών πως, ὡς εἶδε τὰ παρόντα, πάλιν ἐς τὴν Σάμον ἐλθὼν, [k] ἀγγέλλει τοῖς στρατιώταις ἐπὶ τὸ μεῖζον πάντα δεινώσας τὰ ἐκ τῶν [l] Ἀθηναίων, ὡς πληγαῖς τε πάντας ζημιοῦσι, καὶ ἀντειπεῖν ἐστιν οὐδὲν πρὸς τοὺς ἔχοντας τὴν πολιτείαν, καὶ ὅτι αὐτῶν καὶ γυναῖκες καὶ παῖδες ὑβρίζονται, καὶ διανοοῦνται, ὁπόσοι τε ἐν Σάμῳ στρατεύονται μὴ ὄντες τῆς σφετέρας γνώμης, τούτων πάντων τοὺς προσήκοντας [m] λαβόντες εἵρξειν, ἵνα, ἢν μὴ [n] ὑπακούσωσι, [o] τεθνήκωσι· καὶ ἄλλα πολλὰ ἐπικαταψευδόμενος ἔλεγεν.

οε'. [p] Οἱ δ', [q] ἀκούοντες, ἐπὶ τοὺς τὴν ὀλιγαρχίαν μάλιστα ποιήσαντας, καὶ [r] ἐπὶ τῶν ἄλλων τοὺς μετασχόντας τὸ μὲν πρῶτον ὥρμησαν βάλλειν· ἔπειτα μέντοι, ὑπὸ τῶν [s] διὰ μέσου κωλυθέντες, καὶ διδαχθέντες, μὴ, τῶν πολεμίων ἀντιπρώρων ἐγγὺς ἐφορμούντων, ἀπολέσωσι τὰ πράγματα, ἐπαύσαντο. μετὰ δὲ τοῦτο,

[h] Τοὺς δ' ἄλλους *Gr.* [i] Μετεμβιβάσαντες εἰς *Marg. Cam.* Μεταβιβάσαντες ἐς *Ar. C.* Mosqu. Cum *Marg.* et *Cam.* consentiunt *Cass.* Aug. Cum *Ar.* et *C. Reg.* Μεταβιβάσαντες εἰς *Gr. Dan.* [k] Ἀπαγγέλλει *Marg. Cam.* [l] Ἀθηνῶν *Marg.* [m] Λαβόντας *Marg. Ar. C. Reg.* [n] Ὑπακούωσι, in Scholiis ὑπακούσωσι *Cass.* ὑπακούωσι Aug. Mosqu. [o] Τεθνήξονται *Marg.* et *Cl.* in marg. Τεθνηκόσι *Cass.* et illius Scholia. Τεθνήκωσι ἀντὶ τοῦ τεθνήξονται in marg. *Gr.* τεθνήξονται Mosqu. per ο. [p] Οἱ δὲ ἀκ. *Reg. Cass. Gr.* [q] Ἀκούσαντες *Marg. Cl. Cass.* οἱ δὲ ἀκούσαντες Aug. ἀκούσαντες Mosqu. [r] Ἔτι *Cass.* Aug. [s] Διαμέσου *Ald. Flor. Bas.*

tres, in vincula conjecerunt; cæteros vero, cum eam navem *ipsis* abstulissent, et *ipsos* in aliam militarem navem illinc transportatos imposuissent, circum Eubœam agere custodiam jusserunt. Chæreas vero, simul ac animadvertit præsentem rerum statum, confestim clandestina quadam ratione se subducens, Samum reversus, retulit militibus, quæ fierent Athenis, omnia verbis asperioribus exaggerans, omnes verberibus *ab illis quadringentis* mulctari, nec licere quicquam adversus eos dicere, qui rempublicam administrarent, quinetiam ipsorum uxores et liberos vim *ab illis* cum contumelia pati. In animo etiam habere, propinquos eorum omnium, qui apud Samum militarent, quotquot ab ipsis dissentirent, comprehensos in vincula conjicere, ut, si *illorum imperio* non parerent, *ipsorum propinqui* capite plecterentur. Alia etiam permulta mentiens adjecit.

75. Milites autem, his auditis, primum quidem in eos, qui præcipue paucorum dominatum constituerant, et in cæteros, qui participes fuerant, impetum fecerunt, ut *eos* percuterent: deinde tamen ab illis, qui se interposuerunt, impediti, ac edocti, ne, hostibus cum infesta classe stationem adversus *Athenienses* prope *Samum* habentibus, res *omnes* perderent, *ab incæpto* destiterunt. Post-

λαμπρῶς ἤδη ἐς δημοκρατίαν βουλόμενοι [t] καταστῆσαι τὰ ἐν τῇ Σάμῳ ὅ, τε Θρασύβουλος ὁ τοῦ Λύκου καὶ Θράσυλλος, (οὗτοι γὰρ μάλιστα [u] προειστήκεισαν τῆς μεταβολῆς,) ὥρκωσαν πάντας τοὺς στρατιώτας τοὺς μεγίστους ὅρκους, καὶ αὐτοὺς τοὺς ἐκ τῆς ὀλιγαρχίας μάλιστα, [v] ἦ μὴν δημοκρατήσεσθαί τε καὶ ὁμονοήσειν, καὶ τὸν πρὸς [w] τοὺς Πελοποννησίους πόλεμον προθύμως διοίσειν, καὶ τοῖς τετρακοσίοις πολέμιοί τε ἔσεσθαι, [x] καὶ οὐδὲν ἐπικηρυκεύεσθαι. ξυνώμνυσαν δὲ καὶ Σαμίων πάντες τὸν αὐτὸν [y] ὅρκον [z] οἱ ἐν τῇ ἡλικίᾳ· καὶ τὰ πράγματα πάντα καὶ τὰ ἀποβησόμενα ἐκ τῶν κινδύνων ξυνεκοινώσαντο οἱ στρατιῶται τοῖς Σαμίοις, νομίζοντες, [a] οὔτε ἐκείνοις ἀποστροφὴν σωτηρίας, οὔτε σφίσιν εἶναι, [b] ἀλλ', ἐάν τε οἱ τετρακόσιοι κρατήσωσιν, ἄν τε οἱ ἐκ Μιλήτου πολέμιοι, διαφθαρήσεσθαι.

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. $\frac{1}{2}$. U. C. Varr. 34$\frac{3}{4}$. Init. Martii.

ος'. Ἐς φιλονεικίαν τε [c] καθέστασαν τὸν χρόνον τοῦτον, οἱ μὲν, τὴν πόλιν [d] ἀναγκάζοντες δημοκρατεῖ-

[t] Μεταστῆσαι *Ar. C. Cl. Reg. Cass. Dan.* Aug. Mosqu. Καταστῆσαι inter versus a recenti correctore *Cass.* [u] Προειστήκεισαν *Reg.* Aug. Προεστήκεισαν *Cass.* [v] Ἡμῖν δημοκρατηθήσεσθαι Aug. [w] Τοὺς deest *Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg. Cass.* Aug. [x] νν. κ. οὐδ. ἐπικ. abs. Mosqu. qui et ξυνώμνησαν habet, per *ε.* [y] Καιρὸν et supra manu recenti ὅρκον *Reg.* [z] Apud Athenienses, qui decimum octavum attigerant annum, sacramentum militare præstabant, adque negotia reip. belli pacisque admittebantur. *Sigonius* de Rep. Athen. l. 4. *Huds.* [a] Οὔτ' ἐκείνοις *Ar. C. Reg.* [b] Ἀλλὰ ἐάν τε *Ar. C. Reg.* [c] Καθιστᾶσι *Marg. Cl. Cass.* et inter versus recenti scriptura καθίστασαν. καθιστᾶσιν etiam Aug. καθίστασαν Mosqu. [d] Scil. ἀναγκάζειν ἐθέλοντες καὶ πειρώμενοι. *Æ. Port.*

ea vero Thrasybulus, Lyci *filius*, et Thrasyllus, (isti enim hujus mutationis præcipui auctores exstiterant) jam aperte res Samias ad popularem statum revocare cupientes, omnes milites, et illos præcipue, qui ex paucorum dominatu erant, ad maximum jusjurandum adegerunt, quo promiserunt, se populari statu in reipublicæ administratione *posthac* usuros et concordes futuros, et bellum adversus Peloponnesios alacriter gesturos; et illis quadringentis hostes futuros, nec ulla de re per caduceatorem *cum illis* acturos. Omnes etiam Samii, qui per ætatem arma ferre poterant, idem jusjurandum cum cæteris juraverunt, et *Atheniensium* milites omnia negotia, et quæ ex periculis eventura forent, cum Samiis communicaverunt; existimantes, nec illis, nec sibi salutis refugium esse, sed *utrosque* perituros, sive illi quadringenti vicissent, sive hostes, qui Mileti erant.

76. Atque tunc temporis in contentionem descenderunt: hi quidem, *qui Sami erant*, quod urbem *Athenas* populari statu regi cogere conarentur; illi vero, *qui Athenis erant*,

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. $\frac{1}{2}$. U. C. Varr. 34$\frac{3}{4}$.

σθαι, οἱ δὲ, τὸ στρατόπεδον ὀλιγαρχεῖσθαι. ἐποίησαν δὲ [d] καὶ ἐκκλησίαν εὐθὺς οἱ στρατιῶται, ἐν ᾗ [e] τοὺς προτέρους στρατηγοὺς, καὶ εἴ τινα τῶν τριηράρχων [f] ὑπώπτευον, [g] ἔπαυσαν, [h] ἄλλους δὲ [i] ἀνθείλοντο καὶ [k] τριηράρχους καὶ στρατηγοὺς, ὧν Θρασύβουλός τε καὶ [l] Θράσυλλος ὑπῆρχον· καὶ παραινέσεις ἄλλας τε ἐποιοῦντο [m] ἐν σφίσιν ἀνιστάμενοι, καὶ, ὡς οὐ δεῖ ἀθυμεῖν, ὅτι ἡ πόλις αὐτῶν ἀφέστηκε· τοὺς γὰρ ἐλάσσους ἀπὸ σφῶν, τῶν πλεόνων [n] καὶ [o] ἐς πάντα ποριμωτέρων, [p] μεθιστάναι. [q] ἐχόντων γὰρ [r] σφῶν τὸ πᾶν ναυτικὸν, [s] τὰς ἄλλας πόλεις, ὧν ἄρχουσιν, ἀναγκάσειν τὰ χρήματα ὁμοίως διδόναι, καὶ, εἰ ἐκεῖθεν [t] ὥρμηντο. πόλιν τε γὰρ σφίσιν ὑπάρχειν Σάμον, οὐκ ἀσθενῆ, ἀλλ' ἣ παρ' ἐλάχιστον [u] ἦλθε, τὸ Ἀθηναίων κράτος τῆς θαλάσσης, ὅτε ἐπολέμησεν, ἀφελέσθαι, [x] τούς τε πολεμίους ἐκ τοῦ αὐτοῦ χωρίου ἀμύνεσθαι,

[d] Καὶ d. Mosqu. [e] Τοὺς μὲν προτέρους στρατηγοὺς καὶ εἴ τινας *Marg. Ar. C. Reg. Dan.* Τοὺς μὲν πρ. etiam *Cass.* Aug. [f] Ὑπετώπτευον *Cass.* Aug. [g] Ἔπαυσαν omittunt *Bar. Gr. Ald. Flor. Bas.* [h] Ἄλλους δ' ἀν. *Gr.* [i] Ἀνείλοντο *Ar. C. Dan.* [k] Στρατηγοὺς καὶ τριηράρχους *Ar.* [l] Θράσυλος *Cl.* passim. it. Aug. Mosqu. [m] Ἐν σφίσι αὐτοῖς ἀνιστάμενοι *Ar. C. Bar. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg. Cass. Dan.* Aug. [n] Καὶ deest *Ar. C. Dan.* [o] Εἰς πάντα πορίμώτεροι εὐπορώτεροι μεθιστᾶναι *Cass.* recens corrector deinde fecerat πορίμωτέρων et εὐπορωτέρων, et super ἐν aliquid scripserat, quod legi non poterat. καὶ εἰς π. πορ. οἱ εὐπορώτεροι μεθιστᾶναι Aug. Antea ἀπὸ σφ. αὐτ. (sine καὶ) τ. πλειόν. κ. ἐς πάντας Mosqu. [p] Μεθεστάναι *Reg. Gr.* Bas. [q] Id est: ἔχοντας γὰρ σφᾶς τὸ πᾶν ναυτικὸν ἔλεγον ἀναγκάζειν, etc. *Æ. Port.* [r] Αὐτῶν *Gr.* [s] Τάς τε ἄλλας *Ar. C. Bar. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg. Cass. Gr. Dan.* Aug. [t] Ὡρμῶντο *Marg. Cl.* [u] Διῆλθε τὸ τῶν Ἀθηναίων *Ar. C.* Διῆλθε τῶν Ἀθηναίων *Marg. Bar. Ald. Flor. Bas.* Δὴ ἦλθε *Cl. Gr. Huds. Marg.* et *Bas.* habent διῆλθε τὸ Ἀθ. Διῆλθε τὸ τῶν Ἀθ. *Reg. Dan.* Ἦλθε τὸ τῶν Ἀθ. *Cass.* Aug. [x] Τούς τε τοὺς πολ. *Reg.*

quod exercitum, *qui Sami erat*, paucorum dominatu regi *cogere conarentur.* Confestim etiam milites concionem coëgerunt, in qua superiores duces, et si quem trierarchum suspectum habebant, magistratu amoverunt, et in eorum locum alios suffecerunt et trierarchos et duces, quo in numero fuerunt Thrasybulus et Thrasyllus. Et surgentes cum aliis adhortationibus se mutuo adhortabantur, tum *hac, qua dicebant,* animum non esse abjiciendum, quod civitas a se defecisset. Illos enim, quorum numerus minor esset, a se, qui numero plures essent, et qui majore rerum omnium copia abundarent, secessionem fecisse. Se enim, qui totam classem haberent, cæteras civitates suo imperio subjectas adacturos ad pendendas pecunias, æque ac si illinc, *ex ipsa Athenarum urbe, ad eas exigendas* proficiscerentur: (se enim habere Samum, civitatem non parum potentem, sed a qua minimum abfuerat, quin Athenienses suo maritimo imperio spoliarentur, dum bellum *cum ipsis* gereret) et hostium impetum ex eodem, quo et ante, loco propul-

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. $\frac{1}{2}$. U. C. Varr. 34$\frac{3}{4}$.

οὗπερ καὶ πρότερον. καὶ δυνατώτεροι εἶναι σφεῖς, ἔχοντες τὰς ναῦς, πορίζεσθαι τὰ ἐπιτήδεια τῶν ἐν τῇ πόλει. καὶ δι' ἑαυτούς τε ἐν τῇ Σάμῳ [y] προσκαθημένους, καὶ πρότερον αὐτοὺς κρατεῖν τοῦ ἐς τὸν Πειραιᾶ ἔσπλου, καὶ νῦν ἐς [z] τοσοῦτο καταστήσονται, μὴ [a] βουλόμενοι σφίσι πάλιν τὴν πολιτείαν ἀποδοῦναι, ὥστε αὐτοὶ καὶ δυνατώτεροι εἶναι εἴργειν ἐκείνους τῆς θαλάσσης, ἢ [b] ὑπ' ἐκείνων εἴργεσθαι. βραχύ τέ [c] τι εἶναι καὶ οὐδενὸς ἄξιον, [d] ὃ πρὸς τὸ περιγίγνεσθαι τῶν πολεμίων [e] ἡ πόλις [f] σφίσι χρήσιμος ἦν· καὶ οὐδὲν ἀπολωλεκέναι, οἵ γε μήτε ἀργύριον ἔτι εἶχον πέμπειν, ἀλλ' [g] αὐτοῖς ἐπορίζοντο οἱ στρατιῶται, μήτε [h] βούλευμα χρηστὸν, οὗπερ ἕνεκα πόλις στρατοπέδων κρατεῖ. ἀλλὰ καὶ ἐν τούτοις τοὺς μὲν ἡμαρτηκέναι, τοὺς [i] πατρίους νόμους καταλύσαντας· αὐτοὺς δὲ σώζειν καὶ ἐκείνους πειράσεσθαι προσαναγκάζειν. ὥστε οὐδὲ τούτους, [k] οἵπερ ἂν βουλεύοιέν [l] τι χρηστὸν παρὰ σφίσι, χείρους εἶναι. Ἀλκιβιάδην [m] τε, ἢν αὐτῷ ἄδειάν τε καὶ κάθοδον [n] ποιήσωσιν, ἄσμενον τὴν παρὰ βασιλέως [o] ξυμμαχίαν

[y] Προσκαθημένους *Cl. Gr. Cass. Cam.* Aug. [z] Τοσοῦτον *Cass.* Mosqu. [a] Βουλομένων *Marg. Ar. C. Cass. Dan.* Aug. Mosqu. id. mox ὥστε καὶ αὐτοί. [b] Ἐπ' ἐκείν. Aug. [c] Τι deest *Gr.* [d] Ὦ *Cass.* Aug. Mosqu. [e] Scil. αἱ Ἀθῆναι. *Æ. Port.* [f] Scil. τοῖς ἐν Σάμῳ οὖσιν. *Æ. Port.* [g] Αὐτοὶ *Marg. Ar. C. Cl. Reg. Cass. Dan.* Aug. [h] Βουλεύματι Mosqu. [i] Πατρῴους *Marg. Ar. C. Reg. Cass. Dan.* Aug. Mosqu. qui et mox πειράσασθαι. [k] Οὗπερ *Marg. Ar. C. Reg. Cass. Dan.* Aug. [l] Τε *Cass.* Aug. [m] Δὲ *Gr.* [n] Pro ψηφίσωνται. *Æ. Port.* [o] Ξύμβασιν et in marg. recenti manu συμμαχίαν *Cass.* ξύμβασιν Aug.

saturos. Quinetiam se, quod penes se classem haberent, majorem commeatus comparandi facultatem habituros, quam illos, qui Athenis essent. Præterea *dicebant*, ipsos, *qui Athenis essent*, propter se, qui apud Samum commorarentur, ingressu in Piræeum potiri, et nunc eo redactum iri, ut, nisi suam rempublicam sibi restituere vellent, ipsi facilius illos maris usu prohiberent, quam ab illis prohiberi possent. Adjumentum etiam, quod ad superandos hostes ipsa civitas sibi *prius* afferebat, parvum et plane contemnendum esse: seque nihil amisisse, *quod ab illis deserti fuissent*, qui nullam pecuniam amplius haberent, quam mitterent, sed ipsimet milites sibi quæritarent, neque salubre consilium, cujus causa civitas imperium in exercitus obtinet. Quinetiam illos quidem hac in re peccasse *dicebant*, quod patrias leges violassent; se vero *eas* servare, et præterea se operam daturos, ut illos etiam *has servare* cogerent. Quare ne hos quidem, qui apud se aliquod salubre consilium darent, *quamvis essent plebeii*, deteriores esse *illis, qui erant ordinis senatorii*. Alcibiadem quoque, si impunitatem ac restitutionem ei decre-

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. ½. U. C. Varr. 34¾.

παρέξειν. τό, τε μέγιστον, ἢν ἁπάντων σφάλλωνται, εἶναι αὐτοῖς, τοσοῦτον ἔχουσι ναυτικὸν, πολλὰς τὰς ἀποχωρήσεις, ἐν αἷς καὶ [n] πόλεις καὶ γῆν εὑρήσουσι.

οζ΄. Τοιαῦτα ἐν ἀλλήλοις ἐκκλησιάσαντες, καὶ παραθαρσύναντες σφᾶς αὐτοὺς, [o] καὶ τὰ τοῦ πολέμου παρεσκευάζοντο οὐδὲν ἧσσον. οἱ δὲ ἀπὸ τῶν [p] τετρακοσίων πεμφθέντες ἐς τὴν Σάμον, [q] οἱ δέκα πρεσβευταὶ, ὡς ταῦτα, ἐν τῇ Δήλῳ [r] ἤδη ὄντες, ᾐσθάνοντο, [s] ἡσύχαζον.

Init. Martii.

οη΄. Ὑπὸ δὲ τὸν χρόνον τοῦτον καὶ οἱ ἐν τῇ Μιλήτῳ τῶν Πελοποννησίων ἐν τῷ ναυτικῷ στρατιῶται κατὰ σφᾶς αὐτοὺς διεβόων, ὡς ὑπὸ Ἀστυόχου καὶ Τισσαφέρνους [t] φθείρεται τὰ πράγματα· τοῦ μὲν οὐκ ἐθέλοντος οὔτε [u] πρότερον ναυμαχεῖν, ἕως ἔτι αὐτοί τε ἔῤῥωντο μᾶλλον, καὶ τὸ ναυτικὸν τῶν Ἀθηναίων [v] ὀλίγον ἦν, οὔτε νῦν, ὅτε στασιάζειν [x] τε λέγονται, καὶ αἱ νῆες αὐτῶν οὐδέπω ἐν τῷ αὐτῷ εἰσὶν, ἀλλὰ [y] τὰς παρὰ

[n] Πόλιν *Ar. C. Dan.* [o] Id est : καὶ τὰ πρὸς τὸν πόλεμον ἐπιτήδεια παρεσκεύαζον. *Æ. Port.* Καὶ κατὰ τοῦ etc. *Marg. Bar. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. i. e. αὐτοὺς κατὰ τῶν πολεμίων παρεσκεύαζον. *Huds.* Καὶ κατὰ τοῦ *Cass.* Κατὰ τοῦ *Cam.* Aug. καὶ τὰ τ. πολ. Mosqu. qui et σφᾶς antea. [p] Τριακοσίων *C.* [q] Articulus οἱ videtur πλεονάζειν. Vide *Stephani* App. ad Scripta al. de Dial. Att. p. 177. *Huds.* [r] Ἤδη ὄντες omittit *Dan.* Ἤδη deest *Gr.* Ἰδόντες *Cam.* [s] Ἡσύχαζον αὐτοῦ *Cass.* Aug. Mosqu. [t] Φθείρονται *Dan.* [u] Προτιμότερον *Marg. Ald. Flor. Bas.* Προθυμότερον *Gr.* [v] Ὀλίγον om. Aug. sed a m. 1. adscr. in marg. [x] Τε deest *Ar.* Tum ἐλέγονται Mosqu. [y] Τὰς omittunt *Ar. C. Dan.* mox Φοινίσας Mosqu. uti mox μέλειν p. μέλλ. et infr. paullo, ἐσηγγέλετο.

vissent, Regis societatem *sibi* lubenter conciliaturum. Quod autem maximum esset, si omnibus *rebus ante commemoratis* frustrarentur, non deesse illis tantam classem, habentibus multa loca, in quibus et urbes et agrum invenirent.

77. Cum igitur his verbis in concione se mutuo alloquuti fuissent, et se ipsos ad fiduciam animo concipiendam adhortati fuissent, res etiam ad bellum necessarias nihilo segnius apparare cœperunt. Illi vero decem legati, qui a quadringentis Samum missi fuerant, postquam hæc senserunt, cum jam in Delo essent, quieverunt, *nec ulterius progressi sunt.*

78. Per idem autem tempus et illi classiarii Peloponnesiorum milites, qui Mileti erant, rumorem inter se spargebant, res *Peloponnesiacas* ab Astyocho et Tissapherne perdi. Quod ille quidem nec antea navale prælium committere voluisset, donec adhuc et ipsi vires majores haberent, *quam tunc*, et Atheniensium classis parva esset, neque nunc *pugnare vellet*, dum *Athenienses* seditione laborare dicerentur, necdum *omnes* ipsorum naves in eodem *loco* essent ; * sed *ipsi Peloponnesii* propemodum

* Sed tempus terat, opperiendo Phœnissas a Tissapherne naves, nomine, non re, periculum certaminis facturas. *Valla.* Exspectandis Phœnicum ab Tissapherne navibus, quæ nomen magis, quam vires, allaturæ in discrimen essent, tempus teri. *Acacius.*

Τισσαφέρνους Φοινίσσας ναῦς μένοντες, ἄλλως ὄνομα, καὶ οὐκ ἔργον, [z] κινδυνεύειν διατριβῆναι. [a] τὸν δ' αὖ Τισσαφέρνην τάς τε ναῦς ταύτας οὐ κομίζειν, καὶ, τροφὴν ὅτι οὐ [b] ξυνεχῶς [c] οὐδ' ἐντελῆ διδοὺς, κακοῖ τὸ ναυτικόν. [d] οὔκουν ἔφασαν χρῆναι μέλλειν ἔτι, ἀλλὰ διαναυμαχεῖν. καὶ μάλιστα οἱ Συρακούσιοι ἐνῆγον. Bell. Pelop. an. 20. Olymp. 92. $\frac{1}{4}$. U. C. Varr. $34\frac{3}{4}$.

οθ'. Αἰσθόμενοι δὲ οἱ ξύμμαχοι καὶ ὁ Ἀστύοχος τὸν θροῦν, καὶ δόξαν αὐτοῖς ἀπὸ ξυνόδου, ὥστε διαναυμαχεῖν, ἐπειδὴ καὶ [e] ἐσηγγέλλετο αὐτοῖς ἡ ἐν τῇ Σάμῳ ταραχὴ, ἄραντες ταῖς ναυσὶ πάσαις, οὔσαις δώδεκα καὶ ἑκατὸν, καὶ τοὺς Μιλησίους πεζῇ κελεύσαντες ἐπὶ τῆς Μυκάλης παριέναι, [f] ἔπλεον πρὸς τὴν Μυκάλην. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ταῖς ἐκ Σάμου ναυσὶ δυοῖν καὶ ὀγδοήκοντα, αἳ ἔτυχον ἐν [g] Γλαύκῃ τῆς Μυκάλης ὁρμοῦσαι, (διέχει δὲ ὀλίγον [h] ταύτῃ ἡ Σάμος τῆς ἠπείρου πρὸς τὴν Μυκάλην·) [i] ὡς εἶδον τὰς τῶν Πελοποννησίων ναῦς [k] ἐπιπλεούσας, [l] ὑπεχώρησαν ἐς τὴν Σάμον, οὐ νομίσαντες τῷ πλήθει διακινδυνεῦσαι περὶ

[z] Κινδυνεύσειν *Marg. Ar. C. Reg. Cass.* Aug. [a] Id est: τοῦ δ' αὖ Τισσαφέρνους τάς τε ναῦς ταύτας οὐ κομίζοντος, καὶ τὸ ναυτικὸν κακοῦντος, ὅτι τὴν τροφὴν οὐ ξυνεχῶς οὐδ' ἐντελῆ ἐδίδου. *Æ. Port.* [b] Συνεχῶς *Gr.* [c] Οὐδὲ ἐντελῆ *Gr.* [d] Οὐκοῦν *Gr.* et a prima manu *Cass.* Aug. [e] Ἐσήγγελτο, a recenti correctore abrasa scriptura priore, *Cass.* et in Aug. a corr. inter vss. scr. ἐλλ. [f] Ἔπλεον ὡς πρὸς τὴν Μυκάλην *Marg. Ar. C. Reg.* Mosqu. Ἔπλεον ἐς πρὸς τ. M. *Cass.* [g] Videtur esse Γλαυκία, πολίχνιον Ἰωνίας, cujus meminit *Steph. Byzant.* Et nihil obstat, quod hic Γλαύκη appelletur; nam Atticam dialectum affectantes hujusmodi crasi sæpenumero utuntur. *Berkelius.* [h] Ταύτης Mosqu. [i] Καὶ ὡς εἶδον *Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass. Dan.* Aug. [k] Προσεπιπλεούσας *Cass.* Aug. [l] Ἐχώρησαν *Cl.* Ἀπεχώρησαν *Cass.* ἐπεχώρ. Mosqu.

attererentur, dum Phœnissas naves a Tissapherne, verbis, non re ipsa, *mittendas*, frustra opperirentur. Tissaphernes vero, quod naves istas non adduceret, et *Peloponnesiorum* classem affligeret, quod stipendium nec assidue nec integrum persolveret. Nequaquam igitur diutius cunctandum; sed *quamprimum* navali prælio dimicandum esse dicebant. Syracusani autem præcipue instigabant.

79. Socii vero et Astyochus, cum rumorem istum sensissent, habitoque concilio, prælium navale committendum esse, censuissent, quandoquidem et seditio, quæ Sami erat, ipsis nuntiabatur, *illinc* solventes cum omnibus navibus, quæ numero centum ac duodecim erant, Mycalen versus navigare cœperunt, et Milesios itinere pedestri *eodem* proficisci jusserunt. Athenienses vero cum illis duabus et octoginta navibus, *quas* e Samo *secum duxerant*, quæ in Glauce agri Mycalesii stationem habebant, (ab hac autem parte, quæ Mycalen spectat, Samus a continente parum distat) cum Peloponnesiorum naves contra *se* venientes vidissent, in Samum se receperunt, existimantes, suarum numerum non

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. 1/2. U. C. Varr. 343/4.

[k] τοῦ παντὸς ἱκανοὶ εἶναι. καὶ ἅμα (προῄσθοντο γὰρ [l] αὐτοὺς ἐκ τῆς Μιλήτου [m] ναυμαχησείοντας,) [n] προσεδέχοντο καὶ τὸν Στρομβιχίδην ἐκ τοῦ Ἑλλησπόντου σφίσι ταῖς ἐκ τῆς Χίου ναυσὶν [o] ἐπ' Ἀβύδου ἀφικομέναις [p] προσβοηθήσειν· [q] προὔπεμπτο γὰρ αὐτῷ ἄγγελος. καὶ οἱ μὲν οὕτως ἐπὶ τῆς Σάμου [r] ἀνεχώρησαν· οἱ δὲ Πελοποννήσιοι, [s] καταπλεύσαντες ἐπὶ Μυκάλης, [t] ἐστρατοπεδεύοντο, καὶ τῶν Μιλησίων καὶ τῶν πλησιοχώρων ὁ πεζός. καὶ τῇ ὑστεραίᾳ, μελλόντων αὐτῶν ἐπιπλεῖν τῇ Σάμῳ, [u] ἀγγέλλεται ὁ Στρομβιχίδης ταῖς ἀπὸ τοῦ Ἑλλησπόντου ναυσὶν ἀφιγμένος. καὶ εὐθὺς [v] ἀπέπλεον πάλιν ἐπὶ τῆς Μιλήτου. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, προσγενομένων σφίσι τῶν νεῶν, ἐπίπλουν αὐτοὶ ποιοῦνται τῇ Μιλήτῳ ναυσὶν ὀκτὼ καὶ ἑκατὸν, βουλόμενοι διαναυμαχῆσαι· καὶ, ὡς οὐδεὶς αὐτοῖς ἀντανήγετο, ἀπέπλευσαν πάλιν ἐς τὴν Σάμον.

Paulo post init. Martii.

π'. Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ θέρει [x] μετὰ τοῦτο εὐθὺς οἱ Πελοποννήσιοι, ἐπειδὴ, [y] ἀθρόαις ταῖς ναυσὶν οὐκ ἀξιόμαχοι νομίσαντες εἶναι, οὐκ ἀντανήγοντο, ἀπορήσαντες,

[k] Τοῦ ante παντ. d. Mosqu. [l] Αὐτοῖς *Cass.* Aug. [m] Ναυμαχήσοντας *Gr.* [n] Προσεδέχοντο δὲ καὶ τὸν *Ar. C. Reg. Cass.* Aug. [o] Ἐπ' Ἄβυδον *Marg.* Ταῖς ἐπ' Ἄβυδον *Cl.* Ἐπ' Ἄβυδον *Cass.* Aug. antea τῆς ante Χίου d. Mosqu. [p] Βοηθήσειν *Ar.* [q] Πρὐπέμπετο *Ar. C. Reg.* [r] Ἀπεχώρησαν *Marg. Ar. C. Reg. Dan. Cam.* [s] Πλεύσαντες *Reg.* Aug. [t] Ἐστρατοπεδεύσαντο *Cass.* Aug. Mosqu. [u] Ἀγάλλεται Mosqu. [v] Ἐπέπλεον *Ar.* [x] Μετατοῦτο *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg.* Aug. Mosqu. [y] Ἀθρόοις *Cass.* Aug. ἀθρόος Mosqu. id. ἀνταγονήγοντο.

satis esse firmum ad belli fortunam de summa rerum periclitandam. Simul etiam (præsenserant enim, ipsos *hostes* Mileto *venire*, prœlium navale committere cupientes) exspectabant et ipsum Strombichidem ex Hellesponto cum ea classe, quæ ex Chio Abydum profecta fuerat, venturum ad opem sibi ferendam. Nuntius enim ad ipsum præmissus fuerat. Atque illi quidem sic in Samum se receperunt. Peloponnesii vero, classe ad Mycalen appulsa, *illic* castra posuerunt, et *cum ipsis* Milesiorum et accolarum peditatus. Postridie vero, cum adversus Samum navigare statuissent, nuntiatum est *ipsis*, Strombichidem ex Hellesponto cum sua classe *Samum* revertisse. Quare confestim Miletum redierunt. Sed Athenienses, post alterius classis accessionem, ipsi cum centum et octo navibus Miletum invadere statuerunt, eo animo, ut navali prœlio dimicarent. Sed cum nullus ipsis obviam prodiret, rursus in Samum se receperunt.

80. Post hæc autem, eadem æstate, statim Peloponnesii, quoniam cum omnibus suis navibus obviam hostibus non prodierant, existimantes, se non satis virium habere ad prœlium *cum illis* committendum, inopes consilii, unde pecunias habe-

ὁπόθεν τοσαύταις ναυσὶ [z] χρήματα ἕξουσιν, ἄλλως τε καὶ Τισσαφέρνους κακῶς διδόντος, ἀποστέλλουσιν ὡς τὸν Φαρνάβαζον (ὥσπερ καὶ [a] τοπρῶτον ἐκ τῆς Πελοποννήσου προσετάχθη,) Κλέαρχον τὸν Ῥαμφίου, ἔχοντα ναῦς τεσσαράκοντα. ἐπεκαλεῖτο γὰρ αὐτοὺς ὁ Φαρνάβαζος, καὶ τροφὴν ἕτοιμος ἦν παρέχειν. καὶ ἅμα καὶ τὸ Βυζάντιον ἐπεκηρυκεύετο αὐτοῖς ἀποστῆναι. καὶ αἱ μὲν τῶν Πελοποννησίων αὗται νῆες, ἀπάρασαι [b] ἐς τὸ πέλαγος, ὅπως λάθοιεν ἐν [c] τῷ πλῷ τοὺς Ἀθηναίους, χειμασθεῖσαι, καὶ αἱ μὲν Δήλου λαβόμεναι [d] αἱ πλείους μετὰ Κλεάρχου, καὶ ὕστερον πάλιν ἐλθοῦσαι ἐς Μίλητον· (Κλέαρχος δὲ κατὰ γῆν, αὖθις ἐς τὸν Ἑλλήσποντον κομισθεὶς, ἦρχεν·) αἱ δὲ μετὰ [e] Ἑλίξου τοῦ Μεγαρέως στρατηγοῦ δέκα, ἐς τὸν Ἑλλήσποντον διασωθεῖσαι, Βυζάντιον ἀφιστᾶσι. καὶ [f] μετὰ ταῦτα οἱ ἐκ τῆς Σάμου πέμπουσιν, αἰσθόμενοι, νεῶν βοήθειαν καὶ φυλακὴν ἐς τὸν Ἑλλήσποντον. καί τις [g] καὶ ναυμαχία βραχεῖα γίγνεται πρὸ τοῦ Βυζαντίου, ναυσὶν ὀκτὼ πρὸς ὀκτώ.

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. ½. U. C. Varr. 343/4.

[z] Χρήματά τι ἕξουσιν *Ar. C. Reg. Dan.* antea ναυσὶν Aug. [a] Τὸ πρῶτον *Ar. C. Cass. Gr.* Aug. Mosqu. [b] Εἰς *Cass.* Aug. antea Πελοποννσ. Mosqu. ut fere semper. [c] Ἐν τῷ παράπλῳ *Cl.* [d] Αἱ δὲ πλείους *Ar. C.* Verum, hic loci pleonasmum esse articuli, docet *Steph.* in Append. ad Scripta al. de Dial. Att. pag. 177. *Huds.* Αἱ δὲ πλείους *Reg. Cass. Dan.* Aug. Mosqu. id. infr. Ἑλλήσποντον. [e] Ἐλίξου cum leni in *Codd. Ar. C.* et *Gr.* Ἑλίξου *Reg.* [f] Μεταταῦτα *Ar. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg. Cass.* [g] Redundat particula. Vide *Stephani* Append. pag. 34. *Huds.* καὶ abest Mosqu.

rent, *quas* tot navibus *suppeditarent*, præsertim quod Tissaphernes *classi stipendium* male persolveret, mittunt ad Pharnabazum (quemadmodum et initio ex Peloponneso præceptum fuerat) Clearchum, Rhamphii *filium*, cum quadraginta navibus. Pharnabazus enim ipsos evocaverat, et stipendium præbere paratus erat: simul etiam per legatos ipsis significabat, Byzantium defectionem facturum. Hæ autem Peloponnesiorum naves, cum e portu solvissent et altum petiissent, ut Athenienses in conficiendo navigationis cursu laterent, tempestate jactatæ, atque aliæ quidem, *atque adeo illarum* pleræque, quibus Clearchus præerat, cum Delum tenuissent, et postea Miletum rediissent, (Clearchus autem in Hellespontum itinere terrestri reversus, imperium obtinebat;) illæ vero decem, quibus Helixus Megarensis præerat, cum in Hellespontum evasissent, Byzantium ad defectionem faciendam impulerunt. Postea vero *Athenienses*, qui Sami stativa habebant, cum *hoc* intellexissent, auxilio atque præsidio loci classem in Hellespontum miserunt. Quinetiam leve quoddam navale prœlium *inter Peloponnesios et Athenienses*, octonis utrinque navibus, ante Byzantium commissum est.

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. $\frac{1}{2}$. U. C. Varr. 343/4.

πα'. Οἱ δὲ προεστῶτες ἐν τῇ Σάμῳ, καὶ μάλιστα [g] Θρασύβουλος, [h] ἀεί τε τῆς [i] αὐτοῦ γνώμης ἐχόμενος, ἐπειδὴ μετέστησε τὰ πράγματα, ὥστε κατάγειν Ἀλκιβιάδην, καὶ τέλος [k] ἀπ' ἐκκλησίας, [l] ἔπεισε τὸ πλῆθος τῶν στρατιωτῶν, καὶ, [m] ψηφισαμένων αὐτῶν Ἀλκιβιάδῃ κάθοδον καὶ ἄδειαν, πλεύσας ὡς τὸν [n] Τισσαφέρνην, κατῆγεν [o] ἐς τὴν Σάμον τὸν Ἀλκιβιάδην· νομίζων μόνην σωτηρίαν, εἰ Τισσαφέρνην αὐτοῖς μεταστήσειεν [p] ἀπὸ Πελοποννησίων. γενομένης δὲ ἐκκλησίας, τήν τε ἰδίαν ξυμφορὰν τῆς φυγῆς [q] ἐπητίασε καὶ ἀνωλοφύρατο ὁ Ἀλκιβιάδης· καὶ περὶ [r] τῶν πολιτικῶν πολλὰ εἰπὼν, ἐς ἐλπίδας γε [s] αὐτοὺς οὐ μικρὰς [t] περὶ τῶν μελλόντων καθίστη· καὶ ὑπερβάλλων ἐμεγάλυνε τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν παρὰ τῷ [u] Τισσαφέρνει, ἵνα οἵ τε οἴκοι τὴν ὀλιγαρχίαν ἔχοντες φοβοῖντο αὐτὸν, καὶ μᾶλλον αἱ [v] ξυνωμοσίαι [w] διαλυθεῖεν, καὶ οἱ ἐν τῇ Σάμῳ τιμιώτερόν [x] τε αὐτὸν ἄγοιεν, καὶ αὐτοὶ [y] ἐπιπλεῖον

[g] Θρασυβουλὸς Mosqu. [h] Καὶ ἀεί τι τῆς *Cl. Gr. Ald. Flor. Bas.* Καὶ εἴτε τις τῆς *Ar. C.* Sic etiam *Reg.* et in marg. γρ. ἀεί τε τῆς, et *Dan.* Αἰεί τι τῆς *Cass.* a correctore, qui priorem scripturam eraserat, sed ita, ut adpareret vestigium literæ ante α. καὶ εἴτε τις τῆς αὐτοῦ Aug. τις a m. rec. inter vss. scr. τε abest Mosqu. [i] Αὐτοῦ *Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass. Dan.* [k] Ἐπ' ἐκκλησίας *Marg. Ar. C. Reg. Cass. Gr.* Aug. [l] Ἔπεισαν *Cass.* Aug. [m] Ψηφισάντων *C.* [n] ἐς τ. Τ. Mosqu. Τισσαφέρνη *Cass.* Aug. [o] Ὡς τὴν Σάμον *Cl.* antea κατῆγε Aug. [p] Πελοπονν. γενομένης ἐκκλησίας Aug. om. δὲ et distinctione post Πελοπ. [q] Ἐπητιάσατο *Ar. C. Reg. Cass. Dan.* Aug. Mosqu. [r] Τῶν omittunt *Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Cass.* Aug. [s] Αὐτούς γε *Gr.* αὐτὸς Mosqu. id. mox καθίστησι pro καθίστη et τῷ d. ante Τισσ. [t] Περὶ deest *Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass. Dan.* Aug. [u] Τισσαφέρνῃ Aug. et ἵν' οἵτε. [v] Ita ex emendatione, a prima manu ξυνομοσίαι, *Cass.* ξυνομοσίαι Aug. [w] Διαλυθοῖεν *Cass.* Aug. [x] Τε abest *Ar. C. Dan.* [y] Ἐπὶ πλεῖον θαρσεῖν *Gr.*

81. Qui autem apud Samum rebus præerant, præcipue vero Thrasybulus, cum semper alias, tum vero postquam reipublicæ statum immutavit, in sua *pristina* sententia permansit, ut Alcibiadem reduceret, ac tandem militum multitudinem in concione *ad hoc faciendum* induxit. Cum autem illi restitutionem ac impunitatem Alcibiadi decrevissent, *Thrasybulus* ad Tissaphernem profectus, Alcibiadem Samum deduxit: existimans, *hanc* unam esse salutis spem, si *Alcibiades* Tissaphernem, a Peloponnesiis *alienatum*, ad se traduceret. Concione autem coacta, Alcibiades exsilii sui calamitatem questus est ac deploravit, multaque loquutus de republica ipsos in non parvam futurorum spem adduxit: et supra modum suam apud Tissaphernem gratiam amplificavit; ut et illi, qui domi paucorum dominatum habebant, ipsum formidarent, et conjurationes magis dissolverentur; et qui Sami erant, ipsum magis honorarent, ipsique majorem fiduciam animis conciperent; utque Tissa-

θαρσοῖεν· [x] οἵ τε πολέμιοι τῷ Τισσαφέρνει ὡς μάλιστα διαβάλλοιντο, [y] καὶ τῶν ὑπαρχουσῶν ἐλπίδων ἐκπίπτοιεν. [z] ὑπισχνεῖτο δ' οὖν τάδε μέγιστα, ἐπικομπῶν, ὁ Ἀλκιβιάδης, ὡς Τισσαφέρνης αὐτῷ ὑπεδέξατο, ἦ μὴν, ἕως ἄν τι τῶν ἑαυτοῦ λείπηται, ἢν Ἀθηναίοις πιστεύῃ, μὴ [a] ἀπορήσειν αὐτοὺς τροφῆς, οὐδ' ἢν δέῃ [b] τελευτῶντα τὴν ἑαυτοῦ στρωμνὴν [c] ἐξαργυρῶσαι· τάς τε ἐν Ἀσπένδῳ ἤδη οὔσας Φοινίκων ναῦς κομιεῖν Ἀθηναίοις, [d] καὶ οὐ Πελοποννησίοις. πιστεῦσαι δ' ἂν μόνως Ἀθηναίοις, [e] εἰ αὐτὸς κατελθὼν [f] αὐτῷ [g] ἀναδέξαιτο.

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. ½. U. C. Varr. 34¾.

πβ'. Οἱ δὲ, [h] ἀκούοντες ταῦτά τε καὶ ἄλλα πολλὰ, στρατηγόν τε αὐτὸν εὐθὺς εἵλοντο μετὰ τῶν προτέρων, καὶ τὰ πράγματα πάντα ἀνετίθεσαν. τήν τε [i] παραυτίκα ἐλπίδα ἕκαστος, τῆς [k] τε σωτηρίας, καὶ τῆς τῶν τετρακοσίων τιμωρίας, οὐδενὸς [l] ἀντηλλάξαντο· καὶ ἕτοιμοι ἤδη ἦσαν [m] κατὰ τὸ αὐτίκα τούς τε παρόντας πολεμίους [n] ἐκ τῶν λεχθέντων καταφρονεῖν, πλεῖν τε ἐπὶ

[x] Οἵ τε Πελοποννήσιοι *Ar.* [y] Καὶ ἀπὸ τῶν *Cass.* Aug. Mosqu. [z] Ὑπισχνεῖτο οὖν τὰ μέγιστα *Gr.* ἐπισχνεῖτο Mosqu. Paulo post ἐπικομπεῖν Aug. [a] Μὴ ἀπορήσῃ Aug. [b] Τελευτῶντα deest *Reg.* deinde inter versus scriptum. [c] Ἐξαργυρῶσαι *Marg. Cam. Gr.* atque ita legendum esse, docet *Etymologus. Huds. Reg.* ἐξαργυρίσαι Aug. [d] Δὲ pro καὶ Mosqu. id. Πελοπονησ. uno ν, et μόνος p. μόνως. [e] Εἰ σῶς αὐτὸς *Marg. Ar. C. Cl.* in margine. *Dan.* Εἰ σῶς αὐτῷ *Reg.* Εἰ ὡς, et recens addito σ, αὐτὸς *Cass.* ὡς αὐτὸς Aug. σῶς Mosqu. [f] Αὐτοῖς *Marg. Ar. C. Dan.* Aug. Mosqu. [g] Sic manu recenti emendatum erat ex ἂν δέξαιτο *Cass.* ἀνεδέξατο Aug. [h] Ἀκούσαντες *Marg. Ar. C. Reg. Cass.* Mosqu. Aug. mox εὐθὺς αὐτὸν Mosqu. cui et d. πάντα post πράγμ. [i] Παρ' αὐτίκα *Cass.* [k] Τε deest *Gr.* [l] Ἂν ἠλλάξαντο *Marg. Gr. Ald. Flor. Bas.* [m] Διὰ τὸ αὐτίκα τότε παρόντας *Marg. Gr. Ald. Flor. Bas.* [n] Id est: διὰ τὰ ὑπό τε τοῦ Ἀλκιβιάδου καὶ ἄλλων λεχθέντα. *Æ. Port.*

phernis hostes in maximam invidiam incurrerent, et ex spe, quam conceperant, dejicerentur. Alcibiades igitur maxima cum jactatione hæc pollicebatur, *asseverans*, Tissaphernem sibi recepisse nimirum, quoad aliquid suarum facultatum reliquum foret, si modo Atheniensibus confideret, ipsos nulla stipendii inopia laboraturos, ne si oporteret quidem ad extremum suum ipsius lectum ad pecuniam inde cogendam vendere: naves quoque Phœnicum, quæ jam Aspendi essent, ad Athenienses, non ad Peloponnesios, adducturum. Se autem ita demum fidem Atheniensibus habiturum, si ipse reversus, ipsi *Tissapherni Atheniensium nomine* recepisset, *ac, illos id facturos, spopondisset.*

82. Illi vero, cum et hæc et alia multa audissent, * confestim et ipsum in superiorum imperatorum collegium cooptaverunt, et res omnes *ad illos* detulerunt. Spem autem, quam singuli, cum de sua salute, tum de quadringentis ulciscendis, subito conceperunt, cum nulla re commutassent. Et propter ea, quæ dicta fuerant, jam tum erant parati, contem-

* Imperatorem ipsum confestim ad cæteros creaverunt. *Acacius.*

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. $\frac{1}{2}$. U. C. Varr. 343$\frac{3}{4}$.

τὸν [n] Πειραιᾶ. ὁ δὲ, τὸ μὲν ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ πλεῖν, τοὺς ἐγγυτέρω πολεμίους [o] ὑπολιπόντας, καὶ πάνυ διεκώλυσε, πολλῶν ἐπειγομένων· τὰ δὲ τοῦ πολέμου πρῶτον, ἔφη, ἐπειδὴ καὶ στρατηγὸς [p] ἥρητο, πλεύσας ὡς Τισσαφέρνην, πράξειν. καὶ ἀπὸ ταύτης τῆς ἐκκλησίας εὐθὺς ᾤχετο, ἵνα δοκῇ πάντα μετ' ἐκείνου κοινοῦσθαι, καὶ ἅμα βουλόμενος αὐτῷ [q] τιμιώτερός τε εἶναι, καὶ ἐνδείκνυσθαι, ὅτι καὶ [r] στρατηγὸς ἤδη ἥρηται, καὶ εὖ καὶ κακῶς οἷός τε ἐστὶν αὐτὸν ποιεῖν. ξυνέβαινε δὲ [s] τῷ Ἀλκιβιάδῃ, τῷ μὲν [t] Τισσαφέρνει τοὺς Ἀθηναίους φοβεῖν, ἐκείνοις δὲ τὸν Τισσαφέρνην.

πγʹ. Οἱ δὲ Πελοποννήσιοι, [u] ἐν τῇ Μιλήτῳ πυνθανόμενοι τὴν Ἀλκιβιάδου κάθοδον, καὶ πρότερον [x] τῷ Τισσαφέρνει ἀπιστοῦντες, πολλῷ δὴ μᾶλλον ἔτι [y] διεβέβληντο. ξυνηνέχθη γὰρ αὐτοῖς, καὶ τὸν ἐπὶ τὴν Μίλητον [z] Ἀθηναίων ἐπίπλουν, ὡς οὐκ ἠθέλησαν ἀνταναγαγόντες ναυμαχῆσαι, πολλῷ ἐς τὴν μισθοδοσίαν τὸν Τισσαφέρνην ἀρρωστότερον γενόμενον, καὶ ἐς τὸ

[n] Πειραᾶ *Gr.* [o] Ὑπολείποντας *Cass.* Aug. *Gr. Cam.* Paullo post, Ἵνα δὲ, et ex emendatione recenti δὴ, δοκῇ *Cass.* [p] Εἴρητο Aug. et mox ἵνα δὲ δ. [q] Τιμιώτερος εἶναι *Ald. Flor. Bas. Reg. Gr.* [r] Στρατηγὸς ἥρηται, καὶ εὖ καὶ κακῶς οἷός τε ἐστὶν αὐτὸν ἤδη ποιεῖν *Marg. Ar. C.* Ἤδη post στρατηγὸς retinent, et ante ποιεῖν rursus ponunt *Reg. Cass. Dan.* ἤδη ποιεῖν Aug. Etiam καὶ εὖ κακῶς *Dan.* [s] Τὸν Ἀλκιβιάδην *Cam.* ξυνέβη antea Mosqu. et ἤδη ante αὐτὸν π. [t] Τισσαφέρνει deest *Cam.* [u] Forsan distinguendum post Μιλήτῳ, non Πελοποννήσιοι. *Huds.* [x] Τῷ deest *Ar.* [y] Scil. ἤρξαντο διαβάλλειν, ut supra ὡς μάλιστα διαβάλλοιντο pro διαβάλλοιεν. *Æ. Port.* [z] Τῶν Ἀθηναίων *Cass.* Aug.

tis hostibus, qui aderant, in Piræeum navigare. Ille vero, quamvis *alii* multi instarent, navigationem quidem in Piræeum, * omissis hostibus, qui propius essent, vel maxime impedivit. Sed quandoquidem ipse creatus esset imperator, se primum ad Tissaphernem iturum, et belli negotia confecturum *dixit.* Confestim autem post istam concionem abiit, ut videretur omnia cum illo communicare, simul etiam quod apud illum in majore honore esse cuperet, et ostentare, se etiam imperatorem jam creatum esse, illique et prodesse et obesse posse. Contigit autem Alcibiadi, ut per Tissaphernem quidem Athenienses terrefaceret, per illos vero Tissaphernem.

83. Peloponnesii autem, qui Mileti erant, audito Alcibiadis reditu, cum et antea Tissapherni diffiderent, tunc vero multo magis *ei* obtrectare cœperunt. † Accidit enim ipsis, ut Tissaphernes (quod, quo tempore Athenienses cum infesta classe adversus Miletum iverunt, obviam *illis* prodire, et navale prœlium committere noluissent,) ad stipendium ipsis persolvendum longe languidior factus,

* Adeo propinquis relictis hostibus etc. *Acacius.*
† Delatum enim ad eos fuerat etc. *Valla.*

μισεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν πρότερον [a]ἔτι τούτων διὰ τὸν Ἀλκιβιάδην ἐπιδεδωκέναι. καὶ ξυνιστάμενοι πρὸς ἀλλήλους, οἷάπερ καὶ πρότερον, οἱ στρατιῶται ἀνελογίζοντο, καί τινες [b]τῶν ἄλλων τῶν [c]ἀξίων λόγου ἀνθρώπων, καὶ οὐ μόνον [d]τὸ στρατιωτικὸν, ὡς οὔτε μισθὸν ἐντελῆ πώποτε λάβοιεν, τό, τε διδόμενον, βραχὺ, καὶ οὐδὲ τοῦτο ξυνεχῶς· καὶ, εἰ μή τις [e]ἢ διαναυμαχήσει, ἢ ἀπαλλάξεται ὅθεν τροφὴν [f]ἕξει, ἀπολείψειν τοὺς ἀνθρώπους τὰς ναῦς. πάντων τε Ἀστύοχον εἶναι αἴτιον, ἐπιφέροντα ὀργὰς [g]Τισσαφέρνει διὰ ἴδια κέρδη.

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. $\frac{1}{4}$. U. C. Varr. 34$\frac{3}{4}$.

πδ. Ὄντων δ' αὐτῶν ἐν τοιούτῳ ἀναλογισμῷ, ξυνηνέχθη καὶ τοιόσδε τις θόρυβος περὶ τὸν Ἀστύοχον. τῶν [h]γὰρ Συρακουσίων καὶ Θουρίων, ὅσῳ μάλιστα καὶ ἐλεύθεροι ἦσαν τὸ πλῆθος οἱ ναῦται, τοσούτῳ καὶ [i]θρασύτατα προσπεσόντες, τὸν μισθὸν ἀπῄτουν. ὁ δὲ αὐθαδέστερόν τε τὶ ἀπεκρίνατο, καὶ ἠπείλησε καὶ τῷ γε [k]Δωριεῖ ξυναγορεύοντι τοῖς ἑαυτοῦ ναύταις, καὶ

[a] Εἰσέτι τοῦτον *Marg.* Εἰσέτι τούτων *Ar. C.* Sic et *Reg.* et supra τούτων recens scriptum τοῦτον. Εἰ ἔτι τούτων *Cass.* Ἔτι τούτων, et pro τούτων, quod punctis subscriptis notatum erat, in marg. τότε *Gr.* γρ. εἰ ἔτι Aug. εἰσέτι τοῦτον Mosqu. [b] Καὶ τῶν ἄλλων *Gr. Huds.* Καὶ non est in *Gr.* fortassis voluit scribere *Cl.* nam ita et *Cass.* καί τινες καὶ τῶν Aug. [c] Ἀξιολόγων *Cl.* in margine. *Cass.* Aug. Mosqu. in textu. [d] Scil. πλῆθος, i. e. οἱ στρατιῶται οἱ οὐκ ἄξιοι λόγου. *Æ. Port.* [e] Ἢ deest *Cass.* ἰδίᾳ ναυμ. Aug. [f] Ἕξειν *Cass.* Aug. [g] Τισσαφέρνην Aug. sed ει inter vss. ser. [h] Γὰρ omittunt *Ar. C. Dan. Reg.* in quo deinde inter versus scriptum est. [i] Θρασύτατοι *Ar. C.* Mosqu. [k] Non Hermocrates hic loci indigitatur. ut existimat *Scholiastes*; sed Dorieus, Diagoræ filius, cujus meminit *Xenophon* initio libri primi τῶν Ἑλληνικῶν. *Huds.*

ipsis, etiam Alcibiadis opera, vel multo ante hæc, longe magis esset invisus. Quamobrem milites inter se convenientes considerabant, quæ vel prius *secum ipsi reputabant,* quinetiam alii quidam auctoritatis non contemnendæ viri, nec soli *gregarii* milites, quod nec integrum stipendium unquam acciperent, et quod daretur, exiguum esset, et ne hoc quidem assidue *persolveretur;* *et nisi quis aut navali prœlio dimicaret, aut *illinc* discederet, *ac eo proficisceretur,* unde stipendium haberet, naves ab hominibus desertum iri *dicebant:* omnium autem Astyochum auctorem esse, qui quæstus privati gratia Tissapherni morem gereret.

84. Dum autem ipsi *secum* ita ratiocinarentur, quidam etiam hujusmodi tumultus in Astyochum concitatus est. Nam Syracusanorum ac Thuriorum nautæ, quo liberior multitudo erat, eo etiam confidentius ingruentes stipendium reposcebant. Ille vero quoddam arrogantius responsum *ipsis* reddidit, quinetiam interminatus est Dorieo suis nautis

* Ac nisi navale prœlium finiretur, *aut*, navali prœlio finis imponeretur etc. *Stephanus.*

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. ½. U. C. Varr. 34¼.

ἐπανήρατο τὴν βακτηρίαν. [k] τὸ δὲ πλῆθος τῶν στρατιωτῶν, ὡς [l] εἶδον, οἷα δὴ ναῦται, ὥρμησαν [m] ἐγκραγόντες ἐπὶ τὸν Ἀστύοχον, ὥστε βάλλειν. ὁ δὲ, προϊδὼν, καταφεύγει ἐπὶ βωμόν τινά. οὐ μέντοι ἐβλήθη γε, ἀλλὰ διελύθησαν ἀπ' ἀλλήλων. ἔλαβον δὲ καὶ τὸ [n] ἐν Μιλήτῳ [o] ἐνῳκοδομημένον τοῦ Τισσαφέρνους φρούριον οἱ Μιλήσιοι, λάθρα [p] ἐπιπεσόντες, καὶ τοὺς ἐνόντας φύλακας αὐτοῦ ἐκβάλλουσι. ξυνεδόκει δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ξυμμάχοις ταῦτα, καὶ [q] οὐχ ἥκιστα τοῖς Συρακουσίοις. ὁ μέντοι [r] Λίχας οὔτε ἠρέσκετο αὐτοῖς, ἔφη τε, χρῆναι Τισσαφέρνει καὶ δουλεύειν Μιλησίους, καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς ἐν τῇ βασιλέως, τὰ μέτρια, καὶ ἐπιθεραπεύειν, ἕως ἂν τὸν πόλεμον εὖ θῶνται. οἱ δὲ Μιλήσιοι ὠργίζοντό τε αὐτῷ, [s] καὶ διὰ ταῦτα, καὶ δι' ἄλλα τοιουτότροπα, [t] νόσῳ ὕστερον ἀποθανόντα αὐτὸν οὐκ εἴασαν θάψαι, οὗ ἐβούλοντο οἱ παρόντες τῶν Λακεδαιμονίων.

πε'. Κατὰ δὴ τοιαύτην διαφορὰν ὄντων αὐτοῖς τῶν πραγμάτων πρός τε τὸν Ἀστύοχον καὶ [u] τὸν Τισσαφέρνην, [v] Μίνδαρος διάδοχος τῆς Ἀστυόχου ναυαρχίας

[k] Τὸ δὲ τὸ πλῆθος *Gr.* [l] Ἴδον *Cass.* Aug. [m] Ἐκραγέντες, et in marg. *γρ.* ἐκραγόντες *Cass.* ἐκραγέντες Aug. ἐγκραγέντες Mosqu. [n] Ἐν τῇ Μιλήτῳ *Ar. C. Cl. Cass.* Aug. [o] Ἀνῳκοδομημένον *Reg.* ἐνοκοδομ. Mosqu. [p] Ἐπισπεσόντες *Gr.* ἀσπεισπ. Mosqu. [q] Οὐχήκιστα *Ar. Ald. Flor. Bas. Reg. Gr.* Aug. [r] Λείχας *Reg.* Λυίχας Bas. ὁ μὲν Λ. Mosqu. [s] Διαταῦτα Mosqu. [t] Καὶ νόσῳ *Cass.* Aug. [u] Τὸν deest *Bas.* [v] Μένανδρος *Ar.* Μίνανδρος *C.* Vide *Diodorum Siculum* l. 13. p. 350. *Ed. Steph.* p. 165. *Ed. Rhod. Huds.* Μίανδρος *Cass.* Aug. Μίνανδρος *Dan.*

patrocinanti, et scipionem sustulit, *eum percussurus.* Cum autem multitudo *hoc* animadvertisset, * ut nautæ, clamore simul sublato in Astyochum impetum fecerunt, ut *eum* ferirent. Quod ille prævidens, ad aram quandam confugit. Non tamen percussus fuit; sed alii ab aliis diremti discesserunt. Quinetiam Milesii Tissaphernis castellum Mileti exstructum clam aggressi ceperunt; et præsidium, quod illic erat, ejecerunt. Hæc autem cum alii socii, tum vero præcipue Syracusani, comprobaverunt. Lichæ tamen hæc displicebant, et dicebat, oportere Milesios, et alios, qui essent in Regis ditione, Tissapherni inservire ac obsequi in iis, quæ moderata essent, donec bellum feliciter administrassent. Milesii vero ipsi succensebant, et cum ob ista, tum ob alia hujusmodi, ipsum postea morbo defunctum humari non permiserunt *in eo loco*, ubi Lacedæmonii, qui præsentes aderant, *eum humari* volebant.

85. Cum igitur ipsi *Peloponnesii* res in hujusmodi controversia adversus Astyochum et Tissaphernem exorta constitutas haberent, Minda-

* Utique nautæ. *Valla.* Qualiter homines nautici facere solent, *Acacius.*

ἐκ Λακεδαίμονος ἐπῆλθε, καὶ παραλαμβάνει τὴν ἀρχήν. ὁ δὲ Ἀστύοχος ἀπέπλει. ξυνέπεμψε δὲ καὶ Τισσαφέρνης αὐτῷ πρεσβευτὴν τῶν παρ' ἑαυτῦ, [x] Γαυλείτην ὄνομα, Κᾶρα, δίγλωσσον, κατηγορήσοντα τῶν τε Μιλησίων περὶ τοῦ φρουρίου, καὶ περὶ [y] αὐτῦ ἅμα [z] ἀπολογησόμενον· εἰδὼς, τούς τε Μιλησίους πορευομένους ἐπὶ [a] καταβοῇ τῇ [b] αὐτοῦ μάλιστα, καὶ τὸν Ἑρμοκράτην μετ' αὐτῶν, ὃς ἔμελλε τὸν Τισσαφέρνην ἀποφαίνειν φθείροντα τῶν Πελοποννησίων τὰ πράγματα μετὰ Ἀλκιβιάδου, καὶ ἐπαμφοτερίζοντα. ἔχθρα δὲ πρὸς αὐτὸν ἦν αὐτῷ ἀεί ποτε περὶ τοῦ μισθοῦ τῆς ἀποδόσεως. καὶ τὰ τελευταῖα, φυγόντος ἐκ Συρακουσῶν τοῦ Ἑρμοκράτους, καὶ ἑτέρων ἡκόντων ἐπὶ τὰς ναῦς τῶν Συρακουσίων ἐς τὴν Μίλητον στρατηγῶν, [c] Ποτάμιδος καὶ Μύσκωνος καὶ Δημάρχου, ἐνέκειτο ὁ Τισσαφέρνης φυγάδι [d] ὄντι ἤδη τῷ [e] Ἑρμοκράτει [f] πολλῷ ἔτι μᾶλλον, καὶ κατηγόρει [g] ἄλλα τε, καὶ, ὡς, χρήματα ποτὲ αἰτήσας [h] αὐτὸν, καὶ [i] οὐ τυχὼν,

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. $\frac{1}{4}$. U. C. Varr. 34$\frac{3}{4}$.

[x] Γλαυτίτην *Cl.* in margine. Γαυλίτην *Cass.* Aug. hic et mox, κατηγορήσαντα. Γαυλίτην et Mosqu. Γαυλίτην *Gr.* [y] Αὐτοῦ *Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg.* et ex emendatione *Cass.* in quo fuerat περιαυτοῦ. et Aug. περὶ αὐτοῦ. [z] Ἀπολογησάμενον *Cass. Gr.* Aug. [a] Hac voce etiam utitur *Dionysius Halicarnasseus*, licet eandem culpare videatur in *Thucydide. Huds.* καβοῇ Mosqu. [b] Ἑαυτοῦ *Reg.* mox τατελευτ. Bas. [c] Horum omnium diserte meminit *Xenophon* lib. 1. τῶν Ἑλληνικῶν, hisce verbis: οὐδενὸς δὲ οὐδὲν ἐπαιτιωμένου διαμένων, ἔμειναν, ἕως ἀφίκοντο οἱ ἀντ' ἐκείνων στρατηγοὶ, Δήμαρχός τε Πιδόκου, καὶ Μύσκων Μινκράτους, καὶ Πόταμις Γνωσία. *Huds.* [d] Ἤδη ὄντι *Reg.* [e] Ἑρμοκράτη *Cass.* Ἑρμοκράτῃ Aug. [f] Πολλῷ ἔτι καὶ μᾶλλον κατηγόρει *Ald. Flor. Bas.* Mox Καὶ deest *Gr.* μᾶλλον καὶ Mosqu. [g] Ἄλλα τὲ πολλὰ, καὶ *Gr.* Ὡς deest *Reg.* [h] Ἑαυτὸν *Ald. Flor. Bas. Gr.* [i] Μὴ τυχὼν εἰ *Cam.*

rus Astyochi navarchiæ successor Lacedæmone supervenit, ac imperium accepit: Astyochus vero discessit. Cum ipso autem Tissaphernes quemdam ex iis, quos secum habebat, Gauletem nomine, Cara, legatum misit, utriusque linguæ gnarum, cum Milesios de castello accusaturum, tum etiam simul se purgaturum. Sciebat enim, Milesios *illuc* proficisci eo potissimum animo, ut in se inveherentur, et Hermocratem cum ipsis, qui demonstraturus esset, Tissaphernem cum Alcibiade res Peloponnesiorum labefactare, et ancipitis fidei esse. Inimicitiæ enim ipsi cum illo semper intercedebant propter stipendii solutionem. Quinetiam tandem, cum Hermocrates Syracusis exsularet, aliique duces, Potamis, Myscon, et Demarchus, Miletum ad Syracusanorum classem venissent, Tissaphernes Hermocrati jam exsulanti multo acrius instabat, ipsique cum alia crimini dabat, tum vero, quod, cum aliquando pecuniam a se postulasset, nec impetrasset, inimicitias secum

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. ½. U. C. Varr. 34¾.

τὴν ἔχθραν οἱ [k] προθεῖτο. ὁ μὲν οὖν Ἀστύοχος καὶ οἱ Μιλήσιοι καὶ ὁ Ἑρμοκράτης ἀπέπλευσαν ἐς τὴν Λακεδαίμονα· ὁ δὲ Ἀλκιβιάδης [l] διεβεβήκει ἤδη παρὰ τοῦ Τισσαφέρνους ἐς τὴν Σάμον.

πϛʹ. Καὶ οἱ ἐκ τῆς Δήλου ἀπὸ τῶν τετρακοσίων πρεσβευταὶ, οὓς τότε ἔπεμψαν παραμυθησομένους καὶ [m] ἀναδιδάξοντας τοὺς ἐν τῇ Σάμῳ, ἀφικνοῦνται, παρόντος τοῦ Ἀλκιβιάδου, καὶ, ἐκκλησίας γενομένης, λέγειν ἐπεχείρουν. οἱ δὲ στρατιῶται τὸ μὲν πρῶτον οὐκ ἤθελον ἀκούειν, ἀλλ' ἀποκτείνειν ἐβόων τοὺς τὸν δῆμον καταλύοντας· ἔπειτα μέντοι, μόλις ἡσυχάσαντες, ἤκουσαν. οἱ δ' [n] ἀπήγγελον, ὡς οὔτε ἐπὶ [o] διαφθορᾷ τῆς πόλεως ἡ μετάστασις [p] γένοιτο, ἀλλ' ἐπὶ σωτηρίᾳ, οὔθ', ἵνα τοῖς πολεμίοις παραδοθῇ· ἐξεῖναι γὰρ, ὅτε [q] ἐσέβαλον, ἤδη σφῶν ἀρχόντων, τοῦτο ποιῆσαι· τῶν τε πεντακισχιλίων [r] ὅτι πάντες ἐν τῷ μέρει μεθέξουσιν, [s] οἵ τε οἰκεῖοι αὐτῶν οὔθ' ὑβρίζονται, (ὥσπερ Χαιρέας διαβάλλων [t] ἀπήγγελεν,) οὔτε κακὸν ἔχουσιν οὐδὲν, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς σφετέροις αὐτῶν ἕκαστοι [u] κατὰ χώραν

[k] Προσθεῖτο *Gr. Huds.* Sed inter versus: in textu προθεῖτο. πρόθοιτο Aug. Mosqu. [l] Διεβεβήκει πάλιν ἤδη *Marg. Ar. C. Cass.* Aug. Mosqu. huic et d. τοῦ ante Τισσαφ. Διαβεβήκει πάλιν ἤδη *Dan.* Διαβεβήκει ἤδη *Reg.* [m] Omittit *Valla* particip. ἀναδιδάξοντας. Videtur autem ἀναδιδάξειν hic esse, edocere quempiam de aliqua re secus, quam edoctus fuerat. *Steph.* [n] Ἀπήγγελλον *Reg. Cass.* Aug. [o] Διαφορᾷ *Ar.* [p] Γίνεται *Ar. C. Cass. Dan.* Aug. [q] Ἐσέβαλλον *Cass.* Aug. [r] Ὅτι Aug. [s] Οἱ δὲ οἰκεῖοι *Ar. C.* Aug. [t] Ἀπήγγειλεν *Cass.* Aug. Mosqu. Ἀπήγγελλεν *Gr.* [u] Καταχώραν *Ald. Flor. Bas. Cass.*

gereret. Astyochus igitur et Milesii et Hermocrates Lacedæmonem petierunt. Alcibiades vero jam a Tissapherne Samum redierat.

86. Legati autem, quos quadringenti tunc miserant ad deliniendos et accurate docendos eos, qui Sami erant, dum Alcibiades *illic* adesset, ex Delo advenerunt. Et, coacta concione, verba facere conabantur. Milites vero primum quidem *eos* audire nolebant: sed eos, qui popularem statum sustulissent, interficiendos esse vociferabantur. Deinde tamen, ægre sedato tumultu, *eos* audierunt. Illi vero nuntiarunt, hanc *status* immutationem non in reipublicæ perniciem, sed *publicæ* salutis causa factam fuisse, nec ut *civitas* hostibus proderetur. Se enim, cum *hostes in agrum Atticum* irrupissent, id facere potuisse, quod imperium jam obtinerent. Futurum autem, ut, quotquot e quinque millium numero essent, per vices *ejusdem dignitatis* participes essent. Neque vero propinquos ipsorum aut contumeliam pati (quemadmodum Chæreas criminando retulisset), aut ullo malo affici; sed unumquemque in suis *pos-*

μένουσιν. ἄλλα τε πολλὰ εἰπόντων, οὐδὲν μᾶλλον ἐσήκουον, ἀλλ' ἐχαλέπαιον· καὶ γνώμας [v] ἄλλοι ἄλλας ἔλεγον, μάλιστα [x] δὲ, ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ πλεῖν. καὶ ἐδόκει Ἀλκιβιάδης πρῶτος [y] τότε καὶ οὐδενὸς ἔλασσον τὴν πόλιν ὠφελῆσαι. ὡρμημένων γὰρ τῶν [z] ἐν Σάμῳ Ἀθηναίων πλεῖν ἐπὶ σφᾶς αὐτοὺς, ([a] ἐν ᾧ σαφέστατα Ἰωνίαν [b] καὶ Ἑλλήσποντον εὐθὺς εἶχον οἱ πολέμιοι,) κωλυτὴς γενέσθαι· καὶ [c] ἐν τῷ τότε ἄλλος μὲν [d] οὐδ' ἂν εἷς ἱκανὸς ἐγένετο κατασχεῖν τὸν ὄχλον· ἐκεῖνος δὲ [e] τοῦ τ' ἐπίπλου ἔπαυσε, [f] καὶ τοὺς ἰδίᾳ τοῖς πρέσβεσιν ὀργιζομένους λοιδορῶν ἀπέτρεπεν· αὐτὸς δὲ, ἀποκρινάμενος αὐτοῖς, ἀπέπεμπεν, ὅτι τοὺς μὲν πεντακισχιλίους οὐ [g] κωλύοι ἄρχειν, τοὺς μέντοι τετρακοσίους ἐκέλευεν ἀπαλλάσσειν αὐτοὺς, καὶ καθιστάναι τὴν βουλὴν, ὥσπερ καὶ πρότερον, τοὺς πεντακοσίους· εἰ δὲ [h] ἐς εὐτέλειάν τι ξυντέτμηται, ὥστε τοὺς στρατευομένους μᾶλλον ἔχειν τροφὴν, πάνυ ἐπαινεῖν· καὶ τἄλλα [i] ἐκέλευεν

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. 1/4. U. C. Varr. 343/4.

[v] Ἄλλας ἄλλοι *Gr.* [x] Δ' ἐπὶ *Ar. C. Reg.* [y] E *Cam.* ad τότε καὶ adnotatum erat τε. Puto, pro τότε in eo esse τι. [z] Ἐν τῇ Σάμῳ *Dan.* Mosqu. [a] Id est: δι' ὅ, δι' ὃν πλοῦν. ὅπερ εἰ ἐποίησαν. *Æ. Port.* Vide *Vigeri* Idiot. Cap. 9. Sect. 3. *Huds.* [b] Καὶ Ἑλλήσποντον desunt *Cam.* Tum εἶχον εὐθὺς Mosqu. [c] Scil. χρόνῳ. *Æ. Port.* [d] Οὐδεὶς ἂν *Cass.* Aug. Mosqu. [e] Τόν τε ἐπίπλουν παύσας (l. Τοῦ τ' ἐπίπλου παύσας, et manu recenti inter versus ἔπαυσε *Cass.* τοῦτ' ἐπ. παύσας Aug. Τοῦ ἐπίπλου ἔπαυσε *Reg.* [f] Καὶ τοῖς ἰδίᾳ πρέσβ. ὀργιζόμενος *Cam.* [g] Κωλύει *Cass.* Aug. τοὺς μ. πεντακοσίους οὐκ ὠλύει Mosqu. et mox ἀπαλλάσσειν· αὐτὸς δὲ καθιστ. Κωλύειν *Dan.* [h] Εἰς *Gr.* [i] Ἐκέλευε Aug. τἄλλα Bas, mox μὴ δεῖν ἐνδ. Mosqu.

sessionibus et suo loco *quiete* manere. Cum autem et alia multa commemorassent, nihilo magis *tamen eos* audire voluerunt; sed indignabantur. Et alii alias sententias dicebant; præcipue vero de navigatione in Piræeum suscipienda. Tunc autem Alcibiades primus, et ita, ut nemo magis, de republica bene meritus fuisse visus est. Cum enim Athenienses, qui Sami erant, adversus se ipsos animi quodam impetu navigare statuissent, (quod si fecissent, hostes confestim Ioniam et Hellespontum in suam potestatem planissime redegissent,) *hoc illorum consilium atque conatum visus est* impedivisse. * Tunc autem nullus alius illam multitudinem compescere potuisset. Ille vero et illud navigationis infestæ studium sedavit, et eos, qui legatis privatim irascebantur, increpans, deterruit. Ipse autem *solus legatos* dimisit, cum ipsis respondisset, se non impedire, quin illa quidem quinque millia *civium* imperium obtinerent, ipsis tamen imperare, ut illos quadringentos amoverent, et senatum restituerent, quemadmodum et prius *fuisset*, quingentorum. Porro si quos sumtus, parsimoniæ studentes, contraxissent, ut milites *justum* stipendium facilius haberent, se magnopere probare.

* Non hercle quisquam alius obsistere, et eo tempore multitudinem retinere potuisset, ipse vero etc. Huds.

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. 1/2. U. C. Varr. 343/4.

ἀντέχειν, καὶ μηδὲν ἐνδιδόναι τοῖς πολεμίοις. πρὸς μὲν γὰρ σφᾶς αὐτοὺς, σωζομένης τῆς πόλεως, πολλὴν ἐλπίδα [g] εἶναι ξυμβῆναι· εἰ δὲ ἅπαξ τὸ ἕτερον σφαλήσεται, ἢ τὸ [h] ἐν Σάμῳ, ἢ [i] ἐκεῖνο, οὐδὲ, ὅτῳ διαλλαγήσεταί τις, [k] ἔτι ἔσεσθαι. παρῆσαν δὲ [l] καὶ Ἀργείων πρέσβεις, ἐπαγγελλόμενοι τῷ ἐν τῇ Σάμῳ τῶν Ἀθηναίων δήμῳ, ὥστε βοηθεῖν. ὁ δὲ Ἀλκιβιάδης, ἐπαινέσας αὐτοὺς, [m] καὶ εἰπὼν, ὅταν τὶς [n] καλῇ, παρεῖναι, οὕτως ἀπέπεμπεν. [o] ἀφίκοντο δὲ οἱ Ἀργεῖοι μετὰ τῶν Παράλων, οἳ τότε ἐτάχθησαν ἐν τῇ στρατιώτιδι νηῒ ὑπὸ τῶν τετρακοσίων, περιπλεῖν Εὔβοιαν, [p] καὶ ἄγοντες Ἀθηναίων ἐς Λακεδαίμονα ἀπὸ τῶν τετρακοσίων [q] πεμπτοὺς πρέσβεις, Λαισποδίαν καὶ Ἀριστοφῶντα καὶ [r] Μελησίαν· [s] οἳ ἐπειδὴ ἐγένοντο πλέοντες κατ' Ἄργος, τοὺς μὲν πρέσβεις ξυλλαβόντες τοῖς Ἀργείοις παρέδοσαν, ὡς τῶν [t] οὐχ ἥκιστα καταλυσάντων τὸν δῆμον ὄντας· αὐτοὶ δὲ οὐκέτι [u] ἐς τὰς Ἀθήνας ἀφίκοντο, αλλ', ἄγοντες ἐκ τοῦ Ἄργους ἐς τὴν Σάμον τοὺς πρέσβεις, ἀφικνοῦνται ἧπερ εἶχον τριήρει.

[g] Εἶναι καὶ ξυμβῆναι *Marg. Ar. C. Cass. Dan.* Aug. [h] Ἐν τῇ Σάμῳ Mosqu. [i] Ἐκεῖνοι *Cass.* Aug. [k] Ἔτι deest *Reg.* [l] Καὶ Ἀργ. abs. Mosqu. id. ἀπαγγελλόμενοι p. ἐπαγγ. [m] Vide *Stephani* Append. ad Scripta al. de Dial. Att. p. 199. *Huds.* Tum ὅτ' ἄν τις Aug. [n] Καλεῖ *Gr.* [o] Ἀφικνοῦνται *Gr.* mox παραλόγῳ Mosqu. pro Παράλων. [p] Καὶ ἄγειν legendum censet *Æ. Port.* [q] Πέμπουσι *Marg. Ar. C. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass. Schol.* Aug. Mosqu. Πέμπτους *Gr. Cam.* Πρέσβεις πέμπουσι *Dan.* Mox Λαισπονδίαν Aug. [r] Μιλησίαν *Ar. C. Cl. Gr. Cass.* Aug. Quæ post πρέσβεις sunt usque ad ξυλλαβόντες, a librario omissa, deinde in margine scripta sunt in *Gr.* [s] Scil. Πάραλοι. *Æ. Port.* Mox ἐπεὶ δὴ Aug. [t] Οὐχήκιστα *Ar. C.* Aug. [u] Εἰς *Gr.* οὐκ ἔτι Mosqu. id. ἀλλὰ ἄγ. et τὰς πρέσβ.

Cæterum *illos* hortabatur, ut hostibus *fortiter* resisterent, nec ullo modo cederent. Si enim civitas incolumis staret, magnam spem esse *dicebat*, fore, ut *hostes* compositionem secum facerent. Si vero semel altera *Atheniensium pars* succumberet, vel illa, quæ Sami erat, vel illa, *quæ Athenis erat*, nullum amplius fore, cum quo quis in mutuam gratiam rediret. Aderant autem et Argivorum legati, qui populari Atheniensium factioni, quæ Sami erat, se opem laturos pollicebantur. Sed Alcibiades eos collaudatos, et quum quis eos vocaret, ut adessent, rogatos, ita dimisit.

Venerant autem Argivi cum Paralis, quibus a quadringentis viris tunc imperatum fuerat, militari navi Eubœam *custodiæ causa* circumveherentur, et Atheniensium legatos a quadringentis missos, Læspodiam, et Aristophontem, et Melesiam, Lacedæmonem deducerent. At isti, cum Argos appulissent, legatos quidem comprehensos Argivis tradiderunt, quippe quod essent ex numero illorum, qui in primis popularem statum sustulissent. Ipsi vero nequaquam amplius Athenas redierunt: sed legatos Argis adducentes, *ea*, quam habebant, triremi, Samum appulerunt.

πζ. Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους Τισσαφέρνης, κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον, ἐν ᾧ μάλιστα, διά τε [v] τἆλλα, καὶ τὴν Ἀλκιβιάδου κάθοδον, ἤχθοντο αὐτῷ οἱ Πελοποννήσιοι, ὡς φανερῶς ἤδη Ἀττικίζοντι, βουλόμενος, ὡς ἐδόκει [w] δὴ, ἀπολύεσθαι [x] πρὸς αὐτοὺς τὰς διαβολὰς, παρεσκευάζετο πορεύεσθαι ἐπὶ τὰς [y] Φοινίσσας ναῦς ἐς Ἄσπενδον, καὶ [z] τὸν Λίχαν ξυμπορεύεσθαι ἐκέλευε. τῇ δὲ στρατιᾷ προστάξειν, ἔφη, [a] Ταμῶν ἑαυτοῦ ὕπαρχον, ὥστε τροφὴν, ἐν ὅσῳ ἂν αὐτὸς ἀπῇ, διδόναι. λέγεται δὲ [b] οὐ κατὰ ταυτὸ, οὐδὲ ῥάδιον εἰδέναι, τίνι γνώμῃ [c] παρῆλθεν ἐς τὴν Ἄσπενδον, καὶ παρελθὼν οὐκ ἦγε τὰς ναῦς. ὅτι μὲν γὰρ αἱ Φοίνισσαι νῆες [d] ἑπτὰ καὶ τεσσαράκοντα καὶ ἑκατὸν μέχρι Ἀσπένδου ἀφίκοντο, σαφές ἐστι· διότι [e] δὲ οὐκ ἦλθον, πολλαχῇ εἰκάζεται. οἱ μὲν γὰρ, ἵνα διατρίβῃ ἀπελθὼν (ὥσπερ καὶ διενοήθη,) τὰ τῶν Πελοποννησίων· (τροφὴν γοῦν οὐδὲν βέλτιον, ἀλλὰ καὶ χεῖρον ὁ Ταμῶς, ᾧ [f] προσετάχθη, παρεῖχεν·) οἱ δὲ, ἵνα, τοὺς Φοίνικας προαγαγὼν ἐς τὴν Ἄσπενδον, [g] ἐκχρηματίσαιτο ἀφείς. καὶ γὰρ [h] ὡς αὐ- | Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. $\frac{1}{4}$. U. C. Varr. 34$\frac{2}{4}$. Aprili ineunte.

[v] Τὰ ἄλλα *Gr.* Mosqu. [w] Δεῖ Aug. [x] Καὶ πρὸς αὐτοὺς *Gr.* [y] Φοινίσας Mosqu. [z] Τὸν Λείχαν *Reg.* Τὸν εἰ Λίχαν *Dan.* [a] Ταμὸν et infra Ταμὸς *Reg.* [b] Scil. οὐ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, οὐχ ὁμοίως ὑπὸ πάντων, ἀλλὰ διαφόρως. *Æ. Port.* Κατὰ τ' αὐτὸ *Cass.* κ. τ' αὐτὸ Mosqu. et mox ῥᾳδ. εἶναι p. ῥ. εἰδέναι. [c] Παρῆλθε Aug. [d] Πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν, ut vult *Plutarchus* in Alcibiade. *Huds.* [e] Δ' οὐκ *Gr.* [f] Προσετάχθη ἐδίδου *Cl.* [g] Per enallagen pro ἐκχρηματισάμενος ἀφείη. *Æ. Port.* In *Editt. Ald. Flor. Bas.* distinguitur post ἐκχρηματίσαιτο, non ἀφείς. Ἐχρηματίσαιτο *Bas.* Χρηματίσαιτο *Cam.* [h] Illud ὡς Attice redundat. *Æ. Port.* Vide *Stephani* Append. ad Scripta al. de Dial. Att. p. 26. *Huds.* Deest *Cam.*

87. Eadem autem æstate Tissaphernes, eo tempore, quo Peloponnesii, cum ob alia, tum vero propter Alcibiadis restitutionem, ipsi, ut Atheniensium partibus aperte jam faventi, maxime infensi erant, cupiens (ut saltem tunc videbatur) has criminationes apud ipsos diluere, præparabat profectionem ad classem Phœnissam, quæ ad Aspendum stabat, Lichamque secum venire jussit. Dixit autem, se substituturum Tamum suum præfectum, qui, quoad ipse abesset, stipendium exercitui præberet. Varie autem *res* narratur, nec facile sciri potest, qua mente petierit Aspendum, et *illuc* profectus classem *illinc* non adduxerit. Nam constat quidem, centum quadraginta septem Phœnissas naves Aspendum usque pervenisse. Cur vero *ad Peloponnesios* non iverint, variæ sunt conjecturæ. Alii enim *hoc a Tissapherne factum fuisse conjiciunt*, ut suo discessu (quemadmodum constituerat) Peloponnesiorum res attereret. Tamus enim, cui negotium datum fuerat, stipendium nihilo melius, sed etiam pejus, præbebat. Alii vero, ut Phœnices, Aspendum usque perductos, exacta pecunia dimitteret. Ipsis enim uti non

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. ½. U. C. Varr. 34¾.

τοῖς οὐδὲν ἔμελλε χρήσεσθαι· [h] ἄλλοι δ', [i] ὡς καταβοῆς ἕνεκα τῆς ἐς Λακεδαίμονα, τὸ λέγεσθαι, ὡς οὐκ ἀδικεῖ, ἀλλὰ καὶ σαφῶς οἴχεται ἐπὶ τὰς ναῦς, ἀληθῶς πεπληρωμένας. ἐμοὶ μέντοι δοκεῖ σαφέστατον εἶναι, τριβῆς ἕνεκα καὶ ἀνακωχῆς τῶν Ἑλληνικῶν τὸ ναυτικὸν οὐκ ἀγαγεῖν· φθορᾶς μὲν, ἐν ὅσῳ παρήει ἐκεῖσε, καὶ [k] διέμελλεν. ἀνισώσεως δὲ, ὅπως [l] μηδετέρους, προσθέμενος, ἰσχυροτέρους ποιήσῃ· ἐπεὶ, εἴγε [m] ἐβουλήθη διαπολεμῆσαι, [n] ἐπιφανὲς δήπου, οὐκ [o] ἐνδοιαστῶς. κομίσας γὰρ ἂν Λακεδαιμονίοις τὴν νίκην κατὰ τὸ εἰκὸς ἔδωκεν, οἵ γε καὶ ἐν τῷ παρόντι ἀντιπάλως μᾶλλον, ἢ ὑποδεεστέρως, τῷ ναυτικῷ ἀνθώρμουν. [p] καταφθορὰ δὲ μάλιστα, καὶ ἣν εἶπε πρόφασιν οὐ κομίσας τὰς ναῦς. ἔφη γὰρ, αὐτὰς ἐλάσσους, ἢ ὅσας

[h] Ἄλλοι δὲ *Gr.* [i] Iterum πλεονάζει particula ὡς. Hic autem verborum sensus: ἵνα ἡ καταβοὴ (scil. φήμη) τοῦ ναυτικοῦ τῶν Φοινίκων ἡκόντων ἐς Λακεδαίμονα ἔλθῃ, πρὸς τὸ λέγεσθαι (vel ἕνεκα τοῦ λέγεσθαι) τὰς Φοινίσσας ναῦς ἀληθῶς πρὸς τοὺς Πελοποννησίους ἥκειν, καὶ τὸν Τισσαφέρνην οὐκ ἀδικεῖν. *Æ. Port.* [k] Διέμελεν Mosqu. [l] Μηδ' ἑτέρους προσθεμένους *Cass.* Προσθεμένους etiam *Gr.* Aug. [m] Ἐβουλεύθη *Cass.* Aug. sed in hoc η suprascr. [n] Περιφανὲς *Marg.* Περὶ ἐπιφανὲς, deinde cancellarum erat περὶ, *Cass.* Aug. Περιφανῶς *Dan.* [o] Ἐγγυαστῶς, et supra manu recenti ἐνδοιαστῶς, *Cass.* Aug. [p] Καταφορὰ *Ar.* Aliter etiam, quam καταφθορὰ, legisse videtur *Valla*; nam sic vertit: *Etenim maxime evidentis tergiversationis fuit, quod causabatur, cur naves non apportasset, quod videlicet pauciores, quam jussisset rex, naves essent contractæ.* Κατάφωρος *Cl. Huds.* Καταφθορᾷ *Reg.* Καταφωρᾶν *Cass.* Aug. at in hoc a m. r. suprascr. καταφθορᾷ.

statuerat. Alii vero, * ut *Phœnissæ classis ad Peloponnesios venturæ* rumor Lacedæmonem perveniret, ut diceretur, *ipsum Tissaphernem* non injuste facere, sed plane ad classem vere instructam ivisse. Mihi vero manifestissimum esse videtur, classem non adduxisse, ut res Græcorum attereret, suspensasque teneret: utque, dum illuc proficisceretur, et cunctaretur, labefactaret; et *utrosque, Lacedæmonios ac Athenienses,* exæquaret, ut neutros potentiores redderet, se *vel his, vel illis,* adjungens. Nam si † bellum conficere voluisset, *illud* profecto manifestum *est, ipsum id* sine dubio *conficere potuisse.* Nam (ut est verisimile) si *classem* adduxisset, victoriam Lacedæmoniis præbuisset; quippe qui vel tunc pari potius, quam inferiori, classe adversus *hostem* in statione starent. Illa etiam speciosa causa, quam *Tissaphernes* attulit, cur classem *ad Lacedæmonios* non adduxisset, *res illorum* maxime attrivit. Dicebat enim, ipsam minori numero, quam Rex jussisset,

* Vitandæ invidiæ causa, qua apud Lacedæmonem flagrabat, hoc esse factum, ut non injurius videretur, sed plane ad classem se contulisse vere armatam. *Valla.* Criminibus Lacedæmonem de se delatis motum, ut, se nihil, præter officium, agere, ostenderet, sed jam aperte ad naves instructas proficisci. *Acacius.*

† Bellum apertum gerere voluisset etc. *Valla.*

[n] ὁ βασιλεὺς ἔταξε, ξυλλεγῆναι. ὁ δὲ [o] χάριν ἂν δήπε ἐν τούτῳ μείζω ἔτι ἔσχεν, οὔτε ἀναλώσας πολλὰ τῶν βασιλέως, τά τε αὐτὰ ἀπ' ἐλασσόνων πράξας. ἐς δ' οὖν τὴν Ἄσπενδον, [p] ῇ τινι δὴ γνώμῃ, ὁ Τισσαφέρνης ἀφικνεῖται, καὶ τοῖς Φοίνιξι ξυγγίγνεται· καὶ οἱ Πελοποννήσιοι ἔπεμψαν, ὡς [q] ἐπὶ τὰς ναῦς, κελεύσαντος αὐτοῦ, Φίλιππον, ἄνδρα Λακεδαιμόνιον, δύο τριήρεσιν.

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. ½. U. C. Varr. 34¾.

πη'. Ἀλκιβιάδης δὲ, ἐπειδὴ καὶ τὸν Τισσαφέρνην ᾔσθετο [r] παριόντα ἐπὶ τῆς Ἀσπένδου, ἔπλει καὶ αὐτὸς, λαβὼν τρισκαίδεκα ναῦς, ὑποσχόμενος τοῖς [s] ἐν Σάμῳ ἀσφαλῆ καὶ μεγάλην χάριν. ἢ γὰρ αὐτὸς ἄξειν Ἀθηναίοις τὰς Φοινίσσας ναῦς, ἢ Πελοποννησίοις γε [t] κωλύσειν ἐλθεῖν· εἰδὼς, ὡς εἰκὸς, ἐκ πλείονος τὴν Τισσαφέρνους γνώμην, ὅτι οὐκ ἄξειν ἔμελλε, καὶ βουλόμενος [u] αὐτὸν τοῖς Πελοποννησίοις ἐς τὴν [v] αὐτοῦ καὶ Ἀθηναίων φιλίαν ὡς μάλιστα διαβάλλειν, ὅπως μᾶλλον δι' αὐτὸ σφίσιν ἀναγκάζοιτο προσχωρεῖν. καὶ ὁ μὲν, ἄρας [x] εὐθὺς τῆς [y] Φασήλιδος καὶ Καύνου, [z] ἄνω τὸν πλοῦν ἐποιεῖτο.

[n] Ὁ omittunt *Ar. C. Reg. Cass. Cam.* Aug. [o] Γὰρ χάριν Mosqu. [p] Ἥτινι Mosqu. et mox Πελοποννήσ. [q] Παρὰ *Ar. C. Dan.* [r] Παριόντα καὶ ἐπὶ *Ar. C. Dan.* [s] Ἐν τῇ Σάμῳ *Ar. C. Reg. Cam.* Aug. [t] Κωλύσαι *Ald. Flor. Bas. Gr.* [u] Scil. τὸν Τισσαφέρνην. *Huds.* [v] Scil. τοῦ Ἀλκιβιάδου. *Idem.* [x] Εὐθὺ *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg. Cass. Gr. Dan.* Aug. [y] Vide *Eustathium* ad *Dionys.* p. 112. *Ed. Steph. Huds.* Φασηλίδος *Gr.* Φασιλίδος Aug. Antea εὐθὺς καὶ Mosqu. [z] Illud ἄνω refertur vel πρὸς τὰ ἄνω χωρία, vel πρὸς τὸ πέλαγος. *Æ. Port.* Sed *Valla* jungit ἄνω cum genitivis Φασήλιδος et Καύνου. *Huds.*

contractam fuisse. Atqui profecto Tissaphernes hoc modo majorem gratiam *apud Regem* inivisset, si non magnam regiæ pecuniæ vim consumsisset; sed eadem *negotia* minoribus *sumtibus* confecisset. Tissaphernes igitur (quocunque tandem consilio *hoc fecerit*) Aspendum ivit, et in Phœnicum congressum venit, et Peloponnesii, illius jussu, Philippum, virum Lacedæmonium, cum duabus triremibus, ut ad classem miserunt.

88. Alcibiades vero, postquam audivit, Tissaphernem Aspendum petiisse, ipse quoque cum tredecim navibus, quas assumsit, eo contendit, pollicitus iis, qui Sami erant, tutum magnumque beneficium. Aut enim se Phœnissam classem ad Athenienses adducturum; aut saltem ad Peloponnesios venire prohibiturum: cognoscens (ut erat verisimile) Tissaphernis mentem ex longa consuetudine, quod adducturus non esset, simul etiam, quod quam maximam invidiam illi apud Peloponnesios ob illius in ipsum et Athenienses studium conflare vellet, ut hac ipsa de causa *Tissaphernes* ad ipsos *Athenienses* accedere magis cogeretur. Et hic quidem, confestim Phaselide et Cauno solvens, in altum navigare cœpit.

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. $\frac{1}{2}$. U. C. Varr. 34$\frac{3}{4}$.

πθ'. [a] Οἱ δὲ ἐκ τῆς Σάμου ἀπὸ τῶν τετρακοσίων πεμφθέντες πρέσβεις, ἐπειδὴ, ἀφικόμενοι ἐς τὰς Ἀθήνας, [b] ἀπήγγειλαν τὰ παρὰ τοῦ Ἀλκιβιάδου, ὡς κελεύει τε ἀντέχειν καὶ μηδὲν ἐνδιδόναι τοῖς πολεμίοις, ἐλπίδας τε [c] ὅτι πολλὰς ἔχει κἀκείνοις τὸ στράτευμα διαλλάξειν, καὶ Πελοποννησίων περιέσεσθαι, ἀχθομένους καὶ πρότερον τοὺς πολλοὺς τῶν μετεχόντων τῆς ὀλιγαρχίας, καὶ ἡδέως ἂν [d] ἀπαλλαγέντας [e] πη ἀσφαλῶς τοῦ πράγματος, πολλῷ δὴ μᾶλλον ἐπέῤῥωσαν. καὶ ξυνίσταντό τε ἤδη, καὶ τὰ πράγματα διεμέμφοντο, ἔχοντες ἡγεμόνας τῶν πάνυ στρατηγῶν τῶν ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ καὶ ἐν ἀρχαῖς ὄντων, οἷον Θηραμένην τε τὸν Ἅγνωνος καὶ Ἀριστοκράτην τὸν [f] Σικελίου, καὶ ἄλλους, οἳ μετέσχον μὲν [g] ἐν πρώτοις τῶν πραγμάτων, [h] φοβούμενοι δὲ, ὡς ἔφασαν, τό, τε ἐν τῇ Σάμῳ στράτευμα, καὶ τὸν Ἀλκιβιάδην, [i] τούς τε ἐς τὴν Λακεδαίμονα πρεσβευομένους, ἔπεμπον, μή τι ἄνευ τῶν [k] πλειόνων κακὸν δράσωσι τὴν πόλιν, [l] οὐ τὸ ἀπαλ-

[a] Οἱ δ' ἐκ *Ar. C. Reg. Cass.* Aug. [b] Ἀπήγγελλον Mosqu. [c] Ὁτιπολλὰς *Ar.* [d] Ἀπαλλαγέντες *Dan.* [e] Πῆ *Cass.* Aug. [f] Σκελίου *Marg. Ar. C.* Sed Σκελλίου mallem; nam Ἀριστοκράτης ὁ Σκελλίου occurrit apud *Demosthenem* in Orat. contra Theocrinem in fine. *Huds.* Σκελίου *Dan.* Σικελίου et supra alterum λ eadem manu *Cass.* σκελλίου Aug. iota inter σ et κ. eras. σικελλίου Mosqu. [g] Ἐν τοῖς πρώτοις *Gr.* sed τοῖς inter versus scriptum erat. [h] Φοβούμενοι ὡς ἔφ. et pro ὡς in marg. ἀδεῶς δὲ *Gr.* Φοβούμενοι ἀδεῶς ἔφ. *Cam.* φοβ. ἀδὲ ὡς Aug. ἀ punctis not. accent. supra ε, et circumfl. super ὡς in spir. asp. mut. ἀδεῶν Mosqu. [i] Τοὺς ἐς τὴν Λακ. reponendum, censet *Æ. Port.* Σπουδῇ πάνυ τούς τε ἐς τὴν Λακ. *Marg. Ar. C. Cl.* in *Marg. Reg. Cass. Dan.* Aug. In Mosqu. mox d. ἔπεμπον, et pro (δράσ.) τὴν πόλιν est τῇ πολεῖ. [k] Πλειόνων καὶ κακὸν *Ar. C.* [l] Id est: οὐ πρὸς τὸ ἀπαλλάξειν τὴν πόλιν τοῦ ἐς ἄγαν ὀλίγους ἐλθεῖν. Vel forsan rectius scribendum,

89. Legati autem a quadringentis viris missi, cum e Samo pervenissent Athenas, Alcibiadis mandata *Atheniensibus* renuntiarunt, *illum ipsos* hortari, ut hostibus resisterent, nulloque modo cederent, maximamque spem habere, fore, ut exercitum, *qui Sami esset*, ipsis etiam reconciliaret, et Peloponnesios superaret, atque *his verbis* multos eorum, qui paucorum dominatus erant participes, et qui vel prius *hunc rerum statum* graviter ferebant, et lubenter, dum tamen tuto, aliquo modo se hac molestia liberassent, tunc multo magis corroborarunt. Quare jam coire, et de illo rerum statu queri cœperunt, habentes *hujus rei* duces eos, qui paucorum dominatus longe principes erant, et qui magistratus gerebant, quo in numero erant Theramenes Agnonis, et Aristocrates Sicelii *filius*, et alii, qui inter primos quidem rerum participes erant, sed (ut aiebant) metuentes exercitum, qui Sami erat, et Alcibiadem, legatos Lacedæmonem miserunt, ne *cives* civitatem sine majori *civium* parte aliquo maleficio afficerent, non impedituros, *ut prætendebant*,

λάξειν τοῦ ἄγαν ἐς ὀλίγους ἐλθεῖν, ἀλλὰ τοὺς πεντακισχιλίους ἔργῳ, καὶ μὴ ὀνόματι, χρῆναι ἀποδεικνύναι, καὶ τὴν πολιτείαν [m] ἰσαιτέραν καθιστάναι. ἦν δὲ τοῦτο μὲν, [n] σχῆμα πολιτικὸν τοῦ λόγου [o] αὐτοῖς· κατ' ἰδίας δὲ φιλοτιμίας οἱ πολλοὶ αὐτῶν [p] τῷ [q] τοιούτῳ προσέκειντο, ἐν ᾧπερ καὶ μάλιστα ὀλιγαρχία ἐκ δημοκρατίας γενομένη ἀπόλλυται. πάντες γὰρ αὐθημερὸν ἀξιοῦσιν, οὐχ ὅπως ἴσοι, ἀλλὰ καὶ [r] πολὺ πρῶτος αὐτὸς ἕκαστος εἶναι. ἐκ [s] δὲ δημοκρατίας αἱρέσεως [t] γιγνομένης, [u] ῥᾷον τὰ ἀποβαίνοντα, ὡς οὐκ ἀπὸ τῶν ὁμοίων ἐλασσούμενός τις φέρει. σαφέστατα δ' [x] αὐτοὺς ἐπῆρε τὰ ἐν τῇ Σάμῳ τοῦ Ἀλκιβιάδου, ἰσχυρὰ ὄντα, καὶ ὅτι αὐτοῖς οὐκ ἐδόκει μόνιμον τὸ τῆς ὀλιγαρχίας ἔσεσθαι. ἠγωνίζετο οὖν εἷς ἕκαστος [y] [ὑπερβολὴν] αὐτὸς πρῶτος [z] προστάτης τοῦ δήμου γενέσθαι.

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. $\frac{1}{2}$. U. C. Varr. 34$\frac{3}{4}$.

ϛ'. Οἱ δὲ τῶν τετρακοσίων μάλιστα ἐναντίοι ὄντες

οὕτω γὰρ ἀπαλλάξειν. i. e. οὕτω γὰρ ἔφασαν αὐτοὺς κωλύσειν ἂν τὰ πράγματα ἐς τὰς ἄγαν ὀλίγων πολιτῶν χεῖρας ἐλθεῖν, καὶ ὑπ' ἄγαν ὀλίγων διοικεῖσθαι. *Æ. Port.*
[m] Εἰς ἑτέραν *Ar.* quomodo legisse videtur *Valla*; et *Cl.* in *marg.* Ἐς ἑτέραν *Cass.* Ἰσαιτέραν et cum ο superscripto, ut sit ἰσοτέραν *Gr.* εἰς ἑτέραν Aug. ἰσαιτέραν Mosqu. et mox τὸ σχῆμα. [n] Τὸ σχῆμα *Ar. C.* Hic loci σχῆμα ponitur pro πρόσχημα. *Huds. Cass.* Aug. [o] Αὐτοῦ, supra αὐτοῖς, et in margine αὐτῆς *Gr.* [p] Τῷ deest *Ar.* Τῶν *Cass.* Aug. [q] Τοιούτῳ εἴδει *Cl.* Τοιούτῳ τρόπῳ *Gr.* Τοιούτων προσ. *Cass.* Aug. [r] Πολλῷ πρῶτ. Aug. Tum ἕκαστ. αὐτ. Mosqu. [s] Δὲ omittunt *Ald. Flor. Bas. Huds.* Ἐκ δημοκρατίας γὰρ αἱρ. *Gr.* γὰρ inter versus scribebatur. Paullo ante καὶ πολλῷ πρῶτος *Cass.* Aug. [t] Γενομένης *Ar. C. Reg.* [u] Ῥᾶστα *Marg. Ar. C. Dan. Cass.* et hic manu recenti ον super α. Ῥᾷστον *Reg.* ῥᾷστα Mosqu. ῥᾷ Aug. et m. rec. suprascr. στα. [x] Δ' αὐτοῦ Aug. [y] Ἐς ὑπερβολὴν *Ar. C. Reg. Dan.* Ὑπερβολὴν deest Aug. *Cass.* adscriptum (huic) in marg. [z] Πρωτοστάτης *Cl. Ald. Flor. Bas. Gr.*

quin dominatus perquam paucorum constitueretur, sed ut quinque millia, *quæ rempublicam administrarent*, re, non autem nomine, declararentur, et æquabilior reipublicæ status constitueretur. Hæc autem erat speciosa quidem ratio, qua popularem statum a se constitui, simulabant: sed *tamen* eorum plerique propter privatam ambitionem *ei rei* dabant operam, qua potissimum interit paucorum dominatus ex populari statu constitutus. Omnes enim eo ipso die, *quo rerum potiri cœperunt*, non solum *cæteris* pares, sed etiam singuli longe principes *totius suæ civitatis* esse volunt. At in populari statu, in quo magistratus per electionem creantur, quisque facilius fert ea, quæ eveniunt, utpote qui non a paribus, *sed ab hominibus dignitate præstantioribus*, se superatum esse putet. Ipsorum autem animos manifestissime erexerunt tum magna Alcibiadis potentia, quam Sami habebat, tum etiam, quod hic paucorum dominatus ipsis haud stabilis futurus esse videbatur. Certatim igitur unusquisque, ipse potissimum popularis status patronus esse annitebatur.

90. Sed quadringenti viri huic rei-

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. ½. U. C. Varr. 342/4.

τῷ τοιούτῳ [a] εἴδει, καὶ προεστῶτες, Φρύνιχός τε, [b] ὃς καὶ, στρατηγήσας ἐν τῇ Σάμῳ, [[c] ποτὲ,] τῷ Ἀλκιβιάδῃ τότε διηνέχθη, καὶ Ἀρίσταρχος, ἀνὴρ [d] ἐν τοῖς μάλιστα καὶ ἐκ πλείστου ἐναντίος τῷ δήμῳ, καὶ [e] Πείσανδρος, καὶ Ἀντιφῶν, καὶ ἄλλοι οἱ δυνατώτατοι, πρότερόν τε, ἐπεὶ τάχιστα κατέστησαν, καὶ ἐπειδὴ τὰ ἐν τῇ Σάμῳ σφῶν ἐς δημοκρατίαν ἀπέστη, πρέσβεις τε ἀπέστελλον σφῶν ἐς τὴν [f] Λακεδαίμονα, καὶ τὴν ὀλιγαρχίαν [g] προὐθυμοῦντο, καὶ τὸ ἐν τῇ [h] Ἠετιωνείᾳ καλουμένῃ τεῖχος ἐποιοῦντο· [i] πολλῷ τε μᾶλλον ἔτι, ἐπειδὴ καὶ οἱ ἐκ τῆς Σάμου πρέσβεις σφῶν ἦλθον, ὁρῶντες τούς τε πολλοὺς, καὶ σφῶν τοὺς δοκοῦντας πρότερον πιστοὺς εἶναι, μεταβαλλομένους. καὶ ἀπέστειλαν μὲν Ἀντιφῶντα καὶ Φρύνιχον [k] καὶ ἄλλους δέκα κατὰ τάχος, φοβούμενοι καὶ τὰ αὐτοῦ καὶ τὰ ἐκ τῆς Σάμου· ἐπιστείλαντες παντὶ τρόπῳ, ὅστις καὶ [l] ὁπωσοῦν [m] ἀνεκτὸς, ξυναλλαγῆναι πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους. ᾠκοδόμουν δὲ ἔτι προθυμότερον τὸ ἐν [n] τῇ Ἠετιωνείᾳ τεῖχος. ἦν δὲ τοῦ τείχους ἡ γνώμη αὕτη,

[a] Ἔδει Mosqu. [b] Ὁ καὶ στρατ. *Cl. Cass.* Aug. [c] Ποτὲ omittunt *Gr. Ald. Flor. Bas. Reg.* [d] Vide *Stephani* Append. ad Scripta al. de Dial. Att. p. 181. *Huds.* [e] Πίσανδρος Bas. [f] Λακεδαιμονίαν *Cass.* [g] Προὐκαλοῦντο *Ar. C. Reg. Dan.* Mosqu. et mox pro ἐποιοῦντο, ἐκαλοῖ οὖν. [h] Ἠετιωνίᾳ *Cass.* Aug. Mosqu. et infra. [i] Πολλῷ τε ἔτι μᾶλλον *Ar. C. Reg.* [k] Καὶ ἄλλους d. Mosqu. Καὶ ἄλλους δὲ κατὰ τάχος *Ar. C. Dan.* Κατατάχος *Reg. Cass.* Bas. [l] Ὅπως οὖν *Cass.* Aug. [m] Ἀνεκτῶς *Gr.* et *Cl.* ex emend. *Huds.* In *Gr.* est ἀνεκτὸς, et ω super ο. ἀνεκτῶς Aug. [n] Τῇ deest *Bas.*

publicæ administrandæ formæ maxime adversabantur, et qui *paucorum dominatus* principes erant, cum Phrynichus (cui etiam, quum olim Sami præturam gessisset, cum Alcibiade dissidium tunc fuit) tum Aristarchus, qui in primis, ac jampridem statui populari adversabatur, et Pisander, et Antiphon, et potentissimi quique alii, cum antea, simul ac *paucorum dominatum Athenis* constituerunt, tum etiam postquam paucorum ille dominatus ab ipsis Sami constitutus in statum popularem rursus est commutatus, legatosque de suo corpore Lacedæmonem miserunt, et paucorum dominatui *stabiliendo* operam studiose dabant, et murum in ea, quæ Eetionea vocatur, excitabant: sed etiam multo magis, *quam ante*, postquam et ipsorum legati Samo redierunt, quia videbant, cum ipsam plebem, tum etiam ex suis eos, qui prius fidi esse videbantur, *jam* immutatos esse. Et miserunt quidem propere Antiphontem et Phrynichum atque alios decem (quod et res urbanas et res Samias metuerent) cum mandatis, ut quavis ratione, modo conditio tolerabilis esset, cum Lacedæmoniis reconciliarentur. Multo autem studiosius, *quam ante*, murum in Eetionea ædificabant. Hujus autem muri

ὡς ἔφη Θηραμένης, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, οὐχ, ἵνα [o] τοὺς ἐν Σάμῳ, ἢν βίᾳ ἐπιπλέωσι, μὴ δέξωνται ἐς τὸν Πειραιᾶ, ἀλλ', ἵνα τοὺς πολεμίους μᾶλλον, [p] ὅταν βούλωνται, καὶ ναυσὶ καὶ [q] πεζῷ, δέξωνται. [r] χηλὴ γάρ ἐστι τοῦ Πειραιῶς ἡ [s] Ἠετιώνεια, καὶ παρ' αὐτὴν εὐθὺς ὁ [t] ἔσπλους ἐστίν. ἐτειχίζετο οὖν οὕτω ξὺν τῷ πρότερον πρὸς ἤπειρον ὑπάρχοντι τείχει, ὥστε, [u] καθεζομένων ἐς αὐτὸν ἀνθρώπων ὀλίγων, ἄρχειν [x] τοῦ γε ἔσπλου. ἐπ' αὐτὸν γὰρ τὸν ἐπὶ [y] τῷ στόματι τοῦ λιμένος, στενοῦ ὄντος, τὸν ἕτερον πύργον ἐτελεύτα· τό, τε παλαιὸν τὸ πρὸς ἤπειρον, καὶ τὸ καινὸν τὸ ἐντὸς [z] τοῦ τείχους, τειχιζόμενον πρὸς θάλασσαν. διῳκοδόμησαν [a] δὲ καὶ [b] στοάν, ἥπερ ἦν μεγίστη, καὶ ἐγγύτατα τούτου εὐθὺς ἐχομένη ἐν τῷ [c] Πειραιεῖ, [d] καὶ ἦρχον αὐτοὶ αὐτῆς, ἐς ἣν καὶ τὸν σῖτον ἠνάγκαζον πάντας

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. ½. U. C. Varr. 343¾.

[o] Τὰ ἐν τῇ Σάμῳ *Gr.* [p] Ὅτ' ἂν Aug. [q] Πεζῇ *Reg.* Tum δέξονται *Bas.* [r] Χείλη *Marg. Ar. C. Gr. Ald. Flor. Bas.* Verum, Χηλὴ legendum esse, constat ex *Polluce* lib. 1. et *Suida*, apud quem Χηλαὶ οἱ ἔμπροσθεν τοῦ πρὸς θάλασσαν τείχους προβεβλημένοι λίθοι διὰ τὴν τῶν κυμάτων βίαν, μὴ τὸ τεῖχος βλάπτοιτο, παρὰ τὸ ἐοικέναι χηλῇ βοός. mox Χηλαὶ λιμένων αἱ ἐξοχαί. *Huds.* Χείλη *Reg. Cass. Dan.* Aug. [s] Ἠετιώνεια ἐκαλεῖτο, ἡ ἑτέρα τοῦ Πειραιέως ἄκρα, ἀπὸ τοῦ κατακτησαμένου τὴν γῆν Ἠετίωνος. *Philochorus* citatus ab *Harpocr.* Vide *Demosthenem* contra Theocrinem in fine. *Huds.* ἡ om. Aug. [t] Ἐπίπλους *Marg. Ar. C. Gr. Cl. Ald. Flor. Bas. Dan.* In *Cass.* ἔσπλους factum erat manu recenti, erasis aliquot literis e vetusta scriptura. ἐπίπλεος Aug. [u] Καθεζομένους ἐς αὐτὸν ἀνθρώπους ὀλίγους *Marg.* Si ἐς αὐτὸν legas, supple τὸν ἔσπλουν. Sed malim ἐς αὐτὸ, scil. τὸ τεῖχος. *Æ. Port. Schol.* cum *Marg.* αὐτὸ Mosqu. [x] Τοῦτε *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Reg. Gr.* Aug. et in hoc comma post ἄρχειν. [y] Τῷ deest *Ar.* [z] Τοῦ omittunt *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Gr.* [a] Δὲ deest *Gr.* τε Mosqu. [b] Eandem porticum designat *Thucyd.* quæ *Aliis* dicitur μακρὰ στοά. Vide *Meursii* Piræeum Cap. IV. p. 18. *Huds.* Στολὴν *Dan.* [c] Πειραιῇ Aug. sed ῇ a corr. mut. in εῖ. [d] Καὶ ἦρχον οἱ αὐτοὶ αὐτῆς *Marg. Ar. C. Reg.* Aug. Mosqu. Mox τε abest Mosqu. Οἱ recens manus super αὐτοὶ scripserat in *Cass.* mox ἐς ἣν d. Mosqu.

exstruendi consilium hoc fuit, (ut aiebat Theramenes ejusque socii,) non, ut eos, qui Sami erant, si per vim cum infesta classe venirent, in Piræeum non reciperent, sed potius ut hostium, quoties vellent, et classem et peditatum reciperent. Nam Eetionea est *e duobus alterum* Piræei promontorium, et juxta ipsam statim *sunt fauces, qua* navium ingressus est. Hic igitur cum eo muro, qui prius continentem versus exstructus erat, sic exstruebatur, ut pauci homines, illic stationem habentes, introitus navium arbitri essent. Nam ad ipsam alteram turrim in angusti portus ostio sitam terminabatur: et murus antiquus continentem versus, et novus, qui intra *antiquum* murum mare versus exstruebatur, *ad eandem turrim uterque terminabatur.* Quinetiam proxime hunc *novum murum* statim maximam porticum intra Piræeum ædificaverunt, cujus ipsi potiebantur. In quam cogebant omnes suum

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. ½. U. C. Varr. 34¾. Aprili non admodum affecto.

[e] τὸν ὑπάρχοντά τε καὶ τὸν ἐπιπλέοντα ἐξαιρεῖσθαι, καὶ ἐντεῦθεν [f] προαιροῦντας πωλεῖν.

ϟα'. Ταῦτ' οὖν ἐκ [g] πλείονος χρόνου ὁ Θηραμένης διεθρόει, καὶ, ἐπειδὴ οἱ ἐκ τῆς [h] Λακεδαίμονος πρέσβεις οὐδὲν πράξαντες ἀνεχώρησαν [i] τοῖς ξύμπασι ξυμβατικὸν, [k] φάσκων, κινδυνεύσειν τὸ τεῖχος τοῦτο, καὶ τὴν πόλιν διαφθεῖραι. ἅμα γὰρ [l] καὶ ἐκ τῆς Πελοποννήσου ἐτύγχανον, Εὐβοέων ἐπικαλουμένων, κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦτον, δύο καὶ [m] τεσσαράκοντα νῆες, (ὧν ἦσαν καὶ ἐκ Τάραντος καὶ ἐκ Λοκρῶν Ἰταλιώτιδες [n] καὶ Σικελικαί τινες,) ὁρμοῦσαι ἤδη ἐπὶ τῆς Λακωνικῆς, καὶ παρασκευαζόμεναι τὸν ἐς τὴν Εὔβοιαν πλοῦν· [o] ἦρχε δὲ αὐτῶν [p] Ἡγησανδρίδας Ἡγησάνδρου Σπαρτιάτης, ἃς ἔφη Θηραμένης οὐκ Εὐβοίᾳ μᾶλλον, ἢ τοῖς τειχίζουσι τὴν [q] Ἠετιώνειαν, προσπλεῖν, καὶ, εἰ μή τις ἤδη φυλάξεται, λήσειν διαφθαρέντας. ἦν δέ τι καὶ τοιοῦτον ἀπὸ τῶν τὴν κατηγορίαν ἐχόντων, [r] καὶ οὐ πάνυ [s] διαβολὴ μόνον τοῦ λόγου. ἐκεῖνοι γὰρ μάλιστα

[e] Τοὺς ὑπάρχοντάς τε *Ar.* [f] Signatum verbum προαιρεῖν, e penu aliquid promere. *Aristophanes* Thesmophoriazusis v. 425. ἦν ἡμῖν πρὸ τοῦ αὐταῖς ταμιεύεσθαι προαιρούσαις λαβεῖν ἄλφιτον, etc. *Huds.* [g] Πλέονος *Reg. Cass. Cam.* Aug. [h] Λακεδαίμονος διεθρόουν πρέσβεις *Ald. Flor. Bas. Gr.* [i] Τοῖς ξύμπασι omittit *Gr.* [k] Φάσκοντες *Marg. Ald. Flor. Bas.* [l] Καὶ omittunt *Ald. Flor. Bas. Reg.* [m] Πεντήκοντα Mosqu. [n] Καὶ Σικελαὶ καί τινες *Ar.* Καὶ Σικελικαὶ καί τινες *C.* Sic etiam *Reg. Dan.* [o] Ἦρχε δ' αὐτῶν *Gr.* [p] Ἀγησανδρίδας Ἀγησάνδρου *Ar. C.* Ἀγισανδρίδας Ἀγισάνδρου *Cass.* et sic infra: Aug. Ἡγισανδρίδας Ἡγησανδρίδου Mosqu. [q] Ἠετιωνείαν *Ar. C.* Ἠετιωνίαν *Ald. Cass.* Ἠετιωνείαν *Gr.* [r] Καὶ πάνυ *Cl. Gr.* [s] Διαβόλιμον ὂν τοῦ *Marg. Ar. C.* Διαβόλιμον ἂν *Cl. Gr. Huds.* In *Gr.* est ὄν. Δια-

frumentum seponere, tam id, quod jam erat *in urbe*, quam quod mari advehebatur, illincque promentes venundare.

91. Theramenes igitur hæc et jampridem cum quiritatione dicebat, et postquam legati Lacedæmone redierunt, nulla pactione cum universis *Lacedæmoniis* facta, dicebat, fore, ut propter hanc *novam* munitionem civitas etiam in salutis discrimen adduceretur. Nam sub hoc idem tempus affuerunt etiam pariter ex Peloponneso duæ et quadraginta naves ab Euboënsibus accitæ (quarum nonnullæ erant e Tarento et Locris Italicæ et Sicilienses), quæ jam in ora Laconica stationem habebant, et navigationem in Eubœam præparabant. Præerat autem ipsis Hegesandridas Hegesandri *filius* Spartanus; quas Theramenes non tam in Eubœam, quam in eos, qui Eetioneam muniebant, navigare dicebat, et, nisi quis jam *sibi* caveret, *illos ab hoste* per imprudentiam perituros. Proficiscebatur autem etiam tale quippiam ab illis, qui criminationem istam sustinebant, nec *quod illis ab eo tunc objiciebatur*, omnino obtrectandi tantum studio dicebatur. Illi enim potissimum quidem in pauco-

μὲν ἐβούλοντο ὀλιγαρχούμενοι ἄρχειν καὶ τῶν ξυμμάχων, εἰ δὲ μὴ, τάς τε ναῦς καὶ τὰ τείχη ἔχοντες, αὐτονομεῖσθαι. ἐξειργόμενοι [t] δὲ τούτου, μὴ οὖν ὑπὸ [u] τοῦ δήμου [x] τε αὖθις [y] γενομένου αὐτοὶ πρὸ τῶν ἄλλων μάλιστα διαφθαρῆναι, ἀλλὰ καὶ τοὺς πολεμίους [z] ἐσαγαγόμενοι, ἄνευ τειχῶν καὶ νεῶν ξυμβῆναι καὶ [a] ὁπωσοῦν τὰ τῆς πόλεως ἔχειν, [b] εἰ τοῖς γε σώμασι σφῶν ἄδεια ἔσται.

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. $\frac{1}{2}$. U. C. Varr. 34$\frac{3}{4}$.

ϛβ'. Διόπερ καὶ [c] τὸ τεῖχος τοῦτο, καὶ πυλίδας [d] ἔχον καὶ ἐσόδους καὶ ἐπεισαγωγὰς τῶν πολεμίων, ἐτείχιζόν τε προθύμως, καὶ φθῆναι ἐβούλοντο ἐξεργασάμενοι. πρότερον μὲν [e] οὖν κατ' ὀλίγους [f] τε καὶ κρύφα μᾶλλον τὰ λεγόμενα ἦν. ἐπειδὴ δὲ ὁ Φρύνιχος ἥκων ἐκ τῆς ἐς Λακεδαίμονα πρεσβείας, πληγεὶς ὑπ' [g] ἀνδρὸς τῶν περιπόλων τινὸς ἐξ ἐπιβουλῆς ἐν τῇ ἀγορᾷ πληθούσῃ, καὶ οὐ πολὺ ἀπὸ τοῦ βουλευτηρίου ἀπελθὼν, ἀπέθανε παραχρῆμα· καὶ ὁ μὲν πατάξας [h] διέφυγεν· ὁ δὲ ξυνεργὸς, Ἀργεῖος ἄνθρωπος, ληφθεὶς,

βόλιμον ὂν etiam *Reg. Dan.* Aug. Mosqu. Et sic a prima manu *Cass.* in quo recens corrector fecerat διαβολὴ μόνον. [t] Καὶ τούτου *Marg. Ald. Flor. Bas.* Δὲ καὶ τούτου *Ar. C. Reg. Cass.* Mosqu. Aug. id. μὴ ὂν p. μὴ οὖν. Καὶ τοῦτο *Gr.* [u] Τοῦ omittunt *Cl. Gr. Ald. Flor. Bas.* [x] Τε deest *Ar. C. Reg.* Mosqu. qui id. antea ἀλλ' ἐβούλοντο. [y] Γενόμενοι ex emendatione, fuerat γενομένου *Gr.* [z] Ἐσαγόμενοι *Ar. Bas.* Sed ἐσαγαγόμενοι *Cam.* [a] Ὅπως οὖν Aug. [b] Εἴγε τοῖς σώμ. *Cl.* ἐν τοῖς γε Mosqu. [c] Τὸ deest *Reg.* [d] Ἔχον ἐς ὁδοὺς ἐπεισ. *Gr.* [e] Οὖν omittit *Cam.* [f] Τε deest *Reg.* [g] Hunc *Plutarchus* in Alcibiade p. 205. *Hermonem* appellat: atque ita rem narrat, quasi Phrynichum, antequam quadringenti remp. invaserant, occidisset. Hermonem enim causa dicta absolutum, coronaque a populo Atheniensi donatum, scribit. *Huds.* [h] Ἔφυγεν *Ar.* διέφυγε Aug.

rum dominatu *et civitati* et sociis imperare cupiebant: sin minus, certe classem et munitiones illas habere, ac arbitratu suo vivere *volebant*. Quod si hac quoque re excluderentur, *cupiebant* saltem non profligari ipsi potissimum ante alios a populari statu rursus restituto: sed vel hostibus *in urbem* introductis, sine munitionibus et *sine* classe pactionem *cum illis* facere, ut, qualemcunque civitatis statum haberent, dummodo de suis corporibus securi essent.

92. Quamobrem etiam hanc munitionem, quæ et portulas et introitus et hostium receptacula habebat, studiose ædificabant, et prius absolvere cupiebant, *quam prævenirentur*. Ac initio quidem inter paucos, et clam potius, *quam palam*, hæc dicebantur. At ubi Phrynichus reversus ex legatione, quam ad Lacedæmonios obierat, a quodam circitorum ex insidiis in foro frequenti vulneratus, nec procul a curia digressus, continuo decessit: et percussor quidem *ipsius* evasit, at *ejus* adjutor,

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. ½. U. C. Varr. 343¾.

[i] καὶ βασανιζόμενος ὑπὸ τῶν τετρακοσίων, οὐδενὸς [k] ὄνομα [l] κελεύσαντος εἶπεν, [m] οὐδὲ ἄλλο τι, ἢ, ὅτι εἰδείη πολλοὺς ἀνθρώπους καὶ ἐς τοῦ περιπολάρχου καὶ ἄλλοσε [n] κατ' οἰκίας ξυνιόντας· τότε δὴ οὐδενὸς γεγενημένου ἀπ' αὐτοῦ νεωτέρου, καὶ ὁ Θηραμένης ἤδη θρασύτερον καὶ [o] ὁ Ἀριστοκράτης, καὶ ὅσοι ἄλλοι τῶν τετρακοσίων αὐτῶν καὶ τῶν ἔξωθεν ἦσαν [p] ὁμογνώμονες, ᾔεσαν ἐπὶ τὰ πράγματα. ἅμα γὰρ [q] καὶ ἀπὸ τῆς Λακεδαιμονίας [r] αἱ νῆες ἤδη [s] περιπεπλευκυῖαι, καὶ [t] ὁρμισάμεναι ἐς τὴν Ἐπίδαυρον, τὴν Αἴγιναν καταδεδραμήκεσαν. καὶ οὐκ, ἔφη [u] ὁ Θηραμένης, εἰκὸς εἶναι, ἐπ' Εὔβοιαν [x] πλεούσας αὐτὰς, ἐς Αἴγιναν κατακολπίσαι, καὶ πάλιν ἐν Ἐπιδαύρῳ ὁρμεῖν, εἰ μὴ παρακληθεῖσαι ἥκοιεν, ἐφ' οἷσπερ καὶ αὐτὸς ἀεὶ κατηγόρει. οὐκέτι οὖν οἷόν τε εἶναι ἡσυχάζειν. τέλος δὲ, πολλῶν καὶ [y] στασιωτικῶν λόγων καὶ ὑποψιῶν προσγενομένων, καὶ ἔργῳ [z] ἤδη ἥπτοντο τῶν πραγμάτων. οἱ γὰρ ἐν τῷ [a] Πειραιεῖ τὸ τῆς Ἠετιωνείας τεῖχος ὁπλῖται οἰκοδομοῦντες (ἐν οἷς καὶ Ἀριστοκράτης ἦν ταξιαρχῶν, καὶ

[i] Καὶ βασανιζόμενος omittit *Dan.* [k] Ὀνόματος *Gr.* et *Cl.* ex emend. *Ald. Flor. Bas.* [l] Τοῦ κελεύσαντος *Cass.* Aug. Mosqu. [m] Οὐδὲν *C.* [n] Κατοικίας *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass.* Aug. [o] Ὁ deest *Reg. Cass. Gr.* Aug. [p] Ὁμοκρώμονες Mosqu. [q] Καὶ omittit *Dan.* [r] Αἱ non habet *Gr.* [s] Καταπεπλευκυῖαι *Ar. C. Reg.* et ex emendat. recenti *Cass.* [t] Ὁρμησ. Mosqu. et καὶ ante τ. Αἴγιναν. id. κατεδεδραμ. [u] Ὁ deest *Cam.* Aug. [x] Πλεύσας Aug. mox οὐκ ἔτι εἰς Αἴγ. Bas. [y] Στασιαστικῶν Mosqu. [z] Ἤδη deest *Ar.* [a] Πειραιῷ Mosqu. et mox ὁπλίται.

homo Argivus, comprehensus, tortusque a quadringentis, nullius, a quo *facinus hoc perpetrare* jussus esset, nomen protulit, nec aliud quippiam *dixit*, nisi quod sciret multos homines et in circitorum præfecti et in alias ædes convenire solitos. Tunc vero, cum nihil novi hinc, *post istam Phrynichi cædem*, accidisset, jam confidentius et Theramenes et Aristocrates, et alii, quotquot vel ex ipsis quadringentis vel extra hos ejusdem sententiæ erant, * eum rerum statum invaserunt. Simul enim et ex agro Laconico naves illæ jam circumvectæ, et Epidaurum appulsæ, Æginam excursionibus infestaverant. Quare Theramenes dicebat, verisimile non esse, *naves* eas, si in Eubœam navigarent, in Æginæ sinum fuisse deflexuras, et rursus Epidauri stationem habituras, nisi accitæ venirent ad *ea peragenda*, quæ et ipse semper criminabatur. Nequaquam igitur amplius quiescendum. Tandem vero, multis præterea seditiosis ac suspiciosis sermonibus habitis, jam et factis eum rerum statum aggredi cœperunt. Nam gravis armaturæ milites, qui Eetioneæ munitionem in Piræeo ædificabant (inter quos erat et Aristocrates

* Negotia capesserunt. *Valla.* Rem aggredi cœperunt. *Acacius.*

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. $\frac{1}{1}$. U. C. Varr. 34$\frac{3}{4}$.

τὴν ἑαυτοῦ [b] φυλακὴν ἔχων,) ξυλλαμβάνουσιν Ἀλεξικλέα, στρατηγὸν ὄντα, ἐκ τῆς ὀλιγαρχίας, [c] καὶ μάλιστα πρὸς τοὺς ἑτέρους τετραμμένον, καὶ ἐς οἰκίαν ἀγαγόντες [d] εἷρξαν. ξυνεπελάβοντο δὲ [e] ἅμα αὐτοῖς καὶ ἄλλοι, καὶ Ἕρμων, τῶν περιπόλων τὶς τῶν [f] Μουνυχιᾶσι τεταγμένων [g] ἀρχῶν. τὸ δὲ μέγιστον, τῶν ὁπλιτῶν τὸ στίφος [h] ταῦτα ἐβουλεύετο. ὡς δὲ ἐσηγγέλθη τοῖς τετρακοσίοις, (ἔτυχον δὲ ἐν τῷ βουλευτηρίῳ ξυγκαθήμενοι·) εὐθὺς, πλὴν ὅσοις μὴ βουλομένοις [i] ταῦτα ἦν, ἕτοιμοι ἦσαν [k] ἐς τὰ ὅπλα ἰέναι, καὶ τῷ Θηραμένει καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ ἠπείλουν. ὁ δὲ, ἀπολογούμενος, [l] ἕτοιμος, ἔφη, εἶναι, ξυναφαιρησόμενος ἰέναι ἤδη. καὶ, παραλαβὼν ἕνα τῶν στρατηγῶν, ὅστις ἦν αὐτῷ ὁμογνώμων, ἐχώρει ἐς τὸν Πειραιᾶ. ἐβοήθει δὲ καὶ Ἀρίσταρχος, καὶ τῶν ἱππέων νεανίσκοι· ἦν δὲ θόρυβος πολὺς, καὶ ἐκπληκτικός. οἵ τε γὰρ ἐν τῷ ἄστει ἤδη ᾤοντο τόν τε Πειραιᾶ κατειλῆφθαι, καὶ [m] τὸν ξυνειλημμένον τεθνᾶναι· οἵ τε ἐν τῷ [n] Πειραιεῖ,

[b] Φυλὴν *Gr.* et in marg. pro varia lectione *Cass.* [c] Καὶ μάλιστα πρὸς τοὺς ἑτέρους τετραμμένον omittit *Valla.* Τεταγμένον pro τετραμμένον in *Marg.* Ἑταίρους pro ἑτέρους *Cass.* Aug. [d] Εἶργον *C.* Ἧρξαν *Cass.* Aug. [e] Αὐτοῖς ἅμα *Cass.* Aug. ἅμα d. Mosqu. qui et μουνυχίας ὡς ἱερῷ Bas. [f] Μουνυχίας *Ald. Flor. Bas.* Vide *Meursii* Pop. Ath. p. 79. *Huds. Reg. Gr.* et ex emendat. abrasa ultima litera *Cass.* Μουνυχιάσι Aug. [g] Rectius fortasse legeretur ἄρχων. *Æ. Port.* [h] Ταῦτα ἐβούλετο *C. Gr.* atque ita legebat *Valla. Reg. Cass.* et hic in marg. ἐβουλεύετο. ἐβούλετο Aug. Mosqu. mox ἐπηγγέλθη Mosqu. [i] Scil. τὰ τῆς ὀλιγαρχίας πράγματα. *Æ. Port.* [k] Εἰς *Gr.* [l] Ἑτοῖμος *Ald. Flor. Bas.* et forsan recte: quum ejusmodi voces circumflexa penultima proferre soleant Attici. *Huds.* Ἕτοιμος deest *Dan.* Tum εἶναι ἔφη Mosqu. mox εἰς τ. Πειρ. [m] Τὸ ξυνειλημμένον *Marg. Ald. Flor. Gr. Bas.* sed τὸν *Cam.* Τὸν ξυνειλεγμένον *Reg.* [n] Πειραιεῖ Aug. e correct. pro πειραιῆ. et mox ὅσον οὔπω p. ὅσονούκ.

centurio, qui suam centuriam secum habebat), comprehendunt Alexiclem inter paucorum dominatus collegas præcipua dignitate præditum, et in alterius factionis homines maxime propensum, et domum adductum in vincula conjiciunt. Ipsos autem simul adjuverunt cum alii, tum Hermon, quidam circitorum apud Munychiam excubantium præfectus. Sed (quod maximum erat) armatorum agmen eadem consilia agitabat. Cum autem *hoc* quadringentis renuntiatum fuisset (considebant autem in curia), confestim *omnes*, præter eos, quibus ista non placebant, parati erant ire ad arma, et Therameni, ac iis, qui cum eo erant, minitabantur. Ille vero, se purgans, dicebat, se paratum esse jam ire cum *ipsis* ad *Alexiclem ex vinculis* eripiendum. Et assumto uno e ducibus, qui erat ejusdem sententiæ, cujus et ipse, ad Piræeum perrexit. Adjuvabat autem *ipsum* Aristarchus, et equitum juventus. Erat autem ingens ac terribilis tumultus. Nam et qui in urbe *degebant*, Piræeum jam occupatum, et *Alexiclem* illum, qui comprehensus fuerat, morte

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. ½. U. C. Varr. 343¾.

τοὺς ἐκ τοῦ ἄστεως [o] ὅσονοὺκ ἐπὶ σφᾶς παρεῖναι. μόγις δὲ, τῶν [p] τε πρεσβυτέρων διακωλυόντων τοὺς ἐν τῷ ἄστει διαθέοντας, καὶ ἐπὶ τὰ ὅπλα φερομένους, καὶ Θουκυδίδου τοῦ Φαρσαλίου, τοῦ προξένου τῆς πόλεως, παρόντος, καὶ προθύμως ἐμποδών τε [q] ἑκάστοις γιγνομένου, καὶ ἐπιβοωμένου, μὴ, [r] ἐφεδρευόντων ἐγγὺς τῶν πολεμίων, ἀπολέσαι τὴν πατρίδα, ἡσύχασάν τε, καὶ σφῶν αὐτῶν ἀπέσχοντο. καὶ ὁ μὲν Θηραμένης, ἐλθὼν [s] ἐς τὸν Πειραιᾶ, (ἦν δὲ καὶ αὐτὸς στρατηγός·) [t] ὅσον ἀπὸ βοῆς ἕνεκα, ὠργίζετο τοῖς ὁπλίταις· ὁ δὲ Ἀρίσταρχος καὶ οἱ ἐναντίοι, τῷ [u] πλήθει ἐχαλέπαινον. οἱ δὲ ὁπλῖται, ὁμόσε τε ἐχώρουν οἱ πλεῖστοι τῷ ἔργῳ, καὶ οὐ [x] μετεμέλοντο· καὶ τὸν Θηραμένην ἠρώτων, εἰ δοκεῖ αὐτῷ ἐπ' ἀγαθῷ τὸ τεῖχος οἰκοδομεῖσθαι, καὶ [y] εἰ ἄμεινον εἶναι καθαιρεθέν; ὁ δὲ, εἴπερ καὶ ἐκείνοις δοκεῖ καθαιρεῖν, [z] καὶ ἑαυτῷ, ἔφη, ξυνδοκεῖν. καὶ ἐντεῦθεν εὐθὺς ἀναβάντες οἵ τε ὁπλῖται [a] καὶ πολλοὶ τῶν ἐκ τοῦ Πειραιῶς ἀνθρώπων, κατέσκαπτον τὸ τεί-

[o] Ὅσον οὔπω *Marg.* Ὅσον οὔπω οὐκ *Ar. C.* Ὅσον οὐκ *Ald. Flor. Bas.* Cum *Marg. Cass.* et super οὔπω οὐκ. Cum *Ar.* et *C. Dan.* Ὅσον οὐκ *Reg. Gr.* [p] Τε deest *Cass.* Aug. [q] Ἑκάστῳ *Cl.* Ἕκαστον et supra manu recenti ἑκάστοις *Cass.* ἕκαστον Aug. et m. rec. correct. tentavit. [r] Ἐφεδρευόντων τῶν *Gr.* ἔτι pro ἐγγὺς Aug. [s] Εἰς *Cass.* Aug. [t] Id est: τῇ βοῇ μόνον, καὶ τοῦτο προσποιήσεως χάριν, ὅπως μὴ τοῖς τετρακοσίοις φανείη τὴν ὀλιγαρχίαν καὶ τὰς αὐτῶν πράξεις ἀποδοκιμάζων. *Æ. Port.* Eadem locutione utitur *Xenophon* l. 2. τῶν Ἑλληνικῶν. Ὅσον καὶ ἀπὸ *Cl. Cass.* Aug. sed καὶ deinde recens corrector cancellaverat. [u] Ἀληθεῖ *Marg.* atque ita legebat *Valla Cass.* in marg. manu recenti. Mox ὁπλίται Mosqu. et sic infr. c. 93. init. [x] Μετεμέλλοντο *Gr.* [y] Εἰς ἄμεινον *Cam.* [z] Καὶ αὐτῷ *Gr.* [a] Καὶ οἱ πολλοὶ *Ar.*

mulctatum putabant; et qui in Piræeo erant, eos, qui in urbe erant, contra se tantum non adesse *suspicabantur*. Cum autem seniores ægre impedirent eos, qui per urbem discurrebant, et ad arma *corripienda* ferebantur, cum etiam Thucydides Pharsalius, hospes publicus, qui *tunc* aderat, et officiose singulos impediret, et exclamaret, ne hostibus prope insidiantibus patriam perderent, quieverunt, et a manibus mutuo sibi afferendis abstinuerunt. Et Theramenes quidem in Piræeum profectus, (præturam autem ipse quoque gerebat:) voce tenus gravis armaturæ militibus irascebatur. Aristarchus vero, et qui *populari* multitudini adversarii erant, indignabantur. Illorum vero gravis armaturæ militum plerique manum ad opus admovere cœperunt, nec eos *facti* pœnitebat: Theramenem etiam interrogabant, numquid ei videretur hæc munitio *publici* boni causa exstrui, et an satius esset eam demoliri. Ille vero, si et ipsis *eam* demoliri placeret, sibi quoque placere respondit. Hinc autem e vestigio, cum illi gravis armaturæ milites, tum etiam multi eorum, qui erant in Piræeo, munitionem conscenderunt, et de-

χισμα. ἦν δὲ πρὸς τὸν ὄχλον ἡ παράκλησις, ὡς χρὴ, ὅστις, τοὺς πεντακισχιλίους, βούλεται, ἄρχειν ἀντὶ τῶν τετρακοσίων, ἰέναι ἐπὶ τὸ ἔργον. [k] ἐπεκρύπτοντο γὰρ ὅμως ἔτι τῶν πεντακισχιλίων τῷ ὀνόματι, μὴ ἄντικρυς δῆμον, ὅστις βούλεται ἄρχειν, ὀνομάζειν· φοβούμενοι, μὴ τῷ ὄντι [l] ὦσι, καὶ πρός τινα εἰπών τις τὶ ἀγνοίᾳ σφαλῇ. καὶ οἱ τετρακόσιοι [m] διὰ τοῦτο οὐκ ἤθελον τοὺς πεντακισχιλίους οὔτε εἶναι, οὔτε μὴ ὄντας δήλους εἶναι· τὸ μὲν καταστῆσαι [n] μετόχους τοσούτους, ἄντικρυς ἂν δῆμον ἡγούμενον, τὸ δ' αὖ ἀφανὲς φόβον ἐς ἀλλήλους παρέξειν.

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. $\frac{1}{2}$. U. C. Varr. 34$\frac{2}{3}$.

ϛγʹ. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ οἱ μὲν τετρακόσιοι ἐς τὸ βουλευτήριον ὅμως καὶ [o] τεθορυβημένοι ξυνελέγοντο· οἱ δ' ἐν τῷ Πειραιεῖ ὁπλῖται, [p] τόν τε Ἀλεξικλέα, ὃν ξυν-

[k] Hic verborum sensus ac ordo: *οὗτοι γὰρ, καίπερ τὴν δημοκρατίαν καταστῆσαι βουλόμενοι, ὅμως ἔτι τὸ πρᾶγμα καὶ τὴν αὐτῶν διάνοιαν ἐπέκρυπτον τῷ τῶν πεντακισχιλίων ὀνόματι, ὥστε μὴ ἄντικρυς καὶ φανερῶς ὀνομάζειν*, scil. *λέγειν ταῦτα, ὅστις βούλεται τὸν δῆμον ἄρχειν, ἀλλ', ὅστις βούλεται τοὺς πεντακισχιλίους ἄρχειν.* *Æ. Port.* [l] Εἰσὶ Aug. et mox, (qua accent.) εἰπὼν τίς τι. ἐν pro ἔτι (post ἐπεκρ.) Mosqu. et τὸ ὀνόμ. τῷ ὄντι (ὦσι) Basil. τις post εἰπὼν d. Mosqu. [m] Διατοῦτο *Ald. Flor. Bas. Reg. Cass.* Aug. [n] Μετέχους *Reg.* [o] Κατεθορυβημένοι *Reg.* [p] Τὸν δὲ *Bas.* Τόν τι *Cass.*

moliri cœperunt. Hac autem adhortatione ad vulgus utebantur, oportere *eum*, quicunque quinque millia *civium* quadringentorum loco *reipublicæ* præesse vellet, ad hoc opus accedere *et munitionem istam secum demoliri.* Nam, *quamvis popularem statum restituere vellent,* tamen *suum consilium* adhuc tegebant nomine quinque millium, *ita ut non aperte dicerent, quicunque vellet populum reipublicæ præesse: quia metuebant, † ne re vera essent *quinque millia civium, quibus ad reipublicæ administrationem aditus per vices pateret*, neve quis *de suo numero* per inscitiam aliquid apud aliquem *de quinque millium numero* dicens laberetur, *ac in capitis discrimen adduceretur*. Et idcirco illi quadringenti neque volebant, illos quinquies mille *cives* esse, neque constare, illos non esse. Nam existimabant, tot quidem participes constituere, haud dubie statum esse popularem: sed, si incertum esset, *neque constaret, esse quinque millia civium, quibus ad reipublicæ administrationem aditus pateret, hoc* mutuo terrorem esse incussurum.

93. Postridie autem illi quadringenti, etsi animis perturbati, in curiam tamen convenerunt. At illi gravis armaturæ milites, qui in Piræeo erant, cum Alexiclem dimisissent, quem comprehenderant, ac

* Ne quis eorum, qui præesse vellet, propalam statum popularem nuncuparet. *Valla.* Ut qui populo restitui imperium vellet, eum non aperte nominaret. *Acacius.*

† Ne revera esset illa factio quinque millium, et facta a se aliqua mentione *popularis imperii* per imprudentiam apud aliquem, *qui e numero quinque millium esset,* in periculum adducerentur. *Stephan.* Si interea vere essent in civitate, qui ad imperium illud quinque millium adspirarent, ne forte in eorum aliquem inciderent, et imprudenter aliquid proferentes, offendentesque in discrimen se conjicerent. *Emmius.*

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. ½. U. C. Varr. 343/4.

ἔλαβον, ἀφέντες, καὶ τὸ τείχισμα καθελόντες, ἐς τὸ πρὸς τῇ Μουνυχίᾳ [q] Διονυσιακὸν θέατρον [r] ἐλθόντες, καὶ [s] θέμενοι τὰ ὅπλα, ἐξεκκλησίασάν [t] τε, καὶ δόξαν αὐτοῖς, εὐθὺς ἐχώρουν ἐς τὸ ἄστυ, καὶ ἔθεντο [u] αὐτοῦ ἐν τῷ [x] Ἀνακείῳ τὰ ὅπλα. ἐλθόντες δὲ ἀπὸ τῶν τετρακοσίων τινὲς ᾑρημένοι, πρὸς αὐτοὺς ἀνὴρ ἀνδρὶ διελέγοντό τε, καὶ ἔπειθον [y] οὓς ἴδοιεν ἀνθρώπους ἐπιεικεῖς, αὐτούς τε ἡσυχάζειν, καὶ τοὺς ἄλλους παρακατέχειν· λέγοντες, τούς τε πεντακισχιλίους ἀποφανεῖν, καὶ ἐκ τούτων ἐν μέρει, ᾗ ἂν τοῖς πεντακισχιλίοις δοκῇ, τοὺς τετρακοσίους ἔσεσθαι· τέως δὲ τὴν πόλιν μηδενὶ τρόπῳ διαφθείρειν, μηδ' εἰς τοὺς πολεμίους [z] ἀνῶσαι. τὸ δὲ πᾶν πλῆθος τῶν ὁπλιτῶν, ἀπὸ πολλῶν καὶ πρὸς πολλοὺς λόγων γιγνομένων, ἠπιώτερον ἦν ἢ πρότερον, καὶ ἐφοβεῖτο μάλιστα περὶ τοῦ παντὸς πολιτικοῦ. ξυνεχώρησάν τε, [a] ὥστ' ἐς ἡμέ-

[q] Illic enim comitia (*scil.* extraordinaria; nam comitiorum locus ordinarius erat olim ἐν τῇ Πνυκί) celebrabant, ut testatur *Jul. Pollux*, l. 8. c. 10. *Huds.* Διονυσιακὸν τὸ ἐν τῷ Πειραιεῖ θέατρον *Cass.* Aug. Mosqu. [r] Ἕλκοντες *Gr.* et in marg. *Cass. Bas.* [s] Id est: τὰ ὅπλα περιθέμενοι. Nam *Schol. Gr.* exponit ὁπλισθέντες. *Steph.* Quamvis fateamur, ὅπλα τίθεσθαι aliquando sumi pro ὅπλα κατατίθεσθαι vel ἀποτίθεσθαι, ut mox infra docet *Schol.* Verum ita hic sumi posse (ut volunt nonnulli), haud verisimile est. Nam et illic ὅπλα τίθεσθαι accipi posse pro στρατοπεδεύεσθαι vel καταστρατοπεδεύεσθαι, constare videtur ex sequentibus. Vide *Vigeri* Idiotism. c. 5. Sect. 11. *Huds.* [t] Τε deest Aug. *Cass.* additum a correctore. [u] Αὐτοῦ non habet Aug. *Cass.* recens manus in marg. scripsit. [x] Anaceum erat Dioscurorum (i. e. Castoris et Pollucis) templum. Vide *Meursii* Athen. Att. l. 1. c. 7. *Huds.* [y] Ὡς *Ald. Flor. Bas. Gr.* Sic quoque fortassis fuerat in *Cass.* in quo ου a correctore erat. Nec Vir doctus, qui *Edit. Bas.* cum *Cod. Camer.* contulerat, hic ullam varietatem scripturæ adnotaverat. Εἴδοιεν etiam *Gr.* [z] Scil. ἀνατραπεῖσαν ἐς τὰς τῶν πολεμίων χεῖρας ἐμβάλλειν. *Æ. Port.* [a] Ὥς τε ἐς *Ar. C. Reg. Cass. Gr.* Aug.

munitionem demoliti fuissent, ad Dionysiacum theatrum prope Munychiam situm concesserunt, et *illic* extra locum ordinarium armati concilium habuerunt, et ex communi ipsorum decreto confestim in urbem iverunt, et arma illic, in Anaceo deposuerunt. Quidam autem a quadringentis electi ad ipsos venerunt, et singuli singulos alloqui cœperunt, et quos animadvertissent homines esse mites, *ipsis* suadebant, ut et ipsi quiescerent, et alios *in officio* præterea continerent. Dicentes fore, ut *quadringenti* quinque millia *civium* designarent, et ex horum *quinque millium* numero quadringenti per vices constituerentur, prout ipsis quinque millibus placeret. Interea vero nullo modo civitatem perderent, neve eam funditus eversam hostibus traderent. His autem verbis, quæ a multis dicebantur, et ad multos fiebant, universa armatorum multitudo placatior, quam ante fuerat, reddita est, ac de universo reipublicæ statu maxime timebat. Et inter eos convenit, ut

ραν ῥητὴν ἐκκλησίαν ποιῆσαι [b] ἐν τῷ Διονυσίῳ περὶ ὁμονοίας. Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. ½. U. C. Varr. 34½.

ϛδ'. Ἐπειδὴ δὲ [c] ἐπῆλθεν ἡ ἐν Διονύσου ἐκκλησία καὶ [d] ὅσονοὺ [e] ξυνειλεγμένοι ἦσαν, ἀγγέλλονται αἱ δύο καὶ τεσσαράκοντα νῆες καὶ [f] ὁ Ἡγησανδρίδας ἀπὸ τῶν Μεγάρων τὴν Σαλαμῖνα παραπλεῖν. καὶ πᾶς τις [g] τῶν ὁπλιτῶν αὐτὸ τοῦτο ἐνόμιζεν εἶναι τὸ πάλαι λεγόμενον ὑπὸ Θηραμένους καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ, ὡς [h] ἐς τὸ τείχισμα ἔπλεον αἱ νῆες, καὶ [i] χρησίμως ἐδόκει καταπεπτωκέναι. ὁ δὲ Ἡγησανδρίδας τάχα [k] μέν τι ἀπὸ [l] ξυγκειμένου λόγου περί τε τὴν Ἐπίδαυρον καὶ ταύτῃ ἀνεστρέφετο, εἰκὸς [m] δ' αὐτὸν καὶ πρὸς τὸν παρόντα στασιασμὸν τῶν Ἀθηναίων, δι' ἐλπίδος [n] ὡς κἂν ἐς δέον παραγένοιτο, ταύτῃ [o] ἀνέχειν. οἱ δ' αὖ Ἀθηναῖοι, ὡς ἠγγέλθη αὐτοῖς, εὐθὺς δρόμῳ ἐς τὸν Πειραιᾶ [p] πανδημεὶ [q] ἐχώρουν, [r] ὡς τοῦ ἰδίου πολέμου,

[b] Ἐκ τοῦ Διονύσου *Gr.* Ἐν τοῦ Διονύσου *Cam.* [c] Ξυνῆλθεν ἐν Διονυσίῳ ἡ ἐκκλησία *Marg.* Ξυνῆλθεν ἡ ἐν Διονύσου ἐκκλησία *Ar. C.* Ἡ ἐν Διονυσίῳ ἐκκλ. *Cass.* Ἐπῆλθεν in eodem manus recens fecerat, erasa prima syllabâ vocis, quæ ante scripta fuerat. ἐπῆλθε Aug. id. ἐν διονυσίῳ. [d] Ὅσον οὐ *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Reg. Gr.* et a prima manu *Cass.* Aug. Ὅσον abest a *Dan.* [e] Συνειλεγμένοι *Reg.* [f] Ὁ Ἀγησανδρίδας *Ar. C.* Aug. et mox infra. Ἀγισανδρίδας *Cass.* hic et paullo post, ubi correctum erat Ἡγησανδρίδας. Ὁ deest *Reg.* [g] Τῶν πολλῶν ὁπλιτῶν *Marg. Ar. C. Cl.* ex emendatione. *Reg. Cass. Dan.* Aug. [h] Ἐπὶ *Reg.* [i] Scil. τῇ πόλει. i. e. ἐπὶ τῷ τῆς πόλεως ἀγαθῷ. *Æ. Port.* [k] Μέν τι καὶ ἀπὸ *Cass.* Aug. [l] Ξυγκειμένου *Gr.* [m] Δὲ αὐτὸν *Ar. C. Reg. Cass. Gr.* Aug. [n] Ὡς οὐκ ἂν *C.* [o] Ἀνέχῃ *Gr.* Proxime antea ταύτην Aug. [p] Πανδημεὶ omittit *Cl.* [q] Ἀνεχώρουν *Gr.*
[r] Id est: ὡς τοῦ ἰδίου πολέμου οὐκ ὄντος μείζονος, ἢ τοῦ ἀπὸ τῶν πολεμίων, ὄντος οὐχ ἑκὰς, ἀλλὰ πρὸς τῷ λιμένι, ut particula οὐκ serviat bis. Sic lib. 3. p. 172. οὐχ ὅπως ζημιοῦν, pro οὐχ ὅπως μὴ ζημιοῦν. et *Sophocles* in Philoctete, ἑκόντα, μήτ' ἄκοντα. *Æ. Port.*

ad dictam *certamque* diem in Bacchi templo concilium de concordia haberetur.

94. * Cum autem concilii in Bacchi templo habendi dies advenisset, et tantum non concio *jam* coacta esset, nuntiatur, illas duas et quadraginta naves cum Hegesandrida Megaris venientes Salaminem cursum tenere. Quamobrem quilibet ex illis gravis armaturæ militibus hoc ipsum esse ducebat, quod jampridem a Theramene, et ab iis, qui cum eo erant, dicebatur, illam classem adversus illam munitionem venire, et *ideo hæc* utiliter diruta fuisse videbatur. Hegesandridas autem forsitan quidem ex composito et circum Epidaurum et circum illa loca versabatur: sed tamen credibile videtur esse, ipsum etiam propter præsentem Atheniensium seditionem, et *adductum* sui opportuni adventus spe, illic substitisse. Athenienses vero, postquam *hoc* ipsis nuntiatum est, confestim universi citato cursu in Piræeum contenderunt, † quod bellum domesticum non esset ma-

* Ubi vero ad ædem Bacchi ventum est etc. *Valla.*

† Tanquam bellum domesticum majus, quam hostile, nec longinquum

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. ½. U. C. Varr. 34¾.

μείζονος ἢ ἀπὸ τῶν πολεμίων, οὐχ ἑκὰς, ἀλλὰ πρὸς τῷ λιμένι ὄντος. καὶ οἱ μὲν ἐς τὰς παρούσας ναῦς ἐσέβαινον, οἱ [s] δὲ ἄλλας καθεῖλκον, οἱ δέ τινες [t] ἐπὶ τὰ τείχη καὶ τὸ στόμα τοῦ λιμένος παρεβοήθουν.

ϛε΄. Αἱ δὲ τῶν Πελοποννησίων νῆες, παραπλεύσασαι καὶ [u] περιβαλοῦσαι Σούνιον, ὁρμίζονται μεταξὺ [x] Θορίκου τε [y] καὶ Πρασίων· ὕστερον δὲ ἀφικνοῦνται ἐς Ὠρωπόν. Ἀθηναῖοι δὲ [z] κατὰ τάχος καὶ ἀξυγκροτήτοις πληρώμασιν ἀναγκασθέντες χρήσασθαι, οἷα πόλεώς [a] τε στασιαζούσης, καὶ περὶ τοῦ μεγίστου βουλόμενοι ἐν τάχει βοηθῆσαι (Εὔβοια γὰρ [b] αὐτοῖς, ἀποκεκλεισμένης τῆς Ἀττικῆς, πάντα ἦν) πέμπουσι [c] Θυμόχαριν στρατηγὸν καὶ ναῦς ἐς Ἐρετρίαν. ὧν ἀφικομένων, ξὺν ταῖς πρότερον [d] ἐν Εὐβοίᾳ οὔσαις, ἓξ καὶ τριάκοντα ἐγένοντο. καὶ εὐθὺς ναυμαχεῖν ἠναγκάζοντο. ὁ γὰρ [e] Ἡγησανδρίδας ἀριστοποιησάμενος ἐκ τοῦ Ὠρωποῦ ἀνήγαγε τὰς ναῦς· [f] διέχει δὲ μάλιστα

[s] Δ' ἄλλας *Gr.* [t] Ἐς τὰ *Ar. C. Reg. Dan.* [u] Ὑπερβαλοῦσαι *Marg.* [x] Θουρικοῦ *Ar.* Θορυκοῦ *C.* Θουρίκου *Cl. Gr.* Θορικοῦ *Cl.* in marg. Vide *Berkelium* ad *Stephanum* περὶ πόλεων. et *Meursium* de Pop. Att. p. 38. Θορυκοῦ *Reg. Cass.* Aug. [y] Καὶ προαστείων *Ar.* Καὶ Πρασίων προαστείων *C.* Καὶ Πραστείων *Gr. Ald. Flor. Bas.* Καὶ Προαστείων *Reg.* Καὶ Πρασιείων *Cass.* Aug. [z] Κατατάχος *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg. Cass.* [a] Τε deest *Reg. Gr.* [b] Αὐτῆς ἀποκεκλεισμένης *Ar. C.* Αὐτῆς ἀποκεκλημένης *Gr.* Αὐτῆς *Dan.* et ex emendatione superscripta *Cass.* [b] Θυμοχάρην *Ar. C.* Τιμόχαριν *Gr.* Lege Θυμοχάρη ex Xenophonte in principio Hellenicorum: simul Θυμοχάρη magis atticissat. *Palmerius* in Exercitat. p. 57. Θυμοχάρην *Cass. Dan.* Aug. [d] Ἐς Εὔβοιαν *Cass.* Aug. [e] Ἀγησανδρίδας *Ar. C. Dan.* Ἀγισανδρίδας *Cass.* [f] Διέχει μᾶλλον *Ar.* Διέχει δὲ μᾶλλον *Marg. Dan.* Ἀπέχει δὲ μάλιστα *Cass.* Aug.

jus, quam quod ab hostibus inferebatur, quod non procul, at ad ipsum portum esset. Quamobrem alii quidem naves, quæ aderant, conscendebant, alii vero alias deducebant, nonnulli etiam ad muros et portus ostium ad vim hostilem arcendam accurrebant.

95. At Peloponnesiorum classis adventans, et Sunium circumvecta, portum inter Thoricum et Prasias subiit. Postea vero Oropum appulit. Athenienses autem raptim, et iis, qui ad manus erant, nautis uti coacti, quippe quod civitas seditione laboraret, et *cives* in maximo *discrimine positi, rebus suis* opem celeriter ferre vellent (nam quod Attica interclusa esset, ipsorum omnis spes in Eubœa erat posita), Thymocharin ducem cum classe in Eretriam mittunt. Quæ cum *illuc* pervenisset, cum illis *navibus*, quæ prius in Eubœa erant, sex et triginta *navium numerum* effecit. Et protinus prœlio navali dimicare coacta fuit. Nam Hegesandridas jam pransus, ab Oropo classem in altum duxerat. Abest

sed ante portum esset. *Valla.* Majus intestino certamine ab hostibus bellum non longe, sed ad portum adesse rati. *Acacius.*

ὁ Ὠρωπὸς τῆς τῶν Ἐρετριέων πόλεως, θαλάσσης μέτρον ἑξήκοντα σταδίους. ὡς οὖν ἐπέπλει, εὐθὺς ἐπλήρουν καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τὰς ναῦς, οἰόμενοι σφίσι παρὰ ταῖς ναυσὶ τοὺς στρατιώτας εἶναι· οἱ δὲ ἔτυχον [g] οὐκ ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἄριστον ἐπισιτιζόμενοι (οὐδὲν γὰρ ἐπωλεῖτο ἀπὸ προνοίας τῶν Ἐρετριέων) [h] ἀλλὰ ἐκ τῶν [i] ἐπ' ἔσχατα τοῦ ἄστεος οἰκιῶν, ὅπως σχολῇ πληρουμένων φθάσειαν οἱ πολέμιοι προσπεσόντες, καὶ [k] ἐξαναγκάσειαν τοὺς Ἀθηναίους οὕτως ὅπως τύχοιεν ἀνάγεσθαι, σημεῖον [l] δὲ αὐτοῖς, ἐς τὸν Ὠρωπὸν ἐκ τῆς Ἐρετρίας, ὁπότε [m] χρὴ ἀνάγεσθαι, [n] ἤρθη. [o] διὰ τοιαύτην δὴ παρασκευὴν οἱ Ἀθηναῖοι ἀναγόμενοι, καὶ ναυμαχήσαντες ὑπὲρ τοῦ λιμένος τῶν Ἐρετριέων, ὀλίγον μέν τινα χρόνον ὅμως καὶ ἀντέσχον· ἔπειτα ἐς φυγὴν τραπόμενοι, καταδιώκονται ἐς τὴν γῆν· καὶ ὅσοι [p] μὲν αὐτῶν πρὸς τὴν πόλιν τῶν Ἐρετριέων [q] ὡς φιλίαν καταφεύγουσι, χαλεπώτατα ἔπραξαν, φονευόμενοι ὑπ' αὐτῶν· οἱ δὲ ἐς τὸ ἐπιτείχισμα τὸ ἐν τῇ [r] Ἐρετρίᾳ, ὃ εἶχον αὐτοὶ, περιγίγνονται, καὶ ὅσαι ἐς Χαλκίδα ἀφ-

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. $\frac{1}{2}$. U.C. Varr. $343\frac{3}{4}$.

[g] Οὐκ deest *Ar.* [h] Ἀλλ' in *Ar. C. Reg. Cass.* Aug. [i] Ἐπίσχατα *Cass. Gr.* Aug. [k] Ἀναγκάσειαν *Cass.* Aug. qui et paulo post ὅπως οὕτως exhibet. [l] Δ' αὐτοῖς *Gr.* [m] Χρῆν *Marg. Ar. Reg. Dan.* [n] Ἠρέθη et in marg. ἤρθη *Cass.* ἠρέθη etiam Aug. [o] Διὰ τοιαύτης δὴ παρασκευῆς *Ar. C.* In malam partem accipitur vox παρασκευή. Sic apud *Æschinem* contra Ctesiphontem in proœmio, τὴν μὲν παρασκευὴν ὁρᾶτε, ὦ Ἀθηναῖοι, καὶ τὴν παράταξιν, ὅση γεγένηται. *Æ. Port.* Διὰ τοιαύτης δὴ παρασκευῆς *Reg. Dan.* sed δὴ abest a *Dan.* [p] Μετ' αὐτῶν *Gr.* [q] Ὡς φιλίαν omittit *Cl.* [r] Ἐρετριαίᾳ *Dan.*

autem Oropus ab Eretriensium urbe, stadiis fere sexaginta, maris tractu. Dum igitur ille cum infesta classe *jam* veniret, Athenienses quoque *suas* naves instruere cœperunt, existimantes, suos milites apud naves esse. Sed illi cibaria in prandium mercabantur, non ex foro, sed ex *privatis* ædibus in extrema urbis parte sitis. Nihil enim *in foro* vendebatur, quod ab Eretriensibus consulto factum fuerat, ut, dum cunctanter *naves militibus* implerentur, hostes prius impressionem *in eos* facerent, et Athenienses sic, utcunque instructi fuissent, in altum prodire cogerent. Quinetiam ex Eretria signum Oropum versus ipsis *Lacedæmoniis* sublatum *datumque* fuit, *ut significaretur*, quando in altum provehi deberent. Athenienses igitur propter hujusmodi fraudem præparatam, in altum provecti, navalique prœlio supra portum Eretriensem commisso, *quamvis ad hoc imparati venissent*, tamen aliquantisper etiam *hosti* restiterunt. Deinde in fugam versos *hostis* ad littus usque est insequutus. Et quotquot ipsorum ad Eretriensium urbem, ut amicam, confugerunt, asperrime tractati fuerunt, quia ab ipsis *Eretriensibus* interfecti fuerunt. Alii vero in munitionem, quam ipsi in Eretria tenebant, incolumes evaserunt, itemque naves, quotquot in Chalcidem per-

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. ½. U. C. Varr. 343/4.

ἱκνοῦνται τῶν νεῶν. λαβόντες [s] δὲ οἱ Πελοποννήσιοι δύο καὶ εἴκοσι ναῦς τῶν Ἀθηναίων, καὶ ἄνδρας, τοὺς μὲν ἀποκτείναντες, τοὺς δὲ ζωγρήσαντες, [t] τροπαῖον ἔστησαν. καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον Εὔβοιάν τε ἅπασαν ἀποστήσαντες, πλὴν [u] Ὀρεοῦ (ταύτην δὲ [x] αὐτοὶ Ἀθηναῖοι εἶχον) [y] καὶ τἄλλα περὶ αὐτὴν καθίσταντο.

ϛϛʹ. Τοῖς δὲ Ἀθηναίοις ὡς ἦλθε τὰ περὶ τὴν Εὔβοιαν γεγενημένα, ἔκπληξις μεγίστη δὴ τῶν πρὶν παρέστη. οὔτε γὰρ ἡ ἐν τῇ Σικελίᾳ [z] ξυμφορὰ, καίπερ μεγάλη τότε δόξασα εἶναι, οὔτε ἄλλο [a] οὐδέν πω οὕτως ἐφόβησεν. ὅπου γὰρ στρατοπέδου τε τοῦ ἐν Σάμῳ ἀφεστηκότος, ἄλλων τε νεῶν οὐκ οὐσῶν, οὐδὲ τῶν ἐσβησομένων, αὐτῶν [b] τε στασιαζόντων, καὶ [c] ἄδηλον ὂν, [d] ὁπότε σφίσιν αὐτοῖς [e] ξυῤῥάξουσι, τοσαύτη ἡ ξυμφορὰ ἐπεγεγένητο, ἐν ᾗ ναῦς τε, καὶ, τὸ μέγιστον, Εὔβοιαν ἀπολωλέκεσαν, ἐξ ἧς πλείω ἢ τῆς Ἀττικῆς ὠφελοῦντο· πῶς [f] οὐκ εἰκότως ἠθύμουν; μάλιστα δ' αὐτοὺς καὶ [g] δι' ἐγγυτάτου ἐθορύβει, εἰ οἱ πολέμιοι τολμήσουσι νενικηκότες, εὐθὺς σφῶν ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ

[s] Δὲ καὶ οἱ *Ar. C. Cass. Dan.* Aug. [t] Τρόπαιον *Cass. Gr.* Aug. [u] Ὠρεῦ *Reg. Gr. Bas. Steph.* 2. *Port.* Ὠραίου *Cass.* Ὠραιοῦ Aug. sed ι super αι inter versus scriptum est. [x] Αὐτὴν *Marg.* Αὐτοὶ non agnoscunt *Ar. C.* Αὐτοὶ οἱ Ἀθ. *Cl. Gr.* Αὐτοὶ deest *Reg. Dan.* Sub οἱ puncta notata sunt in *Gr.* [y] Καὶ τἄλλα τὰ περὶ *Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg. Cass. Dan.* Aug. [z] Ξυμφορὰ deest *Gr.* [a] Οὐδέπω *Cass.* Aug. [b] Τε manu recenti inter versus in *Cass.* abest etiam ab Aug. [c] Ita lib. 1. p. 2. *Huds.* [d] Ὅπου τε *Cass.* Aug. [e] Ξυνράξουσι *Gr.* [f] Οὖν *Bas.* sed οὐκ *Cam.* [g] Διεγγυτάτου *Reg.* Aug.

venerunt. Peloponnesii vero, duabus et viginti Atheniensium navibus captis, virisque partim interfectis, partim captis, tropæum statuerunt. Nec multo post, cum totam Eubœam ad defectionem compulissent, præter Oreum (hoc enim Athenienses ipsi tenebant) cæteras quoque res ad ejus statum pertinentes componere cœperunt.

96. Cum autem rerum ad Eubœam gestarum nuntius Atheniensibus allatus fuisset, pavor omnium ad illum usque diem maximus *eos* invasit. Nam nec illa clades, quam in Sicilia acceperant, quamvis tunc ingens visa fuisset, nec ulla alia calamitas *eos* unquam adeo terruit. Cum enim eo tempore, quo et exercitus, qui Sami erat, defecerat, nec aliæ naves, nec qui eas conscenderent, supererant, ipsique *præterea* seditione laborabant, et incertum erat, quando inter se concursuri essent, ista calamitas, quæ tanta erat, propter quam et classem, et (quod maximum *erat malum*) Eubœam (ex qua plus utilitatis, quam ex Attica, percipiebant) amiserant, *illis* supervenisset, nonne merito animis erant consternati? Sed hoc potissimum eos turbabat, idque propter maximam locorum propinquitatem, si hostes ausuri essent, victoria potiti,

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. $\frac{1}{2}$. U. C. Varr. 34$\frac{3}{4}$.

ἔρημον ὄντα νεῶν [h] πλεῖν· καὶ [i] ὅσονοὺκ ἤδη ἐνόμιζον αὐτοὺς παρεῖναι· ὅπερ ἂν, εἰ τολμηρότεροι ἦσαν, ῥᾳδίως ἂν ἐποίησαν· [k] καὶ διέστησαν ἂν ἔτι μᾶλλον, τὴν πόλιν εἰ ἐπολιόρκουν μένοντες, καὶ τὰς ἀπ᾿ Ἰωνίας ναῦς [l] ἠνάγκασαν ἂν, καίπερ πολεμίας οὔσας τῇ ὀλιγαρχίᾳ, [m] τοῖς σφετέροις οἰκείοις καὶ τῇ ξυμπάσῃ πόλει βοηθῆσαι. καὶ ἐν τούτῳ Ἑλλήσποντός τε ἂν ἦν αὐτοῖς, καὶ Ἰωνία, καὶ αἱ νῆσοι, καὶ τὰ μέχρι Εὐβοίας, καὶ, ὡς εἰπεῖν, ἡ Ἀθηναίων ἀρχὴ πᾶσα. ἀλλ᾿ ἐν τούτῳ [n] μόνῳ Λακεδαιμόνιοι Ἀθηναίοις πάντων [o] δὴ [p] ξυμφορώτατοι [q] προσπολεμῆσαι ἐγένοντο, ἀλλὰ καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς. [r] διάφοροι γὰρ πλεῖστον ὄντες τὸν τρόπον, οἱ μὲν, ὀξεῖς, οἱ δὲ, [s] βραδεῖς· καὶ οἱ μὲν, ἐπιχειρηταὶ, οἱ δὲ, ἄτολμοι, ἄλλως τε καὶ ναυτικῇ ἀρχῇ πλεῖστα ὠφέλουν. ἔδειξαν δὲ οἱ Συρακούσιοι. μάλιστα [t] γὰρ ὁμοιότροποι γενόμενοι, [u] ἄριστα καὶ προσεπολέμησαν.

ϛζ. Ἐπὶ δ᾿ οὖν τοῖς ἠγγελμένοις οἱ Ἀθηναῖοι ναῦς

[h] Ἀποπλεῖν *Marg. Ar. C. Reg. Dan.* [i] Ὅσον οὐκ *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass. Gr.* Aug. [k] Καὶ ἢ διέστησαν ἂν ἔτι μᾶλλον τὴν πόλιν, ἢ ἐπολιόρκουν μένοντες. *Marg.* Καὶ ἢ διέστησαν ἂν ἔτι μᾶλλον τὴν πόλιν ἐφορμοῦντες, ἢ ἐπολιόρκουν μένοντες *Ar. C.* Καὶ διέστ —ἢ ἐπολ. *Cl.* Cum *Ar.* et *C.* faciunt *Reg. Cass. Dan.* Aug. [l] Ἠνάγκασαν ἂν omittunt *Ar. C. Dan.* [m] Id est: τοῖς Ἀθηναίοις τοῖς ἀτυχίας ἐς τὴν Ἰωνίαν πέμψασιν. *Æ. Port.* [n] Μόνῳ deest *Gr.* [o] Δὲ *Gr.* [p] Συμφορώτατοι *Reg. Cass.* Aug. [q] Sc. πρὸς τὸ αὐτοῖς πολεμῆσαι *Æ. Port.* Vide *Stephani* Append. ad Scripta al. de Dial. Att. p. 100. *Huds.* [r] Διάφορον γὰρ πλεῖστον *Ald. Flor. Bas.* Διάφορον γὰρ ὄντες πλεῖστον *Gr.* [s] Βαρεῖς *Ar. C. Dan.* [t] Μὲν *Gr.* [u] Ἄριστα καὶ προσεπολέμησαν desunt *Dan.*

confestim in ipsorum Piræeum navibus vacuum tendere. Et tantum non ipsos jam adesse suspicabantur. Id, quod *illi*, si audaciores fuissent, facile fecissent; et longe majus dissidium in urbe excitassent, si *eam illic* manentes obsedissent, et classem ab Ionia licet dominatui paucorum infestam, *tamen* illis secum cognatione conjunctis et universæ civitati succurrere coëgissent. Interea vero et Hellespontus, et Ionia, et insulæ, et *omnia* loca ad Eubœam usque pertinentia, et (ut ita loquar) omne Atheniensium imperium in ipsorum potestatem venisset. Verum non in ea re tantum Lacedæmonii Atheniensibus omnium *adversariorum* maxime commodi in bello *cum ipsis* gerendo fuerunt; sed et in aliis multis. Cum enim moribus maxime differrent (nam illi quidem, celeres; hi vero, tardi: et illi quidem, ad res aggrediendas promti; hi vero, timidi, præcipue vero adversus eos, qui classe multum poterant), plurimum *Atheniensibus* proderant. Syracusani autem *hoc* demonstrarunt. Nam cum moribus maxime similes *illis* essent, optime etiam adversus *illos* bellum administrarunt.

97. Athenienses igitur propter hunc nuntium, *quamvis essent animis consternati*, viginti tamen naves in-

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. ½. U. C. Varr. 34¾. Ant. Jun. 24.

τε [x] εἴκοσιν ὅμως ἐπλήρουν, καὶ ἐκκλησίαν [y] συνέλεγον, μίαν μὲν εὐθὺς τότε πρῶτον ἐς τὴν [z] Πνύκα καλουμένην, οὗπερ καὶ ἄλλο τε εἰώθεσαν· ἐν ἧπερ καὶ τοὺς τετρακοσίους καταπαύσαντες, τοῖς [a] πεντακισχιλίοις ἐψηφίσαντο τὰ πράγματα παραδοῦναι· εἶναι δὲ αὐτῶν, [b] ὁπόσοι ὅπλα παρέχονται. καὶ μισθὸν μηδένα [c] φέρειν μηδεμιᾷ ἀρχῇ· εἰ δὲ μὴ, ἐπάρατον ἐποιήσαντο. ἐγίγνοντο δὲ καὶ ἄλλαι ὕστερον πυκναὶ ἐκκλησίαι, ἀφ᾽ ὧν καὶ νομοθέτας καὶ [d] τἄλλα ἐψηφίσαντο ἐς τὴν πολιτείαν. καὶ [e] οὐχ ἥκιστα δὴ τὸν πρῶτον χρόνον [f] ἐπί γε ἐμοῦ Ἀθηναῖοι φαίνονται εὖ πολιτεύσαντες. μετρία γὰρ ἥ τε ἐς [g] τὺς [h] ὀλίγους καὶ τὺς πολλοὺς [i] ξύγκρασις ἐγένετο. καὶ ἐκ πονηρῶν τῶν πραγμάτων γενομένων τοῦτο πρῶτον ἀνήνεγκε τὴν πόλιν. ἐψηφίσαντο δὲ καὶ Ἀλκιβιάδην καὶ [k] ἄλλους μετ᾽ αὐτοῦ κατιέναι. καὶ παρά τε ἐκεῖνον καὶ παρὰ τὸ ἐν Σάμῳ στρατόπεδον

[x] Εἴκοσι *Cass. Gr.* Aug. [y] Ξυνέλεγον *Reg. Cam.* Ξυνῆγον *Dan.*
[z] Πνύκα *Ar. C. Cl.* atque ita omnino cum majuscula legendum; nam Pnyx locus erat juxta arcem prisca simplicitate exstructus, ubi concio habebatur; cum eligendus esset magistratus. Vide *Meursium* de Pop. Att. p. 105. *Valesii* Notas in Harpocrat. p. 64. et *Palmerii* Exercit. in Gr. Auct. p. 779. *Huds.* Πνύκα *Reg. Dan.* Πύκνα, et in marg. Πνύκα *Gr.* Πνύκα Aug. ex corr. Pr. man. scrips. πύκνα. [a] Πεντακοσίους *Ar. C. Dan.*
[b] Ὁπόσοι καὶ ὅπλα παρέχονται *Marg. Ar. C.* Ὅπλα παρέχονται pro ὅπλα φέρουσι καὶ στρατεύονται. quia milites ἐν τῇ τῶν ὅπλων ἐξετάσει arma ducibus δεικνῦναι solebant. *Æ. Port.* Ὁπόσοι καὶ ὅπλα παρέχονται *Reg. Cass. Dan.* Aug.
[c] Φέρειν pro διδόναι, vel, quod verisimilius, pro λαμβάνειν. atque ita apud *Etymol. Magn.* in voce φερέγγυσσος. *Huds.* [d] Τὰ ἄλλα *Cass. Gr.* Aug.
[e] Οὐχήκιστα *Ar. Ald. Flor. Bas. Reg. Gr.* [f] Ἐπί γε ὁμοῦ *Ald. Flor. Bas. Cass.* Ἐμοῦ cum ceteris *Cam.* [g] Τοὺς omittunt *Ar. C.* [h] Πολλοὺς καὶ ἐς τοὺς ὀλίγους *Reg.* [i] Σύγκρασις *Gr.* [k] Ἄλλας Aug.

struxerunt, et concionem coëgerunt, unam quidem statim, tunc primum, in eum locum, quem Pnyca vocant, ubi etiam alias *comitia habere* consueverant. In qua *concione*, quadringentis viris amotis, rerum administrationem quinque millibus tradere decreverunt. Ex hoc autem numero *illos omnes* esse *voluerunt*, quotquot arma gestarent. Nec ullam mercedem ullius magistratus gratia *ab ullo* accipiendam esse *censuerunt*. Nisi vero *qui magistratus gessissent, ita fecissent, eum, qui mercedem accepisset*, exsecrabilem esse jusserunt. Postea vero et aliæ crebræ conciones habitæ sunt, in quibus et legumlatores, et cætera ad reipublicæ administrationem pertinentia constituerunt. Atque initio quidem (meo saltem judicio) Athenienses rempublicam non parum commode videntur administrasse. Nam utriusque factionis, paucorum et multitudinis, in unum redactæ, moderatum exstitit temperamentum. Hoc autem primum civitatem ob res adversas afflictam erexit. Decreverunt etiam Alcibiadem, cæterosque, qui cum eo erant, *in patriam* revocandos. Quare cum ad illum, tum ad exercitum, qui Sami

πέμψαντες, διεκελεύοντο ἀνθάπτεσθαι τῶν πραγμάτων. Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. 2. U. C. Varr. 343.

ϛη΄. Ἐν δὲ τῇ μεταβολῇ ταύτῃ εὐθὺς οἱ [l] μὲν περὶ τὸν Πείσανδρον καὶ Ἀλεξικλέα, καὶ ὅσοι ἦσαν τῆς ὀλιγαρχίας μάλιστα, ὑπεξέρχονται ἐς τὴν Δεκέλειαν. Ἀρίσταρχος δὲ [m] αὐτῶν μόνος (ἔτυχε [n] γὰρ καὶ [o] στρατηγῶν) λαβὼν [p] κατὰ τάχος τοξότας τινὰς τοὺς βαρβαρωτάτους, ἐχώρει πρὸς τὴν Οἰνόην. ἦν δὲ Ἀθηναίων ἐν μεθορίοις τῆς Βοιωτίας τεῖχος. ἐπολιόρκουν δ' αὐτὸ διὰ ξυμφορὰν σφίσιν ἐκ τῆς Οἰνόης [q] γιγνομένην ἀνδρῶν ἐκ Δεκελείας ἀναχωρούντων διαφθορᾶς οἱ Κορίνθιοι, ἐθελοντηδὸν [r] προσκαλέσαντες τοὺς Βοιωτούς. κοινολογησάμενος οὖν αὐτοῖς ὁ Ἀρίσταρχος, ἀπατᾷ τοὺς ἐν τῇ Οἰνόῃ, λέγων ὡς καὶ [s] οἱ [t] ἐν τῇ πόλει τἄλλα ξυμβεβήκασι Λακεδαιμονίοις, [u] κᾀκείνους δεῖ Βοιωτοῖς τὸ χωρίον παραδοῦναι· ἐπὶ τούτοις γὰρ [v] ξυμβιβάσθαι. οἱ δὲ, πιστεύσαντες ὡς ἀνδρὶ στρατηγῷ, καὶ οὐκ εἰδότες οὐδὲν, διὰ τὸ πολιορκεῖσθαι, ὑπόσπονδοι ἐξέρχονται. τούτῳ μὲν τῷ τρόπῳ, Οἰνόην [x] τε ληφθεῖσαν Βοιωτοὶ κατέλαβον, καὶ ἡ ἐν ταῖς Ἀθήναις ὀλιγαρχία καὶ στάσις ἐπαύσατο.

[l] Μὲν deest *Gr.* [m] Αὐτὸς *Gr.* [n] Γὰρ deest *Cam.* [o] Στρατηλατῶν *Gr.* [p] Κατατάχος *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg. Cass.* Aug. [q] Γιγνομένην etc. *Ald. Flor. Bas.* Γινομένην, ἀνδρῶν ἐκ Δεκελείας ἀναχωρούντων, διὰ φθορᾶς, οἱ Κορίνθιοι etc. *Ar. C.* γινομένην etiam Aug. [r] Προσπαρακαλέσαντες *Cass.* Aug. [s] Οἱ omittit *Cl.* [t] Id est: ἐν ταῖς Ἀθήναις. *Æ. Port.* [u] Id est: τοὺς ἐν τῇ Οἰνόῃ ὄντας. *Æ. Port.* Κᾀκείνοις *Dan.* [v] Ξυμβεβάσθαι *Reg. Cass.* Aug. [x] Μὲν *Ar. C. Dan.* deest *Cass.* Aug.

erat, misso *nuntio*, res capessere, jusserunt.

98. In hac autem *rerum* mutatione statim Pisander, et Alexicles cum suis, et qui præcipui erant e paucorum dominatu, in Deceleam se subduxerunt. Solus autem ex illis Aristarchus (adhuc enim dux erat) repente sumtis aliquot sagittariis, qui erant maxime barbari, ad Œnoën contendit. Erat autem Atheniensium munitio in Bœotiæ confiniis *sita*. Corinthii autem, voluntarii quique Boetis accitis, eam obsidebant, propter suorum ex Decelea se recipientium cladem, cædemque *factam ab Atheniensibus egressis* ex Œnoë. Aristarchus igitur, colloquio cum ipsis habito, eos decepit, qui apud Œnoën erant, dicens, eos quoque, qui in urbe erant, de cæteris *rebus* cum Lacedæmoniis transegisse, et oportere ipsos quoque locum illum Bœotis tradere. His enim conditionibus compositionem factam *dicebat*. Illi vero, cum *ipsi* ut duci fidem habuissent, et prorsus ignari essent, quod obsiderentur, fide publica interposita, *illinc* exierunt. Hoc igitur modo captam Œnoën Bœoti receperunt; et Athenis paucorum dominatus *sublatus est*, et seditio cessavit.

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. 2. U. C. Varr. 343.

ϟθ΄. Ὑπὸ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τοῦ θέρους τούτου καὶ οἱ ἐν τῇ Μιλήτῳ Πελοποννήσιοι, ὡς τροφήν τε οὐδεὶς ἐδίδου τῶν ὑπὸ Τισσαφέρνους τότε, ὅτε ἐπὶ τὴν Ἄσπενδον [y] παρῄει προσταχθέντων, καὶ αἱ Φοίνισσαι νῆες οὐδὲ ὁ Τισσαφέρνης [z] που ἧκων, ὅ, τε Φίλιππος ὁ ξυμπεμφθεὶς αὐτῷ, ἐπεστάλκει Μινδάρῳ τῷ ναυάρχῳ, καὶ ἄλλος [a] Ἱπποκράτης ἀνὴρ Σπαρτιάτης, καὶ ὢν ἐν Φασήλιδι, ὅτι οὔτε αἱ νῆες παρέσοιντο, πάντα τε ἀδικοῖντο ὑπὸ Τισσαφέρνους, [b] Φαρνάβαζός τε ἐπεκαλεῖτο αὐτοὺς, καὶ ἦν πρόθυμος, [c] κομίσας τὰς ναῦς, καὶ αὐτὸς τὰς λοιπὰς ἔτι πόλεις [d] τῆς ἑαυτοῦ ἀρχῆς ἀποστῆσαι τῶν Ἀθηναίων, ὥσπερ καὶ ὁ Τισσαφέρνης, ἐλπίζων [e] πλέον τι σχήσειν ἀπ᾽ αὐτοῦ. οὕτω δὴ ὁ Μίνδαρος πολλῷ κόσμῳ, καὶ ἀπὸ παραγγέλματος αἰφνιδίου, ὅπως λάθοι τοὺς ἐν Σάμῳ, ἄρας ἀπὸ τῆς Μιλήτου ναυσὶ τρισὶ καὶ ἑβδομήκοντα, ἔπλει ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον. πρότερον δὲ ἐν τῷ αὐτῷ θέρει τῷδε ἑκκαίδεκα [f] ἐς αὐτὸν νῆες [g] ἐπέπλευσαν, καὶ τῆς [h] Χεῤῥονή-

Initio Julii.

[y] Παρείη Cass. [z] Τέως που ἧκον Ar. C. Τέως που Cl. Gr. ex emend. Huds. Τέως που ἧκον Reg. Τέως που ἧκων Cass. Dan. Aug. Ἧκων cum ο super ω Gr. [a] Ὑποκράτης Cass. Mox Φασηλίδι Gr. [b] Φαρνάβαζός τ᾽ ἐπεκαλεῖτο Ar. C. [c] Κομίσασθαι Marg. Ar. C. Dan. et ex emendatione recentis manus inter versus Reg. [d] Τῆς ἑαυτοῦ ἀρχῆς omittit Cl. [e] Scil. πλεονεκτήσειν τι ἐκ τούτου τοῦ πράγματος. Æ. Port. Τι πλέον Reg. [f] Ὡς αὐτὸν Cl. [g] Ἀπέπλευσαν Ar. C. Ἐσέπλευσαν Gr. Cam. Ἀπέπλευσαν Dan. et cum ε recens super α scripto Reg. [h] Χερονήσου Cass. Χερονήσσου Aug.

99. Per eadem hujus æstatis tempora, * Peloponnesii quoque, qui Mileti erant, cum a nullo illorum, quibus a Tissapherne tunc, quum Aspendum petiit, negotium datum fuerat, stipendium *ipsis* daretur, cum etiam neque Phœnissæ naves, neque Tissaphernes ullo modo veniret, et Philippus, qui cum ipso missus fuerat, Mindaro navarcho scripsisset, et alius Hippocrates, vir Spartanus, et qui apud Phaselidem erat, *idem ei scripsisset*, neque classem illam venturam esse, et res omnes *Peloponnesiacas* a Tissapherne injuste labefactari, ipsosque a Pharnabazo acciri, eumque paratum esse naves *ad eos* adducere, et cæteras suæ provinciæ civitates ad defectionem ab Atheniensibus faciendam compellere, quemadmodum et Tissaphernes *fecisset*, quod ex hac re commodum aliquod se percepturum speraret: sic igitur Mindarus, militari disciplina accurate servata, et profectione subito indicta, ut lateret hostes, qui Sami erant, cum tribus et septuaginta navibus Mileto solvens, in Hellespontum navigavit. Illuc autem prius per hanc eandem æstatem *aliæ* sexdecim naves *illi regioni* bellum illaturæ iverant, et

* Posteaquam Peloponnesiis, qui Mileti erant, nemo eorum etc. stipendium persolvebat, ac neque Phœnissæ naves etc. tum demum Mindarus etc. *Acacius.* Huds.

σου τὶ μέρος κατέδραμον. χειμασθεὶς [i] δὲ ἀνέμῳ καὶ ἀναγκασθεὶς καταίρει [k] ἐς τὴν Ἴκαρον, καὶ μείνας ἐν αὐτῇ ὑπὸ ἀπλοίας πέντε ἢ ἓξ ἡμέρας, ἀφικνεῖται ἐς τὴν Χίον. Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. 2. U. C. Varr. 343.

ϱ'. Ὁ δὲ [l] Θράσυλλος ἐκ τῆς Σάμου, ἐπειδὴ ἐπύθετο αὐτὸν ἐκ τῆς Μιλήτου ἀπηρκότα, ἔπλει καὶ αὐτὸς [m] ναυσὶ πέντε καὶ πεντήκοντα, ἐπειγόμενος, μὴ [n] φθάσῃ ἐς τὸν Ἑλλήσποντον ἐσπλεύσας. αἰσθόμενος δὲ, ὅτι ἐν τῇ Χίῳ εἴη, καὶ νομίσας αὐτὸν καθέξειν αὐτοῦ, σκοποὺς μὲν κατεστήσατο καὶ ἐν τῇ Λέσβῳ καὶ ἐν τῇ ἀντιπέρας ἠπείρῳ, εἰ ἄρα ποι κινοῖντο αἱ νῆες, ὅπως μὴ λάθοιεν. αὐτὸς δὲ ἐς τὴν Μήθυμναν Initio Julii. παραπλεύσας, ἄλφιτά τε καὶ [o] τὰ ἄλλα ἐπιτήδεια παρασκευάζειν [p] ἐκέλευσεν, ὡς, ἢν [q] πλείων χρόνος γίγνηται, ἐκ τῆς Λέσβου τοὺς ἐπίπλους τῇ Χίῳ ποιησόμενος. ἅμα δὲ, [r] Ἐρεσὸς γὰρ τῆς Λέσβου ἀφειστήκει, ἐβούλετο ἐπ' αὐτὴν πλεύσας, εἰ δύναιτο, ἐξελεῖν. Μηθυμναίων γὰρ οὐχ οἱ ἀδυνατώτατοι φυγάδες, διακομίσαντες [s] ἐκ τῆς Κύμης [t] προσεταιριστοὺς ὁπλίτας ὡς πεντήκοντα, καὶ τῶν ἐκ τῆς ἠπείρου μισθωσάμενοι,

[i] Δ' ἀνέμῳ *Gr.* [k] Εἰς *Reg.* [l] Θράσυλος *Cass. Dan.* Aug. et sic ubique. [m] Εὐθὺς ναυσὶ πέντε καὶ πεντήκοντα *Marg.* Ναυσὶν εὐθὺς πέντε etc. *Ar. C. Cass.* Aug. [n] Φθάσει *Cass.* [o] Τὰ omittunt *Ar. C.* Τἄλλα *Gr.* [p] Ἐκέλευεν *Reg. Cass.* Aug. [q] Πλέον et ex emendat. πλέων *Cass.* πλέον Aug. sed ω super ο inter versus scriptum est. Tum verba, τοὺς ἐπίπλους usque ad alterum τῆς Λέσβου a cod. Bas. absunt. [r] Ἐρεσσὸς *Ar. C.* itidemque paulo infra. [s] Ἔκ τε τῆς *Ar. C. Reg. Dan.* [t] Πρὸς ἑταιριστοὺς *Cass.* προσεταιρίστους Aug. et paulo post τὸν pro τῶν.

quandam Cherrhonesi partem incursionibus infestaverant. Sed tempestate jactatus, ad Icarum appellere coactus est. Cum autem propter navigandi difficultatem illic quinque sexve dies moratus fuisset, Chium pervenit.

100. Thrasyllus vero, cum ipsum Mileto discessisse intellexisset, ipse quoque cum quinque et quinquaginta navibus Samo discessit, properans, ne ille ocius in Hellespontum ingrederetur. Sed cum audisset, *Mindarum* apud Chium esse, cum etiam existimasset, ipsum illic subsessurum, speculatores quidem et in Lesbo et in opposita continente collocavit, ne naves illæ, si forte aliquo proficiscerentur, *ipsum* laterent. Ipse vero cum classe Methymnam profectus, farinam et cætera necessaria apparari jussit, ut, si major mora fieret, ex Lesbo Chium infesta classe petiturus. Simul etiam (Eressus enim a Lesbo defecerat) volebat adversus eam profectus, si posset, expugnare. Nam Methymnæorum exsules, qui non minimæ auctoritatis erant, cum ad quinquaginta gravis armaturæ milites, qui amicitiæ causa eos sequuti fuerant, Cuma transportassent, et e continente alios mercede conduxissent, cunctis ad trecentos, Anaxar-

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. 2. U. C. Varr. 343.

ξύμπασιν ὡς τριακοσίοις, [u] Ἀναξάρχου Θηβαίου κατὰ τὸ ξυγγενὲς ἡγουμένου, [x] προσέβαλον πρώτῃ Μηθύμνῃ· καὶ ἀποκρουσθέντες τῆς πείρας διὰ τοὺς ἐκ τῆς Μιτυλήνης Ἀθηναίων φρουροὺς [y] προελθόντας, αὖθις ἔξω μάχῃ ἀπωσθέντες, καὶ διὰ τοῦ ὄρους κομισθέντες, ἀφιστᾶσι τὴν Ἐρεσόν. πλεύσας οὖν ὁ Θράσυλλος [z] ἐπ' αὐτὴν ναυσὶ διενοεῖτο προσβολὴν ποιεῖσθαι. προαφιγμένος δὲ αὐτόσε ἦν [a] καὶ Θρασύβουλος πέντε ναυσὶν ἐκ τῆς Σάμου, ὅτε ἠγγέλθη αὐτοῖς ἡ τῶν φυγάδων αὕτη διάβασις. [b] ὑστερήσας δὲ, ἐπὶ τὴν Ἐρεσὸν ἐλθὼν, [c] ἐφώρμει. προσεγένοντο δὲ καὶ ἐκ τοῦ Ἑλλησπόντου τινὲς δύο νῆες ἐπ' οἴκου ἀνακομιζόμεναι· καὶ [d] αἱ πᾶσαι νῆες παρῆσαν ἑπτὰ καὶ ἑξήκοντα, ἀφ' ὧν τῷ στρατεύματι παρεσκευάζοντο, ὡς [e] κατὰ κράτος μηχαναῖς τε καὶ παντὶ τρόπῳ, ἢν δύνωνται, αἱρήσοντες τὴν Ἐρεσόν.

ρα'. Ὁ δὲ Μίνδαρος ἐν τούτῳ, καὶ [f] αἱ ἐκ τῆς Χίου τῶν Πελοποννησίων νῆες, ἐπισιτισάμεναι δυσὶν ἡμέραις, καὶ λαβόντες [g] παρὰ τῶν Χίων τρεῖς [h] τεσσαρακοστὰς

[u] Ἀναξάνδρου *Cass.* Aug. [x] Προσέβαλλον *Cass.* Aug. [y] Προσελθόντας *Ar. C. Reg. Dan.* [z] Ἐπ' αὐτὴν πάσαις ταῖς ναυσὶ *Marg. Ar. C. Reg. Cass.* Aug. [a] Καὶ ὁ Θρασύβουλος *Ar. C. Cass.* Aug. [b] Scil. τῶν φυγάδων ὑστερήσας καὶ φθάνειν αὐτοὺς οὐ δυνασθείς. *Æ. Port. Huds.* Ὑστερίσας *Gr.* [c] Ἐφώρμει ἐλθὼν *Cass.* Aug. [d] Αἱ deest *Cass.* recens manus addidit: deest etiam Aug. [e] Κατακράτος *Ald. Flor. Bas. Reg. Cass. Gr.* Aug. [f] Αἱ omittunt *Ar. C. Reg. Cass.* Aug. [g] Παρὰ τῶν Χίων desunt in *Cod. C.* [h] Σαρακοστὰς ἕκαστος *Cass.* recens manus emendarat τεσσαρακοστάς. Τέσσαρας εἰκοστὰς ἕκαστος *Gr.*

cho Thebano propter cognationem duce delecto, Methymnam primum adorti fuerant: sed de eo conatu dejecti propter Atheniensium præsidium *adversus eos* Mitylene progressum, rursus prœlio extra *urbem ab eodem præsidio* repulsi, et per montem itinere facto, Eressum ad defectionem compulerunt. Thrasyllus igitur adversus eam cum tota classe profectus, *eam* aggredi statuebat. Sed et Thrasybulus cum quinque navibus e Samo ante *ipsius adventum* illuc profectus fuerat, cum de hoc exsulum trajectu nuntius ipsis allatus fuisset. Sed cum serius eo venisset, *nec ipsos exsules assequutus fuisset*, adversus Eressum profectus, stationem contra *eam* habebat. Accessere præterea duæ quædam naves ex Hellesponto domum redeuntes, et Methymnææ. Naves autem universæ, quæ *tunc illic* aderant, erant numero septem et sexaginta, ex quibus milites sumserunt, et se præparare cœperunt, ut Eressum et machinis et quavis ratione, si possent, expugnarent.

101. Interea vero Mindarus, et Peloponnesiorum naves ex Chio profectæ, cum duorum dierum cibaria sumsissent, et singuli *milites* a Chiis

ἕκαστος Χίας, τῇ τρίτῃ [i] διὰ ταχέων ἀπαίρουσιν ἐκ τῆς Χίου πελάγιαι, ἵνα μὴ περιτύχωσι ταῖς ἐν τῇ Ἐρεσῷ ναυσὶν, [k] ἀλλὰ ἐν ἀριστερᾷ τὴν Λέσβον ἔχοντες, ἔπλεον ἐπὶ τὴν ἤπειρον. καὶ προσβαλόντες τῆς Φωκαΐδος ἐς τὸν ἐν [l] Κρατερείοις λιμένα, καὶ ἀριστοποιησάμενοι, παραπλεύσαντες τὴν [m] Κύμαιαν [n] δειπνοποιοῦνται ἐν [o] Ἀργινούσαις τῆς ἠπείρου, ἐν τῷ [p] ἀντιπέρας τῆς Μιτυλήνης. ἐντεῦθεν δὲ ἔτι πολλῆς νυκτὸς [q] παραπλεύσαντες, καὶ ἀφικόμενοι τῆς ἠπείρου ἐς [r] Ἁρματοῦντα [s] καταντικρὺ Μηθύμνης, ἀριστοποιησάμενοι, [t] διὰ ταχέων παραπλεύσαντες [u] Λέκτον καὶ Λάρισσαν καὶ [x] Ἁμαξιτὸν, καὶ τὰ ταύτῃ χωρία, ἀφικνοῦνται ἐς Ῥοίτιον ἤδη τοῦ Ἑλλησπόντου, [y] πρωΐτερον μέσων νυκτῶν. εἰσὶ [z] δ' αἳ τῶν νεῶν καὶ ἐς Σίγειον κατῆραν, καὶ ἄλλοσε τῶν ταύτῃ χωρίων.

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. 2. U.C. Varr. 343.

ρβ'. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἐν τῇ Σηστῷ [a] δυοῖν δεούσαις εἴκοσι ναυσὶν ὄντες, ὡς αὐτοῖς οἵ τε [b] φρυκτωροὶ ἐσή-

[i] Διαταχέων *Ald. Flor. Bas. Steph.* l. ut et mox infra: *Cass.* Aug. [k] Ἀλλ' ἐν *Cass.* Aug. [l] Καρτερείοις *Ar.* Καρτερίοις *C.* Καρτεροῖς *Cl. Huds.* Cum *Ar.* convenit *Dan.* cum *C. Cass.* et Aug. [m] Κυμαίαν *Ar. C. Reg.* Aug. Κυμαῖαν *Dan.* [n] Περαιοῦνται *Marg. Ar. C. Cl. Reg. Cass. Dan.* Aug. Sed *Cass.* in marg. manu recenti διαπνοποιοῦνται. [o] Ἀργιννούσαις *Ar. C. Ald. Flor. Bas.* Arginusarum meminit *Strabo* l. 13. sed eas non continenti annectit, sed insulas vocat continenti appropinquantes. *Huds.* Ἀργιννούσαις, et a recenti correctore Ἀργιννούσαις *Cass.* Ἀργιννούσαις etiam Aug. [p] Ἀντιπέραν *Cl.* [q] Παραπλεύσαντες τὴν Κύμαιαν καὶ ἀφικόμενοι *Ar. C. Reg. Cass.* Aug. Παραπλεύσαντες Λέκτον καὶ Λάρισσαν καὶ ἀφικ. *Gr.* [r] Ἑρματοῦντα *Marg. Ar. C.* atque ita in *vett. libb. Strabonis*, teste *Casaubono. Huds.* Ἑρματοῦντα *Reg. Dan.* Ἀρματοῦντα *Cass.* [s] Κατ' ἀντικρὺ *Gr.* [t] Διαταχέων *Reg.* Aug. [u] Λεκτὸν *Ar. C.* Aug. Τὸν Λέκτον *Cass.* [x] Ἀμαξιτὸν *Cass. Gr.* [y] Πρωϊαίτερον *Cl.* Πρωΐτερον *Reg. Cass. Cam. Gr. Bas. Steph.* 1. *Port.* [z] Δὶ αἱ *Gr.* [a] Δυεῖν *Reg.* [b] Φρυκτώριοι et in margine φρυκτωροὶ *Cass.* φρυκτώριοι etiam Aug. Φρύκτωροι *Gr.*

accepissent tres tessaracostas Chias, tertio die ex Chio solventes in altum vela fecerunt, ne inciderent in naves, quæ ad Eressum stabant, sed a sinistra Lesbum habentes, in continentem navigarunt. Cum autem ad *agri* Phocaici portum in Cratereis *situm* appulissent, et prandium *ibi* sumsissent, *oram* Cumanam prætervecti cœnaverunt in Arginusis, quæ sunt in continente e regione Mitylenes. Hinc autem, cum adhuc nox esset intempesta, prætervecti, et ad Harmatuntem in continente e regione Methymnæ *sitam* profecti, sumto prandio, celeriter prætervecti Lectum et Larissam et Hamaxitum, et *alia* illius regionis oppida, ad Rhœtium, etiam quod est Hellesponti, ante mediam noctem pervenerunt. Harum autem navium nonnullæ et ad Sigeum, et ad alia illius regionis loca appulerunt.

102. Athenienses vero, qui apud Sestum erant cum duodeviginti navibus, postquam et ipsi speculatores ignibus sublatis *hostilis classis adventum* ipsis significaverunt, et ipsi

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. 2. U. C. Varr. 343.

μαινον, καὶ ᾔσθάνοντο τὰ πυρὰ ἐξαίφνης πολλὰ ἐν τῇ πολεμίᾳ φανέντα, ἔγνωσαν, ὅτι [c] ἐσπλέουσιν οἱ Πελοποννήσιοι. καὶ τῆς αὐτῆς ταύτης νυκτὸς ὡς εἶχον τάχους ὑπομίξαντες τῇ [d] Χεῤῥονήσῳ, [e] παρέπλεον ἐπ' Ἐλαιοῦντος, [f] βουλόμενοι ἐκπλεῦσαι ἐς τὴν εὐρυχωρίαν τὰς τῶν πολεμίων ναῦς. καὶ τὰς μὲν ἐν Ἀβύδῳ [g] ἑκκαίδεκα ναῦς ἔλαθον, [h] προειρημένης φυλακῆς τῷ φιλίῳ ἐπίπλῳ, ὅπως αὐτῶν ἀνακῶς ἕξουσιν, [i] ἢν ἐκπλέωσι· [k] τὰς δὲ μετὰ τοῦ Μινδάρου ἅμα τῇ ἕῳ κατιδόντες, τὴν δίωξιν [l] εὐθὺς ποιούμενοι, οὐ φθάνουσι πᾶσαι, ἀλλ' αἱ μὲν πλείους [m] ἐπὶ τῆς ἠπείρου καὶ Λήμνου διέφυγον, [n] τέσσαρες δὲ τῶν νεῶν αἱ ὕσταται πλέουσαι, καταλαμβάνονται παρὰ τὸν Ἐλαιοῦντα. καὶ μίαν μὲν, ἐποκείλασαν κατὰ τὸ ἱερὸν τοῦ [o] Πρωτεσιλάου, αὐτοῖς ἀνδράσι [p] λαμβάνουσι, δύο δὲ ἑτέρας, ἄνευ τῶν ἀνδρῶν· τὴν δὲ μίαν πρὸς τῇ Ἴμβρῳ κενὴν κατακαίουσι.

ργ'. Μετὰ δὲ τοῦτο, ταῖς τε ἐξ Ἀβύδου ξυμμι-

[c] Εἰσπλέουσιν *Gr.* [d] Χερσονήσῳ *Cass.* Χερσοννήσῳ οὐ παρέπλ. Aug. [e] Vide *Diodorum Siculum* l. 13. p. 350. *Ed. Steph.* p. 166. *Ed. Rhod.* [f] Id est: βουλόμενοι πλεύσαντες ἐς τὴν εὐρυχωρίαν ἐκφυγεῖν τὰς τῶν πολεμίων ναῦς. *Æ. Port.* [g] Scil. τὰς πρότερον ἐς τὸν Ἑλλήσποντον ἐπιπλευσάσας. *Æ. Port.* [h] Προειρημένων *Dan.* [i] Ἢ *Gr.* [k] Id est: τῶν δὲ Ἀθηναίων ἅμα τῇ ἕῳ τὰς μετὰ τοῦ Μινδάρου ναῦς κατιδόντων, καὶ τῶν μετὰ Μινδάρου τοὺς Ἀθηναίους διωκόντων, αἱ τῶν Ἀθηναίων νῆες οὐ φθάνουσι πᾶσαι διαφυγοῦσαι, ἀλλ' αἱ μὲν πλείους etc. *Æ. Port.* [l] Εὐθὺς omittit *Cl.* [m] Ἐπὶ τῆς Ἴμβρου καὶ Λήμνου *Cl.* Ἐπὶ τ. ἠπείρου καὶ λιμένος *Dan.* [n] Τέτταρες *C.* [o] Ἕκτορι θύουσιν ἐν Ἰλίῳ, καὶ Πρωτεσιλάῳ καταντικρὺ ἐν Χεῤῥονήσῳ. *Lucianus* ἐν Θεῶν ἐκκλησίᾳ. Vide et *Pausaniæ* Attica. *Huds.* [p] Λαμβάνουσι δὲ δύο ἑτέρας *Gr.* Δύο δ' ἑτέρας *Cass.* Aug. Id. in fine huj. cap. habet καινὴν pro κενήν.

multos ignes in hostili *agro* repente collucentes conspexerunt, Peloponnesios *in Hellespontum* ingredi cognoverunt. Quamobrem hac ipsa nocte, celeritate quanta maxima potuerunt, maritimam Chersonesi oram legentes, ad Elæuntem prævecti contenderunt, quod hostium classem in apertum mare navigantes vitare vellent. Et illas quidem sexdecim *Peloponnesiorum* naves, quæ ad Abydum erant, latuerunt, quamvis ab amica *suorum* classe præmonitæ fuissent, ut ipsos *Athenienses* diligenter observarent, si *ex sua statione* exirent. Cum autem *Athenienses* primo statim diluculo illas naves, *quæ* cum Mindaro *erant*, conspexissent, et e vestigio *Peloponnesii naves hostiles* insequi cœpissent, non omnes *quidem hostium naves* ocius evaserunt, sed pleræque in continentem et in Lemnum diffugerunt; at quatuor naves, quæ postremæ navigabant, prope Elæuntem interceptæ fuerunt. Atque *Peloponnesii* unam quidem *hostium navem*, ad Protesilai delubrum impactam, cum ipsis hominibus ceperunt, et duas alias sine viris: unam etiam vacuam ad Imbrum combusserunt.

103. Postea vero conjunctis et iis, *quas* ex Abydo *secum duxerant*, et aliis cum universis, sex et octoginta,

γείσαις καὶ ταῖς ἄλλαις ξυμπάσαις ἓξ καὶ ὀγδοήκοντα πολιορκήσαντες [q] Ἐλαιοῦντα ταύτην τὴν ἡμέραν, ὡς οὐ προσεχώρει, ἀπέπλευσαν [r] ἐς Ἄβυδον. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, ψευσθέντες τῶν σκοπῶν, καὶ οὐκ ἂν οἰόμενοι σφᾶς λαθεῖν τὸν παράπλουν τῶν πολεμίων νεῶν, ἀλλὰ [s] καθ' ἡσυχίαν τειχομαχοῦντες, ὡς ᾔσθοντο, εὐθὺς [t] ἀπολιπόντες τὴν Ἐρεσὸν, [u] κατὰ τάχος ἐβοήθουν ἐς τὸν Ἑλλήσποντον· καὶ δύο τε ναῦς τῶν Πελοποννησίων αἱροῦσιν, αἳ πρὸς τὸ πέλαγος τότε θρασύτερον ἐν τῇ διώξει ἀπάρασαι, περιέπεσον αὐτοῖς. καὶ [v] ἡμέρᾳ ὕστερον ἀφικόμενοι, ὁρμίζονται ἐς τὸν Ἐλαιοῦντα, καὶ τὰς ἐκ τῆς Ἴμβρου ὅσαι κατέφυγον κομίζονται· καὶ ἐς τὴν ναυμαχίαν πέντε ἡμέρας παρεσκευάζοντο.

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. 2. U. C. Varr. 343. Forte Jul. 8.

Forte Jul. 9.

ϱδ'. Μετὰ δὲ τοῦτο ἐναυμάχουν τρόπῳ τοιῷδε. οἱ Ἀθηναῖοι παρέπλεον [w] ἐπὶ κέρως ταξάμενοι παρ' αὐτὴν τὴν γῆν, ἐπὶ τῆς Σηστοῦ· οἱ δὲ Πελοποννήσιοι, αἰσθόμενοι ἐκ τῆς Ἀβύδου, ἀντανῆγον καὶ αὐτοί. καὶ ὡς ἔγνωσαν [x] ναυμαχήσοντες, [y] παρέτεινον τὸ κέρας, οἱ

Medio Julii.

[q] Ἐλεοῦντα et infra Ἐλεούσιοι *Ar.* atque ita apud *Diodorum Siculum*, *Pausaniam*, *Aliosque*. *Huds.* Ἐλεοῦντος etiam paullo ante *Gr.* Et infra Cap. 107. Ἐλεούσιοι *Reg.* [r] Ὡς *Ar. C. Dan.* [s] Καθησυχίαν uno vocab. Aug. [t] Ἀπολείποντες *Cass.* Aug. [u] Κατατάχος *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg. Cass.* Aug. [v] Ἡμέρα ὕστ. ἀφικόμενοι Aug. [w] Ἐπικέρως *Ald. Flor. Bas.* Forte legendum ἐπισχερώ. nam κατὰ κέρας magis dixerunt antiqui, ut noster *Thucydides*, et *Xenophon*. *Palmerius*. *Huds.* Ἐπικέρως etiam dat Aug. [x] Ναυμαχήσαντες, et supra σαντες *Cass.* ναυμαχήσαντες etiam Aug. [y] Παρέτειναν *Cass. Dan.* Aug.

hoc ipso die Elæuntem oppugnaverunt: sed cum *hæc* deditionem facere nollet, Abydum redierunt. Athenienses vero a *suis* speculatoribus frustrati, et existimantes hostium classem nequaquam clam se præterituram: sed otium, mœnia oppugnantes, postquam *hostes advenisse* cognoverunt, protinus omissa Eresso celeriter in Hellespontum ad opem *loco periclitanti* ferendam accurrerunt. Duas autem Peloponnesiorum naves ceperunt, quæ, tunc in hostibus audacius persequendis in altum provectæ, in ipsos inciderant. Postero die Elæuntem profecti, stationem *illic* habuerunt, et ex Imbro *naves*, quotquot *eo* confugerant, receperunt, et quinque dies in prœlii navalis apparatu consumserunt.

104. Postea vero navale prœlium hoc modo commiserunt. Athenienses *quidem* acie in cornu instructa, ipsam oram legebant, Sestum versus *navigantes*: Peloponnesii vero, cum *illorum adventum* ex Abydo cognovissent, et ipsi obviam *illis* prodierunt. Postquam autem *utrique* navale prœlium commissum iri animadverterunt, cornua *classis* expor-

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. 2. U. C. Varr. 343.

μὲν Ἀθηναῖοι [z] παρὰ τὴν [a] Χερσόνησον, ἀρξάμενοι ἀπὸ [b] Ἰδάκου μέχρι [c] Ἀῤῥιανῶν, [d] νῆες ἓξ καὶ [e] ὀγδοήκοντα· οἱ δ' αὖ Πελοποννήσιοι, [[f] ὡς] ἀπὸ Ἀβύδου μέχρι Δαρδάνου, [g] νῆες ὀκτὼ καὶ ἑξήκοντα. κέρας δὲ τοῖς μὲν Πελοποννησίοις εἶχον, τὸ μὲν δεξιὸν Συρακούσιοι, [h] τὸ δ' ἕτερον αὐτὸς [i] Μίνδαρος, καὶ τῶν νεῶν αἱ ἄριστα πλέουσαι· Ἀθηναίοις δὲ τὸ μὲν ἀριστερὸν [k] Θράσυλλος, ὁ δὲ Θρασύβουλος τὸ δεξιόν· οἱ δὲ ἄλλοι στρατηγοὶ, ὡς ἕκαστοι διετάξαντο. ἐπειγομένων δὲ τῶν Πελοποννησίων πρότερόν [τε] [l] ξυμμίξαι, [m] καὶ κατὰ μὲν τὸ δεξιὸν τῶν Ἀθηναίων ὑπερσχόντες αὐτοὶ τῷ εὐωνύμῳ, [n] ἀποκλεῖσαι τοῦ ἔξω αὐτοὺς ἔκπλου, εἰ δύναιντο, κατὰ δὲ τὸ μέσον, ἐξῶσαι πρὸς τὴν γῆν, οὐχ ἑκὰς οὖσαν, οἱ Ἀθηναῖοι γνόντες, ᾗ μὲν ἐβούλοντο ἀποφράξασθαι αὐτοὺς οἱ ἐναντίοι, ἀντεπεξῆγον, καὶ περιεγίγνοντο τῷ πλῷ. [o] τὸ δ' εὐώνυμον αὐτοῖς [p] ὑπερεβεβλήκει ἤδη τὴν ἄκραν, ἣ [q] Κυνὸς σῆμα καλεῖται. τῷ δὲ

[z] Περὶ *Bas.* Παρὰ *Cam.* cum cæteris *Mss.* [a] Χεῤῥόνησον, et in margine eadem manu ἢ Χερσόνησον *Reg.* Χερσόννησον Aug. [b] Ἰδακοῦ *Ar. C. Dan.* [c] Ἀριανῶν *Gr.* [d] Νῆες ἓξ καὶ ἑξήκοντα, et infra νῆες ἓξ καὶ ὀγδοήκοντα rescribendum censeo. Vide *Annott.* Νῆες ἓξ καὶ ἑβδομήκοντα *Cl.* ex emendatione. *Huds.* Νῆες ἓξ καὶ ἑβδομήκοντα, et in margine manu recenti γρ. ὀγδοήκοντα *Cass.* ἑβδομήκοντα habet etiam Aug. [e] Ὀγδοήκοντα. κέρας δὲ omissis reliquis *Gr.* [f] Ὡς deest *Ar. C. Cl. Reg. Cass. Dan. Cam.* Aug. [g] Νῆες ὀκτὼ καὶ ὀγδοήκοντα *Cl.* [h] Τὸ δὲ ἕτερον *Ar. C. Bas. Reg. Gr.* [i] Ὁ Μίνδαρος *Gr.* [k] Θράσυλος *Ar. C.* atque ita passim apud *Xenophontem. Huds. Cass. Dan.* ut et infra. [l] Ξυμμίξαντες *Ar. C. Cam.* Συμμίξαι *Gr.* [m] Καὶ deest *Gr.* [n] Ἀποκλῆσαι *Cass.* Aug. [o] Τὸ δὲ εὐώνυμον *Ar. C. Reg. Gr.* [p] Ὑπερεκβεβλήκει *Cass.* Aug. Ὑπερβεβλήκει *Gr.* [q] Vocatur a *Diodoro Aliisque* Ἑκάβης μνημεῖον. Vide *Euripidis* Hecubam v. 1270. et *Ovidii* Metamorph. l. 3. Fab. 2. *Huds.*

rexerunt: Athenienses quidem, juxta Chersonesum, initio ducto ab Idaco usque ad Arrhiana, navibus sex et octoginta: Peloponnesii vero contra, ab Abydo usque ad Dardanum, navibus octo et sexaginta. Apud Peloponnesios autem cornu tenebant, dextrum quidem Syracusani, alterum vero ipse Mindarus, et velocissimæ quæque naves; at apud Athenienses, sinistrum quidem Thrasyllus, Thrasybulus vero dextrum; cæteri vero duces in assignato quique loco steterunt. Cum autem Peloponnesii initium confligendi facere properarent, et dextrum quidem Atheniensium *cornu* ipsi *suo* sinistro superare, ac illos extrinsecus prodeundi facultate, si possent, intercludere *maturarent*, medium vero *agmen* ad terram non procul distantem propellere *studerent*, Athenienses hac re cognita, qua quidem parte adversarii ipsos intercludere volebant, obviam *illis* prodierunt, et navigationis *celeritate illos* superabant: at sinistrum ipsorum *cornu* promontorium, quod Cynossema appellatur,

μέσῳ, τοιούτου [r] ξυμβαίνοντος, ἀσθενέσι καὶ [s] διεσπασμέναις ταῖς ναυσὶ καθίσταντο, ἄλλως τε καὶ ἐλάσσοσι χρώμενοι τὸ πλῆθος, καὶ τοῦ χωρίου τοῦ περὶ [t] τὸ Κυνὸς σῆμα ὀξεῖαν καὶ γωνιώδη τὴν περιβολὴν ἔχοντος, [u] ὥστε τὰ ἐν τῷ [x] ἐπέκεινα αὐτοῦ γιγνόμενα μὴ κάτοπτα εἶναι.

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. 2. U. C. Varr. 343.

ρέ. Προσπεσόντες οὖν οἱ Πελοποννήσιοι κατὰ τὸ μέσον, ἐξέωσάν τε ἐς τὸ ξηρὸν τὰς ναῦς τῶν Ἀθηναίων, καὶ ἐς τὴν γῆν ἐπεξέβησαν, τῷ ἔργῳ πολὺ περισχόντες. ἀμῦναι δὲ τῷ μέσῳ οὔθ' οἱ περὶ [y] τὸν Θρασύβουλον ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ ὑπὸ πλήθους τῶν ἐπικειμένων νεῶν ἐδύναντο, οὔθ' οἱ περὶ [z] τὸν Θράσυλλον ἀπὸ τοῦ εὐωνύμου. [a] ἀφανές τε γὰρ ἦν διὰ τὴν ἄκραν [b] τὸ Κυνὸς σῆμα, καὶ ἅμα οἱ Συρακούσιοι, καὶ οἱ ἄλλοι ἐκ ἐλάσσους ἐπιτεταγμένοι, εἶργον αὐτούς· πρὶν οἱ Πελοποννήσιοι διὰ τὸ κρατήσαντες ἀδεῶς [c] ἄλλοι ἄλλην ναῦν [d] διώκειν, ἤρξαντο μέρει τινὶ [e] σφῶν [f] ἀτακτότεροι γενέσθαι. γνόντες δὲ οἱ περὶ τὸν Θρασύβουλον [g] τὰς ἐπὶ σφίσι ναῦς [h] ἐπεχούσας, [i] παυσάμενοι τῆς ἐπεξαγωγῆς ἤδη

[r] Συμβαίνοντος *Reg.* [s] Διεσπαρμέναις *Reg.* [t] Τοῦ *Gr.* [u] Ὡς τὰ ἐν *Reg.* [x] Ἐπ' ἐκείνῳ, et in margine manu recenti γρ. ἐπέκεινα *Cass.* Ἐπέκεινα *Gr.* Ἐπέκεινω Aug. sed α super ω scriptum a m. rec. [y] Τὸν deest *Gr.* [z] Τὸν omittunt *Cl. Gr.* [a] Ἀφανέστερον γὰρ ἦν *Cass.* Ἀφανέστερα γὰρ ἦν Aug. [b] Τῶ et ex emendatione recenti τὸ *Cass.* τοῦ habet etiam Aug. [c] Ἄλλῃ *Gr.* [d] Διώκοντες et inter versus a recenti correctore διώκειν *Cass.* διώκοντες etiam Aug. [e] Σφῶν αὐτῶν *Gr.* [f] Ἀτακτότερον *Cass.* [g] Hic verborum sensus et ordo: γνόντες τὰς τῶν πολεμίων ναῦς ἐπὶ σφίσι (scil. κατὰ σφῶν αὐτῶν τεταγμένας) ἐπεχούσας (scil. ἑαυτὰς, i. e. παυσαμένας τοῦ σφίσιν ἐπικεῖσθαι) οὕτω δὴ καὶ αὐτοὶ παυσάμενοι etc. *Æ. Port.* [h] Ita emendatum erat in *Cass.* pro ἔτι ἐχούσας. ἔτι ἐχούσας etiam Aug. [i] Παυσάμενοι ἤδη τ. ἐ. ἤδη *Dan.*

jam superaverat. Hoc autem modo medium *ipsorum agmen*, ex infirmis ac dissipatis navibus constabat, præsertim quod *Athenienses* minorem numerum haberent, et locus ille, qui circa Cynossema erat, acutum et angularem ambitum haberet, ita ut ea, quæ in ulteriore illius parte fiebant, *ab his* conspici non possent.

105. Peloponnesii igitur, impressione in medium facta, naves Atheniensium in siccum propulerunt, et in terram exscenderunt prœlio longe superiores. Neque vero *huic* medio *navium agmini* succurrere poterant, aut a dextro, qui cum Thrasybulo erant, propter navium in ipsos ingruentium multitudinem, aut a sinistro, qui cum Thrasyllo erant. Nam propter illud promontorium, quod Cynossema appellatur, *res ab ipsis* cerni non poterat, simul etiam Syracusani, et cæteri, qui non pauciores numero post ipsos in acie stabant, illos prohibebant: donec Peloponnesii, dum victoria freti, secure alii aliam navem insequerentur, quadam suæ classis parte ordines solvere cœperunt. Thrasybulus autem, et qui cum eo erant, cum animadvertissent, *hostium* naves sibi oppositas, *cursum* inhibere, omissa jam con-

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. 2. U. C. Varr. 343.

τοῦ κέρως, καὶ ἐπαναστρέψαντες, εὐθὺς [k] ἠμύνοντό τε καὶ τρέπουσι· καὶ τὰς κατὰ τὸ [l] νικῆσαν τῶν Πελοποννησίων μέρος [m] ὑπολαβόντες πεπλανημένας, ἔκοπτόν τε, καὶ ἐς φόβον τὰς πλείους ἀμαχεὶ καθίστασαν. οἵ τε Συρακούσιοι ἐτύγχανον καὶ αὐτοὶ ἤδη τοῖς περὶ τὸν Θράσυλλον ἐνδεδωκότες, καὶ μᾶλλον ἐς φυγὴν ὁρμήσαντες, ἐπειδὴ καὶ τοὺς ἄλλους ἑώρων.

ρϛʹ. Γεγενημένης δὲ τῆς τροπῆς, καὶ καταφυγόντων τῶν Πελοποννησίων πρὸς τὸν [n] Πύδιον μάλιστα ποταμὸν [o] τοπρῶτον, ὕστερον δὲ ἐς Ἄβυδον, ναῦς μὲν ὀλίγας ἔλαβον οἱ Ἀθηναῖοι (στενὸς γὰρ ὢν ὁ Ἑλλήσποντος βραχείας τὰς ἀποφυγὰς τοῖς ἐναντίοις παρεῖχε) τὴν μέντοι νίκην ταύτην τῆς ναυμαχίας ἐπικαιροτάτην [p] δὴ ἔσχον. φοβούμενοι γὰρ τέως [q] τὸ τῶν Πελοποννησίων ναυτικὸν, διά τε τὰ [r] κατὰ βραχὺ σφάλματα, καὶ διὰ τὴν ἐν τῇ Σικελίᾳ ξυμφορὰν, ἀπηλλάγησαν τοῦ σφᾶς τε αὐτοὺς καταμέμφεσθαι, καὶ τοὺς πολεμίους ἔτι [s] ἀξίους τοῦ ἐς τὰ ναυτικὰ νομίζειν. ναῦς μέντοι τῶν ἐναντίων λαμβάνουσι, Χίας μὲν ὀκτὼ, Κορινθίας δὲ πέντε, Ἀμπρακιώτιδας δὲ δύο, [t] καὶ Βοιω-

[k] Ἡμύναντό τε *Marg. Ar. C.* [l] Νικησάντων *Gr.* Et pro τὸ, τῶν. κατὰ τὸ τῶν νικησάντων Πελ. μ. cod. Bas. sed ed. Bas. κ. τὸ τῶν νικῆσαν τῶν Πελ. μ. [m] Ὑπολαμβάνοντες *Marg. C. Cass.* Aug. [n] Μείδιον et supra manu recenti Πύδιον *Cass.* Μείδιον etiam Aug. [o] Τὸ πρῶτον *Ar. C. Gr.* Aug. [p] Δίεσχον *Cass.* Aug. [q] Τὸ deest *Gr.* [r] Καταβραχὺ *Ald. Flor. Bas. Reg. Cass.* Aug. [s] Scil. ἐν τοῖς ναυτικοῖς ἀξίους θαυμασθῆναι. *Æ. Port.* [t] Καὶ deest *Dan.*

tentione circumagendi cornu, et conversi, confestim *eas* repellunt, ac in fugam vertunt. Illas autem *naves* nacti, quæ in victrici Peloponnesiorum parte dispersæ erant, ferire cœperunt, et *illarum* plerisque vel sine prœlio terrorem incusserunt. Syracusani quoque et ipsi jam cesserant iis, qui cum Thrasyllo erant, et in fugam *eo* magis se conjecerunt, postquam alios etiam *fugere* viderunt.

106. Cum autem *hostes* in fugam versi fuissent, et Peloponnesii primum *quidem* ad flumen Pydium præcipue confugissent, deinde vero Abydum, Athenienses paucas quidem *illorum* naves ceperunt (Hellespontus enim, quod esset angustus, brevia hostibus effugia præbebat) hanc tamen navalis prœlii victoriam opportunissimam tunc obtinuerunt. Cum enim ad eum usque diem formidarent Peloponnesiorum classem, cum propter clades paulatim *acceptas*, tum etiam propter calamitatem, *quæ ipsis* in Sicilia contigerat, *jam* et se ipsos accusare, et hostes in rebus nauticis jam magnifacere desierunt. Adversariorum tamen *has* naves ceperunt, Chias quidem octo, Corinthias vero quinque, et Ambracioticas binas, et totidem Bœoticas, Leucadiorum vero et La-

τίας δύο, Λευκαδίων δὲ καὶ Λακεδαιμονίων καὶ Συρακουσίων καὶ Πελληναίων, μίαν ἑκάστων· αὐτοὶ δὲ [u] πεντεκαίδεκα ναῦς [x] ἀπολλύασι. στήσαντες δὲ [y] τροπαῖον ἐπὶ τῇ ἄκρᾳ οὗ τὸ Κυνὸς σῆμα, καὶ τὰ ναυάγια [z] προσαγαγόμενοι, καὶ [a] τοὺς νεκροὺς τοῖς ἐναντίοις ὑποσπόνδους ἀποδόντες, ἀπέστειλαν καὶ [b] ἐς τὰς Ἀθήνας [c] τριήρη ἄγγελον τῆς νίκης. οἱ δὲ, ἀφικομένης τῆς νεὼς, καὶ ἀνέλπιστον τὴν εὐτυχίαν ἀκούσαντες, ἐπί τε ταῖς περὶ τὴν Εὔβοιαν ἄρτι ξυμφοραῖς καὶ [d] κατὰ τὴν στάσιν γεγενημέναις πολὺ ἐπεῤῥώσθησαν, καὶ ἐνόμισαν σφίσιν ἔτι δυνατὰ εἶναι τὰ πράγματα, ἢν προθύμως ἀντιλαμβάνωνται, [e] περιγενέσθαι.

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. 2. U. C. Varr. 343.

ϱζ'. Μετὰ δὲ τὴν ναυμαχίαν ἡμέρᾳ τετάρτῃ ὑπὸ σπουδῆς ἐπισκευάσαντες τὰς ναῦς οἱ [f] ἐν Σηστῷ Ἀθηναῖοι, [g] ἐπέπλεον ἐπὶ Κύζικον ἀφεστηκυῖαν· καὶ κατιδόντες κατὰ [h] Ἁρπάγιον καὶ [i] Πρίαπον [k] τὰς ἀπὸ τοῦ Βυζαντίου ὀκτὼ ναῦς ὁρμούσας, ἐπιπλεύσαντες, καὶ μάχῃ κρατήσαντες τοὺς ἐν τῇ γῇ, ἔλαβον τὰς ναῦς. ἀφικόμενοι δὲ [l] καὶ ἐπὶ τὴν Κύζικον ἀτείχιστον οὖσαν,

Circa Jul. 18.

[u] Πέντε καὶ δέκα *Cass.* Πέντε καίδεκα *Gr.* [x] Ἀπολλύουσι *Reg.* [y] Τρόπαιον *Cass. Gr.* Aug. [z] Προσαγόμενοι *Cass. Gr. Dan.* Aug. [a] Τοὺς omittunt *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg. Cass. Gr. Dan. Cam.* Aug. [b] Εἰς *Gr.* [c] Τριήρει *Cass. Reg.* Aug. [d] Μετὰ *C.* [e] Scil. τῶν πολεμίων. vel, ἐκ τῶν παρόντων κακῶν. i. e. τὰ παρόντα δεινὰ ἐκφυγεῖν καὶ σώζεσθαι. *Æ. Port.* [f] Ἐν τῇ Σηστῷ *Ar. C. Reg. Gr.* [g] Ἔπλεον *Marg. Cass.* Aug. [h] Ἁρπάγια *Stephano*, Ἁρπαγεῖα *Straboni* dicitur. *Huds.* [i] Τρίαπον *Ar. C. Dan.* [k] Τὰς ἀπὸ Βυζαντίου τὰς ὀκτὼ *Gr.* [l] Καὶ deest *Gr.* καὶ δὲ pro δὲ καὶ ed. Bas.

cedæmoniorum et Syracusanorum et Pellenæorum, singulas singulorum. Ipsi vero *Athenienses* quindecim naves amiserunt. Cum autem in promontorio, ubi erat Canis-sepulcrum, tropæum statuissent, et naufragia ad se attraxissent, et hostibus cadavera, fide publica interposita, reddidissent, Athenas etiam victoriæ nuntium triremi miserunt. Illi vero, *qui Athenis erant*, cum hæc navis *eo* pervenisset, audita felicitate insperata, propter clades, quæ et circum Eubœam et per seditionem nuper *ipsis* contigerant, vehementer animo confirmati sunt, et existimarunt, res suas adhuc (si impigre *eas* capesserent) superiores evadere posse.

107. Quarto autem post hoc navale prœlium die, Athenienses, qui apud Sestum erant, navibus properanter refectis, navigarunt adversus Cyzicum, quæ *ab ipsis* defecerat. Conspicati autem illas octo naves a Byzantio *reversas*, quæ ad Harpagium et Priapum in statione stabant, *illuc* infesta classe profecti, prœlioque superatis iis, qui erant in terra, naves illas ceperunt. Cum autem ad Cyzicum nullis muris munitam

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. 2. U. C. Varr. 343. Circa Jul. 18.

[m] προσηγάγοντο πάλιν, καὶ χρήματα [n] ἀνέπραξαν. ἔπλευσαν δὲ ἐν τούτῳ καὶ οἱ Πελοποννήσιοι ἐκ [o] τῆς Ἀβύδου ἐπὶ τὸν Ἐλαιοῦντα, καὶ τῶν σφετέρων νεῶν [τῶν] αἰχμαλώτων ὅσαι ἦσαν ὑγιεῖς ἐκομίσαντο, τὰς δὲ ἄλλας Ἐλαιούσιοι κατέκαυσαν, καὶ ἐς τὴν Εὔβοιαν ἀπέπεμψαν [p] Ἱπποκράτην καὶ Ἐπικλέα κομιοῦντας [q] τὰς ἐκεῖθεν ναῦς.

ρη'. Κατέπλευσε δὲ ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τούτους καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης ταῖς τρισὶ καὶ δέκα ναυσὶν ἀπὸ τῆς Καύνου καὶ [r] Φασήλιδος ἐς τὴν Σάμον, ἀγγέλλων, ὅτι τάς [s] τε Φοινίσσας ναῦς [t] ἀποτρέψειε Πελοποννησίοις ὥστε μὴ ἐλθεῖν, καὶ τὸν Τισσαφέρνην ὅτι [u] φίλον πεποιήκοι μᾶλλον Ἀθηναίοις ἢ πρότερον, καὶ πληρώσας ναῦς ἐννέα πρὸς αἷς εἶχεν, [x] Ἁλικαρνασσέας τε πολλὰ χρήματα [y] ἐξέπραξε, [z] καὶ Κῶν [a] ἐτείχιζε. ταῦτα δὲ πράξας, ἄρχοντας ἐν τῇ Κῷ καταστήσας, [b] πρὸς τὸ μετόπωρον ἤδη ἐς τὴν Σάμον κατέπλευσε. καὶ ὁ Τισσαφέρνης ἀπὸ τῆς Ἀσπένδου, ὡς ἐπύθετο τὰς τῶν Πελοποννησίων ναῦς ἐκ τῆς Μιλήτου ἐς τὸν

[m] Προσηγάγοντο. καὶ πάλιν καὶ χρήματα *Gr.* [n] Ἔπραξαν *Reg.* Ἀπέπραξαν *Gr.* Paulo post δὲ καὶ ἐν pro δὲ ἐν Aug. [o] Τοῦ *Reg.* [p] Ἱπποκράτη *Cass.* Aug. [q] Scil. τὰς δύο καὶ τεσσαράκοντα ναῦς, ὧν ἦρχεν Ἡγησανδρίδας. *Æ. Port.* [r] Φασηλίδος *Cass.* Aug. Φασιλίδος *Gr.* [s] Τε deest *Cass.* Aug. [t] Ἀποστρέψειε *Cass.* Aug. [u] Φίλον μᾶλλον πεποιήκοι *Ar. C. Reg. Dan.* et uterque πεποιήκει, quod etiam habent *Cass.* et Aug. [x] Ἁλικαρνασέας *Cass.* Ἀλικαρνασέας Aug. [y] Ἔπραξε καὶ οὐκ ἐτείχιζε *Ar. C. Reg. Dan.* et in *Reg.* manu recenti Κῶν super οὐκ. [z] Καὶ τὴν Κῶ *Cl.* [a] Ἐτείχισε *Cass.* Aug. [b] Πρός τε τὸ *Cass.* Aug.

pervenissent, *eam* rursus in suam potestatem redegerunt, et pecunias *ab oppidanis* exegerunt. Interea vero et Peloponnesii ex Abydo adversus Elæuntem navigarunt, et suas naves captivas, quotquot erant integræ, receperunt, (cæteras enim Elæusii concremarant) et Hippocratem et Epiclem in Eubœam miserunt, ut illas naves, *quæ illic erant*, illinc adducerent.

108. Per hæc eadem tempora Alcibiades etiam cum illis tredecim navibus, *quas secum duxerat*, e Cauno et Phaselide Samum rediit, nuntians, se Phœnissas naves avertisse, ne ad Peloponnesios irent, et effecisse, ut Tissaphernes in Atheniensium benevolentiam propensior esset, quam ante. Instructis autem præter eas, quas habebat, novem navibus, ingentem pecuniam ab Halicarnasseis exegit, et Con munire cœpit. His autem peractis, *et* magistratibus ibi constitutis, Samum jam sub autumnum rediit. Et Tissaphernes, cum audisset, Peloponnesiorum classem e Mileto in Hellespontum profectam,

Ἑλλήσποντον πεπλευκυίας, [c] ἀναζεύξας ἤλαυνεν [d] ἐπὶ Bell.
τοὺς Ἴωνας. [e] ὄντων δὲ τῶν Πελοποννησίων ἐν τῷ Ἑλ- Pelop.
λησπόντῳ, Ἀντάνδριοι (εἰσὶ δὲ Αἰολεῖς) παρακομισά- an. 21.
μενοι ἐκ τῆς Ἀβύδου πεζῇ διὰ τῆς Ἴδης τοῦ ὄρους Olymp. 92. 2.
ὁπλίτας, [f] ἐσηγάγοντο ἐς τὴν πόλιν, ὑπὸ [g] Ἀστάκου U. C. Varr. 343.
τοῦ Πέρσου Τισσαφέρνους ὑπάρχου ἀδικούμενοι, ὅσπερ Initio Au-
καὶ Δηλίους, τοὺς [h] Ἀτραμύττιον [i] οἰκήσαντας, ὅτε gusti ante Aug. 8.
[k] ὑπ' Ἀθηναίων Δήλου καθάρσεως ἕνεκα ἀνέστησαν, Ineunte Julio.
ἔχθραν προσποιησάμενος ἄδηλον, καὶ ἐπαγγείλας [l] στρατιὰν αὐτῶν τοῖς βελτίστοις, ἐξαγαγὼν ὡς ἐπὶ φιλίᾳ καὶ ξυμμαχίᾳ, τηρήσας ἀριστοποιουμένους, καὶ περιστήσας τοὺς ἑαυτοῦ, [m] κατηκόντισε. φοβούμενοι οὖν αὐτὸν διὰ τοῦτο τὸ ἔργον, μήποτε καὶ [n] περὶ σφᾶς τι παρανομήσῃ, καὶ ἄλλα ἐπιβάλλοντος αὐτοῦ, ἃ φέρειν
οὐκ ἠδύναντο, ἐκβάλλουσι τοὺς φρουροὺς αὐτοῦ ἐκ τῆς Post Jul. 7.
ἀκροπόλεως.

ρθ'. Ὁ δὲ Τισσαφέρνης, αἰσθόμενος καὶ τοῦτο τῶν Πελοποννησίων τὸ ἔργον, καὶ οὐ μόνον [o] τὸ [p] ἐν Μιλήτῳ καὶ Κνίδῳ (καὶ ἐνταῦθα γὰρ [q] αὐτοῦ ἐξεπεπτώκεσαν οἱ φρουροὶ) διαβεβλῆσθαί τε νομίσας [r] αὐτοῖς σφόδρα,

[c] Ἀναζεύξας deest *Dan.* [d] Ἐπὶ τῆς Ἰωνίας *Ar. C. Cl. Reg. Cass.* Aug. [e] Ὄντων δὲ καὶ τῶν *Cl. Gr.* [f] Ἐσηγάγοντο *Cam.* [g] Ἀρσάκου *Marg.* Ἀρκάσου *Ar. C. Reg. Dan.* Ἀρσάκου *Cass.* Aug. Ἀσκοῦ *Gr.* [h] Ἀδραμύττιον *Cass.* Aug. Ἀτραμύτιον *Cam.* Ἀτραμύτιον Bas. [i] Κατοικήσαντας *Cass.* Aug. [k] Ὑπὸ Ἀθηναίων *Ar. C. Gr.* [l] Στρατείαν reponendum censet *Æ. Port.* [m] Κατηκόντισεν Aug. [n] Περὶ deest *C.* [o] Τῷ *Cass.* Aug. τῶν Bas. [p] Ἐν τῇ Μιλήτῳ *Ar. C. Cl. Reg. Dan. Cam.* Aug. Bas. [q] Ἐξεπεπτώκεσαν αὐτοῦ *Gr.* [r] Αὐτοὺς *Ar. C.* Scil. ὑπ' αὐτῶν. *Æ. Port. Huds.* Αὐτοὺς *Reg. Cass. Dan.* Aug. et *Reg.* in marg. manu recenti αὐτοῖς.

ex Aspendo solvens in Ioniam properavit. Dum autem Peloponnesii in Hellesponto essent, Antandrii (sunt autem Æoles) gravis armaturæ milites ex Abydo per montem Idam itinere pedestri clam deductos in urbem introduxerunt, quod ab Arsaco Persa, Tissaphernis præfecto, injuria afficerentur, qui Delios quoque (qui Atramyttium incolebant, quo tempore ab Atheniensibus, Deli lustrandæ causa, suis sedibus pulsi fuerunt,) occulto odio dissimulato, et illorum præstantissimis quibusque indicta expeditione, per amicitiæ ac societatis speciem eductos, cum eos prandentes observasset, ac suorum manu circumdedisset, sagittis confixerat. Cum igitur *Antandrii*, propter hoc facinus, ipsum formidarent, *ac vererentur*, ne quid *is* in se quoque aliquando scelerate perpetraret, cum etiam idem alia imponeret, quæ ferre non poterant, ejus præsidium ex arce ejecerunt.

109. Tissaphernes vero, cum hoc quoque Peloponnesiorum facinus audisset, nec id solum, quod in Mileto et Cnido fecerant (nam hinc etiam ipsius præsidia fuerant ejecta) existimans, se insigni contumelia ab ipsis affectum fuisse, veritusque ne

Bell. Pelop. an. 21. Olymp. 92. 2. U. C. Varr. 343.

καὶ δείσας, μὴ καὶ [r] ἄλλο τι [s] ἐπιβλάπτωσι, καὶ ἅμα ἀχθόμενος, εἰ Φαρνάβαζος ἐξ ἐλάσσονος χρόνου καὶ δαπάνης δεξάμενος αὐτοὺς, κατορθώσει τι [t] μᾶλλον τῶν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, πορεύεσθαι διενοεῖτο πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ τοῦ Ἑλλησπόντου, ὅπως μέμψηταί [u] τε τῶν περὶ τὴν Ἄντανδρον γεγενημένων, καὶ [x] τὰς διαβολὰς, [y] καὶ περὶ τῶν Φοινίσσων νεῶν καὶ τῶν ἄλλων ὡς εὐπρεπέστατα [z] ἀπολογήσηται. καὶ ἀφικόμενος πρῶτον ἐς Ἔφεσον, θυσίαν ἐποιήσατο τῇ Ἀρτέμιδι. [a] ὅταν ὁ μετὰ τοῦτο τὸ θέρος χειμὼν τελευτήσῃ, ἓν καὶ εἰκοστὸν ἔτος πληροῦται.

Medio Julii. A Sept. 22. U. C. 343. ad Mart. 17. U. C. 344.

[r] Ἄλλῳ Gr. [s] Ἔτι βλάπτωσι Marg. Cass. Aug. [t] Scil. ἢ αὐτὸς ὁ Τισσαφέρνης. Æ. Port. Huds. [u] Τι Cass. Aug. [x] Τὰς διαβολὰς ἀπώσηται, καὶ περὶ τῶν etc. Marg. Ar. C. Cl. Περὶ τῶν Φοινίσσων νεῶν. scil. τῶν οὐ κομισθεισῶν, ὥσπερ αὐτοῖς κομιεῖν ὑπέσχετο. Æ. Port. Huds. Τὰς δ. ἀπώσηται κ. π. Reg. Dan. In Aug. ἀπώσηται in marg. a m. rec. adscriptum est. [y] Καὶ τῶν Φοινισσῶν Dan. Φοινισσῶν etiam Gr. [z] Ἀπολογήσονται Dan. [a] Ὅτ' ἂν Aug. In fine cod. Aug. hi versus scr. leguntur:

Ὦ φίλος, εἰ σοφὸς εἶ, λάβε μ' ἐς χέρας· εἰ δὲ πέφυκας
Νῆϊς μουσάων, ῥίψον ἃ μὴ νοέεις·
Εἰμὶ γὰρ οὐ πάντεσσι βατός· παῦροι δ' ἀγάσαντο
Θουκυδίδην Ὀλόρου, Κεκροπίδην τὸ γένος.

quo alio præterea damno se afficerent, simul etiam ægre ferens, si Pharnabazus minore et tempore et sumtu conductis ipsis *Peloponnesiis* aliquid felicius adversus Athenienses gereret, ad ipsos in Hellespontum proficisci statuit, ut expostularet de rebus, quas ad Antandrum gessissent, et crimina *sibi ab illis objecta* dilueret, ac de Phœnissis navibus aliisque *rebus*, quam honestissime se purgaret. Ac primum Ephesum profectus, Dianæ sacrificium fecit. Quum *autem* hyems hanc æstatem insequuta finietur, primus etiam ac vicesimus annus finietur.

INDICES.

INDEX RERUM.

Prior numerus librum, posterior caput designat.

B.

C.

T.

INDEX VERBORUM.

Prior numerus librum, posterior caput designat.

INDEX VERBORUM.

INDEX VERBORUM.

INDEX VERBORUM.

E.

INDEX VERBORUM.

INDEX VERBORUM.

Z.

H.

Θ.

I.

K.

λ.

INDEX VERBORUM.

O.

Ρ.

Σ.

Τ.

Υ.

FINIS.

